

ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי ז"ל

עם הפירוש

דרך אמת

ועם הביאורים הנמלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם. אחת בלי פירוש. ומלכד אותם המקומות החל מענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר. העוסקים בהכמת הקבלה. הסתומים ביותר. ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:

אותם המקומות. שצריכים לאריכות יתרה. הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מביא כל השינויים שבאו בדפוסים הקודמים משנת שי"ח עד הנה.

מסורת הזהר

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בני חלקי הזהר, תקוני זהר, ותר חדש ותקונים חדשים.

לוח השוואת הדפים

משוה הדפים בוקוני זהר, ותר חדש ותקונים חדשים של דפוסים שונים, לאלו שב"מסורת הזהר"

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו את הספר פתיחה לחכמת הקבלה

חלק א

הקדמת ספר הזהר

כל אלו הם ממחבר הספרים המפורסמים "פנים מסבירות" ו"פנים מאירות" על עץ חיים מהאריז"ל "תלמוד עשר ספירות" ס"ז חלקים, "בית שער לכונות" וספר "האילן הקדוש"

בעיה"ק ירושלים תובב"א

הסכמת הרבנים הגאונים מארי דארעא דישראל וצלה"ה

חיים שאול רוזיך כהן

ראש רב לכל חכמי המקובלים

המסכונים מהספרדים ופניה"ק ירושלים ת"ו

דף קכ"ה ע"ב. בהאי ספרא יפקין ישראל
מצלותא וכו'. ותקוני הוה"ק תיקון ל'
בתחילתו האריך שם בזה, ובתיקון מ"ג
בתחילתו, שם כתב, שמבטל כמה נזירות
קשות מישראל ולקרב קץ הגאולה.

ולכן אנשי חיל עם קדוש, תחזקנה
ידיכם לעשות חבירות קדושות, להרים
רגל התורה לחזוק בלימוד הקדוש הזה,
אשר על ידו אנו יוצאים מעבדות
לחרות, משעבוד לגאולה, ומאפלה לאור
גדול, והיה ה' למלך על כל הארץ, והיה
ה' אחד ושמו אחד.

ונזכה לראות בקרוב ירושלים נה שאנו,
ומקדש על מכוננו, וכהן בעבודתו ולוי בדוכנו,
בעגלא ובזמן קריב, ויסקים בצו מקרא
שכתוב, כי עין בעין יראו בשבט ה' את
שיבת ציון, ובנין אפריזן, וימלך עלינו
במהרה מלך עלינו, כ"ד הזאת לכבוד
ותה"ק.

וחנני מברך את כבוד אדמו"ר המהפך
שליט"א ת"ל, בכרחה משולשת האמורה
שפי אהרן ובניו חתנים הקדושים מה
ירושתי.

כ"ד הצב"י חיים שאול רוזיך הכהן
בעהמ"ה פ' איפה שליטה על ס' אצרות חיים
וספר בניהו בן יהודע והג"ב על ספר שפת אמת
(מקום החותם) ועלי גמר

בעזרי ציה"ק ירושלים סיון תרפ"ו

הן היום גדול נתכבדתי ראות פני כבוד
וערב הגאון המקובל האלקי כקש"ת אדמו"ר
יהודה הלוי אש"ל שליט"א ורצה ממני
ליתן לו הסכמה על ספרו פנים מאירות
ומסבירות על העץ חיים הקדוש, וכשאני
לעצמי, אין בי לא דעת ולא תבונה, וקל
הואר בדברים העומדים ברזמו של עולם,
אמנם למען כ"ק תורת המחבר שליט"א,
באתי בהפכמתי, ויהי רצון, שיפוצו
פעילותיו הוצה, וכפא תורתו יתגדל
בהוד והדר, להוציא כל פפריו, רזי דרוזן,
הירושין על אמיתת התורה ופודותיה,
עפ"י סרן הקדוש האר"י החי, ויתקיים
בו, לא ימושו ספק, מזרע, ומזרע זרע,
מעתה ועד עולם.

ואשרי כל מחזיק בידו, להוציא לאור
תעלומות, תורה יצאה בהינומא כי שכו
גדול, עץ חיים היא למחזיקים בה, ובפרט
המחזיק להגדיל חכמת האמת ולהאדירה,
ולתחזיק ביד לומדיה, כי הלימוד הקדוש
הזה ותפלה בכונה, מקרבים קץ הגאולה,
כמ"ש בזה"ק ברע"א מהימנא פרשת נשא

יוסף חיים זאנענפעלד

האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו

עוד הפכמות מגדולי האדמו"רים וגאוני דורנו על פירוש "הסולם" לספר הזוהר

אדמו"ר מגור זצ"ל; אדמו"ר מהוסיאטין זצ"ל; אדמו"ר מטשורטקוב זצ"ל; אדמו"ר מוויניצא זצ"ל
ולהבדיל בחלי"ה אדמו"ר מבלו שליט"א; אדמו"ר מסדיגורה שליט"א; אדמו"ר מסדיגורה משמיאל
שליט"א וכו'. גדולי הרבנים הגאונים זצ"ל, ולהבדיל בחלי"ה מגדולי הרבנים הגאונים בדורנו שליט"א—
גמזאים בספר הוהר עם פירוש "הסולם" חלק ראשון מהורה ראשונה.

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעורת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעוה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמ"ל : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גרסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה (צדפי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ו' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, סלא דבדולחא, קרומא דאירא, רעוא דמצחא, עמר נקא, סקוחו דעינינו, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גורה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : התבונן היטב ; דייק. ד"ז : דפוס וולצברג. דחו"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דס' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפי"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תנין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחק. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דעיב ס"ג מ"ה בין. דפו"י : דפס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עלינו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הוא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה"י : היה. ה"י"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). ה"ל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. הנו' : הנוכח. הנו"ל : הנוכח לעיל ; הנוכח למעלה. ה"ס : הוא סיד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירושו. ה'ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקס"ה"ז : הקדמת ספר זוהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תפארת. ה' תחתונות. התפ"א : התפסות א'. התפ"ב : התפסות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אחר באחר. אב"ג : אגא בכח גדולת. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר דלא גרסינן. א"ה, או"ה, אוה"ע : אומות העולם. אה"ל : אור הלבנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור חוור. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. או"פ : אור פנימי. אחב"פ : אחר בפנים. אח"ז : אחר זה. אחו"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : איוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. א"ל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוראל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אודם, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדפי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באבי"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באנ"ר : באורא רבא. באדר"ז : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדד"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש. בין קשמשות. בהכ"נ : בית, הכנסת. ביהמ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג : בחי"ד : בחינה ב' גי'ר. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אתר. במ"ר : במדרש רבה. ב"ג : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצינועותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בראות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאוננים עקרב, קשת גדי, דלי, גימט ט"ת : ט

תחתונות.

ב

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמנו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יוכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (כי) אותיות הראשונות משם הוי"ה. יה"א : גי מלואים של שם הוי"ה יודין ההין אלפין. יה"כ, יוהכ"פ : יום הכפורים. יה"ר : יהי רצון. יו"כ : יום כסור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. יו"י : רמז על יתוד הוי"ה ואדני. יו"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

ב

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כהן דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כ"ה"א : כן הוא אומר. כ"ה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כ"ה"ג : כל המוסף גורע. כ"ה"ג : כן היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ; (לאמור) על הקורא לנמור כל הפסוק או המאמר שהובא רק חלק ממנו. כ"ו"כ : כך וכך. כ"ו"ס : כלל ופרט. כ"פ"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זמין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כ"ח"ב : כתר, חכמה, בינה. כ"ח"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כ"ח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב סגן. כ"ל"ז : כלי זמין. כ"ל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כל משמע ; כן מוכח. כ"מ"א : כמה דאת אמרת. כ"מ"ש : כמו שכתוב. כ"מ"ש"א : כמו שאתה אומר. כ"מ"ש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן נראה. כ"נ"ג : כנסת הגדולה. כ"נ"ז : כנוכר. כ"נ"י : כנסת ישראל. כ"נ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כ"נלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי. כ"ס"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי, כל פנים ; כך פרשו. כ"צ"ל : כן צריך לאמורה להיות. ל"באר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כ"ש"ד : כללו של דבר. כ"ש"כ : כל שכן. כ"ש"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כ"ש"ט :

ראכ"מ : ואין כאן מקומו. ראכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. ראל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. רבעוה"ר : ובעונותינו הרבים. ובש' : ובשעה. רגו' : וגומר (ראה וכו'). ודו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). וד"ל : ודי למבין. ול"ב : ודי לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. וזה"ד : וזה הדין. וז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן הוא אומר. וכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סוסו נזכר בכתב). ול"ג : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ו : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. וק"ק : ו' קצוות. וש"ג : ושם נטמן. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותקוניים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זח"ז : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרונו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהו חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ג בק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, גויקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קידש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; הדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה, דעת. חב"ת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גימטאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר ואי ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבירות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד ססת. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : תנוכת הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבחתי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים נקודות תנין. אותיות. ט"ס : טי ספירות. ט"ר : טי ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גר"ד : י"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה.

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתחון חכמינו וזכרם לברכה.

ל

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוב. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הריה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב : מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נכאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רשאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נה"י"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"ב : נע וגד ; נעשה ונשמע. נק' : נוקבא. נח"ש : נדוי, חרם, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"נ : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נ"ר' : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינה. נת"א : נקודות, תיגון, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הוי"ה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמנא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף. סי' : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סוד עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : ספר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין אחר. ע"כ"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. ע"בג"מ : עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבדת גולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. ע"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת. — האמור. ע"ז : על דרך זה. ע"ז"מ : על דרך משל. ע"ד"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה'. ע"ה"ב : עולם הבא. ע"ה"ז : עולם הזה. ע"ה"ח : עץ החיים. ע"ה"ר : עין הרע. ע"ה"ש : עליו השלום. ע"ו"א : עובדי אלילים. ע"ה"ב : עולם הבא. ע"ה"ז : עולם הזה. ע"ו"מ"ש : עול מלכות שמים. ע"ו"ב : עתיק ונוקבא. ע"ו : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טיבה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי ; על יד. ע"א : על ידי אחרים. ע"ה"ק : עיר הקדש. ע"ו"ט : ערב יום טוב. ע"ו"כ : ערב יום כפיר. ע"י"ז : על ידי זה. ע"ז"מ : עבור, יניקה, מוחין. ע"קת"ו : עיר קדשנו תבה ותכונן. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבג"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינן. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למצן השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. לו"ן : לשון זכר. לו"ע"צ : לזכר עולם יהי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הובר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : למרש גדול. לפמ"ש"ה : לפני עניות דעתי. לפ"ק : למרש קטן. ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : למרש קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנו ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחר ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מארו"ל : מאמר רבותינו וזכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן בסתר. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו : מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מיין דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעת ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורי. מדה"ג : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה זו. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרון' : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הובר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקים. מ"מ"ה : מלך מלכי המלכים. מ"מ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מיין נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה. מ"ס : מדת סודם ; מר סבר ; מוחא סתימאה. מסה"ז : מסורת הזהר. מ"ע :

דין, ר"ג: ריש גלותא. רדל"א: רישא ולא אתידע.
 ר"ה: ראש השנה. רה"י: רשות היחיד. רה"ק:
 רוח הקדש. רה"ר: רשות הרבים. ר"ח: ראש חדש.
 רח"ו: ר' חיים וויטאל. ר"י: רבי יהודה; רבי יצחק;
 רבי יוסי. רי"ו: מספר. ר"ל: רחמנא לשוב;
 רחמנא ליצלן; ראיא לדבר; רצוני לומר. ר"מ: ראש
 מתיבתא; רעיא מהימנא; ריש מתיבתא. רמ"ח:
 מספר. רמ"ק: ר' משה קורדובירו. רע"מ: רעיא
 מהימנא. רפ"ח: מספר. רשב"י: ר' שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד: ראיא, שמיעה, ריה, דבור. ר"ת:
 ראשי תיבות. רת"ס: ראש, תוך, סוף.

ש

ש': שורה, שעה. ש"א: שמואל א'; שליש אמצעי,
 שליש א'. ש"ב: שמואל ב'; שער ב'. שבי"כ:
 שבירת כלים. ש"ג: שער ג'; שיעור ג'. שג"ע: של
 גן עדן. שה"ש: שיר השירים. שו"ש: ששון
 ושמחה. שו"ת: שאלות ותשובות. ש"ח: שנת
 חג; שבת חנכה. שי"ל: שיש לאמר; שיש לברך.
 ש"כ: מספר. שכ"א: שכל אחד. שכאו"א: שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י: שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"צ: שם נסמן. שנגל"ה: שורש, נשמה,
 גוף, לבוש. היכל. שנא"ן: (ר' חיות המרכבה) שור,
 גשר, אריה, אדם. שס"ה: מספר. ש"ע: שליש
 עליון; שמנה עשרה; שמיני עצרת. ש"צ: שליח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל: (וי' כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר: שלוש רגלים;
 שם רע. ש"ש: שם שמים. ש"ת: שמחת תורה;
 שליש תחתון.

ת

ת"א: תרגום אונקלוס; תרוץ אחד. תא"מ: תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד: תיקונא דיקנא. תה"ד: תפלת
 הדרן. תה"ר: תהומא רבא. תה"ש: תפלת השחר.
 ת"ו: תם ונשלם. תובב"א: תבגנא יתכונן במהרה
 בימינו אמון. תובי"ל: תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק: תורתנו הקדושה. תו"מ: תפארת ומלכות;
 תרומות ומעשרות; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע: תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. תושב"כ: תורה שבכתב.
 תשבוע"פ: תורה שבעל פה. ת"ז: תקוני זהר.
 ת"ח: תא חזי; תקונים חדשים; תלמיד חכם.
 תתה"מ: תחית המתים. תכ"ב: תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד: תוך כדי דבור. תכ"ה: תורת כהנים. ת"ל:
 תלמוד לימר; תרי לישני (שתי נוסחאות); תהלה לאל.
 ת"מ: תפלת מנחה. תע"ס: תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע: תפלת ערבית. תרי"ג: (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח: תקונים חדשים. ת"ש: תפילין של יד.
 תש"ר: תפילין של ראש. ת"ת: תפארת.

עכאריא: על כל אחד ואחד; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד: עד כאן דבריו. עכ"ז: עד כל זה. עכו"ם:
 עבודת כוכבים. עכ"ל: עד כאן לשונו. עכ"פ: על
 כל פנים. ע"ל: עין לעיל. ע"מ: על מנת; על
 משקל; עשר מאמרות; על מה; על מחצה; עשר
 מכות. עמוד"א: עמודא דאמצעיטא. עמ"ש: עין מה
 שכתבתי; עד מאה שנים; עול מלכות שמים. ענ"ב:
 עקודים, גקודים, ברודים. ע"ס: עשר ספירות; על
 סמן. עמס"ב: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. עע"ז: עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם: עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ: על פי. עצה"ד: עץ הדעת. עצה"י"ט: על
 צד היתר טוב. ע"ק: עתיקא קדישא. ע"ר: ערב רב.
 ער"ה: ערב ראש השנה. ער"ח: ערב ראש חדש.
 ע"ש: עין שם; ערב שבת; על שלחן. עש"א: עד
 שיבוא אליהו. עש"ה: עין שם היטב. עש"מ: על
 שום מה. ע"ת: ערוב תחומים; על תנאי.

פ

פ"א: פרק א'; פעם אחת; סירוש אחר. פא"פ:
 פנים אל פנים; פה אל פה; פעם אחר פעם. פ"ב:
 פרק ב'. פב"א: פנים כאחור. פב"פ: פנים בפנים.
 פ"ג: פרק ג'. פ"ד: פסק דין; פרק ד'. פד"ה:
 פדה"ב: פדיון הבן. פו"א: פנים ואחור. פו"ח:
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ: פרט וכלל. פו"ר: פריה
 ורביה. פ"י: פירוש. פ"י: פושעי ישראל; פועל
 יוצא. פל"ו: פלוני. פלח"ק: פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפח"ס: פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א: פנים
 כאירות. פמ"ס: פנים מסבירות. פ"נ: פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד: פסק דין. פ"פ: פתחון פה.
 פ"ק: פרק קמא; פורים קטן; פרט קטן. פ"ר"א:
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס: פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צ"ל: צריך אתה לדעת. צ"ג: ציון ג'; צום גדליה.
 צ"ד: ציון ד' וכדומה. צח"מ: צומת, חי, מדבר.
 צ"ל: צריך לומר; צריך להיות. צ"ע: צריך עיון.
 צעב"ח: צער בעלי חיים. צע"ג: צריך עיון גדול.

ק

ק': קדוש; קמא; קהל; קטן. ק"א: קונטרס
 אחרון. קב"ה: קודשא בריך הוא. קבו"ש: קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ: קריאת המגילה. קה"ק:
 קדש הקדשים. קה"ת: קריאת התורה. ק"ו: קל
 וחומר. קו"ח: קל וחומר. קוש"י: קוצו של יוד.
 קכ"ד: קדם כל דבר. קל"י: קליפות. קמ"ל: קא
 משמע לן. ק"פ: קרבן פסח. ק"ק: קדש קדשים;
 קדשים קלים. קק"ק: קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש:
 קריאת שמע; קבלת שבת.

ר

ר"א: רבי אנא; רבי אלעזר. ראב"ד: ראש בית

ההסכמות מגדולי הדור נדפסו כבר בכרך א' הוצאה ראשונה

לפירוש דרך אמת

הפירוש דרך אמת הנדפס בכל ספרי הזוהר הוא בעיקרו, הפרוש אמרי בינה פהרב יששכר בר ביר משה פתחיה ז"ל מק"ק קרעסעניץ שנדפס בשנת ש"א. אמנם יש מעט בו מספר הגהות דרך אמת מעוד חכמים, ואיזה מדפיס כדי להשביח את סקחו, העביר את השם אמרי בינה מספר ונתן לו השם "דרך אמת" שיחסוהו להאריי ז"ל.

וכך נשתלשלו העובדות

הספר אמרי בינה מדפיסו המחבר ז"ל לספר בפני עצמו. והמדפיס מזולצבך שנת תמיד צירף אותו בראשונה אל הזוהר, וז"ל המדפיס שם, אמר הטחוקק וכו' ובפרט שנחוסף בו הגהות כארבעה משיבי לכת הלא סתם האריי לוריא ומתריר משה קורדווערא וחכמי ארץ ישראל ולהיה מספר דרך אמת וכו' וכו' ראיתי המדפיס בשולי היריעה ולצדדיו הספר אמרי בינה והוא פירוש מספיק על מלות זרות הבאים בספר הזה, וכו' ועוד תמצא פירושים אחרים בפנים הזוהר או בגליון סן הצד בין שני הצאי לבנות ג"כ בכתב רש"י וחס מהחכמים הנ"ל (רחיינו האריי והרמ"ק ז"ל וחכמי ארץ ישראל וספר דרך אמת). וכן עשה המדפיס של דפוס אסטורם שנת ת"ת. אבל אחריהם בא המדפיס דק"ק קאנסטאנטינא שנת מלכות, וערכב את הספר אמרי בינה עם ארבע סיני הגהות הנ"ל שבאו בגליון דפוס זאלצבאך, ועשה אותם לפירוש אחר, וכלי שם וציון בחקדמתו, וז"ל מעלה זו למטה בפירוש כל מקום אשר תמצא סביב הפירוש בין שני הצאי לבנה כוח () זה לך האות שהם סכתבו האריי ולהיה והשאר הם סאמרי בינה. והמדפיסים שאחריהם כבר סתקו את הסוגרים כדי שיחיו לפירוש אחר, סתחת השם דרך אמת.

מפתחות וכללים למסורת הזוהר וללוח השואת הדפים

כללים לציוני הזוהר :

הראשי תבות ח"א : חלק א'. ח"ב : חלק ב'. ח"ג : חלק ג'. והכונה היא על פי סדר התחלקות הזוהר לג' כרכים, ח"א הוא ספר בראשית, ח"ב הוא ספר שמות, וח"ג הם ויקרא במדבר דברים. סימני הדפין שבזוהר, הוא על פי דפוס ווילנא שנת תרנ"ה. סדר הדפין שבכל הדפוסים של ספרי הזוהר המצויים בזמננו הם שוים זה לזה, מלבד בהשמטות שבסוף כל כרך מג' הכרכים, יש קצת שינויים באיזה דפוסים בסדר הדפנים. חוץ מהדפוסים הישנים : קרימינא, זולצבאך ולובלין שנדפסו בפורמאט גדול ואינם מצויים בזמננו.

מפתחות וכללים למסורת הזהר וללוח השואת הדפים יא

כללים לציוני תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים:

הראשי תיבות ת"ז, תקוני זהר. ז"ח, זהר חדש. תק"ח, תקונים חדשים. ס"א סתרי אותיות. מה"נ, מדרש הנעלם. ט"א, טור א'. ט"ב, טור ב'. ט"ג, טור ג'. ט"ד, טור ד'. ש"א שי"ג שכ"א, וכדומה. שורה א' שורה י"ג שורה כ"א וכדומה. סימני הדפין שבתקוני הזהר הם על פי דפוס זיטמיר שנת תרכ"ג. סימני הדפים שבזהר חדש הם על פי דפוס וארשא שנת תרמ"ה.

כללים לציוני הנקודות הנמצאות במסורת הזהר ובלוח השואת הדפים:

למען הקיצור, במקום המלות עמוד א' הצגנו נקודה אחת כזה. ובמקום עמוד ב', הצגנו ב' נקודות כזה: ובמקום עמוד א' וגם בעמוד ב' הצגנו ג' נקודות כזה: :: בהדפוסים שיש בכל עמוד ב' טורים, במקום לסמן טור א' הצגנו נקודה אחת כזה. ובמקום טור ב' הצגנו ב' נקודות כזה: ובמקום טור ג' הצגנו ג' נקודות כזה: :: ובמקום טור ד' הצגנו ד' נקודות כזה ::

מפתח להשואת הדפים מבין דפוסי זיטאמיר ווארשא לשאר הדפוסים:

הדפין של התקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים כל דפוס נדפס בסדר אחר, משום זה מצאנו לנחוץ להדפיס כאן לוח השואת הדפים מבין סדר הדפים שבת"ז דפוס זיטאמיר תרכ"ג, וז"ח דפוס וארשא תרמ"ה הבאים במסורת הזהר, לבין סדרי הדפים שבשאר הדפוסים והצגנו סדר הדפים שבכל דפוס ודפוס בטור מיוחד דף מקביל לדף, זה אחר זה, ובראש הטור הצגנו שם העיר שבו נדפס, והזמן של ההוצאה, ומתחתיו סדר הדפים שלו. בטור הראשון הצגנו סדר הדפים של דפוס זיטאמיר או דפוס וארשא, הבאים במסורת הזהר, ועליו הסמכנו הטורים משאר הדפוסים, כל דף מהם כיוון להדף שכנגדו בדפוס וארשא תרמ"ה, או בדפוס זיטאמיר תרכ"ג, ולדוגמא, סיום דף א' שבדפוס זיטאמיר נמצא בדפוס איזמיר תרי"ח דף ג': שורה 17, בדפוס אמסטרדם, * תקכ"ח, דף א': שורה 35, בדפוס אוסטראה תקנ"ח דף חסר שורה חסר, בדפוס דובנא רבתי דף ב': שורה 20 וכדומה ע"ז. סדר הדפוסים: לפי א"ב של שמות הערים.

סוגי דפוסים השוים בסדר הדפים לאלו שהועתקו בלוח, השואת הדפים

והם: תקוני זהר דפוס בילוגראדי שנת תרי"א אל אומיר תרי"ח; דפוס לבוב תרי"א אל טשרנובץ תרי"ט; דפוס קארעץ תקנ"א אל קארץ תקמ"ו. זהר חדש ותקונים חדשים: דפוס סלאוויטא תקנ"ג, קארץ תקמ"ד וכל דפוסי ורשא שבתאריכים שונים — שוים אל דפוס ורשא שנת תרמ"ה. כמעט שוים: תקוני זהר דפוס ירושלים שנת תרי"ד, ליורנו תקנ"ז—תקע"ב—תרי"ד—זרמין, סלאוויטא * תקפ"א—תקפ"ו, קושטנדינא תק"ק שאינוניקי תרי"א אל דפוס זיטאמיר תרכ"ג, ובגלל שכל הדפוסים הנ"ל שוים אל אלה, שרשומים בלוח השואת הדפים לא הצגנו אותם בהלוח.

* יש חלופי מקומות במרחקים גדולים על הרבה ענינים, ויש ענינים שאין בוֹיטאמיר וחסר ענינים מה שיש בוֹיטאמיר. כמ"כ בזהר חדש דפוס אמסטרדם שנת והמשכילים וכ"ו, (שהיא שנת תס"א כמובא שם מעליד בהסכמות) יש שב טעות הדפוס בסדרי הדפין, ואנחנו סדרנו הדפין ממנו כמו שצריכים להיות, גם בזהר חדש דפוס ברדיטשוב שנת תקפ"ח קנת פסדר הרסים משובשים.

** יש שינוי בתחילת הדף במקום דף א' זיטאמיר מתחיל דף ג'.

לוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר יג
אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר תרכ"ג סוף דף	אוכטרהא תקנח דף סור שורה	אזכיר תרי"ח הלק א' דף עכ"א שורי	אכטטרם תקכח דף סור שורה	דוכנא רבתי תקכה דף סור שורה	וויליא תרכז דף עכ"א שורי	בשרנאוויץ תרי"ט דף עכ"א שורי
א	—	ג : 17	א : 35	ב : 20	—	ב : 34
ב	ג :: 11	ז . 14	ב : 36	ג : 2	ג : 44	ג . 2
ג	ד :: 21	י : 5	ג : 39	ד : 3	ד : 44	ה . 8
ד	ה : 31	יג : 6	ד : 38	ה . 12	ו . 4	ו . 11
ה	ו . 36	כז : 10	ו :: 7	ה :: 19	ו : 29	ז . 16
ו	ז . 2	יט : 20	ה :: 25	ז : 30	ז : 25	ח . 19
ז	ח :: 8	כב : 22	ז : 15	ח :: 2	ט . 22	ט . 25
ח	ח :: 18	כה . 13	ה . 33	ט : 19	—	—
ט	—	כה . 23	ט . 36	י . 35	יא . 38	יא . 36
י	—	לא : 9	י . 37	יא . 8	יב . 12	יב : 6
יא	—	לד : 13	יא : 2	יא :: 21	יג . 36	יג : 12
יב	יא :: 1	לז : 15	יא : 24	יב :: 3	יד . 25	יד : 22
יג	יב : 4	ס : 20	יב : 30	יג : 17	טו . 30	טו : 25
יד	יג : 3	כג : 23	יג : 31	יד : 29	טז . 32	טז : 29
טו	יג :: 38	כו : 22	יד : 32	טו . 38	יז . 28	יז : 32
טז	יד : 42	כט . 13	קה : 14	טו :: 39	יז : 50	יח : 18
יז	טו : 18	נב . 1	יג : 36	טז :: 9	יט . 23	יט : 27
יח	טז : 16	נד . 19	יד : 22	יז :: 24	כ . 38	כא . 3
יט	יז : 27	נו : 22	טו : 18	יח :: 15	כא . 35	כב . 8
כ	יח : 26	נט : 16	טז : 18	יט :: 2	כב . 46	כג . 15
כא	יט : 27	כג . 2	יז : 24	כ : 21	כג : 1	כד . 29
כב	כ : 32	כו . 4	יח : 22	כא : 13	כד . 42	כה : 1
כג	כא :: 1	כט . 14	יט : 24	כב : 6	כה . 7	כו : 9
כד	כב : 27	לא : 11	כ : 23	כג . 14	כה : 23	כז : 5
כה	כג : 34	נד : 15	כא : 29	כד . 5	כו : 42	כח : 12
כו	כד : 31	נז : 10	כב : 23	כד :: 25	כו : 43	כט : 22
כז	כה : 35	ס : 7	כג : 36	כה :: 17	כט . 6	ל . 30
כח	כו : 3	פג : 8	כה . 3	כו :: 10	כט : 38	לב . 7
כט	כז :: 9	פד : 4	כו . 3	כז :: 1	ל . 5	לג . 18
ל	כח : 31	כט . 12	כז . 7	כח : 19	לא . 43	לד . 20
לא	כט : 33	צב . 6	כח . 12	כט : 1	לב : 4	לה . 24
לב	ל : 2	צד : 11	כט . 6	ל : 29	לג . 16	לו . 30
לג	לא : 1	צה : 14	ל : 25	לא : 26	לג : 26	לז : 7

לוח השוואת הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר יג
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארעק תקסיו דף עמי שורי	פארזיבקי תקסיו דף עמי שורה	מאהלוב תקסיט דף עמי שורי	ירושלים תקסיו דף עמי שורה	יוקפאף תקסיו דף עמי שורי	יוקפאף תקסיו דף עמי שורה	זיטאמיר תקסיו דף עמי שורה
31 : ב	22 :: ב	32 : ב	5 . ג	9 : ד	1 . ה	א
27 : ג	34 . ג	28 : ג	12 . ה	27 . ו	11 . ג	ב
21 : ד	30 :: ג	17 : ד	19 . ז	20 . ח	16 . ד	ג
15 : ה	11 :: ד	9 : ה	17 . ט	15 . י	27 . ח	ד
8 : ו	39 . ה	2 : ו	17 . יא	5 . יב	32 . ו	ה
2 : ז	25 :: ה	34 . ז	11 . יג	22 : יג	35 . ז	ו
34 . ח	12 :: ו	25 . ח	8 . טו	11 : טו	3 . ח	ז
1 . ט	36 . ז	14 . ט	17 : טז	2 : יז	4 : ט	ח
36 . י	39 :: ז	11 . י	3 : יח	25 . יט	13 : י	ט
35 . יא	24 :: ח	4 . יא	19 . כ	11 . כא	19 : יא	י
35 . יב	10 : ט	38 : יא	16 . כב	12 . כג	26 : יב	יא
34 . יג	41 :: ט	31 : יב	26 : כג	11 . כה	36 : יג	יב
35 . יד	23 :: י	29 : יג	20 : כה	1 . כו	4 . טו	יג
35 . טו	14 : יא	23 : יד	17 : כז	20 : כח	8 . טז	יד
35 . טז	38 : יא	15 : טו	24 . כט	9 : ט	12 . יז	טו
18 . יז	41 :: יב	35 . טו	13 : ט	28 : פא	35 : יז	טז
25 . יח	35 . יג	2 : יז	18 . לב	1 . פד	7 . יט	יז
24 . יט	24 :: יג	30 . יח	4 : לד	24 : לה	14 . כ	יח
31 . כ	32 :: יד	6 : יט	12 : לה	23 : לו	21 . כא	יט
33 . כא	31 : טו	2 : כ	12 . לו	22 : ליט	29 . כב	ט
33 . כב	28 . טז	38 . כא	16 . ליט	23 : כא	8 . כג	כא
33 . כג	25 :: טז	36 . כב	14 . כא	2 . כד	15 : כד	כב
34 . כד	27 :: יז	36 . כג	7 . כג	3 . כו	25 : כה	כג
27 . כה	10 : יח	23 . כד	3 : כד	17 : כז	23 : כו	כד
34 . כו	9 . יט	27 . כה	1 : כו	12 : כט	33 : כז	כה
29 . כז	6 :: יט	25 . כו	6 : כח	20 : נא	6 . כט	טו
35 . כח	3 :: כ	27 . כז	1 : נ	19 : נג	15 . ט	הו
2 . כט	3 : כא	29 . כח	16 . נב	1 . נו	27 . לא	כה
2 : ט	36 :: כא	29 . כט	23 . נד	6 . נח	35 . לב	כט
32 . פא	29 :: כב	21 . ט	7 : נו	27 : נט	6 : לב	נ
33 . לב	28 : כג	17 . פא	11 : נו	23 : כא	13 : לד	לא
32 . לג	23 . כד	14 . לב	10 . נט	4 . סד	21 : לה	נז
34 . לד	33 :: כד	15 . לג	23 : ס	9 . סו	32 : לו	ני

יד לוח השואות הדפים מהדפים שבתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

משרנאחיין חרי'ט דף עמוד שורה	ווילנא תרכיז דף עמוד שורה	חובנא רבתי תקסי'ח דף פור שורה	אמסטרדם תקכ"ח דף פור שורה	אזמיר תרי"ח חלק א' דף עמוד שורה	אוסטרהא תקנ"ח דף פור שורה	זיטאמיר תרכיז סוף דף
11 : לח	34 . לר	14 : לב	10 . לא	12 : ק	34 : לב	לד
24 : למ	43 : לר	4 : לג	21 . לב	12 : קנ	3 : לג	לה
28 : מ	1 : לה	25 . לר	12 . לג	15 : קו	35 : לר	לו
37 : מא	18 . לו	16 . לח	4 . לז	13 : קט	35 : לח	לז
4 . מג	42 . לז	7 . לו	26 : לז	10 : קיב	30 : לו	לח
17 . מד	10 . למ	6 . לז	5 . מט	9 : קטו	4 : לז	לט
27 . מה	40 . מ	22 :: לז	20 : מט	10 : קיח	33 : לח	מ
35 . מו	15 : מא	17 :: לה	37 . מא	11 : קכא	1 : מט	מא
14 : מז	33 . מב	1 : למ	30 . נב	14 : קכד	31 : מ	מב
29 : מח	11 . מו	20 : מ	4 : נג	1 : קכה	1 : מא	מג
31 : מט	1 : מח	15 :: מא	34 :: נח	20 : קל	1 : מב	מד
1 . נא	40 : מט	32 : מב	11 :: נג	3 : קלד	34 : מג	מה
9 . נב	16 : נא	13 : כג	18 . נד	7 : קלז	33 : מד	מו
21 . נג	25 . ננ	3 : מד	16 :: נה	16 : קס	33 : מח	מז
30 . נד	20 : נר	32 . מח	30 : כב	22 : קמג	33 : מו	מח
7 : נה	28 . נו	19 . מו	30 : מג	19 : קסו	2 : מז	מט
18 : נו	47 . נו	30 :: מו	25 . מד	16 : קנ	34 : מח	נ
28 : נז	28 : נח	12 :: מז	18 : נא	1 : קנג	32 : מט	נא
2 . נט	50 : נט	30 :: מח	32 . מה	4 : קנו	31 : נ	נב
11 . ס	27 . סא	19 :: סט	32 . מו	12 : קנט	34 : נא	נג
20 . סא	43 . סב	2 : נ	19 . מז	5 : קסכ	33 : נב	נד
33 . סב	50 . סג	25 : נא	19 . מח	10 : קסה	32 : נג	נה
5 : כג	42 . סד	14 : נב	9 . מט	13 : קסח	33 :: נד	ני
12 : סד	21 : סה	30 . נג	7 . נ	19 : קקא	30 : נח	נו
26 : סה	11 . סו	27 . נד	17 : נו	12 : קקד	1 : נו	נח
33 : סו	22 . סז	16 . נה	25 : נח	13 : קקז	1 : נו	נט
1 . סח	44 : סז	33 :: נה	8 : ס	19 : קפ	35 :: נח	ס
7 . סט	38 : סח	18 :: נו	12 :: נח	3 : קפד	2 : נט	סא
15 . ע	21 . ע	3 :: נו	32 . ס	5 : קפז	34 : ס	סב
21 . קא	14 : קא	27 :: נח	36 . סב	7 : קצ	35 : סא	סג
26 . קב	26 : קב	8 : נט	39 . סג	14 : קצג	33 : סב	סד
30 . קג	43 . קג	25 : ס	2 : סד	20 : קצו	1 : סג	סה
34 . קד	47 . קד	2 : סא	5 : סה	10 : קצט	34 : סד	סו

לוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארען תקסין	פאריצקי תקסין	מאהלוב תקסין	ירושלים תקסין	יוזקמאן תקסין	יוזקמאן תקסין	זיטאמיר תקסין
דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה
33 . לה	19 :: כה	12 . דר	26 . סב	5 . סח	3 . לה	לד
33 . לו	26 : כו	14 . לה	2 . סד	8 . ע	15 . לט	לה
34 . לז	24 . כז	10 . לז	9 : סה	3 . קב	21 . ס	לו
34 . לח	26 :: כז	9 . לז	21 . סז	4 . קד	30 . סא	לז
32 . לט	19 :: כח	9 . לח	2 . סט	2 . קו	32 . סב	לה
34 . מ	30 : כט	11 . לט	4 . קא	9 . קח	9 : סג	לט
34 . מא	20 . ל	8 . מ	17 : קב	8 . פ	16 : סד	ס
33 . סב	20 :: ל	12 . מא	24 . קד	16 . פכ	26 : סה	סא
31 . סג	16 :: לא	8 . סב	5 : קו	28 . פד	4 . סז	סב
32 . סד	16 : לב	7 . סג	14 . קט	7 : פו	17 . סח	סג
32 . סה	14 . לג	9 . סד	18 : פ	4 : פח	18 . סט	סד
36 . סו	8 :: לד	3 . סה	14 . פג	24 . צ	26 . נ	סה
34 . סז	3 :: לז	1 . סו	17 . פה	20 . צב	34 . נא	סז
33 . סח	5 : לה	1 . סז	5 . פז	26 . צד	11 : נב	סח
35 . סט	2 . לו	37 : סז	3 . פט	27 . צו	20 : נג	סט
35 . נ	32 :: לז	29 : סח	20 : צ	1 : צח	34 . נד	כט
33 . נא	20 : לז	23 : סט	9 : צב	6 : ק	12 . נו	:
33 . נב	15 . לח	20 : נ	2 : צד	6 : קב	21 . נז	נא
32 . נג	12 :: לח	23 : נא	12 . צו	10 : קד	29 . נח	נב
36 . נד	10 :: לט	21 : נב	22 : צו	10 : קו	2 . נט	נג
34 . נה	5 : מ	18 : נג	25 .. צט	11 : קח	8 . ס	נד
33 . נו	2 . מא	18 : נד	9 . קא	16 : קי	20 : סא	נה
35 . נז	34 :: מא	17 : נה	1 . קג	18 : קיב	28 : סב	ני
30 . נח	31 : סב	9 : נו	18 : קד	15 : קיד	2 . סד	נז
34 . נט	2 : סג	13 : נו	19 . קו	22 : קסז	10 . סה	נח
1 : ס	30 :: סג	13 : נח	11 . קח	19 : קיח	15 . סז	נט
34 . סא	18 :: סד	8 : נט	21 : קט	10 : קכ	21 . סז	ס
35 . סב	11 : סה	1 : ס	8 . קיא	6 . קכב	29 . סח	סא
35 . סג	2 . סז	35 . סא	11 : קיג	13 : קכד	34 . סט	סב
34 . סד	38 :: סז	31 . סב	4 . קטו	17 : קכו	7 : ע	סג
34 . סה	32 : סז	25 . סג	19 : קיז	11 : קכה	11 : קא	סד
35 . סו	22 . סח	16 . סד	3 . קיט	5 : קל	14 : קב	סה
35 . סז	11 :: סח	8 . סה	15 : קכ	23 . קלכ	20 : קג	סז

לוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר הרכג כ ה דף	אוכטרהא חקנח דף פיר שורה	אזכיר חריח דלק אי דף עמי שוי	אכסטרדם חקנח דף פיר שורה	דוכנא רבתי חריא דף פיר שורה	ווילנא חרכו דף עמי שוי	משרנאוויץ חרים דף עמי שוי
כו	סה : 1	רב : 21	סו : 9	סב . 23	קה : 86	קה : 7
סח	סו : 34	רו . 4	סז : 9	כנ . 4	קו : 41	קו : 13
כט	סז : 34	רט . 6	סח : 15	כג :: 25	קז : 44	קז : 14
ע	סח : 1	ריכ . 5	סט : 19	כד :: 6	קט . 1	קה : 16
עא	כט : 33	רמו . 7	ע : 17	סה :: 19	קט : 46	קט : 17
עב	ע : 32	ריח . 4	ק"ז . 8	סז : 35	פ : 40	פ : 22
עג	עא : 1	רכא . 7	קז : 27	סז : 17	פא : 49	פא : 26
עד	עב : 34	רכד . 11	קז : 31	סח . 34	פג . 10	פב : 32
עה	קג : 32	רכז . 11	קה : 33	כט . 10	פד . 14	פג : 37
עו	עד : 34	רל . 6	קט : 35	סט :: 22	פה . 37	פד : 38
		הלק ב				
עז	קה : 37	ב : 10	פא . 3	ע . 33	פו . 45	פה : 37
עח	קו : 33	ה : 16	פב . 3	עא :: 24	פז : 25	פז . 9
עט	קז : 1	ח : 17	פג . 10	קב : 1	פט . 15	סח . 13
פ	קה . 32	יא : 8	קא : 2	קג . 27	צ : 16	פט . 16
פא	קט : 33	יד : 3	פד : 19	קד . 29	צא : 18	צ . 17
פב	פ : 39	יז . 15	פה : 16	קד :: 35	צג . 2	צא . 12
כג	פא : 34	כ . 6	פז : 23	קה :: 14	צד . 28	צב . 14
פד	פב : 1	כג . 11	פז : 24	קז :: 34	צה . 36	צג . 17
פה	פג : 33	כו . 6	פח : 26	קז :: 14	צז . 20	צד . 19
פו	פד : 1	כח : 20	פט : 25	קח : 23	צט . 3	צה . 18
פז	פה : 31	לא : 14	צ : 34	קט : 2	ק : 2	צז . 17
כח	פז : 34	לד : 19	צא : 39	פ . 32	קב . 3	צז . 26
פט	פז : 1	לו : 10	צב : 32	פא . 5	קג : 25	צה . 28
צ	פח : 31	ס : 12	צג : 37	פא :: 21	קד : 3	צט . 33
צא	פט : 1	כג : 10	צה . 4	פב :: 37	קה : 48	ק . 37
צב	צ : 31	כו : 7	צז . 6	פג : 7	קה : 1	קא . 36
צג	צא : 1	כט . 23	צז . 11	פד : 25	קט : 44	קב . 37
צד	צב : 31	נג . 14	צה . 5	פה : 3	קי . 34	קג . 38
צה	צג : 31	נה . 17	צט . 4	פז . 19	קיא : 1	קד : 4
צז	צד : 35	נח : 23	ק . 13	פז . 4	קיב ! 26	קה : 11
צז	צה : 35	סב : 14	קא . 15	פז :: 37	קיג : 9	קו : 22
צח	צז : 31	סח . 9	קב . 32	פה :: 18	קיד : 5	קז : 38

לוח השואות הדפיים מהדפיים בתקוני-זהר של דפוס זיטאמיר

אל הדפיים של שאר הדפוסים

קארעץ חקסיו דף עמי שורה	פאריצק חקסיו דף פור שורה	סאה'לוב חקס'ט דף עמי שורה	ירושלים חרסיג דף עמי שורה	יוזקמאף תיליג דף עמי שורה	יוזקמאף תריא דף עמי שורה	זיטאמיר תרכיג סוף דף
סח . 34	סט :: 2	סו . 6	קכג . 7	קלד . 24	קד : 31	סו
סט . 84	נ . 33	סז : 40	קכה . 3	קלו . 21	קה : 38	סח
ע . 84	נ :: 25	סח : 34	קכו : 24	קלח . 16	קז . 4	סט
קא . 85	נא :: 11	סח : 26	קכח : 10	קס . 4	קה . 7	ע
קב . 85	נב . 35	סט : 19	קל : 16	קסא : 21	קט . 10	קא
קג . 31	נג :: 28	ע : 13	קלג . 3	קסג : 13	קפ . 18	קב
קד . 84	נג :: 19	קא : 8	קלד : 11	קסה : 9	קפא . 20	קג
קה . 85	נד : 10	קב . 40	קלו : 12	קסז : 4	קפב . 26	קד
קז . 35	נד :: 41	קג . 33	קלח : 9	קכט : 1	קפג . 31	קה
קז . 33	נה :: 26	קד . 22	קס : 18	קכא . 17	קפד . 35	קז
			חלק בי			
קה . 81	נו : 16	קה . 15	א : 1	קנג . 8	קפח : 3	קז
קט . 36	נו . 9	קו . 16	ג : 1	קנה . 11	קפו : 14	קה
קפ . 35	נו :: 35	קז . 10	ה . 21	קנז . 4	קפז : 22	קט
קפא . 85	נח . 32	קח . 5	ו : 10	קנה . 26	קפח : 27	קפ
קפב . 88	נט . 12	קח : 36	ט . 4	קס : 17	קפט : 30	קפא
קפג . 30	נט :: 34	קט : 24	י : 11	קסב : 5	קפז : 30	קפב
קפד . 35	ס : 23	קפ : 18	יב : 19	קסד . 21	קפא : 35	קפג
קפה . 35	סא . 12	קפא : 16	יד : 10	קסו . 16	קפג . 4	קפד
קפו . 32	סא :: 33	קפב : 8	כז : 18	קסח . 4	קפד . 10	קפה
קפז . 82	סב : 19	קפג : 2	יח . 8	קסט : 21	קפח . 13	קפו
קפח . 33	סג . 6	קפד . 36	כ . 5	קכא : 9	קפז . 17	קפו
קפט : 1	סג :: 16	קפה . 38	כב : 6	קעג : 12	קפז . 30	קפה
קפז . 34	סד : 1	קפו . 28	כד : 4	קעה : 3	קפח . 33	קפט
קפא . 34	סה . 31	קפז . 21	כו . 10	קעז . 25	קפט . 37	קפז
קפב . 35	סה :: 14	קפה . 14	כח : 25	קעט . 17	ק : 8	קפא
קפג . 34	סז : 38	קפט . 4	ל : 14	קפא . 3	קא : 8	קפב
קפד . 88	סז . 26	קפט : 38	לב . 21	קפב : 18	קב : 11	קפג
קפה . 32	סז :: 9	קפז : 30	לד . 11	קפד : 11	קג : 19	קפד
קפז . 85	סח : 37	קפא : 27	לו . 12	קפו : 4	קד : 25	קפה
קפז . 34	סט . 37	קפב : 27	לה . 16	קפח : 8	קה : 34	קפז
קפח . 36	סט :: 40	קפג : 28	ס . 18	קכז : 11	קז . 13	קפז
קפט . 34	ע :: 30	קפד : 28	סב : 5	קכז . 14	קה . 25	קפח

ח לוח השואות הדפים מהדפים בתמוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר תרכ"ג סוף דף	אוסטרהא תקנח דף פור שורה	אזמיר תרי"ח חלק ב' דף עמ' שורי	אמסטרדם חקכח דף פור שורה	דוכנא רבתי תקסח דף פור שורה	ווילנא הרכ"ז דף עמ' שורי	משרנאוויץ תרי"ט דף עמ' שורי
צט	צז : 1	כח : 11	קנ . 37	פט :: 6	קמז . 12	קט . 4
ק	צח : 33	קא : 4	קד : 3	צ : 29	קיו : 21	קי . 12
קא	צט : 34	קד : 13	קה : 8	צא : 8	קיה . 23	קיא . 19
קב	ק : 31	קו : 6	קו . 6	צב : 21	קיט . 12	קיב . 19
קג	קא : 1	פ . 21	קו : 29	צג : 17	קיט : 42	קיג : 28
קד	קב : 33	פב : 14	קז . 42	צד . 17	קכא : 5	קיד . 32
קה	קג : 35	פח : 23	לח : 10	צד :: 37	קכג . 13	קטו . 37
קו	קד : 29	פח : 13	לד : 9	צה :: 18	קכז . 49	קמז : 3
קז	קה : 34	צב . 1	קמז : 8	צו :: 5	קכח . 30	קיו : 6
קח	קו : 34	צה . 5	לו . 26	צז : 23	קכו . 42	קיה : 9
קט	קז : 31	צז . 11	קח . 9	צה :: 2	—	קיט . 13
קי	קח : 33	ק : 18	קט . 13	צס : 24	קל . 11	קכ : 18
קיא	קט : 4	קד . 8	קי . 16	ק : 6	קלא . 10	קכא : 25
קיב	קי . 34	קו . 5	קי"א . 7	קא : 11	ק"א : 6	קכב :: 13
קיג	קי"א . 31	קז : 7	קי"א :: 31	קא :: 33	ק"א : 42	קכג :: 35
קיד	קיב . 34	קט . 6	קיב :: 22	קב :: 22	קלב . 32	קכד :: 37
קמז	קיג : 33	קי"א . 23	קיג : 19	קג :: 20	קיג : 39	קכו . 15
קמז	קיד : 35	קיד : 15	קיד : 20	קד :: 8	קלד . 38	קכו . 13
קז	קט"ז : 35	קכ : 12	קז : 24	קה : 27	קלו . 4	קכח . 21
קיח	קמז : 35	קכג : 17	קיח . 5	קו : 10	קלו : 43	קכט . 32
קיט	קיו : 33	קכו . 17	קיח : 24	קז . 25	קלז : 27	קל . 37
קכ	קיח : 33	ק"ז . 4	קיט : 32	קח . 8	קט . 8	קלא : 8
קכא	קיט : 33	קלב . 18	קכ : 27	קח :: 21	קט : 39	קלב : 8
קכב	קכ : 33	קלח . 21	קכא : 28	קט :: 2	קטב . 3	קלג : 13
קכג	קכא : 35	קלח : 4	קכב : 25	קי :: 21	קטג . 2	קלד : 13
קכד	קכב : 34	קמא : 10	קכג : 20	קי"א : 7	קסד . 15	קלה : 16
קכה	קכג : 30	קסד : 14	קכד : 17	קיב : 21	קמה : 40	קלו : 16
קכו	קכד : 28	קמז : 18	קכה : 17	קיג . 37	קמז : 29	קל"ז : 17
קכו	קכה : 27	קנא . 3	קכו . 15	קיד . 12	קמט . 50	קלח : 19
קכח	קכו : 2	קנד . 7	קכז : 15	קטו . 8	קנ . 28	קלט : 34
קכט	קכו : 34	קנו . 9	קכח : 19	קטו :: 32	קנא . 46	קכא . 4
קל	קכה : 33	קט . 12	קכט : 22	קמז :: 16	קנג . 45	קכב . 14
קלא	קכט : 34	קטב . 23	קל : 24	קיו :: 1	קנד . 36	קטב . 21

רוח השואות מהדפים בתלונני-זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארען תקסיו דף עמ' שורה	פאריצק תקסיו דף עמ' שורה	מאתלוב תקסיו דף עמ' שורה	ירושלים תקסיו חלק ב' דף עמ' שורה	יוזעפאף תרליג דף עמ' שורה	יוזעפאף תריא דף עמ' שורה	זיטאמיר תקסיו סוף דף
35 . ק	24 : קא	33 : צה	17 : מד	קצד : 17	קט : 1	צט
35 . קא	14 . עב	32 : צו	16 . כז	קצו : 13	קי : 10	ק
35 . קב	1 :: עכ	28 : צו	25 . טט	קצח : 11	קיא : 20	קא
82 . קג	30 : קנ	21 : צח	17 . נא	ר . 27	קיב : 22	קב
34 . קד	12-8 : קר	17 : צט	3 . נג	רב : 2	קיג : 30	קג
86 . קה	7 :: קר	12 : ק	8 . נח	רד : 19	קיד : 37	קד
33 . קו	34 : קח	9 : קא	13 . נו	רו . 15	קטז . 7	קה
30 . קז	22 . קו	6 : קב	4 . נט	רח . 10	קיו . 10	קו
33 . קח	20 :: קו	2 : קג	12 : ס	רי . 10	קיח . 19	קז
34 . קט	15 :: קו	37 . קד	15 . סב	ריב . 6	קיט . 25	קח
34 . קי	25 . קח	35 . קה	10 . סד	ריד . 6	קכ . 31	קט
35 . קיא	38 :: קח	27 . קו	17 : סה	רטז . 1	קכא : 1	קי
85 . קיב	13 :: קט	21 . קז	11 : סז	ריו : 23	קכב : 7	קיא
1 : קיג	29 :: פ	10 . קח	18 : סח	ריט : 19	קכג :: 14	קיב
33 . קיד	38 :: פ	34 :: קח	7 : סט	רכא : 8	קכד :: 19	קיג
32 . קטו	9 :: פא	21 :: קט	20 . ע	רכנ : 2	קכה :: 23	קיד
84 . קטז	3 : פב	14 : קי	6 : קא	רכה : 2	קכו : 30	קטו
85 . קיו	36 :: פב	12 : קיא	21 . קג	רכז . 27	קכח . 3	קטז
36 . קיח	28 :: פג	12 : קיב	2 : קז	רכט . 29	קכט . 13	קיו
36 . קיט	22 : קד	12 : קיג	6 . קט	רלא : 2	קל . 25	קיח
33 . קכ	7 . קח	9 : קיד	7 . פא	רלג . 27	קלא . 34	קיט
36 . קכא	39 :: קח	5 : קטו	5 . פג	רלה . 27	קלב : 4	קכ
84 . קכב	24 . קו	37 . קטז	16 . פד	רלז . 17	קלג : 5	קכא
34 . קכג	15 . קז	31 . קיו	10 : פו	רלט . 6	קלד : 12	קכב
85 . קכד	40 :: קז	24 . קיה	3 : פח	רס : 25	קלה : 15	קכג
34 . קכה	26 : קח	18 . קיט	10 : צ	רסב : 18	קלו : 20	קכד
83 . קכו	11 . קט	12 . קכ	3 : צב	רסד : 15	קלז : 28	קכה
31 . קכז	38 :: קט	4 . קכא	15 . צד	רסו : 9	קלח : 34	קכו
39 . קכח	28 : צ	2 . קכב	15 : צה	רסח : 5	קס . 5	קכז
33 . קכט	23 . צא	36 . קכג	12 : צו	רנ : 9	קסא . 14	קכח
34 . קל	15 :: צא	32 : קכד	15 . צט	רנב : 4	קסב . 20	קכט
34 . קלא	6 :: צב	25 : קכד	5 . ק	רנד . 28	קסג . 28	קל
35 . קלב	39 . צג	19 : קכה	19 : קב	רנו . 23	קסד . 34	קלא

: רוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר זרכנ כי"ף דף	אוסטריה חקנה דף פ"ר שורה	אוסטריה אזמיר תרי"ח הלך ב' דף ע"א ש"ו	אכסטורד חקבה דף פ"ר שורה	דוכנא רבתי חקסה דף פ"ר שורה	ווילנא חרכז דף ע"א ש"ו	טשרנאוויץ תרי"ט דף ע"א ש"ו
הרב	קל : 33	קסו : 1	קלא: 23	קיא : 21	קנה . 22	קטר . 28
הרנ	קלא: 33	קבט: 8	קלב: 23	קיט : 3	קנו . 14	קסח . 31
הרד	קלב: 30	קעב: 13	ק"ג : 24	קכ : 19	קנח : 21	קכו . 36
הרה	קלג : 31	קעה : 11	ק"ד: 23	קכא 21	קס . 40	קסז : 6
הרו	קלד : 30	קעו . 12	ק"ה: 9	קכב: 15	קס : 36	קסח : 13
הרז	קלה . 32	קעה: 10	ק"ו . 26	קכג . 16	קס"א. 37	קבט: 6
הלא	קלו . 18	קסא: 19	ק"ז: 36	קכג . 22	קסג . 34	קנ . 33
הלט	קלז : 33	קפר: 18	ק"ח . 27	קכד: 24	קסב . 3	קנא : 3
הט	ק"ח : 3	קפח . 4	ק"ט . 27	קכה: 11	קכב : 35	קנב : 8
המא	קלט: 33	קצא . 1	קס . 30	קכו : 2	קכג . 5	קנז : 12
המב	קס : 33	קצר . 1	קסא . 28	קכו: 31	קכד . 34	קנד : 18
המג	קכא: 32	קצו: 21	קכב . 27	קכה: 30	קכח . 17	קנה : 18
המד	קכב: 1	ר . 2	קכג . 30	קכט: 27	קכז . 39	קנו : 26
המה	קסג : 1	רג . 4	קכד . 30	ק"ד : 18	קסז . 15	קנז : 34
המו	קסד: 33	רו . 4	קכה . 34	ק"א: 2	קכח . 51	קנט . 2
המז	קסה: 30	רט . 2	קסו : 4	ק"ב: 18	קעב . 31	קס . 2
המח	קסו: 10	רט : 4		ק"ב: 5	קעב . 41	קס . 14

**לוח השואות הדפיים מהדפיים בתקוני זוהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפיים של שאר הדפוסים**

קארעץ תקסין דף עמ' שורי	פאריצק תקסין דף עמ' שורח	כאהלוב הקסיט דף עמ' שורי	ירושלים תריס'ג דף עמ' שורי	יוזקבאף תריס'ג דף עמ' שורי	יוזקבאף תריס'א דף עמ' שורח	זיטאמיר תריס'ג סוף דף
קלג . 35	צג :: 30	קבו : 11	קר . 26	רנח . 14	קסה: 3	קלב
קלד . 84	צד :: 17	קבו : 4	קו . 10	רס . 5	קסו : 6	קלג
קלח . 32	צז : 10	קבח . 88	קז : 12	רכב . 3	קסז : 8	קלד
קלו . 34	צח . 4	קבט . 80	קט : 3	רכד . 6	קסח: 17	קלה
קלז . 32	צח :: 18	קד . 21	קי . 26	רסה: 27	קסט:: 19	קלז
קלח . 84	צט : 22	קלא . 3	קיא . 18	רסה . 13	קנ : 14	קלז
קלט . 17	צט : 28	קלב : 25	קיג : 11	רסט . 13	קנא . 38	קלח
קמ . 31	ק : 13	א : 33	קט : 6	רעא : 7	קנב : 9	קלט
קמא . 38	קא . 13	ב : 28	קיו . 13	רעג . 26	קנג : 15	קמ
קמב . 35	קא :: 17	ג : 21	קיח : 11	רעה . 11	קנד : 16	קמא
קכג . 35	קב . 21	ד : 13	קבא . 2	רעו : 29	קנה : 19	קמב
קכד . 32	קב :: 21	ה : 8	קכב: 10	רעה : 13	קנו : 20	קכג
קסח . 34	קג . 24	ו . 34	קכד . 15	רפ : 1	קנז : 26	קכד
קכו . 35	קג :: 25	ז . 25	קכה: 28	רפב . 17	קנח : 32	קכה
קכו . 34	קד . 23	ח . 19	קכו : 8	רפד . 2	קנט: 36	קכו
קסח . 33	קד :: 8	ט . 12	קכט . 7	רפה : 15	קסא . 3	קכו
קכח: 12	קד :: 25	ט . 28	קכט . 21	רפו . 2	קסא . 17	קכח

ביתר חלקי זוהר עם פירוש הסולם שנוציא לאור בעיה נמשיך להדפיס את הלוח
שואת הדפיים של תקוני זוהר וזהר חדש ותקינים חדשים מאלה הדפוסים שלא פורגו כאן.

ט ב לוח השואת הדפים מהדפים בוהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

18	17	18	22	27	8	7	8	2	2	27	27	5	כה
1	1	20	37	45	30	37	45	12	24	23	23	22	כו
32	19	9	19	40	21	12	19	12	20	43	43	16	כז
18	27	19	35	17	17	22	22	11	11	27	27	18	כח
29	22	29	3	6	17	29	17	89	89	14	14	9	כט
5	11	1	35	17	4	17	4	37	37	23	23	12	ל
28	13	9	23	7	25	27	34	34	38	16	16	10	לא
12	10	18	15	22	16	25	35	29	29	13	13	13	לב
38	22	23	13	38	42	29	37	16	16	3	3	7	לג
24	3	26	32	7	31	25	17	8	8	50	50	17	לד
11	23	28	2	2	18	32	26	17	1	42	42	2	לה
22	23	35	15	22	11	37	30	17	39	37	37	16	לו
28	39	30	30	40	43	37	37	31	17	33	33	5	לז
10	1	5	5	13	32	37	34	17	39	31	31	18	לח
33	13	4	18	31	17	30	27	30	27	23	23	6	לט
14	5	30	30	6	3	34	34	2	2	18	18	14	ס
40	6	38	38	9	29	24	24	14	14	10	10	15	סא
30	12	6	6	30	18	21	20	10	10	6	6	4	סב
14	16	15	15	3	6	23	16	30	6	50	50	8	סג
4	22	25	25	22	42	23	10	2	2	44	44	13	סד
32	24	38	38	10	29	29	1	38	38	35	35	13	סה
39	29	10	10	3	9	29	45	29	29	41	41	19	סו
14	26	17	17	2	34	12	29	11	11	27	27	21	סז
38	28	30	30	16	21	21	20	1	1	18	18	23	סח
24	32	1	1	3	12	42	16	37	37	10	10	9	סט
8	37	14	14	18	3	20	14	33	33	2	2	22	נ
30	37	31	31	37	38	20	8	28	28	43	43	19	נא
14	8	4	4	12	12	20	14	15	15	42	42	18	נב

לוח השוואת הדפים מהדפוסים בזהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

קוטבונים היק	קאץ הקובץ	פונקטואט הקפוא	אויס ווי הערות	לוי ווי הערות	ברישווי הקפוא	אבמפרד הקפוא	אבמפרד הקפוא	אבמפרד הקפוא	אויס ווי הערות	הערות הקפוא	הערות הקפוא	הערות הקפוא	הערות הקפוא
39 . ז	7 . ז	30 :: ז	25 : ז	15 : ז	24 . ז	46 :: ז	30 . ז	26 :: ז	א	א	א	א	א
31 : ז	11 . ז	14 :: ז	25 . ז	40 : ז	42 . ז	45 :: ז	9 :: ז	49 . ז	ב	ב	ב	ב	ב
29 . ז	18 . ז	36 . ז	33 : ז	19 : ז	20 :: ז	42 :: ז	29 :: ז	22 . ז	ג	ג	ג	ג	ג
21 :: ז	20 . ז	15 . ז	4 . ז	26 . ז	32 :: ז	37 :: ז	3 . ז	41 . ז	ד	ד	ד	ד	ד
8 . ז	23 . ז	33 :: ז	4 . ז	32 : ז	10 . ז	33 :: ז	23 . ז	11 :: ז	ה	ה	ה	ה	ה
5 : ז	25 . ז	9 ז	12 :: ז	38 . ז	26 . ז	30 :: ז	2 :: ז	32 . ז	ו	ו	ו	ו	ו
40 :: ז	26 . ז	24 . ז	18 . ז	2 . ז	42 . ז	26 :: ז	20 :: ז	4 . ז	ז	ז	ז	ז	ז
37 . ז	35 . ז	5 . ז	27 : ז	9 : ז	17 :: ז	26 :: ז	1 . ז	37 :: ז	ח	ח	ח	ח	ח
10 :: ז	21 : ז	23 : ז	9 : ז	39 : ז	49 :: ז	25 :: ז	21 . ז	49 . ז	ט	ט	ט	ט	ט
40 . ז	31 : ז	32 . ז	24 : ז	38 : ז	29 :: ז	17 :: ז	21 : ז	45 . ז	י	י	י	י	י
26 :: ז	41 : ז	7 . ז	40 : ז	30 : ז	21 . ז	13 :: ז	23 :: ז	46 :: ז	יא	יא	יא	יא	יא
16 . ז	14 : ז	20 : ז	16 . ז	32 : ז	11 : ז	13 :: ז	13 :: ז	26 :: ז	יב	יב	יב	יב	יב
4 . ז	30 : ז	32 . ז	36 . ז	36 . ז	5 :: ז	19 :: ז	19 :: ז	29 . ז	יג	יג	יג	יג	יג
36 :: ז	2 :: ז	40 : ז	9 : ז	38 : ז	40 : ז	11 :: ז	11 :: ז	30 : ז	יד	יד	יד	יד	יד
26 :: ז	14 :: ז	7 : ז	27 : ז	3 : ז	34 :: ז	6 :: ז	6 :: ז	28 : ז	טו	טו	טו	טו	טו
10 :: ז	23 :: ז	13 . ז	45 : ז	34 : ז	24 . ז	41 : ז	26 :: ז	45 . ז	טז	טז	טז	טז	טז
42 . ז	30 :: ז	20 : ז	17 . ז	32 . ז	13 : ז	36 :: ז	11 : ז	41 . ז	יז	יז	יז	יז	יז
42 :: ז	42 :: ז	32 . ז	35 . ז	35 . ז	6 :: ז	22 :: ז	26 :: ז	46 . ז	יח	יח	יח	יח	יח
27 . ז	4 . ז	2 . ז	12 : ז	38 : ז	33 :: ז	21 : ז	20 :: ז	45 :: ז	יט	יט	יט	יט	יט
9 :: ז	2 : ז	10 . ז	6 . ז	32 : ז	28 :: ז	27 . ז	26 :: ז	18 :: ז	כ	כ	כ	כ	כ
42 :: ז	20 . ז	23 . ז	5 . ז	38 : ז	14 . ז	12 : ז	12 : ז	16 . ז	כא	כא	כא	כא	כא
28 : ז	24 . ז	32 : ז	15 : ז	38 : ז	5 : ז	8 . ז	8 . ז	14 : ז	כב	כב	כב	כב	כב
12 :: ז	32 . ז	3 : ז	38 . ז	7 : ז	36 : ז	11 : ז	10 . ז	38 :: ז	כג	כג	כג	כג	כג
35 . ז	38 . ז	14 . ז	11 : ז	38 : ז	29 :: ז	11 : ז	4 :: ז	39 :: ז	כד	כד	כד	כד	כד

כונן לוח השואת הדפנים מהדפנים בזהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

המשך תלוי דחלים

קשטורית	קארץ הקסיד	סוקאמש תרע"א	לורנו תרע"ח	התונים הישיב	מכאוסק 1888	אמטורס התקסיד	אמטורס התקסיד	אמטורס תרע"ח	אמטורס תרע"ח	אמטורס תרע"ח	התונים הישיב	אויסויר תרע"ח	השואת תרע"ח	השואת תרע"ח
קשטורית	קארץ הקסיד	סוקאמש תרע"א	לורנו תרע"ח	התונים הישיב	מכאוסק 1888	אמטורס התקסיד	אמטורס התקסיד	אמטורס תרע"ח	אמטורס תרע"ח	אמטורס תרע"ח	התונים הישיב	אויסויר תרע"ח	השואת תרע"ח	השואת תרע"ח
22	קטנ: 22	קט: 6	קט: 9	קטנ: 9	קט: 16	קטנ: 1	קט: 24	קט: 1	קט: 30	קטנ: 36	קט: 36	קט: 2	קט: 14	קט: 14
13	קטנ: 13	קט: 9	קט: 13	קטנ: 13	קט: 58	קטנ: 1	קט: 49	קט: 1	קט: 36	קטנ: 38	קט: 38	קטנ: 1	קט: 22	קט: 22
27	קטנ: 27	קט: 10	קט: 25	קטנ: 25	קט: 57	קטנ: 4	קט: 36	קט: 4	קט: 16	קטנ: 10	קט: 10	קטנ: 14	קט: 14	קט: 14
28	קטנ: 28	קט: 7	קט: 29	קטנ: 29	קט: 42	קטנ: 5	קט: 11	קט: 5	קט: 21	קטנ: 15	קט: 15	קטנ: 17	קט: 17	קט: 17
31	קטנ: 31	קט: 8	קט: 37	קטנ: 37	קט: 30	קטנ: 3	קט: 39	קט: 3	קט: 35	קטנ: 27	קט: 27	קטנ: 2	קט: 2	קט: 2
29	קטנ: 29	קט: 5	קט: 39	קטנ: 39	קט: 13	קטנ: 1	קט: 13	קט: 1	קט: 1	קטנ: 33	קט: 33	קטנ: 4	קט: 4	קט: 4
14	קטנ: 14	קט: 16	קט: 36	קטנ: 36	קט: 43	קטנ: 11	קט: 26	קט: 11	קט: 34	קטנ: 24	קט: 24	קטנ: 15	קט: 15	קט: 15
5	קטנ: 5	קט: 32	קט: 37	קטנ: 37	קט: 24	קטנ: 1	קט: 48	קט: 1	קט: 35	קטנ: 26	קט: 26	קטנ: 11	קט: 11	קט: 11
23	קטנ: 23	קט: 15	קט: 37	קטנ: 37	קט: 14	קטנ: 1	קט: 10	קט: 1	קט: 25	קטנ: 14	קט: 14	קטנ: 20	קט: 20	קט: 20
19	קטנ: 19	קט: 12	קט: 44	קטנ: 44	קט: 22	קטנ: 1	קט: 36	קט: 1	קט: 33	קטנ: 22	קט: 22	קטנ: 21	קט: 21	קט: 21
16	קטנ: 16	קט: 11	קט: 8	קטנ: 8	קט: 24	קטנ: 1	קט: 17	קט: 1	קט: 40	קטנ: 32	קט: 32	קטנ: 6	קט: 6	קט: 6
42	קטנ: 42	קט: 6	קט: 42	קטנ: 42	קט: 52	קטנ: 1	קט: 32	קט: 1	קט: 37	קטנ: 24	קט: 24	קטנ: 14	קט: 14	קט: 14
30	קטנ: 30	קט: 24	קט: 30	קטנ: 30	קט: 17	קטנ: 1	קט: 5	קט: 1	קט: 39	קטנ: 17	קט: 17	קטנ: 14	קט: 14	קט: 14
7	קטנ: 7	קט: 18	קט: 25	קטנ: 25	קט: 7	קטנ: 1	קט: 18	קט: 1	קט: 36	קטנ: 7	קט: 7	קטנ: 14	קט: 14	קט: 14
5	קטנ: 5	קט: 21	קט: 14	קטנ: 14	קט: 30	קטנ: 1	קט: 36	קט: 1	קט: 39	קטנ: 7	קט: 7	קטנ: 5	קט: 5	קט: 5
6	קטנ: 6	קט: 22	קט: 22	קטנ: 22	קט: 18	קטנ: 1	קט: 20	קט: 1	קט: 5	קטנ: 18	קט: 18	קטנ: 6	קט: 6	קט: 6
37	קטנ: 37	קט: 18	קט: 26	קטנ: 26	קט: 15	קטנ: 1	קט: 37	קט: 1	קט: 7	קטנ: 15	קט: 15	קטנ: 7	קט: 7	קט: 7
41	קטנ: 41	קט: 15	קט: 25	קטנ: 25	קט: 8	קטנ: 1	קט: 8	קט: 1	קט: 46	קטנ: 8	קט: 8	קטנ: 2	קט: 2	קט: 2
25	קטנ: 25	קט: 9	קט: 29	קטנ: 29	קט: 20	קטנ: 1	קט: 27	קט: 1	קט: 11	קטנ: 20	קט: 20	קטנ: 22	קט: 22	קט: 22
18	קטנ: 18	קט: 1	קט: 28	קטנ: 28	קט: 55	קטנ: 1	קט: 45	קט: 1	קט: 14	קטנ: 41	קט: 41	קטנ: 22	קט: 22	קט: 22
3	קטנ: 3	קט: 20	קט: 31	קטנ: 31	קט: 17	קטנ: 1	קט: 28	קט: 1	קט: 15	קטנ: 17	קט: 17	קטנ: 6	קט: 6	קט: 6
8	קטנ: 8	קט: 20	קט: 35	קטנ: 35	קט: 11	קטנ: 1	קט: 28	קט: 1	קט: 29	קטנ: 11	קט: 11	קטנ: 14	קט: 14	קט: 14

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

שמות המאמרים שעל פירוש „חסולם“ בכל דף ודף כדוגמת: „מאמר השושנה“ — „הניצנים“ וכו' מחלקים את ספר הזוהר כצורת פרקים ומשמשים ללמד ולטעיין כעין מפתח לתוכן הענינים שבכל פרשה ופרשה וכתוצאה מרב ערכם וחשיבותם ערכנו כאן לוח „מפתח לשמות המאמרים“

	יקח המים	כרך א
צא	תרשא הארץ דשא	הקדמת ספר הזוהר
צט	יהי מארת	השושנה
צה	בי המאורות	הניצנים
קד	מאורי אור ומאורי אש	מי ברא אלה
קט	ג' נהורין	מי ברא אלה דאלהו
קכז	משה ויעקב	אמא אויפת לברתא מנאהא
קכו	יעקב ומשה	אותיות דרב המנונא סבא
קלו	נעשה אדם	הכמה דעלמא קיימא עלה
קמא	אני אני הוא	מנעולא ומפתחא
קמז	נעשה אדם	בהבראם באברהם
קמט	תפלה לעני	חזוהא דרבי חייא
קסד	הקירטא	עמי אתה בשותפא
קס	ברא עלמין ומחריבן	דטעין חמרי
קצב	ה' מינים דערב רב	בי נקודין
קצח	משה וב' משיחין	בליליא דכלה
רא	אבני שיש טהור	שמיא וארקא
רטו	וגהר קוצא מעדן	מי זאת עולה מן המדבר (שיר)
ריח	ויניחהו בגן עדן	מאן חדוי במ עדיא ולא
רכא	ע"ז ש"ד ג"ע	היב למסכני
רכה	ויצר וגו' כל חית השדה	אורייתא וצלוחא
רל	ויבן וגו' את הצלע	יציאת רשב"י מהמורה
רלג	הבל — משה	פקודי אורייתא:
רלו	ערבובין בישין	פקודא קדמאה
רלט	תקונא דעלמא תתאה מעלאה	תנינא
רמא	והארץ היתה תהו	תליתאה
רס	ג' אתחן ט"ב	רביעאה
רסז	תקון סב"ס דו"ן	חמישאה
רסח	קול ה' על המים	שתייתאה
רעא	לעומת המסגרת	שביעאה
רעב	בי ראשים	תמינאה
רעה	אור הגנוז	תשיעאה
רעט	אם לא בריתי יומם ולילה	עשיראה
רפד	רקיע המבדיל והמחבר	חדסר
רפט	מים אעזו ואולידו חשוכא	תריסר
רצג	אם לא בריתי יומם ולילה	תליסר
רדש	יהי מארת	ארביסר
שה	ישרצו המים	
שיג	ויברא אלוקים את התנינים	
שיד	נעשה אדם	
שטז	כי לא המטיר	
שכ	ויצו — על האדם	
שכז	והנחש היה ערום	
שכט	וישם ה' לקין אות	
שלח	לפתח חסאת רובך	
שלט	עזא ועזאל	
שמא	זה ספר תולדות אדם	
שמד	לא ידון רוחי באדם	
שמה		

		כרך ב
פרשת בראשית	ד' היכלות דגן עדן	פרשת בראשית
א	היכלות דג"ע הכלא קדמאה, יסוד ד	
ד	" היכלא תנינא, הוד ז	
ז	" " תליתאה, נצח ט	
ט	" " רביעה תפארת ט	
ט	" " חמישאה, גבורה יא	
יא	" " שתיתאה, חסד יג	
יג	" " שביעאה, בינה יד	
יד	" " בראשית	
טו	בראשית: ברא שית	
טז	ד' מדורין דארץ העליונה	
יט	והתחתונה	
כ	ד' מדורין דארעא תתאה	
כא	ד' מדורין דארעא עלאה	
כב	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כב	מדורא קדמאה, יסוד	
כב	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כד	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כד	מדורא תליתאה, נצח	
כו	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כו	מדורא רביעה תפארת	
כז	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כז	מדורא חמישאה גבורה	
כח	ד' מדורי ארעא עלאה:	
כח	מדורא שתייתאה, חסד	
ל	ד' מדורי ארעא עלאה:	
ל	מדורא שביעאה בינה	
לא	מראות הסולם	
לא	פתיחה לוי היכלות	
לג	ד' היכלות דארעא עלאה	
לג	ד' היכלות דארעא עלאה	
לג	היכלא קדמאה, יסוד	
לג	ד' היכלות דארעא עלאה	
לג	היכלא תנינא, הוד	
לג	ד' היכלות דארעא עלאה	
לד	היכלא תליתאה, נצח	
לד	ד' היכלות דארעא עלאה	
לו	היכלא רביעאה תפארת	
לו	ד' היכלות דארעא עלאה	
לו	היכלא חמישאה גבורה	
לו	ד' היכלות דארעא עלאה	
לז	היכלא שתייתאה, חסד	
לז	(ועל היכלא שביעאה עיין	
לז	בסולם שם לו)	
לז	ד' היכלות דארעא דברייאה	

מא	מט	גה	סג	עד	סא	סט	צד	צו	צז	צח	ק	קג	קו	קי	קיא	קיג	קטו	קיס	קכג	קכח	קלא	קלב	קלד	קמ	קמד	קמו	קמח	קנ	קנח	קעא	קעד	קפא	קפג	קפח	קצה	רא	רד	ריא	ריב	ריז	ריט	רכא								
היכלות דא"א דבריהא	היכל א, יסוד	היכלות דא"א דבריהא	היכל ב, הוד	היכלות דא"א דבריהא	היכל ג, נצח	היכלות דא"א דבריהא	היכל ד, גבורה	היכלות דא"א דבריהא	היכל ה, חסד	היכלות דא"א דבריהא	היכל ו, תפארת	היכלות דא"א דבריהא	היכל ז, קדש הקדשים (נשלם ביאור ההיכלות)	יהי אור	ויהי ערב ויהי בקר	יהי אור	יהי רקיע	תדשא הארץ	מארת חסר	ישרצו המים	נעשה אדם	וירא — כל אשר עשה	ויכלו השמים	וירא אלקים ביום השביעי	אשר ברא אלקים לעשות	סוכת שלום	ויבן ה' אלקים את הצלע	וייצר ה' אלקים את האדם	בעל ואשרה	סיוסא ונטילת רשות	מאן דנסיק לארחא	סיוסא ונטילת רשות	קול ודבור	נאם ה' לאדוני	שלהובא דסלקא	כמה גחני זיני נהורין (אתפליג עלמא)	וישמעו (קול ה')	מתהלך בגן	ויתנצלו — עדים מהר חורב	ויתפרו עלי תאנה	יגרוש את האדם	והאדם ידע	דקטול קין להבל	זה ספר תולדות אדם	זכר ונקבה בראם	ויתהלך תנוך את האלקים	וירא — כי רבה רעת האדם	ויתעצב אל לבו	לא ידון רוחי	הנפילים ייו בארץ
מא	מט	גה	סג	עד	סא	סט	צד	צו	צז	צח	ק	קג	קו	קי	קיא	קיג	קטו	קיס	קכג	קכח	קלא	קלב	קלד	קמ	קמד	קמו	קמח	קנ	קנח	קעא	קעד	קפא	קפג	קפח	קצה	רא	רד	ריא	ריב	ריז	ריט	רכא								
אמחה את האדם	לכו — אשר שם שמות	אמחה את האדם	לכו חזו מסעלות	טוב איש חונן ומלוח	והשתח הארץ	אלמלא חטא לא הוליד תולדות	וירא אלקים את הארץ	עשה ה' אשר זמם	כי לימים עוד שבעה	ויוולד שלשה בנים	דינא דגיהנם	קץ כל בשר	צהלי קולך — עניה ענתות	ההוא יודאי	רזין דקרבנא	ארימת ידאי בצלותין	ואני — מביא מבול	אמרתיו לא אראה ית	ואני מבול מבול	והקמותי את בריתי	וירפא את מזבח ה' ההרוס	בא אתה וכל ביתך	לה' הארץ ומלואה	דאתאבידו חייבין מעלמא	מה בין משה לשאר בני עלמא	ויבא נח — אל התיבה	וישאו את התיבה	וימח את כל היקום	ויזכור אלקים את נח	ויבן נח מזבח	וירא ה' את ריח הגנתוח	ויברך אלקים את נח	ומוראכם וחתכם	את קשתי נתתי בענן	והאבן הזאת אשר שמתים	מזבחה	ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה	שלשה אלה בני נח	ויחל — ויטע כרם	בת שבע ואוריה	הוא היה בכור ציד	והבית בהבנותו	עיר ומגדל	שער החצר הפנימית	הן עם אחד					
רכב	רכג	א	ו	ז	ט	יא	יג	יד	יז	יט	כב	כו	כח	לא	לד	מב	מג	נ	נא	נד	נו	נז	ס	סא	סג	סה	סט	עג	עה	עה	עט	סא	פז	פט	צב	צז	קג	קו	קי	קיב	קיג	קיח	קכה	קכח						
פרשת נח	נח ותיבה	נח ותיבה	לכו חזו מסעלות	טוב איש חונן ומלוח	והשתח הארץ	אלמלא חטא לא הוליד תולדות	וירא אלקים את הארץ	עשה ה' אשר זמם	כי לימים עוד שבעה	ויוולד שלשה בנים	דינא דגיהנם	קץ כל בשר	צהלי קולך — עניה ענתות	ההוא יודאי	רזין דקרבנא	ארימת ידאי בצלותין	ואני — מביא מבול	אמרתיו לא אראה ית	ואני מבול מבול	והקמותי את בריתי	וירפא את מזבח ה' ההרוס	בא אתה וכל ביתך	לה' הארץ ומלואה	דאתאבידו חייבין מעלמא	מה בין משה לשאר בני עלמא	ויבא נח — אל התיבה	וישאו את התיבה	וימח את כל היקום	ויזכור אלקים את נח	ויבן נח מזבח	וירא ה' את ריח הגנתוח	ויברך אלקים את נח	ומוראכם וחתכם	את קשתי נתתי בענן	והאבן הזאת אשר שמתים	מזבחה	ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה	שלשה אלה בני נח	ויחל — ויטע כרם	בת שבע ואוריה	הוא היה בכור ציד	והבית בהבנותו	עיר ומגדל	שער החצר הפנימית	הן עם אחד					
כר	כג	א	ו	ז	ט	יא	יג	יד	יז	יט	כב	כו	כח	לא	לד	מב	מג	נ	נא	נד	נו	נז	ס	סא	סג	סה	סט	עג	עה	עה	עט	סא	פז	פט	צב	צז	קג	קו	קי	קיב	קיג	קיח	קכה	קכח						
פרשת לך לך	מאמר שמעו אלי אבידי לב	על מה קאים עלמא	ויאמר ה' אל אברם	ויצא אתם מאור כשדים	לך לך לאתקנא גרמך	ואעשך לגוי גדול	וימנע מרשעים אורם	ואעשך לגוי גדול	וילך אברם כאשר דבר אליו ה'	ויקח אברם את שרי	ויעבור אברם בארץ	תלת דרגין גריג	וירד אברם מצרימה	ויהי כבא אברם מצרימה	הקב"ה משתעשע —	בנשמתהון דצדקיא	ויננע ה' את פרעה	נפשי אויחך בלילה	נפש רוח נשמה	וילך למסעיו	ויהי ריב בין רועי מקנה אברם	וה' אמר — אחרי הפרד לוט	כתפוח בעצי הער	ויהי בימי אמרסל	אלקים אל דמי לך	ומלכי צדק	אחר הדברים האלה	היה — אל אברם במחזה	ריח אויל למחמי לריא	ברכו ה' מלאכיו	ויאמר — מה תתן לי	כי מי אל — ומי צור —	מבלעדי אלקינו	מי אל — ומי צור זולתי	אלקינא	מחזה שדי — מחזה סתם	הקב"ה מוזג זוגים	ליליא ופלגות ליליא	ה' זעירה וה' רברבא	מאמרים לברית מילה	פרשת וירא	וירא אליו ה'	נשמתא — דסלקא מארעא	— לרקיעא	הנשמה — בשעת הפטירה	כשחלה רבי אליעזר	והגה שלשה אנשים			

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

כט

<p>סו וירא ד' כי שואה לאה סז השבטים עג — הסעם אודה — ותקרא עו את שמו יהודה עז הרהורא דיליה ברחל הות פא וימצא דודאים בשדה צו ויהי כאשר ילדה רחל את קב יוסף קד עלמות שיר קי כל סדרא לאו איהו אלא קסז בתלת קיו זכירה ופקודה קיח מות וצלמות קיח ויוכור אלקים את רחל קיח ויחזק שרך קכא המקלות קכט ברכות לראש צדיק קלא ולא ראיתי צדיק נעזב קלב תרין רקיעין — שירותא קלד וסיומא קלו ישבעו צעי ה' קמא המקלות ב' קמב חי ה' וברוך צורי קמה לא יגרע מצדיק עיניו קמח את קרבני לחמי קמה התרפים קמח ויסגעו בו מלאכי אלקים</p> <p style="text-align: center;">כרך ז</p> <p style="text-align: center;">וישלח</p> <p>א וישלח יעקב מלאכים ז עם לבן גרתי יג צלותהון דצדיקייא כב ויותר יעקב לבדו כה ויאבק איש עמו כו שלחני כי עלה השחר כס גיד הנשה לה וישתחו ארצה לו ויחבקוהו ויפול על צואריו לח יעבר נא אדוני לבדו לט ויבן לו בית מו לא תחרוש בשור ובחמור מח הסירו את אלהי הנכר נ ויבן שם מזבח נא ויעל מעליו אלקים נא יעקב — וישראל נג כל שירותא תקיף נה התרפית ביום צרה נט ויהי בצאת נפשה ס ויצב יעקב מצבה ס וילך ראוֹבֵן — ויהיו בני ס יעקב שנים עשר</p>	<p>לח כמה אתרון — לצדיקים מב עדן מנטף על הגן מה עניני תחית המתים סו לא תקח אשה — מבנות סז הכנעני סז באורייתא כל חיין סט והנה רבקה יוצאת ע תפלה שועה דמעה עט ויבאה יצחק האהלה מא ויוסף אברהם ויקח אשה פג ולבני הפלגשים — מתנית פד מי נתן למשיטה יעקב</p> <p style="text-align: center;">תולדות</p> <p>א ואלה תולדות יצחק ח והיה יצחק בן ארבעים שנה יא ויעתר יצחק יג ויתרוצצו הבנים יז סעודת הצדיקים לעתיד לבא כא שתוף מדת הרחמים בדין כו ויתרוצצו הבנים ב' כט קבוץ גלויות ותחית המתים לד ויגדלו הגערים — כי ציד בפיו לב ויוד יעקב נזיד לו ויהי רעב בארץ מא אחותי היא מב ויצו אבימלך מד ויקרא שמה רחובות נא ותכהין עיניו מראות נג ויקרא — לא ידעתי יום מותי נו בגדי עשו החמודות נט בצרתה לי קראתי ויענני ס הברכות</p> <p style="text-align: center;">ויצא</p> <p>א ויצא יעקב מבאר שבע ו ז' הבלים ס זהר אסטקלריא דנהרא יג ס"מ ואשת זנונים יח ויצא יעקב מבאר שבע ב' כא קומה ד' כד ויצא יעקב ג' כו נבואה מראה וחלום לב והנה ד' נצב עליו לג ויקץ — מה נורא המקום הזה לה והנה סולם מוצב ארצה לח ויירד יעקב נדר מב ר"ח חמא ליה לאלהו מד וירא והנה באר בשדה נב ויצא יעקב ד' נו אעבודך שבע שנים נט צדיק עליון צדיק תחתין ס ארבע קשרין</p>	<p>כח מי יעלה בהר ה' לב והנה שלשה אנשים — ויאכלו מד ויאמר שוב אשוב מה והנה בן לשרה מח נודע בשערים בעלה נ ויאמר שוב אשוב נב ויקומו משם האנשים נה המכסה אני מאברהם ס ארדה נא ואראה סא ואברהם היה יהיה סב הכזקתה עשו סה האף תספה צדיק עם רשע סז ויבואו שני המלאכים סדומה ע גן עדן וגינהם עב ה' המטיר על סדום פד ארץ אשר לא במסכות פו ויעל לוט מצוער פז עמון ומואב קא ויאמר — אחותי היא קז עומד על ימיני לשטנו קי וערפו — העגלה בנחל קיב ראש השנה ויום הכפורים קטו וה' סקד את שרה קכה ויעש ה' לשרה ככו אשתך כגסן פוריה קל חושבן קץ משיחא קלו בן הגר המצרית קמא אותות המשיח קמה והאלקים נסה את אברהם קמט וירא את המקום מרחוק קנב אברהם אברהם קנג בכל צרחם לא צר</p> <p style="text-align: center;">כרך ח</p> <p style="text-align: center;">חיי שרה</p> <p>א וישאו — ויטילוהו אל הים ג דומה קאים ונטיל בחושבנא ו מלך לשדה נעבד ח מאן דאיהו זעיר איהו רב ט והיו חיי שרה י וישרנה הפרות יב ואיבה אשית בינך ובין האשה יג גלמי ראו עיניך יז לספוד לשרה ולבכותה יט דומה נטלם בחשבון ומוציאם יט בחשבון כ ותמת שרה בקרית ארבע כג חויה דרקועא כה זיני חרשין — בנשייא כז מערת המכפלה כט ארבע מאות שקל לב מערת המכפלה ב' לו יאברהם וקן בא בימים</p>
---	---	--

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

עט	ויקרא לבנו ליוסף	נג	בית יוסף	סו	מי זאת עולה מן המדבר
פה	ותרב חכמת שלמה	נו	וירא את בנימין	סט	ואלה תולדות עשו
צג	ושכבתי עם אבותי	סא	הבקר אור	ע	ואלה המלכים
	וישתחו ישראל על ראש		וליוסף יולד — בטרם	עד	יעקב ישראל וישורון
קד	המטה	סד	תבא שנת הרעב	עו	אל תיראי תולעת יעקב
קי	ב'י פרקים — העולם גדון		ויגש	עח	חצית לילה ותפלת השחר
קיב	ויהי השמש לבא	א	ויגש אליו יהודה	סא	מצא את הימים במדבר
קיד	וירא ישראל את בני יוסף	ד	נפש רוח נשמה	סב	אידה ה' בכל לבב
קסז	ויברך את יוסף	ז	כי הגה המלכים נועדו	סה	אתה סתר לי
קכ	ויסב חזקיהו פניו אל הקיר	ט	יפה נוף		וישב
קכו	המלאך הגואל	י	שתין נשמי		וישב יעקב
קכז	אל תזכר לנו עיונות ראשונים	יז	ואכלת ושבעת וברכת	א	אלה תולדות יעקב
קכט	עבדו את ה' ביראה	כ	ולא יכול יוסף להתאספ	ו	כי פעל אדם ישלם לו
קל	תכון תפלתי קטורת	כד	למה הרעות	ח	אך אל הפרכת לא יבא
קלב	טרא דחילא		ויפול על צוארי בנימין	יב	הנה ישכיל עבדי
קלד	ג' משמורות	כח	אחיו ויבך	טו	וישראל אהב את יוסף
קמו	המלאך הגואל	ל	והקל נשמע בית פרעה	כד	ויחלום יוסף חלום
קמז	תלת גזנין	לג	קחו לכם — עגלות לטססם	כו	וילכו אחיו לרעות
קמט	ועז מלך משפט אהב	מ	ויאסור יוסף מרכבתו	ל	ירושלים הבנויה
קנ	הללו עבדי ה'		ברך	לא	וימצאהו איש
קנג	ויברכם ביום ההוא		פרשת ויחי	לב	את אחי אנכי מבקש
קנו	גלמי ראו עיניך		ויחי יעקב	לג	אית ריגוז ואית ריגוז
קנו	ומדת ימי מה היא	א	ויקרבו — ויקרא לבנו ליוסף	לד	והבור רק אין בו מים
קכח	כל ברכאן — להאי דרגא	ט	ויקרא לבנו ליוסף	לח	ציון וירושלים
קכט	קל גלגלא מתגלגלא	ט	הנה אביך חולה	מד	ויקרא את שמו ער
קכא	האספו ואגידה לכם	יב	והיה לעת ערב יהיה אור	מו	בא אל אשת אחיך ויבם
קכו	ראובן בכורי אתה	יג	ויגד ליעקב	מז	אותה
קע	מאשר שמנה לחמו	סז	וישב על המטה	נו	וירע בעיני ה'
קעב	פחו כמים אל תותר	יז	שמהן דאתקריאו יד	נו	ותטר בגדי אלמנותה
קעד	שמעון ולוי אחים	כ	נראה אלי בלזו	נט	ויוסף הורד מצרימה
	האומות — לשמשא	כג	הנני מפרך והרביתיך	סא	ויהי ה' את יוסף
קעט	וישראל לסיהרא	כד	ועתה שני בניך הגולדים	סב	ותשא אשת אדוניו את עיניה
קפ	יהודה אתה יודוך אחיך	כה	מתה עלי רחל	סד	ויהי כדברה אל יוסף יום יום
קפה	אסרי לגפן עירה	כו	וירא ישראל את בני יוסף	ע	חטאו משקה מלך מצרים
קצג	אל תתתר במרעים	ל	אשר נתן לי אלקים בזה	עד	והאספה
קצד	א' זעירא	לא	ועיני ישראל כבדו מוקן	ס	ויהי גא פי שנים ברוחך אלי
קצח	אסרי לגפן עירה ב'	לה	ויחי יעקב ב'		לב סהור ברא לי אלקים
רב	מהאוכל יצא מאכל	לו	תרי גמלי	א	קץ שם לחשך
רד	תריין תקונין דנוקבא	מ	לי הכסף ולי הזהב	ד	ויהי מקץ
רו	מתקנא בייב בתרין עלמין	מה	ויקרבו ימי ישראל למות	ח	ותסעם רוחו
רי	זבולין לחוף ימים ישכון	מו	ר' יצחק — יתיב ועציב	ט	ויריצהו מן הבור
ריג	השבעתי אתכם בנות ירושלים	מט	כד מטי זמניה לאסתלקא	יח	אחרי הודיע אלקים אותך
רטו	יששכר חמור גרם	נג	מעלמא		את כל זאת
רכ	דן ידיו עמו	נח	אם הבנים שמחה	כד	וירא יעקב כי יש שבר
רל	גד גדוד יגודנו	נט	בני אמי נחרו בי	לב	במצרים
רלב	שימני כחיתום על לבך	סא	וכפר בריחכם את מות	לד	ויוסף הוא השליט
רלה	תלת נשמתין	סא	אוי לרשע רע	לז	ויכר יוסף את אחיו
רלה	מאשר שמנה לחמו ב'	סג	הצלם	לז	ויזכור יוסף את החלומות
רלט	גפתלי אילה שלוחה	סז	ד' מינים	מה	ויאסוף אותם אל משמר
רמב	מחשבה קול דבור	סז	חבצלת ושושנה	מו	ויקח מאתם את שמעון
רמה	בן סורת יוסף	עג	ויקרבו ימי ישראל למות ג'		וייראו האנשים כי הובאו
רמו	בנימין זאב יטרף	עז			
רנא	וזאת אשר דבר להם אביהם	עז			
רנה					

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לא

ג	השטן בתוכם	צב	תחת עבד כי ימלוך	רנז	ויכל יעקב לצוות את בניו
יא	התנזרים	צג	עד שיסוף היום	רנה	ויגוע ויאסף אל עמיו
כג	ועל שתי המזוזות	צד	ויאמר אל עמו	רט	אבל מצרים
כח	ויהי בתצי הלילה	צה	הן אראלים צעקו חוצה	רסג	צהלי קולך בת גלים
לט	את הכל ראיתי בימי הבלי	צט	ב' דמעין לשקיעו דימא רבא	רסו	אין כסף נחשב בימי שלמה
מג	וירח את ריח בגדיו	ק	הבה נתחכמה	רסט	כסא דברכתא
מו	שה לבית אבות	קא	בכל אלהי מצרים אעשה	רעא	גון האסד
מז	שאור ונחמצת	קג	שפטים	רעא	חניטא דיעקב
מח	מצת דינא	קד	שיר השירים אשר לשלמה	רעג	ויישם בארן במצרים
נא	לספר בשבחה וציאת מצרים	קז	וימת מלך מצרים		
נג	קרבן פסח	קח	שתי דמעות לים הגדול		
נו	קדש לי כל בכור	קי	וכי חרב אית לה'		
נז	כי מלאכיו יצוה לך	קיא	ויאנחו בני ישראל		
ס	כי לא ראיתם כל תמונה	קיב	אחזה שועה צעקה		
סד	התמליץ	קיג	דודי לי ואני לו הרועה		
		קיד	בשושנים		
		קיו	ומשה היה רועה		
		קכ	בלבת אש מתוך הסנה		
			פרשת וארא		
א	ויעבור אלישע אל שונם		וארא — באל שדי ושמי	א	ואלה שמות
ח	תלת מותני הו'	א	הוייה לא נודעתי להם	ג	היה היה דבר ה'
ח	ויסב את העם	ו	גועין דמתחזיין ודלא מתחזיין	ה	אתי מלבנון כלה
יא	וה' הולך לפניהם יומם	י	ד' יסודין ארמ'ע	ז	אל תלחם לחם רע עין
טז	ויקח שש מאות רכב בחור	יט	והיצאתי והצלתי וגאלתי	ח	ג' איגון דרחיין שכינתא
יז	ופרעה הקריב	כ	ולקחתי	יא	איש וביתו באו
יח	ה' ילחם לכם ואתם תחרישון	כג	כלל ופרט	יב	גלגלי רתיכתא קדישא נטלין
כב	מה תצעק אלי	כד	ולא שמעו אל משה מקצר	יג	את יעקב איש וביתו באו
כג	הרם את מטך	כו	רוח	כ	היה היה דבר ד' ב'
כה	ויסר את אופן מרכבותיו	כז	קול ודבור	כא	אתי מלבנון כלה ב'
לו	ויסע מלאך האלקים	כח	גורו לכם מפני חרב	כב	שבעים נפש
מו	ויסע ויבא ויט	כט	אלה ראשי אבותם	כג	משלחי רגל השור
נה	וירא ישראל את הדי הגדולה	ל	וידעת היום והשבות אל	כד	ויקם מלך חדש
ס	או ישיר משה	לב	לבבך	כז	משא מצרים
סז	עזי וזמרת יה	לג	קח את מטך — יהי לתנין	כח	ביאת המשיח
עב	ה' איש מלחמה	לד	חצות לילה ויממא	כט	ויקם מלך חדש ב'
עד	מרכבות פרעה וחילו	לז	תנין רביץ בין יאורין	ג	אילת הסחר
עט	ימינך ה' נאדרי בכח	מ	להט החרב המתהפכת	גא	צדיקים קמיגע אליהם
פה	בשעתא דעאל משה בני עננא	מג	קח את מטך	גב	כמעשה הרשעים
פט	וברוב גאונך תהרוס קמין	מח	ויהיו דם	גד	וילך איש מבית לוי
צ	מי כמוכה באלים	מז	ושרך היאור צפרדעים	גה	ותצפנהו שלשה ירחים
צג	נסית ימינך תבלעמו ארץ	נז	ויבנהו שבע שנים	גז	ותתצב אחותו מרחוק
צה	למבני מקדשא לתתא	נח	דרכים — נתיבות — נעם	גכ	ותרד בת פרעה
צח	ולא מצאו מים	נז	— ושלום	גד	ויפן כה וכה
	ויאמר אם שמוע תשמע	ס	הנה יד ה' הוייה	גז	וישב על הבאר
	לקול ה'	סא	ואעשך לגוי גדול	גט	מארבע רוחות באוי הרוח
		סב	ותהי שרה עקרה	ע	באר דמשה ויעקב
			פרשת בא	עא	ברח דודי
			אם יש עליו מלאך מליץ	עב	גלותא למה ולמצרים למה
			ויהי היום — ויבא גם	עג	לחם לא אכל ומים לא שתה
				עד	ייב טורי אפרסמונא
				עז	ייח טורי פרסמונא
				עח	אל גנת אגוז ירדתי
				עט	גם את זה לעומת זה
				פא	בני ישראל בני יעקב
				פב	איש וביתו באו
				פג	המתים ידעון צערא דחיי
				פד	עד שהמלך במסכו
				פע	ישראל לקביל שאר אומין
				פז	דעלמא
				פח	
				פט	
				צ	
				צא	

פרשת יתרו		פרשת תרומה		פרשת ויקרא	
א	וישמע יתרו	א	סדר דינין בהלכות גזיקין	א	שיר המעלות הבוסחים בה'
יד	ואת שני בניה	ב	רשימין בסימנין דקביה	ב	שיר השירים אשר לשלמה
טו	וירא יתרו חתן משה	ג	ושכינתיה	ג	מאת כל איש אשר ידבנו
טז	זה ספר	ד	רוחא — דסליק ונחית	ד	לבו
יח	ואתה תחזה ברוא דשערא	ה	בכל לילא	ה	הנשיקין
כב	" " " " " " " "	ו	ב' משיחין	ו	וזאת התרומה
כד	" " " " " " " "	ז	על המעשר	ז	משה אהרן ושמואל
כו	" " " " " " " "	ח	ואנשי קדש תהיון לי	ח	זהב וכסף ונחשת ג'
לא	" " " " " " " "	ט	דינו לבקר משפט	ט	יהי א'ר
לב	" " " " " " " "	י	אידרא דמשכנא	י	וה' נתן חכמה לשלמה
לג	" " " " " " " "	יא	ובכל אשר אמרתי אליכם	יא	התכלת
מו	" " " " " " " "	יב	תשמרו	יב	והנה טיב מאד
סא	בחדש השלישי	יג	כל בר ישראל ואתגור	יג	דינא דגינהם
סו	ומשה עלה אל האלקים	יד	בעי לאתחזאה	יד	אהר אית ב'שוכא — דלא
סז	כה תאמר לבית יעקב	טו	הקב'ה נקרא אדניי	טו	מתין תמן
עב	על כנפי נשרים	טז	נשיקין	טז	בצלאל ידע לצרסא אתחן
עג	ויהי ביום השלישי	טז	הנה אנכי שולח	טז	תכלת ב'
עה	ויהי קולות וברקים	טז	לא תבשל גדי בחלב אמו	טז	ועשית שלחן
עו	וכל העם רואים את הקולות	טז	ואל משה אמר עלה אל ה'	טז	ואכלת ושבעת וברכת
עז	וידבר אלקים	טז	ואל אצילי בני ישראל	טז	ועשית שלחן ב'
עח	והלוחות מעשה אלקים המה	טז		טז	עת לעשות לה'
צד	אנכי ה' אלקיך	טז		טז	עת רצון
צח	לא יהיה לך	טז		טז	החכמה תעזו לחכם
קג	לא תעשה לך	טז		טז	מוזן הנשמות
קט	לא תשתחוו להם	טז		טז	אמצעיאת דעלמא
קיא	לא תשא	טז		טז	כוס של ברכה
קיב	זכור את יום השבת לקדשו	טז		טז	מנורה שקלים החדש
קיד	כבוד את אביך	טז		טז	ועשו ארון
קכז	לא תעשון אתי	טז		טז	ראה ועשה בתבניתם
קכט	אנכי ה' אלקיך ב'	טז		טז	ג' שמהן כלולים כחודא
קלב	לא תשא את שם ה' לשוא	טז		טז	האותיות
קלד	זכור את יום השבת לקדשו	טז		טז	שמע ישראל
קלו	ב' מרגלן	טז		טז	אתה הראית לדעת
קמב	כבוד את אביך ואת אמך	טז		טז	ואהיה אצלו אמון
קמה	לא תרצח לא תנאף וכו'	טז		טז	אתה הראית לדעת
א	פרשת ואלה המשפטים	טז		טז	התסלין
ב	כי תקנה עבד עברי	טז		טז	ואהבת את ה' אלקיך
ה	הטבא	טז		טז	ואת המשכן תעשה יריעות
קיו	כי ינצו אנשים	טז		טז	בכל לבבך ובכל נפשך
קיח	להשיב אבידה	טז		טז	ובכל מאדך
קיס	להפריש צרי מקלט	טז		טז	צדיקיא אנמי שכינתא אינון
קכא	מ'ט ומוט	טז		טז	שלחני כי עלה השחר
קכג	לפדות עבד עברי	טז		טז	אם ה' לא יבנה בית
קכה	חרב פיפיות	טז		טז	ברב עם הדרת מלך
קכו	גדר ושבועה	טז		טז	בכל אתר דאתחן אתושפן
קלא	גרן ויקב	טז		טז	איהו לגריעותא
קלג	משגפה מן החלונות	טז		טז	שבעה ריקיעים
קלו	לא תהיה אחרי רבים לרעות	טז		טז	טלו לדוכב בערבות
קלח	מדבר שקר תרחק	טז		טז	כי נר מצות ותורה אור
		טז		טז	ר'ז בימינא ק'ג בשמאלא
		טז		טז	אור זרוע תדיר
		טז		טז	אור מים ריקיע
		טז		טז	קין הבל שת אנוש ומהלאל רב

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לג

קמ	רוא דשמע	ג	ד' מינים	רנג	רויז דברכת המזון
קמב	לאדכרא יציאת מצרים	גב	בסוכות תשבו	רנב	שבע ברכות דכלה
קמד	או נדברו יראי ה'	נה	יהי שם ה' מבורך	רנב	וכל בניך למודי ה'
קמו	וממעל לרקיע	נו	ידע מה בחשוכא	רסג	ועשית את הקרשים
קמח	ויעש את ציץ		פרשת כי תשא	רסד	ה' רועי לא אחסר
קמט	עיניך בשדה אשר יקצרון		וגתנו איש כפר נפשו	רסה	קשין מזונותיו של אדם
קנא	וויטב לבו	א	מחצית השקל		כקריעת ים סוף
קנד	הקסרת	ב	פולחנא דשמשא	רסז	קשין וזגין קמי קב"ה
קנה	ויעש מזבח מקטר קסרת	ג	שפת אמת תכון לעד	רע	כקריעת ים סוף
קנט	בעצב תלודי בנים	ד	הן יבשו ויכלמו כל הנחרים בך	רפב	הככבים
קסב	תחית המתים	ו	גלותא אתמשך	רפט	ג' משמרות הלילה
		ח	והיה באחרית הימים	רצ	אודה ה' בכל לבב
		יב	מה לך פה אליהו	רצא	כל הנשמה תהלל יה
		טו	משה אהרן ומרים	רצה	משה לא מת
		טז	ועתה הגיחה לי	רצה	מילה ופדיון ולהשיאו אשה
		יז	העגל	רצג	עד יעקב אדם מת בלא מרעין
		כ	עדים מהר חורב	רצד	עד חזקיה לא היה חולה
		לו	פרשת ויקהל	רצז	שנתרסא
			ויקהל משה	רצו	אשריך ארץ שמלכך בן
		א	שלוש משמרות	רצו	חורים
		ה	מלאך המות אשתכח ביני נשי	רצח	בטש חכמה בשבילי
		י	מי עלה שמים וירד	רצט	מי מדד מים בשעלו
		יד	כל נדיב לב יביאה	שא	וירכב על כרוב ויעף
		יז	בעובדא דבראשית בכלא	שב	והי העמודים
		כג	אתני עמיה		
		כד	יונה דנחית לספינה		
		כט	ספר לעילא ספר לתתא		
		לב	תרי ממהא		
		לכ	כחנת התפלה	א	סרקא קדמאה
		לו	עליית התפלה	יב	" תניינא
		נג	מדורא דאשא שבערב שבת	כא	" תליתאה
		נט	מהו שבת	כו	" רביעאה
		סב	נשמה יתירה	ל	" חמישאה
		סו	השמירה שבשבת		
		סח	צלותא דשבתא		
		עא	רוא דסטר תורה	א	פרשת תצוה
		עו	רויז דשבת	א	ואתה תצוה
		עב	מאורי האש	ג	רוא דאתחן דשמא קדישא
		עו	הצפרנים	טו	ואתה הקרב אליך
		עז	להריח בהדסים	יז	ויהי מקץ ימים
		צ	רוחא עלאה	יח	למיהב חולקא לסטרא אחרא
		צא	רקיעין דעשיה	כ	חדלו לכם מן האדם אשר
		צב	הרקיעין שעל גן עדן	כג	נשמה באקו
		קטז	רקיע שעל המלכות	כז	מצות וספירת העומר
		קסו	ויעש בצלאל את הארון	כו	גם צפור מצאה בית
		קל	דלא אצטריך למועל בארונא	כז	לחם הבכורים
		קלב	וארח צדיקים כאור נגה	לא	ובמדבר אשר ראית
		קלג	אך בעשור לחדש השביעי	לג	תקעו בחדש שופר
		קלה	מאן דאכיל בלא צלותא	לו	בתרין נקודין אתפרשת
		קלו	ד' תיקתינ דצלותא	לז	מלכו שמיא
		קלז	ויראת מאלקיך	מג	ב' השעירים
					ובעשור לחדש השביעי

כרך יב

פרשת פקודי

א	כל הנחלים הולכים אל הים
ב	מה רב טובך אשר צפנת ליראוך
ד	והוכן בחדס כסא
ה	אלה פקודי המשכן
יג	יפה נוף משוש כל הארץ
יז	אלה פקודי המשכן ב'
יח	והיה אמונת עתך
יט	בצלאל שמא גרים
כב	בסרוח רשעים כמו עשב
כג	מ"ב קרבנין דבלק
כד	כל הזהב העשוי למלאכה
כה	ויפן אחריו ויראם
כז	זהב ממטה למעלה וכסף
כח	מעלה למטה
כט	חשבון ומספר
לד	אם ה' לא יבנה בית
	ואת האלף ושבע המאות
לו	וחמשה ושבעים
מו	כל סדרא בתלת
נא	מ"ה זיני גזוני נהורין
נה	הרי נחשת
נז	לבושי דקדשא
נט	חשן ואפור
ע	שאו מרום עיניכם
עב	הללו את ה' מן השמים
	נכון יהיה הר בית ה'
עג	בראש ההרים
	זמנין משבח גרמיה וזמנין
	מאיך
עה	קו המדה וקנה המדה
עז	שם מ"ב וע"ב
סו	חיים שאל ממך
צ	ויביאו את המשכן אל משה
צב	טסקורי קמיטין שכיחין
צג	אתחן דהויה כאתחן דאדני
צה	ויקם משה את המשכן
צו	רוא דגמל
צח	

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

קמח	לבי לחוקי צדק פרשות צו	לד	איש כי יקח את אחותו ויבא אלקים אל אבימלך	ק	סוספיתא דהבא העגל
א	זאת תורת העולה	לו	עבדו את ה' בשמחה	קב	פרה אדומה
ג	תורים ובני יונה אתדבקותא דרעותא — עד	לט	ואני ברכ חסוך אבא ביתך	קד	שערא שבתסלין
ד	היכן סלקא	מא	אם עילה קרבנו	קו	ויביאו את המשכן אל משה
ו	זאת תורת העולה	מב	ברוך ה' מציון	קט	תורת העולה
ס	עולה חטא ואשם	מו	ז' רקיעים וז' ארצות	קיג	ויקם משה את המשכן
יח	אש תמיד תוקד על המזבח	מז	רמזי ד' אותיות הוי"ה	קכט	כי נפלתו קמתי
יט	עשן המערכה	נ	עשרה שמות שלמים	קל	בלכתם ילכו
כ	השבתת מלאכה	נד	הנה ברכו — כל עבדי ה'	קלד	משכן ובית המקדש
כב	נר"ג דחז"ל נר"ג דשבת	נו	שאו דייכם קדש	קלו	שש מדרגות דס"א
כו	אשו דיצחק	סז	נפש כי חטא ולא שקרנו בכריתך	קנ	היכלות דקדושה
ל	תרין מדבחין	סח	מי נח	קנג	היכל לבנת הספור יסוד
לג	השם אל	ע	קב"ה גזיר וצדיק מבטל	קסב	עצם השמים הוד
לה	זה זאת	עה	מסטרא דאמא נפקין גרדינין	קעא	גונה נצח
לו	ציון וירושלים	עח	נימוסין	קפו	הזכות גבורה
	בעובדא דלתתא אתער	סא	ד' תקופין דשתא	קצו	אהבה חסד
לו	עובדא דלעילא	סב	ערות אמך לא תגלה	רא	רצון תסארת
לח	ד' מינים והושענא רבה	סג	צדיק כתמר יפרח	רל	קדש קדשים
מד	ג' דרגין דעל קרבנא	סז	והשיב את הגולה	רנו	ד' היכלות דסטרא אחרא
מה	המקרה במים עליותיו	כו	וגרנו מפריד אלוף	רנח	היכל א' דסט"א בור ריק —
מו	אשא דמדבחה רבוץ כאריה	סה	דוכתינ אית בגיהנם	רנז	שטן דיצה"ר
מח	שריפת קדשים	צ	נהר דינור	רסב	שטת —
נז	שמן קסרת	צ	שית צירופי יה"ו	רסג	טמא דיצה"ר
נח	תרין אשין	צב	הגידה לי שאהבה נפשי	רסה	דומה —
ס	זאת משחת אהרן	צג	אם הכהן המשיח יחטא	רע	שונא דיצה"ר
סא	כי עמך מקור חיים	צה	תקיעת שופר	רעד	חובה
סג	הכל היה מן העפר	צח	לילית אשתכח בקדמיתא	רעז	שאל
סה	ואגדתו על ארץ יסדה	קה	לגבי אדם	רעח	רע
סו	ואשים דברי בסיך	קז	מאן דינקא לרביא	רפג	שמרי חמרא
סז	מה בין תורה לגביאים	קח	גשין שלטין בעלמא	רפו	עפר מן האדמה
סח	הריח	קיא	סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה	רפז	קץ כל בשד
ע	אמונה בליה	קיב	חטאתי אודיעך	רפט	רזא דקרבנא
	פרשת שמיני	קיג	רחל מבכה על בניה		
א	באורייתא אתברי ברנש	קטז	הנני מושיעך מקרוב		
ד	ציון וירושלים	קין	אודך לעולם כי עשית		
ה	וכמה שליחין אית ליה לקוב"ה	קכ	אלקים אלי אתה אשחרך		
ט	ויהי ביום השמיני	קכא	אילת השחר		
יט	ויקח אהרן את אלישבע	קכד	שומר מה מלילה		
כ	יין ושכר אל תשת	קכה	ברן יחד ככבי בקר		
כד	ויברא אלקים את התנינים	קכו	הבקר אור		
כו	אשישות ותפוחים	קכז	כל זמנא דמשה קיים		
כז	יין דמנטרא	קכח	אשר נשיא יחטא		
כט	ואיש תרומות		שלהובא רתחות גדוסי		
ל	שמן ויין	קל	דתרנגולא		
לא	תורה שבכתב תורה שבעל פה	קלא	או הידע אליו חטאתו		
לב	ויכון בחסד כסאו	קלג	נשבע ה' בימינו		
לב	זאת החיה	קלז	ד' מינים		
לז	ונטמתם במ	קמ	נפש כי תמעול מעל		
	דגים וחגבים אין צריכים	קמב	נפש רוח נשמה		
לט	שחיטה	קמו	שחקים יולו צדק		

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לה

פרשת תוריע		תרין רוחין משתכחין		נפש רוח נשמה	
א	על משכבי בלילות	יז	ויסגעו בו מלאכי אלקים	טח	ודורש אל המתים ב'
ב	אשת חיל מי ימצא	יט	ויצא הראשון אדמוני	צ	תמר
ג	אשה מורעת תחילה יולדת	כ	תרי עוזלין דאיילתא	צד	עובדא דמצרים
ד	זכר	כא		ק	ותבאי ותטמאו את ארצי
ה	מלאה הארץ קנייניך		כרך יד	קא	קב"ה ואורייתא וישראל
ו	אך בצלם יתהלך איש		פרשת אחרי	קג	אסור ללמוד תורה לשאינו נמול
ז	יולדה זכר	א	אחרי מות שני בני אהרן	קד	ארכע מפתחן
ח	ל"ג יום תשב בדמי סהרה	ד	יעקב אשר פדה את אברהם	קו	תפוח ושושנה
ט	מילה וערלה	ז	נדב ואביהוא	קיב	אשר יסרתו אמו
י	ואין צור כאלקיני	י	כל הנחלים הולכים אל הים	קיג	שאג ישאג על גוהו
יא	היכל כוכבא דבטש ג' זמנא	יב	ואל יבא בכל עת אל הקודש	קסו	ערות אמך לא תגלה
יג	בכוכבא	טו	עליכן עלמות אהבוך	קיא	ולא יראה בך ערות דבר
יד	ויקח אחת מצלעותיו	יח	ופניהם איש אל אחיו	קיש	ברגש דרשימא חד באנפוי
טז	גזול אביו ואמו	יט	כי בענן אראה על הכפורת	קכ	בת שבע
יז	שלחני כל עלה השחר	כ	הנה מה טוב ומה נעים	קכד	תרין רוחין נוקבין
יח	אל תראוני שאני שחרחרות	כא	אחרי מות שני בני אהרן ב'	קכה	לילית ונעמה
כא	לה' הארץ ומלואה	כב	ששים גבורים	קכח	אתיא חסד — ופריש לון
כב	יסורין דאהבה	כט	לשון למודים	קל	ה' אחד ושמו אחד
כד	יש צדיק אובר בצדקו	ל	סיהרא באשלמותא	קלא	אמא עלאה רעיא אמא
כה	וישח באפיו נשמת חיים	לא	נשמתינן עד לא יתחון לעלמא	קלב	תתאה כלה
כו	נגע צרעה	לד	עד שהמלך במסבו	קלג	ישראל אחים לקב"ה
כז	אכלה ומתחה את פיה	לו	והנה באר בשדה	קלד	אתגליף שמא קדישא בסטרין
כח	שיש יתרון לחכמה על הסכלות	לו	שנים עשר וזאת	קלו	ידיען
כט	אדם איש	לז	תערוך לפני שלחן	קלח	ערות אשה ובתה
ל	קדוש טהור	לז	ונתן אהרן על שני	קלז	ואל אשה בנדת טומאתה
מג	נגע לבן אדמדם	מג	השעירים גורלות	קמ	ביעא קישטא
מח	והובא אל הכהן	מד	איש עתי	קמא	זיני מסאבותא
מט	והייתם קדושים	מו	תרי שעירים	קמב	ואל אשה בנדת טומאתה
נ	ונגעי בתים	מט	שעיר לעזאזל	קמג	זוהמא דספרין
נב	בונה ביתו בלא צדק	נ	מים קרים על נפש עיפה	קמד	הביאו עלי כספה
נג	ונתן את הבית	נד	מארי שירתא הימן ידותון	קמז	והיה מדי חדש בחדשו
נד	נגע ורוח הטומאה ההפכים	נט	ואסף	קמה	השלך על ה' יהבך
נה	זל"ז	נ	הוי"ה בניקוד אלקים		פרשת קדושים
נח	גזונא חוורא וגזונא סומקא	נד	אהיה אשר אהיה	א	קדושים תהיו
ס	דרשה צמר ופשתים	נו	סדר כתיבת שם הוי"ה	ב	היי ארץ צלצל כנסים
סא	בונה ביתו בלא צדק ב'	נט	כמה דאתעבד לתתא אתעביד	ג	קדושים תהיו
סב	אמרי נא אחותי את	סא	לעילא	ג	איש אמו ואביו תיראו
		סג	וזכרתי את בריתי יעקב	ט	בן יכבד אב
		סד	ואו א' סתים בגויה	טז	בן בכור
		סו	יו"ד בגליפוי	יז	שום תשים עליך מלך
		סז	לפני ד' תסהרו	יט	אדם הראשון לא היה
		עא	נפשי אויתיך בלילה	כ	ליה מעוה"ז כלום
		עב	כאל תערוג	כב	האשה אשר נתת עמדי
		עג	קול ד' יחולל אילות	כג	אסיר לאסתכלא בשפירו
		עד	ע' קלין דיולדת.	כד	דאתתא
		עה	נפשא ורוחא	כז	הוכח תוכח את עמיתך
		עח	עיר קטנה	כז	הסבי ענייך מנגדי
		ס	צדיק ונושע	כו	אסיר לאסתכלא באתר
		סב	תענו את נפשותיכם		דקב"ה מאיס
		סד	ממעמקים קראתיך ה'		
		סז	עשרה זיני חכמות		
		סח	ודורש אל המתים		
		סט			

פרשת מצורע

למען תדעון שדון בשעתא דרמש ליליא דינין דנפש וגוף מאן דאפיק לישנא בישא שתי צפרים חיות ותומכיה מאושר שושבינא דמלכא שושבינא דמסרוניתא ואשה כי יזוב זוב דמה ביום טובה היה בטוב שימני כחותם על לבך לא יוכלו לכבות את האהבה שמעה ה' צדק

אנכי ה' אלקיך מארץ מצרים	כז	ליל שבועות	נט	לכלותם	יח
לא תלין פעולת שכיר	כח	ספירת העומר וחג השבועות	סא	בן יכבו אב	יט
לפני עור לא תתן מכשול	ל	חג השבועות	סד	כרך טו	
בצדק תשפוט עמיתך	לב	תקיעת שופר	סז	פרשת במדבר	
הוכח תוכיח את עמיתך	לד	ראש השנה	עו	המנין והחשבון	א
כלאים ושעטנו	לה	יום הכפורים	פא	שמחו את ירושלים	ו
אני הוא	לה	חמשה עשר יום	צד	הדגלים	ח
כלאים ושעטנו	לו	מן באר ענני כבוד	צה	ד' אורי וישעי	יד
כל פריו קדש הלולים לה'	מב	חג הסוכות	צח	בידך אפקיד רוחי	טו
מפני שיבה תקום	מה	צלם ודמות	קג	מסתו שלשלמה בין צפון	יט
כי יודע ה' דרך צדיקים	מו	שמיני עצרת	קד	לדרום	יט
כרשת אמור		דבור בשבת	קו	סימנא דיחודא	כא
בני אהרן	א	המתענה בשבת	קז	כונת התפלה	כג
בשעתא דבי"ג קאים למיהך		ויצא בן אשה הישראלית	קט	פרשת נשא	
לההוא עלמא	ב	כי יקלל אלקיו	קיג	בסלגות ליליא	א
יורד על הראש יורד על הזקן	ד	חבצלת ושושנה	קטז	ובלילה שירה עמי	ג
רוא דמנורה	ה	חטא עץ הדעת	קיח	למעול מעל בה'	ה
ולאחותו הבתולה	ו	פרשת בהר		התשובה	ו
לא יקרחה קרחה	ז	מוקדה על המובח כל הלילה	א	הסוטה	יז
שבעת ימים ימלא	ח	ושבתה הארץ שבת לה'	ב	עץ החיים ועץ הדעת	כז
לך ה' הצדקה	ט	עול מלכות שמים	ג	ערב רב	כט
והוא אשה בבתולה יקח	י	ורצע אדוניו את אוננו	ד	מדוע באתי ואין איש	לא
טרף נתן ליראיו	י	שמיטה ויובל	ה	הנזיר	לו
לא יחלל זרעו בעמיו	יא	לתקוע שופר ביובל	ח	מיתה וחבוט הקבר	לב
בתולה מעמיו יקח	יג	יחוד קוב"ה ושכינתיה	ט	גול פרע — והעבירו תער	לח
אישי אשר יהיה בו מום	יד	וכי תאמרו מה נאכל בשנה	יז	קדוש — טהור	לט
אדם ובהמה תושיע ה'	יח	השביעית		האדרא רבא קדישא	
אסור ליליף אורייתא למאן		צדקה תציל ממות	יח	הקדמת האדרא רבא	מ
דלא אתגור	יט	לעולם בהם תעבודו	כ	ואלה המלכים	מג
היה שבעת ימים תחת אמו	כ	הגלגול	כ	עתיקא דעתיקין	מו
כל אות דשמא שלימא		שינוי השם שינוי מקום		גלגלתא	מח
דכל שמא	כא	שנוי מעשה	כב	קרומא דאזירא ופוחא סתימאה	נא
אותו ואת בנו	כד	כי לי בני ישראל עבדים	כה	עמר נקי	נג
יש שבר במצרים	כו	רוא דעכו רוא דבן	כו	רעוא דמצחא	נו
דבעי לוקסא ימינא על שמאלא		פרשת בחוקותי		פקיחו דעיינין	נט
ונקדשתי עילא ותתא בני דרגין	כח	זכר נא מה יעץ בלק	א	חוטמא	סו
מועדי ה'	לב	ויבא אלקים אל בלעם	ד	י"ב תיקוני דיקנא	סט
מקראי קדש	לג	כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל	ה	תקונא קדמאה דיגת"ד	עב
קדש וזמינין מקדש	לד	אם בחוקותי תלכו	ו	" תניינא דיגת"ד	עב
סעודה ג' דשבת בעי"ט	מ	ונתתי גשמיכם בעתם	ז	" תליתאה דיגת"ד	פג
תרי דמי תן דפסחא וחד דאתגורו	מג	צדקה למסכנא	ח	" רביעאה דיגת"ד	פג
זחג דליל פסח	מו	ונתתי שלום בארץ	ט	" שתיתאה דיגת"ד	צב
ארבע כוסות	מז	ונתתי משכני בתוכם	י	" שביעאה דיגת"ד	צד
הלל בימי פסח	מח	ומשה יקח את האוהל	יא	" תמינאה דיגת"ד	צו
למה אין ז' ימים בשבועות	מט	דומה דודי לצבי	יב	" תשיעאה דיגת"ד	צח
ספירת העומר וחג השבועות	נ	צדק בדינוי	יד	" עשיראה וי"א דיגת"ד	צט
חג השבועות	נג	שבץ על חטאתיכם	טו	" תריסת דיגת"ד	ק
קרנן העמר	נד	ובפשעכם שולחה אמכם	יז	" תליסר דיגת"ד	קב
ספירת העומר	נז	אלה דברי הברית	יח	כד אתפריס פריסא	קד
		לא מאסתים ולא געלתים		תקון ז"א	קו

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

פד	לבושין דההוא עלמא	יו	מזבח הפנימי והמזורה	קט	גלגלתא דז"א
פג	ויוסף ישית ידו על עיניך	יח	מאן דאתי מסטרא דדינא	קיר	ג' מוחין דז"א
פח	בנינא דגוסא דברנש	יז	לא ירכי שערי	קכ	מצחא דז"א
פט	נשין דעתיהו קלה	כ	פסח במועדו ופסח שני	קטז	שערות רישא דז"א
צ	עמודין וגלגלין	כו	אשר יבוא באש תעבירו באש	קכז	עיינין דז"א
צז	חצים אל הים הקדמוני וגו'	כז	וימתקו המים	קלג	חוטמא דז"א
צח	רוחין דכורין ונוקבין סלקון	כט	העורב והיונה	קלט	אודנין דז"א
קא	לעילא	לג	וביום הקים את המשכן	קמו	ט' ת"ד דז"א
קג	קריאת הגבר	לד	הדגלים	קנ	תקון א' מט' ת"ד דז"א
קה	ב' דמעין חד לסגודין	מ	דגלא תנינא	קנט	" ב' וג' מט' ת"ד דז"א
קי	מויקא קדמאה	מג	" תליתאה	קסב	" ד' מט' ת"ד דז"א
קכ	חובק את ידיו ואוכל	מו	" רביעאה	קסד	" ה' " " " "
קכז	את בשרו	מז	הנוגין	קסה	" ו' " " " "
קכט	דמעין רתיחון	ג	והמן כורע גד	קסה	" ז' " " " "
קכק	האלפא ביתות והשמות	גא	הרגני גא הרוג	קסז	" ח' " " " "
קכקא	נשמתין נחתין וסלקין	גב	ולא ישליטנו אלקים לאכול	קסז	" ט' " " " "
קכקב	הנה שכרו אתו ופועלתו	גד	ממנו	קסט	דיוקנא דארם
קכקג	לפניו		אספה לי שבעים איש	קעב	סדר אצילות הנוקבא
קכקד	ראשית עריסותיכם חלה			קעט	ז' מלכין שמתו דנוקבא
קכקה	לידת משה			קעז	כסותא דכיא
קכקט	הציצית			קפא	דרועין דכורא
קכקכ				קפד	הנסירה
	פרשת קרח			קפח	קין והבל
א	ויקח קרח	א	שלח לך אנשים		עליונים למטה והחתונים
ב	קראי מועד	א	שמא דשלטא מפלגו ליליא	קצא	למעלה
ג	קדוש וטהור	ד	לא נהיר סיהרא אלא באתכנש	קצא	כלל ופרט פרט וכלל
ד	אל אלקי הרוחות	ה	שמשא	קצב	כללא דארם
ה	קח את המחנה	ה	צלפחד מקושש היה	קצח	הסתלקות ג' החכרים
ו	אל תכריתו שבט משפחות	ח	מקרה בני האדם ומקרה	ר	אלי ה'
ז	הקהתי	ח	הבהמה		המשך נשא
ח	כל אשר תמצא ירך בכחך	יב	יהושע וכלב	רג	יראה ענוה וחסידות
ט	לעשות	טו	עד דלא אברו עלמא —		כהן שאין לו בת ונג אסור
יב	ועבד הלוי	יז	איך כתיב וימת	רה	בעבודה
יג	ערכי בית	כ	תלת עלמין להקביה	רו	כה תברכו
יד	מחרים נכסיו לכהן	כא	עלו זה בנגב	רי	אמרו להם
יז	תרי ממאה	כז	המרגלים	ריב	בשעתא דכהנא פריס ידוי
יח	להפריש מעשר	ל	ברנש בעלמא כגזנא עלאה	רטו	ברכת כהנים
יט	להפריש תודה	לט	רב מתיבתא	ריז	ישמו את שמי
כ	על פי ה' יחנו	מו	מה בין תם לתמים	רכ	ויחשבה לו לצדקה
כז		מז	מערת המכסלה	רכ	כרך את אברהם בכל
	פרשת חקת	מח	קריאת התורה	רכא	כ"ח משה
א	זאת חקת התורה	גב	העטרה של משיח	רכב	נשיא אחד ליום
ב	שלף איש נעלו	גז	אותיות פורחות		פרשת בהעלותך
ג	זאת חקת התורה	גז	מעיינא דמיא	א	והוא כחתן יוצא מחופתו
ד	פרה אדומה	סג	יראה כל זכורך	ג	אשרי העם יודעי תרועה
ה	המשלח מעינים בנחלים וגו'	סה	מעיינא דמיא	ה	ותנח התיבה בחדש השביעי
ו	משה אהרן ומרים	סז	יראה כל זכורך	ה	בהעלותך את הנרות
ז	סובב סובב הולך הרוח	סט	מעיינא דמיא	ח	יששכר וזבולן
ח	טובה חכמה עם נחלה	ע	מעיינא דמיא	ט	באר חפרוה שרים
ט	יאסף אהרן אל עמיו	עא	מאן דלא זכי באתרא דא	י	שם ע"ב אתחן
כד	וידבר העם באלקים ובמשה	עג	דינא דחד ברנש — בגן עדן	יא	" " שמות
כה	הבאר	עז	היכלין דנשמתין נוקבין	טו	זאת אשר ללוים
		עח	מאן דועיר איהו רב	יט	
		עט	מתי מדבר		
			ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין		

אל תירא אותו	כח	תחית המתים	נה	הרצועות וקשר של תפלין	קעז
פרשת בלק		בידך אפקיד רוחי	גז	דיד	
הצפור	א	ב' מראות	נט	וירא פנחס — ויקח רומח	
סיחון ועוג	ה	אני וה'י	סב	בידו	קעט
ויראני את יהושע הכהן הגדול	ט	ג' זמני אתעביד דוד עבד	סג	מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות	קפ
אתכנשו בני מתיבתא	י	דוד אתעביד עני חסיד ועבד	סד	קחו מאתכם תרומה ולא	
לעיינא בדיניה	י	רמזי אלעזר יוסי יהודה יודאי	סה	מערב רב	קפד
יגער בך השטן	יב	אבא ור"ש וחביריו	סו	מ' מן מות טאס באוירא	קפו
הינוקא	יג	למנצח הודו רננו צדיקים וכו'	סז	י' דזכה פנחס — י' דשדי	קפט
וישלה מלאכים אל בלעם	יג	מרכבת מסטרון	סט	ישראל אברין דשכינתא	קצב
וזרח משעיר למו	נד	עשן וריח וקטרת	עא	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו	קצד
ארץ יראה ושקטה	נט	תלת צלותין	עז	מאן יש חכמה	קצז
		הקרבנות	עז	כל יעשה האלקים הוא יהיה	קצה
כרך יז		והתענג על ה'	פג	על פי הגורל	רא
פרשת פנחס		ויסגע במקום מלין פיוסא	פד	הקרבנות	רג
שמע בני מיסר אכיך	א	איהו	פה	נפש יתירה רוח יתירה	
חברים מקשיבים לקולך	א	פגיעה איהו פיוסא	פח	צלוחא דערביית	רכב
צדיק גמור וצדיק שאינו גמור	ג	את הכבש האחד תעשה בבקר	פז	נשמה יתירה	ריש
שמרה נפשי כי חסיד אני	ד	מרכבת יחוקאל	פט	משה וב' שמיחין והקשת	
ה' דאתוסף ביוסף וי' בפנחס	ה	ד' ק-פין דסחרין לד' חיון	צד	ומלכות	רכד
גשיר ברית	ו	מרכבת יחוקאל	צז	אריתי מורי — שתו ושכרו	
לבושין דההוא עלמא	ח	קול ודבור	קא	דודים	רכח
ברה"ש עד יומא בתראא דחג	ט	קריאת שמע וציצית ותפלין	קד	מאן דמדולול בפרורי דנהמא	רל
הקשת	ט	ורצועות	קד	כית וכביצה	רלא
היכום והגלגול	טז	הכריעות והוקיפות	קיא	י"ב חלות	רלז
מקודם דאתיהיב תורה הו		עתים חשות ועתים ממלות	קטו	עשרה דברים לאנהבא	
תליין במזלא	כב	ורגליהם רגל ישרה	קטז	בפתורא דשבת	רלה
ויין ישמח לבב אנוש —		ראיה שמיעה ריח ודבור	קיח	ג' אינון דגרמין ביש	
ברושים ביתה	כד	קשת תפלין ציצית תכלת	קכב	לגרמיהו	רמה
כי רוח עברה בו ואינו	כט	לבן וק"ש	קכג	ג' יודין שבהויה דמילוי ס"ג	רמו
למה נתפס צדיק בעון הדור	לב	מעשה מרכבה ותסלה	קכד	כשלהבת קשורה בגחלת	רמו
דסיקו דההוא חולה בגלותא		האומר תסלה לדוד בכל יום	קכו	סלת למנחה	רנא
דאדום	לו	אכלתי יערי דבש עם דבשי	קכז	בלולה בשמן כתית	רנב
כל העמים לא עבדי נענועא		שתיתי ייני וגו'	קכט	ורקא מקף שופר הולך	
רק ישראל	לט	צדיק ורע לו רשע וטוב לו	קל	סגולתא	רנח
ישמח ישראל בעושו	מא	ראש השנה	קלב	הביאו עלי כפרה	רנו
ג' אומינן שמים וארץ ומים	מב	יותרת הכבד מרה קנה		סיהרא אוצירת גרמה	רנח
ג' שותפין הקב"ה ואביו ואמו	מג	ושש ושופר	קלד	היות באמצע	רנט
הגני גותן לו את ברית שלום	מד	כבר ולב	קלח	שעיר לעזאזל	רס
כל אשר תמצא ידך לעשות		טחול ומרה	קלט	ובראשי חדשיכם	רסב
בכוחך עשה	מו	השעיר לעזאזל וכבד ולב	קמ	אילת השתר	רסה
עיניך ברכות בחשבון	מז	השושנה	קמב	חג הפסח	רעג
בערב היא באה ובבקר		הנשר	קמג	גער חית הנה	רפו
היא שבה	מח	השושנה	קמב	ארבע גאולות	רפט
בית שלישי לא כתיב באורייתא	מט	נשרא רברבא ושלמה מלכא	קמד	קן הצפור	רצא
למה ישראל בצערא יתיר		השושנה ב'	קמה	ד' פרשיות ותפלין	
משאר עמים	נב	אברים הפנימים	קמח	וקריאת שמע	רצב
ישראל דלא אכלו נבלות		שבע רקיעין	קעא	לחם הפנים דאינון י"ב פנים	רצג
וסרפות למה הן נחלשים	נג	נצח והוד	קעא	את קרבני לחמי לאשי	רצד
ישם איש ישראל המוכה	נד	אמרת שבת — ולי לא נתת	קעד	סולת קמח בינוני ופסולת	רצה
מה דהשתא קדמאה להוי		בן זוג	קעה	חג השבועות	רצו
בתהי"מ בתראה	נד	ע' דשמע ד' ואחד שם ע'		שלח תשלח את האם	שב

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לט

מג	אין מתחילים בכ"ד	נג	כי הוא חייך ואורך ימך	שב	ישראל ידעי למצד צידא טבא
מה	ושפחה כי תירש גבירתה	נה	כבוד חכמים ינחלו	שה	קן הצפור
מח	אלהיו לא תתעב מלנתתא	נו	פנים אל פנים	שו	כלת משה
מא	ססח חמץ ומצה	נח	ושגנתם לבניך	שט	והקרבתם אשה עולה
מב	תפלין של ראש ושל יד	נט	ארבע בתי תפלין	שא	וביום הבכורים
מד	ר"ה ססח שבועות סוכות	סא	אורו מרוז	שיג	יום הכפורים
מז	עשרה שופרות	סב	הן עוד היום גדול	שטו	חג הסוכות
	פרשת וילך	סו	מראש האצילות עד תח"מ	שכא	שמיני העצרת
א	משה אהרן ומרים		פרשת עקב	שכב	ביאורי המלכות
	משה שולטנותא דשמשא	א	מוציא שמ רע	שכט	ביאורי השמות הקדושים
ב	יהושע — דסיהרא	א	כוונת הברכה	שלג	והכנויים
ה	מכנף הארץ ומירות שמענו	יד	בעל הבית בוצע ואורח מברך	שלד	ק"ש ותפלין
ז	ג' אינון בטהודתא	סז	הינוקא	שלו	ב' סדרים של ד' פרשיות
ח	שיר שירה	יח	עשרה דברים למעבד בטעותא	שלו	התפלין
י	כי שם ה' אקרא הבו גדול	כט	שבע זיינין	שלו	חג השבועות
יא	עניית אמן	ל	ודמות פניהם פני אדם	שלט	ראש השנה
יג	פתחין דג"ע ופתחין דגניגס		פרשת שופטים	שמא	חג הסוכות
סו	שירת הבהר		זה ישפיל וזה ירים		ניסוך המים
	פרשת האזינו	א	ד' מתות לסמאל		פרשת מטות
א	האזינו השמים	א	ע"ם שנים עדים יקום דבר		אין העולם מתגהג אלא
ב	האזינו השמים — שמעו שמים	ז	ועשיתם לו כאשר זמם	א	בתרין גזינין
ג	תפוח ושושנה	יא	סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה		ברך יח
ד	ז' רקיעין וז' ככבי לכת	יב			פרשת ואתחנן
ו	משה גלי ביומא דסליק מעלמא		פרשת תצא		והגית בו יומם ולילה
	אדרא זוטא	ט	כי ימצא איש נערה בתולה	א	חצות לילה
	יומא דר"ש בעא לאסתלקא	י	ולו תהיה לאשה	ב	בעי למכסיה עיניו דלא
ח	מעלמא	יב	עשר ולא תשע	ג	יסתכל בשכינתא
	ט' נהורין דלהטין מתיקוניה	יד	ואת רוח הטומאה אעביר	ד	אתה החלות להראות
י	דעתיקא	סו	מן הארץ	ו	קול דברים
יב	גלגלתא דעתיקא	סט	ושמח את אשתו	ט	ואתה פה עמוד עמדי
יג	ג' רישין דעתיקא	יט	ביומו תתן שכרו	יא	כתנות עור
יד	אורחא דסלגותא דשער	כ	יראת חסא קודמת לחכמתו	יב	ד' פרשיות שבתפלין
	עתיקא אשתכח בג' —	כא	לית סקודה דלא אתכלילן	יט	יחיד עליון ויחוד תחתון
סו	בב' והוא חד	כב	בה ע"ס	כד	היראה
יט	תלת סעודתי דשבתא	כג	דגים וחגבים אין טוענים	כה	האהבה
	חכמה סתימאה דא"א	כד	שחיטה	כו	המוזה
יט	וחכמה שנגלתה	כז	ושים בסלע קנך	ל	שמע ובשכמל"ו
	רדל"א פשיט . סורגא	כז	בר נסלי		ד' פרשין דתפלין דרישא
כ	דאתכליל במצחא	כז	הלויתן	לב	ודרועא
כא	פקיחו דעיינין	כה	צעקה הנערה — ואין	לז	אלקינן אלקיך
כג	חוטמא דא"א	כו	מושיע לה	מ	היושבי בשמים וגו'
כד	ב' חכמות, הסתומה והגלויה	כו	עטרה על ראשו ואילן	מב	אותי עזבו
כד	שערות דיקנא דא"א	כז	גאה לפניו	מד	האיבדים מארץ אשור
	איך נאצלה החכמה דל"ב	כז	ודברתם אל הסלע	מו	ה' ישמור צאתך ובואך
כו	שבילים	כט	רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'	מז	ואהבת את ה' אלקיך
	התפשטות החכמה דל"ב	לב	מראה במראה דמיון וחלמא	מא	כל עצמותי תאמרנה
כט	שבילים לתחתונים	לה	ארבעים חסר חד	מב	בתחלה היצה"ר הוא כארץ
ל	עדן עליון עדן תחתון	לו	היבום והחליצה	מא	פרשתא דק"ש רמיוא ביה י'
	למה נקראה חכמה דל"ב	לז	לקיים כל דבר ושלף איש נעלו	נג	אמירן
לא	שבילים	מא	המתחסד עם קינו		
לא	אבא ואמא שהם תו"ב	מב	להכרית זרעו של עמלק		

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

זכאה דבעי לאסתלקא —	סו	אודנין דז"א	שהדעת הוא ז"א המיחד
בעי לגלאה חכמתא	נט	עיינין דז"א	חז"ב שהם או"א
כי שם ה' אקרא וגו'	סה	חוטמא דז"א	אחסנתא ובי' עטרין שבחב"ד
חייבין כביכול עבדי	עג	אור הפנים דז"א	דז"א
פגימותא לעילא	עד	ט' תיקוני דיקנא דז"א	דעת הנעלם, דעת המאיר
ואף גם זאת לחייבין	עט	פומא דז"א	בראש, דעת המתפשט
תגמלו זאת	פא	אחה"ע גיכ"ק	זחג זז"ן הנקראים צדק ומשפט
ה' דהבראם	פד	בנין האחורים של הנוקבא דז"א	זעיר אנפין
התשכח אשה עולה	פה	בנין פב"ם בנוקבא דז"א	איך נאצל ז"א מאו"א
זכור ימות עולם	פז	ג"ר דאורות ונה"י דכלים	גלגלתא דז"א
כנשר יעיר קנו	פו	דחיה דז"א	חב"ד דז"א
לו חכמו ישכילו	פז	זחג זז"ן פנים בפנים	שערות נימין קוצין דראש ז"א
מי"ט איכח להו משה	פט	הסתלקות ר' שמעון בן יוחאי	אורחא דפלגותא דשערי דז"א
מספרא זקרטנא אסיא	צ	קדוש, קדוש, קדש הקדשים	פנחא דז"א

זהר חדש

פרשת נח	קג	חצבה עמודיה שבעה	כרך יט
הוא יסופך ראש	קד	יעמרו יחדיו	פרשת בראשית
תיבה הוא גוסא	קה	ג"ע ועץ החיים ועצה"ד	יהי אור
בארצות החיים	קו	בחב"ד נברא העולם	יהי רקיע
תרין עוזלין דאילתא	קי	למה נבראו השמים בתבונה	י' דהוי"ה
על חומותיך וגו' הפקדתי	קכ	והארץ בחכמה	ה' דהוי"ה
שומרים	קכו	בחכמה יבנה בית	ה' אחרונה דהוי"ה
אלה תולדות נח	קכז	ה' קנני ראשית דרכו	אות ו' דהוי"ה
דור המבול	קכח	התורה שנברא במ' יום	קו ימין של הוי' דהוי"ה
כרם היה לשלמה	קכט	שלוש משמרות הוה הלילה	קו שמאל של הוי' דהוי"ה
אם אחפוץ במות המת	קכס	נפש השכלית ונפש המדברת	קו האמצעי של הוי' דהוי"ה
איש האדמה	קכס	עולת תמיד העשויה	נצח הוד שבוי'
יין ושכר אל תשת	קכז	בהר סיני	ספירת היסוד שבוי'
וירח ה' את ריח הניחוח	קכח	יהיה אור ב'	צורת אות ה' שבשם הוי"ה
נח לא בקש רחמים על העולם	קכו	יהי רקיע ב'	צורת אות ו' שבשם הוי"ה
וישלח את העורב	קכז	תוצא הארץ נפש חיה ב'	יקו המים מתחת השמים
גלות האחרון אין לו קץ וזמן ל	קכח	יקו המים	אל מקום אחד
פרשת לך לך	קכט	תדשא הארץ דשא ב'	תדשא הארץ דשא
לך לך מארצך	קכו	יהי מאורות ב'	יהי מאורות ברקיע השמים
וישמע אברם כי נשבה אחיו	קכז	צאינה וראינה בנות ציון	עשר ספירות בלימה
פתחי לי פתח של תשובה	קכח	נעשה אדם	רקיע השמים
וישמע אברם כי נשבה	קכט	ויצר ה' אלקים	תמצית מהמתבאר ע"כ,
אחיו ב'	קכס	גן בעדן	בי"ה ו"ה
ששים גבורים סביב לה	קכז	עץ הדעת	אומללה יולדת השבעה
שכר הרבה מאד	קכח	שלוש משמרות	ממלכה ומלוכה
השבטים מה אינון לעוה"ב	קכט	וישמעו את קול ה'	רוא דאחד
כימי צאתך מארץ מצרים	קכס	כשחלה ר' שמעון	כל המאריך באחד
אראנו נפלאות	קכז	הכרובים ואת להט החרב	השם אהוי"ה
פרשת וירא	קכח	המתהפכת	ויקרא אלקים לאור יום
ואברהם היה יהיה	קכט	הוא יסופך ראש	אמחה את האדם
פרשת תולדות	קכו	קניתי איש את ה'	עצה"ד ושת
מן האדום הזה	קכז	קין והבל ושת	אדם וקין ושבע ארצות
	קכח	תנוך בן ירד	בריאת העולם
	קכט	וייראו בני האלקים	התהום

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מא

א	שבעה יומין עלאין	א	על נהר כבר	צג	כי יקרא קן צפור	יב
	פרשת ויצא		רוח סערה	צד	חצות לילה	טו
	פי יגור וגו' כנגד עשרת		ורגליהם רגל ישרה	קד	למה מתים לפני זמנם	טז
א	הדברות		ארבע החיות שבתוך החשמל	צו	שמות מ"ב וע"ב ונש"ב	יז
ד	ויסגז במקום וגו'	א	רוא דחשמל	צה	שבק"ש ורמ"ח תיבין	יח
ה	מקל לבנה לח לזו וערמון	ה	אשר יהיה שמה הרוח ללכת	קיה	ג' סעודות שבשבת	יט
ז	אפן שתיה	ד	ילכו	קית	פנים כלפי מטה ואחורים	
י	והנה פולם מוצב ארצה	ז	ודמות החיות מראהם וגו'	קיש	כלפי מעלה	כא
טו	הארץ אשר אתה שוכב עליה	י	ונוגה לאש	קכא	ג' סעודות שבשבת ב'	כב
	פרשת וישב	טו	והחיות רצוא ושוב	קכג	אשרי משכיל אל דל	לו
	מכירת יוסף		מטטרון	קכד	בזכות בנו ניצל מדין גיהנם	לח
א	פרשת בשלח		על ארבעת רבעיהן בלכתן	קכט	י"ב אלף עולמות	מא
	מלחמת עמלק		וגביהם וגובה להם	קל	פרשת בהר	
א	נחש עלי צור	א	וגבותם מלאות עינים	קלא	להנחיל אהבי יש	א
ד		א	ובלכת החיות ילכו האופנים	קלב	עושה צדקות בכל עת	ב
	כרך כ	ד	בלכתם ילכו	קלו	למה לא מתערי מוונות לת"ח	ג
	פרשת יתרו		ודמות על ראשי החיות רקיע	קלח	עשרה הראשונים שבבית	ד
	למה נזכר ג' פעמים		הכנסים	קמג	הכנסת	
	יצאת מצרים		קול ודבור	קנב	פרשת נשא	
א	ואתה תחזה		הויה אלקים אלקיך אלקינו	קס	ברכת כהנים	א
ב	ד' גווני עינא		פרשת תרומה		פרשת חקת	
ט	עיינין חזירין	א	סדר תפלת שחרית	א	ויסעו מהר ההר	א
יג	עיינין סומקין	ד	נפילת אפים	ד	וישלח — הנחשים והשרפים	ב
טו	עיינין ירוקין	ו	ארבעים יום וארבעים לילה	ו	שירת הבאר	ד
כ	אריה שור נשר אדם	ז	ב' ספי מרגליות על הזקן	ז	והורידו לאיש מנחה	ח
כא	ז' ימי בראשית	ט	הולך אל דרום וסובב	ט	בחבלי אדם אמשכם	טו
כב	אריה ושור נשר אדם		אל צפון		בעבותות אהבה	טז
כה	גזנין דעיינין	יא	זהב ירקרק זהב סגור	יא	למנצח על שושנים	
ל	גלגול אדה"ר באברהם יצחק	יב	זהב תחתון	יב		
לג	ויעקב		הכסרת וב' הכרובים		פרשת בלק	
לו	עיינין אוכמין		פרשת כי תצא		שעשועי הקב"ה עם	
לח	יראי אלקים בשמיעה דאידין	א	מחצית השקל	א	הצדיקים בג"ע	א
מ	נימין דשערא	ה	ויניקהו דבש מסלע	ה	איצר הנשמות	ד
מג	ג' עלמין מחשבה דבור ומעשה	ו	בכור שורו הדר לו	ו	הנה עם יצא ממצרים	ז
נ	שרטוטין דמצחא	ז	עשרת הדברות כנגד ע"ס	ז	הנה כסה את עין הארץ	ח
נב	ולא יכלה עוד הצפינו	טז	שלש רגלים וראש השנה	טז	ואתן אדם תחתך	ט
נה	רזין דעיינין	יז	ביאור המזמור השמים מספרים יז	יז	רפאני וארפא הושיעני ואושעה יד	יז
סב	שרטוטין דמצחא		פרשת צו		אל תירא עבדי יעקב	טו
	אלף דמתכונשין מעלמא	א	קרבן עולה	א	תהו ובהו חשך ורוח	כא
סו	מרה"ש עד רה"ש		פרשת אחרי		אראנו ולא עתה אשורנו	כב
עג	ענף דשבתאי וב' רוחות		ג"ע וגיהנם וכחנת ק"ש	א	ולא קרוב	כג
עז	ונשמות ערטילאות		שבועת הנשמה מטרם שבאה	א	דרך כוכב מעיקב	כז
עכ	דיוקנין דחוטמא		לעולם	ה	פרשת מטות	
פד	אשר עושתו בסתר וגו'		אלימלך ונעמי מחלון וכליוז	ה	אין העולם מתנהג אלא	
פו	אדה"ר נתן ע' שנה לדוד		רות וערסה	ה	בתרון גזנין חסד ודין	א
פז	שופריה דיעקב מעין שופרי		יעקב אשר פדה את אברהם	ט	פרשת ואתחנן	
פח	דאדה"ר		חגניה מישראל ועזריה	ט	קו המדה	א
פז	מרכבת יחזקאל		שלש משמרות הני הלילה	יא		
צא	האראה מראות אלקים					

אין דנין את האדם לפי צערו ו
 ויען ה' את איוב מן הסערה ח
 ברן יחד כוכבי בקר ס
 המרגיו ארץ ממקומה ס
 לשלג יאמר הוי ארץ י
 צרור שחתום בו ע"ב שמות יא
 ז' עמודים ז' רקיעים ז'
 כוכבים ז' ארצות וכו' יב
 כצאת השמש בגבורתו טו
 יעקב אשר פדה את אברהם יט
 חנניה מישראל ועזריה יט
 קל בכיא דחו אוזילא דאילתא כ
 וילך איש מבית לוי כב
 שאר הנביאים מרחוק כג
 ומשה מקרוב
 קן צפור כד
 ויהי בימי שפיט השופטים כח
 בק"ש יש רמ"ח חיבות לא
 אשר בשערה ישופני לג
 מחלון וכליון ערפה ורת לד
 ויקחו להם נשים מואביות לה
 רוח ונשמה, ונשמה לנשמה, לז
 ורוח הטומאה,
 כמו שיש שם בקדושה כך
 יש שם בטומאה לט
 רוח וערפה מג
 אור לו בציון ותגור לו
 בירושלים מד
 ז' מדורי גיהנם מו
 כשגירש הקב"ה אדה"ר מט
 מג"ע
 תפלה שועה דמעה נב
 חזווא דרבי כרוספדאי נד
 כי שמעה וגו' נח
 עיר קטנה — מלך גדול נח
 ויהי רעב בימי דוד שלש נח
 שנים סב
 עוזא ועזאל ונעמה סג
 חרשין אינון יתיר בנשיא סה
 וישבו בנוב, שבא על סו
 מעשה נוב
 הנה שבה — אל עמה סס
 ואל אלהיה עא
 נכרי עוסק בתורה הריהו עב
 ככ"ג ע"ה
 כהנים לויים ישראלים על עג
 הרקבן
 ותשם כסא לאם המלך עה
 בודקין לגר עו
 ואשה אחת מנשי הנביאים עו
 ונחמי' וג"ר דשמאל עז
 חזווא דבן באים עט
 בשעה שנפטר אדם מן

תפלין דקב"ה מנח לון,
 וי"ט וחיה"מ נט
 אסור להניח תפלין בחיה"מ נט
 ג' ריחות סג
 הביאני המלך חדריו סח
 ד' חדרים שהג"ע ניוון מהם ע
 חדרא קדמאה ע
 אהיה אשר אהיה עב
 טעמים נקודות אותיות עז
 חדר הב' שהג"ע ניוון ממנו עח
 ל"ב נתיבות החכמה, עט
 מ' מאמרות וכ"ב אותיות פ
 חדר הג' שהג"ע ניוון ממנו פא
 ג' שמות אלקים פג
 חדר הד' שהג"ע ניוון ממנו פג
 כ"ב אותיות ומנצפ"ך פו
 ביאור הכתובים לפי א"ב
 דא"ת ב"ש צד
 למה בחר ה' בודד קא
 הקטורת קד
 משכני באתון דשמא קדישא קט
 הכסא עומד על ד' עמודים קיא
 ע' ממנו דסחרין כורטיא קטו
 התחלקות הא"ב ליו"ד וי"ב קיו
 שם מ"ב ושם ע"ב קיח
 ב' נהורין אוכמא וחיורא קיח
 מתחברין כחרא קיט
 האדם הראשון בג"ע קכ
 אדם וחנוך קכד
 שחירה אני ונאוה קכו
 נפילה וקימה של המלכות קכז
 שחירה אני לאינון דלבר
 ולפנימאי ישקני קכח
 שחורה אני מתתאי ונאוה
 מצד המלאכים קכט
 ו' ז' דלית בהו חיורא קלג
 עיר קטנה — ובא אליה
 מלך גדול קלט
 שמוני נוטרה את הכרמים קמג
 הגידה לי שאהבה נפשי קמה
 מיעוט הירח קנ
 מאמר אליהו הגידה לי
 שאהבה נפשי קנג
 אות ה' קנה
 לסוסתי ברככי פרעה קנה
 דים' נפתחות לה' ה' קסה
 הויה אלקים בשמיא וארעא קעב
 טעמים ונקודות ואותיות ב' קעד
 מדרש רות
 נר"ג ונשמה לנשמה ונ"ר
 הבהמית
 אשרי משכיל אל דל

פרשת כי תצא
 כי תצא למלחמה על אויבך
 מת בלא בנים בא פעם ב'
 לעולם
 היכום
 החליצה
 פרשת כי תבא
 הבטחות ונחמות שבקלות
 דמשנה תורה
 כי יוצו אנשים
 יוסף משלו נתנו לו
 שבת ש' בת
 מ"ב מסעות
 ומפרי העץ
 כרך כא
 שיר השירים
 ד' רוחות שבנשיקות
 ד' אתון רברבין בריש ספרין ג
 אל תתן את פיך לחטיא
 את בשרך ו
 עשית הארץ היא כעין יצירת
 האדם ז
 מובח החיצון תיאובתיה
 תדיר למובח הפנימי יא
 עד אשר לא יבואו ימי
 הרעה וגו' יב
 אדוני צבאות הויה אהיה טו
 ראיתי והנה מגורת זהב —
 ז' וז' מוצקות כ
 שיר תתרו' סימן כג
 והבית — אבן שלמה מסע
 גבנה כו
 הלוך ילך ובכה כז
 יפתח ה' לך את אוצרו הטוב כט
 שיר דכורא, שירה נוקבא לב
 שלמא דביתא, ושלמא דב'
 סטרין לג
 זארא החיות והנה אופן
 אחד בארץ לד
 קין הבל' ושת לח
 ח' ס' אתהדרו ס"ח מ
 ישקני — כי טובים דודיך מין מג
 קישוטי כלה מד
 הנשיקות מז
 ד' רוחין מתחברן כחרא
 בנשיקין נ
 מאן דחמי ענבין בחלמא נא
 אהבת דודים נב
 הריח נג

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מג

		העולם	
קמט	לית קברא למגנא	פא	זהמא דחזיא לא אתפסק
קנ	עשרה הרוגי מלכות	פג	עד שלמה
קנב	ותקראנה לו השכנות שם	פו	ותלכנה שתיהן
	כל זמן שהגוף לא נקבר,	פז	והלוחות — והמכתב
קנד	הנפש אינה נחה	פא	ותלכנה שתיהן אינון נפש
	ד' חלוני משקוטין וחד	פב	וגוף
קנו	באמצעיתא	פג	כמו שיש הוי"ה בז"א כן
	מדרש הנעלם על איכה	פד	יש באדם
א	איכה ישבה בודד	פז	המת בלי בנים
ג	כי יום מהומה ומבוסה	פח	מי הוא אליהו
ד	ואיכה אישית	פז	מצות מזווה
ה	ויגרש את האדם	פא	ולנעמי מודע מכאן היה
ו	ויניחהו בגן עדן	פב	צריך להתחיל
ז	ותרא האשה	פג	רות ונעמי ובוועז בדרגין
ח	קול ברמה נשמע	פד	עלאין קיימי
יג	שאג ישאג על גוהו	פז	חנוך נער מטטרון
	וזכור את בוראך בימי	פח	אלכה נא השדה, הוא
יח	בחרותיך	פז	חקל תפוחין קדישין
כג	עשרה הרוגי מלכות ב'	פז	החרדים אל דברו
קיו		פא	שם טוב ושם רע
קיח		פב	ויאמר לה בועז לעת האוכל
קיט		פג	גדול כוח ברכת המזון
קכא		פד	עשרה דברים לפני ברכת
		פז	המזון
		פח	כוס של ברכה וברכת
קל		פז	הזימון
קלד		פח	חצות לילה
קלה		פז	ג' משמרות הוי הלילה
קלו		פח	חצות לילה ב'
קלט		פז	גואל קרוב, וגואל רחוק
		פח	האותיות שבאו לברוא
קמא		פז	בהן את העולם
קמג		פח	וזאת התעודה
קמד		פז	מצות יבום
קמד		פח	שבע ברכות
		פז	נשמתו של אדם פקדון
קמו		פח	בידו
קמו		פז	פעמים של עם גבר
קמו		פח	מצות פריה ורבייה

ה ק ד מ ה

שהיא נפרדת מההר על ידי גרון המוכן לכך, ונפרד על ידו ה"חלק" מה"כל" אבל איך יצויר זה בו ית' וית', שיפריד חלק מן עצמותו ית', עד שיצא מעצמותו ית' ויהיה "חלק" נבדל חימנו, דהיינו לנשמה, עד שיתכן להבינה רק כחלק מעצמותו ית'.

(ג) חקירה הד', כיון שמרכבת הס"א והקליפות רחוקה מקדושתו ית' מהקצה אל הקצה, עד שלא תצויר הרחקה כזאת, איך אפשר שתתמשך ותתהוו מהקדושה ית', ולא עוד אלא שקדושתו ית' תקיים אותה.

חקירה הה', ענין תחית המתים. כיון שהגוף הוא דבר בוזי כל כך, עד שתכף מעת לידתו נידון למיתה וקבורה. ולא עוד, אלא שאמרו בזוהר, שמטרם שהגוף נרקב כולו, לא תוכל הנשמה לעלות למקומה לגן עדן, כל עוד שיש איזה שיעור הימנו. וא"כ מהו החיוב, שיחזור ויקום לתחית המתים, וכי לא יוכל הקב"ה לענג את הנשמות בלעדו. ויותר תמה מ"ש חז"ל, שעתידיים המתים לקום לתחיה במומם, כדי שלא יאמרו אחר הוא. ואח"ז ירפא את המומים שלהם. ויש להבין, מה איכפת לו להקב"ה שיאמרו אחר הוא. עד שבשביל זה הוא יחזור ויברא את המום שבהם, ויוצרך לרפאותם.

חקירה הו', במה שאמרו ז"ל, אשר האדם הוא מרכז כל המציאות, שכל העולמות העליונים ועוה"ז הגשמי וכל מלואם, לא נבראו אלא בשבילו (זהר ויקרא מ"ח) וחייבו את האדם להאמין שבשבילו נברא העולם (סנהדרין לו). שלכאורה קשה להבין, שבשביל האדם הקטן הזה, שאינו תופס ערך של שיערה בערך מציאות העוה"ז, ומכ"ש בערך כל העולמות העליונים שאין קץ להם ולרוממותם, טרח הקב"ה לברוא כל אלו בשבילו. וכן, למה לו לאדם כל זה.

(ד) ובכדי להבין כל אלו השאלות והחקירות, תחבולה האחת היא להסתכל בסוף המעשה, כלומר בתכלית הבריאה. כי אי אפשר להבין שום דבר באמצע מלאכתו, אלא מסופו. וזה ברור הוא, שאין לך פועל בלי תכלית, כי רק מי שאינו שפוי בדעתו, תמצאהו פועל בלי תכלית, ויודע אני שיש מתחכמים פורקי עול תורה ומצות, שאומרים, שהבורא ית' ברא את כל המציאות ועזב אותה לנפשה, כי מחמת האפסיות שבאלו הבריות, אינו מתאים לברוא ית'

(א) רצוני בהקדמה זו, לברר איזה דברים פשוטים לכאורה, פלגמר, אשר ידי הכל ממשמשות בהם, והרבה דיו נשפכה בכדי לבררם. ובכל זאת, עדיין לא הגענו בהם לידי ידיעה ברורה ומספקת. שאלה (א) מה מהותנו. שאלה (ב) מה תפקידנו בשלשלת המציאות הארוכה, שאנו טבעות קטנות הימנה. שאלה (ג) הנה כשאנו מסתכלים על עצמנו אנו מרגישים את עצמנו, מקולקלים ושפלים עד שאין כמונו לגנות. וכשאנו מסתכלים על הפועל שעשה אותנו, הרי אנו מחויבים להמצא ברום המעלות שאין כמוהו לשבח. כי הכרח הוא, שמפועל השלם תצאנה פעולות שלמות. (ד) לפי שהשכל מחייב, הלא הוא ית' הטוב ומטיב שאין למעלה הימנו ית' ואיך ברא מלכתחילה כל כך הרבה בריות שתתענינה ותתיסרנה בכל ימי היותן, והלא מדרך הטוב להטיב, ועכ"פ לא להרע כל כך. (ה) איך אפשר שמהנצחי שאין לו ראשית ואין לו תכלית, תמשכנה בריות הוות וכלות ונפסדות. (ב) ובכדי לברר כל זה בשלמות, צריכים אנו להקדים איזו חקירות, ולא ח"ו במקום האסור, דהיינו בעצמותו של הבורא ית', אשר לית מחשבה תפיסא בו כלל וכלל, ואין לנו משום זה שום מחשבה והגה בו ית'. אלא במקום שהחקירה היא מצוה, דהיינו החקירה במעשיו ית', כמצוה לנו בתורה, דע את אלקי אביך ועבדהו, וכן אומר בשיר היחוד ממעשיך הכרנוך. והנה חקירה הא' היא, איך יצויר לנו שהבריאה תהיה מחודשת, שפירושו דבר חדש שלא יהיה כלול בו ית' מטרם שבראו, בו בעת שברור לכל בעל עיון, שאין לך דבר שלא יהיה כלול בו ית', וכן השכל הפשוט מחייב, כי כלום יש לך גותן מה שאין בו. חקירה הב', אם תמצא לומר שמבחינת כל יכלתו, ודאי הוא, שיכול לברוא יש מאין, דהיינו דבר חדש שאין לו שום מציאות בו ית'. נשאלת השאלה, מה היא מציאות הוו, שיחכן להחליט עליה, שאין לה שום מקום בו ית', אלא היא מחודשת.

חקירה הג', במה שאמרו המקובלים, שנשמתו של אדם היא חלק אלוה ממעל, באופן שאין הפרש בינו ית' לבין הנשמה, אלא שהוא ית' "כל", והנשמה "חלק". והמשילו זה לאבן הנחצבת מהר, שאין הפרש בין האבן לבין ההר אלא שזה "כל" וזו "חלק". ולפי"ז יש לחקור, הא תינת, אבן הנחלקת מהר

הקדמה לספר הזהר

ית' לרוב רוממותו, להשגיה על דרכיהן הפעוטות והמגונות. אכן לא מדעת דברו זאת, כי לא יתכן להחליט על שפלותנו ואפסותנו, מטרם שנחליט, שאנחנו עשינו את עצמנו ואת כל אלו הטבעים המקולקלים והמגונים שבנו. אבל בה בעת שאנו מחליטים, אשר הבורא ית' השלם בכל השלמות, הוא בעל המלאכה שברא ותיכן את גופותנו, על כל נטיות הטובות והמגונות שבהם, הרי מתחת יד הפועל השלם לא תצא לעולם פעולה בוויה ומקולקלת, וכל פעולה מעידה על טיב פועלה. ומה אשמתו של בגד מקולקל, אם איזו חייט לא יוצלה תפר אותו? ועי' כגון זה (במס' תענית כ') מעשה שבא ר"א בר"ש וכו' נודמן לו אדם אחד, שהיה מכוער ביותר וכו', אמר לו כמה מכוער אותו האיש וכו', אמר לו לך ואמור לאומן שעשאיני: כמה מכוער כלי זה שעשית וכו' ע"ה. הרי שמתחכמים האלו לומר, שמסכת שפלותנו ואפסותנו אין מתאים לו ית' להשגיה עלינו, ועוב אותנו, הם אינם אלא מכריזים על חוסר דעתם בלבד. ודמה לך, אם היית פוגש איזה אדם, שימציא לו לברא בריות מלכתחילה, בכדי שתתענינה ותתיסרנה בכל ימי חייהם כמונו, ולא עוד אלא להשליך אותן אחר גיוז מבלי שירצה אפילו להשגיה בהן, כדי לעזרן מעט, כמה היית מגנה ומזלזל בו, והיתכן להעלות על הדעת כזה על מחויב המציאות ית' וית'.

ה) ולפיכך השכל הבריא מחייב אותנו להבין, את ההיפך מהנראה בשטחיות, ולהחליט שאנו באמת בריות טובות ונעלות ביותר, עד שאין קץ לחשיבותנו. דהיינו ממש באופן הראוי והמתאים לבעל מלאכה שעשה אותנו. כי כל משהו חסרון שתרצה להרהר על גופותנו, הנה אחר כל מיני תירוצים שאתה מתרץ לך, הוא נופל רק על הבורא ית', שברא אותנו ואת כל הטבעים שבנו, שהרי ברור, שהוא עשנו ולא אנחנו, גם ידע כל אלו התהלוכות, אשר תמשכה לצאת מכל אלו הטבעיות והנטיות הרעות שנטע בנו. אלא הוא הדבר אשר אמרנו, שצריכים אנו להסתכל על סוף המעשה, ואז נוכל להבין הכל, ומשל בפי העולם, אל תראה דבר לשוטה באמצע מלאכתו.

ו) ופבר הורונו חז"ל (עי' ע"ח שער הכלים פ"א בתחילתו), שלא ברא הקב"ה את העולם אלא בכדי להנות לנבראיו, וכאן אנו צריכים להשים את עינינו וכל מחשבותינו, כי הוא סוף הכונה והמעשה של בריאת העולם, ויש להתבונן, כיון שמחשבת הבריאה היתה בכדי להנות לנבראיו, הרי הכרח הוא, שברא בנשמות מדת רצון גדולה עד מאד, לקבל את אשר חשב ליתן להן, שהרי מדת גדלו של כל

תענוג וכל הנאה, מדודה במדת גדלו של הרצון לקבל אותו, עד שכל שהרצון לקבל גדול יותר, הנה בשיעור הזה מדת התענוג גדולה ביותר, וכל שהרצון לקבלו פחות יותר, הרי באותה המדה נפחת שיעור התענוג מהקבלה. הרי שמחשבת הבריאה בעצמה, מחייבת בהכרח לברוא בנשמות רצון לקבל בשיעור מופרז ביותר, המתאים למדת התענוג הגדול, שכל יכלתו חשב לענג את הנשמות. כי התענוג הגדול והרצון לקבל הגדול עולים בקנה אחד. ז) ואחר שידענו זה, כבר הגענו להבין חקירה הב' עד סופה בבירור מוחלט, כי חקרנו לדעת מה היא המציאות שאפשר להחליט עליה בבירור, שאינה מצויה ואינה נכללת בעצמותו ית' עד שנאמר שהיא בריאה מחדשת יש מאין, ועתה שידענו בבירור, שמחשבת הבריאה, שהיא בכדי להנות לנבראיו, בראה בהכרח מדת רצון, לקבל ממנו ית' את כל הנועם והטוב הזה שחשב בעדם, הנה הרצון לקבל הזה, ודאי שלא היה כלול בעצמותו ית' מטרם שבראו בנשמות, כי ממי יקבל? הרי שברא דבר מחדש, שאינו בו ית', ויחד עם זה, מובן על פי מחשבת הבריאה, שלא היה צריך כלל לברוא משהו יותר מהרצון לקבל הזה, שהרי בריאה מחדשת הזו, כבר מספקת לו ית' למלאות כל מחשבת הבריאה שחשב עלינו להנות אותנו, אבל כל המלוי שבמחשבת הבריאה, דהיינו כל מיני הטבות שחשב בעדנו, כבר הן נמשכות בהמשכה ישרה מעצמותו ית' ואין לו ענין לברוא אותן מחדש, בעת שכבר הן נמשכות יש מיש' אל הרצון לקבל הגדול שבנשמות, והנה נתברר לנו בהחלט שכל החומר כולו מתחילתו עד סופו, שבבריאה המחודשת, הוא רק „הרצון לקבל“.

הקדמה לספר הזהר

ה

ברא ית' את כל העולמות כולם, והבדילם לב' מערכות, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, שהן ד' עולמות אבי"ע דקדושה, ולעומתם ד' עולמות אבי"ע דטומאה, והטביע את הרצון להשפיע במערכת אבי"ע דקדושה, והסיר מהם את הרצון לקבל לעצמו, (כמ"ש להלן בפתיחה לחכמת הקבלה מאות י"ד עד אות י"ט עש"ה). ונתן אותו במערכת העולמות אבי"ע דטומאה, ונמצאו בגללו גפרדים מהבורא ית' ומכל העולמות דקדושה, ומטעם זה מכוונת הקליפות בשם מתים כמ"ש זבחי מתים, וכן הרשעים הנמשכים אחריהם, כמ"ש חז"ל הרשעים בחייהם נקראים מתים, כי הרצון לקבל המוטבע בהם בהפכיות הצורה מקדושתו ית'. מפרידן מחיי החיים, והן רחוקות ממנו ית' מקצה אל הקצה, כי הוא ית' אין לו שום ענין של קבלה אלא רק להשפיע לבד, והקליפות אין להן שום ענין של השפעה רק לקבל לעצמן להנאתן בלבד, ואין הפכיות גדולה מזה. וכבר ידעת, שהמרחק הרחוקי מתחיל בשינוי צורה במשהו ומסתיים בהפכיות הצורה, שהיא סוף המרחק בדיוטא האחרונה.

יא) ונשתלשלו העולמות עד למציאות עולם הזה הגשמי, דהיינו למקום שתהיה בו מציאות גוף ונשמה, וכן זמן קלוקל ותיקון, כי הגוף שהוא הרצון לקבל לעצמו, נשכך משורשו שבמחשבת הבריאה, כנ"ל, ועובר דרך המערכה של העולמות דטומאה, כמ"ש עייר פרא אדם יולד, ונשאר משועבד תחת המערכה היא עד י"ג שנה, והוא זמן הקלוקל, ועל ידי עסק המצות מ"ג שנים ואילך, שעוסק על מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו, הוא מתחיל לטהר הרצון לקבל לעצמו המוטבע בו, ומהפכו לאט לאט על מנת להשפיע, שבוה הולך וממשיך נפש קדושה משורשה במחשבת הבריאה, והיא עוברת דרך המערכה של העולמות דקדושה והיא מתלבשת בגוף, והוא הזמן של התקון, וכן מוסיף והולך לקנות ולהשיג מדרגות דקדושה ממחשבת הבריאה שבא"ס ב"ה, עד שהן מסייעות לו להאדם, להפוך את הרצון לקבל לעצמו שבו, שיהיה כולו בבחינת מקבל על מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו, ולא כלל לתועלת עצמו, שבוה קונה האדם השואת הצורה ליוצרו, כי קבלה ע"מ להשפיע נחשבת לצורת השפעה טהורה, (כמ"ש במסכת קדושין דף ז', שבאדם חשוב, נתנה היא ואמר הוא, הרי זו מקודשת, כי קבלתו שהיא ע"מ להנות לנותנת לו, נחשבת להשפעה ונתינה גמורה אליה, עש"ה), ואז קונה דבקות גמורה בו ית' כי דבקות הרחוקי אינה אלא השואת הצורה, (כמ"ש חז"ל ואיך אפשר להדבק בו אלא הדבק במדותיו ע"ש) שבוה נעשה

האדם

שזים בצורתם איש לרעהו, שאוהב כל מה שחברו אוהב ושונא כל מה שחברו שונא, וכדומה, נמצאים אוהבים זה את זה ודבוקים זה בזה, ואם יש ביניהם איזה שינוי צורה, דהיינו שאוהב דבר מה, אע"פ שחברו שונא הדבר, וכדומה, הרי בשיעור שינוי הצורה הזה, הם שנואים ורחוקים זה מזה, ואם למשל הם בהפכיות הצורה, דהיינו כל מה שזה אוהב נמצא שונא לחברו, וכל מה שזה שונא נמצא אוהב לחברו, הרי אז רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב, דהיינו מקצה אל הקצה.

ט) והנך מוצא, שברוחניות פועל שינוי הצורה כמו גרון מפריד בין הגשמים, וכן שיעור ההרחקה כפי שיעור הפכיות הצורה, ומכאן תשכיל, כיון שנטבע בנשמות הרצון לקבל הנאתו כנ"ל אשר הוכחנו בעליל, שצורה זו אינה נמצאת כלל בהבורא ית', כי ח"ו ממי יקבל, חרי שינוי צורה הזה, שהשיגו הנשמות, פועל להפרידם מעצמותו ית', כדמיון הגרון החוצב האבן מן ההר, באופן שע"י שינוי הצורה הזה יצאו הנשמות מכלל בורא, ונבדלו הימנו להיות נבראים, אמנם כל מה שמשיגות הנשמות מאורו ית', הרי הוא נמשך יש מיש מעצמותו ית', א"כ נמצא, שמבחינת אורו ית' שמקבלות תוך הכלי שבהן, שהוא הרצון לקבל, אין הפרש כלל ביניהן לעצמותו ית', שהרי מקובל להן יש מיש ישר מעצמותו ית', וכל ההפרש שבין הנשמות לעצמותו ית', אינו יותר, אלא במה שהנשמות הן חלק מעצמותו ית', דהיינו ששיעור האור שקבלו תוך הכלי שהוא הרצון לקבל, כבר הוא חלק נבדל מאלקי, בהיותו נשוא תוך שינוי הצורה של הרצון לקבל, ששינוי צורה זה עשה אותה לחלק, שעל ידו יצאו מבחי' "כל" ונעשו לבחינת חלק, הרי שאין ביניהם אלא שזה "כל" וזה חלק, כאבן הנחצבת מהר, והתבונן היטב כי אי אפשר להאריך יותר במקום גבוה כזה.

יוד) ועתה נפתח לנו הפתח להבין החקירה הד', איך אפשר שיתהווה מקדושתו ית' ענין מרכבת הטומאה והקליפות, אחר שהיא רחוקה מקדושתו ית' מקצה אל הקצה, ואיך יתכן שיפרנס אותה ויקיימה, אכן יש להבין מקודם ענין מציאות מהות הטומאה והקליפות מה היא, ותדע, שזה הרצון לקבל הגדול, שאמרנו, שהוא עצם מהותן של הנשמות מבחינה עצם בריאתן, כי ע"כ הן מוכנות לקבל כל המלוי שבמחשבת הבריאה, הוא לא נשאר בצורתו זו בנשמות, כי אם היה נשאר בהן, היו מוכרחות להשאר תמיד בפרודא ממנו ית', כי שינוי הצורה שבהן היה מפרידן ממנו ית', ובכדי לתקן דבר הפירא הזה, המונח על הכלי של הנשמות,

הקדמה לספר הזהר

נתגלתה כלל במציאות הנשמות שיצאו במחשבת הבריאה, אלא הן היו דבוקות בו בהשוואת הצורה, בסוד הוא ושמו אחד. ועיי' בתע"ס ענף א'.

יד) והנך מוצא בהכרח, שיש ג' מצבים לגשמות בדרך כלל. מצב הא' הוא מציאותן בא"ס ב"ה במחשבת הבריאה, שכבר יש להן שם צורה העתידה של גמר התיקון. מצב ב', הוא מציאותן בבחינת שתא אלפי שני, שנתחלקו ע"י ב' המערכות הנ"ל לגוף ונפש, וניתנה להן העבודה בתורה ומצות, כדי להפך את הרצון לקבל שבהן ולהביאו לבחינת רצון להשפיע נ"ר ליוצרים. ולא לעצמם כלל. וכמשך זמן מצב הזה, לא יגיע שום תיקון לגופים רק לנפשות בלבד, כלומר שצריכים לבער מקרבם כל בחינת הקבלה לעצמם שהיא בחינת הגוף, ולהשאר בבחינת רצון אך להשפיע בלבד. וזהו צורת הרצון שבנפשות. ואפילו נפשות הצדיקים לא תוכלנה להתענג בגן עדן אחר פטירתן, אלא אחר ככלות כל גופן להרקב בעפר. מצב הג' הוא גמר התיקון של הנשמות אחר תחית המתים שאז יגיע התיקון השלם גם אל הגופין, כי אז יהפכו גם את הקבלה עצמה, שהיא צורת הגוף, שתשרה עליה צורה של השפעה טהורה. ונעשים ראויים לקבל לעצמם כל הטוב והעונג והנועם שבמחשבת הבריאה. ועם כל זה יזכו לדבקות החזקה, מכח השוואת צורתם ליוצרים. כי לא יקבלו כל זה מצד רצונם לקבל, אלא מצד רצונם להשפיע נ"ר ליוצרים, שהרי יש לו ית' הנאה שמקבלים ממנו. ולשם הקיצור אשתמש מכאן ואילך בשמות ג' המצבים הללו דהיינו מצב א' מצב ב' ומצב ג', ואתה תזכור כל המתבאר כאן בכל מצב ומצב.

טו) וכשתסתכל בג' מצבים הללו, תמצא, שמחייבים זה את זה בהחלט גמור. באופן שאם היה אפשר שיתבטל משהו מאחד מהם, היו מתבטלים כולם. כי למשל אם לא היה מתגלה מצב הג', שהוא התהפכות צורת הקבלה לצורת השפעה, הרי בהכרח לא היה יכול לצאת מצב הא' שבא"ס ב"ה, שהרי לא יצאה שם כל השלמות. אלא מפני, שהעמיד להיות במצב הג' כבר שימש שם בנצחיותו ית' כמו הוה, וכל השלימות שנצטיירה שם באותו המצב, היא רק כמו העתקה מהעמיד לבא, אל ההוה אשר שם, אבל באם היה אפשר שיתבטל העתיד, לא היתה שם שום מציאות בהוה. הרי שמצב הג' מחייב כל המציאות שבמצב הא'. ומכ"ש בהתבטל משהו ממצב הב', ששם מציאות כל העבודה העתידה להגמר במצב הג', דהיינו העבודה בקלקול ותיקון, ובהמשכות מדרגות הנשמות, ואיך יהיה מצב הג'. הרי שמצב הרי מחייב

האדם ראוי לקבל כל הטוב והנועם והרוך שבמחשבת הבריאה.

יב) והנה נתבאר היטב דבר התיקון של הרצון לקבל המוטבע בנשמות מצד מחשבת הבריאה כי הכין הבורא ית' בשבילן ב' מערכות הנ"ל זה לעומת זה שעל ידיהן עוברות הנשמות ומתחלקות לב' בחינות, גוף ונפש, המתלבשים זה בזה, וע"י תורה ומצות, נמצאים בטופם, שיהפכו צורת הרצון לקבל כמו צורת הרצון להשפיע, ואז יכולים לקבל כל הטוב שבמחשבת הבריאה, ויחד עם זה זוכים לדבקות חזקה בו ית'. מפאת שזכו ע"י העבודה בתורה ומצות, להשוואת הצורה ליוצרים. שזה נבחן לגמר התיקון. ואז, כיון שלא יהיה עוד שום צורך לס"א הטמאה, היא תתבער מן הארץ ויבולע המות נצח. וכל העבודה בתורה ומצות, שניתנה לכלל העולם במשך שתא אלפי שני דהוי עלמא, וכן לכל פרט במשך שבעים שנות חייו, אינה אלא להביא לגמר התיקון של השוואת הצורה האמורה. גם נתבאר היטב, ענין התחגגות ויצאת מערכת הקליפות והטומאה מקדושתו ית', שהיה מוכרח זה, כדי להמשיך על ידה בריאת הגופים, שאח"כ יתקנו אותה ע"י תורה ומצות, ואם לא היו נמשכים לנו הגופים ברצון לקבל שבהם המקולקל, ע"י מערכת הטומאה, אז לא היה אפשר לנו לתקנו לעולם כי אין אדם מתקן מה שאין בו.

יג) אמנם עדיין נשאר לנו להבין, סוף סוף, כיון שהרצון לקבל לעצמו, הוא כל כך פגום ומקולקל, איך יצא והיה במחשבת הבריאה בא"ס ב"ה, שלאחזרתו אין הגה ומלה לפרשה, והענין הוא, כי באמת תכף בהמחשבה לברוא את הנשמות, היתה מחשבתו ית' גומרת הכל, כי אינו צריך לכלי מעשה כמונו, ותיכף יצאו ונתהוו, כל הנשמות וכל העולמות העתידיים להבראות מלאים בכל הטוב והעונג והרוך שחשב בעדן, עם כל תכלית שלמותן הסופית, שהנשמות עתידות לקבל בגמר התיקון, דהיינו אחר שהרצון לקבל שבנשמות כבר קבל כל תיקונו בשלימות. ונתהפך להיות השפעה טהורה, בהשוואת הצורה הגמורה, אל המאציל ית'. והוא מטעם כי בנצחיותו ית', העבר והעתיד וההווה משמשים כאחד, והעתיד משמש לו קהוה. ואין ענין מחוסר זמן נוהג בו ית'. (זהר משפטים אות נ"א. ז"ח דף ג' ט"א שי"ב). ומטעם זה לא היה כלל ענין הרצון לקבל המקולקל, בצורה דפרודא, בא"ס ב"ה, אלא להיפך שאותה השוואת הצורה, העתידה להגלות בגמר התיקון, הופיעה תיכף בנצחיותו ית'. ועל סוד הזה אמרו חז"ל (בפרקי דר"א) קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד כי הצורה דפרודא שברצון לקבל לא

הקדמה לספר הזהר

ז

לשבח, כיאות להפועל שברא אותנו. כי מטבע הפועל השלם שפעולותיו שלמות. ובהאמרו מובן היטב, שאותו הגוף שלנו בכל מקריו וקניניו האפסיים אינו כלל הגוף שלנו האמיתי, שהרי הגוף שלנו האמיתי, כלומר, הנצחי, השלם בכל מיני שלמות, כבר הוא מצוי עומד וקיים בא"ס ב"ה בבחינת מצב הא', שמקבל שם צורתו השלמה מהעמיד להיות במצב הג', דהיינו קבלה בצורת השפעה, שהיא בהשוואת הצורה לא"ס ב"ה. ואם אמנם מצבנו הא' עצמו מחייב שתנתן לנו במציאות הב' את הקליפה של אותו הגוף שלנו, בצורתה הבזויה והמקולקלת, שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, שהוא כח הפירוד מא"ס ב"ה כנ"ל, בכדי לתקנו, ולאפשר לנו לקבל הגוף הנצחי שלנו בפועל גמור במצב הג', אין לנו להתרעם על כך כלל, כי העבודה שלנו לא תצויר רק בגוף הזה הכלה ונפסד, כי אין אדם מתקן מה שאין בו. באופן שבאמת אנו מצויים באותו שיעור השלמות הראוי ומותאם להפועל השלם שפעל אותנו גם במצבנו זה הב', כי גוף זה אינו פוגם אותנו במשהו, שהרי הוא עומד למות ולהתבטל, ואינו מוכן לנו, רק בשיעור זמן, הנחוץ לבטלו, ולקבל צורתנו הנצחית.

(יח) ויחד עם זה, מיושבת קושיא ה' שהקשינו, איך אפשר שמנצחי תצאנה פעולות בלתי נצחיות הוות ונפסדות. ובהמתבאר מובן, כי באמת כבר יצאנו מלפניו, כראוי לנצחיותו, דהיינו בריות נצחיות בכל השלמות, ונצחיותו לנו, מחייבת בהכרח, שקליפת הגוף הניתנה לנו רק לעבודה תהיה כלה ונפסדת, כי אם היתה נשארת בנצחיות ח"ו אז היינו נשארים נפרדים ח"ו מחי החיים לנצח. וכבר אמרנו באות י"ג שצורה, זו של הגוף שלנו, שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, אינה נמצאת כלל במחשבת הבריאה הנצחית, כי שם אנו עומדים בצורתנו של מצב הג', אלא שהיא מחויבת לנו במציאות הב', כדי לאפשר לנו לתקנה כנ"ל. ואין לשאול כלל על מצב שאר בריות העולם, חוץ מהאדם, משום שהאדם הוא מרכז כל הבריאה, כמ"ש הלן (באות ל"ט) וכל שאר הבריות אין להן חשבון וערך של כלום לעצמן זולת באותו השיעור שהן מועילות לאדם להביאו לשלמותו, ועל כן הנה עולות ויורדות עמו, בלי שום חשבון לעצמן.

(יט) ויחד עם זה מבוארת קושיא הד' שהקשינו, כיון שמדרך הטוב להטיב, איך ברא מלכתחילה בריות שתתענינה ותתיסרנה במשך ימי חייהן כי כאמור, כל אלו היסורים מתחייבים ממצב הא' שלנו שנצחיותנו השלמה אשר שם המקובלת ממצב הג' העמיד לבא, מכריחה אותנו ללכת, או בדרך תורה או בדרך יסורין

מחייב את מצב הג', וכן מציאות מצב הא' שבא"ס ב"ה, שכבר נהגת שם כל השלמות שבמצב הג', הרי הוא מחייב בהחלט שיותאם זה, דהיינו שיתגלה מצב הב' ומצב הג', דהיינו ממש בכל אותה השלמות אשר שם, לא פחות משהו ולא יותר משהו. הרי שמצב הא' עצמו מחייב בהכרח שתתפשטה מערכות זו לעומת זו, במציאות הב', כדי לאפשר מציאות גוף ברצון לקבל המקולקל ע"י מערכת הטומאה, ואז אפשר לנו לתקנו. ואם לא היתה מערכת העולמות דטומאה, לא היה לנו הרצון לקבל הזה, ולא היה אפשר לתקנו ולבא למצב הג', כי אין אדם מתקן מה שאין בו. הרי שאין לשאול, איך נתהוותה ממצב הא' מערכת הטומאה, כי אדרבה מצב הא' הוא המחייב מציאותה ולהתקיים כן, במצב הב'.

(טז) ואין להקשות לפי"ז א"כ נתבטלה מאתנו הבחירה ח"ו, כיון שאנו מוכרחים להשתלם ולקבל המצב הג' בהחלט, מכח שכבר הוא מצוי במצב הא', והענין הוא, כי ב' דרכים הכין לנו השי"ת במצב הב', כדי להביאנו אל מצב הג', הא' הוא דרך קיום התורה ומצות, ע"ד שנתבאר לעיל, ודרך הב' הוא, דרך יסורין, אשר היסורים בעצמם ממרקין את הגוף, ויכריחו אותנו לבסוף להפך את הרצון לקבל שבנו ולקבל צורת הרצון להשפיע, ולהדבק בו ית'. והוא ע"ד שאמרו חז"ל (סנהדרין צו ע"ב) אם אתם חוזרים למוטב טוב, ואם לאו אני מעמיד עליכם מלך כהמן, ובעל כרחכם הוא יחזיר אתכם למוטב, וזה שאמרו ז"ל על הכתוב, בעתה אחישנה, אם זכר אחישנה, ואם לאו בעתה, פירושו, אם זוכים על ידי דרך הא', שהוא ע"י קיום תורה ומצות, אז אנו ממהרים את התיקון שלנו, ואין אנו צריכים ליסורין קשים ומרים, ואריכות הזמן שיספיק לקבלם, שיחזירו אותנו למוטב בעל כרחנו, ואם לאו, בעתה, דהיינו רק בעת שהיסורים יגמרו את התיקון שלנו, ותגיע לנו עת התיקון בעל כרחנו, ובכלל דרך היסורים, הם גם עונשי הנשמות בגיהנם, אבל בין כך ובין כך, גמר התיקון שהוא מצב הג', הוא מחויב ומוחלט מצד המצב הא', וכל הבחירה שלנו, היא רק בין דרך יסורין לבין תורה ומצות, והנה נתבאר היטב, איך ג' המצבים הללו שלי הנשמות קשורים זה בזה ומחייבים בהחלט זה את זה.

(יז) ובהמתבאר מובנה היטב קושיא ג' הנ"ל שהקשינו, שבעת שאנו מסתכלים על עצמנו, אנו מוצאים את עצמנו מקולקלים ונבזים שאין כמונו לגנות, ובעת שאנו מסתכלים על הפועל שפעל אותנו, הרי אנו צריכים להיות ברום המעלות, שאין כמוהו

רצון בלבד, אלא רצון להשפיע, שהיא נמשכת לנו ממערכת ד' העולמות אבי"ע דקדושה, (כנ"ל באות י"א) היא קיימת לנצחיות, כי צורה זו של רצון להשפיע, הוא בהשואת הצורה לחי החיים, ואינה כלל ח"ו בת חילוף, ותשלום הענין הוא להלן מאות ל"ב ואילך.

כא) ואל יסור לבך אחר דעת הפלוסופים האומרים, שעצם מהותה של הנפש, היא חומר שכלי, והייתה באה רק מכח המושכלות שמשכלת, שמהן מתגדלת והן כל הויתה, וענין השארת הנפש אחר פטירת הגוף תלוי לגמרי בשיעור שכליות ומושכלות שקבלה, עד שבהעדר לה המושכלות, אין כלל על מה שתחול השארת הנפש אין זה דעת תורה, גם אינו מקובל כלל על הלב, וכל חי שניסה פעם לקנות שכל, יודע ומרגיש שהשכל הוא קנין ואינו עצם קונה, אלא כמבואר, שכל חומר של הבריאה המחדשת, הן חומר של העצמים הרוחניים והן חומר העצמים הגשמיים אינו לא פחות ולא יותר מבחינת רצון לקבל (ואע"פ שאמרנו שהנפש היא כולה רצון להשפיע, הוא רק מכח תיקונים של לבוש אור חוזר המקובל לה מעולמות העליונים שמשם באה אלינו, שענין לבוש הזה מבואר היטב בפתיחה לחכמת הקבלה (באות יד טו, טז, יז, אמנם עצם מהותה של הנפש היא ג"כ רצון לקבל ע"ש ותבין זה) וכל ההבחן הניתן לנו להבחין בין עצם לעצם, אינו נבחן משום זה, רק ברצונו בלבד, כי הרצון בשכל מהות, מוליד לו צרכים והצרכים מולידים לו מחשבות והשכלות בשיעור כזה, כדי להשיג את הצרכים ההם, אשר הרצון לקבל מחייב אותם, וכשם שרצונות בני אדם שונים איש מרעהו, כן צרכיהם ומחשבותיהם והשכלתם שונים זה מזה, למשל, אותם שהרצון לקבל שבהם מוגבל בתאוות בהמיות בלבד, הרי צרכיהם ומחשבותיהם והשכלתם, רק בכדי למלאות הרצון הזה בכל מלאווי הבהמי, ואע"פ שמשתמשים בשכל ודעת כאדם, מ"מ דיו לעבד להיות כרבו, והוא כשכל בהמי, להיות השכל משועבד ומשמש לרצון הבהמי, ואותם שהרצון לקבל שלהם מתגבר בעיקר בתאוות אנושיות, כגון כבוד ושליטה על אחרים, שאינם מצוים במין הבהמה, הרי כל עיקר צרכיהם ומחשבותיהם והשכלותיהם רק בכדי למלאות להם הרצון ההוא בכל מלאווי האפשרי, ואותם שהרצון לקבל שלהם מתגבר בעיקר לקבל מושכלות, הרי כל עיקר צרכיהם ומחשבותיהם והשכלותיהם למלאות להם הרצון הזה בכל מלאווי.

כב) ואלו ג' מיני רצונות מצוים על פי רוב בכל מין האדם, אלא שמתמזגים בכל אחד בשיעורים

יסורין, ולבא ולהגיע לנצחיותנו שבמצב הג' (כנ"ל באות ט"ו) וכל אלו היסורין אינם שורים רק על קליפת הגוף שלנו הזו, שלא נבראה אלא למיתה וקבורה, שזה מלמד אותנו, שהרצון לקבל לעצמו שבו, לא נברא אלא רק למחותו ולהעבירו מהעולם, ולהפכו לרצון להשפיע, והיסורים שאנו סובלים, אינם אלא גילויים לגלות האפסיות וההזק הרובצת עליו, ובוא וראה בעת שכל בני העולם יסכימו פה אחד, לבטל ולבער את הרצון לקבל לעצמם שבהם, ולא יהיה להם שום רצון אלא להשפיע לחבריהם, אז היו מתבטלים כל הדאגות וכל המזיקים מהארץ, וכל אחד היה בטוח בחיים בריאים ושלמים, שהרי כל אחד מאתנו, היה לו עולם גדול שידאג בעדו וימלא את צרכיו, אמנם בזמן שכל אחד אין לו אלא הרצון לקבל לעצמו, מכאן כל הדאגות היסורים והמלחמות והשחיתות, שאין לנו מפלט מהם, שהם מחלישים גופינו בכל מיני מחלות ומכאובים, והנך מוצא שכל אחד היסורים המצוים בעולמנו, אינם אלא גילויים מוצעים לעינינו, בכדי לרחוף אותנו לבטל את קליפת הגוף הרעה, ולקבל צורה השלמה של רצון להשפיע, והוא אשר אמרנו, שדרך היסורין בעצמו מסוגל להביאנו אל צורה הרצויה, ודע, שהמצות שבין אדם לחברו הן קודמות למצות שבין אדם למקום, כי ההשפעה לחברו מביאתהו להשפיע למקום.

כ) ואחר כל המתבאר, נפתרה לנו שאלה הא', ששאלנו, מה מהותנו, כי מהותנו היא כמהות כל הפרטים שבהמציאות, שהיא לא פחות ולא יותר מהרצון לקבל, (כנ"ל באות ז') אלא לא כפי שהוא מזדמן לנו עתה במציאות הב', שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, אלא כפי שעומד וקיים במצב הא' בא"ס ב"ה, דהיינו בצורתו הנצחית, שהוא לקבל ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרו, (כנ"ל באות י"ג) ואע"פ שעוד לא הגענו בפועל למצב הג', ועדיין אנו מחוסרי זמן מכל מקום אין זה פוגם במשהו בעיקר מהותנו משום שמצבנו הג' מתחייב לנו בהחלט גמור מצד מצב הא' לפיכך כל העומד לגבות כגבני דמי, ומחוסר זמן, הנחשב לחסרון הוא רק במקום שיש ספק של משהו, אם ישלים את הצריך להשלים באותו זמן, וכיון שאין לנו שום ספק בזה, הרי זה דומה עלינו כמו שכבר באנו למצב הג', ואותו הגוף בצורתו הרעה הניתן לנו כעת, גם הוא אינו פוגם את מהותנו, להיותו הוא וכל קניניו עומדים להתבטל לגמרי יחד עם כל מערכת הטומאה שהיא מקורם, וכל העומד להשרף כשרוף דמי, ונחשב כמו שלא היה מעולם, אמנם הנפש המלוכשת בגוף ההוא שמהותה היא ג"כ בחינת

הקדמה לספר הזהר

ט

מכל מלאכתך דבר אחד לא שכחת לא החסרת ולא העדפת. גם אמרנו שם, שהרצון לקבל המופרז הזה, הוסר לגמרי ממערכת הקדושה וניתן למערכת העולמות דטומאה. שממנה מציאות הגופים וכלכלתם וכל קניניהם בעולם הזה, עד שהאדם משיג י"ג שנה, שע"י עסק התורה מתחיל להשיג נפש דקדושה, שמתפרנס אז ממערכת העולמות דקדושה, לפי מדת גדלה של הנפש דקדושה שהשיג. גם אמרנו לעיל, שבמשך שתא אלפי שני, הניתנים לנו לעבודה בתורה ומצות, אין שום תיקונים מגיעים מזה אל הגוף, דהיינו הרצון לקבל המופרז שבו, וכל התיקונים הבאים או ע"י עבודתנו, הם מגיעים רק לנפש, שעולה על ידיהם במדרגות העליונות בקדושה וטהרה, שפירושו, רק להגדלת רצון להשפיע הנמשך עם הנפש, ומטעם זה סוף הגוף למות ולהקבר ולהרקב, כי לא קבל לעצמו שום תיקון, אכן אי אפשר שישאר כך, כי סוף סוף, אם יאבד הרצון לקבל המופרז מהעולם, לא תתקיים ח"ו מחשבת הבריאה, דהיינו שיתקבלו כל התענוגים הגדולים אשר חשב להנות לנבראיו, שהרי הרצון לקבל הגדול והתענוג הגדול, עולים בקנה אחד. ובשיעור שנתמטע הרצון לקבלו, הרי בשיעור ההוא נפחתים התענוג וההנאה מן הקבלה.

(כ) וכבר אמרנו שמצב הא', מחייב בהחלט את המצב הג', שיצא בכל השיעור המלא שבמחשבת הבריאה שבמצב הא', לא יחסר ממנו אף משהו (כנ"ל באות ט"ו), ולפיכך מחייב המצב הא' את תחיית הגופים המתים. כלומר, הרצון לקבל המופרז שלהם, שכבר כלה ונפסד ונרקב במציאות הב' מחויב לעמוד לתחייתו מחדש, בכל גודל שיעורו המופרז בלי מצרים כל שהם, דהיינו בכל המומים שהיו בו, ואז מתחילה העבודה מחדש, בכדי להפוך הרצון לקבל המופרז הזה, שיהיה רק בשיעור כדי להשפיע, ואז הרוחנו פי שתיים א) שיש לנו מקום לקבל כל הטוב והנועם והרוך שבמחשבת הבריאה, מכח שכבר יש לנו גוף המופרז מאד בהרצון לקבל שבו העולה בקנה אחד עם התענוגים הללו כנ"ל. ב) שמתוך שקבלתנו באופן הזה, לא תהיה רק בשיעור להשפיע נחת רוח ליוצרנו, הרי קבלה זו כהשפעה גמורה נחשבת (כנ"ל באות י"א) ובאנו גם להשואת הצורה, שהיא הרבקות, שהיא צורתנו במצב הג'. הרי שמצב הא' מחייב את תחיית המתים בהחלט.

(כז) אכן לא יתכן שתהיה תחיית המתים, אלא קרוב לגמר התיקון, דהיינו בסופה של מציאות הב', כי אחר שזכינו לשלול את הרצון לקבל המופרז שלנו, וקבלנו את הרצון אך להשפיע

בשיעורים אחרים, ומכאן כל השינויים שבין אדם לאדם. ומדות הגשמיות יש להקיש ג"כ למדות העצמים הרוחניים לפי ערכם הרוחני. (כג) באופן שגם נפשות בני אדם, הרוחניות, אשר מכח לבושי אור חוזר שמקבלות מעולמות העליונים שמשם באות, אין להן אלא רצון להשפיע נ"ר ליוצרן, שהרצון הזה הוא מהות ועצם הנפש, כנ"ל, נמצא אחר שמתלבשת בגוף האדם, היא מולידה בו צרכים ומחשבות והשכלות, למלאות הרצון להשפיע שלה בכל מלאו. דהיינו להשפיע נ"ר ליוצרה כפי מדת גדלו של הרצון שבה.

(כד) ובהיות עצם ומהות הגוף רק רצון לקבל לעצמו, וכל מקריו וקניניו הם מלואים של הרצון לקבל הזה המקולקל, שלא נברא מלכתחילה, אלא כדי לבערו ולכלותו מהעולם בכדי לבא למצב הג' השלם שבגמר התיקון, ע"כ הוא בן תמותה כלה ונפסד, הוא וכל קניניו עמו, כצל עובר שאינו מניח אחריו כלום. ובהיות עצם ומהות של הנפש רק רצון להשפיע, וכל מקריה וקניניה הם מלואים של הרצון להשפיע ההוא, שהוא כבר קיים ועומד במצב הא' הנצחי, וכן במצב הג' העתידי לבא, לפיכך אינה כלל בת תמותה ובת חילוף, אלא היא וכל קניניה עמה, המה נצחיים חיים וקיימים לעד, ואין ההעדר פועל עליהם כלום בשעת מיתת הגוף, ואדרבה, העדר צורת הגוף המקולקל, מחזק אותה ביותר ותוכל לעלות אז למרומים לגן עדן. ונתבאר היטב, שהשארית הנפש אינה תלויה כלל וכלל במושכלות שקנתה, כדברי הפלוסופים הנ"ל, אלא נצחיותה היא בעצם מהותה בלבד, דהיינו בהרצון להשפיע שהוא מהותה. וענין המושכלות שקנתה הן שכרה, ולא עצמותה.

(כה) ומכאן יצא לנו הפתרון המלא של חקירה ה', ששאלנו, כיון שהגוף מקולקל כל כך עד שאין הנפש מצויה בכל טהרתה עד שירקב הגוף בעפר, וא"כ למה הוא חוזר ועומד לתחיית המתים, וכן על מה שאמרו ז"ל, עתידים המתים להחיות במומם, שלא יאמרו אחר הוא. (זהר אמור צא). והענין תבין היטב, ממחשבת הבריאה עצמה, דהיינו ממצב הא', כי אמרנו, כיון שהמחשבה ייתה להנות לנבראיו, הרי הכרח הוא, שודאי ברא רצון גדול מופרז עד מאד. לקבל כל אותו השפע הטוב שבמחשבת הבריאה, כי התענוג הגדול והרצון לקבל הגדול, עולים בקנה אחד (כנ"ל באות ו' ז' ע"ה), ואמרנו שם, שהרצון לקבל הגדול הזה, הוא כל חומר המחודש שברא מפני שאינו נצרך כלל ליותר מזה, כדי לקיים מחשבת הבריאה, ומזבוע פועל השלם שאינו פועל דבר מיותר, כעין שאומר בשיר היחוד,

הקדמה לספר הזהר

י

הולכים ומגדילים את הרצון לקבל שלו, כי המלואים שהקליפות מספיקות אל הרצון לקבל, אינם אלא מרחיבים והולכים את התביעה של הרצון לקבל. למשל כשגולד אין לו תאוה אלא למנה, ולא יותר, אבל כשהס"א ממלאת לו המנה, תכף נרחב הרצון לקבל, והוא רוצה מאתים, ואח"כ כשנותנת לו הס"א את המלוי מאתים, מיד נרחב הרצון ורוצה ד' מאות, ואם אינו מתגבר על ידי תורה ומצות לטהר את הרצון לקבל ולהפכו להשפעה, הרי הרצון לקבל שלו הולך ומתרחב במשך שנות חייו, עד שאין אדם מת וחצי אותו בידו, וזה נבחן שהוא מצוי ברשות הס"א והקליפות, שתפקידו להרחיב ולהגדיל את הרצון לקבל שלו ולעשותו מופרז בלי מצרים כל שהם. דהיינו בכדי להמציא להאדם כל החומר שהוא צריך לעבוד בו ולתקנו.

(ל' חלוקה ב) הוא מ"ג שנים ואילך, שאז ניתן כח לנקודה שבלב שבו, שה"ס אחורים של הנפש דקדושה, המלוּבשת בהרצון לקבל שלו. מעת לידתו, אלא שאינה מתחלת להתעורר רק אחר י"ג שנים (שהוא מטעם הנ"ל) ואז הוא מתחיל להכנס תחת רשות מערכת העולמות דקדושה, דהיינו בשיעור שהוא עוסק בתורה ומצות, ועיקר התפקיד בעת ההיא, הוא להשיג ולהגדיל את הרצון לקבל הרוחני. כי מעת לידתו אין לו רצון לקבל אלא לגשמיות בלבד, ולפיכך אע"פ שהשיג הרצון לקבל המופרז מטרם י"ג שנים, אינו עוד גמר גדלותו של הרצון לקבל, ועיקר גדלות הרצון לקבל, מצוירת רק ברוחניות כי למשל מטרם י"ג שנים חשק הרצון לקבל שלו לבלוע כל העושר והכבוד שבעוה"ז הגשמי, אשר גלוי לכל, שהוא בעדו, עולם שאינו נצחי, המצוי לכל אחד רק כצל עובר חלף ואינו. משא"כ כשמשיג הרצון לקבל המופרז הרוחני, הרי אז הוא רוצה לבלוע להנאתו כל הטוב והעושר שבעוה"ב הנצחי, שהוא בעדו קנין עדי עד ולנצחיות. הרי שעיקר הרצון לקבל המופרז אינו נגמר, אלא ברצון לקבל רוחניות.

(לא) וז"ש בתקונים (תקונים חדשים צ"ז ע"ב) על הכתוב ולעלוקה שתי בנות הב' הב' (משלי ל') שעלוקה פירושו גיהנם, והרשעים הנלכדים בגיהנם זה, צוחין ככלבא זה הב' דהיינו הב' לן עותרא דעלמא הדין, הב' לן עותרא דעלמא דאתי. ועם כל זה הוא מדרגה חשובה לאין ערך יותר מראשונה, כי מלבד שמשגי שיעור הגדלות האמיתית של הרצון לקבל, וניתן לו לעבודה כל החומר כולו שהוא צריך, הנה היא המדרגה המביאתו לשמה, כמו שאמרו חז"ל (פסחים ג' ע"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות שלא לשמה, שמתוך

שלא

להשפיע, ואחר שזכינו לכל המדרגות הנפלאות שבנפש, המכונות נפש רוח נשמה חיה יחידה, ע"י עבודתנו בשלילת הרצון לקבל הזה, הנה אז, הרי כבר באנו לשלמות הגדולה ביותר, עד שאפשר להחיות את הגוף בחזרה, בכל הרצון לקבל המופרז שלו, ואין אנו נוזקים עוד ממנו להפרידנו מדבקותנו, ואדרבה, אנו מתגברים עליו, ואנו נותנים לו צורת השפעה, כנ"ל. ובאמת כן הוא המנהג בכל מדה רעה פרטית, שאנו רוצים להעבירה ממנו, שמתחילה אנו צריכים להסירה לגמרי עד קצה האחרון, שלא ישאר ממנה כלום, ואח"כ אפשר לחזור ולקבלה ולהנהיגה בדרך האמצעי, וכל עוד שלא הסרנו אותה כולה מאתנו, אי אפשר כלל להנהיגה בדרך הרצוי הממוצע.

(כח) וזה שאמרו חז"ל עתידים המתים להחיות במומם, ואח"כ מתרפאים. דהיינו כנ"ל, שמתחילה עומד לתחיה אותו הגוף, שהוא הרצון לקבל המופרז בלי מצרים כל שהם, דהיינו כמו שנתגדל תחת מרכבת העולמות הטומאה מטרם שזכו לטהרו במשהו ע"י תורה ומצות, שזהו בכל מומו, ואז אנו מתחילים בעבודה חדשה, להכניס כל הרצון לקבל המופרז הזה בצורת השפעה כנ"ל, ואז הוא נרפא, כי עתה השיג גם השואת הצורה, ואמרו הטעם, שהוא, שלא יאמרו אחר הוא, פירוש, שלא יאמרו עליו, שהוא בצורה אחרת מהיותו במחשבת הבריאה, שהרי שם עומד זה הרצון לקבל המופרז מכוון לקבלת כל הטוב שבמחשבת הבריאה, אלא שבינתיים ניתן אל הקליפות וניתן לטהרה, אבל סוף כל סוף אסור שיהיה גוף אחר, שאם יהיה בשיעור פחות משהו, הרי הוא כמו אחר לגמרי, ואינו ראוי כלל לכל הטוב שבמחשבת הבריאה, כמו שכבר מקבל שם מבחינת מצב הא', והבן היטב

(כט) ובכל המתבאר נפתח לנו הפתח ליישב שאלה הב' הנ"ל, דהיינו מה תפקידנו בשלשלת המציאות הארוכה, שאנו טבעות קטנות הימנה, במשך ימי שני חיינו הקצרים, ותדע, שעבודתנו במשך ע' שנותינו מתחלקת לד' חלוקות: חלוקה א) הוא להשיג את הרצון לקבל המופרז בלי מצרים, בכל שיעורו המקולקל, מתחת יד מערכת ד' העולמות אבי"ע הטמאים, כי אם לא יהיה בנו הרצון לקבל המקולקל הזה, לא נוכל כלל לתקנו, כי אין לך מי שיתקן דבר שאין בו, ולפיכך, לא די אותו שיעור הרצון לקבל, המוטבע בגוף ממקור לידתו לאויר העולם, אלא עוד, שמוכרח להיות מרכבה לקליפות הטמאות לא פחות מ"ג שנים, כלומר שהקליפות תהינה שולטות עליו, ותתנה לו מאורותיהן, שהאורות שלהן

הקדמה לספר הזהר

יא

מאוד, שבשביל אדם הקטן, שאינו אפילו בערך שצורה דקה כלפי המציאות שלפנינו בעוה"ז, ומכ"ש כלפי העולמות העליונים הרוחניים, יסרח הבורא ית' לברוא כל אלו בשבילו. ועוד יותר תמוה, למה לו לאדם כל אלו העולמות הרוחניים האדירים המרובים. וצריך שתדע, שכל נחת רוח של יוצרנו ית' להנות לנבראיו, היא במדה שהנבראים ירגישו אותו ית', שהוא המשפיע, והוא המהנה אותם, אשר או יש לו שעשועים גדולים עמם, כאב המשתעשע עם בנו החביב לו, בה במדה שהבן מרגיש ומכיר גדולתו ורוממותו של אביו, ואביו מראה לו כל האוצרות שהכין בשבילו. כמו שאומר הכתוב (ירמיה ל"א) הבן יקיר לי אפרים, אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו נאום ה'. והסתכל היטב בכתוב הזה ותוכל להשכיל ולדעת את השעשועים הגדולים של השי"ת עם אותם השלמים, שזכו להרגיש ולהכיר גדולתו בכל אותם הדרכים שהכין בעדם, עד שיבוא עמם ביתם של אב ובנו היקר, כאב עם ילד שעשועים שלו, וכו', ככל המבואר בכתוב לעיני המשכילים. ואין להאריך בכגון זה, כי די לנו לדעת, אשר בשביל הני"ר והשעשועים האלו עם השלמים הללו, היה כדאי לו לברוא את כל העולמות, העליונים ותחתונים יחד, כמו שיתבאר לפנינו.

(ל) ובכדי להכין את בריותיו, שתוכלנה להגיע למדרגה הרמה והנשאה הנוכרת, רצה הקב"ה לפעול זה על סדר ד' מדרגות, המתפתחות אחת מחברתה, הנקראות דומם צומח חי מדבר, והן באמת ד' בחינות של הרצון לקבל, שכל עולם ועולם מעולמות עליונים מתחלק בהן, כי אע"פ שעיקר החפץ הוא בבה"ד של הרצון לקבל, אמנם אי אפשר שתתגלה בחי"ד בבת אחת, אלא בכח ג' בחינות הקודמות לה, שהיא מתגלית ומתפתחת בהן ועל ידיהן לאט לאט עד שנשלמה בכל צורתה שבבחי"ד. כמבואר בתע"ס שיעור א' דף ו' ד"ה וטעם.

(ה) והנה בחי"א של הרצון לקבל הנקרא דומם, שהיא תחילת גילוי של הרצון לקבל בעוה"ז הגשמי, אין שם אלא כח תנועה כולל לכל מין הדומם, אבל בפרטים שלו אינה ניכרת לעין שום תנועה, כי הרצון לקבל מוליד צרכים והצרכים מולידים תנועות מספיקות עד כדי להשיג את הצורך, וכיון שהרצון לקבל הוא במדה מועטת, אינו שולט רק על הכלל כולו בבת אחת, ואינה ניכרת שליטתו על הפרטים.

(ו) נוסף עליו הצומח, שהוא בחי"ב של הרצון לקבל, שמדתו כבר גדולה יותר ממדתו שבדומם

שלא לשמה בא לשמה. וע"כ נבחת המדרגה הזו הבאה לאחר י"ג שנה לבחינת קדושה, וה"ס השפחה דקדושה המשמשת לגבירתה. שה"ס השכינה הקדושה. כי השפחה מביאתו לשמה, וזוכה להשראת השכינה, אמנם הוא צריך לעשות כל האמצעים המותאמים שיבא לשמה, כי אם לא יתאמץ לזה, ולא יבא ח"ו לשמה, הרי הוא נופל בפח השפחה הטמאה, שהיא הלעומת דשפחה דקדושה, שענינה לבלבל את האדם, שהלא לשמה לא יביאהו לשמה. ועליה נאמר, ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל'), כי לא תניחהו לדם להתקרב אל הגבירה שהיא השכינה הקדושה, והמדרגה הסופית שבחלוקה זו, היא שיתאהב בהקב"ה בתאוה גדולה, בדומה לבעל תאוה המתאהב בתאוה גשמית עד שאין התאוה סרה מנגד עיניו כל היום וכל הלילה, וע"ד שאמר הפיטן בוכרי בו אינו מניח לי לישון, ואז נאמר עליו, ועץ חיים, תאוה באה (משלי י"ג) כי ה' מדרגות הנשמה ה"ס עץ החיים, שמהלכו חמש מאות שנה. שכל מדרגה היא בת מאה. דהיינו כי יביאהו לקבל כל אלו ה' בחינות נרנח"י המבוארות בחלוקה ה'.

(ב) חלוקה ג) הוא העבודה בתורה ומצות לשמה, דהיינו על מנת להשפיע, ושלא לקבל פרס. שעבודה זו מטהרת את הרצון לקבל לעצמו שבו, ומהפכתו ברצון להשפיע, אשר בשיעורי הטהרה של הרצון לקבל, נעשה ראוי ומוכשר לקבל ה' חלקי הנפש הנקראות נרנח"י (להלן באות מ"ב) כי הן עומדות ברצון להשפיע (כנ"ל באות כ"ג) ולא תוכלנה להתלבש בגופו, כל עוד שהרצון לקבל שולט בו, הנמצא עם הנפש בהפכיות הצורה, או אפילו בשינוי צורה, כי ענין התלבשות, והשוואת הצורה, עולות בקנה אחד (כנ"ל באות י"א), ובעת שיזכה שיהיה כולו ברצון להשפיע ולא לצורך עצמו כלום, נמצא שזכה בהשוואת הצורה לנרנח"י שלו העליונים, (שהן נמשכות ממקורן בא"ס ב"ה ממצב הא' דרך אבי"ע דקדושה) ותכף תמשכנה אליו ותתלבשנה בו, בדרך המדרגה.

(חלוקה ד) הוא העבודה הנוהגת אחר תחית המתים, דהיינו שהרצון לקבל, אחר שכבר נעדר לגמרי ע"י מיתה וקבורה, עומד שוב לתחיה ברצון לקבל המופרו הגרוע ביותר, שה"ס ע"תידים המתים להחיות במומם (כנ"ל באות כ"ח) ואז מהפכים אותו על קבלה בצורת השפעה, כמ"ש שם באורך, אמנם יש יחיד סגולה שניתנה להם עבודה זו גם בחיים חיות בעוה"ז.

(ג) ועתה נשארה לנו לבאר חקירה ה', מ"ש חז"ל שכל העולמות העליונים ותחתונים לא נבראו אלא בשביל האדם, שלכאורה תמוה

את התכלית שבמחשבת הבריאה. הרי שתכלית כוונת הבריאה של כל העולמות לא היתה אלא בשביל האדם.

(מ) ויודע אני, שאין דבר זה מקובל כלל על דעת חלק מן הפילוסופים, ואינם יכולים להסכים, אשר אדם השפל והאפסי בעיניהם, יהיה המרכז של כל הבריאה הגדולה והגשאה. אבל הם דומים, כאותה התולעת שנולדה תוך הצנון, והיא יושבת שם וחושבת, שכל עולמו של הקב"ה הוא כל כך מר, וכל כך חשוך, וכל כך קטן, כמדת הצנון שהיא נולדה בו. אבל ברגע שבקעה את קליפת הצנון, וחוטפת מבט מבחוץ לצנון, היא תמהה, ואומרת, אני חשבתי שכל העולם הוא כמדת הצנון שנולדתי בו, ועתה אני רואה לפני עולם גדול נאור אדיר ויפה להפליא. כן אותם המשוקעים בקליפת הרצון לקבל שלהם שבה נולדו, ולא ניסו לקבל התבלין המיוחדים, שהם תורה ומצוות מעשיות, המסוגלות לבקוע קליפה קשה זו, ולהפכה לרצון להשפיע נ"ר ליוצרו, ודאי הוא, שהם מוכרחים להחליט על אפסותם וריקנותם כמו שהם באמת, ולא יוכלו להעלות על הדעת שכל המציאות הגדולה הזו לא נבראה אלא בשבילם. אכן אם היו עוסקים בתורה ומצוות להשפיע נחת רוח ליוצרים בכל הטהרה הנאותה, ויבואו לבקוע קליפת הרצון לקבל שנולדו בה, ויקבלו הרצון להשפיע, הלא תיכף היו עיניהם נפתחות, לראות ולהשיג את עצמם ואת כל המדרגות של החכמה והתבונה והדעת הבהירה, החמודות והנעצמות עד לכלות נפש, שהוכנו להם בעולמות הרוחניים, ואז היו אומרים בעצמם מה שאמרו חז"ל, אורח טוב מה הוא אומר, כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי.

(מא) ועדיין נשאר לבאר, סוף סוף למה לו לאדם כל אלו עולמות העליונים שברא ית' בשבילו, ואיזה צורך יש לו לאדם בהם. וצריך שתדע שמציאות כל העולמות נחלקת לה' עולמות בדרך כלל. ונקראים: (א) אדם קדמון, (ב) אצילות, (ג) בריאה, (ד) יצירה, (ה) עשיה. אמנם בכל אחד מהם יש פרטים עד אין קץ. והם בחינת ה' הספירות כח"ב תו"מ. כי עולם א"ק הוא כתר, ועולם האצילות הוא חכמה, ועולם הבריאה הוא בינה, ועולם היצירה הוא תפארת, ועולם העשיה הוא מלכות. והאורות המלוכשים באלו ה' עלמות נקראים יחנר"ג, שאור היחידה מאיר בעולם אדם קדמון. ואור החיה בעולם אצילות. ואור הנשמה בעולם הבריאה, ואור הרוח בעולם היצירה. ואור הנפש בעולם עשיה. וכל אלו העולמות וכל אשר בהם, נכללים בהשם הקדוש י"ה וי"ה, וקוצו של יוד. כי עולם האי

שהוא

שבדומם, והרצון לקבל שבו שולט בכל פרט ופרט מהפרטים שלו. כי כל פרט יש לו תנועה פרטית לעצמו, שמתפשט לארכו ולרחבו, ומתנועע למקום זריחת השמש, וכן ניכר בהם, ענין של אכילה ושתייה והוצאת הפסולת, לכל פרט ופרט. ועכ"ז עוד לא נמצא בהם הרגש חפשי פרטי לכל אחד.

(לו) נוסף עליו מין החי, שהוא בחי"ג של הרצון לקבל, ומדתו כבר נשלמה במדה מרובה, שהרצון לקבל הוה כבר מוליד בכל פרט ופרט הרגש חפשי פרטי, שהוא החיים המיוחדים לכל פרט באופן משונה מחברו. אמנם עדיין אין בהם הרגש זולתו, והיינו שאין בהם שום הכנה, להצטער בצרת חברו או לשמוח בשמחת חברו. וכדומה.

(לח) נוסף על כולם מין האדם, שהוא בחי"ד של הרצון לקבל, והוא כבר במדתו השלמה הסופית, הרי הרצון לקבל שבו פועל בו, גם הרגש זולתו. ואם תרצה לידע בדיוק נמרץ, כמה הוא ההפרש מבחי"ג של הרצון לקבל, שבמין החי, עד הבחי"ד של הרצון לקבל שבמין האדם. אומר לך, שהוא כמו ערך בריה אחת של המציאות כלפי כל המציאות כולו. כי הרצון לקבל שבמין החי, החסר מהרגש זולתו, לא יוכל להוליד חסרונות וצרכים אליו רק בשיעור המוטבע באותה הבריה, בלבדה משא"כ האדם שיש לו גם הרגש זולתו, נמצא חסר גם בכל מה שיש לזולתו, ומתמלא קנאה לרכוש לו כל הישות שנמצאת בזולתו. ואם יש לו מנה רוצה מאתם, וכן נמצאים חסרונותיו וצרכיו הולכים ומתרבים עד שהוא רוצה לבלוע כל הישות שבעולם כולו.

(לט) ואחר שנתבאר, שכל התכלית הנרצה להבורא ית' מכל הבריאה אשר ברא, היא להנות לנבראיו, בכדי שיכירו אמיתותו וגדולתו, ויקבלו ממנו כל הטוב והנועם שהכין בעדם, ובשיעור המבואר בכתוב, הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים וכו' הנך מוצא בבירור, שהתכלית הזו לא תחול, לא על הדוממים והכדורים הגדולים כמו הארץ והירח והשמש, ולוא יהיו זהרם ומדתם כמה שיהיו, ולא על מין הצומח, ולא על מין החי, שהרי חסרים מהרגש זולתם אפילו מבני מינם הדומים להם, ואיך יחול עליהם ההרגש האלקי והטבתו. אלא רק מין האדם בלבדו. אחר שכפר יש בהם ההכנה של הרגש זולתו כלפי בני מינם הדומים להם, הנה אחר העבודה בתורה ומצוות, שמהפכים הרצון לקבל שלהם לרצון להשפיע, ובאים בהשוואת הצורה ליוצרים, שאז מקבלים כל המדרגות שהוכנו להם בעולמות העליונים, הנקראות גנח"ג, שבזה נעשו מוכשרים לקבל

הקדמה לספר הזהר

ג

שבאותו עולם. והנה אמרנו, שעה"ז נחלק על דצח"מ, והם כנגד ד' הספירות חו"ב תו"מ: כי דומם נגד מלכות, וצומח נגד תפארת, וחי נגד בינה, ומדבר נגד חכמה, והשרש של כולם הוא נגד כתר. אמנם, כאמור, שאפילו פרט אחד מכל מין ומין שבדצח"מ, יש בו ג"כ ד' בחינות דצח"מ. באופן שגם בפרט אחד שבמין המדבר, דהיינו אפילו באדם אחד יש בו ג"כ דצח"מ, שהם ד' חלקי הרצון לקבל שבו, שבהם מלובשת הנקודה מן הנפש דקדושה.

מד) ומטרם י"ג שנה לא יצויר שום גילוי אל הנקודה שבלבו. אלא לאחר י"ג שנה, כשמתחיל לעסוק בתורה ומצות, ואפילו בלי שום כונה, דהיינו בלי אהבה ויראה, כראוי למשמש את המלך, גם אפילו שלא לשמה, מתחילה הנקודה שבלבו להתגדל ולהראות פעולתה. כי מצות אינן צריכות כונה, ואפילו המעשים בלי כונה מסוגלים לטהר את הרצון לקבל שלו. אלא רק בשיעור דרגה הא' שבו, המכונה דומם, ובשיעור שמתהר חלק הדומם של הרצון לקבל, בשיעור הזה הוא הולך ובונה את התרי"ג אברים של הנקודה שבלב שהיא הדומם דנפש דקדושה, וכשנשלם בכל תרי"ג מצות, מבחינת המעשה, נשלמו בזה כל תרי"ג אברים של הנקודה שבלב, שהיא הדומם דנפש דקדושה, שרמ"ח איבריה הרוחניים נבנים ע"י קיום רמ"ח מצות עשה, ושס"ה גידיה הרוחניים נבנים ע"י קיום שס"ה מצות לא תעשה. עד שנעשית לפרצוף שלם דנפש דקדושה ואז הנפש עולה ומלבשת את ספירת המלכות, אשר בעולם עשיה הרוחני, וכל פרטי דומם צומח חי הרוחניים שבעולם ההוא, הנמצאים כנגד ספירת המלכות היא דעשיה, משמשים ומסייעים את פרצוף הנפש דאדם שעלה שם דהיינו בשיעור שהנפש משכלת אותם, שהמושכלות הן פרצוף הנפש דקדושה, נולדת הנותן לה כח להתרבות ולהתגדל עד שתוכל להמשיך אור ספירת המלכות דעשיה בכל השלמות הרצויה ולהאיר בגוף האדם. ואור השלם ההוא מסייע לו לאדם להוסיף יגיעה בתורה ומצות, ולקבל יתר המדרגות. וכמו שאמרנו, שתכף עם לידת גופו של האדם נולדה ומתלבשת בו נקודה מאור הנפש, כן כאן, כשנולד לו פרצוף הנפש דקדושה, נולדת עמה גם נקודה ממדרגה העליונה ממנה, דהיינו בחינת אחרונה מאור הרוח דעשיה, המתלבשת בפנימיות פרצוף הנפש, וכך הוא הדרך בכל המדרגות, שכל מדרגה שנולדה, יוצאת בה תכף בחינה אחרונה ממדרגה העליונה אליה. כי זה כל הקשר בין עליון לתחתון עד רום המעלות. וכך בסגולת נקודה י"ג ש' בה מעליון:

שהוא א"ק אין לנו תפיסה בו, וע"כ מרומז רק בקוצו של יוד של השם, וע"כ אין אנו מדברים ממנו, ואנו מזכירים תמיד רק ד' עולמות אבי"ע. והי' היא עולם אצילות וה' עולם הבריאה, ו' עולם היצירה, ה' תתאה היא עולם עשיה.

מב) והנה נבארו ה' עולמות שהם כוללים כל המציאות הרוחנית הנמשכת מא"ס ב"ה עד עוה"ז. אמנם הם כוללים זה מזה, ויש בכל עולם מהם כללות ה' העולמות, כנ"ל. ה' ספירות כח"ב תו"מ, שבהן מלובשים ה' אורות גרנח"י, שהן כנגד ה' העולמות, כנ"ל. ומלבד ה' הספירות כח"ב תו"מ שבכל עולם ועולם יש גם ד' בחינות דצמ"ח רוחניים אשר נשמת האדם היא בחינת מדבר אשר שם, ובחינת החי הן המלאכים שבאותו עולם, ובחינת הצומח נקראות בשם לבושים, ובחינת הדומם נקראות בשם היכלות. ונבחנו כלמבישות זו את זו. כי בחינת המדבר, שהיא נשמות בני אדם מלבישות על ה' ספירות כח"ב תו"מ, שהן אלקיות שבאותו עולם (וענין י' הספירות שהן אלקיות יתבאר להלן בהמבוא לספר הזהר). ובחינת החי שהן המלאכים, מלבישות על הנשמות, והצומח שהם הלבושים, מלבישים על המלאכים, ובחינת הדומם שהן היכלות, מסבבות על כולם. וענין ההתלבשות הזו משוערת, בענין שהם משמשים זה לזה ומתפתחים זה מזה, כעין שבארנו בדצח"מ הגשמיים שבעוה"ז (לעיל אות ל"ה" ל"ח), וכמו שאמרנו שם שג' הבחינות דומם צומח חי לא יצאו בשביל עצמם, אלא רק שתוכל הבחי"ד להתפתח ולהתעלות על ידיהן, שהיא מין האדם. וע"כ אין תפקידן אלא לשמש את האדם ולהועילו. כן הוא בכל העולמות הרוחניים, אשר הג' נחנינות דומם צומח וחי אשר שם, לא יצאו שם, אלא כדי לשמש ולהועיל את בחינת המדבר אשר שם, שהיא נשמת האדם. ע"כ נבחן, שכולם מלבישים על נשמת האדם. שפירושו, לתועלתו.

מג) והנה האדם בעת שנולד, יש לו תכף בחינת נפש דקדושה, ולא נפש ממש, אלא בחינת אחרים של הנפש, שפירושו בחינה אחרונה שלה, המכונה, מפאת קטנותה, בשם נקודה, והיא מלובשת בלב האדם, כלומר בבחינת רצון לקבל שבו, המתגלה בעיקרו בלבו של אדם. ודע הכלל הזה, שכל הנהוג בכלל המציאות כולה, נוהג בכל עולם, ואפילו בכל חלק קטן שאך אפשר להפרט, שיש באותו עולם, באופן, כמו שיש ה' עולמות בכלל המציאות, שהם ה' ספירות כח"ב תו"מ כנ"ל, כן יש ה' ספירות כח"ב תו"מ בכל עולם ועולם. וכן יש ה' ספירות בכל חלק קטן

הקדמה לספר הזהר

מצות עשה בכונה, מתפשטת הנקודה ברמ"ח אבריה הרוחניים. ועי' קיום שס"ה מצות לא תעשה, מתפשטת הנקודה בשס"ה גידיה, וכשנשלמת בתרי"ג האברים כולם, היא עולה ומלבשת את ספירת התפארת שבעולם העשיה הרוחני, המעבירה לו מא"ס ב"ה, אור יותר חשוב, הנק' אור הרוח, שהוא מכוון לפי טהרת חלק הצומח שבגוף האדם. וכל פרטי דומם צומח וחי שבעולם עשיה המתחסיים לקומת התפארת מסייעים לפרצוף הרוח של האדם לקבל האורות מספירת התפארת בכל השלמות, על דרך שנתבאר לעיל באור הנפש, ע"ש ומכונה משום זה, צומח דקדושה, וכן טבע הארתו כערך צומח הגשמי, שנתבאר לעיל, שכבר יש לו שינוי תנועה הניכרים בכל פרט ופרט שבו לפי עצמו, כן אור הצומח הרוחני כבר כחו גדול, להאיר בדרכים מיוחדים לכל אבר ואבר מתרי"ג האברים שבפרצוף הרוח וכל אחד מהם מראה כח הפעולה המיוחד לאותו האבר, גם עם יציאת פרצוף הרוח יצאה עמו נקודה של המדרגה העליונה ממנו דהיינו נקודה של אור הנשמה, שהיא מתלבשת בפנימיותו.

מח) ועי' העסק בסודות התורה ובטעמי מצות, הוא מטהר חלק החי מהרצון לקבל שבו, ובשיעור הזה הולך ובונה את נקודת הנשמה המלובשת בו ברמ"ח אבריה ושס"ה גידיה, וכשנשלמת בכל בנינה ונעשית פרצוף, או עולה ומלבשת לספירת הבינה שבעולם העשיה הרוחני, שכלי זה הוא זך ביותר לאין ערך על כלים הראשונים תו"מ, ועי"כ הוא מעביר לו אור גדול מא"ס ב"ה, הנקרא אור הנשמה, וכל פרטי דומם צומח חי שבעולם עשיה, המיוחדים לקומת הבינה, גמצאים משמשים ומסייעים לפרצוף הנשמה של האדם, לקבל אורותיו בשלמות מספירת הבינה, ע"ד שנתבאר באור הנפש ע"ש. והוא נק' ג"כ בחינת חי דקדושה, להיותו מכוון נגד טהרת חלק החי שבגוף האדם, וכן טבע הארתו, כדרך שנתבאר במין החי הגשמי (לעיל אות לו) שהוא גותן הרגשה פרטית לכל אבר ואבר מתרי"ג אברי הפרצוף להיות חי ומרגיש בהרגשה חפשית לכל אחד מהם בלי שום התלות בכלל הפרצוף, עד שנבחן, שתרי"ג אברים שבו הם תרי"ג פרצופים המיוחדים במיני הארתם, כל אחד לפי דרכו, ומעלת אור הזה על אור הרוח ברוחניות, היא בערך הפרש מין החי כלפי הדומם וצומח בגשמיות, וכן יוצאת נקודה מאור החיה דקדושה (שהיא אור ספי' החכמה) עם יציאת פרצוף הנשמה ומתלבשת בפנימיותו. מט) ואחר שכבר זכה באור הגדול הוא הנק' אור הנשמה, אשר תרי"ג האברים שבפרצוף

מעליונה, היא נעשית מסוגלת לעלות למדרגה העליונה ואכמ"ל.

מה) ואור הנפש הזה מכונה בשם אור הדומם דקדושה דעולם עשיה, והוא להיותו מכוון נגד הטהרה של חלק הדומם מהרצון לקבל שבגוף האדם כנ"ל, וכן פעולת הארתה ברוחניות דומה לבחי' מין הדומם שבגשמיות, שנתבאר לעיל (אות ל"ה) שאין לו תנועה פרטית לחלקיו אלא רק תנועה כוללת מקיפה לכל הפרטים בשוה, כן האור של פרצוף הנפש דעשיה, אע"פ שיש בו תרי"ג אברים, שהם תרי"ג מיני שינוי צורות בדרכי קבלת השפע, מ"מ אינם נכרים בו אלו השינויים, אלא רק אור כולל שפעולתו מקיפה את כולם בשוה, בלי הכר הפרטים שבו.

מו) ודע אע"פ שהספירות הן אלקיות ואין בהן שום שינוי והבדל מראש הכתר שבעולם א"ק עד סוף ספירת המלכות שבעולם עשיה, מ"מ יש הבדל גדול כלפי המקבלים, כי הספירות נבחנות לאורות וכלים, והאור שבספירות הוא אלקיות גמורה, כנ"ל, אבל הכלים, הנקראים כח"ב תו"מ, שבכל עולם מג' עולמות התחתונים הנקראים בריאה יצירה עשיה, אינם בחינת אלקיות, אלא הם בחינת כיסוים המעלימים אור א"ס ב"ה שבתוכם, ומודדים קצבה ושיעור אל הארתו, כלפי המקבלים, שכל אחד מהם יקבל רק לפי שיעור הטהרה שבו, ומבחינה זו, אע"פ שהאור עצמו אחד הוא, מכל מקום אנו מכנים האורות שבספירות בשם נרנח"י, כי האור מתחלק לפי תכונות הכלים, כי המלכות, היא הכיסוי היותר עב, המעלמת על אור א"ס ב"ה, והאור שהיא מעבירה ממנו ית' למקבלים הוא רק בשיעור טען, המיוחס לטהרת הדומם של גוף האדם לבד, ועי"כ נק' נפש, והכלי דת"ת הוא יותר זך מכלי המלכות, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה מיוחס לטהרת חלק הצומח דגוף האדם, כי פועל בו יותר מאור הנפש, ונקרא אור הרוח, וכלי דבינה יותר זך מת"ת, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה, מיוחס לטהרת חלק החי שבגוף האדם, ונקרא אור הנשמה, והכלי דחכמה זך מכולם, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה מיוחס לטהרת חלק שבגוף האדם, ונקרא אור חיה, שלפעולתו אין שיעור, כמו שיתבאר לפנינו.

מז) וכאמור שבפרצוף הנפש, שקנה האדם בכח העסק בתורה ומצות שלא בכונה כבר מלובשת שם נקודה מאור הרוח, ובהתחזק האדם לעסוק בתורה ומצות בכונה הרצויה, הולך ומטהר את החלק הצומח מבחי' רצון לקבל שבו, ובשיעור הזה הוא הולך ובונה את הנקודה דרוח לבחינת פרצוף, שע"י רמ"ח

הקדמה לספר הזהר

טו

חלק הדומם מהרצון לקבל שבו, שהוא זוכה לפרצוף נפש דעשיה ועולה ומלביש את ספירת המלכות דעשיה. היינו ודאי שיוכה בטהרת חלק הדומם בקביעות מוחלטת באופן שלא ישוב לכסלו עוד. ואז יכול לעלות לעולם העשיה הרוחני, כי יש לו טהרה והשואת הצורה בהחלט. לעולם ההוא. אמנם שאר המדרגות שאמרנו, שהן רוח נשמה חיה יחידה דעשיה, שצריך לטהר כנגדן את חלק הצומח והחי והמדבר מהרצון לקבל שלו, שילבישו ויקבלו האורות ההם, אין הטהרה צריכה להיות בקביעות מוחלטת, עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד. והוא מטעם שכל עולם העשיה בכל ה' ספירות כח"ב תו"מ שבו, אינם אלא בחינת מלכות לבד, שיחסה רק לטהרת הדומם בלבד. וה' הספירות, הן רק ה' חלקי המלכות. וע"כ כיון שכבר זכה על כל פנים בטהרת חלק הדומם שברצון לקבל, כבר יש לו השואת הצורה לכל עולם העשיה, אלא, כיון שכל ספירה וספירה מעולם העשיה, מקבלת מהבחינה שכנגדה בעולמות העליונים ממנה. למשל ספירת הת"ת דעשיה מקבלת מעולם היצירה שכולו בחי' ת"ת, ואור הרוח. וספירת בינה דעשיה מקבלת מעולם הבריאה שכולו בחינת נשמה. וספירת חכמה דעשיה מקבלת מעולם האצילות שכולו חכמה, ואור החיה. ולפיכך אע"פ שלא טיהר אלא חלק הדומם בקביעות, מ"מ אם טיהר שאר ג' חלקי הרצון לקבל שלו, עכ"פ שלא בקביעות, הוא יכול לקבל גם רוח נשמה חיה מת"ת ובינה וחכמה דעשיה, אלא רק שלא בקביעות, כי בשעה שנתעורר שוב אחד מג' חלקי הרצון לקבל שלו, נמצא תכף מאבד את האורות ההם. (ג) ואחר שמתהר גם חלק הצומח שברצון לקבל שלו בבחי' קביעות הוא עולה לעולם היצירה בקביעות, ומשיג שם עד מדרגת הרוח בקביעות, ויכול להשיג שם גם האורות נשמה וחייה מספירות בינה וחכמה אשר שם, הנבחנות לנשמה דרוח וחייה דרוח, אפילו מטרם שזכה לטהרת חלק החי והמדבר בבחינת קביעות מוחלטת, ע"ד שנתבאר בעולם העשיה. אבל רק שלא בקביעות. כי אחר שהשיג טהרת הצומח מרצון לקבל שבו, בבחינת קביעות, כבר הוא בהשואת הצורה לעולם היצירה כולו עד רום המעלות, כנ"ל בעולם העשיה.

(ג) ואחר שמתהר גם חלק החי מהרצון לקבל והופכו לרצון להשפיע, עד שיודע תעלומות יע"ד עליו שלא ישוב לכסלו עוד, כבר הוא בהשואת הצורה לעולם הבריאה, ועולה ומקבל שם עד אור הנשמה בקביעות, וגם ע"י טהרת חלק המדבר שבגופו יכול לעלות עד ספירת החכמה ומקבל גם אור החיה אשר

שבפרצוף ההוא כבר מאירים כל אחד מהם באור שלם ובהיר המיוחד לו, כמו פרצוף מיוחד לעצמו, אז נפתח לו הפתח לעסוק בכל מצוה ומצוה על פי כונה אמיתית שבה, כי כל אבר של פרצוף הנשמה מאיר לו את דרכי כל מצוה המיוחדים לאותו אבר, ובכחם הגדול של אורות ההם הוא הולך ומטהר את חלק המדבר שברצון לקבל שלו, ומהפכו לרצון להשפיע, ובשיעור הזה הולכת ונבנית הנקודה של אור החיה המלוכשת בו, ברמ"ח איבריה ושס"ה גידיה הרוחניים וכשנשלמת לפרצוף שלם, או עולה ומלבשת לספירת החכמה שבעולם העשיה הרוחנית, אשר כלי הזה אין קץ לזכות שבו, וע"כ הוא מעביר לו אור גדול ועצום מאד מא"ס ב"ה, הנק' אור החיה או נשמה לנשמה, וכל הפרטים שבעולם העשיה, שהם דומם וצומח וחי, המתחסים לספירת החכמה, מסייעים לו לקבל אור ספירת החכמה בכל השלמות, ע"ד שנתבאר באור הנפש ע"ש. וכן נק' מדבר דקדושה, להיותו מכוון נגד טהרת חלק המדבר שבגוף האדם, וכן ערכו של האור ההוא באלקיות כערך המדבר שבדצ"מ הגשמיים, דהיינו שקונה הרגש זולתו, באופן ששיעור גדלו של אור ההוא על גודל דצ"ח הרוחניים כשיעור גדלו של מין המדבר הגשמי על דצ"ח הגשמיים. ובחינת אור א"ס ב"ה המלוכשט בפרצוף זה, הוא נק' אור יחידה.

(ג) אמנם תדע שכל אלו ה' בחינות האורות נרנח"י שנתקבלו מעולם העשיה, אינן אלא בחינת נרנח"י של אור הנפש, ואין בהן עוד מבחינת אור הרוח ולא כלום, כי אין אור הרוח אלא בעולם היצירה, ואור הנשמה רק בעולם הבריאה, ואור החיה רק בעולם אצילות, ואור היחידה רק בעולם א"ק, אלא כמו שאמרנו לעיל, שכל שיש בכלל כולו מתגלה ג"כ בכל הפרטים, עד הפרט היותר קטן שאך אפשר להפרט. ולפיכך ישנן כל ה' בחינות נרנח"י גם בעולם העשיה, כדרך שבארנו אותן, אבל הן רק נרנח"י דנפש, וממש על דרך זה ישנן כל ה' בחינות נרנח"י בעולם היצירה והן רק ה' חלקי הרוח, וכן ישנן כל ה' בחינות נרנח"י בעולם הבריאה, והן ה' חלקי הנשמה, וכן הוא בעולם האצילות שהן ה' חלקי אור החיה, וכן הוא בעולם א"ק שהן ה' חלקי אור היחידה, וההפרש שבין עולם לעולם, הוא ע"ד שבארנו בהבחנות שבינן כל אחד מנרנח"י דעשיה.

(ג) ודע שהתשובה והטהרה אינה מקובלת זולת שתהיה בקביעות מוחלטת, שלא ישוב לכסלו עוד. וז"ש היכי דמי תשובה עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד, ונמצא, שמה שאמרנו, שאם אדם מטהר את

להיותם נמשכים אחר הפקח שבראשם. אבל אם חסר להם אותו האחד, בלי ספק שיכשלו בכל דבר המוטל בדרך, ויפלו כולם לבור שחת. כן הדבר שלפנינו, אם היו לפחות עובדי השי"ת עוסקים בפנימיות התורה, והמשיכו אור שלם מא"ס ב"ה, הרי כל בני הדור היו נמשכים אחריהם, וכולם היו בטוחים בדרכם שלא יכשלו, ואם גם עובדי השי"ת סלקו את עצמם מחכמה זו, אין פלא שכל הדור נכשל בגללם. ומגודל צערי, לא אוכל להאריך בזה. (נח) אמנם ידעתי הסבה, שהיא בעיקר מתוך שנתמעטה האמונה בכלל, והאמונה בקדושי עליון חכמי הדורות, בפרט, וספרי הקבלה והזוהר מלאים ממשלים גשמיים, ע"כ נפל הפחד על כל אחד, שלא יצא שכרו בהפסדו, כי ח"ו קרוב להכשל בפסל ודמות, והיא שהעירני לעשות ביאור, מספיק על כהאר"י ז"ל, ועתה על הזוהר הקדוש והסרתי הפחד הזה לגמרי. כי ביארתי והוכחתי בעליל, את הנמשל הרוחני של כל דבר, שהוא מופשט מכל דמיון גשמי, למעלה מהמקום ולמעלה הסולם, כמו שיראו המעיינים, למען לאפשר לכל המון בית ישראל ללמוד ספר הזוהר, ולהתחמם באורו הקדוש. וקראתי הביאור בשם "הסולם" להורות, שתפקיד ביאורי הוא בתפקיד כל סולם, שאם יש לך עליה מלאה כל טוב, אינך חסר אלא "סולם" לעלות בו, ואז כל טוב העולם בידך. אמנם אין "הסולם" מטרה כלפי עצמו: כי אם תנוח במדרגות הסולם ולא תכנס אל העליה, או לא תושלם כונתך, כן הדבר בביאור שלי על הזוהר, כי לבאר דבריהם, העמוקים מכל עמוק, עד סופם. עוד לא נברא הביטוי לזה, אלא עשיתי על כל פנים בביאורי זה, דרך ומבוא לכל בן אדם שיוכל על ידו לעלות ולהעמיק ולהסתכל בספר הזוהר גופו, כי רק אז, תושלם כונתי בביאורי זה.

(נט) והנה כל המצויים אצל ספר הזוהר הקדוש, כלומר, המבינים מה שכתוב בו, הסכימו פה אחד, שספר הזוהר הקדוש חיברו, התנא האלקי, רבי שמעון בן יוחאי. חוץ מהרחוקים מחכמה זו, שיש מהם המפקקים ביחוסו זה, ונוטים לומר, על סמך מעשיות בדויות ממתנגדי החכמה הזו, שמחברו הוא, המקובל ר' משה די ליאון, או אחרים הסמוכים לו בזמן.

(ס) ואני כשאני לעצמי, הרי מיום שזכיתי באור השי"ת להתבונן מעט בספר הקדוש הזה לא עלה על לבי לחקור ביחוסו, והוא מטעם פשוט, כי לפי תוכנו של הספר, עלה בלבי מעלת יקר התנא רשב"י, לאין ערך יותר על כל התנאים הקדושים, ואם היה מתברר לי בכירור

אשר שם, אע"פ שעוד לא טיהר אותו בקביעות, כנ"ל ביצירה ועשיה. אבל גם האור מאיר לו שלא בקביעות כנ"ל.

(נד) וכשזוכה לטהר בקביעות גם חלק המדבר מהרצון לקבל שבו, אז זוכה להשואת הצורה לעולם האצילות, ועולה ומקבל שם אור החיה בקביעות. וכשזוכה יותר, זוכה לאור א"ס ואור היחידה המתלבש באור החיה ואכמ"ל.

(נה) והנה נתבאר היטב מה שעמדנו לעיל (באות מא), ששאלנו למה לו לאדם כל אלו העולמות העליונים שברא השי"ת בשבילו, ואיזה צורך יש לו לאדם בהם. כי עתה תראה, שאי אפשר כלל לאדם להגיע לעשית ג"ר ליוצרו זולת על ידי סיועם של כל העולמות האלו. כי בשיעור הטהרה של הרצון לקבל שבו משיג האורות והמדרגות של נשמתו הנקראים נרנח"י, וכל מדרגה שמשגיג, הרי האורות של אותו מדרגה מסייעים לו בטהרתו, וכן עולה במדרגותיו עד שזוכה להגיע אל השעשועים של תכלית הכונה שבמחשבת הבריאה. כנ"ל (אות לג). וזה שאמרו בזוהר (נח אות ס"ג) על המאמר הבא לטהר מסייעין אותו, ושואל במה מסייעין אותו, ואומר מסייעין אותו בנשמתא קדישא. ע"ש. כי אי אפשר לבא לטהרה הרצויה למחשבת הבריאה, זולת ע"י סיוע כל המדרגות נרנח"י של הנשמה כמבואר. (נו) ויש לדעת שכל אלו נרנח"י שדברנו

עד הנה, הרי הם ה' חלקים, שכל המציאות נחלקת עליהם. אכן כל שיש בכלל כולו נוהג אפילו בפרט היותר קטן שבמציאות כנ"ל. ולמשל אפילו בבחי' דומם דעשיה הרוחני בלבדו יש שם להשיג ה' בחינות נרנח"י, שיש להם יחס לה' בחי' נרנח"י הכוללים. באופן, שאי אפשר להשיג אפילו אור הדומם דעשיה, זולת ע"י ד' חלקי העבודה הנ"ל. באופן, שאין לך אדם מישראל שיפטור עצמו מלעסוק בכולן, לפי ערכו, והוא צריך לעסוק בתורה ומצות בכונה בכדי לקבל בחי' רוח בערכו, והוא צריך לעסוק בסודות התורה לפי ערכו כדי שיקבל בחי' נשמה לפי ערכו, וכן בטעמי מצות, כי אי אפשר לאור היותר קטן שבמציאות הקדושה שיהיה נשלם וזולתם.

(נז) ומכאן תבין את היבשות והחשכות שמצאנו בדורנו זה שלא נשמע כמוהו בכל הדורות שקדמו לנו, שהוא משום שאפילו העובדי ה' שמטו ידיהם מהעסק בסודות התורה, וכבר המשיל הרמב"ם ז"ל משל אמיתי על זה, ואמר שאם שורה של אלף אנשים סומים הולכים בדרך, ויש להם לפחות פקח אחד בראשם הרי הם בטוחים כולם שילכו בדרך הישר, ולא יפלו בפחים ומכמורות,

ימות המשיח. גם הדרך הוא בכל פרצוף פרטי, שבכלים דחב"ד חג"ת עד החזה שלו. האורות מכוסים, ואינם מתחילים להאיר חסדים המגולים, שפירושו, התגלות הארת חכמה עליונה, אלא מחזה ולמטה, דהיינו בנהי"מ שלו. והוא הסבה, שמטרים התחילו להתגלות הכלים דנהי"מ בפרצוף העולם, שהם ב' אלפים האחרונים, היתה חכמת הזוהר בכלל וחכמת הקבלה בפרט, מכוסה מן העולם, אלא בזמן האריו"ל שכבר נתקרב זמן השלמת הכלים שמחזה ולמטה, נתגלתה אז הארת חכמה העליונה בעולם, ע"כ נשמת האלקי ר' יצחק לוריא ז"ל, שהיה מוכן לקבל האור הגדול הזה, וע"כ גילה העיקרים שבספר הזהר, וגם חכמת הקבלה, עד שהעמיד בצד, כל הראשונים שקדמוהו. ועכ"ז כיון שהכלים האלו עוד לא נשלמו לגמרי (שהוא נפטר בזמן ה' אלפים של"ב כנודע). ע"כ לא היה העולם עוד ראוי שיתגלו דבריו. ולא היו דבריו הקדושים, אלא קנין ליחידי סגולה מועטים. שלא ניתנה להם הרשות לגלותם בעולם. וכעת בדורנו זה, אחר שכבר קרובים אנו, לגמר ב' אלפים האחרונים, לפיכך ניתנה עתה הרשות לגלות דבריו ז"ל, ודברי הזוהר בעולם, בשיעור חשוב מאד. באופן שמדורנו זה ואילך יתחילו להתגלות דברי הזוהר בכל פעם יותר ויותר, עד שיתגלה כל השיעור השלם שבחפץ השי"ת.

(ג) ולפי"ז תבין שבאמת אין קץ לשיעור מעלתם של דורות הראשונים על האחרונים, כי זה הכלל בכל הפרצופין של העולמות ושל הנשמות, אשר כל הוך נברר תחילה אל הפרצוף ולפיכך נבררו תחילה הכלים דחב"ד מהעולם וכן מהנשמות, ולפיכך היו הנשמות שבב' אלפים הראשונים גבוהות לאין קץ. ועכ"ז לא יכלו לקבל קומת אור שלם, מפאת החסרון של החלקים הנמוכים מהעולם ומהן עצמן, שהם חג"ת נהי"מ כנ"ל. וכן אח"כ בב' אלפים האמצעים, שנתבררו הכלים דחג"ת אל העולם וכן מן הנשמות, היו הנשמות באמת מבחינת עצמן עוד זכות עד מאוד כי כלים דחג"ת מעלתם קרובה לחב"ד, (כמ"ש בהקס"ז די"א ד"ה ומה) ועכ"ז עוד היו האורות מכוסים בעולם, מטעם חסרון הכלים, שמחזה ולמטה מהעולם, וכן מן הנשמות. ולפיכך בדורנו זה, שהגם שמהות הנשמות הללו היא הגרועה שבמציאות, כי ע"כ לא יכלו להתברר לקדושה עד היום, עם כל זה המה המשלימים את פרצוף העולם ופרצוף כללות הנשמות, מבחינת הכלים, ואין המלאכה נשלמת אלא על ידיהם, כי עתה בשכבר נשלמים הכלים דנהי"מ, ויש עתה כל הכלים ראש תוך וסוף בפרצוף, נמשכים עתה קומת שלימות של האורות, בראש תוך, וסוף, לכל

בכירור גמור שמחברו הוא שם אחר, כגון ר"מ די ליאון ז"ל, וכדומה, הרי אז היה גדל אצלי מעלת האיש ר"מ די ליאון ז"ל יותר מכל התנאים הקדושים, וגם רשב"י בכללם. אמנם באמת לפי מדת עומק החכמה שבספר, אם הייתי מוצא בכירור, שמחברו הוא אחד ממ"ח הנביאים, היה זה מקובל על לבי ביותר, מליחסו לאחד מהתנאים, ומכ"ש אם הייתי מוצא, שמשנה רבינו קבל אותו מהר סיני מהשי"ת עצמו, אז היתה שוככת דעתי לגמרי, כי לו נאה ולו יאה חיבור כזה, ולפיכך כיון שזכיתי לערוך ביאור מספיק השווה לכל בעל עיון, להבין מעט מה שכתוב בו בספר, אני חושב שכבר נפטרת בזה לגמרי מלטרוח עוד ולהכניס עצמי בחקירה הזאת, כי כל משכיל בזהר לא יוכל להסתפק עוד, שמחברו יוכל להיות איש פחות במעלה מהתנא רשב"י הקדוש.

(א) אכן לפי"ז נשאלת השאלה, למה לא היה נגלה ספר הזוהר לדורות הראשונים, שבלי ספק היו חשובים במעלה יותר מדורות האחרונים והיו ראויים לו יותר, ויחד עם זה יש לשאול למה לא נגלה ביאור ספר הזוהר עד האריו"ל, ולא למקובלים שקדמו לו. והתמיה העולה על כולנה, למה לא נגלו ביאור דברי האריו"ל, ודברי הזוהר מימי האריו"ל עד דורנו זו (ועי' בהקדמתי לספר פנים מסבירות על הע"ח באות ח' ד"ה ואיתא עש"ה) ונשאלת השאלה, הכי אפשר דרי, והתשובה היא, כי העולם, במשך זמן קיומו של שתא אלפי שני, הוא כמו פרצוף אחד, שיש לו ג' שלישים ראש תוך וסוף, דהיינו חב"ד, חג"ת, נהי"מ. וז"ש ז"ל ב' אלפים תהו, ב' אלפים תורה, וב' אלפים ימות המשיח (סנהדרין צו מ"א) כי בב' אלפים הראשונים שהם בחינת ראש וחב"ד, היו האורות מועטים מאוד, והיו נחשבים לבחינת ראש בלי גוף, שאין בו אלא אורות דנפש. כי יש ערך הפוך בין כלים לאורות, כי בכלים, הכלל הוא, שהכלים הראשונים נגדלים בכל פרצוף מתחילה, ובאורות הוא להיפך, שאורות התחתונים מתלבשים בפרצוף מתחילה, ונמצא כל עוד שאין בכלים רק העליונים לבד, דהיינו כלים דחב"ד, יורדים שם להתלבש רק אורות דנפש, שהם האורות התחתונים ביותר. וז"ש על ב' אלפים ראשונים שהם בבחינת תהו, ובב' אלפים השניים של העולם, שהם בחינת חג"ת דכלים, ירד ונתלבש אור הרוח בעולם, שה"ס תורה, וע"כ אמרו על ב' אלפים האמצעים שהם תורה, וב' אלפים האחרונים הם נהי"מ דכלים וע"כ מתלבש בעולם בזמן ההוא אור דנשמה, שהוא האור היותר גדול, וע"כ הם

לכל הכדאים להם, דהיינו נר"ן שלמים, כנ"ל. ולפיכך רק עם השתלמותן של הנשמות הנמוכות הללו, יכולים האורות העליונים להתגלות ולא מקודם לכן.

(טד) ובאמת נמצאת קושיא זו עוד בדברי חז"ל (במס' ברכות דף כ') א"ל רב פפא לאביי, מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו גיסא, ומ"ש אנן דלא מתרחיש לן גיסא, אי משום תנויי? בשני דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין הוה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרי וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין וכו' אמר הויות דרב ושמאל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא, ואלו רב יהודה כד הוה שליף חד מפורש, שאע"פ שדורות הראשונים נפשו ומצוחו קא צווחנין ולית דמשגח בן. א"ל קמאי הוה קא מסרי נפשיהו אקדושת השם וכו' עכ"ל עש"ה. הרי שאע"פ שהן למקשן והן למתרגן, היה ברור שהראשונים היו חשובים מהם, מ"מ מבחינת התורה והחכמה, היו רב פפא ואביי יותר חשובים מהראשונים. הרי מפורש, שאע"פ שהדורות הראשונים חשובים יותר מדורות האחרונים במהות נשמתם עצמם כנ"ל, שהוא מטעם שכל הו"ך ביותר נברר תחילה לבוא לעולם, מ"מ מבחינת חבמת התורה היא מתגלית יותר ויותר בדורות אחרונים. והוא מטעם שאמרנו, כי מתוך שקומה הכללית, הולכת ונשלמת על ידי היותר אחרונים דוקא, לכן נמשכים להם אורות יותר שלמים אע"פ שמהותם עצמם הוא גרועה ביותר.

(סה) ואין להקשות לפי"ז, א"כ למה אסור, לחלוק על הראשונים בתורת הנגלה. הענין הוא כי במה ששייך להשלמת חלק המעשי מהמצות, הוא להיפך, שהראשונים נשלמו בהם יותר מהאחרונים והוא משום שבחינת המעשה, נמשכת מהכלים הקדושים של הספירות, וסודות הנורה וטעמי המצוה נמשכים מהאורות שבספירות, וכבר ידעת שיש ערך הפוך מהכלים להאורות, שבכלים, העליונים נגדלים מתחילה, (כנ"ל אות ס"ב) וע"כ נשלמו הראשונים בחלק המעשה יותר מהאחרונים. משא"כ באורות, שהתחוננים נכנסים מתחילה, וע"כ נשלמים בהם התחוננים יותר מהראשונים. והבן היטב.

(סו) ודע, שבכל דבר יש פנימיות וחיצוניות, ובכללות העולם נחשבים ישראל, זרע אברהם יצחק ויעקב, לפנימיות העולם, וע' אומות, נחשבים לחיצוניות העולם. וכן בישראל עצמם יש פנימיות, שהם עובדי השי"ת השלמים, וכן יש חיצוניות, שאינם מתמסרים לעבודת השי"ת, וכן באומות העולם עצמם, יש פנימיות, שהם חסידי אומות העולם, ויש

חיצוניות שהם הגסים והמזיקים שבהם וכדומה. וכן בעובדי השי"ת שבבני ישראל, יש פנימיות, שהם הזוכים להבין נשמת פנימיות התורה וסודותיה, וחיצוניות שהם אותם שאינם עוסקים אלא בחלק המעשה שבתורה, וכן בכל אדם מישראל, יש בו פנימיות, שהיא בחינת ישראל שבו, שה"ס הנקודה שבלב, וחיצוניות, שהיא בחינת אוה"ע שבו, שהוא הגוף עצמו. אלא שאפילו בחי' אוה"ע שבו נחשבים בו כמו גרים. כי להיותם דבוקים על הפנימיות, הם דומים לגרי צדק מאומות העולם, שבאו והתדבקו בכלל ישראל.

(סז) ובהיות האדם מישראל, מגביר ומכבד את בחינת פנימיותו, שהיא בחינת ישראל שבו, על חיצוניותו, שהיא בחינת אוה"ע שבו דהיינו שנותן רוב טרחתו ויגיעתו להגדיל ולהעלות בחינת פנימיות שבו לתועלת נפשו, וטרחת מועטת בשיעור המוכרח הוא נותן לקיום בחי' אוה"ע שבו, דהיינו לצרכי הגוף. דהיינו כמ"ש (אבות פ"א) עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי. הנה אז גורם במעשיו, גם פו"ח דכללות העולם, שבני ישראל עולים בשלמותם מעלה מעלה, ואוה"ע, שהם החיצוניות שבכללות, יכירו ויחשיבו את ערך בני ישראל. ואם ח"ו להיפך שהאדם הפרטי מישראל, מגביר ומחשיב את בחינת חיצוניותו, שהיא בחינת אוה"ע שבו, על בחינת ישראל שבו, וכמ"ש (דברים כ"ח) הגר אשר בקרבך, דהיינו החיצוניות שבו, יעלה עליך מעלה מעלה, ואתה, בעצמך, דהיינו הפנימיות, שהיא בחינת ישראל שבו, תרד מטה מטה. אז גורם במעשיו, שגם החיצוניות שבכללות העולם, שהם אוה"ע, עולים מעלה מעלה, ומתגברים על ישראל ומשפילים אותם עד לעפר, ובני ישראל, שהם הפנימיות שבעולם ירדו מטה מטה ח"ו.

(סח) ואל תתמה על זה, שאדם פרטי יגרום במעשיו מעלה או ירידה לכל העולם. כי זהו חוק ולא יעבור, אשר הכלל והפרט שוים כב' טפות מים, וכל שנוהג בכלל כולו נוהג גם בפרט, ואדרבה, הפרטים עושים כל מה שבכלל כולו. כי לא יתגלה הכלל אלא לאחר גילוי הפרטים שבו, ולפי מדתם ואיכותם של הפרטים. ודאי שמעשה הפרט לפי ערכו, מוריד או מעלה את הכלל כולו. ובוזה יתבאר לך מה שאיתא בזהר, שמתוך העסק בספר הזהר ובחכמת האמת, יזכו לצאת מתוך הגלות לגאולה שלימה. (תיקונים סוף תק' ו')

שלכאורה, מה ענין לימוד הזהר לגאולתם של ישראל מבין האומות. (ט) ובהמבואר מובן היטב, כי גם התורה יש בה פו"ח כמו כללות העולם כולו, ולפיכך גם העוסק בתורה, יש לו אלו ב' המדרגות, ובהיותו

השכינה הקדושה, שהיא כללות נשמות של כל ישראל (ומביא ראייה מהכתוב קרא נא היש עונך, שקריאה פירושו תפילה) אבל השכינה אומרת מה אקרא, כלומר אין בי כח להרים את עצמי מעפר, בשביל שכל בשר חציר, כולם המה כבהמות אוכלי עשב וחציר, כלומר שעושים המצות בלי דעת כמו בהמות, וכל חסדו כציץ השרה, כל החסדים שעושים, לעצמם הם עושים, כלומר שאין כונתם במצות שעושים, שתהיינה בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרים אלא רק לתועלת עצמם הם עושים המצות, ואפילו כל אינון דמשדלתי באורייתא, כל חסד דעבדון לגרמיהו עבדון ואפילו הטובים שבהם, שמסרו זמנם על עסק התורה, לא עשו זה, אלא לתועלת גופם עצמם. בלי כונה הרצויה, בכדי להשפיע נ"ר ליוצרים. בהחזקת זמנא, וכו' רוח הולך ולא ישוב, לעלמא, ודא איהו רוחא דמשיח. בעת ההיא, נאמר על הדור, רוח הולך ולא ישוב, להעולם, דהיינו רוח המשיח. הצריך לגאול את ישראל מכל צרותיהם עד לגאולה השלמה לקיים הכתוב, ומלאה הארץ דעה את ה' וגו' הרוח הזה נסתלק לו והלך, ואינו מאיר בעולם. וז' לון מאן דגרמין דיזיל ליה מן עלמא, ולא יתוב לעלמא, דאילין אינון דעבדו לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה. אוי להם לאותם אנשים הגורמים, שרוחו של משיח יסתלק וילך לו מהעולם, ולא יוכל לשוב לעולם, שהמה, הם העושים את התורה ליבשה, כלומר, בלי משהו לחלוחית של שכל ודעת, כי מצטמצמים רק בחלק המעשי של התורה. ואינם רוצים להשתדל ולהבין בחכמת הקבלה. לידע ולהשכיל בסודות התורה וטעמי מצוה. וזו לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה וחרג ואכרן בעלמא. אוי להם, שהם גורמים במעשיהם הללו, שיהיו עניות וחרב וחמס וביזה והריגות והשמדות בעולם. עכ"ל.

עא) וטעם דבריהם הוא, כמו שבארנו, שבהיות כל עוסקי התורה, מזוללים בפנימיות שלהם, ובפנימיות התורה, ומניחים אותה, כמו דבר שאין צורך בו בעולם, ויעסקו בה רק בשעה שלא יום ולא לילה, והמה בה, כעורים מגששים קיר, שבוה, המה מגבירים את חיצוניותם עצמם, דהיינו תועלת גופם, וכן חיצוניות התורה, המה מחשיבים על פנימיות התורה, ואז המה גורמים במעשיהם הללו, שכל בחינות החיצוניות שישנן בעולם מגבירות את עצמן על כל חלקי הפנימיות שבעולם, כל אחת לפי מהותה, כי החיצוניות שכלל ישראל, דהיינו עמי הארצות שבהם, מתגברת ומבטלת את הפנימיות שבכלל ישראל שהם גדולי

ובהיותו מגביר טרחתו בפנימיות התורה וסודותיה, נמצא גורם בשיעור הזה שמעלת פנימיות העולם, שהם ישראל, תעלה מעלה מעלה על חיצוניות העולם, שהם אוה"ע, וכל האומות יודו ויכירו בשבחם של ישראל עליהם, עד שיקוים הכתוב (ישעיה י"ד) ולקחום עמים והביאום אל מקומם, והתנחלום בית ישראל על אדמת ה' וגו'. וכמו כן הכתוב (ישעיה מ"ט) כה אמר ה' אלקים, הנה אשא אל גוים ידי, ואל עמים ארים נסי והביאו בניך בחוצן, ובנותיך על כתף תשאנה. אבל אם ח"ו להיפך, שהאדם מישאל, משפיל מעלת פנימיות התורה וסודותיה, הדנה בדרכי נשמותינו ומדרגותיהן, וכן בחלק השכל וטעמי מצוה, כלפי מעלת חיצוניות התורה הדנה בחלק המעשה בלבד, ואפילו אם עוסק פעם בפנימיות התורה, הריהו מקציב לה שעה מועטת מזמנו, בשעה שלא יום ולא לילה, כמו שהיתה ח"ו, דבר שאין צורך בו, הוא נמצא גורם בזה, להשפיל ולהוריד מטה מטה את פנימיות העולם, שהם בני ישראל, ולהגביר את חיצוניות העולם עליהם, שהם אוה"ע, וישפילו ויבזו את בני ישראל, ויחשיבו את ישראל כמו שהיו דבר מיותר בעולם, ואין לעולם חפץ בהם ח"ו, ולא עוד, אלא גורמים בזה, שאפילו החיצוניות שבאוה"ע מתגברת על פנימיות שלהן עצמן, כי הגרועים שבאוה"ע, שהם המזיקים ומחריבי העולם, מתגברים ועולים מעלה מעלה על הפנימיות שלהם, שהם חסידי אומה"ע, ואז הם עושים כל החורבנות והשחיתות האיומים, שבני דורנו היו עדי ראייה להם, השם ישמרנו מכאן ואילך. הרי לעיניך, שגאולת ישראל וכל מעלת ישראל, תלוי בלימוד הזוהר ובפנימיות התורה, ולהיפך, כל החורבנות וכל ירידתם של בני ישראל, הם מחמת שעזבו את פנימיות התורה, והשפילו מעלתה מטה מטה, ועשו אותה כמו שהיתה ח"ו דבר שאין צורך בו כלל.

ע) וזה שאמרו בתיקונים (תיקון ל' נתיב תנינא) וז"ל קומו ואעתרו לגבי שכינתא דאית לבון לבא בלא סוכלתנו למנדע בה, ואיהי בנייכו. קומו והתעוררו בשביל השכינה הקדושה, שהרי יש לכן לב ריקן בלי בינה לדעת ולהשיג אותה. אע"פ שהיא בתוכם, ורוא דמלה קול אומר קרא, כגון קרא נא היש עונך, ואל מי מקדושים תפנה. והיא אומרת, מה אקרא, כל הבשר חציר, פלא אינון כבעירן דאכלין חציר, וכל חסדו כציץ השרה, כל חסד דעבדון לגרמיהו עבדון, וסוד הדבר, כמ"ש (ישעיה מ') קול אומר קרא, שקול דופק בלבו של כל אחד ואחד מישראל לקרות ולהתפלל להרמת

הקדמה לספר הזהר

התורה וליתן לה את מקומה הראוי, כחשיבותה על מעלת חיצוניות התורה, ואז יזכה כל אחד ואחד מאתנו להגביר מעלת פנימיותו עצמו, דהיינו בחינת ישראל שבו, שהיא צרכי הנפש על בחינת חיצוניותו עצמו, שהיא בחינת אוה"ע שבו, שהיא צרכי הגוף. ויגיע כח הזה גם על כלל ישראל כולו עד שעמי הארצות שבנו, יכירו וידעו את השבח והמעלה של גדולי ישראל עליהם, וישמעו להם ויצייתו להם. וכן פנימיות אוה"ע, שהם חסידי אומות העולם, יתגברו ויכניעו את החיצוניות שלהם. שהם בעלי החורבן. וכן פנימיות העולם, שהם ישראל יתגברו בכל שבחם ומעלתם על חיצוניות העולם, שהם האומות. ואז כל אוה"ע יכירו ויודו במעלת ישראל עליהם. ויקיימו הכתוב (ישעיה י"ד) ולקחום עמים והביאום אל מקומם, והתנחלום בית ישראל על אדמת ה' וגו'. וכן (ישעיה מ"ט) והביאו בניך בחוצן ובנותיך על כתף תנשאנה. וז"ש בזוהר נשא דף קכד ע"ב וז"ל בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר וכו' יפקון ביה מן גלותא ברחמי דהיינו כמבואר. אכ"ר.

גדולי התורה, וכן החיצוניות שבאומות העולם, שהם בעלי החורבן שבהם, מתגברת ומבטלת את הפנימיות שבהם, שהם חסידי אומות העולם. וכן חיצוניות כל העולם, שהם אוה"ע, מתגברת ומבטלת את בני ישראל, שהם פנימיות העולם. ובדור כזה, כל בעלי החורבן שבאומות העולם, מרימים ראש, ורוצים בעיקר להשמיד ולהרג את בני ישראל, דהיינו כמ"ש ז"ל (יבמות ס"ג) אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל. דהיינו כמ"ש בתיקונים הנ"ל שהם גורמים עניות וחרב ושוך והריגות והשמדות בעולם כולו.

ואחר שבעונותנו הרבים נעשינו עדי ראיה לכל האמור בתיקונים הנ"ל. ולא עוד אלא שמדת הדין פגעה דוקא בהטובים שבנו. כמ"ש ז"ל (ב"ק ס') ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחילה. ומכל הפאר שהיה לכלל ישראל בארצות פולין וליטא, וכו', לא נשאר לנו אלא השרידים שבארצנו הקדושה. הנה מעתה מוטל רק עלינו שארית הפליטה, לתקן את המעוות החמור הזה, וכל אחד ואחד מאתנו שרידי הפליטה, יקבל על עצמו בכל נפשו ומאודו, להגביר מכאן ואילך את פנימיות

מבוא לספר הזהר

להשכיל בכל דבר המובא בספר הזהר, רק במה שנוגע לקבלת הנשמה.

ומתך שאלו ג' הגדרים הם חמורים ביותר, ואם המעיין לא ידע להזהר בהם ויוציא דברים מחוץ לגדריהם, תיכף יתבלבל לו הענין, לכן מצאתי לנחוץ לטרוח ולהרחיב הבנתם של אלו ג' הגדרים עד כמה שידי מגעת, באופן, שיהיו מובנים לכל בפש.

(ו) וכבר ידעת, שעשר ספירות הן, הנקראות חכמה בינה תפארת ומלכות, ושורשן הנקרא כתר, (והן עשר, להיות ספירת התפארת בלבדה כוללת בתוכה שש ספירות, הנקראות: חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד. וחזור זה לכל המקומות שאנו רגילים לומר, ע"ס שהן חו"ב תו"מ) ובדרך כלל, הן כוללות כל ד' העולמות אבי"ע, כי עולם האצילות הוא ספירת חכמה, ועולם הבריאה הוא ספירת הבינה, ועולם היצירה הוא ספירת התפארת, ועולם העשיה הוא ספירת המלכות, ובפרטות, לא בלבד שכל עולם ועולם יש בו ע"ס חו"ב תו"מ, אלא אפילו פרט קטן שבכל עולם, יש לו ג"כ אלו ע"ס חו"ב תו"מ כמ"ש לעיל בהקדמה אות מ"ד ואות נ"א ואות ס"א עש"ה ואין להאריך כאן.

(ז) והמשיל הזהר אלו הע"ס חו"ב תו"מ, לארבעה צבעים שהם: לבן, לספירת החכמה, אדום, לספירת הבינה, ירוק, לספירת התפארת, שחור, לספירת המלכות. (כמ"ש להלן בראשית ב' דף י"ד אות כ"ו). פירוש שהוא בדוגמא לאספקלריא שיש לה ד' זכוכיות צבועות בד' הצבעים הללו, ואע"פ, שהאור שבה אחד הוא מ"מ כשהוא עובר דרך הזכוכיות, הוא מצטבע, ונעשה ד' מיני אורות: אור לבן, אור אדום, אור ירוק, ואור שחור. כן האור שבכל הספירות הוא אלקיות ואחדות פשוטה, מראש אצילות עד סוף עשיה, וענין ההתחלקות לעשר ספירות חו"ב תו"מ, הוא בסבת הכלים הנקראים חו"ב תו"מ, שכל כלי הוא כמו מחיצה זכה, שאור האלקי עובר דרכה אל המקבלים וע"כ נבחן שכל כלי עושה את האור לצבע אחר, אשר הכלי דחכמה שבעולם האצילות, מעביר אור לבן, כלומר בלי צבע, כי הכלי דאצילות הוא כמו האור עצמו, ואין אור האלקי מקבל בסבתו שום שינוי כל שהוא בעברו דרך בו, וז"ס שאמרו בזהר על עולם האצילות, דאיהו חיוחי וגרמוחי חד ביהון (כמ"ש להלן) ולפיכך נבחן אור האצילות לאור לבן, משא"כ הכלים של העולמות בריאה יצירה ועשיה, כבר האור מקבל בסבתם איזה שינוי וכהות, בעברו, דרך בם אל המקבלים, דהיינו המשל מאור אדום

לבינה

היות, שעומק החכמה שבספר הזהר הקדוש סגור ומסוגר באלף מפתחות, ושפתנו האנושית דלה ביותר מלהמציא לנו ביטוי נאמן ומספיק כדי לפרש דבר אחד שבספר הזה עד סופו, והביאור שעשיתי, אינו אלא סולם לעזור להמעין לעלות לגובהם של הדברים, ולהסתכל ולעיין בדברי הספר עצמו. לכן מצאתי לנחוץ להכין את המעיין וליתן לו דרך ומבוא בגדרים נאמנים, איך להגות ולהשכיל בהספר.

(ב) בראשונה צריך שתדע, שכל המדובר בספר הזהר, ואפילו בדברי אגדה שבו, הוא ערכים של עשר ספירות, הנקראות כח"ב חג"ת נה"מ וצ"רופי ערכיהן, בדומה לכ"ב האותיות שבשפה המדוברת, שצ"רופיהן מספיקים לנו לגלות כל חפץ וכל חכמה, כן הערכים וצ"רופי ערכים שבע"ס, מספיקים לגלות כל החכמה שבספר השמים, אכן, יש בזה ג' גדרים, שצ"רופים להזהר בהם מאד שלא לצאת חוץ מהם בעת העיון בדברי הספר, ומתחילה אצ"ע אותם בקיצור, ואח"כ אבאר אותם בהרחבה.

(ג) גדר א', כי יש ד' אופנים בדרכי ההשכלה, המכונים: חומר, צורה שבחומר, צורה מופשטת, מהות, וכן הוא בהע"ס כמו שאבאר להלן, ותדע, שבמהות, וכן בצורה מופשטת שבע"ס, אין לזהר עסק כלל, אלא רק בחומר שבהן, או בצורה שבהן בעודה מלובשת בחומר.

(ד) גדר ב', בהיות, שכללות כל המציאות האלקית בקשר עם בריאת הנשמות ודרכי קיומן, נבחנת לנו בג' הבחנות שהן: א) אין סוף ברוך הוא, ב) עולם האצילות, ג) ג' העולמות הנקראים בריאה יצירה עשיה, תדע, שאין הזהר עוסק אלא בג' העולמות בי"ע, וכן בא"ס ב"ה ועולם האצילות בשיעור שבי"ע מקבלים מהם, אבל בא"ס ב"ה ועולם האצילות בבחינתם כשהם לעצמם, אין הזהר עוסק בהם כלל.

(ה) גדר ג', היות שיש בכל עולם ועולם מבי"ע ג' בחינות, א) הע"ס, שהן האלקיות המאירות באותו עולם, ב) נשמות רוחות ונפשות בני אדם, ג) יתר המציאות שבו, המכונים מלאכים לבושים והיכלות, שלפטיהם אין מספר, תשכיל, שאע"פ שהזהר מרחיב ביאור כל הפרטים שבכל עולם, מ"מ צריך שתדע שעיקר דברי הזהר מרוכזים תמיד רק לבחינת נשמות בני אדם שבאותו עולם, ומה שמדבר ומבאר שאר הבחינות, אינו אלא כדי לדעת השיעור שהנשמות מקבלות מהן, ומה שאינו נוגע לקבלת הנשמות אין הזהר מדבר בהם, אפילו מלה אחת, לפיכך אתה צריך

עצמו המושכל שבהספר, וג' צבעי הדיו, המה המבארים את המושכל הזה. (יא) ויש להשכיל כאן אלו ד' אופני המושכלות, המובאים לעיל בגדר הא', שהם: (א) חומר, (ב) צורה מלוכשת בחומר, (ג) צורה מופשטת, (ד) מהות, אלא שאבאר אתם מקודם בדברים המוחשים שבעוה"ז, למשל כשאתה אומר, איש גבור או איש אמיתי או שקרן, וכדומה, הרי לפניך: (א) החומר שלו, דהיינו גופו, (ב) צורה מלוכשת בחומר שלו, דהיינו גבור או אמיתי או שקרן, (ג) צורה מופשטת, כלומר, כי תוכל להפשט הצורה של גבור ואמיתי ושקרן, מעל חומר האיש, ולהשכיל ג' צורות הללו כשהן לעצמן בלתי מלוכשות בשום חומר וגוף, דהיינו להשכיל המדות של גבורה ואמת ושקר, ולהבחין בהן מעלה או גנות, בקעה שהן מופשטות מכל חומר, (ד) מהותו של האיש.

(יב) ותדע, שאופן הד', שהוא מהות האיש כשהוא לעצמו בלי החומר, אין לנו תפיסא בו כלל, כי ה' החושים, והדמיון שלנו, לא יציצו לנו אלא גילוי פעולות של המהות, ולא כלום בעצם המהות, כי למשל חוש הראיה, מציצו לנו רק צללים מן המהות הנראית, בערך התרשמותם מול האור, וחוש השמיעה, הוא רק כח הכאה של איזה מהות באויר, ואויר הנדחה מכחו, מכה על התוף שבאזנינו, ואנו שומעים שיש איזה מהות בקרבנתנו, וחוש הריח, הוא רק אויר יוצא מהמהות ומכה על עצבי הריח שלנו, ואנו מריחים, וכן הטעם, הוא רק תולדה מנגיעת איזה מהות בעצבי הטעם שלנו, הרי שכל ד' החושים האלו אינם מציעים לנו רק גילויים של הפעולות המסובכות מאיזון מהות, ולא כלום מן מהות עצמה ואפילו חוש המישוש, שהוא החזק מהחושים, המבדיל בין חם לקר ובין מוצק לרך, הרי כל אלו אינם, אלא גילוי פעולות שבתוך המהות, והמה רק מקרים של המהות, כי החם אפשר לקררו, והקר אפשר לחממו, והמוצק אפשר להפך במלאכת החמיא לנוזלים, והנוזלים לאוירים, דהיינו רק גאזים, שכבר פקע לגמרי ממנו כל הבחזן מה' החושים, ועכ"ז עוד המהות קיימת בו, שהרי אתה יכול שוב להפך את האוירים לנוזלים והנוזלים למוצק, הרי בעליל לעיניך, שה' החושים לא יגלו לנו שום מהות, אלא רק מקרים וגילוי פעולות מן המהות, ונדע, שכל מה שאינו בא אלינו במוחש אינו בא גם בדמיון שלנו, ומה שלא יבא בדמיון לא יבא לעולם במחשבה, ואין לנו דרך איך להשכיל אותו, הרי שאין למחשבה תפיסה כלל במהות, ולא עוד, אלא אפילו מהותנו עצמנו, לא נודע לנו מה היא, כי אני מרגיש יודע,

שאני

לבינה שהיא בריאה, ואור ירוק כעין אור החמה לתפארת, שהוא עולם היצירה, ואור שחור, לספירת המלכות שהוא עולם עשיה, (ח) ומלבד האמור, יש בהמשל הזה של ד' הצבעים, רמז חשוב מאד, כי האורות העליונים מכונים ספר, כמ"ש (בספר יצירה פרק א' משנה א') וברא את עולמו בשלשה ספרים, בספר וסופר וסיפור, וכה"א ונגולו כספר השמים (ישעיה ל"ד), והנה גילוי החכמה שבכל ספר, אינו בלבן שבו, אלא רק בצבעים, דהיינו בדיו, שממנו באות האותיות שבספר בצרופי החכמה אל המעיין, שבדרך כלל, יש בספר אלו ג' מיני דיו, אדום, ירוק ושחור, כמו כן עולם האצילות שה"ס חכמה, שכולו אלקיות, הוא בבחינת הלבן שבספר, כלומר שאין לנו תפיסא בו כלל, אלא כל הגילוי שבספר השמים, הוא בספירות בינה ותפארת ומלכות, שהן ג' עולמות ב"ע, להיותם בחינת הדיו שבספר השמים, שהאותיות וצרופיהן מתגלות בג' מיני דיו הנזכרים, ורק על ידיהן מתגלה אור האלקי אל המקבלים, ויחד עם זה יש להבחין, כמו שהלבן שבספר הוא עיקר הנושא של הספר, והאותיות כולן הן "נשואות" על הלבן שבספר, ולולא הלבן לא היתה אפשרית שום מציאות לאותיות, וכל גילוי החכמה שבהן, כן עולם האצילות, שהוא ספירת החכמה, הוא עיקר הנושא של גילוי החכמה המתגלית דרך העולמות ב"ע, וזו"ה כולה בחכמה עשית.

(ט) והוא שאמרנו לעיל בגדר הג', שאין הזהר מדבר בעולם האצילות כשהוא לעצמו, והוא, מטעם היותו בבחינת הלבן שבספר, אלא לפי הארתו בג' העולמות ב"ע, והוא מטעם היותם בבחינת הדיו, והאותיות וצרופיהן שבספר, והיינו בב' אופנים, או שג' העולמות ב"ע מקבלים הארת עולם האצילות במקומם עצמם, שאו האור מתמעט להם בהרבה בדרך עברו את הפרסא שמתחת עולם האצילות, עד שנבחז רק להארת כלים דאצילות, או בדרך עלית העולמות ב"ע למעלה מפרסא, למקום הספירות בינה ת"ת ומלכות דאצילות, ונמצאים מלבישים עולם האצילות, דהיינו שמקבלים את האור במקום הארתו, כמ"ש בפתיחה מאות קני"ה ואילך.

(י) אמנם אין המשל דומה לגמרי לנמשל, כי ספר החכמה שבעוה"ז, הרי הן הלבן והן הדיו שבאותיותיו, אין בהם רוח חיים, וגילוי החכמה שבסבתם, אינו במהותם עצמם אלא מחוץ להם, דהיינו בהמות של המעיין בו, משא"כ ד' העולמות אבי"ע, שהם ספר השמים, הרי כל המוחזן שבמציאות הרוחנית והגשמית נמצאים בהם ונמשכים מהם, ולפיכך תשכיל, תאשר הלבן שבו שהוא הנושא שבהספר, הוא

דברי אמת, באו לידי הסכמה אשר אין מעלה יותר חשובה ממת האמת, ואין גנות כמדת השקר. ואם האידיאליסט היה מבין את זה, אז היה ודאי מסכים לדעת תורה והיה מוצא שדבר השקר להציל אפילו אדם אחד ממיתה הוא לאין ערך יותר חשוב מכל גדלה ושבחה של מדת האמת המופשטת. הרי שאין כלל ודאות באותם המושכלות מאופן הג' שהן צורות מופשטות. ואין צריך לומר בצורות מופשטות. שעוד לא נתלבשו באיזה חומר מעולם, שהשכלות כגון אלו הן רק איבוד זמן בלבד. (טז) ואחר שנתבאר לך היטב אלו ד' האופנים חומר צורה בחומר, צורה מופשטת, ומהות, בדברים המוחשיים, שנתבאר, שאופן הד' שהוא המהות, אין לנו תפישא בה כל עיקר. ואופן הג' הוא מושכל העלול לטעות. ורק האופן הא', שהוא החומר, ואופן הב' שהוא צורה מלוכשת בחומר, הם בלבד ניתנו לנו להשגה ברורה ומספקת, מצד ההשגחה העליונה. הרי תוכל להבין בעזרתם גם במציאות העצמים הרוחניים דהיינו בעולמות העליונים אבי"ע. כי אין לך פרט קטן בהם שלא יהיה נחלק על פי ד' אופנים הללו. כי אם תקח למשל איזה פרט בעולם הבריאה הרי יש שם כלים, שהם גוון האדום, שאור הבריאה עובר על ידו לבני הבריאה, כנ"ל. והנה הכלי שבבריאה שהוא צבע האדום הוא בחי' חומר, או עצם, דהיינו אופן הא'. ואע"פ שהוא רק צבע שענינו מקרה וגילוי פעולה שבעצם, מ"מ כבר אמרנו שאין לנו השגה במהות עצמו, אלא רק בגילוי פעולה מהמהות, ואת הגילוי פעולה הזה אנו מכנים בשם עצם או חומר או גוף או כלי, כנ"ל (באות י"ג) ואור אלקי המתלבש ועובר דרך הגוון אדום, הוא הצורה המלוכשת בעצם, דהיינו אופן הב', כי ע"כ נראה האור עצמו בבחינת אור אדום, שיורה על התלבשותו והארתו דרך העצם שהוא בחינת הגוף והחומר כנ"ל, דהיינו הגוון אדום. ואם אמנם תרצה להפשיט האור האלקי מהעצם, שהוא הגוון אדום ולדון בו כשהוא לעצמו בלי התלבשות בעצם. הרי זה כבר שייך לאופן הג', דהיינו צורה מופשטת מחומר, העלולה לקבל טעויות, כנ"ל. ולפיכך הוא איסור חמור בהשכלת העולמות העליונים, ושום מקובל אמיתי לא יעסוק בזה, ומכ"ש בעלי הזהר. ואצ"ל ב"מהות" של הפרט דבריאה, שהרי אין לנו תפישא בה כל עיקר אפילו במהות של עצמים הגשמים, מכ"ש בעצמים הרוחניים, הרי יש לפניך ד' אופנים, א' הכלי דבריאה, שה"ס גוון אדום, הנבחן לעצם או חומר של הבריאה. ב' התלבשות אור אלקי בהכלי דבריאה, שהוא צורה בעצם. ג' אור האלקי

שאני תופס מקום בעולם, ואני מוצק, ואני חם, ואני חושב, וכדומה מגילוי פעולות מהותי, אבל אם תשאלני מה מהותי עצמי, שכל אלו הגילויים נמשכים ממנו, איני יודע מה להשיב לך. הרי שההשגחה מגעה ממנו השגת כל מהות, ואנו משיגים רק גילויים ודימויים של פעולות, המתגלות מהמהותיים.

(יג) ואופן הא' שהוא החומר, דהיינו אלו הגילויים של פעולות המתגלות מכל מהות, יש לנו בו תפישא שלמה כי הם, מסבירים לנו בהספקה גמורה את המהות השוכנת בחומר, באופן שאין אנו סובלים כלום מחוסר השגה בהמהות כשהיא לעצמה, והיא לא חסרה לנו, כמו שלא תחסר לנו אצבע ששית לידנו. והשגת החומר, דהיינו גילוי פעולות של המהות, דיה ומספקת לנו לכל צרכנו והשכלותנו. הן להשגת ישותינו עצמינו, והן להשגת כל הישות שמחוץ לנו.

(יד) אופן הב' שהיא צורה המלוכשת בחומר, היא ג"כ השגה מבוררת ומספיקה לגמרי. כי אנו משכילים אותה מתוך נסיונות ממשים מעשיים, שאנו מוצאים אותם בהתנהגות כל חומר, ומבחינה זו באה לנו כל השכלתנו הגבוהה שאפשר לסמוך עליה לודאות. (טז) אופן הג' שהוא צורה מופשטת, דהיינו, אחר שהצורה נתגלתה לנו פעם בעודה מתלבשת באיזה חומר, יש כח בדמיון שלנו להפשיט אותה לגמרי מן החומר, ולהשכיל אותה במופשט מכל חומר, כמו המעלות והמדות הטובות הבאות בספרי המוסר, שאנו מדברים ממדות אמת ושקר וכעס וגבורה וכדומה, כשהן מופשטות מכל חומר. ואנו מיחסים להן מעלות או גנות, אפילו בשעה שהן מופשטות. ותדע שאופן הג' הזה אינו מקובל על דעת המשכילים הזהירים. משום שאי אפשר לסמוך עליו במאה אחוזים. כי בהיותם נשפטים במופשט מהחומר הם עלולים לטעות בהם. למשל, בעל המוסר האידיאלי, דהיינו שאינו איש דתי, מרוב עסקו במעלת האמת, כשהיא בצורתה המופשטת מהחומר, הנה אפילו בעת שיציל איזה אנשים ממיתה, על ידי השקר שיאמר להם, יוכל להחליט בעצמו שאפילו כל העולם ילך לאבדון הוא לא יפליט דבר שקר בכונה מפיו. ואין זה דעת תורה, שהרי, אין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש (יומא פ"ב) אכן אם היה משכיל הצורות אמת ושקר כבעת שהן מתלבשות בחומר, אז היה מובנם רק בערך מועיל או מזיק להחומר. כלומר, כי אחר נסיונות מרובים שהעולם נתנסה בהם, וראו רוב החורבנות והנזקים שאנשי שקר גרמו בדברי שקרם, ואת רוב התועלתיות שאנשי אמת הביאו בשמירתם את עצמם לומר רק

הא' וכן בבי"ע או בהאר"ת אצילות שבבי"ע שזהו גדר הב'.

(יט) ועתה נבאר גדר הג' שאע"פ שהזהר עוסק בכל עולם ועולם מבחינת הספירות שהן האלקיות המאירה באותו עולם, וכן מכל פרטי דצח"מ, שהם הנבראים שבאותו עולם, מ"מ עיקר כונת הזהר קולעת רק אל בחינת המדבר שבאותו עולם, ואמשיל לך מהיות שבעוה"ז, כי נתבאר לעיל (בהקדמה אות מ"ב) אשר ד' המינים דומם צומח חי מדבר שבכל עולם ועולם, ואפילו בעוה"ז הם ד' חלקי הרצון לקבל, ובכל אחד מהם יש בערכו עצמו אלו הד' מיני דצח"מ, עש"ה, ותמצא שהאדם בעוה"ז צריך להזין ולהתגדל מכל ד' בחינות דצח"מ שבעוה"ז, כי גם מזונותיו של האדם יש בו אלו ד' בחינות, הנמשכים מד' בחינות דצח"מ שבגופו של אדם, שהם: א) רוצה לקבל לפי מדת קיומו ההכרחי, בכדי להתקיים, ב) רוצה בתוספת יותר ממדת קיומו ההכרחי, ושואף למותרות, אלא שמצטמצם בתאות בהמיות בלבד, ג) שואף לתאות אנושיות כגון כבוד וממשלה, ד) שואף למושכלות, והם נמשכים לו בד' חלקי הרצון לקבל שבו, רוצה בקיומו ההכרחי הוא בחינת הדומם של הרצון לקבל, רוצה בתאות הבהמית, הוא בחי' צומח של הרצון לקבל, כי אינם באים אלא להגדיל ולענג את הכלי שלו שהוא בשר הגוף, רוצה בתאות אנושיות, הוא בחינת החי שברצון לקבל, כי המה מגדילים רוחו, רוצה במושכלות, הוא בחינת המדבר, של הרצון לקבל.

(כ) ותמצא שבחי"א שהיא מדת קיומו ההכרחי, ובחי"ב שהיא מדת תאוות הבהמיות היתרות על מדת קיומו הוא מקבל וניזון מדברים הנמוכים ממנו שהם דומם וצומח וחי, אבל בחי"ג שהיא תאוות אנושיות, כגון ממשלה וכבוד, הוא מקבל וניזון מבני מינו השוים אליו, ובחי"ד של המזונות שהיא המושכלות, הוא מקבל וניזון מבחינה עליונה ממינו, דהיינו מעצם החכמה והשכל שהם רוחניים.

(כא) וכמוהו תשכיל בערכים של העולמות העליונים הרוחניים, כי העולמות נחתמים זו מזו ממעלה למטה, וכל בחינות דצח"מ שבקולם הבריאה מניחים נחתמם בעולם היצירה ומדצח"מ היצירה נחתמים דצח"מ דעשיה, ומדצח"מ דעשיה נחתמים דצח"מ שבבעוה"ז, ונתבאר לעיל בהקדמה אות מ"ב, שהדוממים שבעולמות הרוחניים מכונים בשם היכלות, והצומח מכונה שם בשם לבושים, והחי בשם מלאכים, והמדבר הוא בחינת נשמות של האדם שבאותו עולם, והע"ס שבכל עולם הם האלקיות, עש"ה, ונשמות האדם הן המרכז שבכל עולם, והוא ניזון מכל המציאות הרוחני שבאותו

האלקי כשהוא לעצמו, במופשט מהעצם דבריאה, ד) מהות של הפרט, והנה נתבאר היטב גדר הא' שמב' האופנים ג' וד' אין מהם אפילו מלה אחת בכל הזהר, אלא רק ממוכן הא' והב' בלבד.

(יז) ויחד עם זה יתבאר גדר הב', ודע שכמו שבארנו ד' האופנים בפרט א' בעולם הבריאה בלבד, כן הם בדרך כלל בכללות ד' עולמות אבי"ע, אשר ג' גוונים אדום ירוק שחור שבג' עולמות בי"ע הם בחינת החומר, או העצם, וגוון לבן שהוא בחינת עולם האצילות, הוא הצורה המתלבשת בחומר, דהיינו בג' גוונים הנק' בי"ע, ובחינת א"ס כשהוא לעצמו ה"ס המהות, והוא שאמרנו בגדר הא', שבבחינת המהות אין לנו תפיסה, שהוא אופן הד' הנעלם בכל העצמים ואפילו בהעצמים שבעוה"ז (כנ"ל באות י"ב), ובחינת גוון לבן כשהוא לעצמו בלתי מלוכש בג' גוונים שבבי"ע, דהיינו אור החכמה כשאינו מתלבש בבחינה תפארת ומלכות, הרי היא צורה מופשטת מחומר, שאין לנו עסק בו, ואין הזהר מדבר מאופן הזה ולא כלום, אלא מאופן הא' שהוא ג' גווני בי"ע הנחשבים לחומר, שהם ג' הספירות בינה ת"ת ומלכות, וכן מאופן הב' שהם הארת אצילות המלוכש בג' גווני בי"ע, דהיינו אור החכמה המתלבש בבחינה ותפארת ומלכות, שהם בחינת צורה בעת שמלוכשת בחומר, מב' הללו עוסק ספר הזהר בכל המקומות, ולפיכך אם המעיין לא יזהר להגדיר מחשבתו והבנתו להשכיל דברי הזהר בכל מקום רק בגדרם של ב' האופנים הנזכרים מיד יתבלבל לו כל הענין, כי יוציא הדברים ממשמעותם.

(יח) וכדרך שנתבאר ד' האופנים בכללות אבי"ע, כן הוא בכל עולם ועולם, ואפילו בפרט קטן שמאיה עולם, הן בראש עולם אצילות והן בסוף עולם עשיה, כי יש בו חו"ב תו"מ כנ"ל, ונמצא ספירת החכמה לבחינת צורה, ובינה ותו"מ לבחינת החומר שבהם מתלבשת הצורה, והיינו אופן הא' והב' שבהם עוסק הזהר, אבל מספירת החכמה כשהיא מופשטת מבינה ותו"מ, שהוא צורה בלי חומר, אין הזהר עוסק בו, ומכ"ש מהמהות, שהוא בחינת א"ס ב"ה שבאותו הפרט, באופן שבבינה ותפארת ומלכות שבכל הפרטים, ואפילו באצילות, יש לנו עסק בהם כנ"ל, ובכתר וחכמה של כל הפרטים, ואפילו במלכות דסוף עשיה, אין לנו עסק בהם בבחינתם עצמם, כשהם מופשטים, אלא במדה שמתלבשים בבחינה ותו"מ בלבד, והנה נתבאר היטב ב' הגדרים הראשונים: שכל העסק של בעלי הזהר, הוא בחומר, או צורה בחומר, שזהו גדר

מבוא לספר הזהר

כה

ששם נמצאים הכלים של הספירות מחודשים ואינם אלקיות, מה שלא יוצדק כלל להבין זה בעולם האצילות, ששם גם הכלים של העשר ספירות אלקיות גמורה בבחינה אחת עם האור האלקי שבהם כמ"ש בתקונים, איהו חיהו וגרמוהי חד בהון, איהו, פירושו, מהות הספירות שה"ס א"ס ב"ה, חיהו, ה"ס אור המאיר בהספירות, המכונה בשם אור החיה, כי כל עולם האצילות הוא בחינת חכמה, ואור החכמה נקרא אור החיה, וע"כ אומר חיהו, וגרמוהי, פירושו, הכלים של הספירות. הרי שהכל הוא אלקיות ואחדות גמורה, וא"כ איך יתכן להבין שם אלו השינויים הנ"ל שהתחוננים גורמים שם. ויחד עם זה צריכים להבין, אם הכל הוא אלקיות בעולם ההוא, ולא נמצא שם כלום מבחי' נבראים המחודשים, א"כ מאין יש להבחין ג' בחינות האמורים בת"ו, איהו חיהו וגרמוהי, הלא האחדות פשוטה היא בהחלט.

כג) ולהבין זה צריך שתזכור המתבאר לעיל באות י"ז שנתבאר שעצם מחויב המציאות ה"ס מהות, שאין לנו תפיסה בו אפילו במהותים הגשמיים ואפילו במהותנו עצמנו, ומכ"ש במחויב המציאות, ועולם האצילות ה"ס צורה, וג' עולמות ביי"ע ה"ס חומר, והארת אצילות תבין ביי"ע ה"ס צורה המלוכשת בחומר, ומכאן תבין שהשם א"ס ב"ה שאנו מזכירים, אינו כינוי כלל למהות מחויב המציאות ית' וית', שהרי כל מה שלא נשיג איך נוכל להגדירו בשם או מלה, וכיון שהדמיון וחמשה חושים לא יציעו לנו משהו מבחינת מהות, ואפילו בגשמיות, איך תתכן מחשבה ומלה בו, ומכ"ש במחויב המציאות עצמו, אלא צריכים להבין את השם א"ס ב"ה כמגודר לנו בגדר הג', שכל המדובר בספר הזהר, הוא מרוכז בדיוק ביחס כלפי הנשמות (כנ"ל באות כא) באופן שהשם א"ס ב"ה אינו כלל לבחינת מחויב המציאות כשהוא לעצמו, אלא מבחינת מה שכל העולמות וכל הנשמות כלולים בו ית' בסוד מחשבת הבריאה, בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה, שהוא הקשר, שכל הבריאה בכללה עד גמר התיקון מקושרת בו ית' בשם א"ס ב"ה, והוא מה שאנו מכנים לעיל בהקדים (אות י"ג) בשם מצב הא' של הנשמות, להיות שכל הנשמות יש להן מציאות בו ית' כשהן מלאות בכל העונג והרוך בגובה הסופי אשר יקבלו בפועל בגמר התיקון, עש"ה ואין להכפיל דברים.

כד) ואמשול לך משל מהויות עוה"ז למשל אדם הרוצה לבנות בית נאה, הנה במחשבה ראשונה הוא רואה לפניו בית מהודר בכל חדריו ופרטיו וכו' כמו שיהיה בגמר בנינו, ואחר

שבאותו עולם כדרך המדבר הגשמי הניזון מכל המציאות הגשמי שבעוה"ז באופן, שבחי"א שהוא הרצון לקבל את קיומו ההכרחי הוא מקבל מהארת היכלות והלבושים אשר שם, ובחי"ב שהוא מותרות בהמיות המגדילים את גופו, הוא מקבל מבחי' המלאכים אשר שם (ועי' תק"ז תקון ס"ט דף ק"ה שורה ל"ב) שהן הארות רוחניות מיותרות על מדת קיומו, כדי להגדיל את הכלים הרוחניים שנשמתו מתלבשת בהם, הרי שבחי"א ובחי"ב מקבל הוא מבחינות נמוכות שהם היכלות הלבושים והמלאכים אשר שם, שהם נמוכים מנשמות בני אדם. ובחי"ג שהיא תאוות אנושיות, שהן מגדילות את רוחו של האדם, המקבל בעוה"ז מבני מינו. נמצא מקבל שם ג"כ מבני מינו דהיינו מכל הנשמות הנמצאות באותו העולם, שעל ידיהן מגדיל הארת הרוח של נשמתו. ובחי"ד של הרצון, דהיינו למושכלות, הוא מקבל שם מהספירות שבאותו עולם, שמהן מקבל בחינת חב"ד לנשמתו, הרי שנשמת האדם שנמצאת בכל עולם ועולם, צריכה להתגדל ולהשתלם מכל הבחינות הנמצאות בעולם ההוא, והוא הגדר הג' שאמרנו, שצריכים לידע שכל דברי הזהר בכל פרט ופרט מהעולמות העליונים שעוסקים בהם, הן מספירות הן מנשמות הן ממלאכים הן מלבושים הן מהיכלות, אע"פ שעוסקים בהם כשהם לעצמם, מכל מקום, מחוייב המעיין להשכיל, שהם נאמרים בעיקר כלפי השיעור, שבחינת נשמת האדם אשר שם מקבלת מהם וניזונה מהם. באופן שכל דבריהם מרוכזים בצרכיה של הנשמה, ואם תשכיל הכל על פי קו הזה אז תבין ותצליח את דרכיך.

כב) ואחר כל אלה נשאר לנו לבאר, את כל אלו תוארים הגשמיים המתבארים בספר הזהר בעשר הספירות כמו, מעלה ומטה, עליה וירידה, התמעטות והתפשטות, קטנות וגדלות, פירוד וזווג, ומספרים, וכדומה, אשר התחוננים על ידי מעשיהם הטובים או מעשיהם הרעים גורמים בעשר ספירות, שלכאורה הדברים מתמיהים היתכן שהאלקיות תתפעל בעצמה ותקבל שינויים כגון אלו בסבת התחוננים, ואפילו אם תמצא לומר שאין הדברים אמורים ח"ו באלקיות עצמה המתלבשת ומאירה בהספי' אלא רק בכלים של הספירות, שהם אינם אלקיות אלא שנתחדשו עם בריאת הנשמות, בכדי להעלים או לגלות שיעורי השגה במדה וקצבה כראוי לנשמות, להפיאם לגמר התיקון הנרצה, (כנ"ל אות ז') במשל האספקלריא שיש לה ד' זכוכיות צבועות בד' גוונים לבן אדום ירוק שחור, וכן בלבן שבספר, וחומר האותיות שבספר, הרי כל זה יתכן בג' העולמות ביי"ע,

בעולמות. שאין שום חידוש קטן בעולמות שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה, דהיינו מבחינת מצב הא' של הנשמות, שהן מצויות שם בכל שלמותן שבגמר התיקון, בבחי' סוף מעשה במחשבה תחילה כנ"ל. ונמצא כלול שם כל מה שיתגלה עד גמר התיקון, ומתחילה נמשך מא"ס ב"ה אל עולם האצילות, כבמשל שתכנית המחשב' נמשכת מהמחשבה הראשונה. ומעולם האצילות נמשך כל פרט ופרט אל העולמות ב"ע, בדומה למשל, שמתכנית המחשבתית, נמשכים כל הפרטים בזמן יציאתם לפועל ממש בבנין הבית, באופן שאין לך כל פרט קטן המחודש בעוה"ז. שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה מבחינת מצב הא' של הנשמות, ומא"ס ב"ה נמשך אל עולם האצילות, דהיינו ליחס הפרטי השייך לדבר המחודש בעוה"ז בפועל, ומעולם האצילות נמשך החידוש לג' העולמות ב"ע ששם מתגלה החידוש בפועל ממש, ויוצא שם מבחינת אלקיות לבחינת נברא, וליצירה ולעשיה, עד שנמשך לתחתון הנמצא בעוה"ז, והבן זה היטב, ותמשיל כל דבר לנוהג בבנין הבית אצל אדם גשמי, ואז תבין היטב. ונתבאר שאין לך שום חידוש שיתהוה בעולם שלא יהיה נמשך משורשו הכללי שבא"ס ב"ה, ומשורשו הפרטי באצילות, ואח"כ עובר דרך ב"ע ומקבל בחינת נברא, ואח"כ הוא מתהוה בעוה"ז ותשכיל זה היטב.

(כו) ועם זה תבין שכל השנויים האלו המתוארים בעולם האצילות אינם נאמרים בהאלקיות כשהוא ית' לעצמו, אלא רק כלפי הנשמות בשעור שמקבלות מאצילות דרך ג' העולמות ב"ע. וענין המציאות של העולם ההוא, הוא ביחס התכנית המחשבתית, אל מחשבה הראשונה שהוא א"ס ב"ה, אבל בשניהם הן בא"ס ב"ה והן בעולם אצילות עוד אינו נמצא שם מבחינת נשמות כלום. כמו בתכנית המחשבתית של אדם החושב בו, שאינו נמצא במוחו משהו מעצים ואבנים וברזל הממשים, ומציאות הנשמות מתחילה להתגלות בעולם הבריאה, ומשום זה גם הכלים של ע"ס, שהם המודדים שיעור וקצבה אל הנשמות בפועל ממש, המה בהכרח אינם אלקיות, אלא מחודשים, כי באלקיות לא יתכן כלל שינויים ומספר. ולפיכך אנו מיחסים לכלים של הע"ס שבב"ע ג' הנוונים; אדום ירוק שחור. שלא יתכן אפילו להרהר שיהיו בחי' אלקיות, כי אין ח"ו שום חידוש דבר נוהג בו. אבל האור המלוּבש בעשרה כלים שבב"ע הוא אלקיות ואחדות פשוטה, בלי שום שינוי משהו. ואפילו האור המלוּבש בכלי התחתון שבעשיה הוא אלקיות פשוטה בלי שום שנוי ח"ו, כי האור הוא אחד כשהוא לעצמו, וכל השינויים

ואחר זה הוא מחשב תכנית ההוצאה לפועל לכל פרטיה, שהוא יפרט אותם אל הפועלים כל פרט בעתו וזמנו, מעצים ואבנים וברזל וכדומה. ואחר זה הוא מתחיל בנין הבית בפועל עד הגמרו, כמו שהיה מסודר לפניו במחשבה ראשונה. ותדע שבחינת א"ס ב"ה ה"ס מחשבה ראשונה הנ"ל, שהיתה כבר מצוירת לפניו כל הבריאה בשלמותה הסופית. אלא שאין המשל דומה לגמרי לנמשל כי אצלו ית' העתיד וההווה שוים והמחשבה גומרת בו ית' ואינו צריך לכלי מעשה כמונו, ולפיכך הוא בו ית' מציאות ממשית. ובחינת עולם אצילות, ה"ס כמו התכנית המחשבתית בפרטיה, מה שיוצרך אח"כ לגלות בעת שיתחילו לבנות הבית בפועל, ותשכיל אשר ב' אלה, שהן המחשבה הראשונה שהוא א"ס ב"ה, וכן התכנית המחשבתית של פרטי ההוצאה לפועל בזמנו, אין עוד שם אפילו משהו מן המשהו מבחינת הנבראים, שהרי עדיין הוא בכח ולא בפועל ממש. כמו אצל האדם, אע"פ שחושב בכל הפרטים מעצים ואבנים וברזל, אשר יוצרך לעשות בזמן ההוצאה לפועל, עוד אין בו אלא חומר מחשבתי עצמותי, ואין בו מעצים ואבנים ממשיים אפילו משהו ממהוה. וכל הפרש הוא, אשר אצל האדם אין תכנית המחשבתית נחשבת למציאות ממשית, אבל במחשבה האלקיות הוא, מציאות ממשית לאין ערך יותר ויותר מציאות הנבראים הממשים עצמם. והנה נתבאר סוד א"ס ב"ה וסוד עולם האצילות, שכל המדובר בהם הוא רק בקשר עם בריאת הנבראים, אלא בעוד שהם בכח, ועוד לא נגלו עצמותם אפילו משהו, כעין שהמשלנו באדם החושב תכנית ההוצאה לפועל, שאין בו מעצים ואבנים וברזל אפילו משהו. (כה) וג' העולמות ב"ע ועוה"ז, הם בחינת ההוצאה מכח אל הפועל, כעין האדם הבונה ביתו בפועל ממש, ומביא העצים האבנים והפועלים, עד גמר בנין הבית. ולפיכך האלקיות המאירה בב"ע, דהיינו בשיעור שהנשמות צריכות לקבל כדי שתבאנה אל הגמון, היא מתלבשת בעשרה הכלים כח"ב ח"ג"ת נהי"מ שהם כלים ממשים כלפי אלקותו ית', דהיינו, שאינם אלקיות אלא הם מחודשים לצורך הנשמות.

(כו) ותשכיל בהמשל הנ"ל ותמצא איך ג' הבחינות של החושב לבנות בית, הן מקושרות זו בזו בדרך סבה ומסובב, ששורש כולן הוא המחשבה הראשונה, כי לא יבוא שום פרט בתכנית המחשבתית שלו, אלא לפי סוף המעשה שיצא לפניו במחשבה ראשונה. וכן לא יוציא לפועל משהו בזמן הבנין, אלא לפי הפרטים הערוכים לו בתכנית המחשבתית. ומכאן תשכיל

השינויים שנעשו בהארתו ית' נעשו על ידי הכלים של הספירות שאינם אלקיות, שיש להם בדרך כלל ג' גוונים האמורים, ובדרך פרט נעשו מג' גוונים ההם רבי רבבות שינויים לאין קץ.

כח אמנם ודאי הכלים של ע"ס דבי"ע מקבלים מאצילות כל הפרטים ופרטי פרטים של השינויים שהרי שם הוא בחינת התכנית המחשבתית מכל הפרטים שיבואו בסדרים של בנין הבית בפועל בבי"ע. ולפיכך נבחו שהכלים דע"ס חו"ב תו"מ שבבי"ע, מקבלים מהבחינה שכנגד מחו"ב תו"מ שבאצילות, דהיינו מבחינת תכנית המחשבתית אשר שם, להיות כל פרט מהוצאה לפועל מסובב מכל פרט שבתכנית המחשבתית כנ"ל בארוכה. ולפיכך מבחינה זו אנו מכנים את הכלים דאצילות בשם צבע לבן, שאינו כלל צבע. ומ"מ הוא המקור לכל הצבעים, ובדמיון הלבן שבספר החכמה, שאע"פ שאין שום תפיסא בלבן שבו, והלבן שבספר אינו אומר לנו כלום, מ"מ הוא הנושא של כל ספר החכמה, כי הוא המאיר מסביב כל אות ובתוכיותה של כל אות ונותן לכל אות צורה המיוחדת לה, ולכל צרוף מקום מיוחד, באופן שאפשר לומר להיפך, אשר בחומר האותיות האדומות או ירוקות או שחורות אין לנו שום תפיסא, וכל התפיסא וההשכלה שאנו משכילים בחומר האותיות של הספר הוא רק על ידי הלבן שבו, כי ע"י הארתו מסביב האות ובתוך כל אות הוא עושה צורות בהן, שהצורות הללו מגלות לנו את כל החכמה שבהספר. וזהו נמשל להע"ס דאצילות, אע"פ שלהיותן נמשלות לצבע לבן, לא יתכן בהן להכיר שום דבר, לא מספר ולא שום שינוי וכדומה מהתוארים, מ"מ בהארת הלבן אל העולמות בי"ע שהם ג' הגוונים של חומר האותיות, נמצאים כל השינויים באים בהכרח, מעשרת הכלים של ספירות דאצילות, אע"פ שאין שם כלים כשהוא לעצמו, כי כולו לבן, כהמשל בהלבן שבספר ביחס האותיות וצורפיהן, כי הארתו לבי"ע עושה בהם כלים.

(ל) וחיהי, פירושו האור, המלוכב בתוך הלבן שהוא הכלים הנ"ל. אשר אור זה מובן לנו גם כן רק כלפי הנשמות המקבלות מאצילות, ולא ח"ו באלקיות כלפי עצמה, כי ה"ס איהו כנ"ל, דהיינו בעת שג' עולמות בי"ע עולים לאצילות עם נשמות בני אדם, אז האור שמקבלים שם נבחן לבחינת אור החכמה, הנקראת אור החיה, ומבחינה זו אנו מכנים שם את האור בשם חיהי, וז"ש הת"ז דאיהו חיהי וגרמוהי חד בהו, כי כל אלו ג' הבחינות אמורות כלפי המקבלים, שבחינת גרמוהי היא הארת הכלים במקום בי"ע שמתחת הפרסא דאצילות. כי אור אצילות לא יעבור לעולם למטה מפרסא דאצילות, אלא רק הארת הכלים בלבד. ובחינת חיהי, היא הארת אור עצמו דאצילות דהיינו כשבי"ע עולים לאצילות. ואיהו, ה"ס מהות האלקיות שאינה מושגת כלל, כנ"ל. ואומר הת"ז שאעפ"י שלנו, המקבלים יש להבחין ג' בחינות הללו באצילות, מ"מ הרי זה רק כלפי המקבלים, אמנם מבחינת עולם אצילות כשהוא לעצמו, אפילו גרמוהי היא בחינת איהו דהיינו מהות האלקיות, ואין משום זה תפיסה כלל בעולם אצילות כשהוא לעצמו. שה"ס צבע לבן שאין בו תפיסא כשהוא לעצמו והכל שם אחדות פשוטה לגמרי.

(לא) ומה שהזהר מתאר את הכלים חו"ב תו"מ באצילות שהם גדלים או מתמעטים ע"י מעשה בני אדם, וכן מצינו (בזהר ח"ב לב) ישראל וכו' יהבין תוקפא וחילא לקוב"ה שהשמעות היא, בהאלקות כשהיא לעצמה. אינו ח"ו כפשוטו, כי אלקיות לא יתכן בה שום שינוי ח"ו, כמ"ש אני הויה לא שניתי וגו', אלא מתוך שמחשבת הבריאה היתה להנות

מקבלים מאצילות כל הפרטים ופרטי פרטים של השינויים שהרי שם הוא בחינת התכנית המחשבתית מכל הפרטים שיבואו בסדרים של בנין הבית בפועל בבי"ע. ולפיכך נבחו שהכלים דע"ס חו"ב תו"מ שבבי"ע, מקבלים מהבחינה שכנגד מחו"ב תו"מ שבאצילות, דהיינו מבחינת תכנית המחשבתית אשר שם, להיות כל פרט מהוצאה לפועל מסובב מכל פרט שבתכנית המחשבתית כנ"ל בארוכה. ולפיכך מבחינה זו אנו מכנים את הכלים דאצילות בשם צבע לבן, שאינו כלל צבע. ומ"מ הוא המקור לכל הצבעים, ובדמיון הלבן שבספר החכמה, שאע"פ שאין שום תפיסא בלבן שבו, והלבן שבספר אינו אומר לנו כלום, מ"מ הוא הנושא של כל ספר החכמה, כי הוא המאיר מסביב כל אות ובתוכיותה של כל אות ונותן לכל אות צורה המיוחדת לה, ולכל צרוף מקום מיוחד, באופן שאפשר לומר להיפך, אשר בחומר האותיות האדומות או ירוקות או שחורות אין לנו שום תפיסא, וכל התפיסא וההשכלה שאנו משכילים בחומר האותיות של הספר הוא רק על ידי הלבן שבו, כי ע"י הארתו מסביב האות ובתוך כל אות הוא עושה צורות בהן, שהצורות הללו מגלות לנו את כל החכמה שבהספר. וזהו נמשל להע"ס דאצילות, אע"פ שלהיותן נמשלות לצבע לבן, לא יתכן בהן להכיר שום דבר, לא מספר ולא שום שינוי וכדומה מהתוארים, מ"מ בהארת הלבן אל העולמות בי"ע שהם ג' הגוונים של חומר האותיות, נמצאים כל השינויים באים בהכרח, מעשרת הכלים של ספירות דאצילות, אע"פ שאין שם כלים כשהוא לעצמו, כי כולו לבן, כהמשל בהלבן שבספר ביחס האותיות וצורפיהן, כי הארתו לבי"ע עושה בהם כלים.

(כט) ומהמבואר תבין מה שהת"ז מחלק את עולם האצילות לג' בחינות שהן איהו, חיהי וגרמוהי, אע"פ ששם אחדות פשוטה ואין שם מבחינת נבראים משהו. כי איהו, פירושו האלקיות כמו שהוא לעצמו, שבוה אין לנו תפיסא ולא ניתן לתפיסא כמו שנתבאר בכל המהותים אפילו הגשמיים (כנ"ל באות י"ב) וגרמוהי פירושו עשרה הכלים חו"ב תו"מ אשר שם, שהמשלנו אותם ללבן שבספר החכמה, שאפילו מספר לא יתכן לומר בלבן, כי אין מה שיעשה שם מספר. כי כולו לבן, ומ"מ לא בלבד שאנו נותנים בהם מספר,

גדול ענקי, וכל מלואו הנהדר. הרי באמת אין
 אנו רואים כל זה אלא רק בפנימיותנו עצמה.
 כלומר, במוח האחורי שלנו, יש שמה כעין
 מכונה פאטאגרפית המציירת לנו שמה כל
 הנראה לנו, ולא כלום מחוץ לנו. ועל
 כל זה עשה ית' לנו שם במוחנו, כעין ראי
 מלוטש, המהפך לנו כל דבר הנראה שם,
 שנראה אותו מחוץ למוחנו מול פנינו, ואעפ"כ
 מה שאנו רואים מחוץ לנו אינו ענין אמיתי,
 מ"מ כמה יש לנו להודות להשגחתו ית' וית',
 שע"מ במוחנו את הראי המלוטש הזה, לאפשר
 לנו לראות ולהשיג כל דבר מחוץ אלינו. כי בזה
 נתן בנו כח להשכיל כל דבר בדעת ובהשגה
 ברורה, למדוד כל דבר מבפנים ומבחוץ
 וכדומה. ולולא זה היתה נעדרת לנו מרבית
 השכלתנו. כן הדבר בחפץ אלקי במושכלות
 האלקיות, אע"פ שכל אלו השינויים נעשים
 בפנימיות הנשמות המקבלות מ"מ הן רואות
 את הכל במשפיע עצמו, כי רק בדרך הזה הן
 זוכות לקבל כל המושכלות וכל הנועם
 שבמחשבת הבריאה. וכמו כן תשפוט מהמשל
 הנ"ל, אע"פ שבפועל אנו רואים הכל ממול
 פנינו, מ"מ כל בעל שכל יודע בבורו, שכל
 הנראה לנו אינו אלא בפנימיות מוחנו בלבד.
 כן הנשמות, אע"פ שכל הדימויים הן רואות
 במשפיע, מ"מ אין להן ספק משהו, שכל
 אלו הם רק בפנימיותן עצמן ולא כלום
 במשפיע. ודוק בדברים כי אין בכחי
 להרחיבם יותר.

לה) ומתוך שאלו הדברים הם מדברים
 העומדים בכבשונו של עולם, ואני חושש מאד
 שהמעין לא יטעה בתפישתם, כדאי לי לטרוח
 עוד ולהביא את לשון הזהב של הזהר עצמו
 בדברים הללו, ולפרשם כפי יכלתי.
 וז"ל בסגנונו הוץ. (פרשת בא דף מ"ב
 ע"ב ברע"מ) ואי יקשה בר נש דהא כתיב
 כי לא ראיתם כל תמונה ואם יקשה אדם
 הרי כתוב בתורה, כי לא ראיתם כל תמונה,
 ואיך אנו דורשים בו ית' שמות וספירות.
 איהו ית' רץ ליה, האי תמונה חזינא, דהא
 כתיב, ותמונת ה' יביט וכו', הוא ית' לו,
 שתמונה זו ראית, כעין שכתוב, ותמונת ה'
 יביט. שפירושו ספירת המלכות, שבה
 משתרשים כל העולמות והנשמות, להיותה
 שורש כל הכלים, ובסוד המקבלים ממנה
 שמחויבים להשיג הכלים ממנה. הרי נבחנת
 להם כתמונה, שעליה נאמר ותמונת ה' יביט.
 כמו שמבאר והולך. ואפילו האי תמונה לית
 ליה באתריה, אלא כד נחית לאמלכא
 על בריון ויתפשט עליהו ויתחזי לון לכל
 חד כפום מראה וחזיון ודמיון דלהון והאי
 איהו וביד הנביאים אדמה. ואפילו תמונה

להנות לנבראיו, מכאן אנו למדים, שיש לו
 רצון להשפיע, ומתוך שאנו מוצאים בעוה"ז
 שהמשפיע מתגדל בקורת רוחו בעת שמתרבים
 המקבלים ממנו, והוא מתאוה לריבוי
 המקבלים, הנה מבחינה זו אנו אומרים
 שהמחין מתגדלים באצילות בעת שהתחתונים
 זוכים לקבל השפעת האצילות, או שמפרנסים
 אותו, וכן להיפך, בעת שאין התחתונים כדאים
 לקבל שפעו, נמצאים המחין בשיעור הזה,
 כמו שמתמעטים, כלומר, שאין מי שיקבל
 מהם.

לב) ותדמה זה אל גר, שבין אם תדליק
 ממנו אלף אלפי רבי רבבות גרות, או לא
 תדליק ממנו כלום, לא תמצא מהמת זה שום
 שינוי באפס מה בנר עצמו. או כמו אדם
 הראשון, בין אם יצאו ממנו רבי רבבות בנים
 כמונו היום ובין אם לא היה מוליד כלל, לא
 היה פועל זה על אדם הראשון עצמו שום
 שינוי משהו. כן עולם האצילות כשהוא
 לעצמו, אין בו ח"ו שום שינוי משהו, בין אם
 התחתונים מקבלים הימנו שפעו בשפע גדול,
 ובין שאינם מקבלים כלום הימנו וכל הגדלות
 האמורה רובצת רק על התחתונים בלבד.

לג) אמנם לפי"ו, לשם מה היה להם,
 לבעלי הזהר, לתאר את כל השנויים האלה
 בעולם האצילות עצמו. היה להם לומר במפורש
 רק כלפי המקבלים שבבי"ע, ולא להרבות
 דברים כל כך באצילות שנצטרך לתרץ עליהם
 תירוצים, אכן יש בזה סוד נמרץ מאד ומאד.
 והוא סוד וביד הנביאים אדמה (הושע י"ב).
 כי באמת יש בזה חפץ אלקי שאלו הדימויים
 המתפעלים רק בנשמות המקבלים, יתראו אל
 הנשמות, כמו שהוא ית' עצמו משתתף עמהם,
 כדי להגדיל ביותר את השגת הנשמות. בדומה
 לאב המצטמצם להראות לבנו יקירו הקטן,
 בפנים של צער ובפנים של נחת, אע"פ שאין
 בו לא מן הצער ולא מן הנחת כלום, אלא
 עושה זאת רק להפעיל את בנו החביב ולהרחיב
 הבנתו בכדי להשתעשע עמו. ורק אחר שיגדל
 ישכיל וידע שכל מה שעשה אביו לא היה בו
 שום ממשיות יותר אלא רק בכדי להשתעשע
 עמו. כן הוא בענין אשר לפנינו, אע"פ שכל
 אלו הדימויים והשינויים מתחילים רק
 בהתפעלות הנשמות ובהם הם מסתיימים, מ"מ
 בחפץ אלקי מתדמה להם כאלו הם נראים בו
 ית' עצמו. ועושה ית' וית' זה. בכדי להרחיב
 ולהגדיל את השגתן של הנשמות במדה
 הגדושה ביותר, שהוא בכלל מחשבת הבריאה
 בכדי להנות לנבראיו.

לד) ואל תתמה על זה, כי כמנהג הזה
 תמצא גם כן בהשגתנו הגשמית, כי למשל,
 חוש הראיה שלנו, שאנו רואים לפנינו עולם

תוך ספירת הבינה הנבחנת למדת הרחמים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות נ"ח עש"ה) ולפיכך מאז ואילך נשרשו הכלים של המלכות בספירת הבינה, כמו שאומר כאן. באופן שהזהר מתחיל לדבר משורש האמיתי של התמונות שהן הכלים, ואומר שהן במלכות, ואח"כ אומר שהן בבריאה, היינו מכח השיתוף שנעשה לתיקון העולם. וכן אמרו חז"ל מתחילה ברא הקב"ה את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמה מדת הרחמים. ודע שהע"ס כח"ב תו"מ, יש להן כינוים רבים בספר הזהר, דהיינו לפי הוראותיהן המרובות. וכשהן מכונות בשם כתר אצילות בריאה יצירה עשיה, תהיה הוראתן להבחין בין כלים דפנים הנק' כתר ואצילות דהיינו כתר חכמה, לבין כלים דאחורים הנק' בריאה יצירה עשיה, דהיינו בינה תפארת ומלכות. אשר הבחן הזה יצא בהם, מכח השיתוף דמדת הדין במדת הרחמים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה באות קפ"ג ע"ש) ומשום שהזהר רוצה לרמוז ענין השיתוף של המלכות בבינה, לכן מכנה הזהר לספירה הבינה בשם בריאה. כי מקודם שנעשה השיתוף הזה לא היתה תמונה וצורה בבינה ואפילו כלפי המקבלים, אלא רק במלכות לבדה).

(לו) וממשיך שם אבל בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי הוי"ה. בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה, בכל מדה ומדה. אבל לאחר שעשה אותה הצורה של המרכבה דאדם העליון, ירד ונתלבש שם, והוא נקרא בו בצורת ד' אותיות הוי"ה. דהיינו הע"ס כח"ב תו"מ, כי קוצו של ה' הוא כתר, ו' היא חכמה ה' היא בינה, ו' היא תפארת. ה' אחרונה היא מלכות. בכדי שישגו אותו ית' בדרך מדותיה, דהיינו הספירות, ובכל מדה ומדה שבו.

(לח) ביאור הדברים, כי מבריאה ואילך, דהיינו מבינה אחר שנשתתפה במדת הדין שהיא מלכות, נמשכות התמונות והצורות אל המקבלים שהן הנשמות, ולא ח"ו במקומה עצמה, אלא רק במקום המקבלים, כנ"ל, ואומר, שעשה אז צורת המרכבה של אדם העליון, וירד ונתלבש בצורת אדם הזה, כלומר, כי כל צורתו של גופו של אדם בתרי"ג הכלים אשר לו, נמשכים מן הכלים של הנשמה, כי יש לה להנשמה תרי"ג כלים המכונים רמ"ח אברים ושס"ה גידים רחניים הנחלקים לה' חלוקות ע"פ ד' אותיות והיה וקוצו של יוד: הראש שלה הוא בחינת כתר, ומפה עד החזה, הוא חכמה, ומחזה עד הטבור הוא בינה, ומטבור עד סיום רגליו הוא ב' הספירות תפארת ומלכות וכן התורה בכללה נבחנת בסוד פרוצוף אדם

זו, שאנו מכנים בספירת המלכות, אין זו במקומה כלפי עצמה ח"ו, אלא רק כשאור המלכות יורד ומתפשט על הבריות, אז יראה אליהם, לכל אחד ואחד, כפי המראה והחזיון והדמיון שלהם, דהיינו רק בבחינת המקבלים, ולא כלל בספירת המלכות כלפי עצמה. וזה הוא שכתוב וביד הנביאים אדמה ובגין דא יימא איהו אע"ג דאנא אדמה לנו בדיוקניכו, אל מי תדמוני ואשורה. ומשום זה, יאמר להם הקב"ה, אע"פ שאני מתדמה לכם בצורות שלכם, דהיינו בחזיון ודמיון, עכ"ו, ואל מי תדמוני ואשורה. דהא קדם דברא קוב"ה דיוקנא בעלמא, וצייר צורה, הוה הוא יחידאי, בלא צורה ודמיון שהרי קודם שברא הקב"ה תמונה בעולם, ומטרם שצייר צורה, היה הקב"ה יחיד בעולם בלא צורה ודמיון. ומאן דאשתמודע ליה קדם בריאה, דאיהו לבר מדיוקנא אפור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא, לא באות ה' ולא באות ו', ואפילו בשמא קדישא, ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראייתם כל תמונה. ומי שמשגו ית' קודם מדרגת בריאה, שהיא בינה, שהוא ית' שם מחוץ לכל תמונה, אסור לדמות לו שם צורה ותמונה בעולם לא באות ה' ולא באות ו' ואפילו לקרא אותו בשם הויה הקדוש או באיזה אות ונקודה. וזה שאומר הכתוב כי לא ראייתם כל תמונה. כלומר, שהכתוב כי לא ראייתם כל תמונה קאי על הזוכים להשיגו למעלה ממדרגת הבריאה, שהיא בינה, כי בב' הספירות כתר חכמה, אין שם בחינת צורה ודמיון כלל. שפירושו כלים וגבולים, כנ"ל באות י"ח ותחילת הכלים מתחילים מספירת הבינה ולמטה. ולכן כל הרמזים באותיות או נקודות או שמות הקדושים, אינם אלא מבינה ולמטה בלבד, וגם לא במקומם של הספירות עצמן אלא כלפי המקבלים בלבד, כנ"ל אצל ספירת המלכות.

(לז) (ולכאורה נמצא בדבריהם כעין סתירה, שהרי מקודם לכן אמרו, שרק מספירת המלכות נמשכות הצורות אל המקבלים, שאומר אלא כך נחית לאמלכא על בריון וכו' שז"ס וביד נביאים אדמה, וכאן אומר שמבריאה ולמטה דהיינו מבינה ולמטה נמשכות הצורות אל המקבלים. והענין הוא, כי באמת אין צורה ותמונה נמשכת אלא מבחי"ד שהיא המלכות, וממנה נמשכים הכלים במקום המקבלים, ולא כלום מט' ספירות ראשונות שהן כתר חכמה בינה תפארת. (כמו שנתבאר בפתיחה לחכמת הקבלה אות נ"ח) אלא בעולם התיקון, נעשה שיתוף מדת הרחמים בדין, שפירושו שהעלה ספירת המלכות הנבחנת למדת הדין והביאה

(מ) וקרא אל אלקים שדי צבאות אהיה, בנין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה, איך יתנהג עלמא בחמד ונבורח לפי עובדיהון דבני נשא. וקרא עצמו בשמות, אל אלקים שדי צבאות אהיה בכדי שיכירו אותו ית' בכל מדה ומדה שבו. כי עשרה שמות שבתורה שאינם נמחקים, ה"ס עשר הספירות. כמ"ש בזהר (ויקרא אות קס"ח) ספירת הכתר נק' אהי', וספירת החכמה נק' יה', וספירת הבינה נק' הוי"ה בניקוד אלקים, ספירת החסד נק' אל, וספירת הגבורה נק' אלקים, וספירת ת"ת נק' הוי"ה, וב' הספירות נצח והוד נקראות צבאות וספירת היסוד נק' אל חי, וספירת המלכות נקראת אדנ"י.

(מא) דאי לא יתפשט נהוריה על כל בריין, איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו. ואם לא היה מתפשט אורו ית' על כל הבריות על ידי שנתלבש כביכול באלו הספירות הקדושות איך היו הבריות זוכות להכיר אותו ית' ואיך היה מקוים הכתוב מלא כל הארץ כבודו. פירוש, שבוה מתרץ את החפץ האלקי להראות אל הנשמות כמו שבו עצמו היה אלו השינוים שבהספירות, שהוא בכדי ליתן מקום להנשמות להכרה והשגה מספקת בו ית', כי אז יקוים הכ' מלא כל הארץ כבודו. דהיינו כמו שאמרנו לעיל באות ל"ג ע"ש.

(מב) וזו ליה מאן דישוה ליה לשום מדה, ואפילו מאלין מדות דיליה, כל שכן לבני האדם אשר בעפר יפודם דכלים ונפסדים. ועם כל זה, וזו למי שישוה לו ית' לאיזה מדה. כלומר שיאמר, שהמדה נמצאת בו ית' כשהוא לעצמו, ואפילו באלו המדות הרוחניות שהוא מתראה להנשמות, ומכל שכן במדות גשמיות מטבע בני אדם שיסודם מעפר והם כלים ונפסדים. דהיינו כמו שאמרנו (לעיל באות ל"ד) כי אע"פ שחפץ אלקי הוא, שהנשמות המקבלות תראינה, שהשינויים שבהן, הן במשפיע ית', עכ"ז צריך להיות ברור לנשמות, שאין בו ח"ו שום שינוי ושום מדה, אלא הוא רק חפץ אלקי שיתדמה להם כן, כסו"ה וביד הנביאים אדמה. ואם ח"ו יטעו בזה או וזו להם, כי אבדו כרגע מהשפע האלקי, ואין צריך לומר כלפי הטפשים שירדמו לו ית' איזה מקרה ממקרי בשר ודם הכלה ונפסד עכ"ל. וטוב למעיין שישכיל כל ההמשך של הזהר הזה, המבאר ענין עשר הספירות וגי' העולמות ביע. ואין כאן המקום להאריך יותר.

אדם שה"ס רמ"ח מצות עשה כנגד רמ"ח אברים, ושס"ה מצות לא תעשה כנגד שס"ה גידין, ויש בה ה' חלוקות שה"ס ה' חומשי תורה וזהו המכונה דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, דהיינו אדם דבריאה, שהוא בינה, שממנה מתחילים אלו הכלים להמשך במקומם של הנשמות. ומכונה אדם העליון, כי יש ג' בחינות אדם בספירות, דהיינו אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, אמנם בכתר וחכמה אין שום תמונה כלל, שיתכן לכנותה באיזה אות ונקודה, או בד' אותיות הוי"ה. כנ"ל. ולפי שמדבר כאן מעולם הבריאה, לפיכך מדייק לומר אדם עלאה. אמנם תזכור תמיד דברי הזהר, שאין תמונת הללו במקומן של הספירות בינה ות"ת ומלכות, אלא רק במקומם של המקבלים. אלא משום שאלו הספירות משפיעים הכלים ולבושים ההם, בנין דישתמודעון ליה במדות דיליה בכדי שהנשמות ישיגו אותו, על ידי האור הנמשך להם במדה וגבול, ע"פ תרי"ג האברים שלהם, לכן אנו מכנים גם למשפיעים בשם אדם. אמנם שם הם רק בבחינת צבע לבן כנ"ל באות ח' ע"ה.

(לט) ולא יוקשה לך הרי ד' אותיות הויה וקוצו של יוד הן ה' כלים כנ"ל, כי הכלים מכונים תמיד אותיות, והן סוד ה' הספירות כח"ב תו"מ כנ"ל, הרי מפורש, שיש כלים גם בכתר חכמה, שעליהם רומזים קש"י והיוד דהויה. והענין הוא כי מה שאומר, התמונות, והמדות שהן הכלים, מתחילות מבריאה ולמטה, דהיינו בג' הספירות בינה ות"ת ומלכות בלבד, ולא בכוח"ה, היינו מבחינת מהותן של הספירות. אמנם נודע, שהספירות נכללות זו מזו, ויש ע"ס כח"ב תו"מ בכתר וכן כח"ב תו"מ בחכמה, וכן כח"ב תו"מ בבינה, וכן בת"ת וכן במלכות. ולפי"ז נמצא שבכל אחת מה' הספירות כח"ב תו"מ נמצאות ג' הספירות בינה ותפארת ומלכות שמהן באים הכלים. ובזה תבין, שקוצו של יוד שה"ס הכלים דכתר, יורה על בינה ותו"מ הנכללים בכתר. והי' דהויה שהיא כלי דחכמה, יורה על בינה ותו"מ הנכללים בחכמה. באופן שבחינת כתר וחכמה הנכללים אפילו בבינה וזו"ן אין להם בחינת כלים, ובחינת בינה ותו"מ הנכללים אפי' בכתר חכמה נוהג גם בהם כלים. ומבחי' זו, יש באמת ה' בחינות אדם, כי הבינה ותו"מ שבכל ה' הספירות משפיעים בסוד מרכבה דאדם. ולפיכך יש אדם מבחינת כתר ונקרא אדם קדמון, ויש אדם מבחינת חכמה ונקרא אדם דאצילות ואדם מבחינת בינה ונקרא אדם דבריאה. ואדם מבחינת תפארת, ונק' אדם דיצירה, ואדם מבחינת מלכות ונק' אדם דעשיה.

פתיחה לחכמת הקבלה

והרע, שזים אור וכלי שאנו מבחינים בעולמות עליונים, כי הם באים בהכרח כרוכים יחד, ומשתלשלים יחד מסדרגה לסדרגה, ובשיעור שהסדרגות יורדות מאת אור פניו ומתרחקות מסנוי'ת' כן הוא שיעור ההתגשמות של הרצון לקבל הכלול בהשפע. וכן אפשר לומר לחיפך, אשר כפי שיעור התגשמות של הרצון לקבל בהשפע, כן חולך ויורד מסדרגה לסדרגה, כפי ש' להלן. עד המקום הנמוך מכלם, דחיינו שהרצון לקבל מתגשם שם בכל שיעורו הראוי, נבחן המקום שהוא בשם עולם העשית, והרצון לקבל נבחן לבחינת גופו של אדם, והשפע שמקבל נבחן לזר'ת' חוכנו של החיים שבנוף הוא. ועד'ו גם בשאר בריות שבקוה'ו. באופן, שכל החכחן שבין העולמות העליונים לעוה'ו, הוא, כי כל עוד שהרצון לקבל הכלול בשפעו יח' לא נתגשם בצורתו הסופי, נבחן שיעורו נמצא בעולמות הרוחניים, העליונים מעוה'ו, ואחר שהרצון לקבל נתגשם בצורתו המופי, הוא נבחן שכבר הוא מצוי בעוה'ו.

ג) וסדר השתלשלות האמור עד לחביא את הרצון לקבל על צורתו הסופית שבקוה'ו, הוא על סדר ד' בחינות שיש בד' אותיות של השם בן ד'. כי ד' אותיות הו'י'ת' שבשמו יח' כוללות את כל הסיציות כולל סכלי יוצא מסנה אף משהו מן הששהו. ומבחינת הכלל, הן מתבארות בע'ס: חכמה, בינה, תי'ת, סלכות, ושרשם. והם עשר ספירות, כי ספירת התפארת כולל בעצמו שש ספירות הנקראות הגית נה'י. והשורש נקרא כהר, אמנם בעיקרם הם נקראים חוי'ב חו'י'ם. וזכור זה. והן ד' עולמות הנקי: אצילות, בריאה, יצירה, עשית. ועולם העשית כולל בתוכה גם את עוה'ו. באופן, שאין לך ברית בעוה'ו שלא תהיה מחודשת סאים ב'י'ת, דחיינו במחשבת הבריאה, שהיא בכדי להנות לנבראי, כנ'ל: והיא בהכרח כלולה תיכף מאור וכלי, כלומר סאיזה שיעור של שפע עם בחינת רצון לקבל את השפע ההוא, אשר שיעור השפע הוא נמשך פעצמותו יח' יש מיש, והרצון לקבל השפע הוא מחודש יש באין, כנ'ל. ובכדי שהרצון לקבל ההוא יבא על תכונתו הסופית, הוא מחויב להשתלש' עם השפע שבו

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' הפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (מכות כ"ג ע"ב) ונודע שזכות הוא מלשון חוזקכות, והוא ע"ד שאסרו ז"ל לא נתנו מצות אלא לצרף בהן את ישראל (כיר רמ"ד) ויש להבין ענין הזכות הזה שאנו משיגין ע"י תורה ומצות, וכן מהו העוביות שבנו שאנו צריכים לזכותו ע"י התורה ומצות. וכבר דברנו מזה בספרי, פנים מסבירות, ותלמוד עשר הספירות. ונחזור כאן בקיצור, כי מחשבת הבריאה היתה כרי להנות לנבראים כפי מתנת ידו הרחבה יח' ויח', ומכאן הוטבע בהגשמות רצון וחשק גדול לקבל את שפעו יח', כי הרצון לקבל הוא הכלי על מדה התענוג שבהשפע, כי לפי מדה גדלו ותוספן של הרצון לקבל את שפע, כן הוא מדה ותענוג ותחסרה שבהשפע לא פחות ולא יותר, והם מקושרים זה בזה עד שאין לחלק ביניהם זולת בחינם, שהתענוג מיוחס להשפע והרצון הגדול לקבל את השפע מיוחס להנכרא המקבל. ובהכרח ב' אלה נמשכים מהבורא יח', ובאו בהכרח במחשבת הבריאה, אלא שיש לחלק בהם על דרך הנזכר, אשר השפע הוא כעצמותו יח', כלומר שהוא נמשך יש מיש, והרצון לקבל הכלול שם, הוא השורש של הנבראים, כלומר, הוא השורש של חידוש, שפירושו יציאת יש מאין, כי בעצמותו יח' ודאי שאין שם בחינת הרצון לקבל ח'ו. וע"כ נבחן שחרצון לקבל האמור, הוא כל חומר של הבריאה בראשה עד סופה, עד שכל מיני הבריות המרובות ומקריהן שאין להן שיעור, ודרכי הנהגתן שכבר נתגלו והעתידיים להתגלות, אינם רק שיעורים ושינוי ערכים של הרצון לקבל. וכל מה שיש בהן באותן הבריות, דחיינו כל מה שמקובל בהרצון לקבל המוטבע בהן, כל זה הוא נמשך מעצמותו יח' יש מיש, ואינו כלום מבחינת הבריאה המחודשת יש מאין, כי אינו מחודש כלל, והוא נמשך מנצחיותו יח', יש מיש.

ב) וכפי האמור, כלול הרצון לקבל, בהכרח חכף, במחשבת הבריאה, בכל ריבוי ערכים שבו, ביחד עם השפע הגדול שחשב להנותם ולהעניקם.

שהאור וכלי שבכח"ב כשונים לגמרי מבחי"א כי הכלי שבה הוא הרצון להשפיע והאור שבה נבחן לאור החסדים, שפירושו אור הנמשך מכה הרבקות של הנאצל בהמאציל: כי הרצון להשפיע גורם לו השואת הצורה למאציל, והשואת הצורה ברוחניות הוא דבקות, כמיש להלן. לאחריה באה בחינה ג'. והוא כי אחר שנחמטט האור שבהנאצל לבחינת אור חסדים בלי חכמה כלל, ונודע, שאור החכמה הוא עיקר חיותו של הנאצל, ע"כ הבחי"ב בסופה התעוררה והמשיכה בקרבה שיעור כאור החכמה, להאיר תוך אור החסדים שבה. והנה התעוררות הזו המשיך מחדש שיעור מסוים מהרצון לקבל. שהוא צורת כלי חדשה הנק' בחינה ג' או ת"ת, וכח"ה האור שבה נק' אור חסדים בהארת חכמה: כי עיקר האור הזה הוא אור חסדים ומיעוטו הוא אור חכמה. ואחרית באה בחינה ד', והוא כי גם הכלי דבחי"ג בסופו התעורר להמשיך אור חכמה במילואו כמו שהיה בבחי"א, ונמצא התעוררות הזו הוא בחינת השתוקקות בשיעור הרצון לקבל שבכחי"א, ונוסף עליו, כי עתה כבר נפרד מאור ההוא, כי עתה אין אור החכמה מלוכש בו אלא שמשתוקק אחריו, ע"כ נקבע צורת הרצון לקבל על כל שלימותו, כי אחר התפשטות האור והסתלקותו משם, נקבע הכלי, כנ"ל, וכשיחזור אח"כ ויקבל בחזרה את האור, נמצא הכלי מוקדם להאור. וע"כ נבחנו בחינה ד' הזאת לגמרי כלי. וחיא נק' מלכות.

ו) ואלו ד' ההבחנות הנ"ל ה"ם עשר ספירות הנבחנות בכל נאצל וכל נברא, הן בכלל כולו שהן ד' העולמות, והן בפרט קטן ביותר שבחכמיא. ובחי"ב נק' בינה או עולם הבריאה. ובחי"ג נק' תפארת או עולם היצירה. ובחי"ד נק' מלכות או עולם העשיה. ונבאר את חד' בחינה הנהוגות בכל נשמה. כי כשהנשמה נמשכת סא"ם ב"ה ובאה לעולם האצילות, היא בהי"א של הנשמה. ושם עוד אינה נבחנת בשם הזה, כי השם נשמה יורה שיש בה איזה הפרש מהמאציל ב"ה, שק"י חתפרש הזה יצאה מבחינת א"ם ובאה לאיזה גילוי לרשות בפני עצמה, וכל עוד שאין בה צורת כלי, אין מה שיפריד אותה מעצמותה ית' עד שתחיה ראויה להקרא בשם בפני עצמה. וכבר ידעת שבכחי"א של הכלי אינה ניכרת כלל לכלי וכולה במלה להאור, וז"ם הנאמר בעולם

אצילות

שבו דרך הר' עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, ואז ננכרת הבריה נאור וכלי, הנקרא גוף ואור החיים שבו.

ד) והצורך להשתלשלות הרצון לקבל על ד' בחינות האמורות שבכ"ע, הוא מפני שיש כלל גדול בענין הכלים, אשר התפשטות האור והסתלקותו הוא עושה את הכלי רצוי לתפקידו, פי' כי כל עוד שהכלי לא נפרד פעם מהאור שלו, הרי הוא נכלל עם האור ובטל אליו כנר בפני האבוקה. וענין הביטול הזה הוא, מפני שיש הפניות ביניהם הרחוקה מקצה אל הקצה, כי האור הוא שפע הנמשך מעצמותו ית' יש מיש, ומבחינת מחשבת הבריאה שבאים ית', הוא כולו להשפיע ואין בו מבחינת רצון לקבל אף משחה, והפכי אליו הוא הכלי, שהוא הרצון הגדול לקבל את השפע ההוא, שהוא כל שורשו של הנברא הכתודש, הנה אין בו ענין של השפעה כלום. ולפיכך בהיותם כרוכים זה בזה יחד, כתבטל הרצון לקבל בהאור שבו. ואינו יכול לקבוע את צורתו אלא אחר הסתלקות האור ממנו פעם אחת, כי אחר דסתלקות האור ככנו הוא מתחיל להשתוקק באר אחריו, זו השתוקקות הזאת קובעת וכהליטה את צורת הרצון לקבל כראוי, ואח"כ כשהאור חוזר וכהלבש בו הוא נבחן בעתה לבי' ענינים נבדלים, כלי ואור, או גוף וחיים. וש"ם כאן עיניך כי הוא עמוק מכל עמוק.

ה) ולפיכך, צריכים לד' בחינות שבשם הוי"ה הנק' חכמה בינה ת"ת מלכות. כי בחי"א הנק' חכמה, הוא כאמת כל כללותו של הנאצל אור וכלי, כי בו הרצון לקבל הגדול, עם כל כללות האור שבו הנק' אור החכמה, או אור החיה, כי הוא כל אור החיים שבהנאצל המלוכש בהכלי שלו, אמנם בחינה הא' הזו, נבחנת לכלו אור, והכלי שבו כמעט שאינו ניכר, כי הוא כעורב עם האור ובטל בו כנר בפני האבוקה. ואחריה באה בחי"ב, והוא כי כלי הרכבה בסופו הוא כתגבר בהשואת הצורה לאור העליון שבו, דהיינו שכתעורר בו רצון להשפיע אל המאציל. כמבע האור שבתוכו שהוא כולו להשפיע, ואז ע"י הרצון הזה שנחמטט בו נמשך אליו מהמאציל אור הדש הנקרא אור חסדים, ומשום זה כמעט שנפרש לגמרי מאור החכמה שהשפיע בו המאציל, כי אין אור החכמה מקובל רק בהכלי שלו, שהוא הרצון לקבל הגדול בכל שיעורו, כנ"ל. באופן

פתיחה לחכמת הקבלה

ג

לנשמות, כי כל שיש בו רצון לקבל מושלם ככל בחינותיו, שהוא בחייד, הוא נקרא גשמי והוא נמצא בפרטי כל המציאות הקרוך לעינינו בעוה"ז. וכל שהוא לבעלה משיעור הגדול הזה של הרצון לקבל, נבחן בשם רוחניות, שהם העולמות אבי"ע הגבוהים מעוה"ז וכל המציאות שבהם. וזוה תבין שכל ענין עליות וירידות האמורות בעולמות העליונים אינן בבחינת מקום טרוסה ח"ו, רק בענין ד' הבחינות שברצון לקבל, כי כל הרחוק ביותר מבחייד נבחן למקום יותר גבוה, וכל המתקרב אל בחינת ד' נבחן למקום יותר תחתון.

(יב) אמנם יש להבין, כיון שכל עיקרו של הגברא ושל כל הבריאה בכללה, הוא רק הרצון לקבל בלבד, וזה שיותר מזה אינו לגמרי בכלל בריאת, אלא נמשך יש מיש מעצמותו ית', איכ למח אנו מבחינים את הרצון לקבל הזה לעוביות ועכירות, ואנו מצווים לזכות אותו על ידי תורה ומצוות, עד שזולת זה לא נניע אל המטרה הנעלה של מחשבת הבריאה.

(יג) והענין הוא, כי כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה ע"י ריחוק מקוב, כן נפרדים הרוחניים זה מזה ע"י שינוי הצורה שבהם. ותמצא זה גם בעוה"ז, למשל ב' בני אדם הקרובים ברעמם זה לזה, הם אוהבים זה את זה, ואין ריחוק מקוב פועל עליהם שיתרחקו זה מזה. ובהפך כשהם רחוקים זה מזה בדעותיהם, הרי הם שונאים זה את זה, וקרבת המקום לא יקרב אותם בכאיכה. הרי שינוי הצורה שברעמם מרחקם זה מזה וקרבת הצורה שברעמם מקרבם זה אל זה. ואם למשל טבעו של האחד הוא הפוך בכל בחינותיו כנגד טבעו של השני, הרי הם רחוקים זה מזה כרחוק המורה מסערב. ועד"ז תשכיל ברוחניות, שכל הענינים של התרחקות והתקרבות וזווג ויחוד הנכחנים בהם, הם משקלים של שינוי צורה בלבד, שלפי מדה שינוי הצורה הם מהפירים זמ"ו, ולפי מדה השואת הצורה הם כהרביקים זה בזה. ועם זה תבין שהגם שרצון לקבל הוא חוק כחויב בהנברא, כי הוא כל בחינת נברא שבו, והוא הכלי הראוי לקבל המטרה שבמחשבת הבריאה, עכ"ז הוא נקשה עי"ז נפרד לגמרי מהכאציל, כי יש שינוי צורה עד למדת הפכויות בינו לבין הכאציל, כי הכאציל הוא כולו להשפיע ואין בו כנצוצי קבלה אפילו כשהו ח"ו, והוא, כולו לקבל

אצילות שכולו אלקיות גמור, בסוד איהו וחיהו וגרמוחי חד כהון. ואפילו נשמות שאר בעלי החיים בחיותם עוברים את העולם אצילות נחשבים כקודם דבוקים בעצמותו ית'.

(ד) ובעולם הבריאה כבר שולטת בחינה הב' הנ"ל, דהיינו בחינת הכלי של הרצון להשפיע, וע"כ כשהנשמה משתלשלת וכאה לעולם הבריאה ומשנת בחינת הכלי הוא אשר שם, אז נבחנת בשם נשמה, דהיינו שכבר יצאה ונתפרדה מבחינת עצמותו ית' וחיה עולית בשם בפני עצמה להקרא נשמה. אמנם כלי זה זך מאוד, לחיותו בחשואת הצורה להכאציל, וע"כ נחשבת לרוחניות גמורה.

(ח) ובעולם היצירה כבר שולטת בחינה הג' הנ"ל, שהיא כלולה בעט מצורת הרצון לקבל, וע"כ כשהנשמה משתלשלת וכאה לעולם היצירה ומשנת הכלי החוה, יצאה מבחינת הרוחניות של הנשמה, ונקראת בשם רוח, כי כאן הכלי שלו כבר יקורב בעוביות טועמת, דהיינו בעט הרצון לקבל שיש בו. אמנם עדיין נבחנת לרוחני, כי אין שיעור עוביות זאה מספיק להכדילו לגמרי מן עצמותו ית' להקרא בשם גוף עובד ברשות עצמו. (ט) ובעולם עשיה כבר שולטת בחינת הד', שהיא גמר הכלי של הרצון לקבל הגדול, כנ"ל. יכ"כ משנת בחינה גוף נפרד ונבדל לגמרי בעצמותו ית', העובד ברשות עצמו. והאור שבו נקרא נפש, המורה על אור בלי תנועה מעצמו. יתדע שאין יך פרט קטן כהמציאות שלא יהיה כלול מכל האבי"ע.

(י) ותנך מוצא אין שהנפש הזאת שהוא אור החיים המלוכש בהגוף, נמשכת יש מיש מעצמותו ית' מסש, ובעברה דרך ד' עלמות אבי"ע, כן היא הולכת וכתרחקת מאוד פניו ית' עד שבאה בכלי המיוחד לה הנקרא גוף, ואז נבחן הכלי לגמר צורתו הרצוי. ואם אמנם גם האור שבה נחכעט סאר עד שאין ניכר בו עוד שורש מוצאה עכ"ז ע"י העסק בתורה ומצוות ע"ם להשפיע נחת רוח לייצרו, הוא הולך ומוכך את הכלי שלו הנקרא גוף, עד שנקשה ראוי לקבל את השפע הגדול בכל השיעור הכלול במחשבת הבריאה בעת שכראת. וזה שאמר ר' הנניא בן עקשיא רצח חכמיה לזכות את ישראל לפיכך הרבת להם תורה ומצוות.

(יא) ועם זה תבין גדר האמתי להבחין בין רוחניות

מתנה מחברו. אכן בעת שחברו מרכה להפציר בו בשיעור מספיק, דהייגו עד שיחיה גלוי לו לעינים, שיעשה לחברו טובה גדולה עם אכילתו זו, הנח אז סחרצה ואוכל אצלו. כי כבר אינו סרגיש את עצמו למקבל מתנה, ואת חברו להמשיע, אלא להיפך, כי הוא המשיע ועושה טובה לחברו ע"י קבלתו ממנו את הטובה הזאת. והנך מוצא, שהגם שהרעב והתאבון הוא כלי קבלה המיוחד לאכילה, והאדם החמו חי' לו רעבון ותאבון בסרה כספקת לקבל סעודת חברו, עכ"ז לא היה יכול למעום אצלו אף משהו מחמת הכושה. אלא כשחברו סתחיל להפציר בו, ותוא הולך ומדחה אותו, הרי אז התחיל להתרקס בו כלי קבלת חרשים על האכילה, כי כחות ההפצרה של חברו וכחות הדחיה שלו בעת שהולכים ופתרבים, סופם להצטרף לשיעור מספיק מהמפכים לו בדת הקבלה למדת השפעה, עד שיוכל לצייר בעיניו שיעשה טובה ונחת רוח גדול לחברו עם אכילתו, אשר אז נולדו לו כלי קבלה על סעודת חברו. ונכחן עתה, שכח הדחיה שלו נעשה לעיקר כלי קבלה על הסעודה, ולא הרעב והתאבון אק"פ שחם באמת כלי קבלה חריגים.

(טז) ומדמיון הנ"ל בין אדם לחברו אפשר להבין ענין הוונג דהכאה הנ"ל, ואת האו"ח העולה על ידו, שהוא נעשה כלי קבלה חרשים על אור העליון במקום בחי"ד. כי ענין ההכאה של אור העליון המכה בהמסך ורוצה להתפשט אל בחי"ד, יש לרמותו לענין ההפצרה לאכול אצלו, כי כמה שהוא רוצה מאד שחברו יקבל את סעודתו. כן אור העליון רוצה להתפשט להמקבל. וענין המסך המכה בחאור ומחזירו לאחוריה, יש לרמותו לדבר הדחיה והסירוב של חברו לקבל את סעודתו, כי דוחה את טובתו לאחור. וכמו שחמצא כאן אשר דוקא הסירוב והדחיה נתהפכו ונעשו לכלי קבלה נכונים לקבל את סעודת חברו, כן חוכל לרמות לך, כי האו"ח העולה ע"י הכאת המסך ודחיתו את אור העליון, הוא שנעשה לכלי קבלה חרשים על אור העליון, במקום הבחי"ד ששמשח לכלי קבלה מטרם הצמצום א'. אמנם זה נתקן רק בפרצופי קדושה דאבי"ע, אבל לא בפרצופי קליפות ובעוה"ז, שבהם משמשח הבחי"ד עצמה לכלי קבלה. וע"כ דם נפרדים מאור העליון, כי השינוי צורה של הבחי"ד מפריד אותם, וע"כ נכתבים הקל"י וכן חרשעים, למתים, כי הם נפרדים מחי

לקבל ואין בו מנצוצי השפעה אף משהו. הרי אין לך הפכויות הצורה רחוקה יותר מזה, ונמצא ע"כ בהכרה, כי הפכויות הצורה הונו מפריד אותו מהמאציל.

(יד) וכבר להציל את הנכראים מגודל הפירוד הרחוק הזה, נעשה סוד הצמצום הא', שענינו הוא, שהפריד הבחי"ד הנ"ל כן כל פרצופי הקדושה, באופן שמת גדלות הקבלה ההיא נשארה בכחינת חלל פנוי וריקן מכל אור: כי כל פרצופי הקדושה יצאו בכחינת מסך כחוקן בכלי מלכות שלהם, שלא יקבלו אור בבחי"ד הונו, ואז בעת שהאור העליון נכשך ונתפשט אל הנאצל, והמסך הזה דוחה אותו לאחוריו, הנח זה נכחן כמו הכאה בין אור העליון ובין המסך, המעלה אור חוזר כסמטה למעלה ומלביש העים דאור העליון, כי אותו חלק האור הנדחה לאחוריו נק' אור חוזר, ובהלבשתו לאור העליון נעשה אה"כ כלי קבלה על אור העליון במקום הבחי"ד, כי אח"ז התרחבה כלי המלכות באותו שיעור האו"ח, שהוא אור הנדחה מעלה והלביש לאור העליון כמטה לבעלה. והתפשט גם ממעלה למטה, שכזה נתלבשו האורות בהכלים, דהיינו כחוק אור חוזר ההוא. וחיים ראש וגוף שבכל מדרגה, כי הוונג דהכאה מאור העליון בהמסך, מעלה אור חוזר סממטה למעלה, ומלביש העים דאור העליון בכחינת ע"ם דראש, שפירשו שרשי כלים, כי שם עוד לא יכול להיות הלבשה ממש. ואח"ז כשהמלכות כתפשטת עם האו"ח ההוא ממעלה למטה, אן נגמר האור חוזר ונעשה לבחינת כלים על אור העליון, ואז נעשה הלבשות האורות בכלים, ונקרא גוף של מדרגה ההוא, שפירשו כלים גמורים.

(טו) הרי שנעשו בחינת כלים חרשים בפרצופין וקדושה במקום בחי"ד אחר הצמצום א' שהם נעשו כאור חוזר של זוונג דהכאה בהמסך. ויש אמנם לתבין את אור חוזר הזה, איך הוא נעשה לבחינת כלי קבלה, אחר שהוא מתחילתו רק אור נדחה מקבלה, ונמצא שמשמש תפקיד הפוך מענינו עצמו. ואסכיר לך כמשל מהויות דחאי עלמא, כי מטבע האדם לחבב ולהוקיר מדת השפעה ומאום ושפל בעיניו מדת הקבלה מחברו. ולפיכך הבא לבית חברו והוא סבקשו שיאכל אצלו, הרי אפילו בעת שהוא רעב ביותר יסרב לאכול, כי נכוח ושפל בעיניו להיות מקבל

פתיחה לחכמת הקבלה

ה

אלא הענין הוא, כי הרעב והתאבון שנפסלו בצורתם הרגילה נתגלגלו קמה, כהכח כח הדחיה והסירוב, וקבלו צורה חדשה, שהוא קבלה ע"ס להשפיע, וע"ז נהפך הכוון להיות כבוד. הרי, אשר הכלי קבלה הרגילים עדיין פועלים עתה כמו הטיה, אלא שקבלו צורה חדשה. וכן תקיש בענייננו כאן, כי אמת הוא שבח"ד נפסלה סלהיות כלי קבלה על הע"ס, שהוא סחמת הקוביות שבה, שפירושו שינוי הצורה כלפי הכשפיע, הכפריד מהמשפיע, כנ"ל, אמנם ע"י תיקון הכסך כהכח"ד, הככה על אור העליון ומחזורו לאחוריו, הנה נתגלגלה צורתה הקודמת הפסולה וקבלה צורה חדשה הנקי א"ח, ברומה לגלגל צורת הקבלה בצורת השפעה הניל בתמשל, אשר התוכן של צורה הראשונה לא נשתנה שם, כי גם עתה אינו אכ"ל בלי התאבון. כן גם כאן, כל העוביות, שהיא כח הקבלה, שהיה בכח"ד, נתגלגל ובה חוץ האו"ח, וע"כ נעשה האו"ח כוכשר להיות כלי קבלה. ותשכ"ל זה ח"טב. ולפיכך יש להבחין חסיד בהכסך ב' כחות: הא' קושיות, שהוא כח הדחיה שבו כלפי האור העליון, הב' קוביות, שהוא שיעור הרצון לקבל כבח"ד הנכלל בהכסך, אשר ע"י זוג דהכאה סכח הקושיות שבו, נהפכה קוביות שבו לחיות זכות, דהיינו התהפכות הקבלה להשפעה. וא"ל ב' הכחות שבהכסך פועלים כח' בחינות, שהם ד' הכינות חויב תוים הניל, ושורשם הנק' כתר.

י"ט) כי הגם שביארנו שג' בחינות הראשונות אינן נחשבות עוד לבחינת כלי, אלא רק הבח"ד לבדה נחשבת לכלי כנ"ל באות ה'. עכ"ז כח"ך שג' בחינות הראשונות הן כבות וגורכים להכללת הבח"ד, הניל, ע"כ הן כחכרות בה כהכח"ד, באופן שהבח"ד אחר שישלמה נחשבו בה ד' שעורים ככרת הקבלה שבה: החל כבה"א שהוא שיעור היותר קלוש שבה ככרת הקבלה, ואח"כ בחי"ב שהיא קלוש עכ ביותר כבחי"א ככרת הקבלה שבה, ואח"כ בחי"ג העכה יותר כבחי"ב ככרת הקבלה שבה, ולבסוף בחי"ד שהיא כהינה נצמח העכה יותר מכולם, ככרת הקבלה שלה כושלמת ככל חוכנה. גם יש לרבותין בה עוד, אשר גם הכורש של ה' בחינות כלול בה, שרוא הו"ך ככולם. וא"ל הן ה' בחינות הקבלה הכלולות בבח"ד, ונק' ג"כ בשמות הע"ס כח"ב ח"ים הכלולות בבח"ד, כי ה' בחינות הם

מחי החיים ע"י הרצון לקבל שבהם. כנ"ל באות י"ג ע"ה, ודוק בזה, כי אי אפשר לרסכיר יותר.

ה' בחינות שבמסך

י"ז) והנה נתבאר עד הנה ג' יסודות הראשונים שבהכמת: הא' ענין אור וכלי, שראור הוא המשכה ישרה כקצבותו יח' והכלי הוא בחינת הרצון לקבל הכלול בהכרח באור ההוא, שבשיעור הרצון הזה יצא מכלל באציל לנאצל: והרצו לקבל הזה היא בחינת המלכות הנכונה באור העליון, וע"כ נק' מלכות, שמו, כסוד הוא ושבו אחר, כי שמו בניכטרוי רצון.

ענין הב', הוא ביאור הע"ס וד' עולכות אביע, שהם ד' סדרות זו למטה כו, שהרצון לקבל מחויב להשתלשל על ידיהן עד לקביעות כלי ע"י תוכנו.

ענין הג', הוא ענין הצמצום וככך שנקשה על כלי הקבלה הוה שהוא בח"ד, וחכורתו נהרות כלי קבלה הרשים בהע"ס הנק' אור חוזר. והכל ושנן היטב א"ל ה' יסודות הם וניכוקיהם כפ' שנהבאו לפניך, כי זולתם אין הבנה אף בכלה אחת כהכמה הזו.

י"ח) ועתה נבאר ה' בחינות שיש בהכסך, שע"פ פיהם משתנה שיעורי הקוסח בעת חווג דהכאה שקושה עם אור העליון. ויש להבין תחלה היטב, כי אע"פ שלאחר הצמצום נפסלה הבח"ד סלהיות כלי קבלה על הע"ס, והאו"ח העולה מהכסך ע"י זוג דהכאה נעשה לכלי קבלה בחכורתה, עכ"ז היא סוכרתה להתלוות עם כח הקבלה שבה אל האו"ח, וזולת זה לא היה האו"ח סוכשר כלל להיות כלי קבלה. ותבין זה ג"כ מהכסל הניל באות ט"ו. כי הוכחנו שם אשר כח הדחיה והסירוב לקבל הסעודה נעשה לכלי קבלה במקום הרעב והתאבון, כי הרעב והתאבון שהם כלי קבלה הרגילים, נפסלו כאן סלהיות כלי קבלה סחמת הכושה והכוון להיות כקבל כחנה מחברו, ורק כחות הדחיה והסירוב נעשו בכקוסם לכלי קבלה, כי סח"ך הדחיה והסירוב נהפכה תקבלה להיות השפעה. והשיג על ידם כלי קבלה כוכשרים לקבל סעודת חברו. ועכ"ז אי אפשר לומר שקתה כבר אינו צריך לכלי הקבלה הרגילים שהם הרעב והתאבון, כי זה ברור כבלי תאבון לאכילה לא יוכל לבאאות רצון חברו ולקשות לו נחת רוח עם אכילתו אצלו.

פתיחה לחכמת הקבלה

חייב תוים כנ"ל באות ה'. והשורש נקרא כתר. (כ) ומה שה' בחינות הקבלה שבכחיד נק' בשם הספירות כח"ב תו"ם, הוא. כי הבחיד סטרים הצמצום, דהיינו בקור שהבחיד' היתה הכלי קבלה על העים הכללות באור העליון בסוד הוא אחד ושכו אחר, כי כל העולמות נכללים שם כמ"ש בתע"ס שיעור א'. נבחן שם הלכשה להע"ס ע"פ אותן ה' הבחינות הנ"ל, שכל בחינה מה' הבחינות שבה הלבישה הבחינה שכנגדה בתע"ס שבאור העליון: כי בחינת השורש שבכחינה ד' הלבישה לאור החרת שבע"ס, ובחיי"א שבכחי"ד הלבישה לאור החכמה שבקשר ספי', ובחיי"ב שבה הלבישה לאור הבינה, ובחיי"ג שבה הלבישה לאור הת"ת, ובחינתה עצמה הלבישה לאור המלכות. ולפיכך גם עתה אחר הצמצום א', אחר שהבחיד' נפסלה מלחיות עוד כלי קבלה, נק' גי"כ ה' בחינות העוביות שבה על שם ה' הספירות כח"ב תו"ם. (כא) וכבר ידעת שהומר המסך בכללו מתבאר בהשם קושיות, שפירושי כמו דבר קשה מאד, שאינו מניח למי שהוא לרחוק במשהו תוך גבולו, כן המסך אינו מניח משהו מאור העליון לעבור דרכו אל המלכות, שהיא בחיד, שעם זה נבחן, שכל שיעור האור הראוי להתלבש בכלי המלכות, טעכב עליו המסך ומחורו לאחוריו. גם נחבאר שאותן ה' בחינות העוביות שבכחי"ד נכללות וזאות בהמסך ומחכרות בסדרת הקושיות שבו. ולפיכך נבחנו בהמסך ה' בינים של זוגים דהכאה ע"פ ה' שיעורי עוביות שבו: שזוג דהכאה על כסך שלם מכל ה' בחינות העוביות, מעלה או"ח דכספיק להלביש הע"ס כולן, דהיינו עד קובת כתר. וזוג דהכאה על כסך החכר בעוביות דכחי"ד, שאין בו רק עוביות דכחי"ג, הנה האו"ח שהוא מעלה, מספיק להלביש העים רק עד קומת הכמה, וחסר סכתו. ואם אין בו אלא עוביות דכחי"ב, הנה או"ח שלו קטן יותר ואינו מספיק להלביש הע"ס רק עד קומת בינה, וחסר סכתו דכמה. ואם אין בו אלא עוביות דכחי"א, הנה האו"ח שלו סוקטן יותר, וכספיק להלביש רק עד לקומת ת"ת, וחסר סכח"ב. ואם הוא חסר גם מעוביות דכחי"א, ולא נשאר בו אלא עוביות דבחינת שורש, הנה ההכאה ש"ו קלושה מאד, ומספיק להלביש רק לקומת מלכות בלבדה, וחסר סמים הראשונות, שהם כח"ב ות"ת. (כב) והנך רואה איך ה' שיעורי קומות של ע"ס

יוצאים ע"י ה' מיני זוג דהכאה של המסך, המשווערים על ה' בחינות עוביות שבו. ועתה אודיעך טעם הדברים. כי נורע שאין אור מושג בלי כלי, גם ידעת שה' בחינות עוביות הללו באות מה' בחינות העוביות שבכחי"ד, שכטרם הצמצום היו ה' כלים בהבחיד' שהלבישו להע"ס כח"ב תו"ם, כנ"ל באות י"ח, ואחר הצמצום א' נכללו בה' בחינות של המסך, אשר עם האו"ח שהוא מעלה, הם חוזרים להיות ה' כלים מבחינת או"ח על הע"ס כח"ב תו"ם, במקום הה' כלים שבכחי"ד עצמה שטרם הצמצום. ועל פי זה מוכן סאליו שאם יש בהמסך כל ה' בחינות עוביות הללו, אז יש בו ה' כלים להלביש הע"ס, אבל בעת שאין בו כל מה' בחינות, כי חסר לו העוביות דכחי"ד, הרי אין בו אלא ד' כלים, וע"כ אינו יכול להלביש רק ד' אורות חו"ב תו"ם, והוא חסר מאד אחר שהוא אור הכתר, כמו שחסר לו כלי אחד שהוא העוביות דכחי"ד. וכמו כן, בעת שחסר בו גם בחיי"ג שאין בהמסך רק ג' בחינות עוביות דהיינו רק עד בחיי"ב, הרי אז אין בו רק ג' כלים וע"כ אינו יכול להלביש רק ג' אורות, שהם בינת ת"ת ומלכות, והקומה חסרה אז מבי' האורות כתר וחכמה, כמו שחסרה מבי' הכלים בחיי"ג ובחי"ד. ובעת שאין בהמסך רק ב' בחינות עוביות דהיינו מבחינת שורש ומבחי"א, הרי אין בו אלא ב' כלים, וע"כ אינו מלביש רק ב' אורות שהם אור ת"ת ואור מלכות, ונמצאת הקומה חסרה מג' אורות כח"ב, כמו שחסרה ג' הכלים שהם בחיי"ב ובחי"ג ובחי"ד. ובעת שאין בהמסך רק בחינת אחת דעוביות, שהוא בחינת שורש העוביות לבד, הרי אין לו אלא כלי אחד, לכן אינו יכול להלביש רק אור אחד, שהוא אור המלכות, וקומה זו חסרה מר, אורות כח"ב ות"ת, כמו שחסרה כד' הכלים שהם עוביות דכחי"ד ודכחי"ג ודכחי"ב ודכחי"א. הרי ששיעור הקומה של כל פרצוף ת"ו בדיוק נטרץ כשיעור העוביות שיש בהמסך, שהמסך דכחי"ד מוציא קומת כתר, ודכחי"ג מוציא קובת חכמה ודכחי"ב מוציא קומת בינה, ודכחי"א מוציא קומת ת"ת, ודכחינת שורש מוציא קובת מלכות. (כג) אמנם עוד נשאר לבאר, למה בחוסר כלי מלכות בהמסך שהוא בחי"ד, הוא נחסר מאד, הכתר, ובחוסר גם כלי הת"ת נחסר מאד חכמה וכ"ו, ולכאורה היה צריך להיות בחי"ד, שבחוסר כלי מלכות בהמסך שהיא בחי"ד, יחסר בהקומה רק

יחידה חיה, וכו', שהוא מטעם שבכלים נגדלים העליונים תחילה, וכדאורות נכנסים האחרונים תחילה, כנ"ל. גם הכצא שכל אור הבא כחדש הוא מתלבש רק בכלי דכתר, והוא מטעם שכל הכקבל כהויב לקבל בהכלי היותר זך שבו, שהוא הכלי דכתר. ובטעם זה מחויבים האורות שכבר בלובשים בהפרצוף לרדה טררנה אחת ממקום בעת ביאת כל אור חדש, למשל בכיאת אור הרוח, כדויב אור הנפש לירד בהכלי דכתר לכלי דהככה, כדי לפנות בקום הכלי דכתר שיוכל לקבל את אור החדש, שרוא הרוח. וכן אם האור החדש הוא נשמה, כהויב גם הרוח לרדת בהכלי דכתר לכלי דהככה לפנות כקומו דכתר לאור החדש שהוא נשמה, וכשום זה כהויב הנפש שהיתה בכלי דהככה לרדת לכלי דבינה, וכו' עדין. וכל זה הוא כדי לפנות הכלי דכתר בשביל אור החדש. ושסור הכלל הזה בידך, וחולל להבחין חסיד בכל ענין אם כדברים בערך כלים ואם בערך אורות, ואז לא תחבלבל כי יש חסיד ערך הפכי ביניהם. והנה נתבאר היטב ענין ה' בחינות שבהמסך, אין שעל ידיהן כשונות שיעורי הקובץ זה למטה מזה.

ה' פרצופי א"ק

כו) אחר שנחבאר היטב ענין המסך שנתקן בכלי המלכות, שהוא הבחיר אחר שנחצצמטה, וענין ה' מיני זוג דהכאה אשר בו, דמוציאים ה' קומות של עים זו לכטה בזו, נבאר קתה ה' פרצופי איק הקודמים לדי עולמות אביע. וזאת כבר ידעת, שהאויח הזה שקולה עיי זוג דהכאה ממטה לנעלה ומלביש הנ"ם דאור העליון, הוא בספיק רק לשרשי כלים דמכונים עים דראש הפרצוף, ובכדי לגבור את הכלים, כתרחת המלכות דראש באוהם העים דאויח שהלבישו להעים דראש, והיא כחפצבת בינה ובה כמנלה לכטה באוהו שיעור קונה שכעזר ספירות דראש ובההפצטות הזח נגברו הכלים, שהם נקי נוף הפרצוף. כנ"ל, באות י"ד. באופן שב' בחינות של עים יש להבחין חסיד בכל פרצוף: ראש, ונוף, וחזור זה.

כז) והנה החילה יצא הפרצוף הראשון דאי, כי תיכף אחר צמצום א' אשר הבחיר נחצצמטה כלחיות כלי קבלה על אור העליון, והיא נתקנה בכך כנ"ל, הנה אז נבשך אור העליון להתלבש בכלי מלכות כדרכו, והמסך שבכלי מלכות עיכב

אור מלכות, ויהיה בו די אורות לכחיב ותית. וכן בחוסר ב' כלים כהייג וכחיר, יחסרו האורות סתית ומלכות, ויהיה בהקונה ג' אורות דכחיב. וכו' עדין. (עיי לעיל אות כ')

כד) וזתשובה היא, כי יש חסיד ערך הפכי בין האורות להכלים, כי סדרך הכלים הוא שהכלים העליונים נגדלים תחילה בהפרצוף, שסתחלה נגדל הכתר ואחריה דכלי דהככה וכו' עד שכלי המלכות נגדל באחרונה. ועיי אנו ככנים להכלים בסדר כחיב הים מלבעלה לכטה. כי כן טבע גידולם. והפכי אליהם האורות, כי באורות, האורות התחתונים נכנסים תחלה בהפרצוף, כל סתחילה נכנס הנפש שהיא אור המלכות, ואח"כ הרוח שהוא אור ה"א וכו' עד שאור היחידה נכנס באחרונה. ועיי אנו ככנים להאורות בכדר נרנחי כמטה לנעלה, כי כן סדר כניחתם כהתא לעילא. באופן, בעת, שקוד לא נגדל בהפרצוף רק כלי אחר, שהוא בהכוח כלי העליון כתר, כנ"ל, הנה אז לא נכנס בהפ צוף אור היחידה הכיחוס לכלי ההוא, אלא רק אור דתחתון ככולם, שהוא אור הנפש, ואור הנפש מתלבש בהכלי דכתר. וכשנגדלו ב' כלים בהפרצוף שהם ב' העליונים כתר והככה, הנה אז נכנס בו גם אור הרוח ויורד אז אור הנפש בכלי דכתר אל כלי דהכמה ואור הרוח מתלבש בהכלי דכתר. וכן כשנגדל כלי ג' בהפרצוף שהוא כלי הבינה, אז נכנס בו אור נשמה, ואז יורד אור הנפש מכלי דהכמה לכלי דבינה, ואור הרוח לכלי דהכמה ואור הנשמה כלי דבינה, ואז יורד אור הנפש מכלי דבינה לכלי דת' ואור הרוח לכלי דבינה ואור הנשמה לכלי דהכמה ואור ה"היה בכלי דכתר. וכשנגדל כלי חבישי בהפרצוף, שהוא כלי מלכות, נכנס בו אור היהודה, ואז באים כל האורות בהכלים הכיודכים להם, כי אור הנפש יורד מהכלי דתית לכלי דמלכות, ואור הרוח לכלי דתית, ואור הנשמה לכלי דבינה, ואור החיה לכלי דהכמה, ואור היחידה לכלי דכתר.

כח) הרי שכל עוד שלא נגדלו כל ה' הכלים כחיב תיב בהפרצוף, נמצאים האורות שלא בכקוסם המיחוס להם, ולא עוד אלא שהם כערך התפכי, שכחוסד כלי מלכות חסר שם אור היחידה, וכחוסר ב' הכלים חיים חסרים שם

פתיחה לחכמת הקבלה

שיעורי קיבה זה לכטה כזה שנחבאר בה' פרצופין דאי'ק לעי' וכן בכל הכדרגות הכתבארים בהי'פ של כל עולם ועולם כד' העולמות אבי'ע עד המלכות דקשית, צריכים להבין היטב ענין הזדככות המסך דגוף הנוהג בכל פרצוף כפרצופי אי'ק ועולם הנקודים ובעולם התיקון.

(א) והענין הוא שאין לך פרצוף או איזה סדרגה שהיא, שלא יהיה לה ב' אורות הנק' אור מקיף ואור פנימי. ונבארם באי'ק, כי האור מקיף של פרצוף הא' דאי'ק הי'ם אור א'ם ביה הסמלא את כל המציאות, אשר לאחר הצמצום א' והמסך שנחנק בהמלכות, נעשה זוג דהכאה כאור הא'ם על הכסך הזה, ועי' האוי'ח שהקלה המסך חזר והכשיך אור העליון לעולם הצמצום, בבחינת ע'ם דראש וע'ם דגוף, כני'ל אות כ'יה. אמנם הכשכה זו שנפרצוף אי'ק בא'ם ביה אינה סמלא את כל המציאות כנטרם הצמצום, אלא שנכחן בראש וסוף: הן מבחינת מלכעה למטה, כי אורו נפסק על הנקודה דעוהיז, שה'ם מלכות המסיימת בסויה ועמדו רגליו על הר הזיתים. והן מבחינת כפנים לחוץ, כי כמו שיש ע'ם כמקלה למטה כח'ב תו'ם והמלכות כמייכה את האי'ק מלכטה, כן יש ע'ם כח'ב תו'ם כפנים לחוץ. המכונים כוהא עצמות גידין כשר ועור, אשר העור, שהוא סוד המלכות, כמייכת את הפרצוף מבחוץ, אשר בערך הזה נבחן פרצוף אי'ק, כלפי א'ם ביה המללא את כל המציאות, רק כמו קו דק בלבד, כי פרצוף העור כמיימת אותו וכמבילה אותו כביב כביב מבחוץ, ואינו יכול להתרחב למלא אה כל החלל שנהצמצם, ונשאר רק קו דק עוכד באמצעו של החלל. והנה שיעור האור שנחבבל באי'ק, דהיינו קו הדק, נקרא אור פנימי. וכל דפרש הגדול הזה שבין האוי'פ שבאי'ק ובין אור א'ם ביה כנטרם הצמצום, נקרא אור מקיף, כי הוא נשאר בבחינת או'ם כמכבי פרצוף אי'ק, כי לא יכול להתלבש כפנימיות הפרצוף.

(ב) ונחבאר היטב כור האו'ם דאי'ק שלגדלו אין קץ והכליות. אכנס אין הכונה שא'ם ב'ח המללא את כל המציאות הוא עצמו הוא בבחינת או'ם לאי'ק, אלא הכונה הוא, שבקע שנעשה דוונג דהכאה על המלכות דראש אי'ק, אשר א'ם הכה כהנכך אשר שב, שפירושו שרצה להתלבש בבחינת דאי'ק כמו כנטרם הצמצום, אלא המסך שבמלכות דראש אי'ק הכה בו, שפירושו שעיכב עליו

עליו והחזיר את האור לאהוריו, ועי' הכאה זו שהיחה מסמך דבחי'ה, העלה או'ח עד קומת כתר שבאור העליון, ואותו או'ח נעשה ללבוש ובחינת שורשי כלים להע'ם שבאור העליון, הנקרא ע'ם דראש של הפרצוף הראשון דאי'ק. ואח'ז התרחבה והתפשטה המלכות היא עם האוי'ח, ככה ע'ם דראש בינה ובה, לע'ם הדשות כמקלה לכטה, ואז נכטרו הכלים בבחינת הגוף. וכל שיעור הקיבה שיצא בע'ם דראש נתלבש ג'כ בהע'ם דגוף. ובה נגמר הפרצוף הא' דאי'ק ראש וגוף. (כ) ואח'ז חזר ונשנה אותו הזוג דהכאה על מסך המחקן שבכלי מלכות שאין בו רק עוביות דבחי'ג, ואז יצא עליו רק קובת חכמה ראש וגוף. כי מהן שחסר בהמסך העוביות דבחי'ה, אין בו רק ד' כלים כח'ב ת'ח. ועי' אין מקום כאוי'ח להלביש רק ד' אורות לכה, שהם חנרי'ג, וחסר בו אור היחידה. ונק' עי'ב דא'ק. ואח'כ חזר אותו הזוג דהכאה הנ'ל על מסך שבכלי מלכות שאין בו רק עוביות דבחי'ב, ואז יצאו עליו ע'ם ראש וגוף בקובת בינה, והוא נקרא פרצוף ס'ג דאי'ק, שהסרי'ם כוב' הכלים דו'א ומלכות וב' האורות דחיה יחידה, ואח'כ יצא הזוג דהכאה על מסך שאין בו רק עוביות דבחי'א, ואז יצאו ע'ם ראש וגוף בקובת ח'ח, והמרים בו ג' כלים בינה ד'א ומלכות, וג' אורות נשכה חיה יחידה, ואין בו אלא רוח ונפש כהאורות, המלובשים בכתר חכמה דכל'ם, והוא הנק' פרצוף ט'יה וכ'ן דאי'ק. וזכור כאן את ערך ההפכי שבין כלים לאורות כני'ל באות כ'ד.

(כט) והנה נחבאר אופן יציאתם של ה'פ אי'ק הנק' גלגלתא עי'ב ס'ג ביה ובין זה לכטה כזה, שכל תחתון חסר בחינה עליונה של העליון שלו, כי לפרצוף עי'ב חסר אור יחידה, ובפרצוף ס'ג חסר גם אור הח'ח שיש להעליון שלו שהוא עי'ב. ובפרצוף ט'יה ובין חסר גם אור הנשכה שיש בהעליון שלו שהוא ס'ג. והוא כבעס שזה הל'ו בשיעור העוביות שבהנכך שעליו נעשה הזוג דהכאה, כמבאר באות י'ח. אמנם צריכים להבין כי ומה גרם שהנכך ילך ויהמלט בחינת אהר בחינה כשיעור עוביותו, עד שיתחלק לה' שיעורי קומה שבה' מיני זוגים הללו.

הזדככות המסך לאצילות פרצוף

(ל) ככדי להבין ענין השתלשלות הכדרגות בה'

עליו מלחמפשט בכחיד, והחזירו לאחוריו כניל
 אות יד, שבאמת, האו"ח הזה שיצא ע"י החזרת
 האור לאחוריו נקשה ג"כ בהינתן כלים להלכשת
 אור העליון, כניל, אמנם יש הפרש גדול מאוד
 בין קבלת הבחיד שמטרת הצמצום ובין קבלת
 האור חוזר שלאחר הצמצום, שהרי לא הלביש
 אלא בחינת קו דק בראש וסוף כניל, אשר כל
 זה פעל המסך בסכת הכאתו על אור העליון, הנה
 זה השיעור שנרחה מא"ק בסכת המסך,
 כלומר כל אוהו השיעור שאור העליון מא"ס ביה
 רצה להתלבש בכחיד לולא המסך שעוכב עליו
 הוא הנקשה לאו"ם מסביב הא"ק. והטעם הוא כי
 אין שינוי והערך ברוחני, וכיון שאור א"ס נמשך
 להא"ק להתלבש בכחיד, חרי זה צריך להתקיים
 כן, לכן אע"פ שעתה עיכב עליו המסך והחזירו
 לאחוריו, עכ"ז אין זה סותר להכשכת א"ס ח"ו,
 אלא אדרבא הוא סקיים אותו, רק באופן אחר,
 והיינו ע"י ריבוי הזווגים בח' העולמות א"ק
 ואכ"ע, עד לגמר התיקון, שתהיה הבחיד מתוקנת
 על ידיהם בכל שליבותה, ואז א"ס יתלבש בה
 כבתחילה. הרי שלא נקשה שום שינוי והערך ע"י
 הכאת המסך באור העליון. וזה סוד מ"ש בזוהר,
 א"ס לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת
 זוגיה. ובינתיים, כלומר, עד הוסן ההוא, נבחן
 שאור א"ס הוזה נקשה לאו"ם, שפירושו שעוכב
 להתלבש בו לאחר סכאן, וקחה הוא כסכב וסאיר
 עליו רק מבחוץ בהארע מסויכת, שהארה זו
 מסגלתו להתפשט באותם החוקים הראויים להביאה
 לקבל האו"ם הזה בהשיעור שא"ס ב"ה נמשך
 אליו כבתחילה.

עליו מלחמפשט בכחיד, והחזירו לאחוריו כניל
 אות יד, שבאמת, האו"ח הזה שיצא ע"י החזרת
 האור לאחוריו נקשה ג"כ בהינתן כלים להלכשת
 אור העליון, כניל, אמנם יש הפרש גדול מאוד
 בין קבלת הבחיד שמטרת הצמצום ובין קבלת
 האור חוזר שלאחר הצמצום, שהרי לא הלביש
 אלא בחינת קו דק בראש וסוף כניל, אשר כל
 זה פעל המסך בסכת הכאתו על אור העליון, הנה
 זה השיעור שנרחה מא"ק בסכת המסך,
 כלומר כל אוהו השיעור שאור העליון מא"ס ביה
 רצה להתלבש בכחיד לולא המסך שעוכב עליו
 הוא הנקשה לאו"ם מסביב הא"ק. והטעם הוא כי
 אין שינוי והערך ברוחני, וכיון שאור א"ס נמשך
 להא"ק להתלבש בכחיד, חרי זה צריך להתקיים
 כן, לכן אע"פ שעתה עיכב עליו המסך והחזירו
 לאחוריו, עכ"ז אין זה סותר להכשכת א"ס ח"ו,
 אלא אדרבא הוא סקיים אותו, רק באופן אחר,
 והיינו ע"י ריבוי הזווגים בח' העולמות א"ק
 ואכ"ע, עד לגמר התיקון, שתהיה הבחיד מתוקנת
 על ידיהם בכל שליבותה, ואז א"ס יתלבש בה
 כבתחילה. הרי שלא נקשה שום שינוי והערך ע"י
 הכאת המסך באור העליון. וזה סוד מ"ש בזוהר,
 א"ס לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת
 זוגיה. ובינתיים, כלומר, עד הוסן ההוא, נבחן
 שאור א"ס הוזה נקשה לאו"ם, שפירושו שעוכב
 להתלבש בו לאחר סכאן, וקחה הוא כסכב וסאיר
 עליו רק מבחוץ בהארע מסויכת, שהארה זו
 מסגלתו להתפשט באותם החוקים הראויים להביאה
 לקבל האו"ם הזה בהשיעור שא"ס ב"ה נמשך
 אליו כבתחילה.

לד) ונתנה הביטוש הזה נמשך, עד שהאו"ם מוכך
 את המסך מכל עוביותו ומעלה אותו לשרשו
 העליון שבפה דראש, כלומר שמוכך מסגנו כל
 העוביות שממעלה למטה המכונה כסך ועוביות
 דגוף, ולא נשאר בו רק השרוש דגוף שהוא בחינת
 הכסך דמלכות דראש הנק' פה, והיינו שנוזרך
 מכל העוביות שממעלה למטה, שהוא החוצץ בין
 או"פ לאו"ם, ולא נשאר רק העוביות שממטה
 לבעלה, ששם עוד לא נקשה ההבדל באו"פ
 לאו"ם, כניל בדיבור הבכוד. ונודע שהשואת
 הצורה מדביק הרוחניים להיות אחד, ע"כ אחר
 שנוזרך המסך דגוף מכל עוביות של הגוף, ולא
 נשאר בו רק עוביות השוה להמסך דפה דראש,
 ונקשה צורתו שזה אל המסך דראש. הנה נכלל
 עמו להיות אחד כמשל, כי אין ביניהם סח

לד) ונתנה הביטוש הזה נמשך, עד שהאו"ם מוכך
 את המסך מכל עוביותו ומעלה אותו לשרשו
 העליון שבפה דראש, כלומר שמוכך מסגנו כל
 העוביות שממעלה למטה המכונה כסך ועוביות
 דגוף, ולא נשאר בו רק השרוש דגוף שהוא בחינת
 הכסך דמלכות דראש הנק' פה, והיינו שנוזרך
 מכל העוביות שממעלה למטה, שהוא החוצץ בין
 או"פ לאו"ם, ולא נשאר רק העוביות שממטה
 לבעלה, ששם עוד לא נקשה ההבדל באו"פ
 לאו"ם, כניל בדיבור הבכוד. ונודע שהשואת
 הצורה מדביק הרוחניים להיות אחד, ע"כ אחר
 שנוזרך המסך דגוף מכל עוביות של הגוף, ולא
 נשאר בו רק עוביות השוה להמסך דפה דראש,
 ונקשה צורתו שזה אל המסך דראש. הנה נכלל
 עמו להיות אחד כמשל, כי אין ביניהם סח

הגוף, כי המסך הסתוקן בת לא הרחיק אור העליון עם הכאתו בו, אלא אדרבא שעיי אור חוזר שהעלה, הליביש והמשיך את האור העליון בכחינת עינים דראש, ונסצא מתפשט כמעלה למטה עד שנתלכשו העינים דאור העליון בהכלי דאורי' הנקרא גוף. ועיכ נבחן המסך והמלכות דראש בכחינת מאציל להעיס דגוף. ולא ניכר עדיין שום בחינת כנביל וכדחת בהמסך ומלכות הזאת. משאיכ המסך והמלכות דגוף, שפירשו, שאחר שהעיס נתפשטו מפה דראש סכעלה למטה, אינם מתפשטים רק עד המלכות שבקיסם ההם, כי אור העליון אינו יכול להתפשט תוך המלכות דגוף, מפני המסך הסתוקן שם המעכבו מלהתפשט אל המלכות, ועיכ נפסק הפרצוף שם ונקשה סוף וסיום על הפרצוף. הרי שכל כח הצמצום והגבול מתגלה רק בהמסך והמלכות הזאת של הגוף, ולפיכך כל הביטוש דאורים באויפ הני' אינו נקשה רק בהמסך דגוף בלבד, כי הוא המגביל ומרחיק את האור מלהאיר בפנימיות הפרצוף, ולא במסך דראש, כי המסך של הראש הוא רק הממשיך ומלביש האורות, ואין עדיין כת הגבול מתגלה בו אף משהו.

לט) ונתבאר שמכח הביטוש דאורים באויפ חוזר המסך ומלכות המסיימת להיות לבחינת מסך ומלכות המזוונת. (לעיל אות' לה) כי הביטוש דאור מקיף טיהר את המסך המסיים בכל העוביות דגוף שהיה בו ולא נשאר בו רק רשיבות דקות כהעוביות ההיא השוות להעוביות דבסך דראש, ונדוע שהשמות הצורה כדביק וכיחד הרוחניים זה בזה, לפיכך אחר שהמסך דגוף השווה צורת עוביותו לחכסך דראש, הנה חיקף נכלל בו ונקשה עמו כאלו היו מסך אחד, ואז קבל כח לזווג דהכחה כמו מסך דראש ויצאו עליו העיס דקוסה החדשה, כניל. אמנם יחד עם זוונו זה, נהדרשו בו בהמסך דגוף, הרשימות דעוביות דגוף שהיו בו כההילה, ואז חזר וניכר בו שוב שינוי הצורה באיזה שיעור בינו להמסך דראש הנכלל עמו, והכר של השינוי הזה סבדילתו ומוציאתו כהפה דראש דעליון. כי אחר שהור וניכר סקורו דראשון, שהוא מפה ולבטה דעליון, הנה אז אינו יכול לעמוד עוד למעלה מפה דעליון, כי שינוי הצורה כפריד הרוחניים זה בזה, ונסצא שהוכרח לירד כשם להמקום שבהם ולבטה דעליון. ולפיכך, נבחן בהכרח לגוף שני כל העליון

שיחלק אותם לשנים, וזה מכונה שהמסך דגוף עלה לפה דראש. וכיון שנכלל המסך דגוף בהמסך דראש נמצא נכלל שוב כהזווג דהכחה שבמסך דפה דראש, ונקשה עליו זווג דהכחה כהדרש, ויוצאות בו עינים בקוסה חדשה הנק' עיב דא"ק, או פרצוף חכמה דא"ק. והוא נחשב לכן ותולדה של הפרצוף הא' דא"ק.

לז) ואחר שפרצוף עיב דא"ק יצא ונשלם בראש גוף, חזר גם עליו ענין הביטוש דאורים באויפ עיד שנתבאר לעיל בפרצוף הא' דא"ק, והמסך דגוף שלו נזדכך גיכ בכל עוביות דגוף עד שהשות צורתו לבחינת מסך דראש שלו, ונסצא אז שנכלל כהזווג שכפה הראש שלו, ונקשה עליו זווג דהכחה מחדש שהוציא קוסה חדשה של עינים בשיעור קוסת בינה הנק' סיג דא"ק, והוא נחשב לכן ותולדה של פרצוף העיב דא"ק, כי יצא כהזווג דפה דראש שלו, ועדו יצאו גיכ הפרצופין שמהם דא"ק ולבטה.

לח) והנה נתבאר יציאת הפרצופין, זה למטה מזה הנקשה מכח הביטוש דאורים באויפ המוכך המסך דגוף עד שכחזירו לבחי' מסך דפה דראש, ואז נכלל שם בזווג דהכחה הנוהג כפה דראש, ומוציא עיי זוונו קוסה חדשה של עינים, שקוסה חדשה זו נבחן לכן אל פרצוף הקורם. וברוך הזה יצא העיב ספרצוף הכתר והסיג ספרצוף עיב והסיג ספרצוף סיג, וכן יתר הכדרגות בנקודים ואביע. אלא עוד צריכים להבין, למה יצאו העינים דע"ב רק על בחייג ולא על בחי'ד, וכן הסיג רק על בחייב וכיו, דהיינו שכל ההיון נבוך במדרגה אחת כלפי עליונו, ולמה לא יצאו כולם זה בזה בקוסת שות.

לה) והחילה יש להבין למה נחשב העינים דע"ב לתולדה של פרצוף הא' דא"ק, כי מאחר שיצא כהזווג דפה דראש דפרצוף הא' כמו העינים דגוף הפרצוף עיב, ואיכ כמה יצא מבחינת פרצוף הא' להיות נחשב כפרצוף שני ותולדה אליו, וצריך, שהבין כאן ההפרש הגדול כמסך דראש לכךך דגוף, כי יש בי שינוי מלכות כפרצוף: הא' הוא מלכות המזוונת, בכח המסך הכהוקן בת עם אור העליון, כניל. הבי' הוא מלכות המסיימת, בכח המסך הסתוקן בה, את אור העליון שבקיסם דגוף. וההפרש ביניהם כרחוק מאציל כנאצל, כי המלכות דראש המזוונת כהזווג דהכחה עם אור העליון, נחשבת לבחינת מאציל אל

פתיחה לחכמת הקבלה

יא

ונקשה הביטוש דא"ם בהכסך דגוף שלו שהוא מסך דבחי"ב, הנה הביטוש הזה מעלים ומאבד מסנו הבחינה אחרונה דעוביות שבהכסך, שהוא בחי"ב, ולא נשאר בהכסך אלא הרשימות דעוביות שמבחי"א ולבעלה, וע"כ בעת עלית הכסך להפה דראש, ונכלל כוונג דהכאה אשר שם, נקשה ההכאה רק על כסך דבחי"א שנשאר בהכסך, כי מבחי"ב כבר נאבדה ממנו, וע"כ הוא מוציא רק ע"ם בקומת ת"ת, הנק' קומת ז"א, והוא חסר בינה ז"א וכלכות דכל"ם, ונשטת חיה יחידת דאוות, וכו' ער"ו.

(מב) ונחבאר היטב הכעס של ירדות הקומות זו לכמה כזו בעת השתלשלות הפרצופין זה כזה, שהוא כשום שהביטוש דא"ם בא"פ הנוחג בכל פרצוף כאבד חסיד שם את הבחינה אחרונה דרשימו דעוביות אשר שם. ויש לדעת אמנם שבאלו הרשימות הנשארות בהכסך לאחר הזדככותו יש בהם ב' בחינות: הא' נק' רשימו דעוביות, והב' נקרא רשימו דהתלבשות. למשל, אחר שנודכך הכסך דגוף דפרצוף הא' דא"ק, אפרגו שהבחינה האחרונה דרשימות דעוביות, שהיא הרשימו דבחי"ד, נאבדה ממנו, ולא נשאר בהכסך אלא הרשימו דעוביות דבחי"ג, אמנם הרשימו דבחי"ד כוללת ב' בחינות כנ"ל: דהתלבשות ודעוביות, ולא נאבד בהכסך בסכת ההזדככות ההיא רק הרשימו דעוביות דבחי"ד, אבל הרשימו דהתלבשות דבחי"ד, נשארה—בהכסך שהוא ולא נאבד ממנו. ופירושו של הרשימו דהתלבשות הוא בחינה זכה באד מהרשימו דבחי"ד, שאין בה עוביות כספיק לזונג דהכאה עם אור העליון. ורשימו זו נשארה סהבחינה אחרונה שבכל פרצוף בעת הזדככותה, וזה שאמרנו שהבחינה אחרונה נאבדה בכל פרצוף בעת הזדככותו הוא רק הרשימו דעוביות שבה בלבד.

(נג) וההשאה של הרשימו דהתלבשות סהבחינה אחרונה, שנשארה בכל כסך, גרם ליציאת ב' קומות זכר ונקבה, בהראשים דכל הפרצופים, חלל מע"ב דא"ק וכן בס"ג דא"ק וכן בס"ה וכו' דא"ק ובכל פרצופי אצילות. כי כפרצוף ע"ב דא"ק, שאין שם בהכסך גלא ורשימו דעוביות דבחי"ג, הוציא ע"ם בקומת רכבה, דנה דרשימו דהתלבשות מבחי"ד הנשארת שם בהכסך, שאינה ראויה כלל לזונג עם אור העליון, כשום זכוחה כנ"ל, חנה היא נכללת עם העוביות דבחי"ג

ונקשה

העליון, כי אפילו תראש של הקומה החדשה נבחן כלפי העליון כגופו בלבד, להיותו נכשך מסךך דגוף שלו. ולפיכך שינוי הצורה הזו כבדיל אוחם לבי גופים נבדלים, וכיון שהקומה החדשה היא כולה הולדה של הכסך דגוף של פרצוף הקודם, ע"כ נחשב כבן אליו, וככו ענף הנמשך ממנו. ויש עוד דבר נוסף בהבדל מהתחתון לעליון. והוא כי כל תחתון יוצא מבחינת שיקור קומה אחרת שבה בחינות שבהכסך, כנ"ל באות כיב וכ"ד, וכל תחתון דסר הבחינה העליונה של האורות: דעליון והבחינה התחתונה של הכלים דעליון. והטעם הוא, כי כטבע הביטוש דא"ם בהכסך, להאבד סהכסך את בחינה אחרונה דעוביות שלו. ולכש' בפרצוף הא' דא"ק, שהכסך לו כל ה' בחינות עוביות שלו, דהיינו עד לבחי"ד, הנה ע"י הביטוש דא"ם בהכסך דגוף, סזכך את העוביות דבחי"ד לגברי, ואינו מניח ממנו אפ"י רשימו של העוביות ההוא, ורק הרשימות סהעוביות דבחי"ג ולבעלה נשארים בהכסך. ולפיכך כשהמסך ההוא נכלל בהראש וכקבל שם זונג דהכאה על העוביות שנשאר בהרשימות שלו סחגוף, נמצא הזונג יוצא רק על בחי"ג דעוביות שבהכסך בלבד, כי הרשימו דעוביות דבחי"ד נאבדה ואינה שם, וע"כ הקומה שיוצאת על המסך הזה הוא כשיקור קומת חכמה לבד. חנק' הו"יה ד"ב דא"ק, או פרצוף ע"ב דא"ק. ונחבאר לע"ל אות כ"ד, אשר קומת חכמה היוצאת על הכסך דבחי"ג חסרה הסלכות דכלים ובחינת אור יחידת סהאורות, שהוא אור הכתר, ע"ש. הרי שפרצוף הע"ב חסר הבחינה אחרונה דכלים דעליון והבחינה עליונה דאורות דעליון. וכשום שינוי הצורה הרחוקה הזו, נבחן התחתון לפרצוף נבדל סהעליון.

(מא) וער"ו אחר שנחפשט פרצוף ע"ב לראש ונוף, ונקשה הביטוש דא"ם על המסך דגוף דע"ב, שהוא מסך דבחי"ג, הנה הביטוש הזה מעלים ומאבד ממנו את הרשימו דעוביות של הבחינה האחרונה שבהכסך, שהוא בחי"ג, ונמצא בעת עלית הכסך אל הפה דראש ונכלל בו בהזונג דהכאה, נקשה דהכאה רק על עוביות דבחי"ב שנשארה בהכסך הזה, כי הבחי"ג נאבדה ממנו ואינה, וע"כ הוא מוציא רק ע"ם בקומת בינה, הנק' הו"יה דס"ג דא"ק, או פרצוף ס"ג, ויחסר ז"א וכלכות דכלים והיה יחידת דאורות כנ"ל. וער"ו כשנחפשט הפרצוף ס"ג הזה לראש ונוף,

פתיחה לחכמת הקבלה

ונקשה לרשימו אחת, ואז קנחה הרשימו דהתלבשות כח להזדווגות עם אור העליון, וע"כ יצא עליה זווג דהכאה עם אור העליון, המוציא ע"ס בקירוב לקומת כתר, והוא מטעם היות כח בחי' התלבשות דבחי"ד. והתכללות זה נקרא התכללות הנקבה בחוכר, כי הרשימו דעוביות מבחי"ג נק' נקבה, להיוחה הנושא לבחי' העוביות, והרשימו דהתלבשות דבחי"ד נק' זכר, כשום שבא סקוסה גבוה כמנה, ומשום שהוא זך מעוביות. ולפיכך הגם שהרשימו דזכר בלבד אינו מספיק לזווג דהכאה, אמנם עיי התכללות הנקבה בו, נעשה גם הוא ראוי לזווג דהכאה.

טעמים נקודות תנין ואותיות

(מו) אחר שנתבאר הביטוש דאוי"ם באו"פ הנחג אהר ההפשטות הפרצוף לבחינת גוף, שבסבתו מזדכך המסך דגוף וכל האורות דגוף מסתלקים, והמסך עם הרשימות הנשארים בו עולים לפה דראש, ומתחדשים שם בזווג דהכאה בחדש, וכוציא'ים קומת חדשה בשיגור העוביות שבחרשימות, נבאר עתה, ד' מיני אורות טנתיא, הנעשים עם הביטוש דאוי"ם ועליות המסך לפה דראש.

(מז) כי נתבאר שעיי הביטוש דאוי"ם בהמסך דגוף, הוא בזכך להמסך מכל עוביות דגוף עד שנזדכך ונשחיה להמסך דפה דראש, שהשחיות הצורה עם הפה דראש נמצא ביחדו ככחי' אחת עם, ונכלל בזווג דהכאה שבו. אמנם נבחן שאין המסך מזדכך בבת אחת, אלא על פי סדר המדרגה, דהיינו בתחילה כבחי"ד לבחי"ג, ואח"כ מבחי"ג לבחי"ב ואח"כ כבחי"ב לבחי"א, ואחר כך מבחי"א לבחינת שורש, עד שנזדכך מכל בחינת עוביותו ונקשה זך כמו המסך דפה דראש. והנה אור העליון אינו פוסק מלהאיר אף רגע, יהוא מזדווג עם המסך בכל מצב ומצב של הזדככותו, כי אחר שנזדכך כבחי"ד, ונסתלק כל הקומת כתר הזו והמסך בא לעוביות דבחי"ג, הרי אור העליון מזדווג עם המסך על פי העוביות דבחי"ג הנשארת בו, ומוציא ע"ס בקומת חכמה, ואחר כך כשנזדכך המסך גם כבחי"ג ונסתלק גם קומת חכמה, ולא נשאר בהמסך רק בחי' ב', נמצא אור העליון כזווג עם על בחי"ב ומוציא ע"ס בקומת בינה. ואחר כך כשנזדכך גם כבחי"ב ונסתלקה הקומת הזו, ולא נשאר בו רק עוביות דבחי"א, הנה אור העליון כזווג עם המסך על עוביות דבחי"א הנשארת בו, ומוציא קומת ע"ס בקומת חז"א. וכשנזדכך גם מעוביות דבחי"א וקומת חז"א כסתלקת, ולא נשאר בו אלא שורש העוביות, מזדווג אור העליון גם על העוביות דשורש הנשארת בהמסך

(מז) ואחר זה, יש גם התכללות הזכר בהנקבה דהיינו שהרשימו דהתלבשות נכלל בהרשימו דעוביות, ואז יוצא זווג דהכאה על קומת הנקבה בלבד, שהוא רק קומת בחי"ג שהיא קומת חכמה הנקרא הוי"ח דעיב, כנ"ל. והנה הזווג העליון שהנקבה נכללה בחוכר, נבחן לקומת הזכר, שהיא קומת כתר בקירוב. וזווג התחתון שהזכר נכלל בהנקבה, נבחן לקומת הנקבה, שהיא קומת חכמה בלבד. אמנם קומת הזכר, סתוך שהעוביות שבו אינו מעצמו, אלא עיי התכללות עם הנקבה, הנה הגם שבספיק ליציאת קומת ע"ס כמטה למעלה הנק' ראש, כנ"ל, עכ"ז אין קומת זו יכולה להפשט מעלה למטה לבחינת גוף, שפירושו, התלבשות האורות בכלים, כי זווג דהכאה על עוביות הבא כבחינת התכללות, אינו מספיק להפשט לבחינת כלים, ולפיכך אין בקומת הזכר רק בחינת ראש בלי גוף, וגוף הפרצוף נמשך רק מקומת הנקבה, שיש לה עוביות מבחי' עצמותו וכשום זה אנו מכנים את הפרצוף רק על קומת הנקבה בלבד, דהיינו בשם פרצוף ע"ב, כי עיקר, של הפרצוף הוא הבחינת גוף שלו, שהוא התלבשות האורות בכלים, והוא יוצא רק מקומת הנקבה כמבואר. ע"כ נקרא הפרצוף על שמה.

(מח) וע"ד שנתבאר ה' הקומות זכר ונקבה בהראש דפרצוף ע"ב, נמש על אותו זדדך יוצאים ב' הללו גם בראש הס"ג, אלא שם קומות הזכר הוא בקירוב לבחינת חכמה, כשום שהוא מהרשימו דהתלבשות דבחי"ג בהתכללות העוביות דבחי"ב. וקומת הנקבה היא בקומת בינה דהיינו כהעוביות דבחי"ב. וגם כאן נקרא הפרצוף רק על שם קומת הנקבה, כשום שהזכר הוא ראש בלי גוף. ועד"ו בפרצוף מ"ה דא"ק, ושם קומת הזכר הוא

פתיחה לחכמת הקבלה

יג

בחסך, ומוציא ע"ם בקומת המלכות. וכשנזדכך חסך גם בעוביות דשורש וגם קומת המלכות נסתלקה משם, כי לא נשאר בהסך עוד שום עוביות דגוף, הנה אז נבחר שהסך ורשיבותיו עלו ונתחברו עם הסך דראש ונכלל שם בזווג דהכאה, ויוצאים עליו הע"ם החדשה, הנקראות בן ותולדה לפרצוף הראשון. והנה נתבאר, שענין הכיטוש דא"ם באו"ם המזכך להסך דגוף של הפרצוף הא' דא"ק. ומעלתו לפה דראש שלו, שע"ז נולד ויוצא פרצוף שני ע"ב דא"ק, אין זה נעשה בבת אחת, אלא על סדר המדרגה, אשר אור עליון מדרווג. עמו בכל כצב ומצב סדרה מדרגות שהולך וכו' עליהם במשך זמן הזדככותו, עד שנשתווה לפה דראש. ועד"ז שנתבאר יציאת ד' קומות במשך זמן הזדככות הגוף דפרצוף א' לצורך ע"ב, כן יוצאות ג' קומות במשך זמן הזדככות הסך דגוף דפרצוף ע"ב, כעת אצילותו לפרצוף סיג, וכן בכל המדרגות. כי זה הכלל, אין הסך מזדכך בבת אחת אלא בסדר המדרגה, ואור העליון שאינו פוסק להחפשט להתהוות, נמצא מדרווג עמו בכל מדרגה ומדרגה שבררך זיכוכו. (ח) אכנס אליו הקומות שיוצאות על הסך במשך זמן הזדככותו ע"פ סדר המדרגה אינן נחשבות להתפשטות מדרגות אמיתיות, כמו הקומה הראשונה שיצאה כטרב התחלת הזדככות, אלא שהן נחשבות לבחינות נקודות, ומכונות בשם או"ח ודין, כי כח הדין של המתלקות האורות כבר מעורב בהם. כי בפרצוף הא', הנה תיכף כשהכיטוש התחיל לפעול וזיכך את הכסך וגוף מבחיר, הנה נחשב כאלו היה כבר נזדכך כולו, כי אין מקצת ברוחני, וכיון שהתחיל להזדכך כבר כוכר להזדכך כולו, אלא מתוך שמורך הכיכך להזדכך על סדר המדרגה, יש שהות לאור העליון להזווג עמו, בכל מדרגה של עוביות שהסך מקבל במשך זמן הזדככותו, עד שכוזכך כולו, כנ"ל, וע"כ אלו הקומות היוצאות במשך זמן המתלקות, כח ההסתלקות מעורב בהן, ונחשבות רק לבחינות נקודות ואו"ח ודין. ולפיכך אנו מבחינים בכל פרצוף ב' מיני קומות, כשם: מעטים, ונקודות. כי הע"ם דגוף שיוצאו בראשונה בכל פרצוף, נק' בשם טעמים, ואותם הקומות היוצאות בהפרצוף בדרך זיכוכו, דחינו אחר שכבר התחיל הסך להזדכך עד שמגיע להפך דראש, כנ"ל, הן נקראות בשם נקודות.

ענין רת"ם שככל פרצוף וסדר התלבשות הפרצופין זכ"ז

(ג) הנה כבר ידעת את ההבחן שיש ב' מיני מלכיות בכל פרצוף, שהם, מלכות המזווגת ומלכות המסייבת. והנה בהכסך שבמלכות המזווגת יוצאות ע"ם דאויח, כמנה ולמעלה, המלכיות לע"ם דאור העליון, שהם נק' ע"ם דראש, כלומר, שרשים לבד. ומשם ולמטה מתפשטות הע"ם דגוף הפרצוף, דחינו בבחינות התלבשות האורות בכלים נבורים. ואלו הע"ם דגוף מתחלקות לב' בחי' של ע"ם, הנק' ע"ם דחך וע"ם דסוף: שהע"ם דחך כקומן כפה עד רטבור, ששם מקום התלבשות של האורות בכלים. והע"ם דסוף וסוף דפרצוף, מקומן מטבור ולמטה עד סיום רגליו, שפירושן, אשר המלכות מסיימת לכל ספירה וספירה עד שכגיע לבחינתה עצמה שאינה ראויה לקבל שום אור, וע"כ נפסק שם הפרצוף. ובחינת הפסק זה מכונה סיום אצבעות רגליו של הפרצוף, שמשם ולמטה חלד פנוי וריקן בלי אור. ותדע שבי מיני ע"ם הללו נמשכים מהע"ם דשרשים הנק' ראש. כי שניהם נכללים במלכות המזווגת: כי יש שם כח הלבשה, שהוא האויח העולה ומלביש לאור העליון. גם יש שם כח העיכוב של הסך על המלכות, שלא תקבל האור, שני"ז נעשה

פתיחה לחכמת הקבלה

המלכות והכסף שבראש, כי אז נכלל בחסדך שבראש בזווג דהכאה שבו. כנ"ל. ואחר שנעשה קליו הזווג דהכאה בבי' הרשיכות עוביות והתלכשות הנשאר בהכסך דגוף, הנה הוכרה העוביות שבו שהיא מבחינת עוביות דגוף, זעי הכר שהוא נכחן לנו, שהקוסה יוצאת מבחינת ראש דפרצוף האי' דאי'ק, ויורדת ומלכשת לבחי' הגוף שלו, דהיינו בבקום שורשה, כי כסדך דגוף היא. ובאמת היה צריך לירד הכסך עם המלכות המזווגת של הפרצוף החדש, למקום הטבור דפרצוף האי', כי שם מתחיל המסך דגוף עם כלכות המסיימת של פרצוף האי' שמשם שורש הפרצוף החדש ואחיותו. אלא כהוך שהבחינה האחרונה דעוביות נאכרה כהמסך כסכת הביטוש דאו"ם באו"פ, (כנ"ל באות ט') ולא נשאר כהמסך זולת בחיג' דעוביות, אשר בחיג' הזאת דעוביות נק' הוה, ולפיכך אין להטכך ומלכות המזווגת דפרצוף החדש, שום אחיזה ושורש בהטבור דקליון, אלא רק בתחום שלו, והוא דבוק שם כענף בשורשו.

נד) ולפיכך נמצא, שרככך דפרצוף החדש יורד למקום החוה דפרצוף האי', וכוציא שם, ע"י זווג דהכאה עם אור דקליון, ע"ם דראש מסנו ולבעלה, עד הפח דקליון, שהוא המלכות דראש דפרצוף האי'. אבל את רע"ם דראש של פרצוף הקליון אין התחתון יכול להלכיש אף משחו, להיותו רק מבחינת כסך דגוף של הקליון כנ"ל. ואח"כ מוציא ע"ם כעלה למטה הנק' ע"ם דגוף בתוך וסוף של התחתון, ומקומו כהוה דפרצוף הקליון ולמטה עד הטבור שלו בלבר, כי כטבור ולמטה הוא כקום ע"ם דסיום של הקליון, שחיא בחי"ה. ואין להתחתון אחיזה בבחינה אחרונה של הקליון, כי נאכרה מסנו בעת הזדככותו (כנ"ל באות ט'). וע"כ פרצוף התחתון ההוא הנק' פרצוף החכמה דאי'ק או פרצוף ע"ב דאי'ק, מוכרח לדסתים לבעלה כטבור של פרצוף האי' דאי'ק. ונתבאר היטב, שכל רח"ם דפרצוף ע"ב דאי'ק, שהוא התחתון דפרצוף האי' דאי'ק, הסח עומדים כמקוב שכתחת הפח דפרצוף האי' עד מקום הטבור שלו, באופן, שהחוה דפרצוף האי' הוא מקום פה דראש של פרצוף ע"ב, דהיינו מלכות המזווגת, והטבור דפרצוף האי' הוא מקום סיום דקליון דפרצוף ע"ב, דהיינו מלכות המסיימת.

וכמו

נעשה הזווג דהכאה המעלה אור חוור. ובי' כחות הללו חכה בהראש רק שושים בעלמא, אלא כשבהשמים בלבעלה למטה, הנה כח האי' שהוא כח ההלכשה, יוצא לפועל בהע"ם דתוך שפחה ולמטה עד הטבור, וכח הבי' שהוא כח העיכוב על המלכות בלבעל אור, יוצא לפועל בהע"ם דכוף וסיום שנטבור ולמטה עד סיום מצנעות דקליון. ובי' מיני ע"ם הללו נק' תמיד הגי'ת נהי"ם: שהע"ם דהוך שפחה עד הטבור נק' כולן בשם הגי'ת, והע"ם דסוף שנטבור ולמטה נק' כולן בשם נהי"ם, וזכור זה.

נא) עוד יש לדעת, כי ענין הצבצוב לא היה אלא על אור החכמה, שהכלי שלה הוא הרצון לקבל הנגמר בבחי"ה שבה נעשה הצבצוב והכסך, אבל על אור דחסדים לא היה שום צבצוב כלל, כי הכלי שלו הוא הרצון להשפיע, שאין בו טוב עוביות ושינוי הצורה כהכאציל, ואינו צריך לשוב תיקונים. ועכ"ז לפי שבהע"ם דאור הקליון נמצאים אלו ב, האורות. חכמה וחסדים, כקושרים יחידו, בלי שום הפרש ביניהם, להיותם אור אחד המתפשט לפי תכונתו, לפיכך כשאים בהתלכשות בכלים, אחר הצבצוב, דנה גם אור דחסדים נפסק על המלכות, אעפ"י שעליו לא נעשה צבצוב. כי אם היה אור דחסדים מתפשט במקום שאין אור החכמה יכולה להתפשט שם אף בשהו, דהיינו בהמלכות המסיימת, היתה נעשה שבירה באור הקליון, כי האור דחסדים היה מוכרח להפרד לגמרי מאור החכמה, ולפיכך נעשה כלכות המסיימת לבחינה הלל פנוי וריקן לגמרי ואפי' כאור דחסדים.

נב) ועם זה תבין תוכנם של הע"ם דסוף הפרצוף שנטבור ולמטה, כי אי אפשר כלל לומר שהן רק בחי' אור דחסדים בלי חכמה כלל, כי אין האור דחסדים נפרד לעולם לגמרי מאור החכמה, אלא שיש בהן בהכרח הארה כזעזע' גם כאור החכמה, והדע שהארה כזעזע' הזו, אנו מכנים תמיד בשם ויק בלי ראש. והנה נתבאר ג' בחי' הע"ם שכפרצוף, הנק' ראש חוך סוף.

נג) ועתה נבאר ענין סדר הלכשת הפרצופין, גלגלתא ע"ב וסיג דאי'ק, זה לזה, וזה ידעת כי כל התחון יוצא מסךך דגוף דקליון, אחר שנוכך ונעשה בהשואת הצורה אל

פתיחה לחכמת הקבלה

טו

קבלה על אור העליון, וגם תהיה בדביקות גבור עם האור, בלי שום שינוי צורה כלל. כניל. אמנם עד עתה לא נגלה עוד עורש לחיקון הזה, כי לענין זה צריך האדם להיות כלול גם בכחיות העליונות שלמעלה מבחינה, כדי שיהיה בו ההכשר לעשות מעשים טובים של השפעה. ואם היה האדם יוצא מהמצב של פרצופי א"ק, היה כולו בכחיות הלל פנוי, כי הכחיד הצריכה להיות לשורש גופו של האדם, היתה כולה בלכטה כרגלי א"ק, בכחיות הלל פנוי וריקן בלי אור, לחיותה נמצאת בהפכיות הצורה באור העליון, שנכחנת משום זה לכהינת פרודא ומיתה. ואם היה נכרא האדם ממנה לא היה יכול להקן מעשיו כלל, כי לא היה בו שום ניצוצין של השפעה, וחיה נמשל ככחכות, שאין בהם כבהינת השפעה ולא כלום, שכל הייהם הוא אך לעצמם. וכדונכת הרשעים, השקועים בתאות הקבלה לעצמם, ואפילו החכר דעברין, לגרמיהו עברין, שעליהם נאמר רשעים כחיהם נקראים בתים, להיותם בהפכיות הצורה מחי החיים.

(נח) וזים מ"ש הו"ל (כיר ספי"ב) בתהלה עלה במהשכה לכרא את העולם כמדת הדין וראה שאין דעולם בתקיים, והקדים סרת הרחסים ושתפה למדת הדין. פי' כי כל החילה ואח"כ הנאמר ברוהניות, פירושו ככה ומסוכב, וז"ש שהסכה הראשונה של העולמות, דהיינו פרצופי א"ק שנאצלו לחילת כל העולמות, נאצלו כמדת הדין, דהיינו בכחיות סלכות לכה, הנק' סרת הדין, דהיינו הבחידה, שנצטבצכה ויצאה בכחיות הלל פנוי וסיום ורגלי א"ק. שהים הנקודה דעוה"ז הנכצאת לכטה כסיום ורגלי א"ק בכחיות הלל פנוי וריקן מכל אור כניל. וראה שאין העולם בתקיים, דהיינו כניל, שבאופן זה לא היה שום אפשרות להארב, הצריך להבראות מבחיד הזו, שיוכל לסגל מעשים של השפעה, שעל ידו יהקיים העולם כמדת החיקון הנרצה, לכן הקדים כדת הרחסים ושתפה למדת הדין. פי' ספירת בינה נק' סרת הרחסים, וספירת המלכות נק' סרת הדין, כסום שעליה נעשה הצמצום. והכאציל העלה כדת הדין, שהוא כח הסיום הנעשה בכפירת המלכות, והעלה אותה אל הבינה, שהיא כדת הרחמים, ושיהף אותם יחד זה כזה, שקיי השתחפות הזה נעשה גם הבחידה, שהיא כדת הדין כולה מניצוצי השפעה שבהכלי דבינה. (כניל באות

נח) וכמו שנחבאר בסדר יציאת פרצוף ע"ב מפרצוף הא' דא"ק, כן הוא ככל הפרצופין עד סוף עולם הקשיה, שכל הרהון יוצא ככסך דגוף דעליון שלו, אחר שנודרך ונכלל במסך דכלכות דראש דעליון בהווג דהכאה אשר שם, ואח"ז יורד כשם לכקום אחיחו בהגוף דעליון, וכצאי גם בכקוסו ע"י זווג דהכאה עם אור העליון את העים דראש ככמה לכעלה, וגם מתפשט ממעלה לכטה לע"ס דגוף בחוך יסוף ע"ד שנחבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, גמטכו ונימוקו. אלא בענין סיום הפרצוף יש חילוקים כמ"ש במקומו.

צמצום ב' הנקי צמצום נה"י דא"ק

(נו) והנה נחבאר היטב ענין הצמצום א' שנעשה על כלי הכלכות, שהיא הבחידה, שלא הקבל לחוכה אור העליון. וכן ענין הככך והווג דהכאה שלו עם דאור העליון, הנעלה או"ח, שהא"ח הזה נעשה לכלי קבלה תרשים במקום הבחידה. וכן ענין ההורככות של המסך דגוף הנעשה בהגופין דכל פרצוף, כפאת דביטוש דא"ס באו"פ, דכוציאה ד' הבחיות טנח"א דגוף דכל פרצוף, ודבעלה את המסך דגוף לכחיות ככך של ראש, וכפשרתו לזווג דהכאה עם אור העליון, שעליו נודר פרצוף שני הנמוך כמדרגה אחת בהפרצוף הקודם. וכן יציאת ג' פרצופין הראשונים דא"ק, הנק' גלגלתא ע"ב סיג, וכדר הלכשהם זה את זה.

(נז) ותרע, שכאלו הג' דפרצופין גלגלתא ע"ב וס"ג דא"ק, אין עוד אפי' שורש לר' העולמות אבי"ע, כי אפילו בהינת טקום לני' עולמות בי"ע עוד לא היה כאן, שהרי פרצוף הפנימי דא"ק היה נכשך עד הנקודה דעוה"ז. וכן לא נגלה עוד שורש לענין חיקון הנרצה, שכברו נעשה הצמצום, כי כל הנרצה בדר הצמצום שנעשה בבחידה, היה בכדי לתקנה שלא תהיה בה שום שינוי צורה עם קבלתה את אור העליון, (כניל באות יוד). והיינו כדי לברוא גוף האדם כבחיה ד' החיא, ועם חקס שלו בתורה וכצוות על כנת להשפיע נ"ר ליוצרו, יהפך את כח הקבלה שבבחידה שיהיה עים להשפיע, שבוה כשווה צורת הקבלה להשפעה גבורה, ואז יהיה גמר חתיקון, כי בזה תחזור הבחידה להיות לכלי

פתיחה לחכמת הקבלה

והיצוגיות, ורק הע"ם החיצוניות נקראים עולם הנקודים, והקשר ספירות הפנימיות נק' מ"ה וכו' דא"ק עצבו.

סא) אכנס יש להבין, כיון שהע"ם נקודים והמ"ח דא"ק, נאצלו ויצאו מנקבי עינים דראש חס"ג כנ"ל, הנה היו צריכים להלכיש להס"ג ספה דראשו ולמטה, כמ"ש בפרצופין הקודמים, שכל תחתון מלכיש לעליונו כפה דראש ולמטה, ולמה לא היה כן, אלא שירדו להלכיש בהמקום שלמטה ממכור דא"ק, ובכדי להבין את זה, צריכים לידע היטב, איך נהווה השיתוף הנ"ל, שהבינה והמלכות נתחברו לאחת.

סב) והענין הוא, כי בעת יציאת פרצוף כ"ג, הוא נסתיים כולו לכעלה ממכור דא"ק הפנימי, כמו שנחבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, כי לא יכלו להתפשט ממכור ולמטה, כי שם מתחלף שליטת הבחי"ד דא"ק הפנימי בבחינת ע"ם דמיום שלת, ובפרצופי ע"ב ס"ג אין בהם מבחי"ד ולא כלום. (כנ"ל באות נ"ד). אמנם כשהחלילו לצאת הנקודות

דס"ג דא"ק, דהיינו אחר שנודרך המסך דס"ג, שהוא בחי"ב דעוביות, ע"י הביטוש דאו"ם בו, וכו' לבחי"ב דהתלכשות ובחי"א דעוביות, הנה אז נסתלקו המעטים דס"ג, ויצאה קומת הנקודות על העוביות הנשארה בהמסך, כו"ק בלי ראש. כי הע"ם היוצאות על בחי"א דעוביות הן קומת ז"א בחסר גי'ר. וגם בקומת הזכר, שהוא בחי"ב דהתלכשות, אין שם בחינת בינה אלא בקירוב שהוא נבחן לו"ק דבינת. ולפיכך קומת זו דנקודות דס"ג, נשתוח צורחה עם הע"ם דמיום שלמטה ממכור דא"ק, שגם הן בבחינת ו"ק בלי ראש, (כנ"ל באות נ"ב), ונודע שהשתוות הצורת מקרבת הרוחניים לאחד, וע"כ ירדה קומת זו לפטח ממכור דא"ק, ונתקרבה שם עם הזו"ן דא"ק, ושמשו כאחד יחד, להיותם שוים בשיעור קומת.

סג) ואין לחקשות הרי עדיין יש ביניהם סרחק רב מצד העוביות שבהם, כי הנקודות דס"ג באו מעוביות דבחי"ב ואין בהם מבחי"ד ולא כלום, והגם שהם קומת ז"א אין זה עוד דומה לקומת ז"א של הלמטה ממכור דא"ק, שהוא ז"א דבחי"ד, הרי שיש בהם הפרש גדול. התשובה היא, כי אין העוביות ניכרת כהפרצוף בעת התלכשות האור רק אחר הסתלקות האור, וע"כ בעת שהופיע פרצוף הנקודות דס"ג בקומת ז"א ירד ונתלכש בקומת זו"ן שמשמכור ולמטה דא"ק

באות ח' ע"ש). שבזה נקשה הכשר לגוף האדם היוצא מבחי"ד, שיהיה כלול גם סמדת ההשפעה, אשר אז יוכל לעשות מעיט ע"ם לחשפיע נ"ד ליוצרו, עד שיהפך מרת הקבלה שבו שתהיה כולה ע"ם להשפיע, שעייזו יתקיים העולם לתיקון הנרצה מבריות העולם, כנ"ל.

נט) והנה השיתוף הזה של המלכות בבחינת נקשה בפרצוף ס"ג דא"ק, וגרם לצמצום ב' בהעולמות שטמנו ולמטה. כי נקשה בו סיוע חדש על אור העליון, דהיינו במקום הבינה. ונמצא שהמלכות המסיימת, שהיתה עושרת בסיום רגלי הס"ג דא"ק, ממעל הנקודה דעוה"ז, עלתה וסיימת את אור העליון במקום חצי בינה דגוף הס"ג דא"ק, הנק' ת"ת. כי כח"ב דגוף נק' חג"ת, ונמצא ת"ת היא בינה דגוף. וכן מלכות המורוונת, שהיתה עושרת במקום הפה דראש הס"ג דא"ק, עלתה למקום נקבי עינים דא"ק, שהוא חצי בינה של ראש, ונקשה שם הזווג, לצורך המ"ה דא"ק הנק' עולם הנקודים, במקום נקבי עינים.

ס) וזה מכונה ג"כ צמצום נה"י דא"ק, כי הס"ג דא"ק שחיה מסתיים בשוה עם פרצוף ג'ג'לחא דא"ק ממעל. הנקודה דעוה"ז, הנה ע"י השיתוף ועלית המלכות במקום בינה, נמצא מסתיים ממעל למכור דא"ק הפנימי, דהיינו במקום חצי ת"ת, שהוא חצי בינה דגוף דא"ק, כי ע"י שם עלתה מלכות המסיימת, ועכבה אור העליון שלא יתפשט ממנה ולמטה, וע"כ נקשה שם חל"ל פנוי וריקן בלי אור, ונמצאו התנה"י דס"ג, שנחמבצמו ונתרוקנו מאור העליון, ולפיכך נקרא הצמצום ב' בשם צמצום נה"י דא"ק, כי ע"י סיום החדש שנעשה במקום המכור, נתרוקנו הנה"י דס"ג דא"ק באורותיהם. וכן נבחן שאח"פ דראש דס"ג יצאו מסדרנת ראש הס"ג, ונקשו לבחינת גוף שלו, כי המלכות המורוונת עלתה לנקבי עינים, ויצאו הע"ם דראש מהמסך שבנקבי העינים ולמעלה, ומנקבי העינים ולמטה, כבר נקרא גוף הפרצוף, כי אינו יכול לקבל רק הארת שבנקבי עינים ולמטה, שזו היא בחינת גוף. והנה קומת הע"ם הללו, שיצאה בנקבי עינים דס"ג דא"ק, הן הע"ם הנקראות עולם הנקודים, שירדו מנקבי עינים דס"ג וכו' למקומן, שהוא למטה ממכור דא"ק הפנימי, ונחשטמו שם ראש וגוף. ותדע כי הסיום החדש הנ"ל, הנעשה במקום הבינה דגוף, מכונה בשם פ'ר'ס'ה. ויש כאן פנימיות

ומתוך עלית המלכות המסיימת למקום כינה דגוף הנקי ת"ת, נמצא בסתמים שם הפרצוף, ואין האור יכול לעבור משם ולכטה, הרי שמקום האצילות נסתים שם בחצי ת"ת על החזה, וכבר ידעת שסיום החדש הזה שנעשה כאן, נקרא בשם פ"ר א שמתחת עולם האצילות, וכאלו הספירות שהן לכטה מהפרסא יש בהם ג' חלוקות, והוא מטעם, כי באמת לא היו צריכים לצאת לכטה מהאצילות רק ב' הספירות וז"ל דגופא הנקרא נהי"ם, כי מאחר שהסיום נעשה בהכינה דגופא, שהוא ת"ת, נמצאים רק הזו"ן שלכטה כת"ת שהם לכטה מהסיום, ולא הת"ת, אמנם גם חצי ת"ת התחתון יצא ג"כ לכטה כסיום, והטעם הוא, כי הכינה דגוף נכללת: ז"כ טע"ם כח"ב זו"ן, וכתוך שהזו"ן הללו דבינה הם שרשים של הזו"ן דגוף הכוללים שנכללו בהכינה, הם נחשבים כמזהם, וע"כ יצאו גם הזו"ן דבינה לכטה מהפרסא דאצילות ביחד עם הזו"ן הכוללים, ומטעם זה נמדקה ספירת הת"ת לרהבה במקום החזה, כי המלכות שעלתה לכינה עוכרת שם, ומציאה גם את הזו"ן דבינה לחוץ, שהם ב"ש הת"ת שכחזה ולכטה. עד סיומו, ועכ"ן יש הפרש בין ב"ש ת"ת לבין נהי"ם, כי הב"ש ת"ת שייכים באמת להכינה דגוף, ולא יצאו לכטה מסיום האצילות מחמת עצמם, רק בפני שהם שורשי הזו"ן, לכן אין הפנם גדול בהם, כי אין יציאתם מחבת עצמם, וע"כ נבדלו מהנהי"ם, ונעשו לעולם בפני עצבו, והוא הנקרא **עולם הבריאה**.

סח) גם הזו"ן דגוף הנקרא נהי"ם נתחלקו ג"כ לב' בחינות, כי המלכות להיותה בחינה נוקבא נמצא פגמה יותר קשה, והיא נקשית למקום **עולם העשיה**, והז"א שהוא נהי"ם נעשה **לעולם היצירה** לכעלה כעולם עשית, והנה נחבאר, איך נחלק פרצוף הנקודות דס"ג, בסבת הצמצום ב', ונעשה בקום לדי' עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, נשירה, אשר הכח"ב חג"ת עד החזה שבו נעשה מקום לעולם אצילות, וחצי ת"ת התחתון שמחזה עד סיום הת"ת, נעשה מקום לעולם הבריאה, והנהי"ם שבו לעולם היצירה, והמלכות שלו לעולם העשית, ומקומם מתחיל מנקודת הטבור דא"ק, ומסתים כעל לנקודת קוח"ן, דחיינו עד סיום רגליו דא"ק, שהוא כוף שקוד הלבשת פרצוף נקודות דס"ג לפרצוף גלגלה דא"ק, כנ"ל.

והנה

ואו נהערכו הכח"ב כהכח"ד זה בזה, וגרם לצמצוב הכי' הנ"ל, שנעשה סיום חדש במקום כינה דגוף של פרצוף ההוא, וכן גרם להכתנות מקום הזו"ן, ונעשה הפה דראש במקום נקבי העינים, כנ"ל.

סד) הנך מוצא, שמקור השיתוף של המלכות בהכינה, הנקי צמצום ב', נעשה רק לככה מטבור דא"ק, ע"י התפשטות פרצוף נקודות דס"ג שמה, ולפיכך לא יכלה קומת ע"ם זו דנקודים חבאה כצמצום ב', להתפשט לכעלה מטבור דא"ק כי אין שום כח ושליטה יכול להתגלות לכעלה מסקור יציאתו, ומתוך שמקום החהוות הצמצום ב' החחיל מהטבור ולכטה, ע"כ הוכרחה גם קומת הנקודים להתפשט שם.

המקום לדי' העולמות אביע וענין הפרסא שבין אצילות לבייע

סה) והנה נחבאר, שכל עיקרו של צמצום הכי' הנ"ל, נעשה רק בפרצוף נקודות דס"ג, שנקומו מטבור ולכטה דא"ק עד סיום רגליו, דחיינו עד סקעל לנקודה דקוח"ן, והעד שכל אלו השינויים שנעשו בעקבות צמצום הכי' הזה, באו רק בפרצוף נקודות דס"ג ההוא, ולא לכעלה ככנו, וכה שאמרנו לכעלה, שע"י עלית המלכות להצי ת"ת דא"ק וסייכה עם הפרצוף, יצאו חצי ת"ת התחתון ונהי"ם דא"ק לבחינת הלל פנוי, לא נעשה זה לנהי"ם דא"ק עצבו אלא רק בתנהי"ם דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, אבל כא"ק עצמו נכתיים השינויים הללו רק לבחינת קליית ס"ן לבד, שפירושו, שהוא נתלבש כשינויים הללו כדי להאציל העק"ם דנקודים כבחינתן, אבל כא"ק עצבו לא נעשה שום שינוי.

סו) והנה תיכף בעת דצמצום, דחיינו בעת עלית המלכות להכינה, קוד כטרם העלית ס"ן והזו"ן שנעשה בנקבי עינים דא"ק, גרם זה שיתחלק פרצוף הנקודות דס"ג דא"ק, לדי' חלוקות: א) כח"ב חג"ת עד החזה שלו, הנכתיים למקום אצילות. ב) ב"ש ה"ת שכחזה ולכטה עד סיום הת"ת שנעשה לבקום בריאה. ג) ג' הספירות נהי"ם שלו שנעשה למקום נולם היצירה. ד) המלכות שבו שנעשה למקום עולם העשית.

סז) ומעם הדברים הוא, כי מקום עולם אצילות, פירושו, הבקום הראוי להתפשטות אור העליון,

פתיחה לחכמת הקבלה

ענין הקמנות והגדלות שנה'הדש בעולם הנקודים

סט) והנה אחר שידעת בדרך כלל ענין הצמצום ב' שנעשה כפרצוף הנקודות דכ"ג, לצורך אצילות הע"ם ועולם הנקודים, שהוא פרצוף חרביעי דא"ק, נחזור ונבאר ענין יציאת הע"ם דנקודים בפרמיות, וכבר נתבאר ענין יציאת פרצוף כפרצוף, שכל פרצוף חתהון נולד ויוצא ככסך דגוף דעליון אח' הזד ככותו ועליותו למהדושות הוונג להפס דעליון והגורם להזדככות הזה הוא דביבוש דאוי"ב בהכסוף דפרצוף העליון, הכולך להכסך מעוביות דגוף שבו, וכשווה אוחו לכחינת עוביות דראש. (כנ"ג באות ל"ה, ג"ה.) שברוך זה יצא פרצוף ע"ב דא"ק כפרצוף הכתר דא"ק, וכן פרצוף ס"ג דא"ק כפרצוף ע"ב דא"ק, כמ"ש שם. והנה גם פרצוף הד' דא"ק הנקרא ע"ם ועולם הנקודים, נולד ויצא בהעליון שלו, שהוא ס"ג דא"ק, ג"כ כאותו הדרך. ע) אמנם יש כאן ענין נוסף, כי כפרצופין הקודמים, בעת הזדככות הכסך העליון לפה דראש דעליון, לא היה הכסך כלול רק בהרשיכות דעוביות דגוף העליון בלבד, כש"כ כאן בהזדככות המסך דס"ג דא"ק לצורך הנקודים, היה הכסך הזה כלול סב' ביני רשימות. כי מלבד שהוא כלול כרשיכות העוביות של עצמו, דהיינו ככחינת הספירות דגוף דס"ג דא"ק, הנה הוא כלול עוד כרשיכות העוביות דווי"ן דא"ק שלכטה מטבור. והוא, מטעם התערבותם יחד לכטה מטבור דא"ק כמ"ש לעיל באות כ"א, שדנקודות דכ"ג ירד לכטה מטבור דא"ק, ונתערבו יחד עם הווי"ן דא"ק אשר שם.

שנתחברו ונתחוספו על הכסך ככנה ירדתו דפרצוף נקודות דס"ג לכטה מטבור דא"ק, כנ"ל, אות ע' עג) והנה תחילה נבאר דע"ם דקמנות נקודים, וכבר ידעת, כי אחר דהפליטה דס"ג דא"ק, נעשה בו הביבוש דאוי"ט באוי"פ, דהיינו על דכסך שלו, וזיכך אוחו על דרך דנדוגד, אשר דקנות היוצאות בדרך הזדככותו, נקראות נקודות דכ"ג, והן שירדו לכטה מטבור דא"ק ונתערבו עם דכחיד אשר שבו, (כנ"ל באות ס"ב, ג"ה). והנה אחר שנבחר להזדכך בכל העוביות דגוף שבהכסך, ולא נשאר בו רק כחינת עוביות דראש, נבחר שקלה לראש הס"ג וקבל שם זוג כהוש על שיעור העוביות שנשארו בהרשיכות שבהכסך. ק"ד שנחבאר לעיל באות ל"ב.

קד) וגם כאן נבחר, שבהינה אחרונה דעוביות, שהוא העוביות דכחי"ב שהיה בהכסך, נאבדה ונכרי, ורק רשיכו דהתלבשות נשאר ככנה, וכהעוביות לא נשאר כי אם כחי"א בלבד. ולפיכך קבל דכסך שם כראש דס"ג, ב' ביני זוגים: (כנ"ל באות ס"ג), שבהתכללות כחי"א דעוביות תוך כחי"ב דהתלבשות, הנקרא התכללות הרשימו דנקבה בהרשיכו דזכר, יצאה עליהן קובת בינה בקירוב, שהוא כגוף ו"ק דבינה, וקובת זו נקרא כפירת הכתר דנקודים. וכהתכללות הזכר בהרשימו דנקבה, דהיינו התכללות הרשימו דכחי"ב דהתלבשות בכחי"א דעוביות, יצאה קובת ז"א, שהוא כחינת ו"ק בלי ראש, הנקרא אבא ואבא דנקודים אכ"א. וכי קובות הללו נקראות ג"ר דנקודים, כלומר, כחינת ע"ם דראש נקודים, כי כל ראש ככונה נשם ג"ר או כחי"ב. ויש חילוק ביניהם, כי הכתר דנקודים, שהוא קובת הזכר, אינו כתפשט לגוף, ורק בראש הוא מאיר, ואוי"א דנקודים, שהם קובה דנקבה, היא לבדה כתפשטת לגוף הנקרא ז"ם ההחונות דנקודים, או חגי"ת נה"י דנקודים. קה) באופן שיש כאנג' כדרגות זה החת זה: האי הוא הכתר דנקודים, שיש לו קובת ו"ק דבינה. דב' הוא קובת או"א דנקודים שיש להם קובת ז"א. והכ שניהם בהינת ראש כנ"ל. הג' הוא ז"ת דנקודים דג"ת נה"י, שהם בחינת הגוף דנקודים. עו) וחדע, שככת עליית הפלכות לכינה נבחנות אליו הכדרגות דנקודים, שבטע יציאתן נתבקעו לב' הצאים הנק' פנים ואחוריים, כי כאחר שהזוג נעשה כנקבי כינים, אין כהראש אלא ב' כפירות וחצי, שהם גלגלתא ועינים ונקבי כינים, דהיינו כתר

פתיחה לחכמת הקבלה

יט

דאי'ק לראש הס'ג, שרם דרשיכות דווי'ן דגופא דאי'ק, מכונים בשם עלית מ"ן.

פ) ודע שבקורו של עלית מ"ן הוא מהו"א וכינה של הע"ם דאו"י, שנחבארו לעיל באות ה' נש"ה. ונחבאר שם, אשר הכינה שהיא בחינת יור דחכדים, בעת שהאצילה את כפי' התית הנקרא בחי"ג. הורה להחבאר עם החכמה והכשיכה ככנו הארת הכמה בשביל הת"ח שדוא ז"א ויצא הו"א בעיקרו מבחינת אור הסדים של הכינה וכיעוטו בהארת חכמה. עש"ה, וככאן נעשה קשר בין הו"א והכינה, שכל אימת שהרשיכות דו"א עולות אל רבינה, כההכרת הכינה עם ההכמה וככשיכה ככנו הארת הכמה בשביל הו"א. והעליה הזו של הו"א אל הכינה, הסתברת אותה עם החכמה, מכונה תמיד בשם עלית מ"ן: כי בלי עלית הו"א להכינה אין הכינה, נחשבת לנוקבא אל החכמה, בהיותה בעצמותה רק אור דחכדים ואינה צריכה לאור ההכמה, ונבחנת שהיא תמיד אחר בארור עם החכמה, שפירושו שאינה רוצית לקבל מהחכמה, ורק בעת עלית הו"א אינה חוזרת להקשות נוקבא להכמה, כדי לקבל ככנו הארת חכמה בשביל הו"א, כנ"ל. הרי שעלית הו"א עושה אוהה לנוקבא, לפיכך מכונה עליתו בשם מ"ן נוקבין, כי עליתו דו"א מחזירה פנים בפנים עם החכמה, שפירושו שבקבלת ככנו מבחינת נוקבא מהדכר, והנה נחבאר היטב סוד עלית חס"ן, וזכור זה.

פא) וכבר ידעת שפרצוף ע"ב דאי'ק הוא פרצוף החכמה, ופרצוף הס'ג דאי'ק הוא פרצוף הכינה, דהיינו שהם נכונים לפי בחינת העליונה של הקוסם שלהם, כי הע"ב שבה"י העליונה שלו הוא חכמה נחשב לכולו חכמה, והס'ג שבחינה העליונה שלו היא כינה נחשב לכולו כינה. ולפיכך, בעת שהרשימות דווי'ן דגוף, שלכמה כמבור דאי'ק, עלו לראש הס'ג, נעשו שמה למ"ן אל הס'ג, שבכנתם נדרוג הס'ג, שהוא כינה, עם פרצוף ע"ב שהוא חכמה, והשפיע הע"ב להס'ג אור חדש לצורך הווי'ן שלכמה כמבור שללה שמה, ואחר שקבלו הווי'ן דאי'ק אור חדש זה, חזרו וירדו לסקומם, לכמה כמבור דאי'ק, ששם נמצאים הע"ם דנקודים והאירו את אור החדש תוך הע"ם דנקודים, והוא המוחין דגדלות של הע"ם דנקודים. והנה נחבארי

הס"ם

כחר חכמה וחצי העליון דכינה, והם ככונים כלים דפנים. והכלים דאח"פ, שהם חצי כינה התחתון וז"א ונוקבא, יצאו מהע"ם דראש ונעשים לבחינתה של הדרגה שלכמה מהראש, ועל כן, אלו הכלים דראש, שיצאו לחוץ מהראש, נבחנום לכלים דאחוריים. ועד"ן נבקעה כל הדרגה וסדרנה.

עז) ונמצא לפי"ן שאין לך סדרנה שאין בה פנים ואחוריים. כי האח"פ דקובת זכר שהם כחר דנקודים, יצאו כסדרנה כחר וירדו לסדרנה או"א ונקודים, שהם קובת הנקבה, ואח"פ דקובת הנקבה שהם או"א דנקודים ירדו ונפלו לסדרנה הנוף שלהם, דהיינו לסדרנות ז"ם הג'ת נה"י דנקודים. ונמצא שאו"א כלולים ככ' בחינות פנים ואחוריים, כי בפנימיותם נמצאים אחורים של סדרנת הכתר, דהיינו האח"פ דחר ועליהם מלביש הכלים דפנים דאו"א עצמם, דהיינו גלגלתא ועינים ונקבי עינים שלהם עצמם. וכן הו"ת דנקודים כלולים בפנים וכאחוריים, כי הכלים דאחורים דאו"א, שהם אח"פ שלהם, נמצאים בפנימיות הו"ת, והכלים דפנים דו"ת נמצאים מלבישים עליהם בכחוף. עח) וענין זה דההלקות דסדרנות לבי הצאים גרם ג"כ, שאי אפשר להיות בכל אל, הדרגות דנקודים יותר ככחינת נפש רוח, דהיינו ויק כדסר ג"ר, כי כחוף שחסר בכל סדרנה ג' דכלים כינה וווי'ן כמקם הג"ל, הרי חסר שם ג"ר דאורות שהם נשמה חיה יחידה (כביש לעיל באות כ"ה, עש"ה). והנה נחבארו היטב הע"ם דקטנות נקודים, שהן ג' סדרנות הנק': כחר, או"א, ז"ת. ואין בכל סדרנה זולת כחר חכמה דכלים ונפש רוח דאורות, כי הכינה וווי'ן דכל סדרנה נפלה לסדרנה שמתחתיה.

עלית מ"ן ויצאת הגדלות דנקודים

עט) ועתה נבאר הע"ם דגדלות הנקודים, שיצאו על המ"ן דרשיכות של הווי'ן דאי'ק שלכמה כמבור, (כנ"ל באות ע"א). ויש לידע בקודם ענין עלית מ"ן. כי עד עתה לא דברנו, כי אם בעלית הכסך דגוף לפה דראש דעליון אחר שנוכך, שעל הרשימות הנכללות בו נעשה שם חווג דהכאה המוציאות קובת ע"ם לצורך התחתון. אמנם עתה, נהחדש ענין עלית מ"ן נוקבין, כי אלו האורות שעלו מלכמה כמבור

פתיחה לחכמת הקבלה

חומם ופה, שמיטת צמצום הכי נפלו מהמדרגה (כני"ל באות ע"ו). הנה עתה חזרו ועלו למקוםם למדרגתם ככתחילה, ואז ירד שוב מקום הזווג מנקבי עינים אל הכח"ד במקום הפת הראש. למאחר שהכח"ד כבר הוא במקומו, יצאו שם ע"ם בקומת כתר. והנה נתבאר, שע"י אור החדש שהמשיך הזו"ן דא"ק אל הראש דנקודים, הרויח ג' האורות נשמה חיה יחידה, וג' הכלים אח"פ, שהם בינה וזו"ן, שהיו חסדים לו בעת יציאתו מתחילה.

פה) ונתבאר היטב הקטנות והגדלות דנקודים, אשר צמצום הכי שהעלה את ח"ת שהיא בחי"ד, למקום נקבי עינים ונגנוח שם, גרם לקומת הקטנות דנקודים, שהוא קומת ו"ק או ז"א באורות דנפש רוח, והיו חסדים שם בינה וזו"ן דכלים ונשמה חית יחידה דאורות, וע"י ביאת אור חדש דע"ב ס"ג דא"ק אל הנקודים, חזר הצמצום א' למקומו, וחזרו הבינה וזו"ן דכלים להראש, כי ח"ת ירדה מנקבי עינים וחזרה למקומה שתורה למקומה, ויצאו הע"ם בקומת כתר ויחידה, ונשלמו הנרנח"י דאורות והכח"ב זו"ן דכלים. ולשם הקיצור, מכאן ואילך נכנה להצמצום כי והקטנות בשם עלית ח"ת לנקבי עינים וירדת אח"פ לכמה, ואת הגדלות נכנה בשם ביאת אור דע"ב ס"ג המוריד ח"ת מנקבי עינים ומחזיר האח"פ למקום. ואתה תזכור כל הביאור הנ"ל. גם תזכור תמיד שגו"ע ואח"פ הם שמות דע"ם כח"ב זו"ן דראש, והע"ם דגוף סכונים בשם חג"ת נהי"ב, וגם הם נחלקים לפי גו"ע ואח"פ כי החסד ונכורה ושליש עליון דח"ת עד החזה הם ג"גלהא ועינים ונקבי עינים, וכ"ש ח"ת ונהי"ם הם אח"פ כמ"ש לעיל. גם תזכור, שג"גלהא ועינים ונ"ע, או חג"ת עד החזה הם סכונים כלים דפנים. ואח"פ או כ"ש ח"ת ונהי"ם שמהם ולכמה, סכונים כלים דאחורים, כנ"ל באות ע"ו, ע"ש. וכן תזכור ענין בקיעת המדרגה שנעשה עם צמצום כ"ל אשר לא נשאר בכל מדרגה רק הכלים דפנים לבר, וכל תחתון יש בפנימיותו הכלים דאחורים של העליון, כנ"ל באות ע"ו, ע"ש.

ביאור ג' הנקודות חולב שורק חירק

פו) דק, שהנקודות נחלקות לג' בחינות ראש תו"ן

הע"ם גדלות שיצאו על המין הכי דרשימות, שהם הרשימות דזו"ן שלכמה מטבור דא"ק (הטובא לעיל באות ע"א), אמנם המוחין גדלות האלו גרמו לשבירת הכלים, כמ"ש להלן.

פב) ונתבאר לעיל באות ע"ה, שיש ב' מדרגות בהראש דנקודים, הנקראות כתר, ואו"א, ולפיכך כשהאירו הזו"ן דא"ק את אור החדש דע"ב ס"ג אל הע"ם דנקודים כנ"ל, האיר תחילה אל הכתר דנקודים דרך טבורו דא"ק, ששם מלבוש הכתר, והשלימו בג"ר דאורות ובינה וזו"ן דכלים. ואח"כ האיר אל או"א דנקודים דרך היסוד דא"ק, ששם מלבישים או"א והשלימו בג"ר דאורות, ובינה וזו"ן דכלים, כמ"ש לפנינו. פג) ונתבאר תחילה ענין הגדלות, שגרם אור חדש הזה אל הע"ם דנקודים, והענין הוא, כי יש להקשות על מ"ש לעיל (באות ע"ד), שקומת הכתר וזו"א דנקודים היו בבחינת ו"ק, משום שיצאו על עיביות דבחי"א, והלא אמרנו שע"י ירדת הנקודות דמ"ג למטה מטבור דא"ק, נתחברה הבחי"ד בהמסך דנקודות דס"ג, שהוא בינה וא"כ הרי יש בכסך הזה גם רשימו של בחי"ד דעוביות וא"כ היה צריך לצאת על המסך, בעת התכללותו בראש הסי"ג, ע"ם בקומת כתר אור היחידה, ולא קומת ו"ק דבינה בספירת הכתר, וקומת ו"ק בלי ראש כאו"א. והתשובה היא, כי המקום גורם, כי מתוך שהבחי"ד יכללה בכינה שהיא נקבי עינים, נעלמה שם העוביות דבחי"ד בפנימיות הבינה, ודומה כמו שאיננה שם, וע"כ לא נעשה הזווג רק על הרשימות דבחי"ב דהתלכשות ובחי"א דעוביות, שהם מעצם המסך דבינה לבר. כנ"ל באות ע"ה, ולא יצאו שם אלא א"ו ב' תקומות: ו"ק דבינה וו"ק גטורים.

פד) ולפיכך עתה אחר שהזו"ן דא"ק שלמטר מטבור המשיכו את אור החדש, ע"י המ"ן שלהם, מע"ב ס"ג דא"ק, והאירו אותו להראש דנקודים, כנ"ל (באות פ"א, ע"ש). הנה מתוך שפרצוף ע"ב דא"ק אין לו שום נגיעה בהצמצום ב' חזה, שהעלה את הבחי"ד למקום נקבי עינים. ע"כ כשהאור שלו נמשך להראש דנקודים, חזר וכיפל בו את הצמצום ב', שהעלה מקום הזווג לנקבי עינים, והוריד בחזרה את הבחי"ד למקומה לפת, כמו שהייתה בעת הצמצום הא', דהיינו במקום הפת דראש; ונמצאו ג' הכלים אוזן

פתיחה לחכמת הקבלה

כא

צ) וסוד והירק, הוא בחינת האור חדש, שהז"ת עצמם מקבלים מאו"א, להוריד בחינת ה"ת הכסיוכת, העוכרת בחזה שלהם, אל מקום סיום רגלי א"ק, שקו"ז חוזרים אליהם האח"פ שלהם, שהם הכלים שכתזה ולבטה שנעשו למקום ביו"ע, אשר אז יוחזרו הביו"ע להיות כמו אצילות. אמנם הז"ת דנקודים לא יכלו להוריד הה"ת מהחזה, ולבטל לגמרי את הצמצום ב', והפרסא והמקום ביו"ע, אלא בעת שהמשיכו האור לביו"ע, נשברו תיכף כל הכלים דז"ת. כי כח ה"ת המסיימת העוכרת כהפרסא היה מעורב בהכלים האלו, והיה האור כוכר תיכף להסתלק משם, והכלים נשברו וכתו ונפלו לביו"ע. ונשברו גם הכלים דפנים שלהם העוכרים למעלה מפרסא, דהיינו הכלים שכתזה ולמעלה, כי גם מהם נסתלק כל האור ונשברו וכתו ונפלו לביו"ע, וזו היה כחמת חיבורם עם הכלים דאחורים לגוף אחד.

צא) והנך רואה שנקודת החירק לא יכלה לצאת לשליטתה בעולם הנקודים, כי אורכה היא גרמה לשבירת הכלים. והיינו משום שרצתה להתלבש בחוץ האוהיות, דהיינו בהתנהיג ש"מטה מפרסא דאצילות שנעשו לביו"ע. אמנם אח"כ בעולם התיקון, קבלה נקודת החירק את תיקונה, כי שם נתקנה להאיר מתחת האוהיות, דהיינו שבעת שהז"ת דאצילות מקבלים את אור הגדלות כאו"א, הצריך להוריד את ה"ת הכסיוכת ממקום החזה לסיום רגלין דא"ק, ולהכיר את הכלים דתנהי"מ דאצילות, והאורות יתפשטו לבטה עד סיום רגלין דא"ק. אינם עושים כן, אלא שחם מעלים התנהי"מ הללו כמקום ביו"ע אל מקום האצילות שלמעלה מפרסא ומקבלים האורות בהיותם למעלה מפרסא דאצילות, כדי שלא יארע בהם שוב שביה"כ כבעולם הנקודים. וזה נבדן שנקודת החירק הבעלת את הכלים דתנהי"מ דאצילות עוכרת מתחת אלו הכלים תנהי"מ שהעלה, דהיינו שנוכדת במקום הפרסא דאצילות. הרי שנקודת החירק כשכשת מתחת האוהיות. והנה נחבאר סוד ג' נקודות חולם שורק חירק, בדרך כלל.

עניו עלית מין דוית דנקודים לאו"א

וביאור כפירת הדעת

צב) כבר נחבאר, שכשמת עלית ה"ת לנקבי עינים שנעשה בצמצום ב', דהיינו לעת יציאת הקטנות דעים ונקודים, נחלקה כל כורגה לבי חצאים

סוף, שהם נקודות עליונות שבימעל להאוהיות הנכללות בשם חולם. ונקודות אכצעות שבתוך האוהיות הנכללות בשם שורק או מלאפוס, דהיינו ה' וכתוכה נקודה. ונקודות תתחונות שמתחת האוהיות הנכללות בשם חירק.

פז) וזה ביאורם. כי אוהיות פירושה כלים, דהיינו הספירות דגוף, כי העים דראש הם רק שרשים לכלים ולא כלים במש. ונקודות פירושה אורות המחיים את הכלים ובנקעים אותם, והיינו אור החכמה הנקרא אור חיה, והוא בחינת אור חדש הני"ץ, שהזו"ן דא"ק קבלו מע"ב ס"ג והאירו להכלים דנקודים, והורידו את ה"ת בחזרה לפה דכל מדרגה, והשיבו להמורגה את האח"פ דכלים וגי' דאורות כני"ץ, הרי שאור הזה מנענע הכלים דאח"פ ומעלה אותם מהמדרגה שלכתה ומחבר אותם להעליונה ככתהילד, שז"ם נקודות המנענעות להאוהיות. וזה האור להיותו נמשך מע"ב דא"ק שהוא אור חיה, ע"כ הוא בחיה לאותם הכלים דאח"פ ע"י התלבשותו בתוכם.

פח) וכבר ידעת שהזו"ן דא"ק האירו את אור החדש הזה להע"ם ונקודים דרך ב' מקומות: דרך הטבור האיר להכנה דנקודים, ודרך היסוד האיר לאו"א דנקודים. והדע, שהארה דרך הטבור ככונה בשם חולם המאיר להאוהיות כלמעלה מהם. והוא מטעם, שהארת הטבור אינו כגיע אלא להכנה דנקודים, שהוא קובת הזכר דראש הנקודים (כני"ץ באות ע"ד), וקובת הזכר אינו כתפשט להז"ת של הנקודים, שהם הכלים דגוף שנקראים אוהיות, כמ"ש שם, לפיכך נכחן שהוא מאיר אליהם רק ממקומו למעלה ואינו מתפשט בהאוהיות עצמם. והארה דרך היסוד ככונה בשם שורק דהיינו ו עם נקודה, ה' שהיא עומדת תוך שורת האוהיות, והכעס, כי הארה זו כגיע לאו"א דנקודים, שהם קובת הנקבה דראש הנקודים, שאורותיה מתפשטים גם לגוף, שחם הז"ת דנקודים הנק' אוהיות. וע"כ נכצא נקודת השורק תוך שורת האוהיות. (פט) והנה נתבאר היטב תחולם והשורק, אשר הארת אור חדש דרך הטבור המוריד ה"ת מנקבי עינים דכתר להפה, ומעלה בחזרה האח"פ דכתר, הוא סוד נקודת החולם שבימעל להאוהיות. והארת אור חדש דרך היסוד המוריד ה"ת מנקבי עינים דאו"א להפה שלהם, ומשיב להם את האח"פ, ה"ם נקודת השורק שבתוך האוהיות, כמטעם שכוחין אלו באים גם בז"ת דנקודים הנק' אוהיות.

אין הפירוש שנעדרה ממקומה הקודם וכמה למקום החדש. כדרך העתקת מקום בגשמיות, אלא רק חוספת יש כאן, כי באו למקום החדש וגם נשארו במקומם הקודם. באופן שהגם שהו"ח עלו לאו"א למ"ן כנ"ל, מ"ם נשארו ג"כ במקומם בסדרגתם למטה כמקורם לכן.

ציו) וכן עדין תכין, אע"פ שאנו אומרים, שאחר שעלו הווי"ן למ"ן לאו"א וקבלו שם אורותיהם, יוצאים משם וחוזרים למקומם למטה, הנה גם כאן אין הפירוש שנעדרו ממקומם למעלה ובאו להמקום שלמטה. כי אם היו הווי"ן נעדרים ממקומם למעלה באו"א, היה נפסק הווי"ן פכ"פ דאו"א תיכף, והיו חוזרים אביא כמקורם לכן, ואז היה נפסק השפע שלהם, וכן הווי"ן שלמטה היו אובדים את הסוחר שלהם. כי כבר נתבאר למעלה שהבינה מטבעה חושקת רק באור חסדים, בסויה כי חפץ חסד הוא, ואין לה דנין כלל לקבל אור חכמה, וע"כ נמצאת עם החכמה אב"א, ורק בעת עליות הווי"ן להם למ"ן, הוזרת הבינה בווי"ן פכ"פ עם החכמה בכדי להשפיע הארת חכמה אל הו"א. כנ"ל באות פ' ק"ש. ולפיכך, הכרח הוא שהווי"ן ישארו שם חסיד, כדי ליתן קיום והעמדה אל הווי"ן דאו"א פכ"פ. וע"כ אי אפשר לוטר שהווי"ן נעדרו ממקום או"א בעת שבאים למקומם למטה, אלא כמו שאמרנו, שכל שינוי מקום אינו אלא תוספת בלבד, באופן שהגם שהווי"ן ירדו למקומם למטה, מ"ם נשארו ג"כ למעלה.

צח) ומכאן תכין סוד ספירת הרעה, שנתחדש בעולם הנקודים. כי בכל פרצופי אי"ק עד הנקודים, אין שם כי אם ע"ם כחיב זי"ן, ומעולם הנקודים ואילך כבר יש גם ספירת הרעה, ואנו חושבים כחיב זי"ן. והענין הוא כי כבר נתבאר לעיל באות ע"ט, שגם ענין עליות מ"ן לא היה בפרצופי א"ק, אלא רק ענין עליות הסכך לפה דראש, ע"ש. והרע, שספירת הרעה נמשך מעליות מ"ן דווי"ן אל או"א. כי נתבאר, שהווי"ן שעלו שם למ"ן לחיב, הם נשארים שם, גם אחר יציאתם משם למקומם למטה, בכדי ליתן קיום והעמדה להווי"ן דאו"א פכ"פ, והווי"ן האלו הנשארים באו"א, נקראים ספירת הדעת. וע"כ יש עתה לחיב ספירת הרעה המקיים ומעמיד אותם בווי"ן פכ"פ, שהם הווי"ן שעלו שמה למ"ן, ונשארו שמה גם

אחר

הצאים: גלגלתא ועינים נשארים בהמדרגה ונקראים משום זה כלים דפנים, ואזן חוטם פה, הנפולים מהמדרגה להמדרגה שמתחתיה, נקראים משום זה כלים דאחורים. כנ"ל באות ע"ו, באופן שכל מדרגה ומדרגה נעשית כפולה מפנימיות וחיצוניות, כאשר הכלים דאחורים דעליונה נפלו בפנימיות הכלים דפנים של עצמה, ונמצאים אח"פ הנפולים דכתר נקודים מלובשים תוך גלגלתא ועינים דאו"א, ואח"פ הנפולים דאו"א מלובשים תוך גלגלתא ועינים דו"ח דנקודים, ע"ש.

צג) ומכאן נמשך, שגם בכיאת האור החדש דע"ב סיג דאי"ק להמדרגה, הסוריד בחזרה את החית למקומה לפה, דהיינו לעת הגדלות דנקודים כנ"ל, אשר אז מחזרת המדרגה אליה את האח"פ שלה, ונשלמים לה הע"ם דכלים והע"ם דאורות, כנ"ל, נבחן אז, אשר גם המדרגה התחתונה שהיתה דבוקה על אח"פ דעליונה, עלתה גם היא עמהם ביחד להעליונה. כי זה הכלל שאין העדר ברוחני, וכמו שהתחתונה היתה דבוקה באח"פ דעליון בעת הקטנות, כן אינם נפרדים זה מזה בעת הגדלות, דהיינו בעת שהאח"פ דעליונה שבים למדרגתם. ונמצא, שמדרגה התחתונה נעשתה עתה לבחינת מדרגה עליונה מסש. כי התחתון העולה לעליון נעשה ככוהן. צד) ונמצא בעת שאו"א קבלו האור חדש דע"ב סיג, והורידו הו"ח מנקבי עינים בחזרה אל הפה שלהם, והעלו אליהם את האח"פ שלהם, הנה גם הו"ח המלבישים האח"פ אלו בעת קטנות, עלו עתה גם הם עמהם ביחד לאו"א ונעשו הו"ח למדרגה אחת עם או"א. והנה עליה הו"ן של הו"ח דאו"א, נקרא בשם עליות מ"ן ובהיותם מדרגה אחת עם או"א נמצאים מקבלים גם אורותיהם דאו"א.

צה) ומה שנקרא בשם מ"ן, הוא כמקום הסתבאר לעיל אות פ', שעליות הו"א אל הבינה מחזיר אותה פנים בפנים עם החכמה, ונודע שכל ז"ת הם זי"ן, וע"כ בעת שהו"ח נחלקו עם האח"פ דאו"א למדרגת או"א כנ"ל, נעשו מ"ן אל הבינה דע"ם דאו"א, והיא חוזרת עם החכמה דאו"א פכ"פ, ומשפעת הארת חכמה אל הווי"ן, שהם הו"ח דנקודים שעלו אליהם.

צו) אכנס עליות הו"ח דאו"א שאמרנו אין הפירוש שנעדרו ממקומם לנכרי ועלו לאו"א, כי אין העדר ברוחני, וכל שינוי מקום הנאמר ברוחניות,

פתיחה לחכמת הקבלה

כג

מהפשטים ג"כ לבחינת גוף דהיינו כבעלה
למטה, (כנ"ל באות ג') ואז נמשכו הו"ת עם
כל האורות שקבלו באו"א, אל מקומם למטה.
ונגמר הראש והגוף של פרצוף הגדלות דנקודים,
והתפשטות זו נבחן לבחינת הטעמים דפרצוף
גדלות הנקודים. ע"י לעיל אות כ"ו.

קכ) כי גם בפרצוף נקודים נבחנו ד' הבחינות:
טעמים נקודות הגין אותיות (כנ"ל באות ס"ז
וההמשך ע"ש). כי כל הכחות שישנם בעליונים,
הכרח הוא שיהיו גם בתחתונים, אלא בתחתון
נחוספים ענינים על העליון. ונתכאר שם שעיקר
התפשטות כל פרצוף נק' בשם טעמים, ואחר
התפשטותו נקשה בו הביטוש דאז"פ, שע"י
הביטוש הזה מזדכך הספך בדרך המדרגה, עד
שכשתוה לפה דראש, ומתוך שאור העליון אינו
פוסק, נמצא אור העליון מזדווג בהספך בכל
מצב של עוביות שברך זיכוכו, דהיינו כשזדכך
מבחי"ד לבחי"ג יוצא עליו קומת חכמה, וכשכא
לבחי"ב יוצא עליו קומת בינה, וכשכא לבחינה א'
יוצא עליו קומת ז"א, וכשכא לבחינת שורש
יוצא עליו קומת מלכות. וכל אלו הקומות
שיוצאים על הספך כעת הזדככותו נקראים בשם
נקודות. והרשימות הנשארים מהאורות אחר
הסתלקותם גק' בשם תגין, והכלים הנשארים אחר
הסתלקות האורות מהם נק' בשם אותיות. ואחר
שהספך מזדכך כולו מהעוביות דגוף, נמצא נכלל
בהספך דפה דראש כהווג אשר שם, ויוצא עליו
שם פרצוף שני. ע"י כל ההמשך בטעמים ונימוקים.
קג) והנה כמס על דרך זה נעשה גם כאן
בפרצוף נקודים, כי גם כאן יוצאים ב'
פרצופין: ע"ב, ס"ג, זה תחת זה, וככל אחד מהם,
טעמים, נקודות, תגין, אותיות. וכל הפרש הוא,
כי ענין הזדככות הספך לא נעשה כאן כחסות
הביטוש דאז"פ באז"פ, אלא כחסות כח הדין
דמלכות המסיימת שהיה כלול בהכלים ההם,
כנ"ל באות צ', ומטעם זה לא נשארו הכלים
הריקים בפרצוף אחר הסתלקות האורות, כמו
בג' הפרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, אלא
נשכרו וסחו ונפלו לבי"ע.

קד) והנה פרצוף הטעמים שיצא בעולם הנקודים,
שהוא פרצוף א' דנקודים, שיצא כקומת כתר,
כבר נתכאר (לעיל באות ק"א), שיצא בראש
וגוף, שהראש יצא באו"א, והגוף הוא התפשטות
הו"ת מפה דאז"א ולמטה. והנה התפשטות הזאת

שמפח

אחר יציאת הו"ת למקומה. וע"כ אנו הושבים.
מכאן ואילך את העים בהשכוה כהב"ד זו"ן
אבל בפרצופי א"ק, שכקודם עולם הנקודים
שקוד לא היה שם ענין עלית כ"ן, ע"כ לא היה
שם ספירת הדעת. גם הדע שספירת הדעת
מכונה חסיד בשם ה' חסדים וה' גבורות. כי
זו"א הנשאר שם הוא לבחינת ה"ח, והנוקבא
שנשארה שם היא בחינת ה"ג.

ק) ואין להקשות הרי איתא בספר יצירה, שהע"ב,
הן עשר ולא תשע, עשר ולא אחד עשר. ולפי
האמור שבעולם הנקודים נתחדש ספירת הדעת
הרי יש אחד עשר ספירות: כהב"ד זו"ן.
והתשובה היא שאין זה הוספה של כלום על
הע"ב, כי נתבאר, שספירת הדעת היא הו"ת
שעלו למ"ן ונשארו שם, וא"כ אין כאן הוספה
אלא שיש ב' בחינות זו"ן: הא' הם הו"ת
שבמקום למטה, שהם בחינות גוף, והב' הם
הו"ת שנשארו בראש באו"א, כמטעם שכבר היו
שם בעת עלית מ"ן ואין הקדר ברוחנה הרי שאין
כאן שום הוספה על הע"ב, כי סוף סוף אין
כאן אלא ע"ם כח"ב זו"ן בלבה, ואם נשארו
גם בחינת הו"ת בראש באו"א אין זה מוסף
כלום על בחינת הע"ם

ענין שבירת הכלים ונפילתם לבי"ע

קא) ונתבאר היטב סוד עלית ב"ן וספירת הדעת,
שהם בחינת הכלים דפנים דז"ת דנקודים
שנמשכו ועלו לאו"א, כי או"א קבלו אור החדש
דע"ב ס"ג דא"ק סן הו"ת דא"ק בסוד נקודת
חשורק, והורידו הה"ת מנקבי עינים שלהם אל
הפה, והעלו את הכלים דאחורים שלהם שהיו
נפולים בחז"ת דנקודים, שמתוך כך עלו גם
הכלים דפנים דז"ת חדבוקים בהכלי"פ דאחורים
דאו"א (ע"י לעיל אות פ"ט ואות צ"ד), ונעשו
חז"ת דנקודים שם בבחי" מ"ן, והחזירו או"א
בבחינת סב"פ. ומתוך שה"ת שהיא בחי"ד כבר
חזרה למקומה במקום הפה, ע"כ הו"ת דהכאה
שנעשה על הספך הזה דבחי"ה, הוציא ע"ם
שלמות בקומת כתר באור היחידה (כנ"ל באות
פ"ד), ונמצאים חז"ת הנכללות שם כסוד מ"ן,
שגם הן קבלו אורות הנדולים מהם דאו"א.
וכל זה הוא רק בבחינת סמטה למעלה, כי
או"א הם בחינת הראש דנקודים, ששם נעשה
הזווג המוציא ע"ם סמטה למעלה. ואח"כ

שמתחיתה, להזי"ת, כנ"ל בקומת כתר. ואח"כ נעשה הזווג על העוביות דכח"ב שנשאר בהמסך ויצאו ע"ם בקומת בינה, והגוף שמעלה למטה נתפשט בספירת הגבורה, והוא מלך הג' דנקודים. וגם הוא נמשך לבו"ע ונשבר ופת. ונהכטלה גם העוביות דכח"ב בראש וגוף, ונפסק הזווג דקומת בינה גם בראש, והאחורים של קומת בינה דראש נפלו להסדרגה שמתחיתה בהזי"ת. ואח"כ נעשה הזווג על העוביות דכח"ב שנשאר בהמסך, ויצאו עליה ע"ם בקומת ז"א, והגוף שלו ממעלה למטה נתפשט בשליש עליון דת"ת, וגם הוא לא נתקיים ונסתלק האור ממנו ונזדככה גם העוביות דכח"ב בגוף וראש, והאחורים דקומת ז"א נפל לסדרגה שמתחיתה, להזי"ת.

קח) וכאן נגמרו כל האחורים דאז"א לירד, שהם האח"פ, כי בשבירת מלך הדעת נתבטלו באז"א רק אח"פ השייכים לקומת כתר. ובשבירת מלך החסד נתבטלו באז"א רק אח"פ השייכים לקומת חכמה. ובשבירת מלך הגבורה נתבטלו האח"פ השייכים לקומת בינה. ובהסתלקות שלישי עליון דת"ת נתבטלו האח"פ דקומת ז"א. ונמצא שנתבטלה כל בחינת הגדלות דאז"א ולא נשאר בהם רק הגו"ע דקטנות. ונשאר בהמסך רק עוביות דשורש, ואח"כ נזדכך המסך דגוף מבל עוביותו ונשתנה למסך דראש, אשר אז נמצא נכלל בהזווג דהכאה של ראש, ומתחדשים שמה הרשימות שבו חוץ מהבחינה האחרונה, (כנ"ל באות מ"א), ובכח התחושות הזה יצא עליו קומת חרשה הג' ישמ"ת.

קט) ומתוך שהבחינה אחרונה נאכרה לא נשאר בו כי אם כח"ג, ויוצאים עליו ע"ם בקומת חכמה, וכשהוכר עוביות דגוף שבו, יצא כהראש מאז"א, וירד וחלביש במקום החזה דגוף דנקודים. (כנ"ל באות נ"ד). וכוציא כחזה ולמעלה הע"ם דראש, והראש הזה מכונה ישמ"ת. והגוף שלו הוא מוציא מהחזה ולבטח בב"ש ת"ת עד סיום הת"ת. והוא מלך הד' דנקודים, וגם הוא נמשך לבו"ע ונשבר ופת, ונזדככה העוביות דכח"ב ראש וגוף, והכלים דאחורים של ראש נפלו לכדרגה שמתחיתה במקום גוף שלהם. ואח"כ נעשה הזווג על עוביות דכח"ב הנשאר בו, ויצא עליו קומת בינה, והגוף שלו שמעלה למטה נתפשט בכ' הכלים נצח והוד. והם שניהם מלך אחד, דהיינו מלך ה' דנקודים, וגם הם נכשכו לבו"ע

שמה דאז"א ולמטה נקרא מלך הדעת, והוא באמת כללות כל היות דנקודים, שחזרו ונהפשו לכקומן אחר העלית מ"ן, אלא מתוך ששרשם נשאר באז"א לקיום והעמדה לפכ"פ דאז"א, (כנ"ל באות צ"ח), שנק' שם בשם מוח הדעת המזווג לאז"א, לפיכך גם התפשטותם ממעלה למטה לבחינת גוף נק' ג"כ בשם הזה, דהיינו מלך הדעת. והוא מלך הא' דנקודים.

קה) ונודע, שכל הכחות והאיכות שבק"ם דראש כהגלה ג"כ בהתפשטות ממעלה למטה לגוף, ולפיכך כבו שכאורות דראש חזרה וירדה כלכות הכזרונות במקום נקבי עינים למקום הפה, וגו"ע ונ"ע שהם הכלים דפנים חזרו וחיברו להם את הכלים דאחורים, שהם האח"פ, והאורות נתפשטו בהם, כן בהתפשטותם ממעלה למטה לגוף נמשכו האורות גם לכלים דאחורים שלהם, שהם התנהי"ם שבבו"ע למטה כפרסא דאצילות. אמנם לפי שכה מלכות המסויכות שבפרסא דאצילות מעורב בכלים ההם, ע"כ תיכף בפגישת האורות דמלך הדעת בכח הזה, נסתלקו לנכרי מהכלים ועלו לשורשם, וכל הכלים דמלך הדעת נשברו פנים ואחור, וכתו ונפלו לבו"ע, כי הכתלקות האורות מהכלים הוא כמו הסתלקות החיות מניף הגשמי הנק' ביתה. ואז נזדכך המסך מהעוביות דכח"ד, מאחר שהכלים האלו כבר נשברו ומחו, ונשאר בו רק עוביות דכח"ב. וכתו שנתבטלה העוביות דכח"ד מהמסך דגוף מחמת השבירה, כן נתבטלה העוביות החו"א גם בהסתלקות המזווגות של ראש באז"א. כי העוביות דראש ועוביות דגוף, דבר אחר הוא אלא שזה כח וזה פועל (כנ"ל באות נ). ולכן זפסק הזווג דקומת כתר גם בראש באז"א והכלים דאחורים, שהם האח"פ שהשלימו לקומת כתר, חזרו ונפלו להכדרגה שמתחיתה דהיינו להזי"ת. וזה מכונה ביטול האחורים דקומת כתר מאז"א. ונמצא שכל קומת הטעמים דנקודים, ראש וגוף, נסתלקה. קז) ומתוך שאור העליון אינו פוסק מלהאיר, נמצא שחזר ונזדווג על העוביות דכח"ב הנשאר בהמסך של ראש באז"א ויצאו ע"ם בקומת חכמה. והגוף שמעלה למטה נתפשט לספירת החסד, והוא מלך הב' דנקודים. וגם הוא נמשך לבו"ע ונשבר וכה, ואז נתבטלו גם העוביות דכח"ב מהמסך דגוף ודראש כנ"ל, וגם הכלים דאחורים, האח"פ שהשלימו לקומת חכמה זו דאז"א חזרו ונתבטלו ונפלו לסדרגה

פתיחה לחכמת הקבלה

כה

ביטול אלו ב' הפרצופין או"א וישסו"ת, יצא עוד קומת מ"ה בנקודיכו, ולפי שלא נתפשט כמנה לבחינת גוף אלא רק חיקוני כלים בלבד, לא אאריך בו. וכבר נתבאר בתלמוד ע"ס דף תס"ט אות כ"ג, ובאופ"ד"ה וכאשר, ע"ש.

עולם התיכון ומ"ה החדש שיצא מהמצח דא"ק

קיב) והנה נתבאר היטב, מתחילת הפתיחה עד כאן, ד' פרצופין הראשונים דא"ק: פרצוף הא' דא"ק הנקרא פרצוף גלגלתא, שהווג דהכאה נעשה בו על בחי' דהע"ס שבו הן בקומת כתר. פרצוף הב' דא"ק נק' ע"ב דא"ק, אשר הווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי' דהע"ס שלו הן בקומת חכמה, והוא מלביש מפה ולכמה דפרצוף הגלגלתא. פרצוף הג' דא"ק נקרא ס"ג דא"ק, שהווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי'ב, והע"ס שלו הן כקומת בינה, והוא מלביש מפה ולכמה דפרצוף ע"ב דא"ק. פרצוף הד' דא"ק נקרא מ"ה דא"ק, שהווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי'א, והע"ס ע"ב הן בקומת ז"א. ופרצוף זה מלביש כטבור ולכמה דס"ג דא"ק, והוא נחלק לפנימיות והיצוניות, שהפנימיות נק' מ"ה גב"ן דא"ק, והיצוניות נק' עולם הנקודים. וכאן נעשה: ענין השיתוף של הכלכות בבונה הנק' צמצום ב', והקטנות והגדלות, ועלית מ"ן, ענין הדעת המכריע והבוזוג הח"וב פכ"פ, וענין שכירת הכלים. כי כל אלו נחדשו בפרצוף הד' דא"ק הנק' מ"ה, או עולם הנקודים.

קיג) ואלו ה' בחינות עוביות שבהמסך, נקראים על שם הספירות שבראש, דהיינו גלגלתא עינים ואח"פ. שהעוביות דבחי'ד נק' פה, שעליה יצא פרצוף הא' דא"ק. ועוביות דבחי'ג נק' חוטם, שעליה יצא פרצוף ע"ב דא"ק. ועוביות דבחי'ב נק' און, שעליה יצא פרצוף ס"ג דא"ק. ועוביות דבחי'א נקרא נקבי עינים, שעליה יצא פרצוף מ"ה דא"ק ועולם הנקודים. ועוביות דבחינת שורש, נקרא גלגלתא או ביצה, שעליה יצא עולם התיכון, והוא נקרא מ"ה החדש. כי פרצוף הד' דא"ק הוא עיקר פרצוף מ"ה דא"ק, כי יצא כנקבי עיניו בקומת ז"א, הככונה בשם הו"יה דכ"ה. אבל פרצוף החמישי דא"ק שיצא כן הכצד, דהיינו בחינת הגלגלתא, שהיא בחינת עוביות דשורש, אין בו כאמת אלא קומת כלכות הנק' ב"ן, אכנס כעס שנשארה שם גם בחי'א דהתלבשות, שהוא בחינת

לבי"ע ונשברו וכתו, ונזדככה גם העוביות דבחי'ב בראש וגוף, והכלים דאחורים של הקומה נפלה להסדרגה שמתחתיה, להגוף. ואח"כ נעשה הווג על עוביות דבחי'א שנשארה בו, ויצא עליו קומת ז"א, והגוף שלו שכב"ע"ל לטמה, נתפשט בהכלי דימור, והוא בלך הו' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת, ונזדככה גם העוביות דבחי'א בראש וגוף, והכלים דאחורים שבראש נפלו להסדרגה שמתחתיהם, לגוף. ואח"כ נעשה הווג על העוביות דבחינת שורש הנשאר בהמסך, ויצא עליו קומת כלכות, והכמ"ע"ל לטמה שלו נמשך להכלי דכלכות, והוא בלך הו' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת, ונזדככה גם העוביות דשורש בראש וגוף, והאחורים דראש נפלו להסדרגה שמתחתיהם, בגוף. ועתה נגמרו להתבטל כל הכלים דאחורים דישסו"ת. וכן שביח"כ דכל זית דנקודים, הנק' ז' מלכים.

קי) והנה נתבארו הטעמים ונקודות שיצאו בב' הפרצופין או"א וישסו"ת דנקודיכו, הנק' ע"ב ס"ג, שבאו"א יצאו ד' קוסות זה לכמה סוה שהם: קומת כתר הנק' המתכלות עיינין דאו"א, וקומת חכמה הנקראת גופא דאבא, וקומת בינה הנק' גופא דאבא, וקומת ז"א הנק' יסודות דאו"א שבהם נתפשטו ד' גופין, שהם בלך הדעת ומלך חסד ומלך הגבורה ומלך ש"ע דת"ת עד החזה, וד' הגופין אלו נשברו פנים ואחורים יחד, אבל מבחי' הראשונים דהיינו בוד' הקומות שבאו"א, נשארו בהקומות כל הכלים דפנים שבהם, דהיינו בחינת הגויע ונ"ע דכל קומה שהיה בהם מעת הקטנות דנקודים, ורק הכלים דאחורים שבכל קומה שנחכרו בהם בעת הגדלות, הם בלבדם חזרו ונחבטלו בסכת השבירה ונפלו להסדרגה שמתחתיהם, ונשארו כסו שהיו לפני יציאת הגדלות דנקודים כנ"ל באות ע"ו ע"ז ע"ש.

קיא) ועד"ז כמש היה בפרצוף ישסו"ת יציאה ד' קומות זה לכמה סוה, שקומה הא' היא קומת חכמה, ונק' המתכלות עיינין דישסו"ת זה בזה, וקומת בינה, וקומת ז"א, וקומת כלכות, שבהם נתפשטו ד' גופין, שהם: בלך ב"ש תתאין דת"ת, ומלך נו"ה, ומלך היסוד, והמלכות. וד' הגופים שלהם נשברו פנים ואחור יחד, אבל בהראשיכו, דהיינו בוד' הקומות דישסו"ת, נשארו הכלים דפנים שבהם, ורק האחורים בלבד נחבטלו בסכת השבירה, ונפלו להסדרגה שמתחתיהם. והנה אחר

פתיחה לחכמת הקבלה

ע"כ סיג דא"ק שבקולם הא"ק. וע"כ נכחן עולם הנקודים שהוא נחתם מעולם הא"ק, ונקרא משום זה עולם שלם בפני עצמו. (ומה שג' פרצופי נקודים אינם נקראים גלגלתא ע"כ סיג, אלא ע"כ סיג ב"ה, הוא מטעם שהבחי"ד שנתהכרה בהמסך דס"ג אין עובייתה שלמה, מפאת מקרה ההזדקכות שהיה מכבר בפרצוף הא' דא"ק, וע"כ ירדו לבחינת ע"כ סיג ב"ה).

ק"ו) וחנה נחבאר, איך עולם הנקודים נחתם מעולם הא"ק. ועד"ו נחתם פרצוף הה' דא"ק, דהיינו הסיה החדש, שנחתם כולו מעולם הנקודים, באופן שכל הבחינות ששמשו בנקודים, אע"פ שנשכרו ונתכבדו שם, מיט חזרו כולם ונתחדשו במ"ה החדש, וע"כ הוא נק' עולם בפני עצמו. ונק' עולם האצילות, מטעם שנסתהים כולו למעלה מפרסא שנתקנה בצמצום ב'. ונק' ג"כ עולם התיקון מטעם שעולם הנקודים לא נתקיים, כי היה בו ביטול ושכירת, כג"ל, אלא אחר כך במ"ה החדש, שחזרו כל הבחינות החם שהיו בעולם הנקודים ובאו במ"ה החדש, הנח נתקנו שם ונתקיימו, וע"כ נקרא עולם התיקון, כי באמת הוא עולם הנקודים עצמו, אלא שמקבל כאן במ"ה החדש את תיקונו משלם. כי ע"י סיה החדש חוזרים ומתחברים לג"ה, כל אלו האחורים שנפלו לגוף, מן או"י וישסו"ה, וכן הפנים ואחורים דכל הו"ת שנפלו לבי"ע ומתו חוזרים ועולים על ידו לאצילות.

ק"ח) ומעם חכרים, כי כל פרצוף תחתן חוזר וממלא הכלים דעליון אחר הסתלקות אורותיהם בעת הזדקכות המסך, כי אחר הסתלקות האורות דגוף דפרצוף הא' דא"ק מפאת הזדקכות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת ע"כ, אשר חזר ומילא הכלים הריקים דגוף דעליון, דהיינו דפרצוף הא'. וכן אחר הסתלקות האורות דגוף דע"כ מפאת הזדקכות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת ס"ג, שחזר ומילא הכלים הריקים דעליון שהוא ע"כ. וכן אחר הסתלקות האורות דס"ג כפאת הזדקכות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת ס"ה שיצא מנקבי עינים שחם הנקודים, שחזר ומילא את הכלים הריקים דעליון שהוא הנקודות דס"ג. ומכ"ש ער"ו אחר הסתלקות האורות דנקודים, סתתם ביטול האחורים ושכירת הכלים, קבל המסך זוג חדש בקומת ס"ה שיצא מהמצה דפרצוף סיג דא"ק, וממלא את הכלים הריקים

ז"א, ע"כ נק' גם הוא בשם ס"ה, אלא בשם ב"ה שיצא מהמצה דא"ק, שפירושו מהתכללות עוביות דשורש חנק' מצה. וכן הוא נקרא בשם ב"ה החדש, בכדי להבדילו מהסיה שיצא מנקבי עינים דא"ק. ופרצוף ב"ה החדש הזה, נקרא בשם עולם התיקון, או עולם אצילות.

ק"ד) אמנם יש להבין למה ג' הקומות הראשונות דא"ק, הנק' גלגלתא ע"כ סיג, אינן נבחנו לג' עולמות, אלא לג' פרצופין, ולמה נשתנה פרצוף הד' דא"ק להקרא בשם עולם, וכן פרצוף החמישי דא"ק, כי פרצוף הד' נקרא בשם עולם הנקודים, ופרצוף הה' נקרא בשם עולם האצילות או בשם עולם התיקון.

קמ"ו) וצריכים לידע ההפרש מפרצוף לעולם. והוא כי בשם פרצוף נקרא, כל קומת ע"ם היוצאת על המסך דגוף דעליון, אחר שנודרך ונכלל בפה דראש דעליון, (כנ"ל באות נ'), שאחר יציאתו מהראש דעליון הוא מתפשט בעצמו לרת"ם, גם יש בו ח' קומות זה למטה מזה הנק' טעמים ונקודות (כנ"ל באות מ"ו), אמנם נקרא רק על שם קומת הטעמים שבו. ועד"ו יצאו ג' פרצופין הראשונים דא"ק: גלגלתא, ע"כ, סיג, (כנ"ל באות מ"ו). אבל עולם, פירושו שהוא כולל כל מה שנמצא בעולם העליון ממנו כעין חותם ונחתם, שכל מה שיש בהחוסם עובר כולו על הנחתם ממנו. קמ"ז) ולפי זה הבין, שג' פרצופין הראשונים, גלגלתא ע"כ סיג דא"ק, נבחנו רק לעולם אחד, דהיינו עולם הא"ק, שיצא בצמצום הראשון. אבל פרצוף הד' דא"ק, שבו נעשה ענין הצמצום ב', נעשה לעולם בפני עצמו, מטעם הכפולות שנעשה בהמסך דנקודות דס"ג בירידתו למטה מטבור דא"ק, כי נכפל עליו גם העוביות דבחי"ד, כסוד ה"ת בעינים (כנ"ל באות ס"ג). אשר בעת גדלות חזרה הבחי"ד למקומה לפה והוציאת קומת כתר (כנ"ל באות פ"ד), ונמצאת קומת זו נשתתה לפרצוף הא' דא"ק. ואחר שנתפשט לרת"ם בטעמים ובנקודות יצא עליו פרצוף ב' בקומת חכמה הנק' ישסו"ה, והוא דומה לפרצוף ב' דא"ק הנק' ע"כ דא"ק. ואחר התפשטותו לטעמים ונקודות יצא פרצוף ג' הנק' ס"ה דנקודים (כנ"ל באות ק"יא).

והיא דומה לפרצוף ג' דא"ק. הרי שיצא כאן בעולם הנקודים כל מה שהיה בעולם א"ק, דהיינו ג' פרצופין זה החת זה שככל אחד מהם טעמים ונקודות וכל מקריהם, כדומה לג' פרצופין גלגלתא

קוסת ז"א דהתלכשות המכונה הג'ת, וקוסת מלכות דעוביות הנק' נה"י בטעם ג' הקוין שנעשה בקוסת מלכות, שקו ימין נק' נצה וקו שמאל נק' חוד וקו אמצעי יסוד. אמנם כיון שאין מבחיאי רק בחינת התלכשות בלי עוביות ע"כ אין בה כלים, ונמצאה קובת הג'ת בלי כלים, והיא מתלכשת בהכלים דנה"י, וקוסת זו נקראת עובר, שפירושו שאין שם אלא שיעוד עוביות ושרוש, שנשאר בהסך אחר הודככותו, בעת עלייתו לזווג בהבצח דעליון, שקובת היוצאת שם, היא רק קובת מלכות. אמנם בפנימיותה יש בחינת הית בגניזו, והוא בחינת הית כמצח ואחר שהעובר מקבל הזווג בהעליון יורד ששם. למקומו, (כני"ל באות נ"ד), ואז נקבל מוחין דיניקה מהעליון שהם עוביות דבחיאי, בבחינת הית בנקבי עינים, ועי"ז קונה כלים גם להג'ת כהמשמים ההג'ת כחון דנה"י, ויש לו קוסת ז"א. קכ"ב) והנה אחיו עולה פעם ב' לס"ן העליון ונקרא עיבור ב'. ונקבל שם מוחין מעיב ס"ג דא"ק, ואז יורדת הבחי"ד מנקבי עינים למקוסת לפה (כני"ל באות ק"א), ואז נעשה הזווג על בחי"ד במקוסת, ויוצאות ע"ם בקוסת כתר, והכלים דאח"פ מתעלים וחוזרים למקוסם כראש, ונשלם הפרצוף בעינים דאורות וכלים. ואלו המוחין נקראים מוחין דגדלות של הפרצוף. וזהו קוסת פרצוף הא' דאצילות, הנק' פרצוף הכתר או פרצוף עתיק דאצילות.

קכג) וכבר ידעת, שאחר שביח"כ חזרו ונפלו כלחו אח"פ מהמדרגות כל אחד להכדרגת שמתחתיו. (כני"ל באות ע"ה ובאות ק"ז). ונמצאים אח"פ דקוסת כתר דנקודים בגו"ע דקוסת חכמה, ואח"פ דקוסת חכמה בגו"ע דקוסת בינה, וכו', ולפיכך בעת העיבור ב' דגדלות דפרצוף הא' דאצילות הנקרא עתיק, שחזרו ונחלקו תאח"פ שלו כני"ל, הנה עלו עבהם יחד גם הגו"ע דקוסת רכבה ונחקנו יחד עם האח"פ דקוסת עתיק, וקבלו שם עיבור הא'.

קכד) ואחר שהגו"ע דחכמה קבלו קוסת העיבור והיניקה שלהם, (כני"ל באות קכא.) חזרו ועלו לראש דעתיק, וקבלו שם עיבור ב' שלהם למוחין דגדלות, וירדה הבחי"ג למקוסת לפה, ויצאו עליה ע"ם בקוסת חכמה, והכלים דאח"פ שלהם חזרו ועלו למקוסם כראש, ונשלם פרצוף החכמה

הריקים דגוף דעליון, שהם הכלים דנקודים שנחבטלו ונשברו.

קכט) אמנם יש הפרש גדול כאן במ"ה הדרש כי הוא נעשה לבחינת דכר ובחינת עליון להכלים דנקודים, שהוא כהקן אותם, משאי"כ בפרצופין הקודמים אין התחנות נעשה לדכר ולעליון אל הכלים דגוף דעליון אע"פ שהוא כמלא אותם כ"י קוסתו. והשינוי הזה הוא כי בפרצופים הקודמים לא היה שום פגם בהסתלקות האורות, כי רק הודככות הסך גרם להסתלקותם, אבל כאן בעולם הנקודים היה פגם בהכלים, כי כח מלכות הכסוייבת היה מקורב בהכלים דאחורים דזית כני"ל, ואינם ראויים לקבל האורות, שכסבה זו נשברו וכתו ונפלו לבי"ע. לפיכך הם תלויים לגמרי במ"ה החדש, להחיותם לבררם ולהעלותם לאצילות, וכתוך זה נחשב המ"ה החדש לבחינת זכר ומשפיע, ואלו הכלים דנקודים הנכררים על ידי נעשו בחינת נוקבא אל המ"ה, ולכן נשחנה ששם, לשם ב"ן, כלומר, שנעשו בחינת תחתון אל המ"ה. ואע"פ שהם עליון למ"ה החדש, כי הם כלים מעולם הנקודים ובחינת מ"ה ונקבי עינים, שבחינת עליונה שבו הוא ז"ק נסיג דא"ק, (כני"ל באות ע"ד) ב"ם נעשו עתה לתחתון אל המ"ה החדש, ונק' ב"ן, בטעם האמור.

ה"פ אצילות וענין מ"ה וב"ן שבכל פרצוף

קכ) ונתבאר, שקוסת מ"ה החדש נחשמה ג"כ לעולם שלם בפני עצמו כמו עולם הנקודים וטעם הדבר הוא, כמו שנבאר בקוסת הנקודים שהוא מכה כפילת הסך גם בבחי"ד. (כני"ל באות קט"ז), כי הגם שהארת הזו"ן דא"ק שהאיר דרך הטבור וחיסוד לגיר דנקודים החזירת הצמצום א' למקומו וה"ת ירדה מנקב עינים לפה, שקי"ז יצאו כל אלו הקוסות דגדלות נקודים, (כני"ל באות ק"א ע"ש), אמנם כל אל' הקוסות חזרו ונחבטלו ונשברו, וכל האורות נסתלקו, וע"כ חזר הצמצום ב' למקומו, והבחי"ד חזרה ונתחברה בהסך.

קכא) ולפיכך גם במ"ה החדש שיצא מהסמך נוהג ג"כ ב' בחינות קטנות וגדלות כמו בעולם הנקודים, אשר תחילה יוצאת הקטנות, דתינו לפי העוביות המגולה בהסך, שהוא

הפרסא הוא הסיום החדש של הצמצום ב' כני"ל באות ס"ח.

קכח) ופרצוף הב' דמ"ה החדש הנק' א"א, שהוא נאצל ויצא מפה דראש עתיק, הנח קוכתו מתחיל במקום יציאתו, דהיינו מפה דראש עתיק ומלביש את הז' דעתיק המסתוימים למעלה מפרסא דאצילות, כני"ל. ופרצוף הג' הנק' או"א, שנאצלו מפה דראש א"א, הם מתחילים מפה דראש א"א ומסתוימים למעלה ממכור דא"א. והזו"ן מתחילים ממכור דא"א ומסתוימים בשוח עם סיום א"א, דהיינו למעלה מפרסא דאצילות. קכט) ותרע, שכל קומה וקומה מה"פ א"ו דמ"ה החדש בעת שיצאה, ביררה וחברה לעצמה חלק מהכלים דנקודים, שנעשה לה לבחינת נוקבא. כי הנח בעת שיצא פרצוף עתיק, לקח וחבר אליו כל הג"ר דנקודים, שנשאר שלמים בעת שביה"כ, דהיינו בחינת הגו"ע שבהם שיצאו בעת קטנותם. הנק' כלים דפנים, (כני"ל באות ע"ו) שבקטנות הנקודים לא באו עמהם רק מחציתה העליונה דכל מדרגה, שהם גו"ע ונקבי עינים, ומחציתה התחתונה דכל אחת, הנק' אח"פ, ירדו להמדרגה התחתונה, עש"ה. ולפיכך נבחן שפרצוף עתיק דמ"ה החדש לקח לו מהכלים דנקודים, את מחציתה העליונה דכתר, ומחציתה העליונה דחו"ב, וז' השרשים דז"ת הכלולים בג"ר דנקודים, והם נעשו לבחינת פרצוף נוקבא אל העתיק דמ"ה החדש. ונתחברו יחד זה בזה. והם המכונים ב"ה וב"ן דעתיק דאצילות, כי הזכר דעתיק נק' מ"ה, והכלים דנקודים הנ"ל שנתחברו אליו נקראים ב"ן, (מטעם הנ"ל באות קי"ט. ע"ש). וסדר עמידתם הוא פו"א, העתיק דמ"ה בפנים והעתיק דב"ן באחוריו.

קל) ופרצוף א"א דמ"ה החדש, שיצא בקומת חכמה, בירר וחבר אליו את חציו התחתון דכתר הנקודים, שהם האח"פ דכתר, שבעת הקטנות היו בהמדרגה שמתחת הכתר, דהיינו בחכמה וכונה דנקודים (כני"ל באות ע"ו), ונעשה לבחינת נוקבא אל הא"א דמ"ה החדש, ונתחברו יחד זה בזה. וסדר עמידתם הוא ימין ושמאל, שא"א דמ"ה שהוא הזכר עומד בימין, וא"א דב"ן שהוא הנוקבא, עומדת בשמאל. ומח שפרצוף עתיק דמ"ה לא לקח גם את חציו התחתון דכתר נקודים, הוא, כי עתיק מתוך שהוא ראש הא' דאצילות, שמעלתו גבוה מאד, לכן לא היכר

החכמה בעים דאורות וכלים. ופרצוף זה נקרא פרצוף אריך אנפין דאצילות.

קכה) ועם אח"פ הל"ו דא"א עלו ביחד גם גו"ע דקומת בינה כני"ל, וקבלו שם עיבור הא' ויניקה שלהם. ואח"ז עלו לראש דא"א לעיבור ב', והעלו האח"פ שלהם וקבלו המוחין הגדלות, ונשלם פרצוף הבינה בעים דאורות וכלים. ופרצוף זה נקרא או"א וישויות, כי הגיר נקראות או"א, והזית נקראות ישויות.

קכו) ועם אח"פ הל"ו דאו"א, עלו ביחד גם גו"ע דזו"ן, וקבלו שם העיבור א' שלהם והיניקה, וכוז נשלמים הזו"ן בכחינת ו"ק לז"א, ונקודה להנוקבא. והנה נתכארו ח"פ מ"ה החדש שיצאו בעולם האצילות בכחינת קביעות. הנקראים עתיק א"א או"א וזו"ן, שעתיק יצא בקומת כתר, וא"א בקומת חכמה, ואו"א בקומת בינה, וזו"ן ב"ק ונקודה. שהוא קומת ז"א. וכאלו ה' הקומות לא יארע שום מיעוט לעולם. כי בהג"ר, אין מעשי התחתונים בניעים להם שיוכלו לפוגם, והז"א ונוקבא, שאליהם בניעים מעשי התחתונים, היינו דוקא בהכלים דאחורים שלהם, שמשויגים בעת הגדלות, אבל בהכלים דפנים, שהם גו"ע באורות דוי"ק ונקודה, הנה גם בהם לא יגיעו מעשי התחתונים. ולפיכך נבחנו ה' הקומות הנ"ל, לבחינת מוחין הקבועים באצילות.

קכז) וסדר הלבשתם זא"ו ולהפרצוף א"ק, הוא, כי פרצוף עתיק דאצילות אע"פ שיצא מראש דמ"ג דא"ק (כני"ל באות קי"ח), מ"מ לא יכול להלביש מפה ולמטה דמ"ג דא"ק רק למטה ממכור, כי למעלה ממכור דא"ק הוא בחינת צמצום א' ונק' עקודים. והן אמת, שפרצוף עתיק, להיותו בחינת ראש הא' דאצילות, עדיין אין הצמצום ב' שולט בו, וא"כ היה ראוי שילביש למעלה ממכור דא"ק. אמנם כיון שהצמצום ב' כבר נחנן מפה דראשו, כשכיל שאר פרצופי אצילות שממנו ולמטה, ע"כ אינו יכול להלביש רק למטה ממכור דא"ק. ונמצא קומת עתיק מתחלת ממכור דא"ק, והוא מסתוימת בשוח עם רגלי א"ק, דהיינו למעלה מנקודה דעוה"ו. והזו כפאת פרצופו עצמו, אמנם מפאת התקשרותו עם שאר פרצופי אצילות, שמכחינתם נחנן שהוא כלול ג"כ מצמצום ב', הנה מכחינה זו הוא נחנן שרגליו מסתוימים למעלה מפרסא דאצילות, כי

פתיחה לחכמת הקבלה

כט

כלל גדול בעניני המוחין שבקביעות ובעליות הפרצופין והעולמות הנוהגין בשתא אלפי שני קליד) כבר נתבאר לעיל (באות פיו ואילך), שיציאת הגדלות של הגי'ר וז"ת דנקודים באו בג' סדרים, בסוד ג' הנקודות חולם שורק חירק. עש"ה כל הענין. ומשם תבין שיש ב' מינים של השלמת הע"ס לקבלת המוחין דגדלות: הא' מצד עליתו והתכללותו בעליון. והיינו בעת שהווי"ן דא"ק האירו את האור חדש דרך הטבור אל הכתר דנקודים, וחורידו היות מנקבי עינים דכהר להפה שלו, שבוה נתעלו האחי"פ הנפולים דכתר שהיו באו א, והזרו למדרגתם להכתר והשלימו הע"ס שלו, הנה נבחן אז שעלו עמהם גם גו"ע דאוי"א שהיו דבוקים על האחי"פ דכתר, ונבצאים גם או"א נכללים בע"ס השלמות של הכתר (כנ"ל באות צ"ג). עש"ה, כי התחתון העולה לעליון נעשה כסוהו. ונבחן משום זה שגם או"א השיגו האחי"פ, החסרים להם להשלמת ע"ס שלהם, בכח התכללותם בהכתר. וזהו מין הא' של מוחין דגדלות.

קצה) ומין הב' הואי שהכדרגה נשלמת בע"כ בכחה עצמה. והיינו בעת שהווי"ן דא"ק האירו את האור חדש דרך היסוד דא"ק הנק' נקודה השורק, לאוי"א, וחורידו היות מנקבי עינים דאוי"א עצמם להפה שלהם, שבוה העלה את חכלים ואחי"פ דאוי"א ככקום נפילתם בהווי"ת, אל הראש דאוי"א, והשלימו להם הע"ס, שעתה נשלמים או"א ע"י עצמם, כי עתה השיגו הכלים דאחי"פ ככש ההסרים להם. כשא"כ במין הא' בעת שקבלו שלמותם בהכתר ע"י הרבקות באחי"פ שלו, הרי כאכת ה"ו, עוד חסרים אה"מ, אלא ע"י התכללותם בהכתר, קבלו על ידו הארה באחי"פ שלהם, שחשפיק רק להשליים בע"ס בעודם במקום הכתר, ולא כלל בעת יציאתם משם למקום עצמם.

ק"ו) ועד"ז נבצא ב' מיני השלכות חני"ל נב בהווי"ת, הא' בעת הארת השורק ועלית אחי"פ דאוי"א, שאז גם הגו"ע וז"ת הדבוקים בהם נתעלו יחד עמהם ועלו לאוי"א, וקבלו שם בחינת אחי"פ להשלכת הע"ס שלהם, שאחי"פ אלו אינם עוד אחי"פ הכמשיים שלהם, אלא רק הארת אחי"פ דכספיק להשלכת ע"ס בעודם באוי"א, ולא כלל בירידתם למקום עצמם. כנ"ל. ומין הב' דו שלכת הע"כ, השיגו הווי"ת בעת החפשינות הכוחין כאוי"א אל הווי"ת, שע"י חורידו

חיבר אליו רק חכלים דפנים דגי'ר דנקודים, שבהם לא אירע שום פגם בעת השכירה, כה שאין כן בחצי הכתר התחתון, שהם אחי"פ שהיו נפולים בעת הקטנות בהווי"ב, ואחי"כ בעת הגדלות עלו סחו"ב ונתחברו בהכתר דנקודים (כנ"ל באות פ"ד), אשר אחי"כ בעת שכירת הכלים, חזרו ונפלו מהכתר דנקודים ונתבטלו, כנ"ל, הרי כמה כבר נפגמו עם נפילתם וביטולם, ואינם ראויים משום זה לעתיק, ולכן לקח אותם א"א דמ"ה. קלא) ופרצוף או"א דמ"ה החדש, שהם בקובת בינה ביררו וחיברו להם את הצים התחתון דחו"ב דנקודים, שהם האח"פ דחו"ב, שבעת הקטנות היו נפולים בהווי"ת דנקודים, אלא אחי"כ בעת הגדלות נקודים, עלו ונתחברו לחו"ב דנקודים (כנ"ל באות צ"ד), ואשר בעת שכיה"כ חזרו ונפלו לחו"ת דנקודים ונתבטלו (כנ"ל באות ק"ו). ואותם ביררו להם או"א דמ"ה לבחינת נוקבא אליהם, והם מכונים ז"ת דחכמה וו"ת דבינה דב"ן, כי בחינת החסד דבינה נשארה עם הגי'ר דחו"ב דב"ן כפרצוף עתיק, ולא נשאר בחציה התחתון דבינה כי אם וו"ת כגבורה ולבטה. ונמצא הזכר דאוי"א הוא קובת בינה דמ"ה, והנוקבא דאוי"א היא ז"ת דחו"ב דב"ן. ועמידתם הם ביבין שבטל, או"א דמ"ה ביבין, ואוי"א דב"ן בשבטל. והישוסי"ת דמ"ה, שהם הווי"ת דאוי"א לקהו המלכיות דחו"ב דב"ן.

ק"כ) ופרצוף זו"ן דמ"ה החדש, שהם בקובת ו"ק ונקודה, ביררו וחיברו אליהם, את רכלים דפנים דווי"ת דנקודים כחוך שכירתם כב"ע, רחיינו בחינת הגו"ע של הווי"ת דנקודים (כנ"ל באות ע"ח), והם נעשו לנוקבא אל הווי"ן דמ"ה עמידתם הוא ביבין ושבטל, הווי"ן דמ"ה ביבין, והווי"ן דב"ן בשבטל.

ק"ג) והנה נתבאר הווי"ת וכו"ן שבה"פ אצילות, אשר ה' הקובות דמ"ה החדש, שיצאו בעולב האצילות, ביררו להם מהכלים הישנים ששימשו בזמן הנקודים, ונתקנו להם לבחינת נוקבא הנקראת בשם ב"ן. שהב"ן דעתיק נעשה ונתקן מכתציתן העליונה דגי'ר דנקודים, והב"ן דא"א ואוי"א נבררו ונתקנו מכתציתן התחתונה דגי'ר דנקודים, ששכשו להם בעת גדלות דנקודים וחזרו ונתבטלו. והב"ן דזו"ן נברר ונתקן מהכלים דפנים, שיצאו בעת קטנות דנקודים, שבעת הגדלות נשכרו ונפלו ביחד עם הכלים דאחורים שלהם.

פתיחה לחכמת הקבלה

אצילות שהם רק בחינת ו"ק דפרצופי א"ק, וע"כ הם מכונים מ"ה החדש, או מ"ה דה"פ א"ק, דהיינו קומת ז"א, שהוא מ"ה בחוסר ג"ר, שהן בגלגלתא ע"ב מ"ב. כי עיקר המדרגה נבחנת ע"פ התפשטותה אל הגוף ספה ולמטה, וכיון שגם לג' פרצופין הראשונים אין מהם התפשטות להגוף רק ו"ק בלי ראש, ע"כ הם נבחנים לבחינת מ"ה, שהוא קומת ו"ק בלי ראש, אל ה"פ א"ק. (קט) באופן, שעתיק דאצילות, שיש לו בראש קומת כתר, נבחן לבחינת ו"ק לפרצוף הכתר דא"ק, וחסר נשמה היה יחידה דכתר א"ק. וא"א דאצילות שיש לו בראש קומת חכמה, נבחן לבחינת ו"ק לפרצוף ע"ב דא"ק שהיא חכמה, וחסר נשמה היה יחידה דע"ב דא"ק, ואו"א דאצילות, שיש להם בראש קומת בינה, נבחנים לבחינת ו"ק של פרצוף ס"ג דא"ק וחסר לו נשמה היה יחידה דס"ג דא"ק. והו"ו דאצילות נבחנים לבחינת ו"ק דפרצוף מ"ה וכו"ו דא"ק, וחסר להם נשמה היה יחידה דמ"ה וכו"ו דא"ק. וישמורת וו"ן הם תמיד כמדרגה א': זה ראש וזה גוף.

קמא) וע"י העלאת מ"ן מסע"ט של התחתונים נכררים השלמת האח"פ דע"ם דמין חב', דהיינו השלמתם דאו"א מבחי' עצמם, על דרך בחינת נקודת השורק, שאו או"א עצמם מורידים הח"ת סנקבי עינים שלהם, ומעלים אליהם האח"פ שלהם, שאו יש להם כח גם להשפיע אל הו"ת שהם זו"ן דהיינו אל הגופין סמקלה למטה. כי הגו"ע דו"ן הרבוקים באח"פ דאו"א, נמשכים עמהם. לאו"א ומקבלים מהם השלמת ע"ם (כנ"ל באות צ"ד), ואו נמצא כל כמות המוחין שישנם באו"א מושפעים ג"כ להו"ו, שקלו אליהם ביחד עם האח"פ שלהם. ולפיכך בעת שה"פ אצילות מקבלים השלמה זו דמין חב' או יש ג"ר גם להגופין דג' פרצופין הראשונים שהם עתיק וא"א ואו"א דאצילות וכן להו"ו, דאצילות, שהם גוף הכולל דאצילות. ואו עולין ה' פרצופי אצילות ומלבישים לה"פ א"ק, כי בעת התפשטות הנ"ר גם אל הגופין דה"פ אצילות, הרי הם משתוים עם ה"פ א"ק. ועתיק דאצילות עולה ומלביש לפרצוף כתר דא"ק וא"א דע"ב דא"ק. ואו"א דס"ג דא"ק. וו"ו למה וכו"ו דא"ק. ואו מקבל כל אחד מהם הנשמה היה יחידה מהכחינה שכנגדו בא"ק.

(קסב)

חורידו גם הם בחינת ה"ת המסוימת מהחזה שלהם אל מקום סיום רגלי א"ק, והקלו את התנהיג שלהם מבי"ע וחיברו אותם למדרגתם לאצילות, שאו לולא נשכרו וסמה היו נשלמים בע"ם שלמות ע"י עצמם, כי עתה השיגו את האח"פ הממשיים החסרים להם.

קלז) וגם בדי' פרצופים שיצאו מאו"א להכלים דחג"ת וכן בדי' הפרצופין שיצאו מהישמורת להכלים דחג"ת (כנ"ל באות ק"ז וק"ט) הנה גם בהם נמצאים אלו ב' מיני השלמות הע"ם הנ"ל, כי מבחינה אחת היה נשלם כל אחד מהם, ע"י התרכקותם באח"פ דאו"א וישמורת בעודם בראש, שהיא השלמת ע"ם בסין הא'. ואח"כ שנתפשטו לבי"ע, היו רוצים להשתלם בהשלמת הע"ם דמין חב'. וענין זה נודג גם בפרטי פרטיות. קלח) ותרע, כי אלו ה"פ אצילות הנ"ל עתיק וא"א ואו"א וו"ו שנתקנו בקביעות ואין שום סיעוט נודג בהם, (כנ"ל באות קכ"ו), שעתיק יצא בקומת כתר וא"א בקומת חכמה ואו"א בקומת בינה וו"ו בקומת ז"א, ו"ק בלי ראש. הנה הכלים דאח"פ שנחברו להם סעת הגדלות. היו מבחינת השלמת ע"ם דמין הא', והיינו על דרך נקודת החולם שהאיר בחכתר דנקודים, שאו נשלכו גם או"א על ידי הכתר והשיגו הארת כלים דאח"פ, (כנ"ל באות קל"ד), ולפיכך אע"פ שהיה לכל אחד בעתיק וא"א ואו"א ע"ם שלמות בראש, מ"ם לא הגיע מזה בחי' ג"ר להגופין שלהם, ואפילו פרצוף עתיק לא היה לו בגוף אלא בחינת ו"ק בלי ראש, וכן א"א ואו"א. והטעם הוא, כי כל חוץ נכרר תחילה, וע"כ לא נכרר בהם רק השלמת ע"ם דמין הא', שהוא מצד עליותו בהעליון, דהיינו בחינת הארת כלים דאח"פ המספיק להשלים הע"ם בהראש, אבל אין עוד התפשטות מהראש לתגוף. כי בעת שאו"א נכללו בכתר דנקודים היה מספיק להם הארת אח"פ מכת הכתר, ולא כלל בהתפשטותם למקובם עצמם ספה דכתר דנקודים ולמטה. (כנ"ל באות קל"ה). וכיון שהגופין דעתיק וא"א ואו"א היו בו"ק בלי ראש, סכ"ש הו"ו עגמם שהם בחינת גוף הכולל דאצילות, שיצאו בו"ק בלי ראש.

קלט) אכנס בא"ק לא היה כן, אלא כל החכמות שיצאו בהראשית דפרצופי א"ק, נתפשט ג"כ להגופין שלהם. ולפיכך נבחנים כל ה"פ

פתיחה לחכמת הקבלה

לא

ביאור ג' העולמות בריאה יצירה ועשיה
קבר) ז' עיקרים כוללים יש להבחין בני
העולמות בי"ע: הא' הוא סהיכן נעשה
המקום לג' העולמות הללו. הב' הוא שיעורי קומת
פרצופי בי"ע ועמידת העולמות בראשונה בעת
שנאצלו ויצאו מהנוקבא דאצילות. הג' הוא כל אל
שיעורי קומה בהכוחין דחוספת ומצב עמידתם.
שהשיגו כטרם חטאו של אדה"ר. הד' הוא
המוחין שנשתחירו בפרצופי בי"ע ומקום נפילת
העולמות לאחר שנפגמו בחטאו של אדה"ר. הה'
הוא הכוחין דאמא שקבלו פרצופי בי"ע אחר
נפילתם לכשתתפרסא דאצילות. הו' הוא כחינת
פרצופי האחור דה"פ אצילות שירדו ונתלבשו
בפרצופי בי"ע ונקשו להם לבחינת נשמת
לנשכה. הז' הוא כחי' המלכות דאצילות שירדה
ונקשת בחינת חתיק לפרצופי בי"ע.

קמ"ה) הנה הבחן הא' כבר נתבאר (דעיל מאות
ס"ו ואילך). שמפאת עלית המלכות
המסייכת שכתחת הסיום רגלי א"ק. למקום החוח
דז"ת דנקודת דס"ג. הנקשה בזמן צמצום ב'
יצאו ונפלצו ב"ש תתאין דת"ת ונהי"ם למטה
מנקודת הסיום הודשה שבחזה דנקודתו ואינם
ראויים עוד לקבל אור העליון, ונקשו מהם
המקום לג' העולמות בי"ע: שמכ"ש תתאין
דת"ת נעשה במקום עולם הבריאה, וכג' ספירות
נה"י נעשה במקום עולם היצירה, ומתכלכות נעשה
מקום עולם הנשיה. עש"ת.

קסו) והבחן הב' שהוא שיעורי קומת פרצופי בי"ע
ומקום עמידתם בעת יציאתם ולידתם מבטן
הנוקבא דאצילות. דק' שבעת הזאת כבר השיג הז"א
כחינת חיה כאבא, והנוקבא כבר השיגה כחינת
נשכה כאבא. וכבר ידעת שאין הזו"ן מקבלים
הכוחין באו"א אלא כדרך עליה והלכשה, כנ"ל
באות קמ"ב ע"ש. וע"כ נמצא הז"א מלביש את
אבא דאצילות הנק' או"א עליון. והנוקבא
מלבישת לאבא דאצילות הנק' ישכו"ת. ואז הנוקבא
דאצילות בירדה והאצילה את עולם הבריאה
בכללות ה"פ שבו.

קכו) וכיון שהנוקבא עוכרת במקום אבא, הרי
היא נחשבת לכדרגת אבא. כי התחתון
העולה לעליון נעשה ככהו. ולפיכך עולם הבריאה
שנבררה על ידה נכחנת לכדרגת ז"א, להיותה
כדרגה חדהונה להנוקבא שהיא כחינת אבא
והתחתון כאבא הוא ז"א. ונסצא אז עולם
הבריאה

קכב) אמנם כלפי הזו"ן דאצילות נבחנו
המוחין הללו רק לבחינת בין הא'
דהשלמת הע"ם, כי אלו האח"פ אינם אח"פ
גמורין, רק הארת האח"פ שהם מקבלים ע"י או"א,
הוא בעת שהם במקום או"א אבל בהתפשטותם
למקומם עצמם, הרי הם עוד חסרים האח"פ
שלהם, (כנ"ל באות קלז). ומטעם זה נבחנו
כל המוחין שהזו"ן משיג בשתא אלפי שני בשם
מוחין דעלית, כי אי אפשר להם להשיג מוחין
דג"ר רק בעת עלותם למקום ג"ר, כי אז נשלמים
על ידם, אמנם אם אינם עולים למעלה למקום
הג"ר אי אפשר להיות להם מוחין, כי עדיין לא
נבררו להזו"ן כחינת המוחין דמין הב', שזה לא
יהיה זולת בגמר התיקון.

קכג) והנה נתבאר, שהמוחין דה"פ הקבועים
באצילות, הם מבחינת בירווי כלים דמי
הא' דאו"א, שבקולם הנקודים בכונה הארה זו בשם'
הארת הטבור, או נקודת החולם שאפילו או"א
אין להם השלמה אלא בכחינת בין הא', וע"כ
אין מגיע מהראשית ונהיך וא"א ואו"א, להגופי
שלהם ע צבם וכן דדזו"ן, שום דארת ג"ר, כ
גם הז"ת דנקודים לא קבלו כלום כדארה ז'
דבחינת החולם (כנ"ל אות פ"ה). והמוחין
דשתא אלפי שני כד נבר התיקון הבאים ע"י
הקצאת כ"ן של התהוותיבי, הם מבחינת בירור,
כלים להשלמת ע"ם דמין הב' דאו"א, שבקולם
הנקודים בכונה הארה זו בשם הארת היכוד, או
נקודת השורק, כי אז מעלה או"א את האח"פ
של עצמם, שעליהם דבוקים גם הגו"ע דז"ת
וע"כ גם הז"ת מקבלים במקום או"א כחינת מוחין
דג"ר. ולפיכך כגיע הכוחין הללו גם להגופין
דה"פ אצילות ולזו"ן הכוללי, אלא בלבד שהם
צריכים להיות למעלה במקום הג"ר ולהלביש
אותם. ולעתיד לבא בגמר התיקון, יקבלו א'
הזו"ן את כחינת השלכת ע"ם דמין הב', ויוריד
ה"ת המסייכת מבחינת החוח שלהם, שהוא
הפרסא דאצילות, אל מקום סיום רגלי א"ק,
(כנ"ל אות קל"ו). ואז יתחברו התנה"י דזו"ן
שבבי"ק, אל כדרגת הזו"ן דאצילות, וישתחו
סיום רגלין דאצילות לסיום רגלין דא"ק, ואז
יתגלה מלכא משיחא. כסו"ה ועכדו רגליו על
חר הזיתים. ונתבאר היטב, שבשתא אלפי שני
אין תיקון להעולמות רק בדרך עלית.

כי ע"י הארת חוספת שכת היה להם אז בי עליות הא' בשעה חמשית בערב שכת, שבו נולד אדה"ר, שאז מתחיל להאיר חוספת שכת, בסוד הול' דיום הלשי, ואז השיג הז"א כחינת הידה, ועלה והלכיש לא"א דאצילות, והנוקבא כחינת חיה, ועלתה והלכשה לאו"א דאצילות, והכריאה עלתה לישסו"ת, והיצירה עלתה כולת לז"א, והדים ראשונות דעשיה, עלו למקום הנוקבא דאצילות, והשש תחתונות דעשיה, עלו במקום שש ראשונות דכריאה, ועליה חבי' היתה בערב שכת בין הערבים, שע"י חוספת שכת, עלו גם הו' תחתונות דעשיה למקום הנוקבא דאצילות, והיו עוכדים עולם היצירה ועולם העשיה בעולם האצילות במקום זו"ן דאצילות בכחינת פכ"פ.

קנא) ועתה נבאר הכחן הדי', שהוא קומת המוחין שנשתיירו בכי"ע, ומקום נפילתן לאחר ההטא, והוא, כי מחמת פגם הטאו של עצה"י, נסתלקו מהעולמות כל המוחין דחוספת, שהשיגו ע"י בי' העליות הנ"ל, והזו"ן חזר לז"ק ונקודה, וגי' העולמות בי"ע, נשתיירו בהם רק המוחין שיצאו בהם כראשונה בעת אצילותם, שעולם הכריאה היה בסדרגת הז"א שפירושו ו"ק, וכן היצירה ועשיה כשיעור הנ"ל (באות קמ"ח), ונוסף ע"י, כי נסתלק מהם כל בחינת אצילות ונפלו למחת הפרסא דאצילות בתכונת מקום בי"ע שהוכן ע"י צמצום ב', (כנ"ל באות קמ"ה), ונמצאו דעת דיצירה וע"ם דעולם העשיה, שנפלו ועמדו במקום הי"ד ספירות של הקליפות, (כנ"ל באות קמ"ט).

קנב) הכחן הדי', הוא המוחין דאמא, שקבלו בי"ע במקום נפילתן, כי אחר שיצאו הבי"ע מאצילות, ונפלו למחת הפרסא דאצילות, לא היה בהם אלא בחינת ז"ק, (כנ"ל באות קנ"א), ואז נתלכשו היסו"ת בחזו"ן דאצילות, ונזדווגו היסו"ת מבחינת התלכשות בזו"ן, והשפיעו כוחין דנשמה לפרצופי בי"ע במקומם, שעולם הכריאה קבל מהם ע"ם שלמות בקומת בינה, ועולם היצירה קבל מהם ו"ק, ועולם העשיה רק בחינת אב"א. קנג) הכחן הדי', הוא בחינת נשמה לנשמת, שהשיגו פרצופי בי"ע מפרצופי האחר דח"פ אצילות, כי בעת מיקוט הירח, נפל פרצוף האחר דנוקבא דאצילות ונתלכש בפרצופי בי"ע, והוא כולל גי' פרצופין המכונים, עכור, וניקה, מוחין ובחינת המוחין נפלה לכריאה, ובחינת היניקה נפלה ליצירה

הכריאה, שעומדת במקום ז"א דאצילות מתחת להנוקבא דאצילות, שהיתה אז בחינת אמא דאצילות.

קמח) ועפ"י נבחן עולם היצירה שנכרך ונאצל ע"י עולם הכריאה שהוא אז בסדרגת הנוקבא דאצילות, להיותה סדרגת תחתונה לעולם הכריאה שהיה אז בחינת הז"א דאצילות, והתחזון מהז"א היא בחינת נוקבא. אמנם לא כל הע"ם דעולם היצירה הם בחינת הנוקבא דאצילות אלא רק הדי' ראשונות דיצירה בלבד. והטעם הוא, כי יש ב' מצבים בהנוקבא, שהם פכ"פ ואב"א, שבהיותה פכ"פ עם הז"א קוסחה כוח אל הז"א, ובהיותה אב"א היא תופשת רק די' ספירות תנה"י דז"א, ומשום שאז היה מצב כל העולמות רק אב"א, לא היה בכחינת הנוקבא אלא די"ם לכה, וע"כ גם עולם היצירה אין לן במקום הנוקבא דאצילות, רק די"ם ראשונות שלו, ושאר ששה תחתונות דיצירה, היו כששה ספירות ראשונות דעולם הכריאה של עתה, דהיינו ע"פ חכונות מקום בי"ע שבהכחן הא' הנ"ל (באות קמ"ה), ששם נפלו העולמות בי"ע אחר הטאו של אדה"ר, ושם היא מקום קביעותם עתה.

קמט) ועולם העשיה שנכרך ע"י עולם היצירה נבחן לסדרגת כריאה של עתה, ב' מתוך שעולם היצירה היה אז בסדרגת הנוקבא דאצילות נמצא הסדרגת שמתחתיה, עולם העשיה, שהוא בכחינת עולם הכריאה של עתה, אלא מתוך שרק הדי' דיצירה היו בכחינת הנוקבא דאצילות, והשש תחתונות שלה היו בעולם הכריאה, לכן גם עולם העשיה שמתחתיה, נמצאים רק הדי' שלו בכחינת די"ם תחתונות דעולם הכריאה, והשש תחתונות דעולם העשיה היו במקום שש ראשונות דעולם היצירה של עתה, ונמצאו אז י"ד הכפירות, שהם נהי"ם דיצירה של עתה וכל הע"ם דעולם עשיה של עתה, היו ריקנות מכל קדושה, ונעשו למדור הקליפות, לי רק הקליפות היו נמצאות במקום י"ד ספירות הללו, כי העולמות דקדושה נסתיימו במקום החזה דעולם היצירה של עתה כמבואר, והנה נבאר סדרגות שיעורי הקובה של פרצופי בי"ע ומקום עמידתם בעת שנאצלו כראשינה. קנ) ועתה נבאר הכחן הג', שהוא שיעורי קומה דפרצופי בי"ע ומצב עמידתם, שהיה להם מהמוחין דחוספת, כטרם הטאו של אדה"ר, והוא

פתיחה לחכמת הקבלה

ראורות. אמנם זה הועיל רק לבחינת הע"ם דראש של הפרצופין, ולא להגופין שלהם, כי הסוחין הללו לא נכשכו כפה ולכטה אל הגופין שלהם (כניל באות ק"לח), וע"כ גם לאחר הסוחין גדלוה, נשאר הגופין נצנצום ב' ככו בזמן הקטנות ע"ש. ומשום זה נחשבו כל חיפ אצילות שאין להם רק קומת ע"ם היוצאת על עוביות דבחי"א. שהוא קומת ז"א, ו"ק בלי ראש, הנק' קומת מ"ה. והם מלבישים על קומת מ"ה דחי"א א"ק, דהיינו כטכור ולמטה דחי"א א"ק.

קנו) כאופן, שפרצוף עתיק דאצילות, מלביש על פרצוף הכתר דא"ק כטכור ולמטה, ומקבל שפעו מקומת מ"ה דפרצוף הכתר דא"ק אשר שם. ופרצוף א"א דאצילות, מלביש מטכור ולכטה דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל שפעו מקומת מ"ה דע"ב דא"ק אשר שם. וא"א דאצילות, מלבישים מטכור ולכטה דפרצוף מ"ג דא"ק, ומקבלים שפעם מקומת מ"ה דמ"ג אשר שם. זו"ן דאצילות, מלבישים מטכור ולמטה דפרצוף מ"ה ובין דא"ק ומקבלים שפעם מקומת מ"ה דפרצוף מ"ה ובין דא"ק, הרי שכל פרצוף מהי"פ אצילות אינו כקבל' מפרצוף שכנגדו בא"ק, רק בחינת ו"ק בלי רג"ט. הנק' קומת מ"ה. ואע"פ שיש בהראשים דהי"פ אצילות בחי' ג"ר, מ"ם אנו מתחשבים רק בהכווין' המתפשטים מפה ולמטה להגופים שלהם שהוא רק ו"ק בלי ראש, כניל באות ק"ל"ט.

קנה) ואין הכונה, שהי"פ אצילות מלבישים כל אחד על הבחינה שכנגדו בא"ק. כי זה אי אפשר, שהרי הי"פ א"ק מלבישים זה על זה, וכן הי"פ אצילות. אלא הכונה היא, שקומת כל פרצוף בפרצופי אצילות, ככוונת לעומת הבחינה שכנגדו שבהי"פ א"ק, שמשם מקבל שפעו, (וצריך שתעין בהאילן שסדרתי ציור ג').

קנט) ובכדי שיושפעו הסוחין כפה ולמטה אל הגופין דחי"פ אצילות, נחבאר לעיל באות קמ"א, שצדיקים לעית מ"ן מהתחתונים, שאז כושפעים להם השלכת הע"ם דמין' הב' הכספיק גם להגופין, עש"ת. וחנה באלו המ"ן שהתרתונים מעלים, יש ג' בחינות, כי כשבע"כ מ"ן כבחינת עוביות דבחי"ב, יוצאות עליהם ע"ם בקומת בינה, דנק' קומת מ"ג, שהן כוחין דאור הנשמה. וכשבע"כ מ"ן כעוביות דבחי"ג, יוצאות עליהם ע"ם בקיבת חכמה, הנק' קומת ע"ב, שהן מוהין דאור החיה. וכשפעלים מ"ן כעוביות דבחי"ד, יוצאות עליהם ע"ם

ליצירה, ובחינת העיבור נפלה לעשיה, ונעשו בחינת נשמה לנשמה לכל פרצופי בי"ע, שהיא בחינת חיה אליהם.

קנד) הכחן הו', הוא הנק' דאצילות שנעשתה לדל"א ולהארט יחידה בבי"ע. כי נחבאר שבעת סיעוט הירח, נפלו ג' הבחינות עי"ם דפרצוף האחור דנוקבא דאצילות ונתלכשו בבי"ע. והם בחינת אחורים דמ"ת דנוק', שהם עי"ם, שנה"י נק' עיבור, וחג"ת נק' יניקה, וחב"ד נק' סוחין. אמנם בחינת האחור דבחינת הכתר דנוקבא, נעשתה לבחינת עתיק דפרצופי בי"ע. כאופן שכחי' עיקר אורותיהם דפרצופי בי"ע של עתה, הם מהשירים שנשאר בהם אחר חטאו של אדה"ר, שהוא בחינת חו"ק דכל פרט מהם (כניל באות קני"א). ובחינת נשמה, קבלו מסוחין דאמ"א (כניל באות קנ"ב). ובחינת נשמה לנשמה, שהוא בחינת חיה, קבלו כמ"ת דפרצוף האחור דנוקבא. ובחינת יחידה קבלו מבחינת האחור דכתר דנוקבא דאצילות.

ביאור ענין עליות העולמות

קנה) עיקר ההפך מפרצופי א"ק דפרצופי עולם האצילות הוא, כי פרצופי א"ק הם מבחינת צמצום א', שבכל סדרנה שבו יש בה ע"ם שלמות ואין בהע"ם רק בחינת כלי אחר, שהיא כלי מלכות, אבל המ"ם דאשונות הן רק בחינת אורות לבד. משא"כ פרצופי אצילות הם כבחי' צמצום חב', בסויה ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים, ששיחף רחמים בד"ן (כניל באות נ"ט). שסדת הדין שהיא מלכות, עלתה ונחרברה כבחינה שהיא סדת הרחמים, ונשתתפו יחד ע"ש. שעי"ז נעשה סיום חדש על אור העליון בכקום חבינה, שהמלכות המסיימת את הגוף עלתה לבינה דגוף, שהיא ת"ת, במקום החזה. והמלכות הכדוונת שכפה דראש, עלתה לבינה דרג"ש הנק' נקבי עינים, (כניל באות ס"א), שעי"ז נחכטפו שיעור קומת הפרצופין לגי"ע, שהם כתר דכטה דכלים, בקומת ו"ק בלי ראש, שהוא נכש רוח דאורות (כניל באות ע"ד), ונכצאי דסרים מאח"פ דכלים שהם בינה וזו"ן, ומנשמה חיה יחידה דאורות.

קנו) והגם שנחבאר לעיל באות קכ"ד, שעי"ז עלית מ"ן לעיבור ב', השיגו פרצופי אצילות הארת הסוחין מע"ב מ"ג דא"ק, המוריד הה"ת מנקבי עינים כחזרה לכקומה לפה, ככצכצוכ א', ומשיגים שוב האח"פ דכלים והנשמה חיה יחידה

מ"ן ומסשיכים שפע, הרי כל העולמות והסדרות, שדרכם עברה השפע, מהגדלים ועולים למעלה בסכת השפע שמעבירים, כנ"ל, ובעת שחוזרים ומקלקלים מעשיהם, הנה מתקלקל המ"ן, והמוחין מסתלקים גם מסדרנות העליונות, כי נפסק ענין העכרת השפע מחן לצורך התחוננים, ונמצאות חוזרות ויורדות למצבן הקבוע ככתחילה.

קסג) ועתה נבאר סדר עליות ה"פ אצילות לה"פ א"ק, וגי' העולמות בי"ע ליסודות וחו"ן דאצילות, החל ממצבם הקבוע, עד להגובה שאפשר להיות בהשתא אלפי שני מטרים גמר התיקון. שבדרך כלל, הן רק גי' עליות, אמנם הן מתחלקות לפרטים מרובים. והנה מצב העולמות א"ק ואכ"ע בקביעות כבר נתבאר לעיל, כי פרצוף הראשון הנמצא לאחר צמצום א', הוא פרצוף גלגלתא דא"ק, שעליו מלבישים ד' פרצופי א"ק: ע"ב ס"ג מ"ה וכו', וסיום רגלי א"ק הוא למעלה מנקודת העוה"ז (כנ"ל באות כ"ז ואות ל"א ע"ש), ועליו מסבכים המקיפים דא"ק מאים ב"ה, שלגדלים אין קץ ושיעור, (כנ"ל באות ל"ב ע"ש). וככו שא"מ ב"ה מקיף מסביב לו, כן הוא מתלבש בפנימיותו, והוא המכונה לו א"ס ב"ה. קסד) ובפנימיות מ"ה ובין דא"ק, יש פרצוף תנה"מ דא"ק, המכונה ג"כ נקודות דס"ג דא"ק, (לעיל באות ס"ג וס"ו ע"ש), שכעת צמצום חב', עלתה מלכות הכסמימת, שעמדה ממעל לנקודת דעוה"ז, וקבעה מקומה בהחזה דפרצוף הזה, מתחת שלישי עליון דת"ת שלו, ונעשה שם סיום חדש על אור העליון, שלא יתפשט משם ולמטה. וסיום חדש הזה נקי, בשם פרסא שמתחת האצילות. (כנ"ל באות ס"ח), ואלו הספירות שמחזה ולמטה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שנשארו מתחת הפרסא, נעשו מקום לג' העולמות בי"ע: ב"ש ת"ת עד החזה, נעשה מקום לעולם הכריאה. ונהיי נעשו מקום לעולם היצירה, והסלכות, נעשה מקום לעולם העשיה. (כנ"ל באות ס"ז). ונמצא שמקום ג' העולמות בי"ע, מתחיל מתחת הפרסא ומסתיים ממעל לנקודה דעוה"ז.

קסה) ונמצאים ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה, ועשיה, שמתחילים ממקום למטה מטבור דא"ק, ומסתיימים ממעל לנקודה דעוה"ז: כי ה"פ עולם האצילות, מתחילים ממקום שלמטה מטבור דא"ק, ומסתיימים ממעל להפרסא הנ"ל. מהפרסא ולמטה עד לעוה"ז, עוברים ג' העולמות

בי"ע

ע"ם בקומת כתר, הנק' קומת גלגלתא, שהן מוחין דאור היחידה. כנ"ל באות כ"ט ע"ש.

קס) ודע שהתחוננים הראויים להעלות מ"ן הנ"ל, הם רק בחינת נר"ן דצדיקים, שכבר כלולים מבי"ע, ויכולים להעלות מ"ן לזו"ן דאצילות, הנחשבים לבחינת העליון שלהם, ואז הזו"ן מעלים מ"ן אל העליון שלהם, שהם או"א, ואו"א יותר למעלה, עד שמגיעים לפרצופי א"ק, ואז יורד אור העליון מא"ס ב"ה לפרצופי א"ק, על המ"ן שנתעלו שמה, ויוצאות קומת ע"ם ע"פ סדר העוביות של המ"ן שהעלו, אם הוא מכוונ"ב הוא קומת נשמה, אם מכוונ"ג הוא קומת חיה וכו' כנ"ל. ומשם יורדים המוחין במדרגה למדרגה דרך פרצופי א"ק, עד שבאים לפרצופי אצילות, וכן עוברים במדרגה למדרגה דרך כל פרצופי אצילות, עד שבאים לחזו"ן דאצילות, שהם משפיעים המוחין האלו אל הנר"ן דצדיקים שהעלו את המ"ן הל"ץ מבי"ע. וזה הכלל שכ"ל חירוש מוחין אינו בא אלא רק מא"ס ב"ה לכו"ו. ואין מדרגה יכולה להעלות מ"ן או לקבל שפע, רק מהעליון הסמוך לו.

קסא) ומכאן הדק, שאי אפשר שהתחוננים שיקבלו משהו מחזו"ן דאצילות כמטרם שיגדלו על ידם פל הפרצופים העליונים דעולם האצילות ועולם הא"ק. כי נתבאר, שאין חירוש מוחין אלא מא"ס ב"ה, אמנם אין הנר"ן דצדיקים יכולים לקבלם אלא מהעליון הסמוך להם, שהם זו"ן דאצילות. ולפיכך צריכים המוחין להשתלשל דרך העולמות והפרצופים העליונים עד שמגיעים אל הזו"ן, שהם המשפיעים לנר"ן דצדיקים. וכבר ידעת שאין העדר כרוחני, וענין העכרה במקום למקום, אין הפירוש שנעדרים במקום הא' ובאים למקום הב', כנוהג בהגשמיים, אלא שנשארים במקום הא' גם אחר שעברו ובאין למקום הב', כמו טרליק נר מנר ואין חברו חסר. ולא עוד, אלא זה הכלל, שעיקר ושורש האור נשאר במקום הא', ובמקום הב' נבשך רק בחינת ענף כסנו. ועם זה חבין, שאותו השפע העובר דרך העליונים עד שפגיע לנר"ן דצדיקים, נשאר בכל מדרגה ומדרגה שעבר דרכה, ונמצאות כל המדרגות מהגדלות בסכת השפע שהם מעבירים לצורך נר"ן דצדיקים.

קסב) ובהאכור חבין, איך התחוננים כמעשיהם גורכים עליות וירידות להפרצופין והעולמות העליונים. כי בעת שכתיבים מעשיהם ומעלים

פתיחה לחכמת הקבלה

לה

ואז מקבלים הנר"ן דצדיקים את המוחין דנשמת דאצילות. וכשהמוחין באים לפרצופי עולם הבריאה, עולה עולם הבריאה ומלביש את הנוקבא דאצילות, ומקבל ככנה בחינת נפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם היצירה, הוא עולה ומלביש לעולם הבריאה דקביעות, ומקבל ממנו בחינת נשמה וניר דבריאה. וכשהמוחין באים לעולם העשיה, הוא עולה ומלביש על עולם היצירה, ומקבל כשם בחינת מוחין דו"ק שביצירה. והנה נחבאר קצ"ה הא' שהשיג כל פרצוף מאבי"ק, בסבת המין דבחי"ב שהעלו התחתונים. (ועיין בהאילן הנדפס בסוף ספרי בית שער לכונות, ציור ז).

קסט) העליה הב' הוא, בעת שהתחתונים מעלין מין סכחינת העוביות דבחי"ג, שאו נברין האחי"פ דקיסת חכמה והיה, סכחינת השלמת העים דכין הב'. שהמוחין אלו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין כנו בפרצופי א"ק, כנ"ל. וכשהמוחין עוברים דרך הפרצופין דאבי"ק, נמצא כל פרצוף עולה וכתגדל על ידיהם כפי המוחין שחשיגו. (קט) באופן, כשכאו המוחין לפרצוף עתיק דאצילות, עולה ומלביש לגיר דפרצוף חכמה דא"ק, הנק' ע"ב דא"ק, המכוון נגד קומת ע"ב דגלגלתא דא"ק, ומקבל משם בחינת אור החיה דיחידה. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש לגיר דסיג דא"ק, המכוונים נגד קומת ע"ב דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל כשם בחי" אור החיה דחיה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצופי אורא דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דעתיק דקביעות, המכוונות נגד קומת ע"ב דפרצוף סיג דא"ק, ומקבל משם בחינת אור החיה דנשמת דא"ק, המאירה גם להז"ת והגופין. וכשהמוחין באים ליסמו"ת דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דא"א דקביעות, המכוונות נגד קומת ע"ב דסיג דא"ק, ומקבלות משם אור החיה דסיג דא"ק. וכשהמוחין באים לזו"ן דאצילות, הם עולים לגיר דאור"א, המכוונים נגד קומת ע"ב דבין דא"ק, ומקבלים משם בחינת אור החיה דבין דא"ק, ובהזו"ן מקבלים נשמת הצדיקים. וכשבניעים המוחין לעולם הבריאה, הוא עולה ומלביש על הז"א דאצילות, ומקבל כמנו בחינת רוח דאצילות, וכשהמוחין באים לעולם היצירה, עולה היצירה ומלביש על הנוקבא דאצילות, ומקבל כמנה אור הנפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם העשיה

עולה

בי"ע, זהו מצב הקבוע של העולמות א"ק ואבי"ק, שלעולם לא יארע בהם שום מיקוט. וכבר נהבאר לעיל (באות קצ"ח) שכמצב הזה אין בכל הפרצופין והעולמות אלא רק בחינת ויק בלי ראש, כי אפילו בני הפרצופין הראשונים דאצילות שיש ג"ר בהראשים שלהם, כיס אינן מושפעות מפה ולכמה שלהם, וכל הגופים הם ו"ק בלי ראש, וכיש בפרצופי בי"ע, ואפילו פרצופי א"ק, בקרך המקפים שלו, נכונים ג"כ שהם חסרי ג"ר. והתכוון היטב לעיל באות ל"ב.

קסו) ולפיכך, נוהגות ג' עליות כוללות, בכדי להשלים העולמות, כג' הקומות, נשמה חיה יחידה, תחירות להם. ועליות האלו תלויות בהקלאות מין של התחתונים כנ"ל. העליה הא' הוא, בעת שהתחתונים מעלים מין ככחינת העוביות דבחי"ב, שאו נבררים האחי"פ דקומת בינה ונשמה, מכחי" השלמת העים דכין הב', דחינו מהארז נקודת חשורק, (כנ"ל באות קצ"ח, עש"ח), אשר הכוחין האלו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין, כמו בפרצופי א"ק, שכל חכמות שיש בהע"ם דראשי פרצופי א"ק, עוברת ומתפשטת גם להגופים.

קסו) ונמצא, בעת שהמוחין אלו עוברים דרך פרצופי האצילות, מקבל כל אחד מה"פ אצילות, בחינת מוחין דבינה ונשמה הנק' מוחין דסיג, המאירים ג"ר גם להפרצופין שלהם כמו בא"ק, וע"כ נבחן אז, שהם מתגדלים ועולים ומלבישים על פרצופי א"ק, כפי מדת המוחין שהשיגו. (קסח) באופן, שכמה שפרצוף עתיק דאצילות השיג המוחין האלו דבינה, נמצא עולה ומלביש לפרצוף בינה דא"ק, המכוון נגד קומת סיג דפרצוף גלגלתא דא"ק, והוא מקבל משם בחינת נשמה דיחידה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלו, וכשהמוחין באים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש על ראש דעתיק דקביעות, המכוון נגד קומת המ"ג דפרצוף ע"ב דא"ק, והוא מקבל משם בחינת נשמה דחיה דא"ק, המאירה לז"ת שלו. וכשהמוחין באים לפרצוף אור"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דא"א דקביעות, המכוון נגד קומת בינה דכ"ג דא"ק, והם מקבלים משם בחינת נשמה דנשמה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלהם. וכשהמוחין האלו באים ליסמו"ת זו"ן דאצילות, הם עולים ומלבישים על אור"א דקביעות, המכוון נגד קומת בינה דפרצוף כ"ה ובין דא"ק, ומקבלים משם בחינת נשמה דנפש רוח דא"ק.

סחכמה ככה הפרסא שעליהם, ועמה עלו למעלה כפרסא, והלבישו לישסוית וזוין דאצילוח, ויש להם נרין דאצילוח, שאור החכמה כאיר בהסדים שלהם. קעד) ויש לדעת שהנרין דצדיקים בלבישים בכביעות רק לפרצופי בייע שמתחת הפרסא: הנפש בלביש לעים דעשיה, והרוח לעים דיצירה, והנשמה לעים דבריאה. ונמצא שהגם שהם מקבלים מזוין דאצילוח, עכ"ז הוא מגיע אליהם רק דרך פרצופי בייע שמלבישים עליהם. כאופי, שגם הנרין דצדיקים עולים בשוה עם עליות הג' עולמות בייע שנחבאר לעי' ונמצא שגם עולמות בייע אינם מתגדלים, אלא לפי כדת קבלת השפע של הנרין דצדיקים, דהיינו ע"פ המ"ן הנכררים על ידיהם. קעה) והנה נתבאר, שמכחינת הקביעות אין בכל העולמות והפרצופים שבהם רק בחינת ז"ק בלי ראש, כל אחד כפי בחינתו, כי אפילו הנרין דצדיקים אינם אלא בחינת ז"ק, כי הגם שיש להם ג"ר דנשכה בעולם הכריאה, עכ"ז ג"ר אלו, נחשבים רק בבחינת ז"ק בערך עולם האצילות. מטעם שהם בחינת אור חסדים הנפרשים מהכמה כני"ל. וכן פרצופי אצילות, אע"פ שיש ג"ר בהראשים שלהם, מ"ם כיון שאינם כאירים להנפין, הם נחשבים רק לבחינת ז"ק. וכל המוחין המגיעים להעולמות, שהם יותר כבחינת ז"ק, אינם אלא ע"י המ"ן שמקלים הצדיקים. אכנס המוחין האלו לא יוכלו להתקבל בהפרצופין, זולת דרך עלית התחתון למקום העליון, כמו שנחבאר. והוא מטעם, כי אע"פ שהם נחשבים לבחינת השלכת העים דמין הכי מ"ם, כלפי הגופין והזית עצמם עוד הם נחשבים לביורוי אח"פ דמין הא', דהיינו שאינם נשלמים במקומם עצמם, אלא רק כשהם נכצאים במקום העליון. (כני"ל באות קמ"ב). ולפיכך, לא יוכלו ה"פ אצילות לקבל נשכה חיה ויחידה דא"ק, זולת בעת שהם עולים ומלבישים אוהם. וכן הנרין וג' עולמות בייע, לא יוכלו לקבל נרין דאצילות, זולת רק בעת שהם עולים ומלבישים לישסוית וזוין דאצילות. עש"ה. כי אלו האח"פ דמין הכי השייכים להז"ת, שיש להם התפצלות כמעלה למטה, למקום הז"ת, לא יחברו רק בנסר התיקון, כני"ל. ולפיכך בעת צהג' עולמות בייע עולים ומלבישים לישסוית וזוין דאצילות, נמצא או, שכובים הקבוע כפרסא ולכמה, נשאר ריקן לגברי בכל אור קדושה. ויש שם הפרש בין

בחזו

עולה ומלביש לעולם הכריאה ומקבל כמנו בחי' ג"ר ונשמה דבריאה, ואז נשלם עולם העשיה בכל הנרין דבייע. והנה נתבאר העליה הב' של כל פרצוף כפרצופי אבי"ע, שעלו ונהגדלו בסכת הב"ן דבחי"ג שהעלו הנרין דצדיקים. (ועיין בהאילן ציור ח').

קנא) העליה הג' הוא, בעת שהההוונים מעלים מ"ן כעוביות דבחי"ד, שאז נכררים האח"פ דקובה כחר ויחידה, מבחינת השלכת העים דמין הב', אשר המוחין אלו כאירים גם להזית והגופין שלהם כמו כפרצופי א"ק. וכשהמוחין אלו עוברים דרך פרצופי אבי"ע, הרי כל פרצוף עולה ומהגדל ומלביש לעיונו כפי כדת המוחין ההם.

קעב) כאופי, שבעת ביאת המוחין לפרצוף עתיק דאצילות, עולה ומלביש לג"ר דפרצוף ג'ג'ג'תא דא"ק, ובקבל כשם בחינת אור היחידה דיחידה. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף א"א דאצילות עולה ומלביש להג"ר דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל משם אור היחידה דחיה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף או"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דס"ג דא"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דנשמה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף ישסו"ת, הם עולים ומלבישים לג"ר דכ"ה דא"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דמ"ה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לזוין דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דב"ן דא"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דב"ן דא"ק. ואז מקבלים הנרין דצדיקים את אור היחידה כהזוין דאצילות. ובעת שהמוחין מגיעים לעולם הכריאה, עולה ומלביש לפרצוף ישסוית דאצילות ובקבל כשם נשמה דאצילות. וכשהמוחין מגיעים לעולם היצירה עולה ומלביש לפרצוף ז"א דאצילות, ומקבל מטנו בחינת רוח דאצילות, וכשהמוחין מגיעים לעולם העשיה, עולה ומלביש להנוקבא דאצילות, ומקבל כמנה בחינת אור הנפש דאצילות. (ועי' בהאילן ציור ט').

קעג) ונמצא נחה בעת עליה הג', אשר ה"פ אצילות, נשלמו כל אחד בג' הקובות נשמה חיה ויחידה מא"ק, שהיו חסדים להם כבחינת הקביעות. ונבחנו, שה"פ אצילות עלו והלבישו את ח"פ א"ק, כל אחד להבחינה שכנגדו בפרצופי א"ק. וגם הנרין דצדיקים קבלו בחינת הג"ר שהיה חסר להם, וגם ג' העולמות בייע שהיו נכצאים מתחת הפרסא דאצילות, שמכחינת הקביעות לא היה בהם אלא בחי' נרין דאור חסדים, הנפרשים

פתיחה לחכמת הקבלה

לז

א"ס ב"ה, מתגדלים ועולים גם הם, כל אחד להעלותן שלהם. (עש"ה כל החמשך). ונמצא, שבשיעור התעלות סדרגה אחת, כן מחויבים להתעלות כל הסדרגות כולן, עד א"ס ב"ה, כי למשל, בהתעלות הזו"ן מסצבם הקבוע, שהוא למטה מטבור דא"א, ומלביש מחזה ולמטה דא"א, הרי גם א"א נתעלה כאותה העת בסדרגה אחת מסצבו הקבוע, שהיה מפה דתיק ולמטה, ומלביש להג"ר דתיק, שאחריו מתעלים גם סדרגות הפרטיות שלו, כי החג"ת שלו, עלו לכקוב ג"ר הקבועות, והמחזה עד הטבור שלו, עלו למקום חג"ת הקבועים, והמטבור ולמטה שלו, עלו למקום המחזה עד הטבור. אשר לפי זה נמצא הזו"ן שעלה למקום מחזה עד הטבור דא"א הקבוע, שהוא עדיין למטה מטבור דא"א, שתרי בעת הזאת כבר עלה גם הלמטה מטבור דא"א למקום המחזה עד הטבור (ע"י כהאילן ציור ד' ששם תראה עליות הזו"ן בערך הקבוע דה"ר דאצילות, שעולה ומלביש בעת השגת נשמה, לג"ר דישכ"ת, שעל גבי מפה ולמטה דא"א, שעל גבי מחזה ולמטה דא"א). אמנם גם כל פרצופי אצילות עולים בעת הזאת, (כמו שתראה כהאילן בציור ד' בעת השגת נשמה) לכן תמצא שם את הזו"ן עדיין מלביש מפה ולמטה דישכ"ת, שעל גבי מחזה ולמטה דא"א, שעל גבי מטבור ולמטה דא"א, הרי שסולם הסדרגות לא נשתנה כלום מחמת העליות. ועדין בכל מיני העליות. (ע"ש כהאילן ככל הציורים, מציור הג' עד סופו).

קטמ) גם יש לרעת, שגם אחר עליות המרצופין הם משאירים כל סדרגתם במקום הקבוע או במקום שהיו שם מתחילה, כי אין העדר ברוחני. (כנ"ל באות צ"ו) באופן, שכעת שהג"ר דא"א עולים להג"ר דא"א, עוד נשארו הג"ר דא"א במקום הקבוע מפה ולמטה דא"א, ונמצאים הישכ"ת, שעלו או על גבי החג"ת דא"א העליות, שהם מקבלים מהג"ר דא"א ששם, אשר היו שם מטרם העליות, ולא עוד, א"א שנכחן שיש שם ג' סדרגות ביה, כי הג"ר דא"א העליות, העוסרות במקום ג"ר דא"א דקביעות, נמצאות משפיעות למקומן הקבוע שספה ולמטה דא"א, ששם נמצאים עתה ישכ"ת, הרי הג"ר דא"א וא"א וישכ"ת סאירים ככת אחת במקום אחד. ועדין נכתבים כל הפ"צופים דא"א ואכו"ע בעת העליות. ומסעם זה יש להבחין חסיד בעלית הפרצוף, את ערך העליות, כלפי העליונים במצבם הקבוע, ואת ערך שלו,

מחזה ולמטה דעולם היצירה, לבין מחזה ולמטה שלו. כי נחבאר לעיל, שמחזה ולמטה דעולם היצירה, הוא מקום הקבוע רק לקליפות, (כנ"ל באות קס"ם). אלא מסכת פנח חטאו של אדח"ר, ירדו ד"ת היצירה דקדושה וע"ם דעשיה דקדושה ונתלכשו שם. (כנ"ל באות קנ"ו). ולפיכך בעת, עליות ב"ע לאצילות, נמצא שמחזה היצירה ולמטה, אין שם לא קדושה ולא קליפות. אבל מחזה היצירה ולמטה, יש שם קליפות. כי שם המדרג שלהם. קעו) ולפי שהסוחין היחידים מקומת ר"ק, אינם באים רק ע"י מ"ן של התחתונים, אינם נמצאים משום זה בקביעות בהפרצופין, כי תלויים במקום התחתונים, ובעת שהם מקבלים מעשיהם נמצאים הסוחין כסלקים כנ"ל (באות קס"ב עש"ה). אמנם הסוחין דקביעות שבהפרצופין שנתקנו מכת הכאציל עצמו, לא יארע בהם שום שינוי לעולם, שהרי אינם מתגדלים ע"י התחתונים, ולכן אינם נפנים על ידיהם. כנ"ל.

קעו) ולא יקשה לך, הרי א"א רב"ן הוא נכחן לכתר דאצילות, וא"א לע"ב, (כנ"ל באות ק"ל), כי א"א הוא מחצית הכתר התחתונה רב"ן וא"א הם מחצית התחתונה דח"ב דנקודים, וא"כ הבחינה שכנגדו דא"א בא"ק, היה צריך להיות פרצוף הכתר דא"ק, והבחינה שכנגדו דא"א בא"ק היה צריך להיות ע"ב דא"ק. והתשובה הוא, כי פרצופי הכ"ן הן נוקבין, שאין להם שום קבלה מעצבם, אלא רק מה שהזכרים, שהם פרצופי הס"ה, משפיעים להם. ולפיכך, כל אלו התכונות שבהעליות, שפירושם, השגת מוחין מהעליון, נכתבים רק בהזכרים, שהם פרצופי הס"ה. וכיון שא"א דס"ה אין לו מבחינת כתר כלום, אלא רק קומת חכמה בלבד, וא"א דס"ה אין להם מבחינת חכמה כלום, אלא קומת בינה בלבד, (כנ"ל קכ"ו) ע"כ נכחן הבחינה שכנגדו בא"ק: ע"ב דא"ק לא"א, וסיג דא"ק לא"א. ופרצוף הכתר דא"ק מתיחס רק לעתיק בלבד, שלקח כל הקומת כתר דס"ה. כנ"ל. קעח) גם צריך שהבחין בהאסור, כי סולם הסדרגות כפי שהם בהמוחין דקביעות, אינן משתנה לעולם בסכת כל העליות הנ"ל, שהרי נחבאר לעיל (באות קס"א). שסכת כל אלו העליות, הם מפאת שהנר"ן דצדיקים העוסרים בכי"ע, אי אפשר להם לקבל כשהו, מטרם שכל הפרצופין העליונים מעבירים אותה להם מא"ס ב"ה, שבשיעור הזה נמצאים העליונים עצמם, עד

פתיחה לחכמת הקבלה

כלפי הקליונים, שגם הם עלו מדרגה אחת כסותו. (ועי' כל זה באילן, כי בציוור ג' תמצא מצב הפרצופין במצבם הקבוע. וגי' עליות הו"א לפי קרכם של ה"פ אצילות הקבועים תמצא, בציוור: ד' ה' ו'. וגי' עליות של כל ה"פ אצילות לפי קרכם של ה"פ א"ק הקבועים, תמצא בציוורים: ז' ח' ט'. וגי' עליות של כל ה"פ א"ק בערך קו א"ס ב"ה הקבוע, תמצא בהציוורים י' ו"א ו"ב.)

ענין התחלקות כל פרצוף לכתר ואבי"ע

קפ) יש לדעת, שהכלל ופרט שוים זה לזה, וכל הנבחן בכלל כולו יחד, נמצא גם בפרט. פרטיות שבו ובפרט האחרון שאך אפשר להפריט ולפיכך כיון שהכציאות בדרך כלל נבחן להי עולמות א"ק ואבי"ע, שעולם הא"ק נבחן להכתר של הקולכות, ודי' קולכות אבי"ע, נבחנו לה"ב וזוין, (כניל, באות ג'). כמו כן אין לך פרט קטן בכל די' הקולכות אבי"ע, שאינו כלול מכל הי האלו, כי הראש של כל פרצוף נבחן להכתר שבו, שהוא כנגד עולם הא"ק. והגוף מפה עד החזה, נבחן לאצילות שבו, וממקום החזה עד הטבור, נבחן לבריאה שבו, ומטבור ולמטה עד סיום רגליו, נבחן ליצירה ועשיה שלו קפא) וצריך שהדע, שיש כינויים מרובים להקשר ספירות כתיב הגי' נהי"ב, כי פעמים נק' גז"ע ואחי"פ, או כתיב זוין, או נרגחי"י, או קוצו של יוד ודי' אותיות י"ה ו"ה, או הוי"ה פשוטה ע"ב סיג מ"ה ובין: שהם די' מיני מילואים שבהוי"ה: מילוי ע"ב הוא יוד הי ויו הי, מילוי ס"ג הוא יוד הי ואו הי, מילוי מ"ה הוא יוד הא ואו הא, מילוי ב"ן הוא יוד הה וו הה. וכן הם הנקי' איא ואויא וזוין שא"א הוא כתר, ואכא הוא חכמה, ואמא היא בינה, וז"א הוא הגי' נה"י, והנוקי' דז"א היא מלכות. וכן נקי' א"ק ואבי"ע או כתר ואבי"ע, והמלכות דכתר נקרא פ"ה, והמלכות דאצילות נקרא ח"ה, והמלכות דברויאה נקי' טבור, והמלכות דיצירה נקי' עטרת יכוד, והמלכות דכליות נקי' סיום רגליו.

קצב) והדע שיש חסיד להבחין באלו שינוי השמות של העים בי' הוראות: הא' הוא קנין השואתו להספירה שעל שמה הוא מתיחס, והבי' הוא קנין השינוי שבו מאותו הספירה שמתחם אחריה, ששפכה זו נשתנה שמו בהכינוי הסיוחד. למשל, הכתר דעים דאויי ח"ס א"ס ב"ה וכל

ראש של פרצוף נקי' גי"כ כתר, וכן כל הי"פ א"ק נקי' גי"כ כתר, וכן פרצוף עתיק נקי' כתר, וכן א"א נקי' כתר. ועי"כ יש להתבונן אם הם כולם כתר, למה נשתנה שמם להקרא בהכינוים הללו. וכן אם הם מתיחסים כולם לכתר, הרי צריכים להשתוות להכתר. אמנם האמת הוא, שמכחינה אחת הם כולם שוים לכתר, שהם כחינת א"ס, כי זה הכלל, שכל עוד שאור העליון לא נתלבש בכלי, הוא כחינת א"ס, ולכן כל הי"פ א"ק, נחשב כלפי עולם התיקון שהם אור בלי כלי, כי אין לנו שום תפיסא בתכלים דצמצום א', ולכן נחשב אצלנו אורותיו לבחינת א"ס ב"ה. וכן עתיק וא"א דאצילות, הם שניחם מבחינת הכתר דנקודים, כניל. אמנם מבחינה אחרת הם רחוקים זה מזה, כי הכתר דאויי הוא ספירה אחת, אבל בא"ק יש בו ח"פ שלמים, שבכל אחד מהם רת"ס, (כניל באות קס"ב). וכן פרצוף עתיק הוא רק מסחצית הכתר העליון דנקודים, ופרצוף איא הוא מסחצית הכתר התחתון דנקודים, (כניל באות קכט). ועל דרך זה צריכים להבחין בכל מיני הכינוים של הספירות אותם בי' הוראות.

קפג) והדע שההוראה הסיוחדת לעצמה שבאלו הכינוים דעים בשם כתר ואבי"ע, הוא להורות, שהכונה הוא, על בחינת התחלקות העים לכלים דפנים ולכלים דאחורים, שנעשו בסכת הצמצום ב', כי נתבאר לעיל (באות ס') שאז עלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגוף, חנקי ת"ת במקום החזה, וסייסה שם את המדרגה, ונקשה שם סיום חדש, הנקי' פ"ה שמתחת האצילות (כניל באות ס"ח). והכלים שמתחת ולמטה יצאה לבר באצילות ונקי' ב"ע, שביש ת"ת, שמתחת עד הסיום נקי' בריאה, ונהיי נקי' יצירה, והמלכות נקי' עשיה. ע"ש גם נתבאר ששטעם זה, נחלקה כל מדרגה לכלים דפנים ולכלים דאחורים, שמתחת ולמעלה נקי' כלים דפנים ומתחת ולמעלה נקי' כלים דאחורים.

קצד) ולפיכך, הבחן זה של הפרסא במקום החזה, תחלק המדרגה לדי' בחינות סיוחדות חנקי אבי"ע כניל: האצילות עד החזה, והבי"ע מתחת ולמטה. וראשית תחבן הוא בא"ק עצמו, אלא בו ירדה הפרסא עד הטבור שלו (סמטעם הניל באות ס"ח). ונמצא בחי' אצילות שלו, הוא חע"ב סיג הכסתיימים למעלה מטבורו, ומטבורו ולמטה הוא ביי"ע שלו, ששם בי' הפרצופין מ"ה וכן

דכללות (כניל באוח מיז. וכאות מיח ואילך ע"ש). קפוז) ומשש על דרך הניל. מתחלק כל מדרגה דרמי פרמיות שבכל עולם מאבי"ע, לראש ואבי"ע, ואפילו בחינת מלכות דמלכות שבקשיה: כי נכחן בו ראש וגוף, והגוף, נחלק לחזה ומכור, וסיום רגלין, והפרסא שמתחת האצילות של אותו המדרגה. עומדת בחזה של וסמיסת האצילות-ומחזה עד המכור, הוא בחינת בריאה של המדרגה, שקודת המכור מסיימתה. ומטבור ולמטה עד סיום רגליו הוא בחינת יצירה ועשיה של המדרגה. ומכחינת הספירות, נכחנים החגיגת עד החזה לאצילות. וכ"ש תתאין דתי"ת, שסחוח עד המכור לבריאה. ונה"י ליצירתה, והמלכות לעשיה.

קפח) ולכן הראש דכל מדרגה מיוחס לבחינת כתר או יחידה או לפרצוף גלגלתא. והאצילות שבו שספה עד החזה, מיוחס לחכמה או לאור החיה או לפרצוף ע"כ. והבריאה שבו שסחוח עד המכור, מיוחס לכינה או לאור הנשמה או לפרצוף ס"ג. והיצירה ועשיה שבו שסמכור ולמטה, מיוחס לזו"ן או לאורות דרוח נפש או לפרצוף מי"ח וכו'. וע"י כהאילן כהצירורים: מציוור ג' ואילך ותראה איך כל פרצוף מתחלק לפי הבחינות הניל.

שבו כניל. הרי איך היפ א"ק נחלקים על אבי"ע, מכה הסיום דצמצום ב' שנק' פרסא: שהגלגלתא הוא הראש, והע"כ ס"ג עד מכורו הוא אצילות, והמי"ח וכו' שסמכורו ולמטה הוא ביי"ע.

קפח) ועד"ו, נחלקים היפ עולם האצילות בפ"ע, לכתר ואבי"ע: כי אי"א הוא הראש דכללות אצילות, ואי"א עלאין שהם ע"כ המלכישים מפה ולמטה דאי"א עד החזה, הם אצילות, ושם בנקודת החזה, עומדת הפרסא המסיימת בחי' האצילות של עולם האצילות. וישמיות שהם ס"ג, המלכישים מחזה דאי"א עד מכורו, הם בריאה דאצילות. והזו"ן, שהם מי"ח וכו' המלכישים מטבור דאי"א עד סיום האצילות, הם יצירה ועשיה דאצילות. הרי שגם עולם האצילות, בכללות היפ שבו, מתחלק לראש ואבי"ע ככ"ו היפ א"ק, אלא כאן עומדת הפרסא על מקומה, שהוא בחזה דאי"א, ששם מקומה האמיתי. (כניל באוח קכ"ז). קפוז) אמנם בכללות כל העולמות, נכחנים כל ג' הפרצופין גלגלתא ע"כ ס"ג דא"ק. לבחינת הראש דכללות, והיפ עולם האצילות, המלכישים מטבור דא"ק ולמטה עד הפרסא דכללות, שהיא הפרסא שנקשתה בחזה דנקודת דס"ג, (כניל באוח וס"ו ע"ש). הנה שם הוא אצילות דכללות, מפרסא ולמטה, עוסדים ג' העולמות ביי"ע

הצגנו כאן לוח השאלות על הפתיחה, למען לאפשר להמעיין לנסות עצמו לדעת, אם מבין וזוכר מה שלמד בהפתיחה. בסוף כל שאלה מסומן האות, ששם מתבאר התשובה עליה

לוח השאלות

- (א) מהו כל החומר של הבריאה המחודשת. (אות א')
- (ב) מהו אור וכלי האמורים בה"ע"ס. (אות ב')
- (ג) למת נק' הע"ס רק בדי הספירות תו"ב תו"ס, ואיך הם עשר. (ג')
- (ד) מהו החיוב להתחלקות כל נאצל לע"ס. (ה')
- (ה) מהו התפרש מעולם לעולם בדי העולמות אבי"ע. (ו' ז' ח' ט')
- (ו) למת נברן עולם אצילות שכולו מלקות. (ו')
- (ז) איך יצאה הנשמה ונברלה מאלקות לבחינת נשמה. (ז')
- (ח) מה הפירוש של זונג דתכאה, מתפסך עם אור העליון. (יד')
- (ט) איך נאצלו כלים חדשים מכחי' רצון להשפיע. (טו')
- (י) למת נכחן חעוביות דרצון לקבל גם בכלים החדשים. (יח')
- (יא) מהו הגורם שיצאו הפרצופין זה למטה מזה. (כב')
- (יב) למת נקראים הכלים שמעלה למטה כח"ב תו"ס. (כד')
- (יג) למת נקראים האורות שספה למעלה דנח"י. (כד')
- (יד) למת יש ערך חפני המיד מהכלים לאורות. (כה')
- (טו) מהו חתפרש מראש הפרצוף לגופו. (כו')
- (טז) איך יצאו ת"ש א"ק כראש וגוף זה למטה מזה. (כו כח')
- (יז) במת נעשה א"ק לקו דק ואינו ממלא כל החלל בעוביו. (לא')
- (יח) במת נפסק הארת א"ק שמעל לנקודת דעה"י. (לא')
- (יט) מה שיעור גדלו של או"ם דא"ק על או"ם. (לב')
- (כ) איך ובמה נתחווה האו"ם דא"ק. (לכ')
- (כא) למת האו"ם והאו"ם קשורים בכלי אחר. (לג')
- (כב) מה פירושו של הכפישא של האו"ם והאו"ם דב"ו. (לד')

פתיחה לחכמת הקבלה

לוח השאלות

- ג) איך עולים המסך והרשימות דנוף למה רראש. (לה)
 כד) מה גרם להתחנות שיצא מה דעליון למקומו עצמו. (למ)
 כה) למה כל תחנות המר הבחינה אחרונה מתכחינות דעליון שלו. (מי)
 כו) כמה גבדל התחנות מעליונו להיות נחשב לבן ותולדה שלו. (מי)
 כז) מה הפירוש של רשימו רתתלכשות ורשימו דעוכיות. (סכ סג)
 כח) למה יוצאים ב' קוסות דר"ג בכל ראשי הרצופים. (מג)
 כט) למה נחשב כל שרצוף על קוסת הנוקבא. ולא על הדרכ. (סד)
 ל) מה הפירוש של פנתיא. (מח מט)
 לא) למה קוסת השעמים היא רחמים וקוסות הנקודות דין. (מח)
 לב) למז מתחלק כל שרצוף בג"ש ע"ס רח"א. (ני)
 לג) למה כל תחנות מלביש בריוק סחות ולמשה דעליון. (נג)
 לד) מהו המשרש סמצום אי לצמצום ב'. (נח)
 לה) למה לא יכלו תעולאת להתקיים בצמצום אי. (נו)
 לו) איזהו עיקר הויוה שיצא בצמצום ב'. (נז נח)
 לז) מה אירושו של צמצום נה"י דא"ק. ומה גרם לו זה. (ס)
 לח) למה לא ילבישו הנקודים משה ולמשה ד"ג דא"ק. (סב)
 לט) מהו סתותה של הפרסא שמתחת האצילות. (סו)
 ס) מאין נעשו ג' המקומות העולמות ב"ע. (סז)
 סא) מהו הגורם לבי יציאות קסנות וגדלות. ככל שרצוף. (עא)
 סב) למה אינו נוהג קסנות וגדלות בשרצופי א"ק. (עי עא)
 סג) למה יצאו דוי"ג בג"ר דנקודים שהם כתר ואוי"א. (עד)
 סד) למז אין החר דנקודים מתששש לז"ת. (ער)
 סה) מה גרם בקיעת החרגות בנקודים. (עו)
 סו) מה גרם ליציאת שנים ואחרים בנקודים. (עז)
 סז) למה יש בכל מדרגה שנים ואחרים מלובשים זכ"ו. (עז)
 סח) מהו המקור של עלית מין. (פ)
 סט) מה הסבה ליציאת סוחין וגדלות. (פד)
 ג) מהו האור. המעלה אח"פ דכלים וג"ר דאורות. (פד)
 נא) מהו עלית הית לנקבי עינים ויורת אח"פ למשה. (פה)
 נב) מהו המשרש סבין שמות הספירות גו"ע ואח"פ לכח"ב ת"מ. (פה)
 נג) למה חסד וגבורה וש"ע דת"ת הם כלים דפנים. (פה)
 נד) למה כ"ש דת"ת תחתונים ונחיים הם כלים דאחרים. (פה)
 נה) מה הם האורות המכונים חולם שורק חירק. (פא)
- זו) למה נשברה נקודת החירק עם יציאתה בנקודים. (צ)
 זי) למה נחקנה החירק סתת לאותיות. (צא)
 נח) איך עלו הז"ת למין לג"ר דנקודים. (צג צד צח)
 נט) מה היא ספירת הרעת שנתחדשה בנקודים. (צח)
 ס) למה לא נתוסף ספירה להע"ס עם יציאת הרעת. (קי)
 סא) מהו קוסתו דשרצוף השעמים ראש וגוף. בנקודים. (קד)
 סב) מהו קוסתם דרצופי נקודות ראש וגוף. בנקודים. (קד)
 סג) מהו כלך הרעת דנקודים. וסחו קוסתו. (קז)
 סד) מהו הסבה לשכיח"כ. (קה)
 סה) למה הגדלות דנקודים אינם עיקר בהם שלא תוספת (עב)
 סו) מה הם שמונה הקוסות. דאוי"א ודישסו"ת. בנקודים. (קי קיא)
 סז) מה המשרש מהמ"ח דנקודים להמ"ח חדרש. (קיג)
 סח) מה ההכדל בין שרצוף לעולם. (קסו קסז)
 סט) מה הם עיבור אי ועיבור ב'. (קכא קכב)
 ע) מה הם עיבור יניקה וגדלות. (קכא קכב)
 עא) איך יצאו ה' הקוסות זלמ"ז באצילות. (קכב עד קכט)
 עב) כיצד הוא סדר התלכשות דה"ס אצילות. (קכב-קכט)
 עג) כיצד הם חמ"ח זכ"ן בכל שרצוף דאצילות. (קכט-קלג)
 עד) מה הם ב' המינים ביציאת סוחין וגדלות. (קלד-קלה)
 עה) מהו המשרש מתשלמת התחנות בעליון לבין בסקומו עצמו. (קלה-קלח)
 עו) מאיזה מין השלמה הם ה"ס הקבועים באצילות (קלח)
 עז) מהו השיעור קוסת בגו"פין דא"ק ובגו"פין דאצילות. (קלב)
 עח) למה נשלמים העולמות בג"ר רק בדרך עלית (קטב-קצב)
 עט) מה הם ז' העיקרים הנכחי"ס בבי"ע. (קמ-קנד)
 פ) למה סתגדלים העולמות עם השגת סוחין דצדיקים. (קסא-קסכ)
 פא) מהו סדרם דג' עליות כוללת שבוטן הוה. (קסג-קעז)
 פב) כיצד מלבישים ה"ס אצילות לח"פ א"ק בכל עליות. (קסג-קעז)
 פג) כיצד הם די פילואים של השם ווי"ה : עיב סיג ס"ה זכ"ן. (קשא)
 פד) מה הם די חלקי השרצוף. (קפ)
 פה) מהו הפירוש של חכיונים : מה הוה סבור וסיום רגליון. (קפא)
 פו) מה הן תוראת חכיונים דע"ס כשם כתר ואבי"ע. (קפג)
 פז) מי תוא הגורם להתחלקות השרצוף בכתר ואבי"ע. (קפד)

פתיחה לפירוש הסולם

הוא תפארת ומלכות. ועינים של ה' עולמות מבואר בפלחה"ק (מאות ו' עד אות יוד, ע"ש).

עשר ספירות

(א) תחילה יש לדעת את שמות עשר הספירות. שהן, כח"ב, חג"ת, נהי"ג, שהן ראשי תיבות, כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. והן בחינות עשרת הכיסוים על אורו יתברך שנתקנו כדי שיוכלו התחתונים לקבל אורו. בדומה לאור השמש, שאי אפשר להסתכל בו אלא על ידי זכוכית מפוחמה, הממעטת אורו ומתאימתו לכח הראיה של העינים. כן להבדיל, לא היו התחתונים יכולים להשיג אורו יתברך, אם לא היה מכוסה בעשרה כיסוים אלו, המכונים עשר ספירות, שכל שהוא למטה מחבירו, מכסה יותר על אורו יתברך.

(ב) ועשר ספירות אלו הן סוד עשרת השמות הקדושים שבתורה, השם אהיה הוא ספירת כתר. השם יה הוא ספירת חכמה. השם הויה בניקוד אלקים הוא בינה. השם אל הוא חסד. השם אלהים הוא גבורה. השם הויה בניקוד שוא חולם קמץ, הוא תפארת. השם צבאות הוא נצח והוד. השם שדי הוא יסוד. השם אדני הוא מלכות. (כח"ש בזהר ויקרא מאות קנ"ז עד אות קס"ג, ומאות קס"ו עד אות קע"ז ע"ש)

(ג) ואע"פ שאנו מונים עשר ספירות, אין בהן יותר מה' בחינות, שהן נקראות כתר חכמה בינה ת"ת נולכות, שתכנן מבואר היטב בפתיחה לחכמת הקבלה מתחילתה עד אות ז', ע"ה כי אין להכפיל כאן האריכות ההיא, אבל הן יסודות החכמה, ומה שאנו מונים עשר ספירות, הוא מפני שספירת התפארת כוללת שש ספירות הנקראות, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, וע"כ הן עשר. וטעם הדברים עיין בהקדמת ספר הזהר במראות הסולם (בדף י"א). ואלו חמש בחינות כח"ב תו"מ נבחנות בכל נאצל ובכל גברא, הן בכלל העולמות כולם, שהם ה' עולמות הנקראים, אדם קדמון, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. שהם כנגד ה' הבחינות כח"ב תו"מ. והן בפרט היותר קטן שבמציאות, אנו מבחינים בו, שהראש הוא כתר, ומראשו עד החזה הוא חכמה, ומחזה עד הטבור הוא בינה, ומטבור ולמטה

למה תפארת כולל חג"ת נהי"

(ד) כשיצאו ה' הבחינות, כח"ב תו"מ, נכללו זה מזה, שכל אחת מהן היתה כלולה מכח"ב תו"מ. אמנם בספירת התפארת, ירדו קומות הספירות מבחינת ג"ר, לפיכך נשתנו שמותיהן דכח"ב תו"מ הכלולים בה, לחג"ת נ"ה, והיסוד הכוללם, לפיכך מה שאנו אומרים שתפארת כוללת שש ספירות, אין זה מחמת מעלתה על ג' הספירות הראשונות, אלא להיפך, שמחמת הגרעון שבה מאור הג"ר, קבלו ה' בחינות כח"ב תו"מ שבה, שמות אחרים, שהם חג"ת נ"ה. באפן, שחסד הוא כתר, וגבורה היא חכמה, ותפארת היא בינה, ונצח הוא תפארת, והוד הוא מלכות. ונוספה עליהן ספירת היסוד, שאינו בחינה נוספת על ה' בחינות, אלא הוא בחינת כולל בלבד, שכולל בתוכו כל ה"ס חג"ת נ"ה. והן נקראות תמיד ו"ק, שהוא ראשי תיבות ה' קצוות, שהן שש הספירות חג"ת נהי"ג אלו, וכיון שירידה זו דה' בחינות לחג"ת נהי"ג, לא נעשית אלא ב"א, ע"כ אנו מיחסים רק ל"א את ה' הבחינות שנשתנו.

אור וכלי

(ה) אי אפשר שתהיה מציאות אור בכל העולמות בלי כלי. וענין הכלי הרוחני, מבואר בפלחה"ק אות ג' ואות ד' ע"ש. ומתחילה לא היה בעשר הספירות אלא כלי אחד, שהוא המלכות, ומה שאנו אומרים שיש ה' בחינות שהן כח"ב תו"מ, הן כולן רק חלקי המלכות הנקראת בחינה ד', כלומר, שהן נערכות על פי הקירבה לגמר הכלי, שהוא המלכות הנקראת בחי"ד (כח"ש בפלחה"ק אות ה', ע"ש). אלא אחר הצמצום הא' נתתקן אור ה', בכלי המלכות המעכב האור העליון מלתלבש בה, ולפיכך כשהאור העליון מגיע אל המסך, הטמך מכה בו, ודוחה אותו לאחוריו. והכאה זו מכונה זיווג דהכאה של האור העליון עם המסך שבכלי מלכות. והאור הנדחה לאחוריו, נקרא עשר ספירות דאור חוור, כי האור הנדחה לאחוריו,

עולה ממטה למעלה ומלביש על עשר ספירות שבאור העליון, הנקראות עשר ספירות דאור ישר. ומאור חוזר זה נעשו כלים חדשים להלביש את האור העליון, במקום המלכות שנצטמצמה שלא לקבל אור. ותוכנם של הכלים החדשים הם, הנקראים ע"ס דאור חוזר, מבואר בפלחה"ק מאות י"ד עד אות כ"ו עש"ה.

ראש תוך סוף. פה טבור סיום רגלין

ו) ומפאת הכלים החדשים דאור חוזר, נבחן בכל פרצוף ג' חלקים, המכונים, ראש, תוך, סוף. כי נתבאר, שמכח המסך המעכב את ביאת האור אל המלכות נעשה זוג דהכאה עם האור, ויצאו ע"ס דאור"ח והלבישו את ע"ס דאור ישר שבאור העליון. ואלו ע"ס דאור"י ואור"ח, נקראות עשר ספירות דראש. אמנם ע"ס דאור"ח אלה היוצאות מן המסך ולמעלה ומלבישות לע"ס דאור ישר, אינן עוד כלים אמיתיים, כי השם כלי מורה על בחינת עובי שבו, דהיינו כח הדין שיש במסך, המעכב על התלבשות האור במלכות. ויש כלל, שאין כח הדין פועל, אלא ממקום מציאות הדין ולמטה, ולא ממקום מציאות הדין ולמעלה. ומתוך שע"ס דאור"ח יצאו ממסך ולמעלה, כנ"ל, ע"כ אין כח הדין ניכר באור"ח, ואינו ראוי להיות כלי, ולפיכך מכונות ע"ס דאור"ח בשם, ראש. שפירושו שורש לכלים, ולא כלים ממש. והמלכות שבה נתתקן המסך לזווג דהכאה, נקראת משום זה פה. ונרמז בזה, כמו שבפה גשמי, יוצאות האותיות בדרך זווג דהכאה של ה' מוצאות הפה, אף הפה הרוחני, יש בו זווג דהכאה להוציא ע"ס דאור חוזר, שהן ה' בחינות כח"ב תו"מ. כנ"ל. שהם הכלים לע"ס דאור ישר, וכלים נקראים אותיות. והנה נתבארו ע"ס דראש.

ז) ולפיכך, הוצרכו ע"ס דאור"י וע"ס דאור"ח להתפשט ממסך ולמטה, שאז נעשו ע"ס דאור"ח לבחינת כלים המקבלים ומלבישים על ע"ס דאור ישר, כי עתה כבר המסך ממעל ע"ס דאור"ח, וע"כ שולט העובי שבו על ע"ס דאור"ח, שבוה נעשו כלים. וע"ס אלו, שהם כלים ממשיים, מכונים בשם תוך וגוף, כלומר שהם תוך תוכו, וברו, וגופו של הפרצוף, והמלכות של התוך, מכונה טבור, שהוא מלשון, טבור תארץ, שפירושו מרכז ואמצע, שמורה שהמלכות דתוך, היא המלכות המרכזית, שמהאור החוזר שלה נעשו הכלים הממשיים של הגוף. ועוד אפשר לומר, שטבור, הוא מאותיות טוב—אור, להורות שעד שם האור טוב, להיותו מלוכש יכלים הראויים לקבלו. והנה נתבארו ע"ס דתוך עד הטבור.

ח) והנה מצאנו במלכות של ראש, ב' בחינות, א) בחינת מלכות המסיימת, דהיינו מה שהמסך מעכב על האור העליון שלא יתלביש בכלי מלכות. ב) בחינת מלכות המזווגת, כי לולא הזווג האור העליון עם המסך בסוד הזווג דהכאה, המעלה אור"ח להלביש האור העליון, לא היו כלי קבלה לאור העליון, ולא היה שום אור במציאות, כי אין אור בלי כלי כנ"ל. ובמלכות של ראש נמצאות אלו ב' בחינות רק בבחינת ב' שורשים, שמלכות המסיימת, היא שורש למלכות המסיימת את המדרגה, ומלכות המזווגת, היא שורש להתלבשות אור בכלים. ושתי פעולות אלה, נתגלו ונעשו בגוף הפרצוף, שמפה עד הטבור, שהמלכות המזווגת, מראה שם כחה, שהאור העליון בא לידי התלבשות בכלים. ומטבור ולמטה, המלכות המסיימת מראה כחה, ומוציאה עשר ספירות דסיום, שכל ספירה יוצאת רק בהארת אור"ח בלי האור העליון, וכשמגיעה אל המלכות דע"ס דסיום האלו, מסתיים כל הפרצוף, מפני שהמלכות הזו, היא המלכות המסיימת שאינה מקבלת כלום, וע"כ מסתיימת בה התפשטות הפרצוף, ומלכות זו, אנו מכנים מלכות דסיום רגלין החותכת האור ומסיימת הפרצוף. וע"ס אלו דסיום, המתפשטות מטבור ולמטה עד סיום רגלין, נקראות ע"ס דפוף, שהם כולם חלקי המלכות דסוף ודסיום. ומה שאנו אומרים שאין בהם אלא אור"ח בלבד, אין הפירוש שאין בהם מאור ישר כלום, אלא הפירוש הוא, שיש להם גם הארה מועטת מאור ישר, אלא שנבנתה לוק' בלי ראש, וע"כ בפלחה"ק מאות ג' עד אות ג"ג.

חזה

ט) ועד כאן דברנו בפרצופי אדם קדמון. אמנם בפרצופי עולם האצילות, נתוסף סיום חדש בע"ס דתוך, שהמלכות דתוך הנקראת טבור, עלתה לבינה דע"ס דתוך וסיימה שם ע"ס דמדרגת התוך, שהסיום הזה נקרא חזה. והופרס שם פרסא, כלומר שסיום החדש שנעשה מחמת עלית המלכות לבינה, במקום החזה, נקרא פרסא, בסוד הרקיע המבדיל בין מים עליונים, שהם כתר וחכמה שנשארו במדרגת תוך, ובין בינה ותו"מ שיצאו ממדרגת ע"ס דתוך ונעשו למדרגת ע"ס דסוף, שמשום זה נחלקו ע"ס דתוך לב' מדרגות, שמפה עד החזה נחשב לבחינת ע"ס דתוך, ולאצילות ולבחינת ג"ר של הגוף. ומחזה ולמטה עד הטבור, נחשב לבחינת ע"ס דסוף, ולבריאה, ולבחינת ו"ק בלי ראש, כמו ע"ס דסוף. וענין

פתיחה לפירוש הסולם

מג

ולא עוד, אלא שהם בערך ההפוך, כי אם יחסר כלי המלכות בפרצוף, שהוא הכלי הקטן ביותר, יחסר אור היחידה, שהוא האור הגדול ביותר. ואם יחסרו שני הכלים התחתונים, תפארת ומלכות, יחסרו ב' האורות העליונים, יחידה חיה, ואם יחסרו ג' הכלים התחתונים בינה ת"ת ומלכות, יחסרו ג' האורות העליונים נשמה חיה יחידה, וכו' עד"ז. הרי שכל עוד שלא גדלו כל חמשת הכלים כח"ב תו"מ בפרצוף, נמצא ערך הפוך בין הכלים לאורות, שאם יחסר אור אחד וכלי אחד, הנה באורות יחסר האור היותר גדול, שהוא אור היחידה, והפוכו בכלים, שיחסר הכלי היותר קטן, שהוא כלי המלכות, וכו' עד"ז כנ"ל.

(ג) ועם זה תבין, מה שאנו אומרים, שצ"י עלית המלכות לבינה, נסתיימה במדרגה תחת החכמה, ומשום זה, לא נשארו במדרגה אלא ב' ספירות, כתר וחכמה, ובינה ותו"מ של המדרגה, נתבטלו וירדו מן המדרגה (כח"ש להלן אות יז ע"ש). הנה זה אמור, רק מבחינת הכלים, אבל מבחינת האורות, הוא בהיפך, שהאורות דנפש רוח נשארו במדרגה, והאורות נשמה חיה יחידה נתבטלו מן המדרגה.

(ד) ועם זה תבין מה שלפעמים אומר הוזהר, שבעלית המלכות לבינה, נחלקו ה' אותיות של השם אלקים, באפן, אשר ב' אותיות מ"י נשארו במדרגה, וג' אותיות אל"ה יצאו ונתבטלו מן המדרגה (כח"ש בהקדמת ספר הוזהר דף ט"ו בהסולם ד"ה צי"ד). ולפעמים אומר הוזהר להיפך, שבעלות המלכות לבינה נשארו ב' אותיות אל"ה במדרגה, וג' אותיות ח"י"ם נתבטלו וירדו מהמדרגה (כח"ש בזהר בראשית א' אות נ"ט). והענין הוא, כי ה' אותיות אלקים ה"ס ה' ספירות כח"ב תו"מ, או ה' אורות נרנח"י, ובעלית המלכות לבינה, הנה מבחינת הכלים נשארו כתר וחכמה במדרגה, שהם ב' אותיות אל"ה, וג' אותיות ח"י"ם, ירדו מן המדרגה, ומבחינת האורות הוא להיפך, שב' האותיות התחתונות מ"י, הרומזות על ב' אורות התחתונים, נפש רוח, הם שנשארו במדרגה, וג' האותיות העליונות, אל"ה, הרומזות על ייחידה חיה נשמה, הן שיצאו ונתבטלו מן המדרגה 'צ"כ, בהקסה"ז, מדבר הוזהר, מה' אורות נרנח"י המרומזים בה' אותיות אלקים, ע"כ אומר, אשר מ"י נשארו, ואל"ה יצאו מן המדרגה, ובוהר בראשית א', מדבר מה' כלים כח"ב תו"מ המרומזים בה' אותיות אלקים, וע"כ אומר להיפך אשר, אל, נשאר במדרגה, וג' אותיות, ח"י"ם, יצאו מן המדרגה, וצריכים לזכור דברים אלו, ולהתבונן

עלית המלכות לבינה וסיום החדש שנעשה באמצע כל מדרגה (ע"ן לקמן אות ט"ו ט"ז).

ערך הפוך מכלים לאורות

(ה) יש תמיד ערך הפוך בין אורות לכלים, כי בכלים הסדר הוא שהעליונים גדלים בתחילה בפרצוף, שמתחילה בא כתר לפרצוף, ואח"כ חכמה, ואח"כ בינה, ואח"כ ת"ת, ואח"כ מלכות, וע"כ אנו מכנים לכלים כח"ב תו"מ. דהיינו ממעלה למטה, כי כן סדר ביאתם אל הפרצוף, והאורות הם בהיפך, כי סדר האורות הוא, שהתחתונים באים תחילה אל הפרצוף, שמתחילה בא אור הנפש, ואח"כ אור הרוח, ואח"כ אור הנשמה, ואח"כ אור החיה, ואח"כ אור היחידה, באפן, שמתחילה בא אור הנפש, שהוא אור המלכות, הקטן מכל האורות, ולבסוף בא אור היחידה שהוא הגדול מכל האורות, וע"כ אנו מכנים תמיד את האורות בשם נרנח"י, דהיינו ממש למעלה, כי כן סדר ביאתם אל הפרצוף.

(יא) ונמצא לפי זה, שבעת שאין בפרצוף אלא כלי אחד, שהוא בהכרח הכלי העליון, דהיינו כתר, הגדל תחילה, הרי אינו נכנס או בפרצוף האור הגדול המיוחס אל הכתר, שהוא אור היחידה, אלא שנכנס האור הקטן ביותר, שהוא אור הנפש, ומתלבש בכלי דכתר, וכשגדלו ב' כלים בפרצוף, שהם הכלים היותר גדולים, דהיינו כתר וחכמה, הנה אז נכנס בו גם אור הרוח, ויורד אז אור הנפש מכלי דכתר לכלי דחכמה, ואור הרוח מתלבש בכלי דכתר, ועי"ז, כשגדל הכלי השלישי בפרצוף, שהוא כלי דבינה, אז נכנס אור הנשמה בפרצוף, ואז יורד אור הנפש מכלי דחכמה אל הכלי דבינה, ואור הרוח יוצא מכלי דכתר ובא לכלי דחכמה, ואור הנשמה מתלבש בכלי דכתר, וכשגדל כלי רביעי בפרצוף, שהוא כלי דת"ת, נכנס אור החיה בפרצוף, ואז יורד אור הנפש מכלי דבינה לכלי דת"ת, ואור הרוח לכלי דבינה, ואור הנשמה לכלי דחכמה, ואור החיה בכלי דכתר, וכשגדל כלי חמישי בפרצוף, שהוא כלי המלכות, באים אז כל האורות בכלים המיוחסים להם, כי אז נמשך אור היחידה אל הפרצוף, ואור הנפש יורד מכלי דת"ת לכלי המלכות, ואור הרוח יורד מכלי דבינה ובא לכלי דת"ת, ואור הנשמה יורד מכלי דחכמה ובא לכלי דבינה, ואור החיה יורד מכלי דכתר ובא לכלי דחכמה, ואור היחידה בא ומתלבש בכלי דכתר.

(יב) והנה מוצא, שכל עוד שלא גדלו כל חמשת הכלים, כח"ב תו"מ, בפרצוף, נמצאים האורות שלא במקומם המיוחסים להם.

בכל מקום אם המדובר הוא באורות או בכלים, ועם זה יתישבו הרבה סתירות מדומות.

עלית המלכות לבינה

טו) ויש להבין מאד, ענין המתקת המלכות בבינה, שהיא שורש כל החכמה. כי מלכות ה"ס מדת הדין שאין העולם יכול להתקיים בו, וע"כ העלה אותה המאציל לספירת הבינה, שהיא מדת הרחמים. שעל זה רמזו ז"ל, בתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין, דהיינו במלכות בלבד, שהיא מדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין (ב"ר פ"ט ב'), שע"י עלייתה של המלכות לבינה, מקבלת המלכות צורת הבינה, שהיא מדת הרחמים, ואז נהגת המלכות את העולם במדת הרחמים. וענין זה של עליית המלכות לבינה, נעשה בכל מדרגה ומדרגה, מראש עולם האצילות עד סוף עולם העשיה, כי אין לך מדרגה שלא תהיינה בה עשר ספירות: כח"ב חג"ת נה"מ, והמלכות שבכל מדרגה עלתה לבינה שבאותה מדרגה ונמתקה שם.

התחלוקת כל מדרגה לבי חצאים

טז) ונדוע שהמלכות מסיימת כל ספירה וכל מדרגה, שפירושו, שהמלכות מעכבת את האור שבמדרגה, שלא יתפשט בתוכה, שהוא מכח הצמצום שנעשה עליה שלא תקבל האור העליון. וע"כ, אין האור של המדרגה נמשך אלא עד המלכות, וכשמגיע אל המסך שבמלכות הוא מסתיים. ואז נעשה על המסך שבמלכות, זווג דהכאה עם האור (כח"ט) בפתיחה לחכמת הקבלה אות י"ד עש"ה), ולפיכך כיון שהמלכות של המדרגה עלתה אל הבינה שבאותה המדרגה, נמצא, שהמלכות סיימה את האור במקום שעלתה, דהיינו באמצע הבינה, והצי הבינה ות"ת ומלכות הנמצאים מתחת המלכות המסיימת, יצאו ממדרגתם, ונעשו למדרגה שניה מתחת המלכות. באפ"ן, שמחמת עליית המלכות לבינה נחצתה כל מדרגה לשנים, אשר כתר וחכמה וחצי בינה שממעל המלכות, נשארו במדרגה, וחצי בינה ות"ת (הכולל חג"ת נה"י) ומלכות, יצאו מן המדרגה ונעשו למדרגה שמתחתיה, וסיום זה שעשתה המלכות באמצע הבינה, נקרא פרסא, וחזר זה.

יז) בכל מדרגה, צריך שיהיו בה, ה' אורות, הנקראים: יחידה, חיה, נשמה, רוח, ונפש, המלווים בה' כלים, הנקראים: כתר, חכמה, בינה, תפארת (הכולל חג"ת נה"י), ומלכות, ומתוך, שמחמת עליית המלכות לבינה, לא נשארו במדרגה אלא ב' כלים שלמים,

כתר וחכמה, וג' כלים בינה ות"ת ומלכות חסרים בה, ע"כ לא נשאר בה מן האורות אלא ב' אורות, נפש רוח, המתלבשים בב' הכלים כתר וחכמה, וג' האורות, נשמה, חיה, יחידה, חסרים בה, כי אין להם כלים להתלבש בהם. ונמצא שהמדרגה נחסרה מג' ספירות ראשונות, כי מחמת עליית המלכות לבינה, נבקעה המדרגה לשני חצאים, שחציה נשאר במדרגה, שהוא, כתר וחכמה דכלים ונפש רוח דאורות, וחציה יצא מן המדרגה, שהוא בינה ותו"מ דכלים, ונשמה חיה יחידה דאורות, ולפיכך, נרמזה, עליה זו של המלכות לבינה, בסוד ה' שנכנסה לאור המדרגה, והאור נעשה לאויר, כי מחמת עליית המלכות לבינה, אבדה המדרגה את אור ג' ספירות ראשונות שלה, ונשארה בקומת רוח נפש, המכונה אויר (כח"ט) בבראשית א' אות ל"ב, הסולם ד"ה בקע, ע"ש). וענין זה מרמז ג"כ בה' אותיות של השם אלקים, שנחלקו לב' חצאים, מי אלה, אשר ב' אותיות מ"י, רומזות על ב' אורות, רוח נפש, המלווים בב' הכלים, כתר חכמה, שנשארו במדרגה, וג' אותיות א"ל"ה, רומזות על ג' הכלים, בינה ותפארת ומלכות, שיצאו מן המדרגה (כנ"ל אות י"ד).

ירידת המלכות מבינה למקומה

יח) אמנם ע"י עליית מיין נוקבין מתורה ותפלה של התחוננים, נמשכת הארה עליונה, מחכמה ובינה דא"ק, המוציאה בכל המדרגות, את המלכות מן הבינה, ומורידה למקומה (כח"ט) בויקהל דף מ"א ד"ה והארה ע"ש), אשר את, אלו ג' הכלים, בינה, תפארת, ומלכות, שיצאו מקודם לכן מהמדרגה, מחמת כניסת ה' שהיא המלכות, לאור של המדרגה, וסיימה המדרגה תחת החכמה, והאור נעשה לאויר, הנה עתה, אחר שירדה המלכות משם, וה' יצאה מאויר, חוזרים הכלים למדרגתם, ושוב יש ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, וכיון שיש ה' כלים חוזרים ומתלבשים בהם, כל ה' האורות, יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש, וחזר האויר להיות אור, כי חזרה קומת ג' ראשונות למדרגה, הנקראים אור.

זמן קטנות וזמן גדלות

יט) והנה נתבאר, שמסכת עליית המלכות לבינה, נעשו ב' זמנים בכל מדרגה, זמן קטנות וזמן גדלות, כי עם עליית המלכות לבינה, היא מסיימת שם המדרגה תחת החכמה, ובינה ות"ת ומלכות של המדרגה יוצאים מן המדרגה ובאים למדרגה שמתחתיה, וע"כ לא נשארו במדרגה אלא כתר חכמה דכלים ורוח נפש

פתיחה לפירוש הסולם

מה

קטנות וגדלות דיסוֹת ז'וֹן

כא) ואחר שנתבאר ענין עלית המלכות לבינה בדרך הקף, דהיינו הנוהג בכל מדרגה ומדרגה מד' עולמות אבי"ע, אבאר עתה אותם הדברים בפרטות. ונקח לדוגמא ב' המדרגות, הנקראות ישוֹת ז'וֹן שבעולם האצילות. אשר בסבת עלית המלכות דיסוֹת לבינה דיסוֹת במצב הקטנות, יצאו ג' הספירות, בינה ותו"מ דיסוֹת, ונפלו למדרגה שמתחת ישוֹת, שהיא ז'וֹן, ובינה ותו"מ אלו נתדבקו במדרגת ז'וֹן בזמן נפילתן, ולפיכך כשהגיע זמן הגדלות, שהמלכות חזרה ויצאה מבינה דיסוֹת למקומה, שעל ידי זה חזרו ועלו בינה ותו"מ דיסוֹת מנפילתן ובאו למדרגת ישוֹת, הגה העלו עמהן גם את ז'וֹן, מחמת שהיו דבוקים בהם בזמן הקטנות בעת נפילתן, ונמצא שגם ז'וֹן עלו ונעשו למדרגת ישוֹת, ומקבלים ג"כ אותם הארות והמוחין הראויים למדרגת ישוֹת.

לולא עלית המלכות לבינה לא היו ז'וֹן ראויים למוחין

כב) ויש לדעת כאן, שז'וֹן מבחינתם עצמם אינם ראויים לקבל מוחין כלל, משום שמקורם של ז'וֹן, הוא מבחינת למטה מטבור דא"ק (ע"י לעיל אות י"ז), ששם שולטת המלכות דמדת הדין, שבה הצמצום רוכב עליה ואינה ראויה לקבל האור העליון, אבל עתה שבינה ותו"מ דיסוֹת העלו את ז'וֹן למדרגת ישוֹת, נעשו ז'וֹן כמדרגת ישוֹת, ויכולים לקבל האור העליון כמוהם.

כג) עתה תבין היטב, מה שאמרו חז"ל (ב"ר 90ב) „בתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין“ דהיינו במלכות דצמצום ראשון, שהיא מדת הדין, והעולם, יש לפרשו על ז'וֹן דאצילות המכונים עולם, וכן יש לפרשו על העולם הזה, המקבל מזו"ן דאצילות, כי כל המקובל לזו"ן דאצילות, אפשר שיקובל לבני אדם שבעולם הזה, וכל שאינו מקיבל לזו"ן, אינו מקובל לבני העולם הזה, כי למעלה ממדרגת ז'וֹן אין אנו יכולים לקבל. ולפיכך, כיון ששורש הזו"ן הוא מלמטה מטבור דא"ק, ששם שולטת המלכות דמדת הדין, אין הם יכולים לקבל האור העליון, ולהתקיים, מחמת הצמצום שבמלכות הרוכב עליהם, ומכ"ש העולם הזה שלא יהיה יכול להתקיים, ח"ש „ראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, דהיינו שהעלה המלכות דכל מדרגה, שהיא מדת הדין, אל הבינה של המדרגה, שהיא מדת הרחמים, ונמצא שהמלכות דיסוֹת עלתה לבינה

דאורות, וחסרה מג"ר, וזה הוא זמן קטנות (כנ"ל באות י"ז). ואחר שהתחוננים מעלים מיין נוקבין וממשיכים הארה מחכמה בינה דא"ק, המוציאה את המלכות מבינה, אז ג' הכלים, בינה ותו"מ, שנפלו למדרגה שמתחתיה, חוזרים ועולים משם למדרגתם כבתחילה, וכיון שכבר יש ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, חוזרים ומתלבשים בהם ה' אורות, נפש רוח נשמה חיה יחידה (כנ"ל אות י"ח), וזהו זמן הגדלות של המדרגה (וכבר הרחבנו אלו הדברים בהקדמת 99 הזהר דף ט"ו בהסולם בד"ה צי"ר, וטוב שתעיין שם). והנה נתבאר, שמחמת נפילת בינה ותו"מ של המדרגה למדרגה שמתחתיה נמצאת המדרגה בקטנות, דהיינו בחסרון ג"ר, וע"י חזרת בינה ותו"מ למדרגה, נמצאת המדרגה בגדלות, דהיינו במילוי ג"ר.

איך התחנן עולה אל העליון שלו

כד) ובדבר הזה של עלית המלכות לבינה, הוכן הקשר והאפשרות להעלות כל תחתון לעליון שלו. כי יש כלל, שהעליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, וכן התחנן העולה לעליון נעשה כמוהו, ולפיכך במצב הקטנות של המדרגה, דהיינו בעת שעלית המלכות המסיימת לבינה, הוציאה את בינה ותו"מ מן המדרגה אל המדרגה שמתחתיה, נעשו אז בינה ותו"מ הללו, למדרגה אחת עם המדרגה שמתחתיה, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, ולפיכך, במצב הגדלות של המדרגה, דהיינו בעת שהמלכות חוזרת ויוצאת מן הבינה, ובאה למקומה, ובינה ותו"מ שנפלו מן הבינה חוזרות למדרגתן, הרי הן לוקחות עמהן גם את המדרגה התחתונה, שהיו שורות בה בעת נפילתן, כי משום שכבר נעשו למדרגה אחת עם התחתונה בזמן נפילתן, ונתדבקו עמה כאחד, הגה הן לוקחות אותה עמהן, גם בזמן חזרתן אל המדרגה, ומעלים את המדרגה התחתונה למדרגה העליונה, ולפי הכלל, שהתחתון העולה למקום העליון נעשה כמוהו, נמצאת עתה המדרגה התחתונה שמקבלת כל האורות והמוחין הנמצאים במדרגה העליונה, והנה נתבאר איך עלית המלכות לבינה גרמה קשר בין המדרגות שכל מדרגה תוכל לעלות למדרגה העליונה ממנה, ולא עוד אלא אפילו המדרגה היורד תחתונה תוכל לעלות לרום המעלות, על ידי הקשר הזה שנעשה ע"י נפילת בינה ותו"מ מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה (כמ"ש בהסולם ויקהל דף נ"א ד"ה וזה אמרו. ע"ש).

פתיחה לפירוש הסולם

ענין עלית המלכות לבינה. ע"כ לא היו בהם ג' קוין, אלא קו אחד בלבד. (כו) וכל זה יתכן רק בג"ר דעולם הנקודים, שהם בחינת ג"ר דבינה, שהחסדים שלהן הם ג"ר, להיותן אור חסדים מעצם מהותן, כי הן אינן מקבלות אור חכמה לעולם (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף י"ג במראות הסולם ד"ה והוא מטעם), ולפיכך מספיקה קומת החסדים שיצאה על המסך דמלכות, ליהד ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, ולהחזיר ג"ר אל הספירות. מה שאין כן ב' ספירות תחתונות שבעולם הנקודים, שהן בחינת ז"א, שעיקרו הוא הארת חכמה בחסדים (כמ"ש בתלמוד עשר ספירות חלק א' פ"א אות נ'). הרי הן צריכות לחכמה, וכיון שהמלכות מעורבת בכל הספירות אין הן יכולות לקבל חכמה, וע"כ הן נמצאות בחסרון ובפגם כל עוד שהחכמה אינה מאירה בהן, ולפיכך אין קומת החסדים, שיצאה על מסך דמלכות, מועילה להן כלל להשוות את ב' הקוין ימין ושמאל זה לזה, שהרי דינין שבשמאל, שהם הדינין של המלכות שעלתה לבינה, פוגמים את קו הימין, ומרחיקים ממנו אור הג"ר. הרי שתקון קוין דג"ר, אינו מועיל כלום לתקן את ב' הקוין ימין ושמאל שבי"ק, כי הו"ק שבכל הספירות הוא מהתכללות ז"א שמה, שכל זמן שאין לו הארת חכמה נמצא בחסרון ובפגם.

תקון קוין בוז"ת ובישוס"ת.

(כו) ולפיכך תקון הראשון שצריכים לז"ס תחתונות, הוא, להוריד תחילה הדינין שבמלכות שנתערבה בספירות, והיינו פשוט להמשיך הארה מחכמה בינה דא"ק המורידה את המלכות מן הבינה, ומחזירה למקומה (כנ"ל אות י"ח), שאז חוזרים ג' הכלים בינה ותו"מ אל הספירה, ונעשים קו שמאל, וכ"ח שנשארו נעשו לקו ימין, וכיון שהמדרגה נשלמה בה' כלים כח"ב תו"מ חוזרים לה, כל ה' אורות נרנח"י (כמ"ש שם), וחזר אור החכמה אל המדרגה, ואז יכול הקו האמצעי ליחד ב' הקוין זה בזה, ולהשלים המדרגה בכל תקוניה. (כח) והתקון השני הוא, לחזק את הפרסא (הנוכרת לעיל באות ט"ז ע"ש), שהיא כח הסיום של המלכות שעלתה לבינה, באופן שלא תתבטל לעולם, ואפילו בעת שהמלכות יורדת מן הבינה, נשאר כח הסיום שלה במקום בינה, ובינה ותו"מ המתחברים למדרגה, צריכים לעלות למעלה מן הפרסא, ושם מתחברים אל המדרגה, אבל בהיותם נמצאים למטה תחת הפרסא, אין הם יכולים להתחבר אל המדרגה,

דישוס"ת, שעל ידי זה נפלו בינה ותו"מ דישוס"ת למדרגה שמתחתיה, שהיא זו"ן, ונתדבקו עמהם, ומשום זה בזמן הגדלות דישוס"ת, שהמלכות חזרה וירדה מבינה דישוס"ת למקומה, ושלושת הכלים בינה ותו"מ דישוס"ת חזרו למקומם, לישוס"ת, כבתחילה, הנה אז לקחו עמהם גם את זו"ן הדבוקים בהם, והעלו אותם אל מדרגת ישוס"ת, ונעשו זו"ן כמדרגת ישוס"ת, דהיינו שנעשו ראויים לקבל האור העליון כמו ישוס"ת (כנ"ל אות כ"א), וע"כ מקבלים האור העליון דישוס"ת ומשפיעים לעולם הזה, ועתה יכול העולם להתקיים, אבל לולא השיתוף של מדת הדין במדת הרחמים, דהיינו אם לא עלתה המלכות דישוס"ת לבינה דישוס"ת, אז לא היו נופלים בינה ותו"מ דישוס"ת לזו"ן, ולא היתה שום מציאות שזו"ן יעלו לישוס"ת, ואז לא היו יכולים לקבל האור העליון בשביל העולם, והעולם לא היה יכול להתקיים. והנה נתבאר ענין עלית המלכות לבינה.

ענין תקון קוין

(כד) הנה בג' הפרצופין הראשונים דא"ק, הנקראים גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, היו הספירות זו תחת זו בקו אחד. אלא שבעולם הנקודים המלביש מטבור ולמטה דא"ק, נעשה תקון קוין בג"ר שלהן, ולא בוז"ס תחתונות, ובעולם האצילות, נתתקן תקון קוין, גם בוז"ס תחתונות.

ב' בחינות בתקון קוין

(כה) וטעם הדברים הוא, כי תקון הקוין שנעשה בעשר ספירות, נמשך מעלית המלכות לבינה, שנעשתה נוקבא לחכמה, ומכאן נעשו ב' צדדים בעשר הספירות, כי המלכות שנתערבה בכל ספירה וספירה, נעשתה לצד שמאל של הספירה, ועצם הספירה נבחן לקו ימין שבספירה, וקו השמאל היה פוגם את קו הימין, או נדווג אור העליון על המסך של הדינין שבמלכות זו, וקומת החסדים שיצאה בווג דהכאה של האור העליון על המסך של אותה המלכות, נעשתה לקו אמצעי המיחד, ומשוה ב' הקוין זה לזה, כי לולא הדינין שבמלכות, לא היה זווג דהכאה, ולא היו החסדים המרובים, ע"כ נעשתה המלכות שהיא שמאל, חשובה כמו עצם הספירה, שהיא ימין, ונודע שתחלת התקון של עלית מלכות לבינה, נעשה בעולם הנקודים שיצא אחר פרצוף ס"ג דא"ק, לפיכך מתחיל גם תקון ג' קוין מעולם הנקודים, כי זה תלוי בזה, משא"כ בג' הפרצופין הראשונים גלגלתא ע"ב ס"ג שקדמו לעולם הנקודים, שבהם עוד לא נתתקן

פתיחה לפירוש הסולם

מז

מפך דחירק, ויוצאת עליו קומת החסדים, שה"ס הקו האמצעי, שמצד אחד ממעט המסך הזה את ג"ר דקו שמאל, ומצד ב' הוא מרבה את אור החסדים, ובב' אלו הוא מכריח את הקו השמאלי להתיחד עם הקו הימני, ובזה, נמצא אור ו"ק דחכמה של קו השמאל, מתלבש בחסדים שבקו ימין, שעתה הוא יכול להאיר, ונשלם קו השמאל. וכן אור החסדים שבקו ימין מתיחד עם החכמה שבקו שמאל, ונמצא משיג בזה את אור ג"ר, ונשלם קו הימין. והנך רואה, איך הקו האמצעי משלים ב' הקוין, ימין ושמאל. והנה נתבאר תקון ג' קוין בדרך כלל, שנתתקן בו"ס תחתונות.

יציאת ג' קוין ביסודות

(ג) ועתה נבאר סדר יציאת שלשה קוין במדרגה אחת בדרך פרט, וממנה תקיש לכל המדרגות. דהיינו למשל במדרגת יסודות, שהיא בחינת ז"ס תחתונות דבינה. כי ג"ר דבינה דא"א נתתקנו באו"א עלאין, וז"ת דבינה דא"א נתקנו ביסודות. והנה תחילה יצא קו ימין דישסודות, שהוא כו"ח דישסודות. והוא נתתקן בעת עלית המלכות דישסודות לבינה דישסודות, וסיימה מדרגת יסודות תחת החכמה, ובינה ותו"מ דישסודות נפלו למטה למדרגת ז"א (כנ"ל אות כ"א), ואלו ב' הכלים כתר וחכמה, שנשארו במדרגת יסודות, נעשו כתר ימין, כנ"ל. וכיון שאין שם רק ב' כלים כו"ח, אין בהם רק ב' אורות נפש רוח, וחסדים מג"ר (כנ"ל אות כ"ו ע"ש).

(ד) ואח"כ יצא הקו השמאלי, שהוא ג' הכלים, בינה ותו"מ דישסודות, אחר שחזרו ועלו מנפילתם. והוא נתתקן על ידי הארת חכמה ובינה דא"ק, המוציאה את המלכות המסיימת מן הבינה דישסודות, ומחזירה למקומה, שאז חוזרים ועולים בינה ותו"מ דישסודות למדרגתם (כנ"ל אות כ"א), וכיון שנשלמו ה' כלים בפרצוף, נתלבשו בהם כל הנרנח"י, ואז הם נעשים לקו שמאל דישסודות (כנ"ל אות כ"ט). ועם יציאת הקו השמאלי נעשית מחלוקת בין ימין לשמאל, שהימין רוצה לבטל את השמאל ולשלוט לבדו, וכן השמאל רוצה לבטל את הימין ולשלוט לבדו (כנ"ל אות ל"א), ומשום זה שניהם אינם יכולים להאיר, כל עוד שלא נתקן הקו האמצעי המיחד אותם.

(ה) ואח"כ יוצא הקו האמצעי, והוא יוצא על ידי המסך של המדרגה התחתונה מישסודות, שעלתה למין לישסודות (כנ"ל אות ל"ב), שהיא ז"א, שהוא עלה לישסודות ביחד עם ג' הכלים בינה ותו"מ, בעת שחזרו ועלו למדרגתם (כנ"ל אות כ"א), שקומת האור היוצא

אע"פ שכבר ירדה משם המלכות, מפני שכה הסיום שלה נשאר גם אחר ירידתה משם.

(ט) וכשבינה ותו"מ עולים למעלה מן הפרסא ומתחברים אל המדרגה, אינם נעשים מדרגה אחת ממש, עם ב' הכלים כתר וחכמה, כי נשאר הפרש בין ב' הכלים כתר וחכמה, שלא נפגמו מעולם, כי לא יצאו ממדרגתם, לבין ג' הכלים בינה ותו"מ, שיצאו ממדרגתם ונפגמו בעת קטנות, ועתה חזרו. וההפרש הזה עושה אותם לב' קוין ימין ושמאל, שכתר וחכמה של המדרגה, נעשו לקו ימין, ובינה ותו"מ של המדרגה, נעשו לקו שמאל (כמ"ש ויקהל אות ק"ל ד"ה וזה).

(ל) והפרש זה, וימין ושמאל אלו, אין הפירוש ח"ו במקום, כי הרוחני הוא למעלה ממקום ולמעלה מזמן, אלא, הפרש, פירושו שאינם רוצים להתחבר זה עם זה, וימין, פירושו אור החסדים, ושמאל, פירושו אור החכמה, והענין הוא, כי כתר וחכמה של המדרגה, הנשארים בה בעת קטנות עם אור החסדים, הם מסתפקים באור החסדים הזה גם בעת גדלות, דהיינו גם אחר שירדה המלכות מבינה, משום שאור זה לא נפגם, כנ"ל, ואינם רוצים לקבל אור החכמה וג"ר שחזרו אל המדרגה זה עתה, עם חזרת בינה ותו"מ אל המדרגה (המובא לעיל באות י"ח), וע"כ נבחנום הכתר והחכמה לקו ימין, דהיינו לאור חסדים, ובינה ותו"מ אלו, שבחזרתם למדרגה הביאו אור החכמה וג"ר למדרגה, אינם רוצים להתחבר עם כתר וחכמה, מפני שהם מחזיקים באור החסדים שהיה להם בזמן הקטנות, ובינה ותו"מ מחשיבים יותר אור החכמה שהגיע עתה אל המדרגה, וע"כ נבחנום לקו שמאל, מפני שמחזיקים באור החכמה.

(לא) וההפרש הזה שבין קו ימין לקו שמאל נבחן גם כן למחלוקת של הימין והשמאל (כמ"ש בבראשית א' דף מ"ז ד"ה וזה, ובאד"ר אות ר"ד), כי קו ימין המחזיק בחסדים רוצה לבטל אור החכמה שבקו שמאל, ולהשליט אור החסדים בלבד, וקו שמאל המחזיק באור החכמה, רוצה לבטל אור החסדים שבקו ימין, ולהשליט אור החכמה, ומסכת המחלוקת הזו שניהם אינם מאירים, כי אור החסדים שבקו ימין, חסר מאור החכמה, והוא כגוף בלי ראש, ואור החכמה שבקו שמאל הוא חשך לגמרי, מפני שאין אור החכמה יכול להאיר בלי חסדים (כמ"ש בבראשית א' דף מ"ז ד"ה נפיק).

(לב) ואין תקון למחלוקת הזו אלא על ידי הקו האמצעי, הנעשה על ידי התחתון העולה שם למ"ן, בסוד הקו האמצעי, שנעשה זוג מהאור העליון על המסך של התחתון, המכונה

א) הוא המסך דבחי"א שבקו האמצעי. שהוא ז"א, שהמסך הזה ממעט את קומת החכמה שבקו שמאל מבחינת ג"ר דחכמה, לקומת ו"ק דחכמה, דהיינו שלא תתפשט החכמה להאיר ממעלה למטה, אלא תאיר בבחינת מלמטה למעלה, שהארה זו נבחנת לו"ק דחכמה בלבד. ב) הוא הזווג של האור העליון הנעשה על מסך זה דבחי"א, הממשיך קומת אור החסדים. ואז מאחר שמצד אחד ירדה קומת החכמה שבשמאל לו"ק דחכמה, שהוא מכת המסך, ומצד ב' נתרבו החסדים על הקו השמאלי מב' צדדים, מצד קו הימין, ומצד הזווג של האור העליון על המסך שבקו האמצעי, הנה אז נכנע קו השמאל ומתיחד עם החסדים שבקו ימין ושבקו האמצעי (ועי' בזהר אמור אות קצ"ז בהסולם). אמנם כל זמן שהמסך שבקו האמצעי אינו ממעט קומת ג"ר דחכמה, אין שום כח בעולם שיוכל ליחד אותו עם קו הימין (ועי' בראשית א' דף ס' ד"ה מחלוקת). ל(ח) ויש לדעת שב' כחות פועלים במסך הזה דקו האמצעי, כדי להמעיט קומת ג"ר דחכמה שבקו השמאל. כי נתבאר לעיל (באות כ"ב) שזו"ן מבחינתם עצמם אינם ראויים לקבל מוחין, משום ששולטת בהם המלכות דמדת הדין, שכח הצמצום רוכב עליה שלא לקבל הארת החכמה. ומלכות זו דמדת הדין, אנו מכנים מנעולא (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף מ"ז בהסולם בד"ה גז). אלא אח"כ נשתתפה המלכות במדת הרחמים, דהיינו בבינה, שמבחינת מלכות המשותפת בבינה הם ראויים לקבל מוחין, דהיינו אור החכמה. ומלכות זו המשותפת בבינה, אנו מכנים אותה מפתחא (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף מ"ה בהסולם בד"ה ההוא). לפיכך גם במסך דז"א, שהוא הקו האמצעי, יש ב' כחות הללו, של מנעולא ושל מפתחא, שמתחילה, כשהוא צריך למעט ג"ר דקו שמאל, הוא פועל זה במסך דמנעולא, דהיינו במלכות דמדת הדין, שבכל מקום שהוא מתגלה פורח משם האור העליון (כמ"ש בסולם ויצא י"ג בד"ה סתרא). אמנם מתוך שהוא רוצה להשאיר ו"ק דחכמה, הוא מעלים אח"כ את המסך הזה דמנעולא, מפועל עם המסך דמפתחא, שהיא המלכות המשותפת בבינה, ובכחה נשארה על כל פנים הארת ו"ק דחכמה (ועי' כל זה בסולם לך דף י"ג בד"ה ונתבאר). והנה נתבאר היטב, איך ז"א עולה ביחד עם בינה ותו"מ דישו"ת למדרגת ישו"ת, ועי' המסך שלו הוא מיחד ומשלים ב' הקוין דימין ודשמאל שביששו"ת, ונעשה לקו אמצעי שם. ואלו ג' הקוין שביששו"ת נקראים חכמה בינה דעת דישו"ת. שב' הקוין ימין ושמאל

על המסך הזה מיחד הימין והשמאל שביששו"ת לאחד, אלא שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל יאיר מטה למעלה, ואז מתלבשת החכמה בלבוש החסדים ויכולה להאיר, והחסדים נכללים בהארת החכמה ונשלמים בג"ר. והנך מוצא, שמטרם ביאת הקו האמצעי, היו הקו הימני והקו השמאלי במחלוקת זה עם זה, והיו רוצים לבטל זה את זה, שהקו הימני בהיותו שורש המדרגה, ובלתי נפגם, רוצה לבטל את שליטת השמאל ולהכניעו, כיחס השורש אל הענף שלו. והקו השמאלי בהיותו מחזיק באור החכמה, שהוא גדול מאור החסדים שבקו ימין (כנ"ל אות ל'), ע"כ כחו גדול לבטל את אור החסדים שבקו ימין, ומשום זה שניהם לא היו יכולים להאיר, כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי לבוש מן החסדים, והחסדים בלי הארת חכמה, הם ו"ק בלי ראש.

לו) והטעם שהחכמה אינה יכולה להאיר בלי אור החסדים, הוא, כי המדובר הוא ביששו"ת, שהוא ז"ס תחתונות דבינה, שהם חג"ת נהי"מ דבינה, ואלו חג"ת נהי"מ דבינה, אינם בחינת בינה עצמה, אלא מהתכללות ז"א בבינה, כי כל עשר הספירות נכללות זו מזו, ויש בכל ספירה ע"ס, למשל ספירת הבינה נכללת מכל ע"ס, כח"ב תו"מ, ובינה שבה היא בחינת עצמה, וכתר וחכמה שבה, היא מכתר וחכמה שנכללו בה. ותפארת ומלכות, שהם חג"ת נהי"מ שלה, הם מהתכללות זו"ן שבה. ונדע שספירת ז"א ממקורה בע"ס דאור ישר, הוא אור החסדים בעיקר, אלא שאור החכמה מאיר בחסדים שלו (כמ"ש בתלמוד עשר הספירות חקק א' פרק א' אות נ', ע"ש). ולפיכך, אי אפשר בכל ז"ס תחתונות, שתאיר החכמה בלי חסדים, כי חסר בהם עיקר העצם והנושא של הארת החכמה, דהיינו החסדים, שהם עיקר עצמותו של ז"א דע"ס דאור ישר, שהוא שורש כל ז"ס תחתונות הכלולות בכל המדרגות. ומכאן הכלל, שרק באור ג"ס ראשונות יכולה החכמה להאיר בלי חסדים. אבל בז"ס תחתונות, שבכל מקום שהם, הם בחינת ז"א, אי אפשר שתאיר החכמה בלי חסדים, כי החסדים הם עיקר מהותם. וע"כ אם החכמה חסרה מחסדים, היא חושך ולא אור.

לז) אבל משום גבהה של החכמה שהשמאל אוחו בה, אין קו השמאל נכנע בשום פנים להתיחד עם החסדים שבקו הימין, ולא עוד, אלא שלוחם עמו ורוצה לבטלו, כאמור. ואינו נכנע אל הימין, וזלת ע"י ב' כחות העולים מהקו האמצעי, שפועלים עליו ומכניעים אותו.

פתיחה לפירוש הסולם

מט

נקראים חו"ב, וז"א, שהוא הקו האמצעי המכריע ביניהם נקרא דעת.

שלש מיני חכמות שבאצילות

חולם שורק חירק

לט) וג' קוין אלו מכונים גם כן, ג' נקודות, חולם, שורק, חירק. שקו ימין ה"ס נקודת החולם, וקו שמאל ה"ס נקודת השורק, דהיינו מלאפום, שהוא ו' ובתוכה נקודה, והקו האמצעי, ה"ס נקודת החירק, וטעם הדברים כי נקודות רומזות על הארת החכמה, שהם מחיים ומנענעים את האותיות, שהם הכלים. ולפיכך קו הימין שנתתקן בעת עלית המלכות לבינה, שהוא חסר חכמה (כנ"ל באות ל'). רמזו בנקודת החולם, שדרכה לעמוד ממעל לאותיות, שזה מורה שהנקודה, שהיא החכמה, אינה מתלבשת בכלים שהם האותיות, אלא נמצאת ממעל לכלים. וקו השמאל, הנתקן מבינה ותו"מ, אחר שחזרו למדרגתם, שהם מחזיקים באור החכמה (כנ"ל באות ל'), ע"כ רמזו בנקודת השורק, שהוא ו' שבתוכה נקודה, שזה מורה שהנקודה שהיא חכמה, מלובשת בתוך הכלים המכונים אותיות. והקו האמצעי, הנתקן ממדרגה שמתחתיה שעלה למדרגה העליונה והכריע והשלים ב' הקוין שלה (כנ"ל באות ל"ב ובאות ל"ה), שולוא הקו האמצעי לא היתה החכמה יכולה להאיר (כמ"ש ש"ס), ומתוך שהתקוין הוזה מגיע ממדרגה שמתחתיה, הוא רמזו בנקודת החירק העומדת מתחת האותיות שהם הכלים. להיותה מדרגה שמתחתיה, ומשום זה אנו מכנים תמיד המסך דקו האמצעי, בשם מסך דחירק (ועי' כל זה בסוגם בראשית א' אות ט').

קו האמצעי למעלה מב' קוין

מ) אכן יש בחינת קו אמצעי, שהוא למעלה מב' הקוין, והיינו בג' רישין דעתיקא, אשר הרישא דלא אתיידע מכריע ומיחד ב' הקוין ימין ושמאל שהם ב' רישין כתרוא וחכמה סתימאה דא"א, שהם למטה ממנו (כמ"ש באדרא זוטא דף ט"ו ד"ה ויש פירוש, ובדף כ"ז ד"ה ביאור). אמנם הם נתקנו לבחינת שורש לג' קוין, אבל בכל ג' קוין חוץ מאלו, בא הקו האמצעי מלמטה, כמבואר. והנך מוצא ג' בחינות תקוין קוין, א) תקוין קוין שבג' רישין דעתיקא, אשר הקו האמצעי הוא למעלה מב' הקוין כנ"ל. ב) הוא תקוין קוין שבג' שאף בקו השמאל אין גילוי חכמה (כנ"ל באות כ"ו), ג) הוא תקוין קוין שבז"ס תחתונות, אשר בקו שמאל יש גילוי חכמה (כנ"ל מאות כ"ז עד אות ל"ט).

מא) ג' חכמות הן באצילות. א) היא חכמה שבע"ס דאור ישר, שבפרצופין היא חכמה סתימאה דא"א. ב) היא ג"ר דבינה, שבפרצופין היא או"א, ונקראת חכמה דימין. ג) היא ז"ת דבינה, שבפרצופין היא ישו"ט, ונקראת חכמה דשמאל. ושתי החכמות הראשונות, סתומות הן, ואינן מאירות לתחתונים, ורק החכמה השלישית, דהיינו חכמה דשמאל, היא הגלית במקום המלכות, והיא המאירה לזו"ן ולתחתונים.

מב) כי כבר ידעת, שא"א הוא חכמה דאצילות, ואו"א הם ג"ר דבינה דאצילות, וישו"ט הם ז"ס תחתונות דבינה דאצילות. ונדע שאין בראש דא"א, רק ב' ספירות כתר וחכמה, הנקראים כתרוא וחכמה סתימאה, והבינה שלו, יצאה מראשו ונעשתה לבחינת גוף בלי ראש, דהיינו מחמת המלכות המסיימת שעלתה וסיימה הראש תחת החכמה שלו, שמשום זה, כבר נמצאים בינה ותו"מ תחת מלכות המסיימת שבראש (כנ"ל באות ל"ג), וע"כ נעשית לבחינת גוף. ובינה ותו"מ אלו נקראים כולם על שם בחינה עליונה שבהם, שהיא בינה. וכיון שיצאה מראש לבחינת גוף בלי ראש, כבר אינה ראויה לקבל חכמה, עד שתחזור לראש דא"א.

מג) ובינה זו נחלקה לב' בחינות, ג"ר וז"ת. והוא מטעם כי הפגם של חסרון חכמה שנעשה בה עם יציאתה מראש א"א, אינו נוגע כלום בג"ר דבינה, להיותן תמיד בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, שהבינה חפצה רק באור החסדים ולא באור החכמה, ואפילו בהיותה בראש א"א, לא היו ג"ר שלה מקבלות חכמה אלא חסדים בלבד. וזה נמשך לה מבינה דאו"א, שכל עצמותה, הוא חסדים בלי חכמה (כמ"ש בפתלחה"ק אות ה'). וע"כ אין ג"ר דבינה נפגמות במשהו מחמת יציאתן מראש, והן נחשבות ממש בכל השלמות כעודן בראש דא"א, ולפיכך נבדלו ג"ר דבינה למדרגה בפני עצמן, ומהן נתקנו או"א עלאין, המלבישים מפה ולמטה דא"א, הנחשבים תמיד לג"ר, אע"פ שנמצאים מתחת הראש דא"א. אבל ז"ס תחתונות דבינה, שאינם עצמותה של הבינה, אלא מהתכללות זו"ן בבינה (כנ"ל אות כ"ו). שעיקר מהותו של ז"א הוא הארת חכמה בחסדים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה'), ע"כ הן צריכות להארת חכמה, כדי להשפיע לזו"ן, וכיון שבעת יציאתן מראש דא"א, אינן ראויות לקבל חכמה בשביל זו"ן, הן נבחנו כפגומות, ומשום זה נבדלו מג"ר

פתיחה לפירוש הסולם

דבינה השלמות, ונעשו למדרגה נבדלת בפני עצמה. ומהן נתקנו פרצוף ישו"ת דאצילות, המלבישים מחזה ולמטה דא"א. שהם בחינת ו"ק בלי ראש, עד שתחזור הבינה לראש דא"א, ואז משיגים ג"ר.

(מד) והגן ויואה, שעצם החכמה היא בראש דא"א. דהיינו הנקראת חכמה סתימאה, משום שחכמה זו המקורית, נסתמה בראש א"א, ואינה מאירה לתחתונים, שהם למטה מראש דא"א. ואו"א וישו"ת הם בינה המקורית דאצילות, המכונה קומת ס"ג דמ"ה, שעיקרם חסדים ולא חכמה. וביציאת הבינה מראש דא"א, נפגמו רק ז"ת דבינה, שהן ישו"ת, שנשארו משום זה בחסרון ג"ר. ואינן נשלמות אלא בהזרת הבינה לראש א"א, שאז מקבלת חכמה בשביל זו"ן, ואז הן נבחנות לחכמה דקו שמאל. שפירושו, שחכמה זו אינה מתגלית אלא בדרך ג' קוין שיוצאים בישו"ת, אשר בקו שמאל שבג' קוין אלו מתגלית החכמה (כנ"ל אות ל"ד ע"ש). אמנם אע"פ שג"ר וז"ת דבינה, שהם או"א וישו"ת חזרו לראש א"א, אין ישו"ת מקבלים החכמה ישר מחכמה סתימאה שבראש א"א, מפני שכל מדרגה אינה מקבלת אלא מהמדרגה העליונה הסמוכה לה, אלא שאו"א מקבלים החכמה מחכמה סתימאה שבראש א"א, ומשפיעים לישו"ת.

(מה) ואו"א נבחנים לחכמה דימין, מפני שאפילו בהמצאם מתחת הראש, הם שלמים כמו שהיו בראש, והם מיוחדים תמיד עם חכמה סתימאה שבראש א"א. אלא שאינם מקבלים ממנה, להיותם תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא. כנ"ל (וע"י בטולס צו אות קנ"א, ופנחס אות ר"ו). והנה נתבאר היטב, אשר עצם החכמה היא בראש א"א. אבל היא סתומה שאינה מאירה כלום למטה מראשו, והארת חכמה סתימאה הנכללת באו"א, אע"פ שאינם מקבלים אותה ממש, נבחנת לחכמה דימין, ובוזורתם לראש נקראים חכמה עלאה, ומה שנבחנים לחכמה, אע"פ שאין מקבלים אותה, הוא, מפני שיחודם עם החכמה עושה את החסדים שבאו"א לג"ר גמורים. והחכמה המאירה בישו"ת היא חכמה דשמאל, מפני שאינה מאירה בה אלא בקו שמאל. וחכמה זו דשמאל נקראת ל"ב נתיבות החכמה (כנ"ש באד"ז אות ע"ג), והיא החכמה הנגלית לזו"ן ולתחתונים. אבל חכמה דימין, אינה מאירה כלום מבחינת חכמה, אלא חסדים בלבד, שהרי או"א אינם מקבלים החכמה, כנ"ל, ומכל שכן חכמה דאו"י שבראש דא"א, שאינה מאירה למטה מראשו, כי ע"כ נקראת חכמה סתימאה. הרי שאין הארת החכמה מתגלית אלא חכמה

דשמאל בלבד. אמנם, אין זו חכמה ממש, אלא בינה שמקבלת חכמה בשביל זו"ן.

ג' אותיות מ' ל' צ' שבצלם

(מו) המוחין דגדלות, דהיינו אחר שהמלכות חזרה ירדה ממקום בינה למקומה עצמה, ובינה ותו"מ חזרו למדרגתם ונשלמה המדרגה בחמשה כלים כח"ב תו"מ, ובחמשה אורות נרנח"י (כנ"ל אות י"ח), עוזה נבחן שהמלכות, שה"ס י', שנכנסה לאור ועשתה לאויר, חזרה ויצאה מן האויר, וחזר האויר להיות אור (כמ"ש שם). יש להבחין במוחין אלו ג' מדרגות, המרומזות בג' אותיות מ' ל' צ' שה"ס צלם. מדרגה א': היא ג"ר דבינה שנתקנו באו"א עלאין, שהם בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, ואינם מקבלים חכמה לעולם. ולפיכך נבחן בהם שאין הו"י יוצאת מאויר שלהם, כי אויר ה"ס קומת רוח שהם חסדים, אשר באו"א נבחנים החסדים האלו לג"ר ממש, ואין להם ענין להוציא הו"י מאויר שלהם. והם הנקראים מ' דצלם, שאות זו רומזת שיש בהם ד' מוחין חכמה, בינה, ימין דדעת, ושמאל דדעת, שכל מוח כלול מע"ס והם מ' ספירות, ועוד רומזת, שהמוחין סגורים כמו בטבעת, שהיא צורת מ' שלא לקבל חכמה.

(מז) מדרגה ב': היא ז"ס תחתונת דבינה שנתתקנו בישו"ת, שהן צריכות חכמה כדי להשפיע לזו"ן (כנ"ל אות מ"ג), שע"כ בעת גדלות הו"י יוצאת מאויר שלהן, ואור החכמה חוזר אליהן כדי להשפיע לזו"ן, אבל גם הן אינן מקבלות חכמה לעצמן, להיותן מן הבינה, וכל הבינה, בין ג"ר ובין ז"ת, היא מאור החסדים, וכל ההפרש הוא בז"ת, שהן מקבלות חכמה בשביל להשפיע לזו"ן. ומדרגה זו נקראת ל' דצל"ם. שאות זו רומזת שיש בהן ג' מוחין חכמה בינה דעת, שבכל מוח ע"ס, והן ל' ספירות. כי הימין דדעת והשמאל דדעת נחשבים כאן לאחד, להיותם בחינת הקו האמצעי ליחד החכמה והבינה.

(מח) מדרגה ג': היא זו"ן, שבהם נתגלה החכמה מחזה ולמטה, כי בהם הוא מקום הגילוי של החכמה. ונק' צ' דצל"ם, על שם ט"ס שבזו"ן שכל אחת כלולה מעשר, והן צ'. והנה נתבאר ג' אותיות מ' ל' צ' בג' פרצופין או"א וישו"ת וזו"ן, בכללות עולם האצילות. אבל כן הוא גם בפרטי פרטות, שאין לך מדרגה שלא תהיה נבחנת בג' בחינות מל"צ אלו, אשר בכל אחת מהן יש מל"צ.

(מט) אמנם מקום גילוי החכמה אינו בז"א, אלא במלכות, ומה שאנו אומרים, שמתזה ולמטה דז"א מתגלה החכמה, הוא משום שמחזה

פתיחה לפירוש הסולם

נא

תחילה, נקראים חג"ת נה"י, וחסרים מג"ר, ומצד הכלים, שהעליונים גדלים תחילה, נקראים חב"ד חג"ת, וחסרים מנה"י דכלים (כמ"ש בפלחה"ק אות כ"ד ע"ש). והיה חסר לו נה"י דכלים). והיה זה, מחמת עלית המלכות במקום בינה דו"א, שהוא ספירת הת"ת, כי חג"ת דו"א הם יח"ב (כנ"ל אות ט'), והיינו בשליש עליון דת"ת במקום החזה, וב' שלישי בינה ותו"מ, הנקראים בז"א ב' שלישי ת"ת ונה"י (כמ"ש שם) נפלו ממדרגתו למדרגה שמתחתיה, דהיינו לעולמות בריאה יצירה עשיה, שהם מתחת ז"א דאצילות. וע"כ לא נשאר בו אלא חב"ד חג"ת דכלים עד נקודת החזה, ונקודת החזה, היא המלכות המסיימת המדרגה במקום הבינה, ומורידה בינה ותו"מ הנקראים תנה"י, למדרגה שמתחתיה (כנ"ל באות ט"ז), וז"ס שו"ן בקטנות נקראים תמיד ו"ק ונקודה, כי ששת הכלים חב"ד חג"ת שבו, נקראים ו"ק, דהיינו ו' קצוות, ונקודת החזה שהיא מלכות המסיימת מדרגתו נקראת נקודה (ומבחינת האורות, שהקטנים גדלים תחילה, הם נקראים חג"ת נה"י, והמלכות המסיימת נקראת נקודה תחת היסוד).

נד) ומשום זה כל הכלים שבבי"ע, לקחה המלכות לרשותה, שהיא נקודת החזה, כי נקודה זו הוציאה הכלים דתנה"י דו"א לבי"ע, וכן היא החזירה הכלים ההם למדרגת אצילות, בעת שיצאה הגדלות דנקודים, מטרם שנשברו, כי בשעת הגדלות חזרה וירדה המלכות המסיימת ממקום החזה למקומה, תחת נה"י דכלים דו"א, ואז הכלים דבינה ותו"מ שנפלו לבי"ע, שהם תנה"י, עלו בחזרה לאצילות. וכיון שז"א קנה תשולם תנה"י דכלים יצאו לו ג"ר דאורות (כנ"ל אות י"ט), ומתוך שאין העדר ברוחני, נבחן גם עתה שהמלכות נשארת במקום החזה דו"א כמקודם לכן, אלא כח הדין והסיום שבה בלבד, ירד לנקודה דעוה"ז, ולפיכך אותם הכלים דתנה"י דו"א, שהיו תחת רשותה בעת קטנות, ועתה חזרו ונתחברו לו"א, נמצאים מתחברים גם אליה בעת גדלות, אחר שכבר נתחברו והשלימו תנה"י דו"א, והם נעשים לה ט' ספירות תחתונות, כי נקודת החזה שהיא שורש המלכות הנמצא לה מעת קטנות נעשה לכתר, וג' הכלים נה"י דו"א, נתחלק כל כלי לג' שלישים, וג' שלישי נצח דו"א נעשו למלכות חכמה חסד נצח, וג' שלישי הוד דו"א, נעשו למלכות בינה גבורה הוד, וג' שלישי היסוד דו"א, נעשו למלכות דעת ת"ת יסוד, באופן, שאלו תנה"י דו"א, שעלו בעת גדלות מבי"ע ונתחברו למדרגתו, וגרמו לו ג"ר דאורות, הנה הם מתחברים גם למלכות,

ולמטה דו"א, נבחן לבחינת מלכות, באופן, שאין החכמה מתגלה בט' ספירות ראשונות, אלא במלכות בלבד, וע"כ נקראת המלכות חכמה תתאה (כמ"ש בסולם בראשית א' דף רע"ו ד"ה ועוד כמה).

ב' בחינות עלית מ"ן

ג) יש ב' בחינות עלית מ"ן דו"א, א': מתוך שג"ר דבינה שה"ס או"א עלאין הם תמיד באחורים לחכמה, דהיינו שאינם רוצים לקבל חכמה אלא חסדים, בסו"ה כי הפך הטד הוא, כנ"ל. ואין ישו"ת יכולים לקבל חכמה מא"א, אלא דרך או"א (כנ"ל אות מ"ד). לפיכך אי אפשר שישו"ת יקבל חכמה דרך או"א, אלא אם כן שז"א עולה למ"ן לישו"ת, ואז מסירים או"א את האחורים שלהם מן החכמה, והחכמה עוברת דרך או"א אל ישו"ת. והתעוררות זו, נמשכת מבינה דאור ישר הממשכת הארת חכמה בחסדים בשביל ז"א דאור ישר (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה'). ולפיכך בכל עת שז"א עולה למ"ן, מתעוררים או"א להמשיך לו חכמה (וע"י נה"לן אות פ"ג).

נא) בחינה ב': דעלית מ"ן דו"א, הוא כדי ליחד ב' קוין ימין ושמאל שבישו"ת (כנ"ל אות ל"ה), כי כשיוצא קו שמאל דישו"ת, נעשית מחלוקת בין ימין ושמאל, שמשום זה שניהם אינם מאירים, עד שז"א מיחדם זה בזה, בסוד הקו האמצעי, ואז מאירים שניהם (כמ"ש שם).

תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא

נב) והנה נתבאר שבחינה ב' דעלית מ"ן דו"א לישו"ת, היא ליחד ב' קוין, ימין ושמאל דישו"ת, שאינם יכולים להאיר וולת ע"י מסך דחירק שבז"א (ע"י לעיל אות ל"ט בסוף), שהוא משלים בהם את הקו האמצעי, המכריע ב' הקוין דבינה. וזה נבחן שיוצאים ג' קוין בבינה, הנק' חכמה בינה דעת, על ידי המסך דו"א. ויש כלל, שכל השיעור שהתהותן גורם שיאיר בעליון זוכה בו גם התהותן, ולפיכך כיון שז"א גרם במסך שלו שיצאו ג' קוין, חכמה בינה דעת, בישו"ת, זוכה גם ז"א בג' קוין חכמה בינה דעת. וז"ש בזה"ר (בראשית א' אות שס"ג) תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, ע"ש.

שורש הנוקבא דו"א, דהיינו המלכות

נג) בעת קטנות דעולם הנקודים, היה לז"א, שהוא חג"ת נה"י דנקודים, ששה כלים חב"ד חג"ת (כי מצד האורות, שהקטנים גדלים

פתיחה לפירוש הסולם

ומסך דבחינת שורש ממשיך קומת מלכות (כמ"ש בפלחה"ק אות כ"א ע"ש).

גח) אמנם באצילות הם י"ב פרצופין, שהם ד' פרצופי הכתר, הנקראים עתיק ונוקבא, אריך ונוקבא, וד' פרצופי הבינה, הנקראים או"א עלאין, וישסו"ת, וד' פרצופי זו"ן, הנקראים זו"ן הגדולים, וזו"ן הקטנים, וטעם התחלקותם כך, הוא, כי בכל פרצוף ופרצוף שבאצילות, יש בהם ב' מיני כלים, א) מכלים שיצאו בעולם האצילות, בזווגי הכאה, והם מכונים כלים דמ"ה, ב) מכלים שנשברו בעולם הנקודים, המכונים כלים דב"ן, שהם מתקנים ועולים מבי"ע ומתחברים עם הקומות שיצאו ע"י זווג דהכאה בעולם אצילות הנק' מ"ה, והכלים דמ"ה הם בחינת דכר, והכלים דב"ן הם בחינת נוקבא, לפיכך יש בכל פרצוף דכר ונוקבא.

נט) וחזן מזה נחלק כל פרצוף לג"ר וז"ת, ונמצא שיש דכר ונוקבא בג"ר של הפרצוף, ויש דכר ונוקבא בז"ת של הפרצוף, לפיכך יצאו בכל פרצוף ד' פרצופין, וב' פרצופי ג"ר של הכתר, נקראים עתיק ונוקבא, שעתיק הוא מ"ה והנוקבא היא ב"ן, וב' פרצופי ז"ת דכר, נקראים אריך אנפין ונוקבא, שאריך אנפין הוא מ"ה, והנוקבא היא ב"ן, וב' פרצופי ג"ר דבינה, נקראים או"א עלאין, וב' פרצופי ז"ת דבינה נק' ישסו"ת, וב' פרצופי ג"ר דזו"ן נקראים זו"ן הגדולים, וב' פרצופי ז"ת שבזו"ן, נקראים זו"ן הקטנים.

ס) ומה שאין אנו חושבים ד' פרצופין בחכמה, הוא, מפני שא"א הוא קומת חכמה דמ"ה, אבל החכמה שבו נסתמה תוך הכתר שלו בסוד דא לגו מן דא (כמ"ש באדר"א זוטא אות ל"ז), ואין החכמה מאירה כלום באצילות, אלא כל החכמה המאירה באצילות היא מבינה שחזרה לראש א"א ונעשתה לחכמה (כנ"ל אות מ"ד), שבינה זו נתלכשה באו"א וישסו"ת, ואו"א נחשבים לחכמה דימין, וישסו"ת נחשבים לחכמה דשמאל (כנ"ל אות מ"א), לפיכך אין אנו חושבים ד' פרצופין בחכמה, אלא בבינה, שהוא ג"כ בחינת החכמה המאירה בז"א ומלכות בכל העולמות.

כלל גדול בזמן ומקום

סא) כל הביטויים שבחכמת הקבלה, שהם בזמן ומקום, תדע, שאין המדובר בזמן ומקום המדומים הנוהגים בגשמיות, כי כאן הכל הוא למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, אלא, כל קודם ואח"כ, פירושו סיבה ומסובב, אשר את הסיבה אנו מכנים, קודם, ואת המסובב אנו מכנים, אח"כ, מפני שכל סיבה היא קודמת

ונעשו לה ט"ס תחתונות דכלים וט"ר דאורות. גה) והנך מוצא, ששורש הנוקבא דז"א, היא נקודת החזה, שאינה חסרה ממנו אפילו בעת קטנות, והיא נקראת בשם כתר המלכות, ואלו הכלים תנהי דז"א, שנפלו לבי"ע, בעת קטנות, וחוזרים לאצילות בעת גדלות, הם מתחלקים לב' פרצופין, לז"א ולמלכות, כי הם משמשים לתנהי דכלים בשביל ז"א, ולחב"ד חגית נהי דכלים בשביל המלכות.

מחזה ולמטה דז"א שייך לנוקבא

נו) ומכאן יצא הכלל, שמחזה ולמטה דז"א, דהיינו הכלים תנהי דז"א, הם בחינת המלכות, הנקראת נוקבא הנפרדת דז"א, כי כל ט' ספירות תחתונות של המלכות נבנות מן תנהי דז"א אלו, אחר שהן מתחברות אליו בעת גדלות, כמבואר, וכן מובן היטב, מה שאנו אומרים, שבקטנות נמצאים ז"א ומלכות בבחינת ו"ק ונקודה, דהיינו חב"ד חג"ת דכלים ונקודת החזה, וז"א חסר ג"ר דאורות, מחמת חסרון נהי דכלים, והמלכות חסרה ט"ס ראשונות דאורות, מחמת חסרון ט"ת דכלים, והנה נתבאר היטב שורש הנוקבא דז"א בקטנות וגדלות, שהוא מקטנות וגדלות דעולם הנקודים, ואע"פ שנשברו הכלים דנקודים, עכ"ז חזרו ונתקנו בעולם האצילות בב' הזמנים הללו, דקטנות וגדלות, באופן שגם ז"א ומלכות דאצילות, הם ו"ק ונקודה בקטנות, כמו הקטנות דז"ס דנקודים, שאז תנהי דז"א דאצילות, הם נפולים מבי"ע, ונקודה זו היא שורש הנוקבא, ולעת גדלות חוזרים למדרגתם בז"א דאצילות, ומשלימים נהי דכלים לז"א, וט"ת דכלים לנוקבא שלו, שהיא המלכות, דהיינו כמבואר בקטנות וגדלות דעולם הנקודים, ונמצאים תנהי דז"א אלו שמחזה שלו ולמטה, שהם שורשים לגדלות דנוקבא.

י"ב פרצופין שבאצילות

נז) כל מדרגה שיש בה ג' פעמים עשר ספירות, דהיינו ע"ס דראש, וע"ס דתוך, וע"ס דסוף (כנ"ל אות ה' ו'), נקרא פרצוף, ונבחן ע"פ בחינה עליונה שבו, אם הבחינה העליונה היא כתר, נקראים כל ל' הספירות שבו, בשם כתר, ואם בחינה עליונה היא חכמה נקראים כולם חכמה וכו' ער"ז, והם ה' פרצופין, שקומתם נמדדת על פי זווג דהכאה שעל ה' בחינות שבמסך, שזווג דהכאה על מסך דבחינה ד' ממשיך קומת כתר, ומסך דבחינה ג' ממשיך קומת חכמה, ומסך דבחינה ב' ממשיך קומת בינה, ומסך דבחינה א' ממשיך קומת ז"א,

שבראש על שיעור העביות שנשאר במסך, שהיא עביות דבחינה ג' ויצאה עליו קומת פרצוף החכמה. ואז הוכר המסך, שהוא מבחינה אחרת, כי העליון הוא פרצוף כתר, וקומה זו שנתחדשה על המסך היא קומת חכמה, מטעם שהבחינה האחרונה נאבדה, והכרה זו נבחנת ללידה, כלומר שיצא מקומת הכתר ונעשה לפרצוף מיוחד, שיש לו רק קומת חכמה. הרי שהמקור של פרצוף חכמה הנולד, הוא המסך דגוף דקומת כתר שנודכך ועלה לפה דראש. ומקום היציאה והלידה הוא מפה דראש דפרצוף הכתר (כמ"ש כל זה בפלחה"ק אות ל"ה ע"ש). ואחר שנולד פרצוף החכמה ויצא מפה דראש פרצוף הכתר, נבחן שמלביש רק על הגוף דפרצוף הכתר, דהיינו בג"ר דגוף, שהוא חג"ת כי המסך דגוף הוא שורשו, שמשם נולד, והוא מלביש רק על חיצוניות דגוף פרצוף הכתר. מפני שקומת בחינה ג' היא חיצוניות לפרצוף הכתר, שקומתו היא מאו"ח דבחינה ד', ולפיכך נבחן זה להלבשה. שמורה על דבקות בחיצוניות כנ"ל.

סד) וכמו שנתבאר בלידת פרצוף החכמה דא"ק, מפה דראש פרצוף הכתר דא"ק, על דרך זו ממש יצא פרצוף הבינה מפה דראש דפרצוף החכמה, כי אחר שנשלם פרצוף החכמה בראש גוף, שוב נעשה ביטוש או"מ ואו"פ המזכך עוביו של המסך, ומשוה צורתו למסך דמלכות של ראש, וכיון שנכלל בזווג של ראש נתחדשה בחינת העיבי אשר בו, חוץ מהבחינה האחרונה הנאבדת, ועל שיעור העיבי שנשאר בו, שהוא עובי דבחינה ב', יצאו ע"ס דקומת בינה, וכיון שהוכר שהיא קומה נמוכה מפרצוף החכמה, נבחן שנפרד ממנו ונולד לרשות עצמו, אלא שמלביש לגוף דעליון, שמשם שורשו, כנ"ל, ומלביש ג"כ על ג"ר דגוף, שהוא במקום חג"ת.

סה) ועד"ז ממש יצאו ג' פרצופי ו"ק, שהם, ישסו"ת וז"א ומלכות, אלא שיש בהם ב' הבדלים, א) שבהם אין התחתון יוצא מפה דראש דעליון הסמוך לו, אלא מפה דראש דעלי עליונו, כי למשל ז"א, אינו יוצא מפה דראש דישסו"ת, אלא אחר שישסו"ת נעשה פרצוף אחד עם או"מ, שהם עלי עליונו, וכן הנוקבא אינה יוצאת מפה דראש ז"א, אלא אחר שז"א עלה לאו"מ, וכן פרצוף עתיק דאצילות, לא יצא מראש הא' דנקודים, אלא מראש הס"ג דא"ק, והטעם הוא, כי אלו הראשים שהם בבחינת ו"ק משורשים, אינם ראויים לזווג עם האור העליון, באופן שיוכלו להאציל פרצוף תחתון, והבדל ב) הוא, בענין ההלבשה, כי פרצופי ו"ק אינם מלבישים על ג"ר דגוף

למסובב ממנה. וענין מעלה ומטה, ועליה וירידה, הם שיעורי עביות וזכות, כי עליה, פירושה הזדככות, וירידה, פירושה התעבות. וכשאנו אומרים שמדרגה תחתונה עלתה למעלה, פירושו, שהתחתונה נודככה ונעשתה כל כך זכה, כמו המדרגה העליונה, וע"כ נבחן שנתדבקה בה, כי השואת הצורה מדביקה הרחניים זה בזה, וכן כשאנו אומרים שהתחתון מלביש העליון, פירושו, שנעשתה בו השואת הצורה לחיצוניות שבעליון, כי הדבקות בחיצוניות דעליון, אנו מכנים הלבשה לעליון. וכן כל שאר הדברים המדומים בזמן או במקום, תשכילם בדרך הזה, דהיינו במובנים רוחניים לפי הענין.

ב' הבדלים מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק

סב) כל פרצוף נאצל ונולד ממסך הגוף של הפרצוף העליון, בדרך סיבה ומסובב, וזה נהוג בכל הפרצופין, מפרצוף הכתר דא"ק שיצא אחר הצמצום הראשון, עד סוף פרצופי עשיה, והם מלבישים זה את זה, דהיינו כל תחתון מלביש את הגוף דעליון שלו, ופירושו של פרצוף עיי' לעיל (אות נ"ז).

סג) והפרצופין נחלקים לפרצופי ג"ר, שהם פרצוף הכתר ופרצוף החכמה, ופרצוף הבינה, ולפרצופי ו"ק, שהם פרצוף ז"ת דבינה הנק' ישסו"ת, ופרצוף ז"א, ופרצוף המלכות. ואלו ג' הפרצופין נבחנים תמיד לפרצופי ו"ק, ואפילו בשעה שהם מקבלים ג"ר, אינם יוצאים מבחינת ו"ק, מפני שהם מחוסרי כח"ב משורשם. כמ"ש בזהר משפטים אות תק"כ, רישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן. ע"ש.

ויש הפרש מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק, הן מבחינת יציאתם ולידתם, והן מבחינת הלבשתם לגוף דעליון, כי פרצופי ג"ר, יוצאים מפה דראש העליון הסמוך להם, שזה מתחיל מפרצוף הכתר דא"ק, כי אחר שיצא פרצוף הכתר דא"ק בראש וגוף (כמ"ש לעיל אות ה' ו'). נעשה ביטוש דאו"מ באו"פ בע"ס דגוף, שפירושו, שאותו האור שעביות המסך היתה מעכבתו מלהכנס בגוף הפרצוף, נקרא אור מקיף, והוא הכה בעביות המסך, שאור הפנימי מלוכש באו"ח שלו, שמתוך הכאה זו של האור המקיף בעביות שבמסך, נודכך המסך שבגוף ונשתתה צורתו למסך המזדווג שבראש הפרצוף, שזה נבחן, שמסך דגוף עלה ונכלל במסך שבפה דראש, בתוך הזווג אשר שם, כי השתוות הצורה נבחנת לדבקות, ולפיכך על ידי התכללותו בזווג של ראש נתחדשו כל בחינות העביות שבמסך, חוץ מבחינה אחרונה, ואז יצא עליו זווג דהכאה מהאור העליון

פתיחה לפירוש הסולם

ולולא עלית ז"א למ"ן, לא יכלו הימין ושמאל דישסו"ת להאיר. נמצא שעלית ז"א לישסו"ת גרמה יציאת ג' קו"ך, ימין, שמאל, ואמצע, שהם חב"ד דישסו"ת. ויש כלל שכל שיעור האור שהתחתון גורם להאיר בעליון, זוכה בו גם התחתון, ולפיכך מקבל ז"א אותם המוחין דחב"ד מישסו"ת. שז"ס תלת מחד נפקין חד בתלת קיימא (כמ"ש בזהר ב"א רע"ו ד"ה ועוד וכמ"ש כל זה לעיל אות נ"ב ע"ש). והנה נתבאר ג' הדברים הנתונים בענין הזווג להוצאת התחתון.

סט) ועיקרו של הזווג להוצאת התחתון יוצא בסוד זווג דהכאה מהאור העליון על המסך כנ"ל. כי זה מודד שיעור קומת התחתון, כנודע. אמנם צריכים להתעוררות מ"ן של התחתון, והתעוררות זו עושים סוד כתר וחכמה דתחתון הדבוקים בבינה ותו"מ דעליון, ולפיכך צריכים שניהם להוצאת פרצוף תחתון. ובז"א יש ענין נוסף כי אין המסך שלו ממשך כלים דג"ר, להיותו מסך דבחינה א', ולפיכך לא יכול העליון להשפיע לו מוחין מזווג של המסך באור העליון, וע"כ צריכים לנתון הג' הנ"ל, שיקבל המוחין ע"י"ז שגורם מוחין לעליון שלו. בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא. כנ"ל.

ג' שלבים ביציאת עשר הספירות

ע) השלב הא', הוא בפרצופי א"ק הראשונים, ששם יצאו הע"ס כולן בבת אחת, שבזווג דהכאה על מסך דבחינה ד' יצאו עשר ספירות דקומת הכתר. ובזווג דהכאה על המסך דבחינה ג' יצאו ע"ס בקומת חכמה. ובזווג דהכאה על מסך דבחינה ב' יצאו ע"ס בקומת בינה.

א) השלב הב' הוא עולם הנקודים, שיצא על מסך דבחינה א' המחובר עם המלכות, שבו יצאו ע"ס בב' זמנים. כי תחילה עלתה המלכות לבינה דס"ג דא"ק, ואח"כ כשנודרך המסך דס"ג לבחינה א', הנקראת נוקבי עינים, עלתה המלכות ונתחברה עם בחינה א'. וסיימה את המדרגה תחת החכמה, הנקראת עינים, ונמצא שנשארו במדרגה רק ב' כלים, כתר וחכמה, שגם ב' אורות, רוח נפש, וג' כלים בינה ותו"מ נפלו מהמדרגה. והוה שנקרא קטנות הנקודים, ובזמן הגדלות הוחזרו ג' הכלים בינה ותו"מ אל המדרגה ונשלמו ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, עם ה' אורות נרנח"י (על דרך שנתבאר לעיל אות י"ט). והנה נתבאר שבעולם הנקודים לא יצאו עה"ס בבת אחת כמו בג' הפרצופין הראשונים דא"ק, אלא שיצאו בב' זמנים, בזמן קטנות ובזמן גדלות, שבזמן

דעליון שלהם, שהוא חג"ת, אלא על ו"ק דגוף דעליון, שהוא נה"י שמחזה ולמטה. כי להיותם ו"ק משורשם, אינם יכולים להאחו בג"ר דגוף של העליון, ונתבארו היטב ב' ההבדלים מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק, אחד בענין היציאה, שרק פרצופי ג"ר יוצאים מפה דעליון הסמוך להם, מה שאין כן פרצופי ו"ק, שיוצאים מעלי עליון, ואחד בענין הלבשה, שרק פרצופי ג"ר יכולים להאחו בחג"ת דעליון, שהם ג"ר דגוף, משא"כ פרצופי ו"ק, שאינם באחזים אלא מחזה ולמטה, דהיינו רק בו"ק דגוף.

ג' נתונים להוצאת פרצוף תחתון

סז) ג' דברים נתונים בענין הזווג ללידת פרצוף תחתון. נתון א) הוא המסך המזדווג עם האור העליון בזווג דהכאה, ומעלה אור חוזר ומלביש את האור העליון, שלפי שיעור הלבשת אור חוזר, כן שיעור קומת התחתון (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"א ע"ש). ועד"ז אחר שהוציא המסך את כל הפרצופין והמדרגות שבעולם הנקודים, שלא נתקיימו, אלא שנשברו ונתבטלו, והמסך נודרך מכל ה' בחינות העובי שבו וחזר לראש הס"ג (כמ"ש בתלמוד עשר ספירות שיעור ח' אות ב' וד' ע"ש), אשר כל המדרגות שיצאו בנקודים השאירו רשימותיהן במסך, ולפיכך בעת שהמסך נכלל בזווג שבראש הס"ג, נתחדשו בו רשימותיו הקדימות, ותחילה הוציא המסך את הבחינה העליונה שבו, שהיא הרשימה דפרצוף הכתר, שנקרא עתיק דאצילות, שהוא עובי דבחינה ד', והרשימות האחרות שנשארו במסך יצאו עם לידת עתיק למקום עתיק, ואחר שנשלם עתיק, נעשה בו זווג דהכאה על הבחינה העליונה שבשארית המסך הנמצא בו, שהיא בחינה ג', והוציא עליו קומת א"א. ושאר הרשימות שבמסך, שעוד לא נעשה עליהן זווג דהכאה, ירדו עם לידת א"א למקום א"א. וכשנשלם א"א נעשה בו זווג על בחינה עליונה שבשארית המסך, שהיא בחינה ב', והוציא קומת או"א. וכו' על אותו הדרך. הרי שכל הפרצופים יוצאים ע"י זווג דהכאה של האור העליון עם המסך.

סז) נתון ב) הוא, כי כתר וחכמה דכל תחתון, דבוקים בבינה ותו"מ דעליון שלהם, לכן בעת שהעליון נשלם, ומעלה בינה ותו"מ שלו, עולים עמהם גם כתר וחכמה דתחתון למקום העליון (כמ"ש כל זה באורך לעיל אות כ' ע"ש) ונכללים בזווג דעליון, ובוה מקבל כל תחתון הקומה שלו מזווג של ראש דעליון. סח) נתון ג) הוא, כיון שז"א עולה לישסו"ת ומיחד ומשלים האורות דימין ושמאל דישסו"ת.

פתיחה לפירוש הסולם

נה

ונמצא שיש במסך, ב' בחינות עליונות הראויות לזווג: א) היא העובי דבחינה ג' שהיא המעכבת על האור העליון והיא המקבלת זווג דהכאה, שעליה יוצאת קומת החכמה. ב) היא בחינת התלבשות דבחינה ד', שאע"פ שהיא אינה ראויה לזווג דהכאה, כי אין בה עובי המעכב על התפשטות האור, עכ"ז כשהיא נכללת ומשתתפת עם העובי דבחינה ג', נעשה גם עליה זווג דהכאה ויוצאת עליה קומת כתר בקירוב, וב' קומות אלו מכוונות זכר ונקבה, כי הקומה שיצאה על בחינה ד' דהתלבשות בשיתוף עם בחינה ג' דעובי, נקראת זכר, והקומה היוצאת על בחינה ג' דעובי בלבד, נקראת נקבה (כמ"ש כל זה שם באות מ"ב ע"ש). ועד"ו כשנזדכך המסך דגוף דפרצוף החכמה דא"ק, ועלה לפה דראשו, נשאר בו ג"כ ב' רשימות, זכר ונקבה, ע"ד הג"ל בפרצוף הכתר, כי הרשימו דבחינה ג' דהתלבשות המשתתפת עם בחינה ב' דעובי, מוציאה קומת חכמה בקירוב, והוא בחי' הזכר, והרשימו דבחינה ב' דעובי שהיא העיקרית המקבלת זווג דהכאה, מוציאה קומת בינה, והיא בחינת הנקבה. ועד"ו יש זכר ונקבה בהזדככות המסך דגוף דפרצוף בינה, שהזכר הוא בקומת בינה בקירוב, והנקבה היא בקומת ז"א, שהוא הזווג לפרצוף נקודים. ועד"ו יש זכר ונקבה בהזדככות המסך דגוף דפרצוף נקודים, שהזכר, דהיינו הרשימו דבחינה א' דהתלבשות נשאר במסך המשתתפת עם בחינת העובי דשורש, הוא בקומת בחינה א', בקירוב, דהיינו קומת ז"א, שהיא קומת רוח, דהיינו קומת חג"ת. והנקבה, שהיא העובי דבחינת שורש, שהיא המקבלת את זווג דהכאה, הנה היא בקומת אור הנפש, שהיא קומת מלכות, שמבחינת ג' קוין נקראת נה"י.

עה) ולפיכך אנו מבחינים בקומת העיבור, שיש שם ב' קומות, קומת חג"ת וקומת נה"י, כי על הרשימו דבחינה א' דהתלבשות המשותפת עם עובי דשורש, יוצאת קומת חג"ת, שה"ס זכר. ועל הרשימו דעובי דשורש בלבד, יצאה קומת נה"י, שהיא הנקבה. ומתוך שאין הרשימו דהתלבשות ראויה לקבל זווג דהכאה, זולת ע"י השיתוף עם העובי דשורש, ע"כ אין לקומת חג"ת עמידה בפני עצמה, אלא מחויבת להתלבש בתוך הנה"י. ולפיכך נבחנו קומת העיבור, שהיא חג"ת ונה"י ביחד, ג' גו ג', דהיינו חג"ת בתוך נה"י.

עו) והנה אחר שיצאו ב' קומות הג"ל, חג"ת בתוך נה"י, בהתכללות הזווג דראש דעליון, והוכר שהן קומות חדשות משונות מהעליון, נבחנת הכרה זו ללידה. כלומר,

הקטנות יצאו רק ב' ספירות, ובזמן הגדלות יצאו שאר ג' הספירות.

עב) השלב הג' הוא עולם האצילות, שבו יצאו ע"ס בג' זמנים המכוונים, עיבור, יניקה, ומוחין, כי כאן לעולם האצילות נתוספה הזדככות המסך בדיטא האחרונה, כי המסך נזדכך מבחינה א' שנקראת נקבי העינים לבחינת מסך דעובי דבחינת שורש (ע"ד שנתבאר בפלחה"ק אות כ"א). שאו"ח שבו אינו מלביש רק קומת אור המלכות בכלי דכתר, המכונה מצח, וע"כ מכונה האור הזה בשם מ"ה היוצא מן המצח. כי כח"ב תו"מ דראש מכוונים גלגלתא, עינים, אח"פ. ומצח הוא גלגלתא. ולפיכך צריכים כאן לב' ירידות של המלכות: א) שתדך מן המצח לנקבי עינים, שזה מכונה יניקה. ב) שתדך מנקבי עינים למקומה לפה. שזה מכונה מוחין. באופן, שקומה ראשונה היוצאת על מסך דעובי דשורש, נקראת עיבור. וקומה שניה היוצאת על המסך אחר ירידת המלכות לבחינה א', נקראת יניקה. וקומה שלישית היוצאת על המסך אחר ירידת המלכות למקומה, נקראת מוחין. והנה נתבאר שבעולם האצילות יוצאים ע"ס בג' זמנים הנקראים, עיבור יניקה מוחין. ותוכנם של הדברים יתבאר לפנינו.

עיבור יניקה מוחין דאחור
ועיבור יניקה מוחין דפנים

עג) כבר נתבאר שהקומה היוצאת על מסך שאין בו אלא עובי דשורש, נקראת קומת העיבור. והיא קומת אור הנפש בכלי דכתר. ומבחינת ג' הקוין שבה, נקראת קומת נה"י. אמנם יש בה ג"כ קומת רוח, הנקראת קומת חג"ת, אלא שהיא בלי כלים, ומשום זה צריכים חג"ת להתלבש בכלים דנה"י. וע"כ נקראת קומת העיבור בשם, ג' גו ג'. דהיינו חג"ת בתוך נה"י.

עד) ופירוש הדברים הוא, כי אף על פי שהזדככות המסך גורמת שתאבד בחינה אחרונה, אשר משום זה נמצאות ה' הקומות זו למטה מזו (כמ"ש היטב בפלחה"ק אות מ' מ"א ע"ש). עם כל זה אין הבחינה האחרונה כולה נאבדת, אלא שנשאר במסך ממנה, רשימו דהתלבשות (כמ"ש שם באות מ"ב). למשל, כשנזדכך המסך דפרצוף הכתר דא"ק, ועלה לפה דראש, ונכלל בזווג אשר שם, ונתחדשו רשימותיו, הנה מבחינת העובי שבמסך, שעליה נעשה זווג דהכאה, לא נשאר במסך אלא הרשימה דעובי דבחינה ג', מחמת שהבחינה האחרונה, שהיא בחינה ד', נאבדה, אבל חלק דהתלבשות דבחינה ד' נשאר עוד במסך.

עז) וכשיוצאים אלו המוחין בפעם הראשונה, נעשית מחלוקת בין ימין לשמאל (כמ"ש לעיל אות כ"ט ול' באורך), כי קו השמאל, שהוא הנושא להארת החכמה, רוצה לבטל את קו הימין שהוא הנושא לאור החסדים. ומטעם המחלוקת והביטוש הזה דימין ושמאל הנוהג במוחין אלו, הם נקראים מוחין דאחור. והנה נתבאר ג' הבחינות עיבור, יניקה, מוחין דאחור.

עט) והביטוש הזה דשמאל וימין גורם לפרצוף שיחזור לעלית מ"ן אל העליון, כי הארת השמאל שהיא הארת החכמה מכה ומזככת כל העובי שבפרצוף, עד שהמסך חוזר להיות זך כמו שהיה בפעם הראשונה שעלה לראש דעליון, דהיינו שלא נשאר בו אלא עובי דשורש, ורשימו להתלבשות דבחינה א', שע"י השתוות זו הוא מתדבק בראש דעליון, ואחר שנכלל בווג דראש דעליון, שוב קיבל זווג דהכאה מאור העליון, על העובי דבחינת שורש ובחינה א' להתלבשות, שנתחדשו במסך, ויצאו שוב עליו קומת ג' גו ג', דהיינו קומת חג"ת הלבושה בתוך קומת נה"י. שנקראת קומת העיבור (כנ"ל אות ע"ה). והנה נתבאר שהביטוש דשמאל בימין שנעשה במוחין דאחור גרם להחזרת דשמאל לעליון, ולקבל מחדש בחינת עיבור מן העליון.

פ) ואחר שקיבל בחינת העיבור מחדש, חזר ויצא מן הראש דעליון, והלביש את הגוף דעליון, וע"י הלבשה זו ינק שוב את האורות מעליון, ואורות היניקה האלו הורידו את העובי דשורש לבחינת עובי דבחינה א'. דהיינו שהורידו המלכות מן המצה, אל מקום נקבי העינים, ואז יצאה על המסך קומת בחינה א' בשלמות, שזה נבחן להתפשטות החג"ת מתוך הנה"י (כנ"ל אות ע"ו), ונמצא שהשיג בחינת יניקה חדשה, שה"ס קומת הרוח.

פא) ואחר שהשיג עיבור ויניקה חדשים, שוב עולה למ"ן לעליון, ועליה זו היא מעצמו. כי ע"י מה שהניח שורשו דבוק בבניה ותו"מ דעליון (כמ"ש באת ס"ז ע"ש), הוא יכול לתווך שמה בכל עת שצריך, ומיחד את חו"ב אשר שם פנים בפנים (כמ"ש להלן אות פ"ג), והם משפיעים לו ההארה המורידה את המלכות מנקבי העינים למקומה, ואז עולים בינה ותו"מ ומתחברים בו כמקודם, ומשיג כח"ב תו"מ דכלים ונרנח"י דאורות, ובכדי שלא תתעורר שוב המחלוקת דימין ושמאל עולה הקו האמצעי מלמטה ומיחד דימין ושמאל שיאירו ביחד, שהחכמה שבשמאל תתלבש בחסדים שבימין, והחסדים שבימין יכללו בחכמה שבשמאל (כמ"ש לעיל אות ל"ז), ואז המוחין

שהוכר שנולד כאן פרצוף חדש משונה מהעליון, והן יורדות ומלבישות לגוף דעליון. אם הן פרצופי ג"ר מלבישות לג"ר דגוף, שהן חג"ת, ואם הן פרצופי ו"ק, מלבישות לו"ק דגוף, שהם תנה"מ שמחזה ולמטה. והן יונקות האור מהפרצוף העליון, ויניקה זו גורמת להוריד המלכות מן המצח לנקבי העינים, שאז חוזר ומקבל העובי דבחינה א' המחוברת עם המלכות, כמו שהיה בפרצופי נקודים, ואז קונה גם קומת החג"ת בחינות כלים, ואינם צריכים עוד לכלים דנה"י, ולפיכך נבחן, שעל ידי יניקה מתפשטים החג"ת ויוצאים מתוך הנה"י. ואז יש לו קומת רוח בשלמות, ולמשל פרצוף עתיק דאצילות, הנה תחילה עלה המסך דנקודים, על ידי הזדככותו, לראש הס"ג דא"ק, ואחר שנאבדה בחינה אחרונה שבו דבחינת העובי, נשאר המסך בעובי דבחינת שורש, הנקרא מצח, ורשימו להתלבשות דבחינה א', ואז יצאו עליו ב' קומות חג"ת ונה"י ג' גו ג', כי אין כלים לחג"ת, כנ"ל. וכשהוכרו שהם קומה חדשה, נבחן שיצאו ונולדו ובאו למקומם, דהיינו להלביש מטבור ולמטה דא"ק, כי להיותו פרצוף ו"ק, ע"כ מלביש רק ו"ק דגוף, כנ"ל. והוא שנקרא פרצוף עתיק, ואח"כ על ידי יניקה שיונק מס"ג דא"ק, הוא מוריד המסך ממצח לנקבי עינים, ואז יוצאים כלים גם לחג"ת שלו, והם מתפשטים מתוך הנה"י. והנה נתבאר ב' הבחינות המכונות, עיבור, ויניקה.

עז) ועתה נבאר פרצוף המוחין. כי אחר שקבל הפרצוף ב' הבחינות, עיבור ויניקה, הוא עולה למ"ן לעליון, ומחזיר את החו"ב דעליון פב"פ, ואז הם משפיעים לתחתון את ההארה, המורידה את המלכות מנקבי עינים למקומה עצמה, דהיינו לפה, ואז אלו ג' הכלים בינה ותו"מ, שנפלו מחמת עלית המלכות לבניה, הנה הם חוזרים ועולים למדרגתם, ונשלם הפרצוף בה' כלים כח"ב תו"מ, ובה' אורות נרנח"י. וזהו שנקרא פרצוף המוחין, כי ג' האורות הראשונים, נשמה חיה יחידה, נקראים מוחין, למשל, אחר שקבל עתיק ב' הבחינות עיבור ויניקה, בשלמות, שהן קומות נפש רוח, אז חוזר ועולה לראש הס"ג למ"ן, ומחזיר חכמה ובינה אשר שם פב"פ, ומתוך שפרצוף החכמה דא"ק אין הבינה שבו מעורבת עם המלכות, ע"כ, כשעתיק מקבל הארתו, מוריד גם הוא את המלכות מבינה שלו, ואז מעלה לדרגתו את ג' הכלים בינה ותו"מ שלו, שנפלו מחמת עירוב המלכות בבניה, ויש לו עתה כח"ב תו"מ דכלים, ויכולים להתלבש בו נרנח"י דאורות.

ה' פרצופין באצילות שהם עתיק וא"א ואו"א וזו"ן אשר עתיק הוא קומת יחידה וא"א קומת חיה, ואו"א קומת נשמה, וזו"ן קומת רוח. וכן קושיא זו היא גם בעולם הנקודים, כיון שלא נשאר במסך אלא עובי דבחינה א' הנקרא נקבי עינים, איך יכלו לצאת ה' פרצופין בנקודים. פה) והענין הוא, כי גם בחינה ד' נתחברה במסך דנקודים ובמסך דאצילות, מכח המלכות שעלתה לנקודות דס"ג דא"ק, ואם הבחינה ד' לא היתה משתתפת במסך אשר בהם, לא היה יכול לצאת שום פרצוף על אותו המסך, כי אפילו העובי דבחינה א' שבנקודים נבחן להסתכלות דקה שאין הזווג דהכאה מוציא ממנו שום פרצוף, ומכ"ש העובי דמצח שבאצילות, שאינו ראוי לזווג דהכאה ליציאת פרצוף, אלא משום הבחינה ד' שנתחברה במסכים ההם נעשו ראויים לזווג דהכאה, ואין לשאול א"כ היתה ראויה לצאת על המסך קומת כתר כיון שהבחינה ד' דבוקה במסך.

פו) והתשובה היא, כי אין הבחינה ד' מוציאה קומת כתר אלא כשנמצאת במקום המלכות, שאז האו"ח העולה מזווג דהכאה שעליה מלביש ה' כלים כח"ב תו"מ לה' אורות נרנח"י. אבל אם הבחי"ד עומדת במקום ז"א, שאין שם אלא ד' כלים כח"ב ת"ת, אין האו"ח ממשיך רק ד' אורות נרנח"י, בד' כלים כח"ב ות"ת. ואם הבחינה ד' עומדת במקום בינה, שאין שם אלא ג' כלים כח"ב, אין האו"ח ממשיך אלא ג' אורות נר"ן. ואם הבחינה ד' עומדת במקום הכלי דחכמה, שאין שם אלא ב' כלים כתר וחכמה, אין האו"ח שלה ממשיך אלא ב' אורות נפש רוח. שכן היה בנקודים, ששם נעשה הזווג בנקבי עינים, שהוא הכלי דחכמה, וע"כ לא יצא בקטנות כי אם קומת נפש רוח. ואם הבחינה ד' עומדת במקום הכתר, שאין שם אלא כלי אחד, אין האו"ח שלה ממשיך אלא אור אחד, נפש. שכן היה באצילות, שבעיבור לא יצאה אלא קומת נפש. כנ"ל. מחמת שהזווג היה במקום המצח, שהוא כלי דכתר. אלא אחר הארת היניקה שדחתה הבחינה ד' למקום בחינה א' הנקרא נקבי עינים יצאה קומת רוח. ואח"כ ע"י הארת חו"ב פכ"פ דעליון, שהוריד הבחינה ד' למקומה למלכות, המעלה בינה ותו"מ הנפולים למדרגתם, ושוב יש שם ה' כלים כח"ב תו"מ, אז מוציאה הבחי"ד קומת כתר, באור היחידה, והיא קומת עתיק דאצילות.

פז) ועתה צריכים לבאר איך יצאו שאר הפרצופים שהם למטה מעתיק. והענין הוא, כי תחילה אחר שביה"כ, עלה המסך דנקודים לראש הס"ג, דהיינו שנודרך מכל ה' בחינות

מאירים בכל שלמותם, ואז הם נקראים מוחין דפנים. והנה נתבאר איך מסיבת הביטוש דשמאל בימין, שבמוחין דאחור, תזרו ויצאו ג' הבחינות עיבור, יניקה, ומוחין דפנים. פב) ולפיכך אין שום פרצוף נשלם אלא אחר שמקבל עיבור יניקה מוחין דאחור ועיבור יניקה מוחין דפנים. כי מסיבת הזדככות המסך הנוסף באצילות עד לעובי דבחינת שורש, לא יוכלו פרצופי אצילות לקבל עשר הספירות שלהם אלא בג' פעמים בזה אחר זה, הנקרא, עיבור יניקה מוחין (כנ"ל אות ע"ב), וכיון שביציאת המוחין בפעם הראשונה נעשה ביטוש דימין ושמאל, עד שהשמאל מוכך כל העובי שבמסך, הנה משום זה כל האורות עיבור יניקה ומוחין שקבל, מסתלקים. כי בהתבטל העובי שבמסך, מתבטל הזווג והאורות מסתלקים, והפרצוף חוזר לראש דעליון לעיבור, ומקבל ג' גו ג' מחדש. ואח"כ נולד ומקבל יניקה מחדש, המורידה המלכות ממצח לעינים, והחג"ת יוצאים מתוך הנה"י, ומקבל קומת רוח מחדש. ואח"כ עולה למ"ן ומקבל נשמה חיה יחידה מחדש, שבהם כבר ישנו הקו האמצעי המיוחד הימין והשמאל זה בזה, שהם נקראים מוחין דפנים, ואז מאירים ומתקיימים. הרי שמטרים שמשגיגים המוחין בפעם הב', אינם יכולים להתקיים.

פנים ואחור ופנים בפנים

פג) הנה גם בשעה שהפרצוף כבר קבל המוחין דפנים, כנ"ל, נמצאים עוד החכמה עם הבינה אשר שם, בבחינת פנים ואחור, שפירושו, שרק החכמה מקבלת המוחין דפנים, אבל הבינה שהיא תמיד בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, שקפצה בחסדים ולא בחכמה, הנה משום זה היא נבחנת שאחוריה הם אל החכמה, ואינה רוצה לקבל ממנה את המוחין דפנים. וחכמה ובינה נמצאות במצב הזה דפנים ואחור, עד שז"א עולה אליהם למ"ן, ומתוך שיש קשר בין בינה דאור ישר שתשפיע הארת החכמה לו"א דאור ישר (כמבואר בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה' ע"ש), לפיכך כשז"א עולה למ"ן לבינה, תיכף הבינה מחזירה פניה אל החכמה לקבל ממנה מוחין דפנים, שהם מוחין דהארת החכמה, בשביל ז"א. כדרכה בה' בחינות דאור ישר. ונבחן או, שכבר החכמה פנים בפנים עם הבינה.

מי מודד הקומה באצילות

פד) ויש לשאול כיון שהמסך דאצילות אין בו אלא בחינות שורש העובי הנקרא מצח, שאין בו אלא קומת אור הנפש, מי גרם שיצאו

פתיחה לפירוש הסולם

שבו. אבל שניהם הם מדרגה אחת, וכולים זה בזה.

ונודע, שמתחילה היו החמה והלבנה, שה"ס נוקבא הנפרדת עם ז"א, בבחינת ב' המאורות הגדולים, שהנוקבא היתה קומתה שוה לז"א, וגדולה כמוהו. ואז קטרגה הלבנה, שהיא הנוקבא הנפרדת דז"א, ואמרה, אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד, ואז נאמר לה, לכי ומעטי את עצמך, והיא נעשתה בסוד המאור הקטן. והנך מוצא כאן, שני מצבים בנוקבא, מצב א' הוא, בעת שהיתה עם ז"א בבחינת ב' המאורות הגדולים שהיתה שוה לז"א, והמצב הב' הוא, לאחר שנתמעטה הנוקבא, ונעשתה בסוד המאור הקטן.

ביאור הדברים, כי בתחילת תקונה של הנוקבא הנפרדת דז"א, חיבר אותה המאציל עם הנוקבא שבגופו דז"א, שה"ס הצד השמאלי שבו, כנ"ל, ונעשו שתיהן נוקבא אחת לז"א. וכשנמשכו להם המוחין דימין ושמאל מביניה, לקח ז"א, שה"ס הימין שבו, את אורות הימין דבינה, והנוקבא הנפרדת לקחה האורות דקו שמאל דבינה, כמו הנוקבא שבגופו דז"א, מחמת שנתחברה עמה לנוקבא אחת. וכבר ידעת, שאורות דקו ימין דבינה הם חסדים, והאורות דקו שמאל דבינה הם חכמה, ונמצא עתה, שז"א קבל החסדים דימין דבינה בלי חכמה, והנוקבא הנפרדת קבלה החכמה דשמאל דבינה בלי חסדים, ונודע, שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ נקפאה בה החכמה, והיא נעשתה חושך ולא אור. וז"ס שקטרגה הלבנה, ואמרה, שאין שני מלכים משתמשים בכתר אחד. כי בהיותם משתמשים שניהם בכתר אחד, שהוא בינה, הנחשבת להם לכתר, נעשה ז"א לחסדים בלי חכמה, והנוקבא נעשתה לחכמה בלי חסדים, שהוא חושך, ולא היתה יכולה לעמוד במצב הזה.

ואין לשאול, הרי מטרם שהנוקבא הנפרדת נתחברה עם הנוקבא שבגופו, היה ג"כ הימין שבו, שהוא הדכר, מקבל חסדים, והשמאל שבו, שהוא הנוקבא שבגופו, מקבלת חכמה, ועם כל זה, יכולה הנוקבא שבגופו לעמוד בה ואיננה חושך. הענין הוא, כי הנוקבא שבגופו היא עצמותו דז"א, וע"כ אין החכמה שבה נפרדת מן החסדים שבו"א, מה שאין כן הנוקבא הנפרדת, שהיא באמת מדרגה אחרת מז"א, אלא מחמת שנתחברה עם הנוקבא שבגופו, קבלה החכמה דשמאל דבינה כמוה, וע"כ אחר שקבלה לתוכה החכמה, נפרדה החכמה מן החסדים, כי אין לה חיבור עם החסדים דז"א, והנה נתבאר היטב המצב הא' של הנוקבא הנפרדת.

העובי שיצאו בו בה"פ, עד שנשתוו למסך דראש הס"ג, וע"כ נשארו בו הרשימות מן העובי דה"פ שיצאו בו, חוץ מבחינה אחרונה שנאבדה, כמ"ש בכל הפרצופין, ולפיכך בעת שנכלל בזווג המסך דראש הס"ג, נתחדשה במסך דנקודים, העובי של כל ה' פרצופין, ואז יצא זווג דהכאה על העובי שבמסך. אמנם לא כל הבחינות שבעובי נכנסו בזווג דהכאה, אלא רק הבחינה העליונה שבו, שהיא עובי דמצח המחובר עם בחינה ד'. שע"י ג' בחינות, עיבור יניקה ומוחין, נשלמו ע"ס שלו בקומת כתר, והרשימות שנשארו הפרצופין דנקודים שהיו במסך, לא קבלו כלום מזווג הזה שבראש הס"ג, להיותם למטה מקומת כתר, והם פסולת בערכו, וע"כ בעת יציאת עתיק מראש הס"ג ירדו עמו כל הרשימות משאר הפרצופין שלא נכללו בזווגו, ואחר שנשלם עתיק בעיבור יניקה מוחין דפנים, או האיר האור העליון על הבחינה העליונה מרשימות שנשארו בו, שהיא עובי דבחי"ג, אשר ע"י ג' הבחינות, עיבור יניקה מוחין, יצאו ע"ס בקומת חכמה, והוא פרצוף א"א, וכן כאן, כל הרשימות דעובי שהן פחותות מן עובי דבחינה ג', הן פסולת בערך הזווג דקומת בחינה ג' שיצא בראש עתיק, ולפיכך בעת שנולד א"א ויצא מראש עתיק למקומו, נמשכו עמו כל הרשימות ההן למקומו, ואחר שא"א השיג כל ג' הבחינות עי"מ בשלמות, האיר האור העליון על הבחינה העליונה שנשארה ברשימות ההן, שהיא עובי דבחינה ב', ואז יצאה עליה, ע"י ג' בחינות עי"מ, עשר ספירות בקומת בינה, והן פרצוף א"א, ועד"ז יצאו שאר הפרצופין, והנה נתבאר איך יצאו פרצופי אצילות זה מזה.

ב מצבים שבמלכות

פח) המלכות ה"ס הנוקבא דז"א, ששורשה מתחיל ממלכות דצמצום ב' שסיימה ז"ס דקטנות דז"א דנקודים, והיא מדרגה נפרדת מז"א, כי ז"א כולל חג"ת נה"י דנקודים, והמדרגה שמתחתיו היא מלכות המסיימת את הנקודים. לפיכך המלכות הזו נכנת לנוקבא נפרדת מז"א, ומדרגה תחתונה מז"א.

ויש ג"כ בחינת נוקבא שבגופו דז"א, כי הצד השמאלי דז"א נבחן לנוקבא שלו, אבל נוקבא זו נחשבת לגופו עצמו דז"א, כי ז"א ה"ס הקו האמצעי, המקבל מב' קוין, ימין ושמאל, של הבינה, הימין שבו מקבל מקו ימין דבינה, שה"ס אור החסדים, ונחשב לצד הדכר שבו, והשמאל שבו מקבל מקו שמאל דבינה, שה"ס אור החכמה, ונחשב לצד הנוקבא

פתיחה לפירוש הסולם

נט

עד אות קט"ז. ובאדרא רבא במאמר הנסירה, מאות שכ"ג עד אות שכ"ה. וישנן מעלות במצב הא' שלה, כי או המדרגה העליונה שלה היא בינה, ויכולה לקבל חכמה ממנה, ואינה צריכה לקבל מז"א, אלא שאינה יכולה להאיר לתחתונים, מחמת חסרון החסדים כנ"ל, וע"כ נחשבת שהיא בבהינת אחוריים. אבל במצב הב', אחר שנתמעטה מתחת המסך דיסוד ז"א, כבר אינה ראויה לקבל חכמה, כי המסך דיסוד ז"א מעכב עליה, והיא מוכרחה לקבל או חכמה בכלים דאחוריים שנשארו בה מהמצב הא'. ויש מעלות במצב הב' יותר ממצב הא', כי אז היא יכולה להאיר לתחתונים הן חכמה והן חסדים, משא"כ במצב הא', שלא יכלה להאיר לתחתונים.

ובכדי שתוכל להאיר לתחתונים, נאמר לה, לכי ומעטי את עצמך, דהיינו שתמעט עצמה מהמדרגה הגדולה ההיא להיות בשווה עם מדרגת ז"א, ולקבל מבינה, אלא שתרד למטה מיסוד דז"א, כמו שהיתה בשורשה, דהיינו למטה מכל מדרגת ז"א, ולקבל כל אורותיה מז"א. וכיון שמקבלת אורותיה מז"א, שה"ס הקו האמצעי, נמצאת החכמה שנותן לה כלולה בחסדים, והיא יכולה להאיר. וזהו המצב הב' של הנוקבא הנפרדת. ומה שהיא קבלה במצב הא', נבחנו רוח נשמה דאחור, דהיינו שאינם מאירים. ומה שמקבלת במצב הב' נבחנו לנפש רוח נשמה דפנים, דהיינו שמאירים בשלמותם. ובכדי להבין הדברים על בוריים, צריך שתעיין בזהר בראשית א', במאמר ב' הטאורות הגדולים, מאות קי"א

מאמר השושנה

(א) פתח, כתיב (א) (א) כשושנה בין החוחים. מאן שושנה, דא (א) (א) כנסת ישראל. ב בגין דאית שושנה ואית שושנה, ג מה שושנה דאיהי בין (א) החוחים

חלופי גרסאות

א נ"א כשושנה בין החוחים מה שושנה דא דאיהי בין החוחים וכו' (אור הלכנה). ב נ"א בגין דאית שושנה ואית שושנה ל"ג. ג נ"א ד"א מה שושנה דאיהו בין החוחים וכו' (אה"ל).

מסורת הזהר

(א) (שיר ב) ב"א אות רצח תולדות יה ויחי רלד שמות ססד כי תשא לא שמיני לט אמור שלג חקת יה פנחס סח שצג שצח ואתחנן סו האוינו י יב ר"ז תכ"ה דף עא. תכ"ו שם תל"ח דף עח : ז"ח יתרו יב. (ב) יתרו שפה.

דרך אמת (א) רחל. (ב) לאח כלת משה מלגאו. (ג) רחל

השושנה

הסולם

מאמר

חכמה, בינה, תפארת ומלכות, משום שספירת התפארת כוללת בתוכה שש ספירות חג"ת נה"י. והן נעשו חמש פרצופין : א"א, וא"א, וז"ן. הכתר נק' בשם אריך אנפין. חכמה ובינה נק' בשם אבא ואמא. ת"ת ומלכות, נק' בשם זעיר אנפין ונוקבא. (ביאורן של עשר הספירות עי' בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה').

(א) ר' חזקיה פתח וכו' : ר' חזקיה פתח, כתוב, כשושנה בין החוחים. שואל מהי שושנה. ומשיב, זו היא כנסת ישראל. שהיא מלכות. משום שיש שושנה ויש שושנה. מה שושנה בין החוחים יש בה אדום ולבן אף כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה י"ג עלים, כך כנסת ישראל יש בה י"ג מדות הרחמים המסבבות אותה מכל צדיה. אף אלקים, שבמקרא שבכאן דהיינו בראשית, ברא אלקים, משעה שנזכר, הוציא י"ג מלים לסבב את כנסת ישראל ולשמרה. שהן : את, השמים, ואת, הארץ, והארץ, היתה, תהו, ובהו, וחשך, על, פני, תהום, ורוח, דהיינו עד אלקים מרחפת וגו'.

ודע, שסוד ז' ימי בראשית הי"ס ב' הפרצופין ז"א ונוקבא דאצילות, שיש בהם ז' ספירות חג"ת נה"י ומלכות, כנ"ל. אשר באלו הכתובים דמעשה בראשית מתבאר, איך אבא ואמא, שהם חו"ב, האצילו אותם מתחילת התהוותם עד סוף הגדלות, שנוהג בהם בהמשך שתא אלפי שני. וענין זה מתבאר והולך כאן בוהר בראשית.

ביאור הדברים, עשר ספירות הן, כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות. ועיקרן הוא רק חמש, כתר, (דפ"י דף א ע"א)

ור' חזקיה פתח בביאור הנוקבא דד"א לבאר סדר אצילותה מאמא, שהיא הבינה הנק' בשם

אית בה (א) סומק וחזור, אוף כנסת (ד) ישראל אית בה (ד) דין (ה) ורחמי. מה שושנה
אית בה (ו) (ה) תליסר עלין, אוף כנסת ישראל אית בה (א) תליסר מכילין דרחמי

מסורת הזוהר

(ג) ב"א ע תולדות טו וישלח יא ויחי תקח ויקרא רכג אמור שלג האוינו קסב ת"ז תל"ו דף עז :
עשה ולא תעשה ת"ק"ח דף קיא : (ד) ויחי רלו אמור שלג האוינו קעז. (ה) פנחס שצד ת"ז תכ"ה דף
ע"א תכ"ו שם. (ו) ב"א קיב קכו ויצא שטו יתרו תקיב תצוה כ ויקהל קנה אחרי קפד נשא צו שם קכא קסד
שמא פנחס רפו שסז שצד תרמו כי תצא יז ת"ז תכ"ב דף סז. ז"ח בראשית מו ת"ק"ח דף ק. קא. קיג.

דרך אמת (ז) לאה. (ח) ולא גזון. (ט) י"ב דידיה וי"ב דידיה והכוללים.

הסולם

השושנה

מאמר

נשארת בה בחינת דין, כי היא נצרכת לסוד
המסך המתוקן בה לצורך הזווג דהכאה שמסבת
הדין שבמסך. הוא מכה על האור העליון
ומחזירו לאחוריו. ומעלה עי"ז ע"ס דאור חוזר
הנקרא אור של דין, וממשיך בתוכו ע"ס דאור
ישר, הנקרא אור של רחמים. (ע"י בפתיחה
לחכמת הקבלה אות י"ד) וע"כ גם בכנסת
ישראל אית בה דין ורחמי כנגד הסומק והחזור
שיש לשושנה בין החוחים.

וה"ס הים שעשה שלמה, העומד על שני
עשר בקר. כי אלו טה"ס התחתונות שלה שנפלו
לבריאה, כנ"ל, נתתקנו שם בסוד שני עשר
בקר, ונקודת הכתר שנשארה באצילות ה"ס
הים העומד עליהם מלמעלה, וכלותם יחד
נק' תליטר עלין דשושנה. וענין ההתחלקות
הזו של עה"ס שלה לסוד י"ג מתבאר להלן
במראות הסולם.

והנה המוחין גדלות של הנוקבא, שיש
בהם מהארת החכמה, הם נמשכים מסוד י"ג
השמות הנק' י"ג מדות הרחמים. וז"ש אוף
כ"י אית בה י"ג מכילין דרחמי. והעיקר
מה שבא ר' חזקיה להורות בהשוואה הזו
משושנה דבין החוחים לכנסת ישראל, הוא
ללמדנו, שכל שיש לנוקבא במצב גדלותה
צריך להמצא בה כנגדן בחי' הכנה והכשר עוד
בתחילת היותה דהיינו במצב הקטנות. וז"ש,
שכנגד חוזר וסומק דקטנות יוצא בה דין
ורחמי בגדלות, וכנגד י"ג עלין דקטנות יוצא
בה י"ג מדות הרחמים בגדלות. והוא מביא
זאת כאן, בכדי ללמדנו איך הכתובים שלפנינו
מבארים אותם ב' הסדרים דקטנות וגדלות,
הנהיגים באצילות הנוקבא, כמו שממשיך
והולך, אוף אלהים דהכא וכו'.

וה"ש, אוף אלהים וכו' אפיק י"ג
תיבין : מורה, שאלהים שבמקרא דהכא
בראשית

בשם אלהים. וזהו שפתח בביאור השושנה,
שהיא הנוקבא דו"א. והנוקבא דו"א בעת
גדלותה נקראת בשם כנסת ישראל, במ"ש
להלן, וזהו שאומר, מאן שושנה, דא כנסת
ישראל.

ויש בשושנה זו ב' מצבים : מצב של
קטנות, דהיינו של תחלת התהוותה, שאז אין
בה אלא ספי' אחת, כתר, שבתוכה מלובש
אור הנפש שלה, וט' הספירות התחתונות שלה
נבחנות כנופלות לבר מאצילות. והן בעולם
הבריאה. ועוד בה מצב של גדלות, שאז
מתעלות ט"ס התחתונות שלה מן עולם הבריאה
אל עולם האצילות, והיא נבנית עמהן לפרצוף
שלם בעשר ספירות. ואז עולה עם ז"א בעלה
לקומה שוה עם או"א דאצילות ומלבישים
אותם. ואז נק' ז"א, בשם ישראל. שהוא
אותיות לי ראש, והנוקבא נק' בשם כנסת
ישראל, על שם שכונסת בתוכה כל האורות
של ישראל בעלה שהיא משפעת אותם אל
התחתונים.

המצב של הקטנות נק' בשם שושנה בין
החוחים, משום שט"ס התחתונות שלה נתרקנו
מאור האצילות, ונשארו כחוחים. והמצב של
הגדלות נק' בשם שושנה סתם, או כנסת
ישראל. וזה אמרו אית שושנה ואית שושנה.

והנה גזון סומק מורה שיש שם אחיזה
לחיצונים, ולקליפות לינק ממנה, וזהו בזמן
המצב של הקטנות, שט"ס התחתונות שלה
הן בבריאה, ויש בה ג"כ בחינת חוזר, דהיינו
בכלי דכתר שלה, שאין שם אחיזה לחיצונים.
וה"ש מה שושנה דאיהי בין החוחים אית
בה סומק וחוזר, אוף כנסת ישראל אית
בה דין ורחמי להורות כי גם בגדלותה בעת
שנקראת כנסת ישראל, אע"פ שעולה אז
ומלבישה את הבינה במצב גדלותה כנ"ל, מ"מ
(דפרי דף א' ע"א)

דסחרין לה מכל סטרהא. אוף אלהים ז) דהכא, משעתא דאדכר, אפיק ט) תליסר תיבין לסחרא לכנסת ח) ישראל ד) ולנטרא לה.

ב) ולבתר אדכר זמנא אחרא, אמאי אדכר זמנא אחרא, בגין ט) לאפקא ח) חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ואינן חמש, אקרון ישועות. ואינן

חלופי גרסאות

ד ולנטלא (אה"ל).

מסורת הזהר

ז) פנחס שצו ת"ז תכ"ו דף עא. ח) פנחס שצו ת"ז תכ"ו דף עא. תל"ח דף עח. תק"ח ק"ו:

דרך אמת ז) פ"י אימא. ח) לאה. ט) אימא אפיק ה' גבורות מנצפ"ך להושיעם מן הקליפות.

השושנה

הסולם

מאמר

ביאור הדברים, חמש עלין תקיפין: ה"ס ה"ג של הנוקבא, שהן ע"ס דא"ח, שהנוקבא מעלה על ידי זווג דהכאה באור העליון, הנק' אור של דין, (כנ"ל ד"ה סומק) כי עה"ס דאור ישר נק' ה' חסדים חג"ת נ"ה, והן מתלבשות בה' גבורות חג"ת נ"ה דא"ח, ואלו חמש עלין תקיפין הן, כחות הדין שבמסך, המעכב את האור העליון מהתלבש ממסך ולמטה. וע"כ נק' עתה רק ה' עלין תקיפין, כי עוד אינה ראויה לזווג עליהם. ובזמן הגדלות כשהמסך בא בזווג עם האור העליון הם נק' ה' גבורות. כנ"ל.

ואלו ה' עלין תקיפין ה"ס ה' תיבות שיש מאלקים תנינא עד אלהים תליתאה, שהן: מרחפת על פני המים ויאמר. וז"ש אמאי אדכר זמנא אחרא, שמשמע שיש כאן פעולה חדשה, ואומר, שהוא כדי להוציא מהנוקבא ה' עלין תקיפין אלו, שהם הכנה לזווג בזמן הגדלות.

ומה שאלו ע"ס דא"ח נקראות ה"ג שהן חג"ת נ"ה ואינן נקראות כח"ב תו"מ, כנ"ל. הענין הוא, מפני שאינן ממשיכות אלא אור חסדים לבד, ולכן ירדו כח"ב ממעלתם ונקראים חג"ת, ות"ת ומלכות נק' בשם נ"ה.

וז"ש חמש תרעין וכו' כוס ישועות: היינו בעת הגדלות, שה' עלין תקיפין נעשו לה' גבורות, או הם נבחנים לחמש תרעין, שהם שערים פתוחים לקבל ה' חסדים דאור ישר. וכן הם נקראים ישועות מטעם זה. ואז נק' הנוקבא כוס ישועות או כוס של ברכה, כי בסגולתן נעשית הנוקבא כלי מחזיק הברכה, שהיא הי"ח הנ"ל.

בראשית ברא אלהים, שה"ס הבינה המאצלת לנוקבא דז"א, אפיק י"ג מלים שהן: את השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח, דהיינו עד אלהים תנינא, שאלו י"ג תיבין רומזים על אותם י"ג עלין של שושנה בין החוחים בסוד הים העומד על שני עשר בקר, כנ"ל, שהם הכנה והכשר לכנסת ישראל שתקבל י"ג מכילן דרחמי. וז"ש, לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה, כי י"ג מדות הרחמים, שהן המוחין השלמים דנוקבא, נבחנו שהן מסבבות ומאירות אליה מכל הצדדים סביב סביב, ונשמרת על ידיהן ממגע החיצונים, כי כל זמן שאין בה המוחין הגדולים בהארת החכמה מ"ג מדות, יש בה יניקה לחיצונים.

ב) ולבתר אדכר וכו': ואח"כ נזכר שס אלקים פעם אחרת, דהיינו אלקים מרחפת וגו'. ולמה נזכר פעם אחרת. הוא כדי להוציא חמשה עלים קשים המסבבים את השושנה, ואלו חמשת העלים נקראים ישועות, והם חמשה שערים, ועל סוד זה כתוב, כוס ישועות אשא, זו היא כוס של ברכה. כוס של ברכה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו השושנה היושבת על חמשה עלים קשים, שהם כנגד חמש אצבעות. ושושנה זו היא כוס של ברכה. מהשם אלקים השני עד שס אלקים השלישי חמש מלים. נהן: מרחפת על פני המים ויאמר. שהן כנגד ה' עלים הנ"ל. מכאן ולהלאה, שנאמר, אלקים יהי אור וגו', הוא האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה והוציא בה זרע, וזה נקרא עץ עושה פרי אשר זרעו בו. והזרע הוא נמצא באות ברית ממש.

חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב, (ט) כוס ישועות אשא, דא (ז) כוס של ברכה. כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא (ז) דחמש אצבען. ושושנה, דא איהי כוס של ברכה, מאלהים תנינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה, (ז) אור דאתברי ואתגניז, ואתכליל בברית ההוא דעאל ה בשושנה ואפיק בה

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ה ג"א בשושנה דא.

(ט) (תהלים קטז) ויחי תתמה תרומה תשפו פקודי

תקטו בלק נח ת"ז תכ"א דף סא. תמ"ז ד' פה.

(י) ויצא רא ויחי תתמו תרומה רכח שכ תקסט תשעד תשפו כי תשא לו מא בלק מא קכה פנחס תרכג תרמא עקב לו נז ת"ז תכ"ח דף עב: תמ"ז דף סד: ז"ח תשא יז רות תקפא. (ז) כי תצא פה. (ז) הקסה"ז קח רא ב"א לג קסו שנב שנג ב"ב קמו קנ תמו חיי שרה רט בהשמשות ז"ח א"א דף רסד. ד"י בא נו סא תרומה יז כו תיד פקודי ד עח קטא בהשמשות ז"ח ב דף רעז: ד"י צו קסו אמור ג צד פנחס רלב שסא ת"ז תי"ט דף לט: ת"מ דף פא. ת"ע דף קכ. ז"ח בראשית קלח רלד רות תע תק"ח דף קטו:

מאמר

הסולם

השושנה

אור, ויהי אור, האור כי טוב, בין האור, לאור יום. והי"ג מכילן דרחמי מרומזין בכתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. כי אחד ה"ס י"ג והוא גם בגי' י"ג. (ועי' בתי"ז תיקון כ"ו). וה' האורות הללו, ה"ס משחז"ל האור שברא הקב"ה ביום א' היה אדם צופה בו מסוף העולם עד סופו כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם, (חגיגה י"ב) וזה אמרו דאתברי ואתגניז.

ז"ש, ואתכליל בברית ההוא דעאל בשושנה: כלומר שה' החסדים הללו נכללו מקודם ביסוד דו"א, ולא באו ישר מבינה, הנק' אלהים, אל הנוקבא, והברית היא יסוד דו"א דעאל בשושנה ונתן אותם אליה. והטעם יתבאר בסמוך.

והנה אלו ה"ח היוצאים על ה"ג, כנ"ל, הם נק' זרע, גם תדע, שעיקר תוקף הדין והגבורות שבמסך, שבכחם מכה על האור העליון ומחזירו לאחוריו, הנה הוא נמצא רק בעטרת היסוד דו"א, שהוא ממשך אותם ממזל ונקה שבדיקנא, והנוקבא מקבלת ממנו רק הארה וענף בלבד. ולפיכך עיקר הזווג שעל המסך, המעלה ה"ג הממשיכות והמליבשות את ה"ח שהם ה' אורות הנ"ל, הנה הוא נעשה ביסוד דו"א, והוא הנותן אותם לנוק'. וזה שמדייק להשמיענו, דההוא זרעא, שהם ה"ח וה"ג, קיימא באות ברית ממש, כי באות ברית שהיא עטרת יסוד דו"א, נמצאת ממשות הגבורות הממשיכות ה' החסדים הנק' זרע, אבל

הנה מספר הספ"י הן בב' בחי' או במספר עשר, שעיקרן הן חמש בחי' כנ"ל. או במספר י"ג, כמו י"ג מדות הרחמים. וההבדל ביניהם הוא שהמספר עשר מורה על ספירת ז' שיש בהן רק אור חסדים לבד. והמספר י"ג מורה על המוחין דהארת החכמה המקובלת לז' וננין זה מתבאר להלן במראות הסולם. ואומר, שכוונת של ברכה המורה על המשכת ה' חסדים תוך ה' גבורות שלה, כנ"ל. אצטריך למהוי על חמש אצבען, דהיינו רק במספר עשר, שהן חגי' נ"ה כנ"ל ולא יתיר, דהיינו לאפוקי ממספר י"ג. והטעם הוא, כי אין הנוק' ראויה לקבל חכמה מסוד הי"ג, זולת בדרך התלבשות החכמה בחסדים. ולפיכך אצטריך מקודם להמשיך ברכה שהם ה' חסדים על ידי ה' אצבען דוקא, שהן ה' הגבורות, ואז יכולה לקבל גם מי"ג.

ומשמע, שהכונה היא על ה' אצבען דיד שמאל, שהן ה"ג, כי ה' אצבען דיד ימין ה"ס ה"ח. ולפיכך צריכים להגביה את הכוס של ברכה בב' ידיים, דהיינו גם עם ה' אצבען דיד שמאל, כדי לרמוז על הכונה הנ"ל דה"ג. אמנם אח"ז בתחילת הברכה צריכים להשאיר את הכוס על ה' אצבען דיד ימין בלבד, כי אין לעורר אחיזה לס"א היונקת משמאל.

ז"ש, מכאן ולהלאה אור: כלומר, אלהים תליתאה אדכר במאמר יהי אור וכו' שהוא להאציל בחינת הגדלות דנוקבא, שה"ס ה"ח וי"ג מכילן דרחמי, אשר ה' החסדים ה"ס ה' פעמים אור שבמאמר, שהן: יהי (דפוי דף א ע"א)

הקדמת ספר הזהר

ה

זרעא. ודא אקרי (ח) עין עושה פרי אשר זרעו בו. ו והוא זרע, קיימא באות ברית ממש.

ג) וכמה דדיוקנא דברית (ט) אזדרע בארבעין ותרין זווגין ז' דהוא זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש, (ס) בארבעין ותרין אתוון דעובדא דבראשית.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (בראשית א) ב"א פ ויחי תקפו בהשמטות פ"א דף רנו : רנו. רנ"ז תכ"א דף ס. ו) רנ"ו ת"ה דף יט. תי"ג דף כט : תכ"א דף ס. ת"ע. (ט) ב"א יג שיח יתרו תקמה תרומה עו קט תתקיג תצוה כא קמא פקודי רסו צו קט אחרי מות שפו בהר יו שלח רפו פנחס תשא תשג תתמ בהשמטות פ"ג דף שו. : רנ"ז דף ז : יג. ת"ד דף יח : יט. ת"י דף כו. תי"ט דף לט. תכ"א דף נ : תכ"ב דף סד : סו : תל"ו דף עת. ריש תמ"ב תסי"ט דף קג : קד. במאמר דבעל הקבין ת"ע קכו : קלה. ז"ח את מה. גט. שפה. תק"ח דף צד : צו. קב : קיב :

מאמר

הסולם

השושנה

כמא דדיוקנא דברית שהיא יסוד הנוקבא. אזדרע במ"ב זווגין דההוא זרעא, דאות ברית, שהבחן זה הוא ברזא דיחודא, דהיינו בסוד הזווג, הנה כך תקיש לסדר אצילות. בנינה של הנוקבא ע"י הבינה הנק' עובדא דבראשית, שהיתה ג"כ בסוד שם מ"ב. וכבר ידעת שיש ב' מצבים בבנין הנוקבא, שהם קטנות וגדלות. הנה הקטנות נק' בשם גליפא, שפירושו חקיקה לבית קבול לאורות של זמן הגדלות. כי כל המקובל לנוקבא בזמן הגדלות צריכה להכנה ולהכשרה להם מימי הקטנות, (כנ"ל אות א' בד"ה והנה המוחין) וע"כ נק' בשם גליפא, ובחינת הגדלות שלה נק' בשם מפרש, כי כל הסתום בעת הקטנות מתפרש ונודע בעת הגדלות. וזה אמרו כך אזדרע שמא גליפא מפרש הנוקבא נק' שם, גליפא היא הקטנות שלה, מפרש הוא הגדלות שלה, וגם הם אזדרעו ונבנו במ"ב אתוון, כמו המ"ב זווגין שברזא דיחודא באות ברית. וז"ש מ"ב אתוון דעובדא דבראשית שהן מ"ב האותיות המובאות כאן מבראשית עד הב' של ובהו.

אבל יסוד הנוק' מקבל רק בחינת דיוקנא של הגבורות שלו. וע"כ נק' יסוד הנוקבא רק בשם דיוקנא דברית.

ג) וכמה דדיוקנא דברית וכו' : וכמו שצורת הברית נזרעה במ"ב זווגים מאותו הזרע, כך השם החקוק והמפורש נזרע במ"ב אותיות של מעשה בראשית.

ביאור הדברים, סוד שם מ"ב אתוון, הוא הוי"ה פשוטה, והוי"ה במילוי, והוי"ה במילוי דמילוי, שיש בהן מ"ב אותיות. וענינן יתבאר במראות הסולם. וההוא זרעא דקיימא באות ברית, שהן ה"ח וה"ג, כנ"ל, הוא נמשך מהשם מ"ב.

וזה אמרו וכמה דדיוקנא דברית שהיא הנוקבא אזדרע במ"ב זווגין דההוא זרעא, של אות ברית, כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון דעובדא דבראשית, פ"י כי ב' בחי' יש להבחין בנוקבא : א' היא בנין פרצופה, שהיא נבנית ע"י הבינה, המתבאר כאן בעובדא דבראשית, הב' היא ענין הזדווגותה עם הז"א, הנקראת רזא דיחודא. וזה אמרו,

מראות

מאמר השושנה

הסולם

או בח"ב, וחג"ת עילאין, וחג"ת תתאין ונהי"ם. ויש להבין זה : הרי נאמר בספר יצירה עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, הרי שאין לגרוע או להוסיף על מספר עשר. אמנם כן הוא שאין לגרוע ולהוסיף על מספר עשר מכל מדרגה או פרצוף. אלא שיש לדעת, שאלו ע"ס כח"ב חג"ת נהי"ם אינן בעיקרון

שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון דעובדא דבראשית : הנה מצינו הרבה מיני מספרים במנין הספירות : א) מספר עשר שהן כח"ב חג"ת נהי"ם, ב) מספר ז' שהן חג"ת נהי"ם. ג) מספר ו' הנק' ו' קצוות חג"ת נהי"ם. ד) מספר חמש שהן ה' חסדים חג"ת נהי"ם או ה"ג. ה) מספר י"ג, שהן י"ג מכילן דרחמי, (דפו"י דף א' ע"א)

מראות

מאמר השושנה

הסולם

בעיקרון רק ה' ספירות לבד, שהן: כח"ב תו"מ, אלא שספירת הת"ת כוללת בתוכה שש ספירות חג"ת נה"י, לכן יוצא לנו מספר עשר. אמנם כל אלו ששת הפרטים חג"ת נה"י אינם רק התפרטות של ספירה אחת, הת"ת.

ומה שאנו מפרטים רק לספירת הת"ת בלבד ולא להג"ר, אינו ענין לשבח הת"ת, אלא אדרבה הוא בא לו מפאת חסרונו כלפי הג"ר. והוא כי התפרטות זו היא ענין התכללות ה' הספירות זו בזו, ויש בכל אחת מהן ה' ספירות כנודע, ונמצא שיש ה"ס כח"ב תו"מ בכתר לבד, ויש ה"ס כח"ב תו"מ בחכמה לבדה, ויש ה"ס כח"ב תו"מ גם בת"ת לבדו. אמנם להיות ה"ס כח"ב תו"מ הוא רק אור דחסדים ולא חכמה, והכרח הוא שאותם ה"ס הנכללות בו שהן רק ה' מיני חסדים בלבד, ולפיכך נשתנו שמייהו של ה"ס שבו, כי הכח"ב ירדו בו לבחינת חג"ת, והתו"מ ירדו בו לבחינת נצח הוד, וע"כ ה"ס הנכללות בת"ת נק' רק חג"ת נה"י, גם נתוספה עליהן בחינה הכוללת כל ה' החסדים ונק' יסוד, ע"כ יש בת"ת שש ספירות חג"ת נה"י.

ולפי"ז יש לשאול למה אין מחשבים את ה"ס הנכללות בכל אחת מכח"ב למנין הספירות ורק הת"ת בלבדו, נכנסים הפרטים שלו במנין הספירות, והוא, כי באמת אין ענין התכללות הספירות זו בזו מוסיף כלל על מספר ה"ס העיקריות, שתהינה ראויות לצינן במיוחד, משא"כ התכללות ה"ס בת"ת, הלא ה"ס נעשו בו לבחינות מיוחדות לה' מיני חסדים כנ"ל, וע"כ מציינים אותן לה' בחינות מיוחדות בספירות ונכנסות במנין הספירות. הרי שענין זה שהת"ת לבדו נחשב לשש ספירות חג"ת נה"י, הוא מטעם פחיתותו מהג"ר, דהיינו להיותו רק אור חסדים כמבואר.

עתה תראה, שבכל אלו המספרים המובאים במנין הספירות אינו גורע כלום ממספר העשר, שעיקרה היא רק ה' ספירות לבד. כי כשנאמר ע"ס, הכוונה היא, עם שש הספירות המתפרטות, בת"ת, וכשאנו אומרים ה' ספירות, הכוונה היא בלג' התפרטות הו"ק שבת"ת, ומנין ו' קצוות, הוא ה"ס הנכללות בת"ת, עם הכולל שלו הנק' יסוד, ומנין ז' ספירות הוא כשאנו מחשבים גם למלכות עם הת"ת.

(ב) ועתה נבאר ענין מספר י"ג, ודע, כי מספר זה נתחדש ויצא בעולם התיקון בסוד תיקון הפרצוף, כי אין בכל פרצוף שבאבי"ע דתיקון רק ג' כלים שהם: בינה, ז"א, מלכות, וחסרים להם הכלים דכתר חכמה, והאורות (דפ"י דף א' ע"א)

דכתר חכמה נתלבשו תוך הכלי דבינה, וזהו בדרך כלל, אמנם בדרך פרט יש בכל ספירה ג' כלים אלו ואפילו בכתר חכמה, שיש ג' כלים בינה זו"ן בכתר, וכן יש בינה ז"א ונוקבא בחכמה, וכן יש בינה זו"ן בבינה וכו', באופן שכלי דכתר וחכמה חסרה בכל הספירות, ובינה זו"א ונוקבא יש בכל הספירות.

ואלו ג' הכלים בינה זו"א ומלכות מתחלקים לע"ס באופן זה: כי בכל אחד מהם יש ג' קוין, שהם: ימין, שמאל, אמצע, ג' הקוין שבבינה נעשו לחב"ד, ג' קוין שבזו"א נעשו לחג"ת, וג' קוין המלכות נעשו לנה"י, ועם המלכות הכוללתם הם ע"ס, ובדרך זה יש בכל פרצוף עשר ספירות חב"ד, חג"ת, נה"י.

ונודע, שאין בראש דא"א דאצילות אלא ב' ספירות כתר וחכמה, הנק' כתר וחכמה סתימאה, והבינה שלו יצאה מראש דא"א ונעשתה לבחינת גוף, דהיינו רק ו"ק בחוסר המוחין דראש, שז"ס אבא הוציא את אמא לחוץ ומסבה זו נחלקה הבינה לב' בחינות: ג"ר, וז"ת.

והוא מטעם, כי הפגם דחסרון מוחין דראש אינו פוגע כלל בג"ר דבינה, להיותה רק אור חסדים מעצם מהותה בע"ס דא"י (ע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה') ובאר זהו אין שום שינוי בין היותו בראש לבין היותו בגוף, כי הוא מאיר תמיד בשהו, וע"כ גם יציאת הבינה לחוץ מראש, אינה ממעטת מבחי' ג"ר ומוחין דראש, ולפיכך נבדלו ג"ר דבינה בפני עצמן, ונעשו לפרצופי אור"א עילאין, הנחשבות לבחי' ג"ר, אע"פ שהם עומדים כבר מפה ומטה דא"א, אבל הו"ת דבינה, שאינן עצם הבינה, אלא הן מבחי' התכללות הזו"ן בבינה, הנה הן צריכות גם להארת חכמה, בכדי להשפיע לזו"ן, ולכן הן הסובלות מן הפגם הזה, דיציאת בינה מראש א"א, כי נעשו בזה למחוסרי חכמה, וע"כ הן נבחנו עתה לבחינת ו"ק וגוף בחסרון המוחין דראש, ומסבת הפגם הזה נבדלו מג"ר דבינה ונעשו לפרצוף נבדל, הנק' ישראל סבא ותבוניה.

והנה נתבאר, שמפאת יציאת הבינה מראש דא"א, נעשו בה ב' בחי' נבדלות זו מזו, שהן: ג"ר בפ"ע, וז"ת בפ"ע, ונמצא משום זה, כי נתוספו ג' ספירות בפרצוף, כי עתה ג' קוין שבג"ר דבינה נחשבו לחב"ד, וג' קוין שבזו"ת דבינה נחשבו לחג"ת עלאין, וג' קוין שבזו"א נחשבו לחג"ת תאין, וג' קוין שבמלכות לנה"י, ועם המלכות הכוללתם הרי הם י"ג ספירות, הרי שיציאת הבינה מהראש

הקדמת ספר הזהר

ז

מראות

מאמר השושנה

הסולם

הם נבחנים לאוירא דכיא. ומטעם זה הם ג"כ אוירא דלא אתידע, שפירושו שהדעת שלהם אינה ממשיכה חכמה, והאויר שלהם אינו נעשה לאור, שהוא חכמה.

אמנם היסו"ת, שהם ז"ת דבינה הצריכות לאור החכמה בכדי להשפיע אל הזו"ן, נמצאים נפגמים מחמת היציאה מראש דא"א, כי חסרון החכמה, מחמת היותם בגוף דא"א מורגש בהם לחסרון ממש, ולפיכך אוירא שלהם אינו נבחן לדכיא, אלא נק' אוירא סתם. וכן נק' אוירא דאתידע, כלומר העומד להתיידיע ולהמשיך חכמה ע"י המ"ן הנק' דעת. כי בעת שהתחתונים מעלים מ"ן, חוזרת הבינה בולה לראש דא"א, ואו היסו"ת מקבלים חכמה מא"א ומשפיעים לזו"ן, ונבחן אז, שהי' נפיק מאויר ונעשה אור, שהוא אור חכמה. הרי שאוירא דישו"ת אתידע, אבל או"א עילאין נשארים גם אז בחזרתם לראש דא"א בבחי' אוירא דכיא, הי' לא נפיק מאויר שלהם, כי אינם משנים דרכם לעולם, וע"כ הם נק' אוירא דלא אתידע.

זו"ס הפרסא גו מעוהי דא"א שנעשה במקום החזה, שה"ס הרקיע המבדיל בין מים עליונים, שהם הראש דא"א ואו"א עילאין המלבישים אותו מהפה עד החזה, כי עד שם נמשכת בחינת הראש דא"א, כנ"ל, וע"כ הפרסא עומדת מתחתיהם ומבדלת ביניהם, לבין ישו"ת וזו"ן, שהם מים תחתונים, הנמצאים בפגם מחסרון הארת הראש דא"א. זו"ס מים תחתונים בוכים, אנן בעינין למהוי קדם מלכא, כי רוצים לעלות ולקבל הארת החכמה מראש דא"א.

ד) וזוה נבוא לביאור השם מ"ב. כי נמצא בתיקוני זוהר (תיקון ס"ט במאמר דבעלי קבין נוסח אחר), שמתבאר שם השם מ"ב בב' אופנים: אופן א) הוא השם מ"ב דאצילות, המכונה שם דיוקנא ממש, כלומר שכלהו השמות נחתמו ממנו, והוא ד' האותיות דהוי"ה בפשוט, ועשר אותיות דהוי"ה במילוי, וכ"ח אותיות דמילוי המילוי שהן ביחד מ"ב אותיות. אופן ב) הוא השם מ"ב דעובדא דבראשית, שהם ז' ימי בראשית שהם זו"ן דאצילות, שיש בהם ל"ב אלהים ועשרה מאמרות, העולים יחד מ"ב.

ביאור הדברים, כי האורות המקובלים ממעל לפרסא עד היסודות דאו"א עילאין שלמעלה מחזה, ששם הראש דא"א שהוא כת, ואו"א ע"י שהם חו"ב, הם נק' שם מ"ב דאצילות, שכלהו שמות מ"ב נחתמו ממנו. וע"כ הם מרומזין בהוי"ה פשוטה שהיא כת, והוי"ה במילואה

מהראש גורמת מספר י"ג ספירות בפרצוף, מפני שנעשו חג"ת כפולים בפרצוף.

אמנם אין זה קביעות, כי ע"י העלאת מ"ן מהתחתונים נמשכת הארה מע"ב ס"ג דא"א, שהארה זו מחזירה את הבינה לראש דא"א, (ע"י בפתחה לחכמת הקבלה אות פ"ד) ואו יכולות הו"ת דבינה לקבל חכמה מא"א ולהשפיע לבנים שהם זו"ן.

ונבחן שעיקר יציאת הבינה מראש דא"א בתחלה, לא היתה אלא להשפיע הארת החכמה לזו"ן, כי אם לא היתה היציאה לא היתה שום מציאות להמשיך הארת החכמה לזו"ן. (כמ"ש בבראשית ב' דף ז' ד"ה וכבר) הרי שאלו ג' הספירות שנתוספו בסבת יציאת הבינה לחוץ אינן אלא הכנה והכשרה להמשכת מוחין דחכמה לזו"ן, שהם ז' ימי בראשית. ולפיכך נבחן מספר י"ג בכל מקום שהוא, לבחי' המשכת חכמה אל הזו"ן.

ועם זה יתבאר לך ההבחן מה' ספירות למספר י"ג ספירות, כי ה' ספירות, מורות שאין בהן אלא אור חסדים, שהם רק ה' חסדים, אבל י"ג מורה על המשכת הארת החכמה, בכח ג' ספירות חג"ת עילאין שנתוספו מחמת יציאת הבינה לחוץ כמבואר.

ג) עתה נפתח לנו הפתח לבאר סוד שם מ"ב וסוד מ"ב וזוגין המובא כאן בזהר אות ג', כבר ידעת, שהבינה נחלקה, מחמת יציאתה לחוץ, לב' בחינות: ג"ר, וז"ת, שג"ר דבינה נתקנו לפרצוף מיוחד הנק' או"א עילאין, והם מלבישים לא"א מהפה שלו עד החזה, והאור שבהם נק' אוירא דכיא, וז"ת נתקנו לפרצוף נבדל הנק' ישראל סבא ותבונה, והם מלבישים לא"א מהחזה עד הטבור, האור שבהם נק' אוירא סתם, ולא אוירא דכיא.

והטעם הוא, כי השם אויר פירושו אור רוח, שהוא רק אור החסדים וחסר חכמה, ולפיכך נבחנת הבינה שיצאה מהראש דא"א רק לבחינת אוירא, כי מחמת היציאה לחוץ מראש דא"א שהוא חכמה, אין בה אלא אור חסדים בלי חכמה הנק' אויר, אלא שיש הפרש בין או"א עילאין לישו"ת, כי או"א עילאין, שהם בחינת ג"ר דבינה, שהן אינן נפגמות כלל מחמת יציאתן מהחכמה, מפני שעצם בחינתן הוא חסדים בלי חכמה, ואפילו בעת שהתחתונים מעלים מ"ן והבינה חוזרת לראש דא"א, הנה גם אז אין או"א עילאין מקבלים חכמה רק ישו"ת, כי ג"ר דבינה אינן משנות טבען לעולם, וע"כ אינם נפגמים כלל מחמת היציאה מהראש, ונבחנים כאלו לא יצאו מראש דא"א, והם בחינת ג"ר גמורות, וע"כ (דפ"י דף א' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

מאמר הנצנים

(ד) בראשית. ר' שמעון פתח, (ו) הנצנים נראו בארץ, הנצנים דא עובדא דבראשית. נראו בארץ, אימתי, ביום (ז) השלישי, דכתיב (ז) ותוצא הארץ,

מסורת הזהר

(ט) (שיר ב) ב"ב לא וירא א ויחי צב צג ויקרא מב ז"ח דף כו. ט) הקסה"ז עז ב"א שפא ב"ב קנו בהשמטות ח"א דף רנט. רס. ד"י תרומה כט תכה ויקהל עז בהשמטות ח"ב דף רעו. ד"י כי תצא קטו קיה ת"ז תמ"ז דף פג ז"ח בס"ת דף כו. : לב : מד : תק"ח דף קטו : ז) לקמן ס"ז וש"נ.

הנצנים

הסולם

מאמר

וכתוב שם, נעשה ונשמע. בארצנו, זה הוא יום שבת. שהוא כמו ארץ החיים. שהוא עולם הבא.

ביאור הדברים, הנצנים דא עובדא דבראשית: כלומר, ששת ימים דמעשה בראשית, שהם ו' קצוות הג"ת נה"י דז"א שמהם נבנים ע"ס דפרצוף הנוקבא דז"א. כי הנוקבא לית לה מגרמה ולא מידי, וכל בנינה הוא ממה שהז"א נתן לה. והולך ומפרש כאן איך הנוק' נבנית והולכת מהז"ק דז"א. ואומר, נראו בארץ, אימתי, ביום ג', כי הנוק' נקראת ארץ

(ד) בראשית ר' שמעון וכו': בראשית. ר"ש פתח, הנצנים נראו בארץ. הנצנים, זה הוא מעשה בראשית. נראו בארץ, מתי. הוא ביום השלישי, שכתוב ותוצא הארץ, אז נראו בארץ. עת הזמיר הניע, זה הוא יום רביעי, שהיה בו זמיר עריצים. שנ"כ כתוב בו יהי מארת חסר ו' שהוא לשון קללה. וקול התור, זה הוא יום המשי, שכתוב בו, ישרצו המים וגו' לעשות תולדות. נשמע, זה הוא יום ששי, שכתוב בו, נעשה אדם, שהוא עתיד להקדים עשיה לשמיעה, כי כתוב כאן נעשה אדם.

הסולם

מאמר השושנה

מראות

ה' חסדים, אבל בעת שזו"ן כבר קבלו הארת חכמה מל"ב אלהים, הנה ה' החסדים שמקבלים, הם באים מאר"א עילאין, בסוד אוריא דכ"א, שה"ס שם מ"ב, ובחינת מים עליונים. ונמצא שאין ה"ח מזו"ן נעשו בחי' שם מ"ב מטרם שיקבלו מל"ב אלהים, ולכן בא הרמו של"ב אלהים עם עשרה מאמרות הם בגי' מ"ב, דהיינו שניהם יחד דוקא. ויש עוד בחי' שם מ"ב, הנק' שם המעלה, ויתבאר במקומו.

וזהו שאומר ר' חזקיהו באן בזהר (אות ג'). וכמה דדיוקנא דברית אודרע בארבעין ותריין זווגין דחאי זרעא דיסוד דז"א כך אודרע וכו'. בי אלו ה' אורות שבמאמר יהי אור ה"ס ה' חסדים, שהיסוד דז"א משפיע לנוקבא, הנק' בשם זרע. ואמר שההוא זרעא ה"ס שם מ"ב, כי אעפ"י שהם ה' חסדים בעיקרם, מ"מ כיון שיש בתוכיותם הארת החכמה מל"ב אלהים דיסוד, הם נבחינים לסוד שם מ"ב. והבן זה. ועם זה תבין היטב המתבאר שם בהסולם ד"ה וכמה, כי משהו בחינת בנין פרצוף הנוקבא שהיא בסוד שם מ"ב אל ההוא זרעא דיסוד הז"א. ע"ש. אמנם הגליפו דשם מ"ב, הם מ"ב אותיות מבראשית עד ב' דמלת ובהו.

במילואה שהיא חכמה, והז"ה במילוי המילוי שהיא בינה. ונמצא האוריא דכ"א שבא"א שה"ס שם מ"ב.

אמנם הזו"ן שה"ס ז' ימי בראשית אינם יכולים לקבל כלום משם מ"ב, כי הם נמצאים מתחת הפרסא שבחזה דא"א, בסוד מים תחתונים, מחוסרי ג"ר, והם מקבלים מיסודות, שאוריא דלהון אינו נבחן לאוריא דכ"א, כנ"ל. ומא"א עילאין, שה"ס שם מ"ב, אינם יכולים לקבל, כי הפרסא מבלדת ביניהם, כנ"ל. אמנם בעת שהתחתונים מעלים מ"ן ונמשך מ"ד מע"ב ס"ג דא"ק, שהארה זו מחזירה הבינה לראש דא"א, שאו מקבלים ישסו"ת הארת חכמה ומשפיעים לזו"ן וזו"ן נעשים או כבחינת למעלה מפרסא דחזה דא"א, ומקבלים גם הם אוריא דכ"א מאר"א עילאין, ואז נעשו גם זו"ן בבחינת שם מ"ב.

ולפיכך מרומז שם מ"ב דזו"ן בסוד ל"ב אלהים ועשרה מאמרות, שעולים יחד בגי' מ"ב, כי ל"ב אלהים הוא ישסו"ת, בעת שעולים לראש, ומקבלים הארת החכמה מל"ב נתיבות החכמה, כי ל"ב נתיבות החכמה עושים בישסו"ת ל"ב שמות אלהים. שה"ס ל"ב פעמים שם אלהים הנוכרים במעשה בראשית. וסוד עשרה מאמרות הם בעיקרם בחינת

(דפ"י דף א ע"א)

הקדמת ספר הזהר

ט

ט) כדין נראו בארץ. עת הזמיר הגיע, דא יום רביעי, דהוה ביה זמיר עריצים,
 טו) מארת חסר. וקול י) התור, דא יום חמישי, דכתיב ישרצו המים וגו',
 למעבד תולדות. נשמע, דא יום ששי, דכתיב & נעשה אדם, הוה עתיד
 למקדם א) עשיה לשמיעה דכתיב * הכא נעשה אדם, וכתיב התם א) נעשה
 ונשמע. בארצנו, דא יום שבת, דאיהו ט דוגמת ארץ החיים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) הקסה"ז עה. ויקרא מב. ו) ויקרא מג. ח) נ"א הוא (אה"ל). ט) נ"א דוגמת ארץ החיים שהוא,
 טו) הקסה"ז רט ב"א צח קי שה ב"ב קסא וישלח יב ע"ה בהשמטות ח"ל דף רנב. ד"י בא
 עב תרומה תשנג ויקהל ר בהשמטות ח"ב דף רעו.
 צו מח פנחס שעה תט ז"ח דף טו: מד: ת) ויחי צב ויקרא מד ת"ז תליא ד' עה: א) (בראשית א)
 להלן רלב ב"א קנט קטו קעו רכו תיג ב"ב קעב בהשמטות ח"ל דף רנב: רנו: (ד"י). בשלח רלח תרומה
 תתעה ספרא דגניעותא מד ויקרא קפה שמיני ב פנחס קכא תצו. ת"ז תמ"ו פג: תנ"ו צ: תס"א ד' צו.
 תס"ט ד' קטו: ת"ע ד' קכ. קלו: ז"ח בראשית ג תרעג תרסג שה"ש תקצו תרל תק"ח דף קיב:
 קיד ט"ד קטו ט"ב קיז ט"ג קכ ט"ב. ב) לך שטו שמות טו בהר יד שלח ק בלק קה. ג) (שמות כד).

דרך אמת י) תור בני ישראל.

הנצנים

הסולם

מאמר

מכריתין כל הקליפות הנאחזות בנוקבא. וזמיר
 לשון כריתה, ועריצים הם החיצונים והקליפות
 הסובבים את השושנה. וז"ש, וקול התור דא
 יום חמישי: התור, הוא נצח דז"א וקול
 התור, הוא הוד דז"א. והוא יום חמישי דמעשה
 בראשית. ובשביל שהיא מקבלת מההוד הכלול
 בנצח דז"א, ע"כ נקרא קבלתה זה בשם קול
 התור.

וז"ש, נשמע דא יום ששי: כלומר
 שקול התור אינו מקובל אל הנוקבא רק
 באמצעות יום ו', שהוא יסוד דז"א הכולל גו"ה
 יחד, והוא משפיע אותם לנוקבא. וז"ש, שנשמע
 אל הנוקבא רק ביום הששי. וזה הכלל שאין
 הנוקבא מקבלת רק מהקו האמצעי דז"א, שהוא
 דת"י או מדעת, או מת"ת, או מיסוד. דכתיב
 נעשה אדם, דהוה עתיד למקדם כי
 עשיה לשמיעה: שמיעה הי"ס בינה כי
 ראה ושמיעה הם חכמה ובינה. עשיה הי"ס
 המלכות, ונדע, שבסוד התיקון דצמצום ב',
 שה"ת עלתה לנקבי העינים, כדי לשתף אותה
 במדת הרחמים, שהיא בינה עילאה, הנה אבא
 הוציא אמא לחוץ ואבא עצמו אתתקן כעין
 דכר ונוקבא. כי עינים הי"ס אבא, וע"י עלית
 ה"ת אליו נתתקן הזווג של ראש בה"ת,
 שנקראת נקבי העינים, ואמא שהיא בינה יצאה
 משום זה מהראש אל הגוף. שז"ס שאין בא"א
 אלא

ארץ, ואומר שהנצנים שהם ספירות הז"א,
 נתקבלו ונראו בנוקבא, הנק' ארץ, ביום ג'
 דמעשה בראשית. והנה נראו משמע שנראו
 פעם כך ועתה נראה באופן אחר. וזה ששואל
 אימתי היה זה, ומשיב שזה היה ביום ג',
 שהוא ת"ת. וביאור הדברים הוא, כי תחילה
 נאצלה בסוד ב' מאורות הגדולים, ואז היתה
 שוה לת"ת דז"א, ונמצא שנאצלה ביום ג' בשוה
 עם ת"ת דז"א, הנק' יום ג' דמעשה בראשית.
 וז"ש כדין נראו בארץ: כלומר, כיון
 שהמצב הזה לא היה מתקיים בנוקבא, כמו
 שאמר להלן, לכן אומר הכתוב נראו בארץ,
 דהיינו שנראו פעם כך. ואח"כ עת הזמיר
 חניע.

דא יום ד' דהוה ביה זמיר עריצים:
 כי ביום ד' נתמעטה הלבנה שהיא הנוקבא
 דז"א, כמו שאמרו חז"ל שקטרגה הלבנה
 ואמרה אל אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר
 אחד, ואמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך.
 (חולין ט:) ואז ירד לבחי' נקודה תחת היסוד
 דז"א, וט"ת שלה נפלו לבריאה. ולא נשאר לה
 באצילות זולת נקודת הכתר שלה, ועמדה
 תחת היסוד, ומעתה הולכת ונבנית ע"י נצח
 והוד ז"א, כמו שמבאר והולך. ונקרא זה זמיר
 עריצים, מפני שהמיעוט נעשה הכנה ובית
 קבול לקבלת מוחין דחיה, אשר מוחין אלו
 (דפ"י דף א' ע"א ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

ה) ד"א הנצנים אלין אינון אבהן, ד דעאלו במחשבה, ועאלו בעלמא דאתי, ואתגניזו תמן. ומתמן נפקו בגניזו כ ואטמירו גו נביאי קשוט אתיליד יוסף, ו ואטמירו ביה. עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן, וכדין גראו בארץ ואתגלו תמן. ואימתי אתחזון. בשעתא דאתגלי ה) קשת בעלמא, דהא

חלופי גרסאות

י נ"א ל"ג ד"א. כ נ"א ואטמרי בהו (אה"ל). ז נ"א ואיטמרו ביה (אה"ל).
לו : תל"ז דף עא. תנ"ח דף צב : ת"ע דף קיט : תק"ח דף קב.

מסורת הזהר

ד סקודי תרעג. ה) ב"א ע נח רסז רפט וירא תמ"ז וישלח קה ויחי שטו תסט תשעו משפטים צו פקודי תקיט ויקרא רלח קדושים עח פנחס לה/א שלד שמד ת"ז ת"ו דף כב : ת"ג דף כט. ת"ח דף ל. לב : תק"ח דף קב.

הנצנים

הקדושה, והקים אותם שם, ואז נראו בארץ ונגלו שם. ומתי הם נראים. היינו בשעה שהקשת נראית בעולם. כי בשעה שהקשת נראית, אז הם מתגלים. ובאותה שעה, עת הזמיר הגיע, היינו, עת לקצץ את הרשעים מן העולם. למה נצולו. היינו משום שהנצנים נראו בארץ. ואם לא היו נראים מכבר, לא היו נשארים בעולם, והעולם לא היה מתקיים. ביאור הדברים, כאן מבאר את הכתוב הנ"ל, על בחינת השגת מוחין דחיה של ז"א גופיה. ואומר, שהנצנים סובבים על חג"ת דו"א, שנק' אבהן, כי הנה"י דו"א נק' בנין, והם ב' פרצופין, הנחלקין על החזה של הז"א, כי חג"ת נק' זו"ן הגדולים, ונה"י נק' זו"ן הקטנים. וע"כ מדייק להשמיענו שהוא מז"א הגדול, וע"כ אומר, אבהן. ונק' בשם נצנים, שפירושו נטיעות, הוא, מפני שהולכים וגדלים כדרך נטיעות. שמתחילה היתה מדתם כמו גה"י, ואח"כ ביניקה נעשו חג"ת, ואח"כ בגדלות א', נעשו חב"ד של נשמה. ואח"כ בגדלות ב', נעשו חב"ד דחיה.
ו"ש דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי : הכונה היא על עיבורו של ז"א, כי בעת עיבורו הוא עולה לאו"א הנק' מחשבה ועלמא דאתי. אבא נק' מחשבה, ואמא נק' עלמא דאתי, ושם ראשית בנינו של הז"א בבחינת ג' גו ג', שפירושו שהחג"ת מלוכשים תוך הנה"י. וז"ס הנטיעות כקרני חגבים היו, עקרון משם ושתלן במקום אחר והגדילו. הנטיעות הן אבהן כנ"ל, שהן חג"ת משרשן, וע"י עליתן לעיבור לחו"ב, דהיינו ששתלן במקום אחר, והשיגו שם את המלכות הממותקת הראויה למוחין לעת גדלות. הנה עי"ז גדלו לאט לאט, ע"י העיבור, אח"כ ע"י יניקה אח"כ ע"י גדלות א' ולבסוף ע"י הגדלות הב', כמו

הסולם

מאמר

אלא כו"ח בראשו ובינה יצאה לגוף. ונמצא עתה שהעשיה שהיא ה"ת מלכות, קודמת לשמיעה, שהיא בינה. וז"ס מ"ש בתיקונים תי" ס"ט, אני ישנה שניה ודאי לחכמה, ע"ש. כי אבא נתתקן בנוק' הנק' אני, ונעשתה הנוקבא כמו אבא. לספירה שניה לכתר, ודורש, כי ישנה היא אותיות שניה ואני ישנה כמו אני שניה. ע"ש.
ומחמת עלית המלכות לנקבי העינים נמתקה שם מאד, ונעשתה ראויה אח"כ לעלות ולהלביש או"א עילאין, ולקבל מוחין שהם מוחין דחיה כמו אמא עילאה. וה"ס סיהרא באשלמותא. ולפיכך במתן תורה הקדימו ישראל נעשה לנשמע, והקדימו עשיה לשמיעה, שבזה זכו לקבלת התורה. (שבת פה.) כי העשיה שהיא מלכות עלתה והלבישה את או"א עילאין ונגלה סוד היובל, שער הנון.
וזה אמרו כאן, שלכן היתה השמיעה ביום הששי, כי בו נעשה התיקון הזה להקדים עשיה לשמיעה. כמו במתן תורה, וע"כ נעשתה המלכות בשבת בראשית בבחינת ארץ החיים, שה"ס אמא עילאה. כמו שמבאר והולך, וענין זה עמוק מאד, וע"י כאן במראות הסולם, שהרחבנו ענין זה.
בארצנו דא יום שבת, דאיהו דוגמת ארץ החיים : אמא עילאה נק' ארץ החיים. וע"י השפעת יום הששי, עלתה הנוקבא ביום שבת דמעשה בראשית עד אמא עילאה, ונעשתה גם הנוקבא דוגמת ארץ החיים. כי זה הכלל אם התחתון עולה לעליון ממנו נעשה כמוהו ממש.
ה) ד"א הנצנים אלין וכו' : פירוש אחר. הנצנים, אלו הם האבות שנכנסו במחשבה, ונכנסו בעולם הבא שהוא בינה, ונגנזו שם. ומשם יצאו בגניזו, ונסתרו תוך נביאי האמת. נולד יוסף ונסתרו בו. נכנס יוסף בארץ (דפרי דף א' ע"ב)

בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון, ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע
 עדן לקצץ חייבין מעלמא. מ אמאי אשתזיבו. בגין נ דהנצנים נראו בארץ,
 ואלמלא דנראו לא אשתארונו בעלמא, ועלמא לא אתקיים.

חלופי גרסאות

מ נ"א אימתי (אה"ל). נ נ"א דנצנים (אה"ל).

הנצנים

הסולם

מאמר

לקבל מוחין דגדלות ב' שהוא מוחין דחיה,
 ואז ננסרת הנוקבא ממנו ונבנית לפרצוף שלם
 במוחין דחיה, ואז נקראת הנוקבא **ארעא**
קדישא כי המוחין דחיה נק' קודש. הוא
 שאומר **עאל יוסף** שהוא יסוד דגדלות של
 הו"א **בארעא קדישא** שהיא הנוקבא פב"פ
 עם הו"א בקומה שוה. וו"ש, ונציב לון תמן :
 בארעא קדישא דייקא, כי אין המוחין דחיה,
 שה"ס חכמה, נמשכים רק בעת הזווג, שהו"ן
 ברוא דאחד, והם נשארים רק ברשות הנוקבא,
 כי רק על ידה נמשכו בעת הזווג, וו"ש ונציב
 לון תמן, דהיינו בביתא דידה. והטעם כי ערך
 ז"א כלפי הנוק' כערך או"א עי' כלפי ישו"ת,
 וע"כ אין מוחין דחיה שה"ס חכמה נגלית
 אלא בנוק' שהוא בחי' ישו"ת. וו"ש להלן
 וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן כלומה,
 עתה נתגלו במדת הגדלות כראוי, אבל עד
 עתה נחשבים לטמירין ונעלמים.

ואומר עוד ואימתי אתחזון וכו'. ואין
 לשאול הלא כבר ביאר זאת לעיל שהם מתגלים
 בשעתא דעאל יוסף בארעא קדישא, דהיינו
 בעת הזווג, גם השמיענו שמקום ההתגלות הוא
 בנוקבא, וא"כ מאי שואל עוד הפעם אימתי
 אתחזון. הענין הוא כי גם בעת הזווג ישנן
 ב' הבחנות, כי יש התכללות שמאלא בימינא
 דהיינו בסוד ה' חסדים שבזכר, ויש התכללות
 ימינא בשמאלא בסוד ה' גבורות שבנוקבא.
 וע"כ שואל אימתי אתחזון, אם בסוד התכללות
 ימינא בשמאלא, אם בסוד התכללות שמאלא
 בימינא.

ומשיב. בשעתא דאתגלי קשת בעלמא:
 קשת, היא יסוד דו"א, בעלמא, הוא הנוקבא,
 שהיא בחינת התכללות ימינא בשמאלא בעת
 הזווג, בסוד את קשתי נתתי בענן וכו'. ואומר
 שרק מבחינה זו נמשכין המוחין העילאין.
 וו"ש כדין אתגליין אינון, דהיינו רק מבחינת
 התכללות ימינא בשמאלא.

וו"ש, ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע
 עדן לקצץ חייבין מעלמא: כלומר בעת
 שמתרבין

כמו שמבאר והולך. וו"ש ומתמן נפקו בגניזו :
 שאחר שקבלו החג"ת כל המוחין דעיבור, הם
 נולדים ויוצאים מאו"א למקומם למטה, ונפקי
 בגניזו, כי גם אחר יציאתם מאו"א למקומם
 נשארו עוד בגניזו, דהיינו באור מועט.

וו"ש ואטמירו גו נביאי קשומ : כלומר,
 על ידי השגת מוחין דיניקה, נמשך האור
 המיוחד אל ספי' נה"י דו"א, הנק' נביאי
 קשומ, ואז נתפשטו להם החג"ת מתוך נה"י,
 והשיג ו"ק, ועכ"ז הם עוד בטמירו, כי נמצאים
 עוד בהעלם מוחין דראש, ואין להם אלא נפש
 רוח בלבד. וו"ש ואטמירו גו נביאי קשומ
 נביאי קשומ, הם גו"ה שהשיגו על ידי היניקה,
 אבל אטמירו בהם, כי האור שלהם נעלם עוד
 ואינו נגלה, ודע שיש תמיד ערך הפוך מכלים
 לאורות, כי בהתחשב עם בחינת האורות,
 משיגים ע"י יניקה, אור דחג"ת שהוא רוח,
 ובהתחשב עם בחי' הכלים, משיגים ביניקה
 כלים דנו"ה, ואור הנפש שהיה בחג"ת, יורד
 בהם, וכן במוחין דגדלות שמבחי' האורות,
 נבחן, שהם משיגין אור דחב"ד, ומבחי' הכלים
 נבחן שהשיגו כלי היסוד דגדלות, כמ"ש להלן.
 וו"ש, אתיליד יוסף ואטמירו ביה : כי
 אחר תשלום המוחין דיניקה עולה ז"א לעיבור
 ב' למוחין דגדלות א', שע"י מוחין אלו נעשו
 החג"ת שלו לבחינת חב"ד וראש, ונה"י שקנה
 ע"י היניקה נעשו לו לחג"ת, ונולדים לו נה"י
 חדשים המכונים נה"י של מוחין דגדלות, ואלו
 נה"י מכונים בשם יוסף, שהוא יסוד דגדלות
 הכולל גו"ה דגדלות, וו"ש אתיליד יוסף,
 דהיינו היסוד דגדלות.

ואומר ואטמירו ביה, להשמיענו שעדיין
 אין להם לחג"ת האורות דגדלות בשלימות,
 ועדיין הם בהעלם, כי בגדלות א' הוא משיג
 רק המוחין דנשמה, שהם נבחנים עוד לבחינת
 אחרים אצל הו"א, וע"כ אומר ואטמירו ביה,
 כלומר, עוד הם בהעלם.

וו"ש, עאל יוסף בארעא קדישא ונציב
 לון : כי אחר מוחין דגדלות א' מתחיל הו"א
 (דפו"י דף א' ע"ב)

(ו) ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין, (ז) קל ינוקי דלעאן באורייתא, ובגין אינון (ח) רביין דעלמא, עלמא אשתזיב. לקבליהון, (ט) תורי זהב נעשה לך, אלין אינון (י) ינוקי רביין עולמין, דכתיב (י) ועשית שנים כרובים זהב.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) בא קמג פקודי תרצג ויקרא רצג. (ז) (שיר ב). (ח) בהשמטות פ"ב דף רעה. ד"י. (ט) (שמות כה). ב"א ק שעא לך קד ויצא קה רג וישלח קכט ויחי שצו תמט תעו תרומה ק תח תמג תתקב בהשמטות פ"ב דף רעא. רעז: רעה. ד"י אחרי מות נב קצט. בהר ה שלח קה קמ בלק נד פנחס תג תנא עקב סו בהשמטות פ"ג דף שב. שח: ד"י ת"ו תל"ח דף עח: ת"ע דף קלו: קמ: ז"ח תולדות אות יד תרומה נה סט אחרי מות מט שה"ש קנא. תק"ח דף צה. צי: קי:

מאמר

הסולם

הנצנים

כלומר, דאלמלא דנראו בנוקבא אותם הנצנים כבר מזמן בעת קטנותה, דהיינו בבנין האחורים שלה כנ"ל, הנה לא אשתארוך בה המוחין דחיה גם בעת גדלות, כי לא היו לה כלים במה לקבלם.

שמתרבין הרשעים בעולם, שמחמתם נעשו אחיזה מרובה לקליפות והס"א, ע"ד שהיה בזמן דור המבול, שנמחה מחמת זה כל היקום, הנה אז אין לבני העולם תקנה אלא על ידי הגילוי של מוחין עילאין הנ"ל, שהם המוחין דחיה. כמ"ש והולך. וז"ש, אמאי אשתזיבו, בגין דהנצנים נראו: פירוש, למה בני העולם מוצלים מכליה, כמו שהיה בימי המבול, הוא משום דהנצנים נראו בארץ. כי גילוי המוחין דחיה מעביר את הקליפות מהארץ שהיא המלכות, ואינן יכולות להאחוז בה עוד. שז"ס הכתוב וראיתה לזכור ברית עולם.

(ו) ומאן מקיים עלמא וכו': ומי הוא המקיים את העולם וגורם לאבות שיתגלו. היינו קול הילדים העוסקים בתורה, ובשביל ילדי עולם אלו, העולם ניצל. כנגדם כתוב, תורי זהב נעשה לך. אלו הם ילדים, נערים, עלמים, שכתוב, ועשית שנים כרובים זהב.

ביאור הדברים רביין דעלמא הם בחי' מוחין דאחור הנ"ל בדיבור הסמוך, הנקרא אפי זוטרי, וכן רביין דעלמא וכן ינוקי רביין עולמין ובחי' הזווג שלהם במצב זה, נקרא קל ינוקי דלעאן באורייתא. וה"ס תורי זהב וה"ס ב' הכרובים, דאינון אפי זוטרי, אשר אלו המוחין דחיה הנמשכים בסוד התכללות ימינא בשמאלא, לא היו מקובלים כלל בנוקבא זולתם, כמ"ש כל זה לעיל בדיבור הסמוך. וז"ש, ומאן מקיים עלמא, דהיינו בעת ריבוי הקלי' שיש להן כח להתריב עולם כבימי המבול, הנה אין תקנה זולת בהמשכת מוחין דחיה בסוד קשת בענן, כנ"ל, שע"ז עלמא אשתזיב ומי הוא המקיים והמציל את העולם בעת ההיא, וזרם לאבהן דאתגליין שגורמים לגילוי החג"ת בסוד מוחין דראש, שהחג"ת נעשו או לחב"ד דחיה. ואומר, שהגורם לכל זה הוא, קל ינוקי דלעאן באורייתא, דהיינו המוחין דאחור כנ"ל. שה"ס קל ינוקי ותורי זהב.

וז"ש, ואלמלא דנראו לא אשתארוך בעלמא כו': יש כאן סוד גדול. כי תחלה נבנית הנוקבא בסוד ב' המאורות הגדולים, שיש לה לנוקבא קומה שוה עם ז"א, אלא שעומדת באחוריו של ז"א, שבשביל זה קטרג הירח שאין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד, וע"כ נבחנו אלו המוחין מוחין דאחור, וכן נקראים מוחין דו"ק דנוקבא, שהם מוחין שבשעת קטנותה, כלומר מתחילת התהוותה. ואז נבחנו הו"ן לאפי זוטרי, ונק' ינוקי רביין עולמין. אלא אחר שהיא משתלמת עם המוחין הללו, חוזרת לעיבור ב' לאו"א עילאין, ואז נבנית בנין גדול, במוחין דפב"פ עם הו"א, ואז הם נק' אפי רברבי, ונודע, שאין שינוי או העדר ברוחני, ואלו המוחין דאחור, אפי זוטרי, נשארים בה גם בעת המוחין דגדלות. ולא עוד אלא שסבת המשכת המוחין דחיה הנ"ל הם בעיקר בכלים דמוחין דאחור בסוד אפי זוטרי. וז"ש, ואלמלא דנראו לא אשתארוך בעלמא (דטרי דף א' צ"ב)

מאמר מי ברא אלה

(ז) בראשית. ר' אלעזר פתח, (ז) שאו מרום עיניכם וראו (ח) מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם. לאן אתר. לאתר דכל עיינין תליאן ליה, ומאן איהו. (י) פתח (י) עינים. ותמן תנדעון, (י) דהאי סתים עתיקא (י) דקיימא לשאלה, ברא (י) אלה. ומאן איהו, (י) מ"י. ההוא דאקרי (י) מקצה השמים לעילא, דכלא קיימא

חלופי גרסאות

ע ג"א דהא (אה"ל).

מסורת הזהר

(ז) (ישעיה מ). (ח) להלן מזו ב"א שי שיג משפטים רח תרומה ב פקודי קה ריג רטו פנחס שפה ת"ז

תכ"א דף מב: תמ"ט דף סה: ת"ג דף פו. תס"ג צד: ז"ח דף לו. תק"ח דף צג: (י) ויקהל תנג אחרי מות רעה. (ט) ב"א ל שיג לך ריב תרומה ב פקודי ריד ריח בלק קנו. (ט) פקודי כ שח ת"ז ת"ג דף פו. תק"ח דף צג: קח: (פ) לך ריב ריג ויחי תקפא משפטים שצו תכז תרומה ב טו ריש רג ויקהל ג פקודי ריד בלק שמו ת"ז ת"ח ד' לו: תכ"א ד' נה. ת"ל ד' עד. תל"ח ד' עט. תנ"ב ד' טו: ז"ח ד' לו: (צ) להלן קמג ב"א יג תולדות קטו ויצא רלו יתרו תקס תרומה רא רנה ויקהל קא שכד פקודי ריח בהעלותך ג ת"ז ת"ח ד' כ.

דרך אמת (כ) פ"י עטרה פתח לעינים הם נצח והוד ע"י פ"ה ב' פ' אחרי מות דף ע"א ב'.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

אצילות. זולת ע"י פתיחתה של המלכות דראש א"א.

ותמן תנדעון, היינו בפתח עינים, שהוא המלכות דראש דא"א שם תנדעון הסוד הזה, איך שהבינה בראה את הזו"ן. בי המלה ברא, פירושה לבר ממדרגת אצילות, ומתוך שהבינה עצמה יצאה לבר ממדרגת הראש דא"א, ונעשתה משום זה לבחינת בריאה בערך הראש דא"א, ע"כ היא בראה בהכרח גם את הזו"ן, ונעשה הז"א בבחינת יצירה, כי היוצא מבחינת בריאה נק' יצירה, והנוקבא נעשתה בחינת עשיה, כי כל היוצא מיצירה, נק' עשיה. אמנם אין להשוותם לבי"ע ממש שמאחורי הפרסא דאצילות, כי אלו הבינה וזו"ן עומדים למעלה מפרסא דהיינו בעולם אצילות, אלא הכוונה היא בערך הראש דא"א לבד, וע"כ יש ב' מיני בי"ע, הא' הוא בי"ע דפרודא, שנפרדו מכל בחינת אצילות ע"י הפרסא, שהוא הקרקע דעולם האצילות העומדת עליהם מלמעלה, והב' הם הבי"ע דעולם אצילות גופיה, שהם הבינה וז"א ונוקביה שהם לבר מהראש דא"א בלבד, ועדיין הם אצילות, אלא שהפרסא שבגוי מעוהי דא"א, שבמקום החוזה שלו, עומדת עליהם מלמעלה, שמשום זה הם נבדלים מבחינת ראש דא"א, ונחשבים לבחינת גוף בלי ראש, כלומר למחוסרי מוחין דחכמה, הנק' ראש מבחי' עולם אצילות, כי בדרך כלל נבחו עולם האצילות לבחינת חכמה, דכללות ד' עולמות אבי"ע

מאמר מי ברא אלה

(ז) בראשית ר' אלעזר וכו': בראשית. ר"א פתח, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם, שואל, לאיזה מקום, ומשיב, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, הוא פתח עינים, שהוא מלכות דראש א"א, ושם תדעו, שעתיקא הסתום הזה, שנוהגת בו שאלה ברא אלה, ומי הוא, הוא הנקרא מ"י, שהוא ז"ת דבינה, אותו הנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו, ובשביל שנוהגת בו שאלה, והוא בדרך סתום שאינו מגולה, נקרא מ"י, שהוא לשון שאלה, כי למעלה ממנו, אין שאלה נוהגת שם, וקצה השמים הזה, שנוהגת שם שאלה נקרא מ"י.

ביאור הדברים ר' אלעזר פתח. הוא בא לבאר הפירוש של בריאת שמים וארץ שבמקרא דבראשית. כי שמים וארץ הם הכלל דו' ימי בראשית, שהם הזו"ן דאצילות, ואם כן למה כתוב ברא שהיא בריאה ולא אצילות, והיה צ"ל האציל, ואומר, ומאן איהו פתח עינים, המלכות דראש א"א דאצילות מכונה פתח עינים, כי ספירת החכמה של ע"ס דראש נק' עינים, ונדע שאין בראש א"א אלא כתר חכמה בלבד, וע"כ המלכות שלו נק' פתח עינים, כי בפתיחתה מושפעים המוחין דחכמה מראש א"א, לכל פרצופי אצילות, וז"ש, לאתר דכל עיינין תליאן ליה כי מוחין דחכמה נק' עיינין, ואין מוחין דחכמה בכלהו פרצופי (דפו"י דף א' ע"ב)

ברשותיה. ועל דקימא לשאלה, ואיהו בארע סתים ולא אתגליא, אקרי מ"י
דהא לעילא לית תמן שאלה. והאי קצה השמים אקרי מ"י.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה

אבי"ע, וע"כ המחוסר חכמה, נבחן שם לגוף
בלי ראש. ויתבאר עוד להלן.

דא"א נבחנים כאלו עומדים עוד בראש דא"א.
ע"כ נקראים גם הם בשם עתיקא כמו הראש
דא"א, אלא משום המצאם בגוף א"א נק' בשם
סתים עתיקא.

וזה אמרו דהאי סתים עתיקא דקיימא
לשאלה ברא אלה כלומר, רק הו"ת של האי
סתים עתיקא הנק' ישו"ת שהם בחי קיימא
לשאלה, דהיינו לקבל בתוכם את הזו"ן ע"י
עלית מ"י, כי שאלה פירושו עלית מ"ן מלשון
שואלין על הגשמים. (ריש תענית) ואומר שרק
הו"ת דהאי סתים עתיקא הנק' ישו"ת שהן
קיימות לשאלה, דהיינו לקבל מ"ן להמשכת
אור החכמה, להיותן מחוסרי חכמה, שלפני
זה הן נחשבות לבחינת בריאה, וע"כ ברא
אלה, שהם הזו"ן הנק' אלה. ונבראו גם הם
בבחס במחוסרי ראש כמהו. כי המלה ברא
מורה על חסרון ראש מבחי' אצילות. וז"ש
ומאן איהו מ"י: הו"ת דבינה שהן עומדות
לשאלה, הן הנק' מ"י, ועליהן נופלת לשון
ברא. כנ"ל, כי הן עצמן נעשו בחינת בריאה,
מחמת הפרסא שבחזה דא"א המבדלת אותן
מהארע ראש דא"א. כנ"ל. וז"ש מקצה
השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה,
הו"ת דבינה, שהן נק' ישו"ת ונק' מ"י הן
בחי' קצה השמים לעילא, כי השמים הם
ז"א, והוא מקבל רק מישו"ת הנק' מ"י,
וע"כ נק' המ"י קצה השמים לעילא, דכלא
קיימא ברשותיה, כי השמים והארץ שהם
זו"ן וכן הג' עלמין ביע' התחתונים כולם
מקבלים מישו"ת הוה הנקרא מ"י, וע"כ
כלא קיימא ברשותיה.

וז"ש, לעילא לית תמן שאלה והאי
קצה השמים אקרי מ"י: כלומר, לעילא
דהיינו הג"ר דבינה, שהן או"א עלאין, לית
תמן שאלה, כי הם אינם מקבלים מ"ן
להמשכת חכמה, להיותם בעצם רק בחינת
אור חסדים ואינם מחוסרי חכמה. וע"כ אינם
נק' מ"י, גם אינם בחי' קצה השמים, כי הם
אינם נזקקים לזו"ן הצריכים להארע החכמה.
ורק הו"ת שהן ישו"ת שהם קיימין לשאלה,
דהיינו לקבל מ"ן מהזו"ן ולעלות לראש דא"א
לקבל בשבילם הארע חכמה. ע"כ נבחנים
לקצה השמים לעילא, משום שהז"א הנק'
שמים מקבל מהם.

ואית

וז"ש, דהאי סתים עתיקא וכו' ברא
אלה, הבינה שיצאה מהראש דא"א, מכח
הנוקבא שעלתה לחכמה דא"א, וסיימה שם
בחינת הראש דא"א, שמשום זה יצאה לבחינת
בריאה וגוף דא"א, כנ"ל. הנה היא נחלקה
משום זה לב' בחינות: ג"ר לפ"ע, וז"ת
בפ"ע, מטעם, כי הבינה ממקורה בע"ס דאור
ישר, אין מטבעה לקבל חכמה כלל, אלא רק
אור חסדים בלבד, בסו"ה כי חפץ חסד הוא
ולא חכמה, (ע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות
ז') ולפיכך אין יציאתה לגוף פוגמתה כלל,
שהרי אפילו בעת שהיא נמצאת בראש א"א,
צינה מקבלת ממנו חכמה, ולפיכך אין לה
סחיתות של משהו מחמת עמידתה למטה
לכות דראש דא"א, ונחשבת גם עתה לבחינת
גמור, וכאלו לא יצאה כלל מהראש
דמ"י, והיא נתקנת בסוד או"א עילאין
לבישין לא"א מפה עד החזה. ובחינה הב'
שהיא הו"ת דבינה, הנה הן מבחינת התכללות
הזו"ן דבינה, שהם שרשים של הזו"ן הנמצאים
בבינה, ולפיכך הם צריכים להארע חכמה
בשביל הזו"ן, וע"כ הם נפגמו מחמת מציאותם
בגוף דא"א, שנעשו למחוסרי חכמה, והם
נחשבים לבריאה, ולר"ק בלי ראש. ועליהם
נאמר אבא הוציא אמא חוץ, דהיינו לבר
מהראש דא"א, והם נק' ישו"ת, ומלבישין
לא"א מחזה עד הטבור, והבנים שלהם שהם
הזו"ן, הם מלבישים מטבור ולמטה, דא"א
עד סיום עולם האצילות. וז"ס הפרסא שבגוי
מעוהי דא"א העומדת בחזה שלו, כי היא כח
המלכות שבראש דא"א המוציא את הו"ת
דבינה לבר מראש, ומפריעתם מלקבל חכמה.
כי אע"פ שמסך הוה עומד בפה דראש א"א,
מ"מ שם אינו פועל כלום, כי שם עומדים
או"א עילאין, שהם בחי' הג"ר דבינה, הנחשבים
עוד לבחי' ראש א"א מטעם הנ"ל, ונמצא כי
רק במקום החזה דהיינו ממעל הו"ת דבינה
שולט כח המסך להוציא הו"ת דבינה שמתחתיו
לבר מראש דא"א, וזכור זה.

ולפיכך הג"ר דבינה, נק' בשם האי סתים
עתיקא, כי הראש דא"א נק' עתיקא קדישא.
וכן שהג"ר דבינה אע"פ שהם מפה ולמטה
(דפ"י דף א' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

טו

(ח) ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה, מה בין האי להאי, אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה, כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא

מסורת הזהר

(ק) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י תרומה טו ריש ויקהל מג מט ר"ז תכ"א ד' נה: ת"ל ד' עג: תסיג ד צד: תק"ח ד' קיט.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

או נק' חכמה ע"י הדעת, כי הזו"ן העולים למ"ן נבחנים שם לבחי' דעת לאו"א. כי המה הגורמים לזווג שלהם, והזווג נק' בשם ידיעה. מלשון, וידע אדם את חוה אשתו. וז"ש ולמנדע דהיינו להמשיך המוחין בסוד הדעת מדרגא לדרגא מדעת של מדרגת או"א אל המוחין דמדרגת הז"א. עד סוף כל דרגין דהיינו מהז"א אל הנוקבא הנק' סוף כל דרגין. וענין עלית מ"ן (ג"י) בפתיחה לחכמת הקבלה אות צ"ד וצ"ה). בי הבינה עומדת אב"א עם החכמה להיותה רק בחי' חסדים, וחזרת פב"פ עם החכמה רק לצורך הזו"ן. ע"ש.

וז"ש כיון דמטי תמן מ"ה: כיון שהמוחין מטי תמן אל הנוקבא דז"א, או נקראת הנוקבא בשם מ"ה. ונק' כן מטעם המבואר בוהר (תרומה דף קכ"ז ע"א). וז"ל, "דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ"ה, ותנין: אל תקרי מ"ה אלא מואה, (מנחות מג:) בנין דכל דרגין עילאין באשלמותהון הכא אינון" עכ"ל. הרי שע"כ נק' מה להורות שכל השלימות הגדולה של המוחין ההם באה רק אחר דמטי המוחין לנוקבא. ואומרו, מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא פתים כדקדמיתא: גם זה מבואר בוהר תרומה הנ"ל, וז"ל תו, אמאי אקרי מ"ה, אלא אע"ג דמשיכו עילאה דאתמשך לא אתגליא עד ראשתלים הכא, דאיהו אתר פופא דכל דרגין, פופא דאמשכותא דכולא, וקיימא כאתגליא, ואע"ג דאתגליא יתיר מכולא קיימא לשאלה, מ"ה, מה חמית, מה ידעת, כמא דאת אמרת, כי לא ראיתם כל תמונה עכ"ל.

והנך רואה דברי הזהר, שאע"פ שכבר נמשכו לה המוחין העליונים ע"י העלאת מ"ן וכבר נשלמה בהן, מ"מ איהי קיימא לשאלה כמו שישסות היו מטרם העלאת מ"ן. והו ג"כ דברי ר' אלעזר כאן מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא פתים כדקדמיתא, דהיינו ג"כ במו בוהר תרומה, אשר

(ח) ואית אחרא לתתא וכו': ויש אחר למטה, ונקרא מ"ה. מה בין זה לזה. ומשיב, אלא הראשון הסתום, שנקרא מ"י, נוהגת בו שאלה, כיון ששאל האדם וחקר להסתכל ולדעת ממדרגה למדרגה עד סוף כל המדרגות, שאהא מלכות, אחר שהגיע שמה, הוא מ"ה. שפירושו, מה ידעת, מה הסתכלת, מה חקרת, הלא הכל סתום כבתחילה. מפשפש פירושו חקר. כי חקר, מתרגם פשפש (איוב ח' ח').

ביאור הדברים, הנוקבא דז"א, בהיותה עם הז"א פב"פ, נקראת גם הנוקבא בשם מ"ה, כמו הז"א, והיא נבחנת לבחינת קצה שמים דלתתא, כי היא סוף כל דרגין ומסיימת את האצילות, ונמצא הז"א הנק' שמים עומד בין הישסות הנק' קצה השמים לעילא, ובין הנוק' הנק' קצה השמים לתתא. וז"ש כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא: לאסתכלא היינו הזווג דאו"א הנק' הסתכלות או"א זה בזה ע"י עליתם לראש דא"א. שאו הבינה חוזרת לקבל הארת החכמה בשביל הזו"ן, כי אפילו ישסות שהם הז"ת דבינה אינם צריכים להארת החכמה לצורך עצמם, כי מבחינת עצמם דומים הז"ת דבינה אל הג"ר שלהם, ואינם נזקקים לקבל חכמה, אלא בעת שהזו"ן עולים למ"ן לישסות, מתעוררים הישסות בשבילם לעלות לראש דא"א ולקבל חכמה. אבל גם הזו"ן אינם עולים למ"ן לישסות רק ע"י העלאת מ"ן מבני אדם התחתונים אל הזו"ן. באופן שנשמות בני אדם עולות למ"ן אל הזו"ן, ואז עולים הזו"ן למ"ן אל הישסות, ואז עולים הישסות לא"א ונעשים שם פרוץ אחד עם או"א עילאין, ואז מסתכלים או"א זה בזה וממשיבים חכמה בשביל הזו"ן.

וזה אמרו כיון דשאל בר נש דהיינו שמעלה מ"ן, ומפשפש היינו שמפשפש במעשיו. כדי להעלות הזו"ן לזווג או"א, דהיינו לאסתכלא בכדי שאו"א יסתכלו זה בזה וימשיכו חכמה. ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כי הארת החכמה הנמשכת ע"י עלית מ"ן וזווג כנ"ל, נק' בשם ידיעה, (דו"י דף א' ע"ב)

ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן מ"ה, (ו) מה ידעת, מה אסתכלתא, מה פשפשתא, הא כלא סתים כדקדמיתא.

מסורת הזוהר

(ו) תרומה טז.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

הטבור דא"א ונמצאת עומדת למטה מפרסא שבגוי מעוהי דא"א, שבחינת הארת ראש דא"א נפסק למעלה מפרסא זו, כנ"ל (אות ז' ד"ה ו"ש) דהאי עש"ה). וע"כ מבחינה זו לא הרויחה הנוקבא את המוחין וראש א"א, שכל העלאת המ"ן היו לזה, והכל סתים כדקדמיתא כמטרם העלאת מ"ן. אמנם מבחינה אחרת, הרי הרויחה הנוקבא בחינת אמא, כי עלתה למקום ישסו"ת, שנק' אמא, שז"ס שנעשתה בסוד מאה ברכות כנ"ל.

ומשום זה נבחנו אל המוחין רק לבחינת ו"ק דגדלות, כי לא תוכל לקבל בחינת ראש דגדלות, להיותה נמצאת למטה מפרסא דחזה דא"א, כנ"ל, אבל מדרגתה עתה שוה כמו היסוסו"ת בעת היותו בחינת ו"ק, דהיינו מטרם העלאת מ"ן, שהיה עומד שם מחזה עד הטבור דא"א. שוה ודאי גדלות גדולה בשביל הנוקבא, אלא שהיא ו"ק דגדלות, אבל עוד חסר ג"ר דגדלות, והשגת ג"ר דגדלות נק' גדלות ב' של הנוק' וזה יתבאר להלן במאמר מי ברא אלה דאליהו.

עתה תבין היטב כוונת הזוהר תרומה הנ"ל בב' הטעמים שאומר, על מה שנק' הנוקבא בשם מ"ה, אשר בטעם הא' מבאר המוחין העליונים שהשיגה הנוק' הנק' מאה ברכות, שע"כ אמרו אל תקרי מ"ה אלא מאה, והיינו ע"י עליתה למקום ישסו"ת בכח אלו המוחין וטעם ב' מדגיש לבאר, אשר עכ"ז, כיון שעלתה רק למקום היסוסו"ת דקטנות, דהיינו בעוד שהיה קיימא לשאלה, שהוא מהחזה עד הטבור דא"א הרי גם המוחין דנוק' דומים לגמרי כמוהו, ונעשית וקם הנוק' בבחינת קיימא לשאלה, שפירושו ו"ק בלי ג"ר, אלא הרווח אמנם גדול מאוד, מפני שהוא ו"ק דא"א עילאין, דהיינו ו"ק דגדלות, וכן גם כאן במאמר הזה, שאומר מה ידעת ומה וכו' הכל סתים כדקדמיתא, אין הפירוש של כדקדמיתא, כמו שהנוקבא היתה מטרם העלאת מ"ן, אלא הפירוש הוא, כמו שהיסוסו"ת היו מטרם העלאת מ"ן, אבל הנוקבא הרויחה הרבה ע"י העלאת מ"ן, שהרי קבלה עתה בחינת אמא שה"ס

אשר אחר העלאת המ"ן והמשכת המוחין עוד הכל סתום בנוקבא כמו מטרם העלאת מ"ן, דהיינו דקיימא עוד לשאלה, שפירושו העלאת מ"ן, (כנ"ל אות ז' בד"ה ו"ש לעילא, לית תמן שאלה).

ויש להבין הדברים, א"כ מה מועילים התחתונים בהעלאת מ"ן, וכן למה נמשכו אליה המוחין כיון שאינם נגלים כלל, ועוד, שהרי אומרים שם בזוהר תרומה בטעם הא' למה נקראת הנוקבא מ"ה, משום שה"ס, אל תקרי מ"ה אלא מאה (מנחות מג:), שה"ס מאה ברכות, שהנוקבא משפעת לתחתונים, ולפי"ז איך יתכן לומר שעוד נשארת הנוקבא בבחינת קיימא לשאלה, והכל סתים כדקדמיתא.

והענין הוא: כי יש ב' בחינות מוחין דגדלות בנוקבא, הנק' גדלות א' וגדלות ב', אשר בגדלות א', עולים רק או"א עילאין לראש דא"א ולא היסוסו"ת, ואע"פ שנעשו לפרצוף אחד, מ"מ נשארו היסוסו"ת בגוף א"א, אלא שנתעלו למקום או"א שמקודם לבן, דהיינו שמלבישין מפה עד החזה דא"א ולפי"כ מצד אחד נעשו היסוסו"ת בחי' ראש א"א, שהרי נעשו פרצוף אחד עם או"א עילאין העומדים עתה בראש א"א, וכן עלו למעלה מפרסא דחזה דא"א ששם מאיר הראש דא"א, ע"ד שנתבאר (ע"י לעיל אות ז' ד"ה ו"ש דהאי סתים) באו"א גופייהו שהיו עומדים שם מטרם העלאת מ"ן, ומשום זה הם משפיעים מוחין שלמים דג"ר אל הז"א, והז"א אל הנוקבא, והנוקבא נעשית בסוד מאה ברכות כנ"ל, כי ע"י מוחין אלו מתעלים הזו"ן ועולים למקום היסוסו"ת שמקודם העלאת מ"ן, דהיינו מחזה עד הטבור דא"א, ונמצאת הנוק' במקום אמא, וע"כ נעשית הנוקבא בסוד מאה כמו אמא, כי בחי' מאה היא באמא ואלפים היא באבא, והתחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, כנודע.

אמנם מצד אחר, דומה הנוקבא רק לבחינת מ"י דקיימא לשאלה, דהיינו ממש לגמרי כמו שהיסוסו"ת היו מטרם העלאת המ"ן והמשכת המוחין, והוא מטעם הלבשתה את מקום היסוסו"ת דקטנות, דהיינו מהחזה עד (דפו"י דף א' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

יז

(ט) ועל רזא דנא כתיב, (ט) מה אעידך מה אדמה לך. כד אתחריב בי מקדשא, (ע) נפק קלא ואמר, (פ) מה אעידך (ז) ומה אדמה לך, בההוא מ"ה אעידך, בכל יומא ויומא אסהידת בך מיומין קדמאין, דכתיב (ח) העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ. מה אדמה לך, בההוא גוונא ממש, עטרית לך בעטרין קדישין, עבדית לך שלטנו על עלמא, דכתיב (ט) הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו'. קרינא לך (א) ירושלים הבנויה (א) כעיר שחבורה לה. (ד) מה אשוה לך,

חלופי גרסאות

ט נ"א ועל רזא דנא מה כתיב (אור הלבנה). ע נ"א נפק קלא ואמר מה אעידך מה אדמה לך מה אעידך בההוא מה, אעידך בכל יומא ויומא, והא אסהידת וכו' (אה"ל). פ נ"א מה אעידך בההוא יומא, ומה אדמה לך בכל יומא ויומא וכו' (ד"א). צ נ"א ומה אדמה לך בההוא מ"ה אעידך ל"ג.

מסורת הזהר

(ט) (איכה ב) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י ת"ז תכ"ו ד' עא : תק"ח ד' צג : ק : קיג : ח) (דברים ל) בהשמטות ח"א ד' רנו : רנט : ד"י קדושים קו. (א) (איכה ב). ב) (תהלים קכב) וישב צט אחרי מות שטא ת"ז תכ"א ד' ס : ז"ח ד' כו. ג) ז"ח ד' פג. (ד) (איכה ב) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י תק"ח ד' קיג :

דרך אמת (ל) נ"א בההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא ויומא. (ס) ס"ת תרות"י.

מי גרא אלה

מחמת שחטאו ישראל בק"ז ולא רצו להעלות מ"ן לזווג זו"ן אלא שרצו להמשיך השפע לס"א הנק' אלהים אחרים, שמסבה זו נפרד הזווג הנ"ל דו"ן ונתבטלו מאה הברכות מן הנוקבא ונחרב ביהמ"ק.

וזה אמרו נפק קלא ואמר מה אעידך וכו' בכל יומא ויומא אסהידת בך מיומין קדמאין אלו הו"ק דגדלות שהנוקבא מקבלת בסוד מ"ה כנ"ל, נק' יומין קדמאין, הו"ס הכתוב כי שאל נא לימים ראשונים וגו' ולמקצה השמים ועד קצה השמים וגו' (דברים ד' ל"ב) ונק' כן להיותם ו"ק דאו"א, כי הישסו"ת הוא ז"ת דאו"א, כנ"ל (אות ז' ד"ה ז"ש) דהאי ע"ש). וז' הימים של או"א הם ראשונים אל ז' הימים דו"ן דכתיב העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ כי שם באותה פרשה (דברים ד' כ"ו) כתוב פסוק זה, שפירושו על זווג זו"ן שהם נק' שמים וארץ, שהזהיר הכתוב לשמור ולקיים את הזווג, ואם לא, מזהיר הכתוב, כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ וכו'. וז"ס מ"ה אעידך, על אלו מאה ברכות הזהרתי אותך לשמרם ולעשותם, ואתה עברת עליהם לכן נתקיים בכס ח"ו כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ וכו'.

וזה מ"ה אדמה לך בההוא גוונא ממש עטרית לך בעטרין קדישין וכו' כעיר שחבורה לה יחדיו כי אלו מאה הברכות שהנוקבא מקבלת מהו"א בזווג. דמ"ה,

הן

הסולם

מאמר

שה"ס מאה ברכות, אלא שהן ו"ק דגדלות, ונמצאת עוד קיימא לשאלה כמו הישסו"ת מטרם העלאת מ"ן. והבן זה היטב.

(ט) ועל רזא דנא וכו' : ועל סוד זה כתוב, מה אעידך ומה אדמה לך. כי כשחרב בית המקדש, יצא קול ואמר מה אעידך ומה אדמה לך, דהיינו במ"ה ההוא אעידך. שבכל יום ויום העידותי בך מימים קדמונים, שכתוב, העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ. מה אדמה לך, באותו אפן ממש, העטרתי לך בעטרות קדושות, ועשיתי אותך ממשלה על העולם. שכתוב, הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו'. קראתי אותך, ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה. מה אשוה לך, כעין שאת יושבת, כך הוא כביכול למעלה דהיינו בירושלים של מעלה. כמו שעתה אין נכנסים בך העם הקדוש בסדרים הקדושים, כך אני נשבע לך, שלא אכנס אני למעלה עד שיכנסו בך צבאותיך למטה. וזו היא הנחמה שלך, מאחר שאני משה לך מדרגה זו, דהיינו ירושלים של מעלה, שהיא המלכות, בכלל. ועתה שאת כאן, גדול כים שברך. ואם תאמרי, שאין לך קיום ורפואה. מי ירפא לך, דהיינו אותה מדרגה הסתומה העליונה הנקראת מ"ה, שהכל מתקיים על ידיה, שהיא בינה, תרפאך ותקים אותך. אכלוסך פירושו גדודיך צבאותיך, כי גדוד, מתרגם אוכלסא (איוב י"ט י"ב).

ביאור הדברים, כי חורבן ביהמ"ק היה (דפו"י דף א' ע"ב)

כגוונא דאנת יתבא, הכי הוא כביכול לעילא, כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין, הכי אומינא לך, (ה) דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון בך (ז) אכלוסך לתתא. ודא איהו נחמה דילך, הואיל דדרגא דא אשוה לך בכלא. והשתא דאנת הכא, (ו) גדול כים שברך. ואי תימא דלית לך קיימא ואסוותא, (ט) מ"י ירפא לך, ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה, דכלא קיימא ביה, ירפא לך (י) ויוקים לך.

(י) מ"י קצה השמים לעילא, מ"ה (ש) קצה השמים לתתא, ודא ירית יעקב,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ה) ויחי תמב נשא קפה ואתחנן נג ת"ז ת"ג ד' פו : (א) (איכה ב) בלק יח בח"ג צ"ג תק"ח ד' ק : קיג : (ז) (איכה ב) ויחי תקפ בהשטות ח"א ד' רנג. ד"י בלק יח ת"ז ת"ג ד' צד : תק"ח ד' ק : קיג :

ק נ"א אוכלוסך. ד נ"א וקים (אהל). ש נ"א ועד קצה השמים לתתא.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

ולמה אומר מקצה ועד קצה, דהיינו מסוף עד סוף, שאין כאן כל משמעות. וז"ש מ"י קצה השמים לעילא, דהיינו ישסו"ת דקיימא לשאלה המלביש מהחזה עד הטבור דא"א. מ"ה היינו הנוקבא שמטרם העלאת מ"ן שהיא סוף כל דרגין מחזה דו"א ולמטה. וביניהם עומד יעקב, הוא ז"א המתחיל להלביש ממקום הטבור דא"א עד הנוקבא, ואו הוא מבריה מקצה דמ"י עד הקצה דמ"ה. כי המ"י מסתיים בטבור דא"א, ושם מתחיל יעקב כנ"ל, והנוקבא שהיא מ"ה עומדת בסיומו כנ"ל. אמנם הכתוב מדבר כבר אחר המשכת המוחין אל הו"ן, כמ"ש, ברישא דקרא, שאל נא לימים הראשונים וכו', שהפירוש הוא בעת שהו"ן עולים ומקבלים המוחין דישסו"ת, הנק' ימים ראשונים. כנ"ל, שאו נמצא, שקצה השמים דלתתא שהוא מ"ה דהיינו הנוקבא, עלתה והלבישה על קצה השמים לעילא, דהיינו על המ"י שהוא ישסו"ת, ונמצאים שניהם במקום אחד ממש. וע"כ אומר הכתוב מקצה עד הקצה, שהרי עתה נעשו שניהם בחי' קצה השמים אחד. כי הימים הראשונים מקבל הז"א, שהם ו"ק מישראל סבא שהם חג"ת נה"י, והנוק' נוטלת התבונה, שהיא המלכות דבינה, הנמצאת עתה בקצה דו"א, הנק' שמים, אלא בערך הקודם למוחין, נבחנת לראש השמים.

ויש עוד פי' ב', אשר השמים דלעילא הוא יש"ס, הכולל ו' הימים הראשונים, שהם חג"ת נה"י דבינה, וקצה השמים דלעילא הוא התבונה, שהיא המלכות דבינה, ויהיה שיעור הכתוב מהקצה דיש"ס, עד הקצה דז"א הנק' שמים דלתתא.

הן בסוד עליתם לישסו"ת, ונעשה הו"א לבחי' ישראל סבא, והנוק' נעשתה לבחי' תבונה, ואו נעשים האורות שלה בסוד מאה ברכות כמו האורות דתבונה כנ"ל, וע"ז אומר הכתוב, כעיר שחוכרה לה יחדיו, גי הנוק' הנק' עיר, נתחברה עם התבונה יחדיו ונעשתה הנוקבא לבחינת התבונה. והיא מקבלת משם המוחין דתבונה הנק' עטרין קדישין, ואו נק' כלילת יופי ממוש כל הארץ, ומקבלת שלטנו על עלמא.

וז"ש מ"ה אשוה לך כגוונא דאנת יתבא, כלומר, שבסבת חטאם של ישראל שנחרב ביהמ"ק ונגלו מעל אדמתם, גרמו בזה גם פירוד לנוקבא כי ט"ס התחונות שלה נפלו לקליפות והיא חזרה לנקודה תחת היסוד. וז"ש מ"ה אשוה לך וכו', וז"ש מ"י ירפא לך: היינו אם ישובו בני ישראל בתשובה ויתקנו מעשיהם ויעלו מ"ן לזו"ן, הנה אז שוב ימשכו המוחין עילאין אל הו"ן ושוב תעלה הנוקבא לישסו"ת הנק' מ"י, ואו תהיה לך רפואה.

יוד) מי קצה השמים וכו': מ"י פירושו קצה השמים למעלה שהוא ישסו"ת, מ"ה, פירושו קצה השמים למטה. שהוא המלכות, וזה ירש יעקב שהוא ז"א, שהוא מבריה מן הקצה אל הקצה, מן הקצה הראשון שהוא מ"י, עד הקצה האחרון, שהוא מ"ה. משום שהוא עומד באמצע בין ישסו"ת למלכות, ועל כן, מי ברא אלה, שישסו"ת שנקראו מ"י ברא את ז"א ומלכות הנקראים אל"ה.

ביאור הדברים, כי לכאורה היה לו להכתוב לומר מראש השמים ועד קצה השמים, (דפוי דף א' ע"ב)

דאיהו ^ח מבריש מן הקצה אל הקצה, מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י, אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה, בגין דקאים באמצעיתא. ועל דא, מי ברא אלה.

מאמר מי ברא אלה דאליהו

יא) אמר ר"ש, אלעזר בני פסוק מילך, ^ת ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין. שתיק ר' אלעזר. בכה ר"ש, וקאים ^א רגעא חדא. ^ב א"ר שמעון, אלעזר, מאי אלה. אי תימא ככביא ומזלי, הא אתחזן תמן תדיר. ובמ"ה איתבריא, כד"א ^ט בדבר ה' שמים נעשו. אי על מלין סתימין, לא לכתוב אלה, דהא איתגליא איהו.

חלופי גרסאות

ת נ"א ויגלי סתימו (אה"ל). א נ"א שעתא חזא (אה"ל).
ב נ"א אמר ר' אלעזר (אה"ל).

תיד ויצא קצא תרומה תרלט בח"ג צ"ה צו קו ת"ז תכ"ב ד' סג : תס"ט ד' קו.

מסורת הזוהר

ח) (שמות כו) ויצא כט ויחי רצד בשלה קסח תרומה תתצג תתקט תתקכג שמיני קיט בלק לג פנחס רנט כי תצא נח ת"ו ד' יג. ט) (תהלים לג) ב"א שפח וירא תיד ויצא קצא תרומה תרלט בח"ג צ"ה צו קו ת"ז תכ"ב ד' סג : תס"ט ד' קו.

מי ברא אלה דאליהו

הסולם

מאמר

כאן אלא בחינת המוחין דגדלות א' ור"ש היה רוצה לגלות סוד המוחין דגדלות ב', שהוא מוחין עילאין דחיה. ע"כ צוה לו לפסוק דבריו, ויגלה לו סתימא דרזא עילאה דבני עלמא לא ידעין ליה, כי עוד לא היו נגלים מוחין אלו בעולם ור"ש גילה אותם כאן. וזה אמרו, מאי אלה, אי תימא ככביא ומזלי וכו', ר"ש שאל לו, מאי אלה, איזה חידוש משמיענו הכתוב במ"י ברא אלה, שהם הו"וין, אי תימא ככביא ומזלי, דהיינו על המוחין דר"ק דגדלות שהשיגו, וע"ז סובב הכתוב מ"י ברא אלה, כי מוחין דר"ק נק' ככביא ומזלי. ע"ז הקשה, איזה חידוש הוא, הא מתחזי תמן תדיר, כלומר, הלא הם המוחין הרגילים של הו"וין, שאפשר להמשיכם תמיד, דהיינו אפי' בימות החול, ואינם חידוש כל כך שעליהם יראה הכתוב מ"י ברא אלה, ואין לפרש שהמוחין האלו נוהגים תדיר בלי הפסק, כי זה אינו כן, שהרי בקביעות אין לז"א אלא ו"ק בלי דאש, ורק על ידי העלאת מ"ן ותפלה ממשיכים אלו המוחין. אלא הפירוש הוא כנ"ל, שאפשר להמשיכם תדיר, היינו אפילו בימות החול, כי כן הם נמשכים בכל יום בעת תפילת שחרית, ועוד מקשה לו ובמ"ה איתבריא כי אלו המוחין אינם מיוחסים לבינה אלא לזו"ן דאצילות הנק' מ"ה, שמהם יצאו כמ"ש בדבר ה' שהוא ז"א ונוקביה, היא נקי ה', והנוק' דבר.

אלא

ו"ש ועל דא מ"י ברא אלה : כלומר, על אלו המוחין אומר הכתוב מ"י ברא אלה כי מ"י הוא ישו"ת העומד במקום בריאה דא"א, דהיינו מחזה עד הטבור, למטה מפרסא שבגוי מעוהי דא"א, ששם אינה מגיעה עוד הארת ראש דא"א, (כנ"ל אות ז' ד"ה ו"ש דהאי, ע"ש). דע"כ נבחן לבריאה דהיינו לבר מראש דא"א, וע"כ הוא קיימא לשאלה, כנ"ל. ונמצא אחר שהזו"ן משיגים אלו המוחין שהם עולים ומלבישים את המ"י הזה—ונוטלים מקומו מהחזה עד הטבור דא"א, הרי גם המוחין שלהם עתה רק בבחינת בריאה דא"א ו"ש הכתוב, מ"י ברא אלה שהם הו"וין, כלומר הו"וין נטלו מוחין דבריאה מן המ"י.

מאמר מי ברא אלה דאליהו

יא) אמר ר"ש וכו' : אמר ר' שמעון : אלעזר בני, עמד מלדבר, ותתגלה סתימת הסוד העליון, שבני העולם אינם יודעים אותו. שתק ר' אלעזר. בכה ר"ש, ועמד רגע אחד. א"ר שמעון : אלעזר, מהו אל"ה. אם תאמר, שהוא הככבים והמזלות, הלא תמיד הם נראים, ובמ"ה, שהיא מלכות, נבראו. כמו שאתה אומר, בדבר ה' שמים נעשו, דהיינו במלכות הנקראת דבר ה', נעשו השמים, ואם אל"ה נאמר על הדברים הסתומים, לא היה צריך שיכתוב אל"ה, שהרי ככבים ומזלות גלויים הם. ביאור הדברים, כי ר' אלעזר לא גילה (דפרי' דף א' ע"ב)

יב) אלא רזא דא לא אתגליא, בר יומא חד דהוינא על כיה ימא, ואתא אליהו ואמר לי, ר' ידעת מה הוא מי ברא אלה. אמינא ליה, אלין שמיא וחילהון, עובדא דקב"ה דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו, ולברכא ליה, דכתיב * כי אראה שמיך מעשה * (אצבעותיך וגו' ה' אדונינו) מה אדיר שמך בכל הארץ.

יג) א"ל, רבי: מלה סתימא הוה קמי קב"ה, וגלי במתיבתא עלאה, ודא

מסורת הזהר

(תהלים ח) ז"ח סז: (ב) בהשמטות ח"א ד' רסו: ד"י שמות יז בשלח קטו תרומה רסה ספרא דצניעותא נח ויקהל קמד.

מי ברא אלה דאליהו

הסולם

מאמר

בצמצום ב', הוא עבד ברישא דא"א, דהיינו בחכמה שלו נקודה חדא, דהיינו שהעלה המלכות הנק' נקודה לבחי' רישא דא"א, ושם נתקנה הנק' המעלה או"ח להלביש ע"ס דראש א"א, ונסתיים הראש דא"א בספי' החכמה סתימאה, ואשתכח החכמה כדו"ל ובינה וזו"ן דראש א"א יצאו לבר מהראש דהיינו למדרגת הגוף דא"א, וז"ס חכמה אתפשט ואפיק מיניה בינה דהיינו שחכמה הוציאה לבחינת גוף.

ו"ש, ודא פליק למהוי מחשבה: כלומר, נקודת המלכות הזו אשר עלתה לחכמה והחכמה נתקנה על ידה בדכר ונוקבא, היא עלתה משום זה ונעשתה למחשבה דהיינו לבחי' בינה הנקראת מחשבה, והטעם הוא פשוט, כי כיון שעומדת בוונג עם חכמה, היא מקבלת מחכמה, והמקבל מחכמה נבחן לבינה, ולא למלכות, ונמצא שאעפ"י שמשורשה היא מלכות ובחי' נקודה, הרי נעשתה, מחמת העליה לבחי' בינה, ו"ש ודא פליק למהוי מחשבה שזה גרם אל הנקודה למהוי בינה הנקראת מחשבה.

ודע, כי לפעמים נק' בזהר, השם מחשבה על החכמה ופעמים על הבינה, והענין הוא, כי מחשבה, פירושה, הנק' דחכמה, וע"כ יש לכנותה בשם חכמה, כי היא הנק' דחכמה, אמנם מעצם בחינתה הנה היא בינה ולא חכמה, כנ"ל, אכן אין הבינה נקראת בשם מחשבה רק בהיותה בחינת ראש ביחד עם החכמה, וזכור זה.

ו"ש, צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין, כי בהאי נקודה דסליק למהוי מחשבה צייר וחקק כל ה' פרצופי אצילות, שהם א"א או"א וזו"ן, ו"ש, צייר בה, וחקק בה, רומז

יב) אלא רזא דא וכו': אלא סוד זה לא נתגלה אלא ביום אחד שהייתי על חוף הים, ובא אליהו ואמר לי: רבי, הידעת מהו מי ברא אלה. אמרתי לו, אלו הם, השמים וצבאם, מעשה הקב"ה, שיש לבני אדם להסתכל בהם ולברך אותו, שכתוב, כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו', ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

יג) א"ל רבי וכו': אמר לי: רבי, דבר סתום היה לפני הקב"ה, וגילה אותו בשיבה של מעלה, וזה הוא, בשעה שהסתום מכל סתומים רצה להתגלות, עשה בתחילה נקודה אחת, שהיא מלכות, וזו עלתה להיות מחשבה, שהיא בינה, כלומר שהמלכות עלתה ונכללה בבינה, צייר בה את כל הציורים, חקק בה כל החקיקות.

ביאור הדברים, פרצוף עתיק הוא הראש הא' של עולם האצילות, והוא נק' סתימא, דכל סתימין, ועליו אמרו באדרא רבא (דף קל"ה ע"א) כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא לית עמא מתתקנא, מנא לן, מעתיק יומין, דער דלא אתתקן הוא בתיקוניו לא אתתקנו כל אינון דבעי לאתתקנא, וכלהו עלמין אחרבו, וכן איתא באדרא זוטא דף ר"צ ע"א, תאנא, בשעתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בעא לאתתקנא, כלא אתקין כעין דכר ונוקבא וכו' דהאי חכמה אתפשט ואפיק מיניה בינה, ואשכח דכר ונוקבא וה"ס התיקון דצמצום ב'.

וזהו שמבאר כאן ואמר בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגלייא עבד ברישא נקודה חדא, שבעת שעתיקא קדישא רצה להתגלות לעולמות, בכח התיקון דאתתקן (דפ"י דף א' ע"ב * דף ב' ע"א)

הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגליא, עבד ברישא (ז) נקודה חדא, ודא סליק למהוי מחשבה. צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין.

מסורת הזהר

(ז) ב"א ב ז.

מי ברא אלה ואליהו

הסולם

מאמר

אותיות נגד ה' ספי' כח"ב זרין, שאל"ה הן כח"ב, י"ם הן זרין, ועתה אחר שנחלקה כל מדרגה לב' חצאים, שכתר וחכמה נשארו, ובינה זרין נפלו ממנה, כנ"ל, נמצא כי לא נשארו בכל מדרגה, זולת ב' האותיות מ"י, וג' אותיות אל"ה נפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה.

ואין לשאול, כי לפי"ז היו צריכות להשאר ב' אותיות אל"ה במדרגה, והי"ם היו צריכות לנפול ממנה להמדרגה התחתונה. והענין הוא שיש תמיד ערך הפוך בין הכלים לאורות. בי זה הכלל, בכלים באים העליונים מתחלה, דהיינו תחלה בא הכלי דכתר ואח"כ הכלי דחכמה וכו' עד כלי המלכות לבסוף. והיפוכו הוא באורות שבהם באים התחתונים תחילה מתחילה בא אור המלכות, ואח"כ אור הז"א, ואח"כ אור הבינה, וכו' עד אור הכתר לבסוף. ולפיכך אם אין מבחינת הכלים אלא ב' הכלים של כתר ושל חכמה, הרי אין בהם אלא ב' האורות, אור המלכות ואור הז"א הנק' ו"ק, ולפיכך אנו מבחינים שרק ב' האותיות מ"י נשארו, במדרגה שה"ס אור המלכות ואור הז"א של השם אלהים, אבל ג' אותיות אל"ה נפלו מהם, וע"כ נעשתה כל מדרגה מחוסרת ג"ר שבה.

וזה אמרו צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין שרומזין בזה על התחלקות כל מדרגה לב' חצאים מכח סליקת הנקודה למהוי מחשבה, צייר בה כל ציורין היינו על ב' האותיות מ"י שנשארים בכל המדרגה צייר הציור דאוי' חקק בה כל גליפין היינו ג' האותיות אל"ה שנפלו מכל מדרגה ונחסרה מהם, כי מסבת חסרון לא נשאר במדרגה זולת אור המלכות ואור הז"א, וג' האורות דכח"ב חסרים מהן, כי אין אור בלי כלי. באופן שאם שוב ישיגו הכלים דבינה זרין תיכף ישיגו גם ג"ר דאורות. כי זה תלוי בזה. וזכור דברים האלו המבוארים כאן, כי הם יסוד כל החכמה.

ואגליף

רומז בזה לענין רב, כי צייר בה פירושו, שנאצל על ידה כלהו ציורין, שהם ה"פ אצילות דהיינו ע"י הזווג שנעשה על המסך דהאי נקודה דסלקא למהוי מחשבה, יצאו קומת ו"ק דאוי' ואוי' בכלים דכתר וחכמה בכל פרצוף ופרצוף, אבל חקק בה כל גליפין, פירושו ענין חסרון, דהיינו שעם עלית הנקודה למהוי מחשבה, נעשו חסרונות וחקיקות, שהם הכנות לבחי' בית קבול על האורות בכלהו פרצופי אצילות. ומתוך שענין זה הוא יסוד כל המוחין דאצילות, יש לבארו היטב.

והענין הוא, כי עלית הנקודה לבחינת מחשבה שהיא בינה, נמצא בזה שנעשה סיום חדש בע"ס דכל מדרגה, כי הנקודה, שה"ס המלכות עם המסך שבה, שהיתה עומדת לזווג במקום מלכות של ע"ס דראש הנק' פה, וסיימה שם בחי' הראש, עלתה עתה למקום הבינה של ראש הנק' נקבי עינים, דהיינו נוקבא דחכמה שהיא בינה, ונעשה הזווג על המסך שלה, שם במקום נקבי עינים וסיימה שם את הראש, וג' הספירות בינה ז"א ומלכות של הראש הנק' אח"פ, ירדו מתחת מקום הסיום של הראש, דהיינו למדרגת גוף, ועד"ז נעשה בהכרח גם בע"ס דגוף, אשר המלכות המסיימת את הגוף של הפרצוף, שהיתה עומדת מקודם לכן במקום הנקודה האמצעית שהיא המלכות דע"ס דגוף, הנק' סיום רגלין, עלתה עתה למקום בינה של הגוף, הנקראת ת"ת, כי חג"ת דגוף הם כח"ב, וסיימה את הגוף שם בת"ת. במקום החזה, ואלו ג' הספירות בינה זרין דגוף הנק' תנהי"ם. יצאו מבחינת אצילות ונפלו לבחי' בי"ע דפרודא.

הרי שבסבת עלית הנקודה למהוי מחשבה נבקעה כל מדרגה לב' חצאים שחציו העליון, שהם בתר חכמה נשארו במדרגה, והבינה וז"א ונוקבא דכל מדרגה נאבדו ממנה וירדו למדרגה שמתחתיה. וז"ס ענין התחלקות של השם אלהים על מ"י אל"ה, כי מדרגה שלמה בע"ס כח"ב זרין נק' בשם קדוש אלהים, שבו ה' (דפרי דף ב' ע"א)

יד) ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימא קדש קדישין בניינא עמיקא דנפיק מגו מחשבה, ואקרי מי ג שירותא לבנינא קיימא ולא קיימא, עמיק וסתים בשמא. לא אקרי אלא מי. בעא לאתגלייא ולא תקרי

חלופי גרסאות

ג נ"א ראשיתא.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה דאליהו

במלכות דראש א"א, הנק' בוצינא קדישא סתימא, והיא גליפו דחד ציורא סתימא קדיש קדישין אשר הגליפו החדשה הוּ ממשיך חד ציורא דהיינו קומה של ע"ס, שהוא קדש קדישין, והוא קומת ג"ר הנק' קדש קדישין, והוא משום דנפק מגו מחשבה, משום דהאי נקודה דסלקא להיות מחשבה, הנה עתה חזרה ונפק מגו מחשבה, ובאה למקומה האמיתי למקום המלכות דראש. וע"כ ג' הכלים בינה ז"א ונק' שהם אל"ה, חזרו עתה למדרגה של הראש, ונשתלם שם אלהים. ומה שמכנה את הקומה הזו דג"ר בשם ציורא סתימא, יתבאר בהמשך.

וה"ש, ואקרי מ"י שירותא לבנינא: כלומר, אע"פ שכבר התחברו אל"ה במ"י ונעשה השם אלהים כנ"ל, מ"מ עדיין נק' רק מ"י והוא שירותא לבנינא. הוא התחלה לבנין השם אלהים, כי הבנין עוד לא נשלם, כמו שמפרש והולך.

וה"ש, קיימא ולא קיימא, כלומר מצד אחד כבר קיימא בנינא בכל השלימות, שהרי מקום הזווג חזר למקומו בפה דראש, ובינה וזו"ן חזרו למדרגה, וכן ג"ר דאורות, והשם אלהים נשלם. אמנם מצד ב' לא קיימא עוד בנינא דשמא, כי הוא עמיק וסתים בשמא כלומר שהאורות של השם אלהים הם עוד עמוקים וסתומים ואינם מאירים באל"ה, שהם בינה וזו"ן שעלו למקום הראש. והוא מטעם, כי מחמת עלייתם לראש א"א, ששם מאירה החכמה בלבדה, הנה אין בקומה הזו אלא אור החכמה, וכיון שהם ז"ת, וז"ת שעלו אינן יכולות לקבל החכמה בלי התלבשות תוך חסדים, וחסדים אין להם שם, ע"כ אינם יכולים לקבל גם החכמה. ולפיכך נבחן שהשם עמיק וסתים ואינו מתפשט עוד בג' אותיות אל"ה. ומטעם זה נבחן עוד בנין קומה זו בבחי' לא קיימא ועדיין אל"ה אינם מגולים בה. וזה אמרו שלפני זה לא אקרי אלא מי כי האותיות אל"ה עוד סתומות בשמא דאלהים, ואין שם רק מ"י.

וה"ש

יד) ואגליף גו בוצינא וכו': וחקק בתוך הגר הקדוש הסתום, שהיא המלכות שנכללה בבניה, חקיקה של ציור סתום אחד, קדש קדשים, שהוא בנין עמוק היצא מתוך המחשבה, שה"ס ג"ר, ונקרא מ"י, שהוא התחלה אל הבנין, והוא עומד ואינו עומד, הוא עמוק וסתום בשם אלקים, ועוד אינו נקרא אלא מ"י דאלקים, דהיינו שחסרות אותיות אלה מהשם אלקים. רצה להתגלות ולהקרא בשם זה אלקים, הוא התלבש בלבוש יקר המאיר, שהוא אור החסדים. וברא אל"ה, ועלו אותיות אל"ה בשם אלקים, שנתחברו אותיות אלו באלו, דהיינו אותיות מ"י באותיות אל"ה, ונשלם השם אלהים. וכל עוד שלא ברא אל"ה, לא עלה בשם אלהים. ואלו שחטאו בעגל, אמרו על סוד זה אל"ה אלהיך ישראל.

ביאור הדברים, כי על ידי עליית מ"ן מתחתונים נמשך אור חדש מע"ב ס"ג דא"ק, שבהיות האור הזה מע"ב ס"ג דא"ק, שלמעלה מצמצום ב' הנ"ל, הובקע כל מדרגה לשתיים, ע"כ בעת שנמשך האור הזה לראש א"א, הוא חוזר ומוריד את הנקודה מתוך המחשבה שהיא מקום הבינה, חזרה למקומה, למקום המלכות של הראש, כמו שהי' לפני צמצום ב' וג' הספירות בינה, ז"א ומלכות שנפלו מהראש, נמצאות חוזרות לבחינת ראש, שהרי הזווג נעשה במקום המלכות שלמטה מהן. ונבחן שהשם אלהים חזר ונתגלה, כי ג' האותיות אל"ה חזרו ונתחברו אל המ"י במדרגה אחת, ונשלם שם אלהים במדרגה. וכיון שחזרו בינה וזו"ן דכלים חזרו גם ג"ר דאורות כנ"ל, ונתלבשו כח"ב זו"ן דאורות בה' אותיות דשם אלהים: אורות כח"ב באל"ה, אורות זו"ן כ"ם. וזכור זאת היטב שאל"ה הנפולים הם בח"ב כלי בינה וזו"ן החסדים למדרגה, אבל בעת שאל"ה מתחברות בשם אלהים הן נעשות אורות כח"ב. שהוא מטעם הערך ההפוך שבין הכלים לאורות כנ"ל.

וזה אמרו ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא, היינו שנחקק מסך ומקום זווג מחדש (דפ"ל ק"ב ע"א)

ט ד בשמא דא, ואתלבש בלבוש יקר דנהיר, ה וברא אל"ה, וסליק אל"ה בשמא. אתחברון אתון אלין באלין ו ואשתלים בשמא אלהים. ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים. ואינון דחבו ו בעגלא. על רזא זנא אמרו ו אלה אלהיך ישראל.

טו וכמה דאשתתף מ"י באלה, הכי הוא ו ז שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא. ופרח אליהו ולא חמינא ליה. ומניה ידענא ה מלה דאוקימנא

חלופי גרסאות

ד נ"א בשמא דא, ל"ג. נ"א ל"ג דא. ה נ"א וברא אלה וסליק בשמא אלקים אתחברון אתון אלין באלין ואשתלים בשמא ועד וכו', (אה"ל). ו נ"א בעלמא. ז נ"א הכא הוא שמא דא אשתתף (אה"ל). ח נ"א מלה דא וקאימנא (אה"ל).

מסורת הזהר

ח משפטים רב. ו משפטים רב. ט (שמות לב) ב"א רלב ויחי שעז שמות רפג כי תשא פה פקודי שח בלק שצב. ע משפטים רד.

מי ברא אלה דאליהו

שהמ"י השפיע להם אור החסדים ללבוש, לא היו אל"ה יכולות לקבל כלום ממ"י ולא האיר באלהים אלא מ"י בלבד. כנ"ל. וז"ש, דחבו בעגלא וכו' אלה אלהיך ישראל: כי הם פגמו בהאי לבוש יקר דנהיר הנ"ל, וע"כ המ"י גפרד מן אל"ה ולכן אמרו אל"ה אלהיך, ויצא השפע לאלהים אחרים.

טו וכמה דאשתתף וכו': וכמו שנתחברו מ"י באל"ה והיו לשם אלקים, ע"י לבוש יקר המאיר שהוא אור החסדים, כך השם מתחבר תמיד, ע"י לבוש יקר המאיר. ובסוד זה מתקיים העולם, שהסוד"ה עולם חסד יבנה. ואליהו פרח, ולא ראיתי אותו. וממנו ידעתי הדבר, שעמדתי על הסוד והסתר שלו. בא ר' אלעזר, וכל החברים, והשתטחו לפניו. בכו ואמרו, אם לא היינו באים לעולם, אלא לשמוע את זה, היה די לנו.

פירוש, באותו הדרך שנתבאר דלא סליק בשמא אלהים עד דקומת החכמה אתלבש בלבוש יקר דנהיר ואז אשתתף מ"י באל"ה וסליק בשמא אלהים הכי הוא שמא דאשתתף תדיר כן הוא קיים לעד לנצחיות, ולא סליק בשמא בלאו הכי. וברזא דא אתקיים עלמא, גם עלמא תתאה שהיא הנוקבא הנק' מ"ה, מקבל המוחין בדרך זה של שיתוף מ"י באל"ה ואשתלים לגמרי כמו עלמא עילאה, כמו שר' שמעון הולך ומבאר. וזהו לאפוקי מר' אלעזר שאמר על עלמא תתאה, כיון דמטי תמן מ"ה, מ"ה ידעת וכו' הא כלא פתים פדקדמיתא, ע"ש. נמצא לדבריו דלא אתקיים עלמא תתאה כמו עלמא עילאה. וז"ש וברזא דא אתקיים עלמא

הסולם

מאמר

ו"ש, בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא כיון דכבר נשלם השם, כי כבר עלו אל"ה לראש, ועכ"ז אינו מאירות כלל, כנ"ל. וזה אמרו, בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא אלהים. אתלבש בלבוש יקר דנהיר. פירוש, כיון דכל הסיתום של השם שאינו יכול להאיר באל"ה הוא מחמת חסרון הלבוש דחסדים, שאין ז"ת יכולות לקבל אור חכמה בלי חסדים, כנ"ל. ע"כ חזר ועשה הזווג דקטנות, כבעת היותו בגוף דא"א, והמשיך קומת החסדים, והקומה דחכמה נתלבשה באור החסדים שהמשיכה, והאור ההוא נעשה אל הקומה לבוש יקר דנהיר אשר דרך הלבוש הזה דחסדים, הוא יכול להאיר את אור החכמה בז"ת שהן אל"ה. וזהו אמרו, אתלבש בלבוש יקר דנהיר.

וברא אל"ה וסליק אל"ה בשמא, היינו על ידי הלבוש היקר הנ"ל שהוא קומת החסדים, שקבל מבחינת זווג הגוף, שלמטה מחזה הנק' בריאה, ברא אלה, דהיינו שהשפיע האור ההוא לאל"ה, וע"כ סליק אל"ה בשמא כי מאחר שכבר יש להם לבוש יקר מחסדים הן יכולות לקבל בו גם חכמה, ואז נגלו אל"ה בשמא אלהים כי עתה מאירים בו הבינה וזו"ן בתכלית השלמות שבהם, ונבחנו, כי עתה נשתלם ונתגלה שמא דאלהים. וזה אמרו אתחברון אתון אלין באלין היינו מ"י באל"ה. ואשתלים בשמא אלהים כי עתה מקבלות אל"ה קומת החכמה מפאת שהשיגו לבוש דחסדים, וכל ה' אותיות אלהים מאירות בשלמותן. וזה אמרו, ועד דלא ברא אל"ה לא סליק בשמא אלהים, כי מטרם (דפו"י דף ב' ע"א)

על רזא וסתר א דילה. אתא ר' אלעזר וכלהו חבריא ואשתתחו קמיה, בכו ואמרו, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

מאמר אמא אוזיפת לברתא מאנהא

(טז) א"ר שמעון, ט על דא, שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא, דכתיב (ז) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו' וכתוב (ח) מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר ט תנה הודך על השמים, על השמים, איהו לסלקא בשמא. בגין דברא (ק) נהורא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(פ) (תהלים ח) לעיל אות יב. (צ) לעיל אות יב. ט ג"א ל"ג על דא (אה"ל). י ג"א איהי (אה"ל). (ק) בלק שנה.

דרך אמת ט ס"ת מלכ"ה.

אמא אוזיפת לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

שגם עלמא תתאה מ"ה, אתקיים בשמא אלהים מעלמא עילאה, שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא היה כח למ"ה לאפיק תולדות אלו שמיא וחיליהון. ולכן אומר הכתוב, אשר תנה הודך על השמים, להשמיענו, שהמוחין נמשכים משם אלהים דיסו"ת ע"י השיתוף דמ"י באל"ה שהן ממעל השמים שהם ז"א. וז"ש על השמים איהו לסלקא בשמא, שההוד שהוא המוחין, הוא על השמים מעל לז"א, שהוא ישו"ת, שבו סליק בשמא אלהים, שהוא מ"י ברא אל"ה. כנ"ל. אבל בשמים עצמו, שהם ז"א אין שם מ"י רק מ"ה. כנ"ל.

עלמא כגוונא דעלמא עילאה. וע"כ פסק ר"ש לדבריו לעיל. והנה אליהו לא פירש אלא סדר המוחין, ובנין שמא אלקים באו"א לבד, אבל לא ביאר כלום, איך סדר בנין אלקים הוא בנוקבא, וזהו שמפרש ר"ש בעצמן עד סוף המאמר.

מאמר אמא אוזיפת לברתא מאנהא

(טז) א"ר שמעון וכו': אר"ש, על כן השמים וצבאם נבראו במ"ה שהוא המלכות. כי כתוב, כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'. ומקודם לכן כתוב, מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. הרי השמים נבראו בשם מ"ה, שהוא המלכות והכתוב, על השמים, המורה על הבינה הנקראת מ"י, שהוא מעל ז"א. הנקרא שמים, הפירוש הוא, שעולה בשם אלקים. פירוש. מ"ה, שהוא מלכות. עולה ונכלל בבינה הנקראת אלקים. אחר שברא אור לאורו, דהיינו אחר שברא אור חסדים ללבוש יקר אל אור החכמה שבשם מ"י (כנ"ל אות י"ד) שאז נתלבשו זה בזה, והמלכות עלתה בשם העליון אלקים. שהוא שם הבינה. שהמלכות נכללת בה. וע"כ, בראשית ברא אלקים. היינו אלקים העליון, שהוא בינה, ולא מלכות. כי מ"ה, שהוא מלכות, אינו כך ולא נבנה בסוד מ"י אלה, שאמרנו.

והנה אחר שנמשכה קומת החכמה מחמת הנקודה דחזר ונפיק מגו מחשבה, חזר ועשה זווג דו"ק להמשכת אור חסדים, ואתלבש אור חכמה באור חסדים, ואז מ"י נהיר באל"ה. כנ"ל. וז"ש בגין דברא נהורא לנהוריה דהיינו אור חסדים אל אור החכמה ואתלבש דא ברא וסליק בשמא עילאה ונתלבש אור החכמה באור החסדים, וע"כ הגיעו המוחין ממ"י לאל"ה, ואתחברו אתוון אלו באלו וסליק בשמא אלהים. כנ"ל. והוא בשמא עילאה, דהיינו מעל השמים, מיסו"ת שבהם מ"י, אבל לא בשמים שהוא מ"ה. וז"ש, מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני, כי מ"י שהיא בינה, אשר מעת צמצום א' לא היה בה שום צמצום כלל, כי הצמצום לא היה שם אלא על הנקודה האמצעית לבדה, שהיא המלכות, שנצטמצמה שלא לקבל בה אור, ונתתקנה בסוד הזווג דהכאה להעלות אר"ח

פירוש. כיון דעלמא תתאה, מ"ה ממשיך המוחין בשמא אלהים מעלמא עילאה, ע"כ היתה היכולת שיבראו שמים וחיליהון ע"י מ"ה, כי אין תולדות בלי מוחין עילאין הנ"ל, שהם מוחין דחיה. וזה אמרו, ועל דא משום (דפו"י דף ב' ע"א)

לנהוריה, ואתלבש דא בדא וסליק בשמא עלאה. ועל כ דא ה בראשית ברא
אלהים. דא אלהים עלאה, דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני.

יז) אלא בשעתא דאתמשכן אתוון ג אלין אל"ה מלעילא לתתא, ואמא
ה אוזיפת לברתא מאנהא, ה וקשיטא לה בקישוטהא. ואימתי קשיטא לה בקישוטהא

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ה (בראשית א) הקסה"ז כב לט קנא קפט ב"א יג דש
שי שכו שמא ב"ב כח לב לג רמא שעה תולדות קפב
ויחי תשפא בהשמטות ה"א דף רגא. רנו : רסב :
ד"י וזארא ח בא מז קד יתרו שצח תמא תרומה יח תריח תרלט ספרא דצניעותא ז נח פקודי יב ריא
בהשמטות ה"ב ד' רעה. ד"י שלח קנג פנחס שצו ת"ז בהקדמה ד' ד : יג. ת"א ד' יו. תי"א ד' כו :
תכ"א ד' מב : מח : תכ"ו ד' עא. תל"ח עח : ת"ג ד' טו. תנ"א ד' פו : תנ"ב ד' פז. תנ"ג ד' פח :
תנ"ד ד' פט : תנ"ה ד' פת. תנ"ו ד' פט : תנ"ח ד' צא : תס"ד ד' סה. תס"ה ד' צו. תס"ח ד' צח : תס"ט
ד' קא. ת"ע ד' קכ. ז"ח ד' ג ט"א ד' ה ט"א ט"ד ד' ו ט"א ד' יג ט"ד ד' לד ט"ב ט"ד
ד' מג ט"א ט"ג ט"ד ד' טו ט"א ט"ג ט"ד ד' צג ט"ג ד' קג ט"ב ד' קיב ט"ג ד' קטו ט"ב ט"ב ט"ג
ט"ד ד' קכא ט"ג.

דרך אמת ט) מלוה מלבושיה.

אמא אוזיפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

אלהים, ע"י דחזר ונפיק מגו מחשבה, ולא
במ"ה.

יז) אלא בשעתא דאתמשכן וכו' :
אלא בשעה שאותיות אלו אל"ה נמשכות
ממעלה, מבינה, למטה, למלכות, כי האם משאלת
בגדיה לבת ומקשטת אותה בקישוטיה. אז
נמשך השם אלקים מבינה שהיא האם למלכות
שהיא הבת. ומתי מקשטת אותה בקישוטיה
כראוי. היינו, בשעה שנראה לפניה כל זכר.
שאו כתוב עליה, אל פני הארון ה'. כי אז
נקראת המלכות ארון, שהוא לשון זכר. כמו
שאתה אומר, הנה ארון הברית ארון כל
הארץ. הרי הכתוב קורא את המלכות המכונה
ארון הברית בשם ארון כל הארץ. שהוא שם
זכר. והיינו משום שקבלה את הכלים המכונים
בגדים, והמוחזין המכונים קישוטיה. מהאם
שהיא בינה. כי אז יוצאת ה' מן מ"ה
ובנקומה נכנסת י', ונקראת המלכות מ"י
כמו הבינה. ואז היא מתקשטת בבגדי זכר,
דהיינו בגדים דבינה כנ"ל, כנגד כל ישראל.
ביאור הדברים, כמו שנתבאר (לעיל אות
י"ג). דאחר דעבד ברישא דא"א נקודה חדא
דא סליק למהוי מחשבה, כי החכמה
נתקנה בה כעין דכר ונוקבא. הנה אז צייר
בה כל ציורין, שכל הקומות דה"פ אצילות
נצטיירו בה, באופן שאין יותר מכתר חכמה
בכל

אר"ה, אבל ט"ס הראשונות היו נקיות מכל
צמצום, והיו ראויות לקבל אור החכמה, אלא
רק בצמצום הב', כדי להמתיק המלכות במדת
הרחמים, סליק המלכות לאבא, ואבא אתתקן
בה כעין דכר ונוקבא, וקבלה המלכות מקום
בינה, והנקודה שהיא מלכות סליק למהוי
מחשבה, בינה, ומאז נצטמצמה גם הבינה
ונתקנה במסך שלא לקבל אור החכמה
בתוכה, כדי לקבל הווג דהכאה ולהעלות
אר"ה, כנ"ל. הרי שהבינה ממקורה ראויה
לקבל חכמה בלי שום צמצום, ומה שקבלה
בתוכה הצמצום והמסך, לא היה אלא להמתיק
המלכות. ולפיכך ע"י העלאת מ"ן מתחתונים.
נמשך אור חדש מע"ב ס"ג דא"ק, המוריד
בחזרה את הנקודה ממקום בינה למקומה,
למלכות, כמו שהיה בצמצום א', ונפק הנקודה
ממחשבה: ע"י זה נטהרת הבינה מכל צמצום
וחוזרת ומקבלת אור חכמה כמ"ש לעיל. ואחר
שקומת החכמה מתלבשת בחסדים מאירה מ"י
באל"ה ומתגלה שם אלהים. והנה כל הבנין
הזה דשמא אלהים לא יתכן כלל במ"ה, כי
המ"ה היא קצה השמים לתתא, דהיינו המלכות
עצמה. שעליה היה הצמצום ממקורה גם
בצמצום א' ואינה ראויה לקבל בתוכה שום
הארת חכמה, וז"ש מ"ה לא הוי הכי ולא
אתבני, כי רק במ"י שייך כל הבנין של שם
(דפרי דף ב' ע"א)

כדקא חזי. בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא, דכתיב (ו) אל פני האדון ה', ודא אקרי אדון, כד"א (ח) הנה ארון הברית אדון כל הארץ. כדין נפקת ה' ואעילת י, ואתקשיטת במאני דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל.

מסורת הזהר

(ט) (שמות כג) בא ככו משפטים תקמד תקמה. (ת) (יהושע ג) ב"א שזד ב"ב רמב ויחי שצב בהשמטות ח"א ד' רנא : די שמות ריג.

אמא אויטא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

וזוין דא"א למדרגת הראש שלו, הנה לוקחים עמהם גם האור"א, כי כבר נעשו למדרגה אחת בשעת הקטנות, ונמצאים משום זה גם בגדלות, שאור"א עלו עתה עמהם לראש דא"א, שנעשו ג"כ שוים כמוהו ומקבלים אותם המוחין שבראש דא"א הנק' קדש קדשין.

בכל קומה, בא"א ואור"א וזוין, וחקק בה כל גליפין, שבכחה נפרדו ג' ספירות בינה וז"א ומלכות מכל קומה למדרגה שמתחתיה : כי בינה ז"א ומלכות דא"א נפלו לאור"א, ובינה ז"א ומלכות דאור"א נפלו לזוין, ובינה ז"א ומלכות דזוין נפלו לבי"ע. ע"ש.

ונתבאר שם בהסולם, שאלו ב' הספירות שנשארו במדרגה, שהן כתר וחכמה הן נק' מ"י. ואלו ג' ספירות שנפרדו מכל מדרגה, הן נק' ג' אותיות אל"ה.

וזה אמרו, בשעתא דאתמשכן אתוון אלין אל"ה מלעילא לתתא, דהיינו בעת דנקודה סלקא למהוי מחשבה, כנ"ל, שאז נפרדו ג' האותיות אל"ה מאור"א ונפלו למדרגה שמתחתיהם שהם הזוין, כנ"ל. כי אז נבחן שאל"ה דאור"א שהן בזוין נמשכו מלעילא לתתא ונתלבשו תוך הזוין, כי אל"ה דאבא שהוא יש"ס נמשך לז"א. ואל"ה דאמא שהיא תבונה נמשכה לנוקבא.

ועד"ז ממש, עלו הזוין לאור"א, כי אחר שאור"א קבלו המוחין שבראש א"א, נפיק גם בהם הנקודה מגו מחשבה למקום המלכות, שבזה הוחזרו הבינה וזוין שלהם אל מדרגתם דאור"א כנ"ל בא"א. והנה בה בעת, שהכלים בינה וזוין חזרו ועלו לאור"א, לקחו עמהם גם את הזוין המלבישים עליהם, ועולים גם הזוין לאור"א ומקבלים המוחין דקדש קדשין אשר שם.

וזה אמרו ואמא אויפית לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטהא, כלומר, כיון דג' אותיות אל"ה דאמא נמשכו אל הנוקבא במצב הקטנות, כנ"ל, שזה נבחן דאמא אויפית לברתא מאנהא, כי עי"ז שג' הכלים בינה וזוין שהם אל"ה, נפרדו מאמא ונפלו לנוקבא, הרי הן נעשו לבחינת נוק' ממש, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו. ונבחן שאמא השאילה כלים אל"ה שלה לברתא שהיא הנוקבא, כי עתה משמשת עמהם הנוק'. ועם זה נמצא ג"כ דקשיט לה בקישוטהא, היינו לעת גדלות, שג' הכלים אל"ה בינה וזוין דאמא חוזרים לאמא, הנה אז עולה עמהם גם הנוקבא לאמא, כנ"ל. ואז מקבלת הנוקבא המוחין דקדש קדשין שבאמא, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, כנ"ל. ונמצא עתה, שמתוך שאמא אויפית מאנהא אל"ה לברתא בעת הקטנות, ע"כ קשיט לה, בקישוטהא, שהם המוחין, בעת הגדלות, ונמצאת מתקשטת בקישוטינ דאמא.

ו"ש, ואמא אויפית לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטהא, היינו בעת ביאת המוחין גדלות המבוארים לעיל בדברי ר"ש, שנמשך גליפו דחד ציורא פתימאה קדש קדשין, בניינא עמיקא דינפיק מגו מחשבה. שפירושו, שהנקודה חזר ונפיק מגו מחשבה למקומה, למלכות, שבזה הוחזרו ג' הכלים בינה וזוין למדרגה, ונמשכו ג' האורות דכח"ב הנק' קדש קדשין, ע"ש. ותדע, כי בעת שהוחזרו הכלים בינה וזוין מהגוף אל ראש דא"א, נמשכו עמהם גם אור"א המלבישים עליהם, ועלו גם הם לראש דא"א, וקבלו שם אותם המוחין דקדש קדשין שבראש א"א. והטעם הוא, כי זה הכלל, העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, וכן התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ולפיכך במצב הקטנות, שבינה וזוין נפרדו מהראש דא"א ונפלו לגוף שלו שהם מלובשים באור"א מפה ולמטה, נעשו הבינה וזוין דא"א לבחי' אור"א ממש. וע"כ במצב הגדלות שחזרו הבינה (דפוי דף ב' ע"א)

ואימתי קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזי, כי יש ב' מיני קישוטינ מאמא אל הנוקבא, שהם המוחין דג"ר : או מאמא תתא הנקראת תבונה

(ח) ואתון אחרנין משכן לון ישראל מעילא לגבי אתר דא: (א) אלה אזכרה, אדכרנא בפומאי, ושפיכנא דמעאי, ברעות נפשי, בגין לאמשכא אתון אלין, וכדין אדם מעילא עד בית אלהים, למהוי אלהים כגוונא דלילה. ובמאי

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

נ ג"א ברעות נפשי בגין לאמשכא אתון אלין ל"ג (אה"ל).

(א) (תהלים מב).

הסולם

מאמר

אמא אויפא לברתא מאנהא

דה' זו דמ"ה נפקת ממנה ואעילת י' במקום ה' ונק' מ"י כמו אמא. ואז אתבניאת בשמא אלהים כמו אמא.

(ח) ואתון אחרנין וכו': והאותיות האחרות. דהיינו אל"ה, ממשכות להם ישראל מלמעלה, מן הבינה. אל מקום זה. דהיינו אל המלכות הנקראת עתה בשם מ"י כמו הבינה. אל"ה אזכרה. פירושה, הנני מזכיר אותיות אל"ה בפי, ואני שופך דמעות ברצון נפשי. כדי להמשיך אותיות אלו אל"ה, מן הבינה. ואז אדרם מלמעלה מבינה. עד בית אלקים, שהוא המלכות. כדי שהמלכות תהיה נקראת אלקים כעין הבינה שנקראת אלקים. ובמה אמשיך אותן. היינו, בקול רנה ותודה המון חזנג. א"ר אלעזר, השתיקה שלי בנתה את המקדש של מעלה שהוא בינה. ואת המקדש של מטה, שהוא מלכות. ובודאי, הוא כמו שאנשים אומרים, מלה בסלע, והשתיקה בשנים. מלה בסלע, היינו הפירוש שאמרת והעירותי עליו. שתיקה בשנים. היינו השתיקה ששתקתי. עשוה פי שנים, כי נבראו ונבנו ב' עולמות ביחד, שהם בינה ומלכות. כי אם לא עמדתי מלדבר (כנ"ל אות י"א) לא השגתי היחוד של ב' עולמות אלו.

פירושו, אחר דנפקת ה' מ"ה ואעילת י' אל ה' ונק' מ"י או ממשכים לה ישראל ע"י עלית מ"ן אותיות אחרות אל"ה, לגבי אתר דא. דהיינו מ"י, והנוקבא סלקא בשמא אלהים. וענין המשכה זו כבר נתבאר לעיל. דאל"ה דעליון נופלות לתחתון בעת קטנות. וע"כ הן נמשכות לתחתון בעת הגדלות. כי בעת שהבינה ותו"מ דעליון, שהם אתון אל"ה, חוזרים לראש דעליון, הם לוקחים עמהם גם התחתון, והתחתון קונה את אתון אל"ה ואת המוחין שבהם, מחמת היותו עמהם יחד בראש דעליון. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. (כנ"ל אות י"ז ד"ה וז"ש ואמא). וז"ש, ואתון אחרנין וכו' אל"ה אזכרה וכו' בנין לאמשכא אתון, ה"ס העלאת מ"ן דישאל מעליון מ"ן כדי להמשיך המוחין גדלות ע"י המשכת

תבונה העומדת מחוזה ולמטה דא"א, או מאמא עילאה העומדת מחוזה ולמעלה דא"א. וכשהנוקבא עולה לתבונה והתבונה מקשטת לה בקישוטהא דילה, נבחן שעדיין הקישוטיין האלו אינם כדקא חזי, משום, שאז עוד נמצאת הנוקבא בבחינת קיימא לשאלה, כמו התבונה שמטרם עלית מ"ן כנ"ל (אות ח' ד"ה והנד). וע"כ אינן כדקא חזי. אלא בעת שהנוקבא עולה למקום אמא עילאה שמחזה ולמעלה דא"א. ואמא עילאה מקשטת לנוקבא בקישוטיין דילה. אז נבחן שהקישוטיין הם כדקא חזי, כמו שמפרש והולך.

בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא וכו' ודא אקרי אדון: בעת שהנוקבא עולה לתבונה ומקבלת המוחין ממנה. הנה או עוד הקישוטיין אינם כדקא חזי, כי היא עוד קיימא לשאלה, שפירושו, שצריכה עוד להעלות מ"ן מן התחתונים כדי להשתלם לגמרי, כנ"ל. ואז נבחן, שהזכרים שבישראל מקבלים מן ז"א שעלה לישראל סבא. אבל בעת שנוקבא עולה לאמא עילאה, הרי היא נשלמת לגמרי ואינה קיימת עוד לשאלה. דהיינו לקבל מ"ן, ואז היא נחשבת לדכורא, והזכרים שבישראל מקבלים ממנה.

וז"ש בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא, דהיינו שכל הזכרים בישראל מתראים לפניה ומקבלים ממנה. ודא אקרי אדון כלומר, שאז אינה נקראת בשם אדנ"י שהיא בחי' נקבה, אלא בשם אדון שהוא זכר. והוא מפני שאינה קיימא לשאלה עוד, כי אין ענין עלית מ"ן נוהג עוד בה, וע"כ נחשבת לזכר. וז"ש, הנה ארון הברית אדון כל הארץ: ארון נק' הנוקבא, כי היסוד דז"א הנק' ברית עייל בה. הרי שהכתוב מכנה את הנוקבא בשם אדון כל הארץ, שהוא שם זכר. וז"ש, כדון נפקת ה' ואעילת י': היינו ה' דמ"ה נפקת ממנה, כי ה' זו דמ"ה מורה שהיא קיימא לשאלה, כנ"ל, שפירושה מ"ה ידעת וכו' הא כלא סתים כדקדמיתא, ע"ש. הרי שה' דמ"ה מורה על קיימא לשאלה. ואומר (דפו"י דף ב' ע"א)

בקול רנה ותודה המון חוגג. א"ר אלעזר, שתיקא דילי בנה מקדשא לעילא, ובנה מקדשא לתתא. ובודאי מלה בסלע, משתוקא ב בתרין. מלה בסלע, מה דאמרנא ואתערנא ביה, משתוקא בשתים ב מה דשתיקנא, דאברו ואיבנו תרין עלמין כחדא.

(יט) אמר ר' שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא, דכתיב א המוציא במספר צבאם, תרין דרגין אינון, דאיצטריך למהוי רשים כל חד מינייהו, חד דא דאתמר א מ"ה, וחד ד מ"י, ה) דא עלאה, ודא תתאה : דא עלאה רשים ואמר

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ב) (ישעיה מ) חיי רה נח רי יתרו קמה משפטים רח תרומה תשעא תתלה ויקהל רפו פקודי רטו ר"ת ז' תמ"ט ד' טה : תנ"ג ד' טו. תנ"ז ד' צא. : ז"ח ד' לו ט"ב. ג) לעיל אות ת. ד) לעיל אות ז. ה) תרומה ח טו ריט.

אמא אויפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

הנה ה' הידיעה של המוציא רומח על אותה שנודעת. שזו מדרגה התחתונה, דהיינו מ"ה. והכל אחד. ששתייהן הן במדרגה אחת נעוהיא מלכות, אלא העליונה היא מ"י דמלכות והתחתונה היא מ"ה דמלכות. המוציא במספר. פירושו, כי מספר ששים רבוא הם הכוכבים העומדים יחד, והם מוציאים צבאות למיניהם שאין להם מספר.

ביאור הדברים, כי אחר שהכתוב רמו לנו, בשאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אל"ה, להתבונן על בנין הנוקבא בשמא אלהים. שהיא ממשבת מאו"א עילאין, שעל ידי כן אמא עילאה מקשטת לה בקישוטין דילה. כנ"ל. הנה הוא ממלא ומשלים את הביאור הזה בהמשך של הכתוב המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר. כמו שר"ש מבאר והולך.

ו"ש, תרין דרגין אינון דאיצטריך למהוי רשים כל חד מינייהו, רשים פי' מצוין, בה' הידיעה. שב' מדרגות צריכות להיות מצוינות בנוקבא שהן מדרגת מ"י ומדרגת מ"ה, אשר המוחין דג"ר שמקבלת ע"י עלייתה והלבשתה לעלמא עילאה, שאז נעשית הנוקבא כמו עלמא עילאה עצמה. זו היא הנקראת מ"י, כי אפקת ח' דמ"ה ואעלית י' במקומה, ונקראת גם הנוקבא מ"י כעלמא עלאה, דאתקשטת במאני דכורא, כנ"ל. אמנם יחד עם זה, אין מדרגתה הקודמת שהיא מ"ה נחסרת ממנה, אלא גם המ"ה צריך להמצא בה כמקודם לכן. והטעם הוא כמו שבמבאר לפנינו, אשר דרגא דמ"י אצטריך כדי להמשיך השלימות ובחי' קדש קדשין אל אל

המשכת אותיות אל"ה דאמא עילאה אל הנוקבא. ו"ש אל"ה אזכרה, היינו להמשיך אותם, לכן אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעטאי ברעות נפשי, היינו התפלה בשערי דמעוה שאינון חוזרות ריקם, וכדין היינו אחר שהעלה המ"ן אדרם מעילא אמשיך לאותיות אל"ה מעילא מאו"א, עד בית אלהים היינו עד הנוקבא שנק' בית אלהים, ואחר המשכת האותיות אל"ה היא נקראת בעצמה אלהים. ו"ש למהוי אלקים כגוהנא דילה, דהיינו כמו אמא.

ו"ש, מלה בסלע משתוקא בתרין, כי מאמר דר' אלעזר העלה את הנוקבא עד התבונה שהיא למטה מחזה דא"א. שאז עוד נק' קיימא לשאלה, כנ"ל. ונק' סלע. ו"ש מלה בסלע. אבל במה דשתיק ר"א ונתן מקום לר"ש שיגלה המוחין דחיה, שהיא ע"י עלית הנוקבא לאמא עילאה, הרי נבנו תרין עלמין כחדא. כי עלמא תתאה שהיא הנוקבא נעשית אחד עם עלמא עילאה, ו"ש משתוקא בתרין, דאברו ואבנו תרין עלמין כחדא. כי הנוקבא עלתה לאמא ונעשית דכר כמו אמא עלאה.

(ט) אמר רבי שמעון וכו' : אר"ש, מכאן ולהלאה, שלמות המקרא, שכתוב, המוציא במספר צבאם. כי שתי מדרגות הן, שכל אחת מהן צריכה להיות רשומה. דהיינו מצוינות, אחת היא שנאמר עליה מ"ה, ואחת שהיא מ"י. זו מ"י היא עליונה, וזו מ"ה היא תחתונה, המדרגה העליונה רושמת ואומרת המוציא במספר צבאם, אשר ה' הידיעה של המוציא רומח על אותה שנודעת ואין כמוה. דהיינו מ"י. כעין זה, המוציא לחם מן הארץ. (דפרי דף ב' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

כט

המוציא במספר צבאם, המוציא, ההוא (ט) דאשתמודע ולית כוותיה. כגוונא דא,
(ו) המוציא לחם מן הארץ, (ז) המוציא, ההוא דאשתמודע, דא דרגא תתאה, וכלא

מסורת הזהר

(ו) תרומה תשע עקב כט ר"ז תכ"ב ד' סח. תמ"ט ד' פה : ז"ח רות ד' פו : פו.

דרך אמת (ט) פ"י כל מלין דאינון באתגליא כתובין עיין תרומה קס"ח ב' ובגליון פ' פקודי. (ז) סוד המוציא לחם מן הארץ.

אמא אוזיפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

לתחתונים, וע"כ אינו כתוב בה' הידיעה, כי נסתר הוא. עש"ה.
וז"ש, במספר שתין רבוא אינון, דקיימין כחדא, ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא : מספר, פירושו תכלית השלימות. בסו"ה השמים מספרים כבוד אל וכו' (תחלים יט), כמ"ש בזהר (תרומה דף קלו) מאי מספרים וכו' אלא דנהרין ונצצין בנציצו דנהורא עילאה, וסליקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עילאה וכו', ובגין כך סלקין בשמא שלים, ונהירין בנהירו שלים, ונצצין בנציצו שלים. וכו' עש"ה. הרי שמספר, מורה על הארת השלימות הגמורה, ומכאן תבין שההארה הבלתי שלמה נבחנת, לבלי מספר או דלית ליה חושבנא להורות שהם מחוסרי השלימות הנק' מספר.

ותדע דאלו המוחין דאו"א עילאין הנ"ל שהזיא משפיע אותם לנוקבא, הוא סו"ה השמים מספרים כבוד אל וכו' כי השמים ה"ס ז"א, כבוד אל, הוא נוקביה דז"א. מספרים, הם שפע המוחין דאו"א עילאין, ומוחין אלו נבחנים לסוד ששים רבוא, כי מדרגות דנוקבא נבחנות ליחידות, דז"א לעשרות, דישסו"ת למאות, דאו"א עילאין, לאלפים, ודא"א לרבבות, ויש לאו"א עילאין ב' הבחנות, או מבחינתם עצמם, שאז נבחנים לאלפים, או מבחינת מוחין דחכמה, שמקבלים מן הראש דא"א, שאז נבחנים גם הם לרבבות כמוהו, אלא רק לז"ק דא"א, להיותם מלבישים מפה ולמטה דא"א, וע"כ הם ביחס הזה רק בחי' ו"ק דא"א, שהיא רבבות, וז"ק הם ששים, וע"כ ה"ס ששים רבוא, ולפיכך בעת שהנוקבא עולה ומלבשת לאו"א עילאין, היא מקבלת מספר שלם שהם ששים רבוא : ששים, פירושם ו"ק, כי עדיין חסרה גם אז לבחינת הראש דא"א, ורבוא מורה על מדרגות דא"א, המאירות תוך או"א, דהיינו תוך הו"ק שלו, המתלבישים באו"א, וע"כ יש לה לנוקבא מספר ששים רבוא.

התולדות, אבל הולדת הבנים והפריה והרביה רק בשם מ"ה תלויים, ולפיכך אם תחסר חד דרגא מהן לנוקבא, אינה ראויה להוליד.
וז"ש, עלאה רשים ואמר המוציא במספר צבאם בלומר, דרגא דמ"י שהנוקבא יורשת מעלמא עילאה, עליה אומר הכתוב, המוציא במספר צבאם. כי ה' הידיעה של המוציא רומזת על המוחין השלמים שמקבלת מאו"א עילאין, שהם בחי' הקשוטין במאני דכורא הנ"ל, דאפיק ה' ועייל י'. וז"ש המוציא, ההוא דאשתמודע ולית כוותיה כי אלו הם תכלית גבהם של המוחין הנוהגים בנוקבא במשך שתא אלפי שני. וז"ש המוציא לחם וכו' דא דרגא תתאה וכלא חד : בלומר, גם ה' הידיעה של המוציא לחם רומזת על מוחין דג"ר, דהיינו ההוא דאשתמודע, אלא הם מוחין דישסו"ת שהנוקבא מקבלת ואשתמודעית בהם והוא דרגא דמ"ה, כמו שביאר ר"א למעלה. כי גם דרגא זו צריכה להיות רשים בנוקבא, וז"ש וכלא חד בלומר שהן שתיהן, מ"י ומ"ה, כלולות יחד בנוקבא לבחינת פרוצוף אחד : זו עלאה, וזו תתאה.

ואין להקשות ממ"ש הזהר פרשת תרומה (דף קס"ח), שהמוציא במספר צבאם, וכן בכל מקום שכתוב ה' הידיעה, היא מעלמא תתאה דאתגליא יתיר, וכאן אומר שהיא מעלמא עילאה, והענין הוא כמ"ש לעיל, שגם כאן היא הכוונה על עלמא דאתגליא, שהיא הנוקבא דז"א, ומה שקורא לה עילאה, הפירוש הוא, על מדרגת מ"י של הנוקבא, שאינה מקבלתה זולת בעת שעולה ומלבשת את עלמא עילאה שהיא אמא עילאה, ועל שם זה קורא לה עילאה, ולמדרגת מ"ה של עלמא דאתגליא קורא תתאה, כמ"ש לעיל. ומ"ש שם בתרומה, כל מילין דאינון מרזא דעלמא עילאה, סתירא אסתרתא ה' מתמן : הכוונה היא, בעת שעלמא דאתגליא אינה עולה ומלבשת לעלמא עילאה, שאז עלמא עילאה בסתירא, ואינה מאירה (דפו"י דף ב' ע"א)

חד. במספר ז' שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דליה לון חשבנא.

כ) לכלם, בין אינון שתין, בין כל חילין דילהון, ב) בשם יקרא. מאי בשב יקרא. אי תימא דקרא לון ט) בשמההון, לאו הכי הוא, דא"כ בשמו מבעי ליה. אלא בזמנא דדרגא דא לא סליק ז) בשמא ואקרי מ"י, לא אוליד ולא אפיק

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז) תרומה יא. ח) חיי שרה ריב ויחי ששה שמות רסו פקודי ב פנחס שפה תקוני זהר ת"מ ד' ס"א : תמ"ט ד' פה : תנ"ז ד' פו. תניז ד' צא. תקונים חדשים ד' קא. ט) ואתחנן קפ.

אמא אוזיפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

וטעם הדבר, כי הברכה והפרייה ורבייה דורע תלויות לגמרי בבחינת עלמא תתאה מ"ה, הנבחת לבלי מספר. שז"ס ברכת הזרע המובא בכתוב הבט נא השמימה וספור הככבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו כה יהיה זרעך (בראשית ט"ו), הרי שברכת הזרע באה רק בבלי מספר, דהיינו משם מ"ה. ולפיכך אחר כל השלימות של המוחין דמספר שהשיגה מאו"א עילאין מ"י, יש לה תוספת לברכה מן מ"ה בסוד בלי מספר, דלית לון חושבנא, ויש לה גם ברכה, ושתיהן נכללות בנשמות ובתולדות.

כ) לכלם בין אינון וכו' : לכלם בין לששים רבוא אלו, ובין לכל צבאותיהם, שאין להם מספר, בשם יקרא. מהו בשם יקרא. אם תאמר, שקורא אותם בשמותיהם, אינו כן, כי אם היה כן, היה צריך לומר בשמו יקרא. אלא בזמן שמדרגה זו אינה עולה בשם אלקים, אלא נקראת מ"י (כנ"ל אות י"ד) אינה מולידה, ואינה מוציאה את הגנוזים בה, למיניהם, אע"פ שכולם היו נסתרים בה, דהיינו אע"פ שכבר עלו אותיות אל"ה, אלא שעוד הן חסרות לבוש היקר של חסדים, שאז הן נסתרות, ואינן עולות בשם אלקים (כנ"ל אות י"ד בהסולם) כיון שברא אותיות אל"ה, ועלו בשמו, דהיינו עתלבשו בלבוש היקר דחסדים, שאז מתחברים אל"ה עם מ"י, ונקרא אל"הים, כנ"ל. אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות, וזהו בשם יקרא, שפירושו, באותו שם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקיים בשלמותו. ואז כתוב, המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא. דהיינו בשם השלם אלקים. כעין זה, כתוב, ראה קראתי בשם, שפירושו, אני מזכיר את שמי, כדי שבצלאל יתקיים במלוא קיומו. ביאור הדברים, הוא כנ"ל בדבור הסמוך, שהשלימות הגדולה של המוחין, שה"ס שמא

זוה אמרו, במספר שתין רבוא אינון דקיימא כחדא, ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא כי נתבאר דב' דרגין מ"י ומ"ה רשימין בנוקבא, אשר מ"י ה"ס או"א עילאין המתלבשים בנוקבא, ונעשית בזה לבחינת עלמא עילאה. ואז יש לה מבחינה זו סוד מספר דשתין רבוא. ובחינת מ"ה שבנוקבא, ה"ס ישו"ת המתלבשים בנוקבא בבחינת קיימא לשאלה מ"ה, כנ"ל, ומבחינה זו ה"ס עלמא תתאה, ואלו ב' דרגין מ"י ומ"ה האמורים, נעשות בה בבחינת פרצוף אחד, אשר מחוזה ולמעלה שלה היא מלבשת לאו"א עילאין, ומחוזה ולמטה שבה היא מלבשת לישו"ת. והם פרצוף אחד בה, כמ"ש לעיל דבלא חד, ולפיכך, נבחנות גם בתולדות של הנוק' אלו ב' דרגין, כי מצד עלמא עילאה מ"י שבה, ה"ס המוציא במספר צבאם דהיינו במספר שתין רבוא ומצד עלמא תתאה מ"ה שבה נבחנות התולדות שהן מבחינת בלי מספר. וז"ש ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא דהיינו שמוציאה התולדות למיניהן לבלי מספר, כלומר, שאין בהן אותן המוחין דמספר מאו"א עילאין, אלא מישו"ת שהם בלי מספר.

ושמא תאמר, א"כ נמצאות התולדות שלה מחוסרי השלימות להיותן בחסרון המספר. לזה אומר במספר שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין וכו', כלומר, דאלו ב' דרגין שבה, שהן : מספר ובלו מספר, הן קיימין בה כחדא, שמחוברות בה בבחי' מדרגה אחת ממש, וע"כ נמצאות גם בתולדות שלה אינון ב' דרגין כחדא : שמצד אחד נבחנות התולדות שלה שהן במספר שתין רבוא, ומצד הב' הן בלי מספר, וכיון שכן, נבחנת בהן הבלי מספר, לתוספות שלמות בלבד, ולא כלום למשהו חסרון.

(דפרי דף ב' ע"א)

דאלהים

טמירין לזיניה, אע"ג דכלהו הוו טמירין ביה, כיון דברא ^ק אל"ה, ^ר ואסתלק בשמיה, ואקרי אלהים, כדין בחילא דשמא דא, אפיק לון בשלימו, ודא הוא בשם יקרא, בההוא שם דיליה, קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה. כגוונא דא ראה קראתי בשם: אדכרנא שמי לאתקיימא ^ט בצלאל על קיום אשלמותיה.

(כא) ^ט מרוב אונים, מאי מרוב אונים. דא ריש דרגין, דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה * בארז סתים. ^ו ואמיץ כח, דא רזא דעלמא עלאה,

חלופי גרסאות

^ק נ"א אלה ל"ג (אה"ל). ^ר נ"א ואסתלקו.

מסורת הזהר

^ט (שמות לא) להלן קמט תרומה תעט ויקהל שצ פקודי ת שלח קכט. ^י (ישעיה מ) ויקהל רפו פקודי רטו ת"ז תמ"ט ד' פה: פו. ^ו (שם) שם.

אמא אויפא לברתא מאנהא

ברא אל"ה, דהיינו שנתן בהם הלבוש של חסדים הנק' ברא הנה או ואסתליק בשמיה ואקרי אלהים, כי עתה אחר שהשיגו קומת חסדים יכולים לקבל הארת חכמה שהם המוחין דמספר שתיין רבוא, ואז אתחברון אתוון אלין באלין ואסתלק בשמיה ואקרי אלקים. כדון בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, לכן גם על הנשמות והתולדות שיצאו משם אלהים, נמצאת בהן אותה השלימות של השם, שהיא התלבשות החכמה בחסדים. ודא הוא בשם יקרא שהשם נקרא על התולדות בההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה, שבשם הזה הוציא התולדות הן במין דששים רבוא והן במין דלית לון חושבנא, כדי שיתקיימו בשלימותיה של השם, דהיינו שיתלבשו זה בזה כמו שהם מלובשים בהשם. ומ"כ ראה קראתי בשם וכו': מביא ראיה מהכתוב, שהמלים קריאה בשם, מורות על קיום ושלימות.

(כא) מרוב אונים: שואל, מהו מרוב אונים. ומשיב, זהו ראש המדרגות, שכל הרצונות עולים בו, ומתעלים בו בדרך סתום. ואמיץ כח, זהו סוד העולם העליון, הנקרא מ"י, שנתעלה בשם אלקים, כמו שאמרנו. איש לא נעדר, היינו מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם הזה, ומשום שאיש לא נעדר ממספר ששים רבוא, ע"כ בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאותיהם, נמנו אח"כ, ולא נעדר מאלו ששים רבוא אף אחד, כדי שיהיה הכל בצורה אחת, הן למעלה והן למטה, וכמו שאיש לא נעדר ממספר ששים רבוא, למעלה, כך לא נעדר איש ממספר זה למטה. ביאור הדברים, מרוב אונים, רומז לכתר דאורי' עילאין, שהוא ריש דרגין של המוחין

הסולם

דאלהים, שורה על הנשמות והתולדות שלה בבי' דרגותיה כחדא, דהיינו הן על דרגת שתיין רבוא שבה. והן על דרגת כל חילין דלית לון חושבנא, על שתיהן שורה השם. שעל זה רומז הכתוב, לכלם בשם יקרא. וז"ש, מ"י לא אוליד וכו' כיון דברא אלה וכו' בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו כי נתבאר לעיל בסמוך, שברכת הזרע תלויה לגמרי בשם מ"ה שהיא בחינת דלית להון חושבנא, והפירוש הוא, כי המוחין דמספר הם הארת החכמה, שהיא סוד השם השלם, וכל בחינותיה הן בתכלית השלימות. והמוחין דבלי מספר הבאים דוקא משם מ"ה, הם המוחין דחסדים לבד, ונתבאר לעיל במאמר אליהו לר"ש, שהארת החכמה אינה מקובלת בלי לבוש יקר דחסדים, שמטרם זה, אע"פ שאותיות אל"ה עלו למ"י, מ"מ לא סליק בשמא אלהי"ם, שז"ס מ"י ברא אל"ה, שפירושו, דברא נהורא דחסדים לנהוריה דחכמה, ואתלבש דא בדא, וסליק בשמא עילאה.

וזה אמרו כאן: מ"י לא אוליד ולא אפיק טמירין לזיניה אע"ג דכלהו הוו טמירין ביה, דהיינו כנ"ל, דאע"ג דכבר נפיק הנקודה מגו מחשבה למקומה למלכות, והיתה לגליפו דחד ציורא קדש קדשין, כי חזרו בה בינה וזו"ן דכלים וגה"ר דאורות, ועכ"ז בלא טמירא ביה, ועוד נשארים אל"ה עמיק וסתים בשמא, מטעם שהם אינם יכולים לקבל הארת חכמה בלי חסדים. אלא כיון דברא אל"ה, היינו אחר שהוסיף ונודווג על מסך דמ"ה שהוא בחי' עלמא תתאה, והוציא עליו קומת מוחין של חסדים הנק' בלי מספר, והשפיע אותה לאל"ה, שה"ס (דפו"י דף ב' ע"א * ע"ב)

דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן. (2) איש לא נעדר, מאינן שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא, ובגין דאיש לא נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו, אתמנון ולא אעדר מאינן שתין רבוא אפילו חד, בגין למהוי כלא דיוקנא חדא: כמה דאיש לא נעדר לעילא, אוף הכי לא נעדר לתתא.

מאמר אותיות דרב המנונא סבא

(כב) בראשית רב המנונא סבא אמר, אשכחן אתוון בהפוכא, (3) בית בקדמיתא ולבתר ב', היינו בראשית ברא, לבתר א' בקדמיתא ולבתר א', היינו אלהים את. אלא כד בעא קב"ה למעבד עלמא כל אתוון הוו סתימין, (4) ותרין אלפין שנין (5) עד דלא ברא עלמא, הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

מסורת הזהר

(2) (שם) חיי שרה נח פקודי רטו ת"ז תמיס ד' פה: (3) נ"א ב"ת בקדמיתא ולבתר ב"ת בקדמיתא היינו פו. ת"ג ד' פו: (4) ת"ק"ח ד' קא. (5) תרומה תרלו ז"ח ד' מט. פת. : ת"ק"ח ד' קא: (6) ויגש ב ת"ק"ח ד' קכ:

חלופי גרסאות

ש נ"א ב"ת בקדמיתא ולבתר ב"ת בקדמיתא היינו בראשית ברא לבתר א' בקדמיתא ולבתר א' בקדמיתא היינו אלפים את לבתר, וכו'.

אמא אויפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

עילאין הם שלמים בסוד מספר שיתין רבוא. ואיש מהם לא נעדר, כן הנוקבא שלימה במספר הזה, ואיש לא נעדר.

אותיות דרב המנונא סבא

(כב) בראשית, רב המנונא וכו': בראשית. רב המנונא סבא אמר, מצאנו במלים בראשית ברא אלפים את, סדר האותיות שבהן, בהפך. שמתחילה כתוב ב' ואחר כך ב', דהיינו בראשית ברא. ואח"כ כתוב א' בתחילה ואחר כך א', דהיינו אלפים את. ומשיב, כאשר רצה הקב"ה לעשות את העולם, כל האותיות היו עוד סתומות. ואלפיים שנה מטרם שנברא העולם, היה הקב"ה מסתכל ומשתעשע באותיות.

ביאור הדברים, שתי קושיות מקשה, (א) למה באו האותיות א"ב בהפוכא בהתחלת התורה, מתחילה ב' ואח"כ א'. (ב) למה נכפלו אותן האותיות. שמתחילה ב' ביתין דשתי המלות בראשית ברא, ואח"כ ב' אלפין דשתי המלות אלהים את.

ומשיב, כד בעא קב"ה למעבד עלמא, בעת שהקב"ה, שהוא בינה, רצה להוציא את הזו"ן שהם נק' עולם, היו עוד האותיות, שהן הכלים של זו"ן, שנקראים אותיות, פתימין שהיו נכללות בגה"ר שהן או"א, ולא היו נודעים. וחכמה ובינה נק' ב' אלפין שנין, ומטרם דברא עלמא, היו האותיות דזו"ן כלולות

כתו"ב

המוחין הללו, שה"ס בינה דא"א שנעשה כתר לאו"א, ששם פליקו דכל רעותין, שכל המדרגות מקבלות ממנה. ועכ"ז ואסתלקו ביה בארץ סתים, כי ה"ס אוירא דלא אתידע שהי' לא נפיק מאוירא דיליה, כי הוא בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ הוא בתכלית השלימות (כנ"ל במדאות הסולם ד"ה וחוה) וע"כ נק' אוירא דכ"א, ומשמיענו, שאע"פ שקומת החסדים המכונה אויר היא יוצאת על בחי' עלמא תתאה, שהיא מ"ה, מ"מ היא בתכלית השלימות, משום שהאור הזה נמשך מבחינת ג"ר דבינה דא"א, שהיא ריש כל דרגין דאצילות, שהן או"א וישסו"ת וזו"ן. ולפיכך נבחנת גם קומת החסדים שבה לבחינת אוירא דכ"א כמו בג"ר דבינה דא"א.

וז"ש, ואמין כח, דא רזא דעלמא עלאה: דהיינו בחינת מ"ו שבנוקבא, שמשם נמשך המספר דשתין רבוא. כי היא מלבשת לעלמא עילאה, שהיא או"א עילאין כנ"ל. וזה אמרו איש לא נעדר, מאינן שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא, כי משם משגת המוחין דמספר שתין רבוא, כנ"ל. וז"ש, כמא דאיש לא נעדר לעילא אוף הכי לא נעדר לתתא: כיון שהנוקבא הלבשה לאו"א עילאין, בסוד אמא, אויפא לברתא מאנהא וקשיט לה בקישוטתא, כנ"ל, ע"כ נעשית לגמרי כמו או"א עילאין, וכמו שמוחין דאו"א (דפו"י דף ב' ע"ב)

(כג) (ט) כד בעא למברי עלמא, אתו כל (ז) אתון קמיה (ט) מסופא ארישייהו.

מסורת הזהר

(ט) ב"ב א לך רעה שי וירא א וישלח קלא מקץ רמ ויגש א ויחי תלה תרומה תע תרלה פקודי יב ויקרא קלד צו כנר שלח טו ז"ח ד' כו. (ט) ויגש ב ת"ז ד' טו. ז"ח ד' טו. עז. פח : (ט) ויגש ב ת"ז ד' טו. ז"ח ד' טו : פח.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

שעליה נברא. ונודע שזה לעומת זה עשה אלהים. שפירושו שכנגד כל כח שיש בקדושה, עשה הקב"ה כח שקול בס"א כנגד הקדושה, כמו שיש ד' עולמות אבי"ע דקדושה, כן יש ד' עולמות אבי"ע דטומאה כנגדם, וע"כ בעולם עשיה לא יוכר בין עובד אלקים ללא עבדו, שפירושו, שאין בירור כלל בין קדושה לטומאה (ע"ז ט' מ"ג בהקדמה) ולפי"ז קשה מאד, איך אפשר לעולם שיתקיים, כי איך נדע להבדיל בין טוב לרע, בין קדושה לטומאה. אמנם יש בירור אחד חשוב מאד, והוא: כי אל אחר אסתרס ולא עביד פרי, וע"כ הנשלים בו ללכת בדרכי אבי"ע דטומאה, מתייבש מקורם ואין להם שום פירות רוחניות לברכה, והם נובלים והולכים עד שנסתמים לגמרי. והפוכו הם הדבקים בקדושה שזוכים לברכה במעשה ידיהם, כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצלחה. (תהלים א') והוא הברור היחיד שבעולם העשיה, לדעת אם הוא קדושה, או ח"ו להיפך. וז"ס הכתוב, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ואחר כך כתוב, ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים ללא עבדו. (מלאכי ג'). הרי מפורש, שאין להבחין כלל בין עובד אלהים ללא עבדו, רק בסוד הברכה בלבד ולא בשום דבר, כי ע"כ כתוב, ובחנוני נא בזאת.

וזהו הקוטב של כל הדרוש הזה של האותיות, כי באו כל האותיות כולן אף אחת מהן לא תחסר, בכדי לברוא העולם בהוראת מדרגתה בקדושה המיוחדת לאותה האות, כי כ"ב אותיות. הן פרטות כל ראשי המדרגות הנמצאות בד' העולמות אבי"ע, וכל אות מהן היתה חושבת את מעלת מדרגתה, להורות, שעל ידי השגת מדרגתה, יוכלו בני העולם להגביר את הקדושה על הקליפות, בכדי להגיע אל גמר התיקון הנרצה. והקב"ה השיב לכל אחת מהן, שיש כנגדה אותה הכח גם בקליפות, ועל כן לא ישיגו בני העולם על ידה שום בירור

בחור"ב, ע"כ מכונה התכללות זו דו"ן שבתוך חור"ב, אשר ב' אלפין שניו, עד דלא ברא עלמא, הוה מפתכל קב"ה ואשתעשע בהו, כי אז היו הזו"ן לבחינת מ"ן בהב' אלפין שניו, שהם חור"ב, והמ"ן גורמים תמיד שעשועים לעליון, וז"ש, שבעת ההיא שהיו למ"ן בחור"ב הוה מפתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

(כג) כד בעא למברי וכו': כשרצה לברוא את העולם, באו כל האותיות לפניו מסופן לראשן, והתחילה אות ת' להכנס בתחילה. אמרה רבון העולמים: טוב לפניך, לברוא בי את העולם, כי אני חותמת הטבעת שלך שהיא אמת, כלומר, אות אחרונה שבמלה אמת. ואתה נקרא בשם אמת. יפה למלך להתחיל באות אמת, ולברוא בי את העולם. אמר לה הקב"ה: יפה את, וישרה את, אבל אין את ראויה לברוא כך את העולם, משום שאת עתידה להיות רשומה על מצחותיהם של אנשי האמונה, שקיימו את התורה מן א' עד ת', וברשימתך ימותו (כמ"ש שבת נ"ה.) ועוד, שאת חותם המות, כלומר שת' היא אות אחרונה גם במלה מות. ומשום שאת כך, אין את ראויה לברוא כך את העולם. מיד יצאה.

ביאור הדברים, בעת שהתחיל לברר את הזו"ן הנק' עולם, בכדי למברי אותם, באו כל האותיות דו"ן קמיה דקב"ה, החל בת' שהיא סופא דכלהו אתון ומסיים בא' שהיא רישא דכלהו אתון. וענין ביאתן מסופא ארישייהו ולא כסדרן בא"ב, הוא משום שבאו בסוד מ"ן, שבהם מסודרים כן בסוד תשר"ק וכו'. וסדר אב"ג כסדרן הוא רק בסוד מ"ד, שהם ממעלה למטה. אבל המ"ן, סדרן הפוך תמיד מהמ"ד, להיותו ממטה למעלה. (כמ"ש ב"ח שה"ש 10):

והנה הדרוש הזה של האותיות הוא עמוק מכל עמוק, ובכדי לבארו באפס מה, אתן לך הקדמה קצרה על הקפו של הדרוש הזה, והוא: כי בריאת העולם פירושו, שכלול וקיום, באופן שיוכל העולם להתקיים ולגמור תכונה (דו"ר ד' ב' ע"ב)

שריאת את (צ) ת (צ) למיעל ברישא, אמרה, רבון עלמין: ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא (ק) חותמא דגושפנקא דילך, אמת, ואת אתקריאת (ר) אמת, יאות ת למלכא למשרי באות אמת, ולמברי בי עלמא. אמר לה קב"ה יאות את זוכאה אנת, אלא לית אנת כדאי למברי בכ עלמא, הואיל ואנת זמינא למהוי (ט) רשים על מצחין (ק) דגוברין מהימנין, דקיימו אורייתא מא' ועד ת', וברשימו דילך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת נ"א למלכא אמת (אה"ל).

(צ) להלן ריג (ו"ת) ויגש ג יתרו צט (ו"ת) קי בהשמטות ח"ב ד' רעה. ד"י חקת יז בלק שלט בח"ג צ"ת פנחס תסד (ו"ת) ת"ז ד' ת. טו: ז"ח ד' ח: סח. צא. (ו"ת). (ק) תרומה נו מצורע לו האוינו רי ת"ז בהקדמה ד' ד. תכ"ב ד' סד: סח. ז"ח שה"ש רה. (ר) נשא רעה האוינו רי ת"ז בהקדמה ד' ד: תס"ג ד' צד: צה. (ט) נח רפח וירא ק ויגש ג.

דרך אמת (צ) ע"י בתקונים דף ע"ד ותמצא טעם למה באים למפרע. (ק) פ"י ביחזקאל ט' והתוית תו על מצחות וגו'.

דרכ המנוגא סבא

הסולם

אותיות

בתחילה, והפוכו באורות, שבהם התחתונים באים תחילה. באופן שאם אין שם אלא יחידות דכלים, שהם מא' עד י', אין שם אלא בחינת מלכות דאורות. ואם באות גם העשרות דכלים, בא גם אור הז"א דאורות. ואם נשלמות גם המאות דכלים קרש"ת, באים האורות של הבינה, שהם מאות. וע"כ נבחנו המאות לבינה, והעשרות לז"א והיחידות למלכות. אמנם מבחי' הכלים לבדן הוא בהיפוך, שיחידות באמא, ועשרות בז"א, ומאות בנוקבא.

בירור, עד שבאה הב', שהוראת מדרגתה היא הברכה, שכנגדה אין שום לעומת בקלי', כי אל אחר אסתרס ולא עביד פרי כנ"ל. ואז אמר לה הקב"ה, הא ודאי כך אברי עלמא וכו'. כי בה לבד יש בירור והבחן לדעת בין עובד ה' ללא עבדו, משום שלא נמצא לה לעומת בס"א. וע"כ, בה ודאי יתקיים עלמא לברר ולהגביר את הקדושה על מרכבות הטומאה עד שיבולע המות לנצח. ויבוא לגמר התיקון.

גם יש לדעת בכלל, ענין התחלקות כ"ב האותיות לג' מדרגות בדרך כלל, שהן: בינה, ז"א, מלכות. כי למעלה מבינה אין כלים, שהם האותיות. וכ"ב האותיות שבבינה נק' אתון רברבין, וכ"ב האותיות שבז"א הן אתון סתם, וכ"ב האותיות שבמלכות הן אתון זעירין. ועד"ז הן מתחלקות בדרך פרט לג' מדרגות: בינה, ז"א, ומלכות. כי בכ"ב אותיות שבבינה יש בינה, ז"א ומלכות, וכן בכ"ב שבז"א, וכן בכ"ב שבמלכות. כי ע"כ כ"ב האותיות עצמן מתחלקות לג' דרגות: ליחידות, לעשרות ולמאות. שהיחידות מא' עד אות ט', הן ט"ס דבינה, והעשרות מיו"ד עד אות צ', הן ט"ס דז"א והמאות הן מהנוקבא. ולכן אין במלכות כי אם ד' אותיות קרש"ת, כי אינה תופסת רק ד' ספ"ו של הז"א שמחזה שלו ולמטה, שהן נהי"ם, ק"ד הן נו"ה, ש"ת הן יסוד ומלכות.

ואין להקשות, הרי נודע, שיחידות הן בנוקבא, ועשרות בז"א ומאות באמא. והענין הוא: כי תמיד יש ערך הפוך בין האורות לכלים, שבכלים נבחן, שהעליונים באים (דפ"י דף ב' ע"ב)

אות ת'

וז"ש, שריאת את ת' למיעל וכו'. פירוש, כי ידעת שכל אות ואות מהא"ב, יש לה מדרגה מיוחדת בשליטתה. ולפיכך טענה הת' שהיא יותר ראויה לשכלול העולם מכל האותיות כולן, לפי שבה שליטת האמת, והיא חותמא דגושפנקא דמלכא.

והענין הוא, כי נודע שאין הסטרא אחרא מתקיים אלא ממה שהקדושה מאירה לו נהירו דקיק, שה"ס ורגליה יורדות מות, וה"ס ומלכותו בכל משלה. וז"ס רגל הק' הנמשכת למטה משורת האותיות, הרומזת על נהירו דקיק שהמלכות נותנת לס"א. וע"כ לא תמצא בכל כ"ב האותיות יציאת רגל למטה רק בק', שהיא שייכת לאותיות המלכות, כי קרש"ת הן במלכות כנ"ל. אמנם בתחילה היתה הרגל השמאלית של הת' מתחלת להמשך למטה מהשורה, וראה הקב"ה שתהיה אחיותו של הס"א חזקה יותר מדאי, ע"כ הפסיק אותה הקב"ה, והחזיר רגלה להסתיים בשוה עם השורה דקדושה, ולכן נתעבתה הרגל השמאלית שלה

ימותון. ועוד, דאנת חותמא דמות, הואיל ואנת כך, לית אנת כדאי למברי בך עלמא. מיד נפקת.

(כד) עאלת את ה' קמיה, אמרה קמיה: רבון עלמין, נחא קמך למברי

מסורת הזהר

(ת) ויגש ד בשלח רי משטטים שעג תעו תסא בהשמטות ח"ב ד רעד. ד"י ענחס תסו תרמ תתנד ת"ז בהקדמה ד' ט. טו. טז. ת"י ד' כו. תי"ט ד' לט: מ: תכ"א ד' נה: תסי"ט ד' קיא: ז"ח ד' ח: שה"ש ד' ס: ע. רות ד' סח. תק"ח ד' צח. קיב.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

והשיב לה הקב"ה, כי היא אינה ראויה למברי בה עלמא, משום שבכוחה יהיו הדינים קשים יותר מדאי, שהרי אפילו צדיקים גמורים שכבר זכו לרשימו דחותמא שלה, וקיימו את התורה מא' עד ת', מ"מ נענשין מכחה קשה, משום שלא מיחו ברשעים. כמ"ש במ' שבת (דף נ"ה ע"א). ועוד שהיא ג"ב חותמא דמות, שמכחה נהווה המות בעולם, כי לא נתקבצו בני האדם למיתה, אלא משום שהנחש זיף החותם שלה והחטיא לאדה"ר בעץ הדעת. כמ"ש בתקונים (תקון כ"ב) ולפיכך אי אפשר שיוכל העולם להתקיים על ידה.

אות ש'

(כד) עאלת את ש' וכו': נכנסה לפניו אות ש'. אמרה לפניו: רבון העולמים, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי נקרא שמך שדי, ויפה לברוא את העולם בשם קדוש. אמר לה: יפה את, וטובה את, ואמיתית את, אבל משום שאותיות שקר לקחו אותך להיות עמהן, איני רוצה לברוא את העולם בך, כי לא יתקיים שקר, אלא אם האותיות ק' ר' יקחו אותך.

ביאור הדברים, ב' סיומין יש לה לנוקבא. הא' נק' מלכות דמלכות, והיא הת', וסיום הב' נק' יסוד דמלכות, והוא הש'. והענין הוא, כי בהיותה בלי בנין מאריא, נבחנת הת' לסיומא, שהיא דינא קשיא, כמ"ש לעיל בדיבור הסמוך. ובהיותה בבנין פרצוף ע"י אורי' עילאין, נעשית בסיום שלה אות ש', אשר ג' הראשים של הש' מורים על הארת חגית דאמא, שמקבלת ע"י הו"א, בנקודת הסיום שלה. בסו"ה באר חפרוה שרים וגו' (במדבר כ"א). כי ע"י הארה זו נעשית כלי לקבל מאה ברכות מו"א. בסוד אין האשה בורתת ברית אלא למי שעשאה כלי (סנהדרין כ"ב). כי נעשית בזה לבית קבול, לקבל מאה ברכות מהיסוד דז"א. וע"כ קרא הסיום הזה בשם נקודה האמצעית דישובא, כי כל ישוב העולם

שלה, כי החלק הנמשך לחוץ שהחזירה, נתכפל עליה שם, ומחמת זה לא מגיעה ממנה שום הארה אל הקלי' וס"א. ולא עוד, אלא שנתתקנה להיות חותמא דגושפנקא, השומר על הקליפות שלא להתקרב לינק דרך שם מן הקדושה, וכל הנוגע בה ימות. וענין ההארה הדקיקה הנצרכת לקיום הקלי' נעשה באות ק', כי מצד היותה האות היותר גבוהה שבמלכות, ורחוקה מהקלי' והס"א, ע"כ אין פחד מאחיזה יתירה אל הקלי'. ומטעם זה נק' קוף, להורות שממנה באה תחילת הכח אל הס"א והקלי', הנק' אדם בליעל, להדמות אל פרצופי הקדושה בסוד זה לעומת זה, כמו הקוף הדומה לאדם, וטועים בני אדם אחריהן, והן משקרין בשמא דקודשא ב"ה.

וזה שטענה הת', כיון דאנא חותמא דגושפנקא דילך, שאנכי עומדת בסיום כל פרצוף, ואיני נותנת לקליפות להתקרב ולינק מהקדושה ולשקר בשמא דילך, לפיכך מהראוי שיברא בי העולם, ועל ידי יהיו כל הבירורים בין הס"א לקדושה, ויובטחו בני העולם לתעודתם.

וזה אמרו ואת אתקריאת אמת יאות למלכא למשרי באת אמת ולמברי בי עלמא, פי' כיון שהשם שלך אמת, שמורה שאי אפשר להדבק בך זולת ע"י השגת מדת האמת, לכן יאות למלכא למשרי באת אמת, ולמברי בי עלמא, כי במדתי ירחיקו בני העולם את הס"א והקליפות, ויתדבקו בך, ואז יהיו בני העולם מובטחים לגמר התיקון. וזה שאיתא בזוהר: קרוב ה' לכל קוראין, למאן קרוב, חזר ואמר, לכל אשר יקראוהו באמת, וכי אית מאן דיקרי ליה בשקרא, אמר ר' אבא, אין, ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן דקרי. מנלן, דכתיב לכל אשר יקראוהו באמת, מאי באמת, בחותמא דגושפנקא דמלכא דהוא שלימא דכולא. (האזינו דף רצ"ז ע"א). (דס"י דף ב' ע"ב)

בי עלמא, דבי אתקרי שמך שד"י, ויאות למברי עלמא בשמא קדישא. אמר לה: יאות אנת וטב אנת וקשוט אנת, אבל הואיל ואתוון דזיופא נטלין לך למהוי

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

העולם ממנה בא. ונק' ג"כ בשם יסוד הנוקבא. ולפיכך נק' אות ש' אות אמת כמו הת', וכן נק' חותמא דמלכא כמוה. כי מלת חותם היא רבת משמעות. הא' מורה על סיום הפרצוף, כמו חותם המלך, הבא בסיום הכתב, הנכתב בשם המלך. והב' הוא, כי חותם המלך הוא כמו המלך עצמו כמ"ש בתקונים (תקון כ"ב). הכי דחילין מרשימו דחותמא דמלכא כאילו הוי מלכא. ומטעם זה נקרא החותם אות אמת, כי ע"כ כל האמתיות ניכרת מתוך החותם. אמנם עולה מעלת הש' על הת', כי הש' נק' בסוד השם שד"י, שפירושו: שאמר לעולמו די ואל תתפשט יותר (חגיגה י"ב). ומורה בזה על בנין העולם מבחינת הישוב שנסתיים רק בש', ובה אמר לעולמו די, ואל תתפשט בבחינת הת'. וע"כ נקראת נקודת הסיום דש' בשם נקודה אמצעית דישובא.

אדם. שה"ס זה לעומת זה עשה אלהים (קהלת ז'). ומקור ב' אל הס"א, הוא מחמת קלוקל התחתונים. שע"י מעשיהם הרעים מוציאים אורות דקדושה אל הקליפות, שהקלוקל הראשון היה בחטא דעצה"ד, שמכח זה נעשה להן בנין גדול בה' פרצופין ובאבי"ע, כמו שיש לקדושה.

והמקור הב' הזה הוא אות ר', שזה מורה שעולות ומתאחזות עד הבינה דמלכות שהיא אות ד', כי נתבאר לעיל שב"ב האותיות של המלכות נחלקות בה, לבינה ז"א מלכות, שהיחידות בינה, והעשרות ז"א, המאות מלכות. ונמצאת הד' של כ"ב אותיות דמלכות עומדת בהתחלת ז"ת דבינה שלה, כי אב"ג הן ג"ר ומהד' ואילך עד ה"ט הן ו"ק דבינה שבמלכות. וסוד הד' זו מורה על בחינת העוני והמסכנות שבמלכות בכללה, כי לית לה למלכות מגרמה ולא מידי, אלא ממה דיהיב לה בעלה ז"א, כנודע. ומדתה זו נרשמת בסוד הד' שלה, כי במילואה היא דל"ת מלשון דלות וריקנית, ויש לה לד' בחי' זוית בולטת בגגה, שזה מורה על בליטת החסדים שבה, שהד' לוקחת מן הג' שמלפניה, שג' זו היא מג"ר דבינה שלה, המקבלת מבחי' שכנגדה בז"א, והוא מבחינה שכנגדה בבינה, ששם החסדים בשפע גדול. וע"כ נק' ג' מלשון גומל חסדים, (שבח ק"ד). כי הוא גומל חסד עם הד' דלית לה מגרמה ולא מידי ומשפעת לה חסדים בשפע. ובליתת חסדים זו, נרמזה בזויות שבגגה של הד'.

אמנם הלעומת של המלכות דקדושה, הוא נרגן מפריד אלוף, שה"ס דל ג"א ואינה רוצה להיות מקבלת מהג' ולהיות נכנעת אליה, אלא שמתיימרת להיות ראש בגאווה גדולה, וע"י פגם זה נמחקה הויות מן הד', שהיא בליטת חסדים שבה, ונעשתה דל ורש, כי מחיקת הויות מן הד' עושה אותה צורת ר' דהיינו רש, שז"ס גם במלכותו נולד רש (קהלת ד). והיחוד של הו"א ונוקבא דקדושה הוא בסוד אח"ד, כי א"ח הוא ט"ס דז"א, והוא משפיע מן ג' דבינה אל ג' דמלכות, שע"י נעשית המלכות בסוד ד' בזוית בולטת בחסדים בשפע, וע"י נעשים הו"ן לבשר אחד ביחוד גמור. ונמצא בעת שהתחתונים מקלקלים מעשיהם נותנים כח למלכות דס"א להתאחו בד'.

וזו טענת הש', נוחא קמך למברי בי עלמא, דבי אתקרי שמך שד"י כי אחר שראתה שדחה הת' משום מדת הדין הקשה שבה, חשבה הש' בעצמה, שהקב"ה יבחר את מדתה למברי בה עלמא, שהרי יש לה כל המעלות של הת', כי גם היא חותם המלך, וגם היא אות אמת. ועוד לה מעלה נוספת, כי בה נק' השם שד"י, כי היא נבחרת לסימא דנוקבא לבחי' ישוב העולם, ולא הת', ע"כ מצאה עוז בעצמה לבא לפני הקב"ה שיברא העולם במדתה.

השיב לה הקב"ה, לש', אע"פ שמעלתך גדולה מאד, כמו שאמרת, הנה דוקא משום זאת, הלעומת שלך בקליפה מתחזק ביותר. בי לא היה מתקיים שקרא בעולם, אם לא היו נטלין לך ב' האותיות דזיוף ושקר של הקל"י, שהם ק' ר' פ"י, כי ב' מקורות הן אל הס"א ולכל הקל"י: האחד הוא בחינת הארה חקיק, שהקדושה בעצמה מאירה להן כדי להיות לה קיום, שלא תתבטלנה כל זמן שיש צורך בהן להעניש את הרשעים. ומצד זה אין בנינן גדול כי ההארה מועטת מאד, והוא רק כדי חיותן בלבד, שהזכר דקל"י הוא בבחי' ו"ק בלי ראש, והנוק' רק בבחינת נקודה בלי התפשטות כלל. וכבר ידעת שהארה דקיק זו נמשכת להן ע"י אות ק', שבזה התחלת כחן להדמות אל האדם דבי"ע דקדושה, כקוף בפני (דמו"י דף ב' ע"ב)

עמהון לא בעינא למברי בך עלמא, דבגין א דלא יתקיים שקרא אלא אי יטלון לך א ק ר .

(כה) מכאן, מאן א דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא, ולבתר א יוקים ליה שקרא, דהא את ש א את קשוט איהו, את קשוט דאבהתן דאתייחדו בה. ה ק א אתון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון, ובגין דאתקיימא נטלי את ש בגווייהו א הוי קשר. ב כיון דחמאת הכי נפקת מקמיה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א נ"א ל"ג הוי (אה"ל). ב נ"א דבי.

א ויגש ד ז"ח בסתרי אותיות ד' ח : ב) בהשמטות ח"א ד' רנג ד"י ויקרא טו יז ר"ז ד' טו : ז"ח

ד' ח : פת. ג) ויקהל תה. ד) פקודי תתסג. ה) ויגש ד בהשמטות ח"א ד' רנג : ד"י משפטים תקלג תרומה תיג תעה תשס ויקרא יג טו ר"ז בהקדמה ד' טו : ז"ח ד' ח : מב. ע. ו) מקץ רמא ויגש ד בהשמטות ח"א ד' רנג : ד"י יתרו קי קיח קנג רז רכב רכט ויקהל רצו בהשמטות ח"א ד' רעג : רעה. רעה : ד"י ויקרא יא טו חקת יז ר"ז בהקדמה ד' טו : תס"ט ד' קיא : ז"ח ד' ח : תק"ח ד' קמו :

דרך אמת א) בראשית נ"ג ע"ב מקץ ר"ד א' תרומה קנ"ב א'.

דרכ המנוגא סבא

הסולם

אותיות

כמבואר, שלא היה בנין לויוף ולשקר דס"א אם לא היו חומסות להן את הש', ולפיכך אין לברוא את העולם על ידי מדתה, כי הלעומת שלה שקולה כנגדה, ואין גמר התיקון בטוח על ידה.

אות ק' ר'

(כה) מכאן מאן דבעי וכו' : מכאן נשמע, שכל מי הרוצה לומר שקר, יקח בתחילתו יסוד אמת, ואחר כך יקיים לו השקר. כי אות ש', אות אמת היא, אות אמת שבה נתיחדו האבות, כי ג' הקוים שבש' רומזים על ג' אבות שהם חג"ת. וק' ר' הן אותיות הנראות על צד הרע, כי הסטרא אחרא היא קר, בלי חוס שחיה חיות, מפני שהוא יונק מן המלכות בעת שחיה ימא דקאפו (כנ"ל בראשית א' דף מ"ז ד"ה ימא דקאפו) וכדי שיתקיימו, הן לוקחות אות ש' בתוכן, ונעשה, הצירוף, קשר, שהוא לשון חיזוק וקיום. כיון שהש' ראתה כן, יצאה מלפניו.

פירוש. כמ"ש לעיל, שהארע חג"ת דבינה המושפעין לה ע"י יסוד דו"א, בנתה את נקודת הסיום של הנוקבא, לבחינת כלי ובית קבול למאה ברכאן מהו"א. והחג"ת נק' אבות, וז"ש דאבהתן אתיחדו בה, ומשום זה נקרא אות אמת. כנ"ל ע"ש.

ק"ר אתון דאתחזיאו על סטרא בישא : כבר נתבאר זה לעיל בסמוך כי הן ב' המקורות של הס"א ע"ש. וז"ש, נטלי את

בד' שהיא המלכות. למחוק הזוית הבולטת בחסדים, ולעשותה ר', ואז נעשה מאח"ד אח"ר, ואלהים אחרים נאחזים בו"ן דקדושה. שז"ס ונרגן מפריד אלוף (משלי ט"ז).

ואז נבחן שק"ר דס"א הנ"ל חומסות להן את חותם הש', שהיא אות אמת, ויסוד הנוקבא, שהיא בית הקבול של יסוד דו"א. כנ"ל, הנה עתה הגיע זה לאל אחר דס"א. כי נבנה בש' זו בחי' יסוד אל הנוקבא דס"א, וגדל ע"כ הס"א בע"ס שלמות עם ראש, ובחינת הש' שעשקה נעשית לה לנקודה דחורבא, כי מחורבן הקדושה נבנה הס"א, ומכאן נבנו האבי"ע דאדם בליעל. והנה נתבאר, איך ק"ר הן ב' מקורות של הס"א, וע"כ נק' אתון דזיופי, כי הס"א זייף אותן על דרך הנ"ל, כדי להחריב הבנין ויחדו דקדושה, כדי להבנות מחורבן הקדושה, כנ"ל, והוא בעיקר, ע"י שהמשיכה להן את הש', שהיא צורת היסוד דנוק', אל חלקן ורשותן, ע"י הזיוף של ה' לר', שזייפו אחד לאחר, ונעשה בנין לפרצופי אלהים אחרים, הרי שלא היו מתקיימים שקרא וזיוף בבנין גדול כל כך, אם לא היו ק"ר דס"א חומסות להן את הש'.

וזה שהשיב לה הקב"ה לש', יאות אנת ופב אנת וקשוט אנת, אבל הואיל ואתון דזיופא נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי בך עלמא, דבגין דלא יתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק"ר דהיינו (דפ"י דף ב' ע"ב)

(כו) עאלת את ז' אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא, * בי חתימין צדיקים, ואנת, דאתקריאת צדיק, בי רשים, דכתיב (ח) כי צדיק ה' צדקות אהב, ובי יאות למברי עלמא. ג אמר לה: צדי, צדי אנת, וצדיק אנת, אבל אנת צריך למהוי טמירא, לית אנת צריך לאתגליא כל כך, בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא. מ"ט, ז' איהי, אתיא ר' דשמא דברית

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז ויגש ה בהשמטות ח"א ד' רנג: ד"י יתרו קסה ג נ"א א"ל צדי צדיק אנת וצדיק אתקריאת, (אה"ל). קסה קצט ת"ז בהקדמה ד' טו: טו: ז"ח ד' ח: שה"ש ד' ע. ח) (תהלים יא) ויחי תרסה תרומה תתיא כי תשא קיד ויקרא רמד רסה.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

נסתרת. וע"כ אין לברוא בה את העולם. יצאה אות צ' מלפניו, והלכה לה. ביאור הדברים, כי אחר שראתה הצדי' שהת' נדחתה מפני הדיגין הקשים שבה, והש' מפני אחיות הס"א שבה. מצאה עוז לחשוב שהיא ודאי ראויה למברי בה עלמא, כי גם לה מעלת החותם כמותן, ונוסף עליהם, שאין בה שום אחיזה אל הס"א. וז"ש בי חתימין צדיקים, דהיינו חותם אות ברית קודש, ע"י מילה ופריעה, הדוחה כל החיצונים. ואנת דאתקריאת צדיק בי רשים, כי גם הקב"ה שהוא הבינה, נתקנה בסוד צדיק וצדק כמו הז"א, שהם ג"ר דבינה שנתתקנו באר"א, בסוד האי שביל דאבא, בהאי נתיב דאמא יתיב, ובסוד כתרין רחמינ דמתחבקין תדיר בווג דלא פסיק לעלמין. דכתיב צדיק ה' צדקות אהב, צדיק, רומז על יסוד דאבא. צדקות, רומז על יסוד דאמא, שהיא בחינת נצח והוד הנקראים צדקות ה', ומשום שהצדיק צדקות אהב, ע"כ זווגייהו לא פסיק לעלמין. וע"כ אמרה: אני ראויה למברי בי עלמא, ועל ידי מדתי יתקיים העולם בדרך בטוח אל גמר התיקון.

וז"ש, אמר לה, צדי, צדי אנת, וצדיק אנת: אות צדי היא יסוד דז"א, וכשהיסוד כלול יחד עם הנוקבא נק' צדיק, כי ט"ס דז"א הן מ' עד צדי, והק' היא התחלת הנוק', כנ"ל, וכשהנוקבא דבוקה ביסוד, הרי הק' דבוקה בצדי, ונק' או היסוד, צדיק, וזה ששיבח אותה הקב"ה, צדי אנת, במקומך ביסוד ז"א. וצדי אנת במקומי, כי את רשומה בי, בווג דלא פסיק, כדברך. וגם צדיק אנת, כי גם הנוקבא כלולה בך, בסוד ק' של אחר הצדי. ועכ"ז אינך ראויה למברי בך עלמא. כמ"ש והולך.

את ש' בגווייהו הוי קשר: כי על ידי מחיקתן את הזוית של הד' דאחד, הן חומסות לתוכן את היסוד דנוקבא דקדושה שהיא ש', ונבנה היסוד דנוקבא דקלי' באות הש' שע"י זה נעשה להן אחיזה גדולה ביותר בקדושה, הנק' קשר. כי קשר מורה שהאחיזה חזקה מאד וקשה לנתק אותה.

אות צ'

(כו) עאלת את צ' וכו': נכנסה אות צ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לך לברוא בי את העולם, שבי חתומים צדיקים, ואתה שנקרא צדיק, אתה רשום בי, שכתוב, כי צדיק ה' צדקות אהב, וראוי לברוא בי את העולם. אמר לה: צדי, צדי את וצדיק את, אבל את צריכה להיות נסתרת, אין את צריכה להתגלות כל כך, להתחיל בך בריאת העולם, בשביל שלא לתת פתחון פה לעולם. מהו הטעם שצריכה להיות נסתרת, הוא מפני שצ' היתה, ובאה ה' של השם, שהוא ברית הקדוש, ורכבה על הנ' ונתאחדת עמה. ונעשתה צ'. וסוד הדבר הוא, כי כשברא הקב"ה את אדם הראשון, שח"ס ז"א, ב' פרצופין בראו, דהיינו פרצוף זכר ופרצוף נקבה דבוקים זה לזה באחוריהם. ומשום זה פניה של ה' מוחזרת לאחור, מן הנ', כעין זה, צ', שהי', פניה לצד זה, והנ', פניה לצד אחר, ואינם מוחזרים פנים בפנים, כעין זה ז' אלא ה' מסתכלת למעלה כעין זה ז', והנ' מסתכלת למטה כעין זה צ'. עוד אמר לה הקב"ה: אני עתיד לבסור אותך, דהיינו להפריד דבקות אחור באחור שבך, ולעשות אותך בחיבור של פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלה להיות כן, ולא מיד, בהתחלת בריאת העולם. שצריכה אז להיות אחור באחור, שיוורה שהארתה

קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה. ורזא דא, כד ברא קב"ה לאדם הראשון
 (ט) דו פרצופין בראו. ובג"כ אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ז, ולא
 אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ז, אסתכל לעילא ד כגוונא דא ז אסתכלת
 לתתא ה כגוונא דא ז אמר לה קב"ה : ו תו, דאנא זמין ו לנסרא לך, ולמעבד
 לך ז אפין באפין, אבל באתרא אחרא תסתלק. נפקת מקמיה ואזלת.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) ב"א קסה בשלח רלג פקודי רב ויקרא קנו שיח תוריע מג קדושים סח במדבר ג ת"ו תייט ד' לה. לט. תל"ו ד' עז : עת. תל"ח ד' עח : תס"ט ד' קו : ת"ע ד' קכ : ז"ח שה"ש רפג. תק"ח ד' קסו.

ד נ"א כגוונא דא ז' (אה"ל). ה נ"א כגוונא דא ז' (אה"ל). ו נ"א תוב. ז נ"א גפין בגפין (אה"ל).

דרך אמת ב) אדח"ר חכמה עיין פ' אמור פ"ב ו' והיינו יו"ד דרכיב על נוי"ן בינה ובקומיתא לא הוו משגיחין אפין באפין ע"י בספרא דצניעותא קע"ו ב' והאזינו רצ"ב ב' ג) בראשית כ"א ע"א.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

לאתגליא כל כך כגון דלא למיהב פתחון פה לעלמא, כי מתוך שיש חסרון באחוריים שלך, הנך צריכה להיות בהסתר, כדי שלא לתת פתחון פה אל החיצונים להתאחו שם בין הדבקים, וע"כ אינך ראויה למברי בך עלמא, כי גם בך תצויר בחי' אחיזה לקלי', ומכח צ' זו, שהיסוד והמלכות הם בה אב"א, יצא גם אדח"ר אב"א בסוד דו פרצופין, וו"ש ורזא דא כד ברא קב"ה לאדם הראשון דו פרצופין בראו.

ו"ש, אנת צריך למהוי סמירא לית אנת צריך לאתגליא כל כך וכו' מ"ט נ' איחי : פי' כי היסוד דו"א כולל עמו הנוקבא, שהיא הק' בסוד צדיק, כמו שרמו לה הקב"ה, צדיק אנת. וכשהנוקבא כלולה בו בצויר הצ', היא מצטירת בו כאות נ'. כי הנ' היא בחינת גבורה דו"א, בי י' פ' ל' הן ג"ר כח"ב, ומ' נ' הן חסד וגבורה. ועל נ' זו נאמר אני בינה לי גבורה (משלי ח). כי בגדלות בעת שהחג"ת נעשים לחב"ד כנודע, נעשית גבורה זו לבינה, ובעת קטנות שאבא הוציא אמה לחוץ, נעשית הבינה לגבורה לנ', וע"כ רמזו בה נפילה, כי נופלת מבחינת ג"ר לוק' מכח אבא שהוציא בינה וזו"ן לחוץ מהראש.

ו"ש, תו דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק : פירושו, שמא תאמר, אפשר לי למברי בך עלמא בבחינת פב"פ, כמו שאנא זמין לנסרא לך אח"כ ולעשותך פב"פ, גם זו אינה טענה, כי גם בעת שאתקן לך פב"פ עם הנוקבא, הנה גם אז לא יהיה זה במקומך למטה, אלא רק על ידי עליה למקומי במקום אורי' עלאין, וכיון שהפב"פ לא יתוקן במקומו, הרי גם אז תהיה אחיזה לקלי' בדרגתך, וע"כ אינך ראויה למברי בך עלמא. ו"ש, תו, עוד יותר מזה, דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד אפין באפין אמת הוא שאני עתיד לנסרא לך ולעשותך פב"פ, אכן לא תהיה זאת במקומך אבל באתרא אחרא תסתלק זה יהיה במקום אחר, דהיינו במקום אורי', כי אז תעלה ותלביש לאורי', אבל במקומך עצמך לא יתוקן זה עד לגמר התיקון. ואיך אברא בך העולם, בעוד שגם בך יש אחיזה לחיצונים.

וזה אמרו לית אנת צריך לאתגליא כל כך, כגון דלא למיהב פתחון פה לעלמא מ"ט נ' איחי, אתיא י' דשמא דברית קדישא רכיב עלה ואתאחד בהדה, כלומר, הנוקבא הכלולה בצ' היא צויר אות נ' שבה. שהיא גבורה מבחינת בינה הנופלת, והי' שבה היא יסוד דו"א עצמו, שהוא שמא דברית קדש. והן עומדות בצויר אחור באחור, אשר אחוריהן דבוקים זו בזו ופניהן מגולים לצד חוץ, כי פני הי' מסתכלת לחוץ ולא לצד הנ', וכן פני הנ' מסתכלת לצד חוץ ולא לצד הי', שזה רומז שיש אחיזה באחוריים שלהן, וע"כ צריכים אחוריהן להיות נסתרים, בסו"ה ואחוריהם ביתה (מלכים ז), כדי שלא יתאחו בהן החיצונים. ו"ש לית אנת צריך (דפרי דף ב' ע"ב)

כז) עאלת את פ' , אמרה קמיה: רבון עלמין, ניחא קמך למברי בי עלמא, דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא, בי רשים, ודא הוא פדות, ובי

מסורת הזהר

י' ויגש ה יתרו קמט קסט רז רכב רכט בהשמטות ח"ב ד' רעג רעז. ד"י ת"ז בהקדמה ד' טז: ז"ח ד' מב. תק"ח קד:

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

אות פ'

כז) עאלת את פ' וכו': נכנסה אות פ' אמרה לפניו: רבון העולמים, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי הגאולה שאתה עתיד לעשות בעולם רשומה בי, כי זה הוא פדות. כלומר, שהגאולה היא פדות מצרינו. והיא מתחלת באות פ', וע"כ בי ראוי לברוא את העולם. אמר לה: יפה את, אבל כך נרשם פשע שבסתר, כעין הנחש שמכה ומביא ראשו לתוך גופו. כך מי שחוטא, כופף ראשו, כלומר שמעלים עצמו מעין רואה, ומוציא את ידיו לחטוא. והיינו כמו צורתה של הפ' שראשה כפופה לתוכה. וכן אמר לאות ע', שבה נרשם עון. ואע"פ שאמרה: שיש בי ענוה. אמר לה הקב"ה, לא אברא בכך את העולם. יצאה מלפניו.

ביאור הדברים, פורקנא פירושו גאולה, ואמרה הפ' כי הגאולה העתידה להיות בעולם רשומה בה, וע"כ היא ראויה שיברא בה העולם. כי הגלות והגאולה הנהגים בעולם, הן תלויות בנוקבא. כי בעת שהנוקבא מחוסרת בנין ג"ר, הנק' מוחין, הנה אז גלו ישראל מעל אדמתם, ארץ ישראל. כי א"י של מטה מכוננת נגד ארץ ישראל של מעלה, שהיא הנוקבא דז"א. וכמו שיש פירוד למעלה בין הז"א שנק' ישראל, לנוקבא שהיא ארצו. כן ישראל שלמטה נפרדים מארצם. וכשבני ישראל מטיבים מעשיהם, גורמים שישראל של מעלה משפיע בנוקביה, שהיא ארצו, ובונה אותה עם מוחין ומתיחד עמה פב"פ, ואז גם בני ישראל שלמטה זוכים לגאולה וגם הם שבים לאדמתם. ואלו המוחין דג"ר של הנוקבא, שהז"א בונה אותה, הם באים אליה מלובשים תוך הנצח וההוד של ז"א, שמוח החכמה של הנוקבא מלובש בנצח, ומוח הבינה מלובש-בהוד. כנודע. והאותיות ע' פ' הן נצח והוד דז"א. כנ"ל. וזוהי טענת הפ' שהיא הוד דז"א. פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים. כי המוחין דנוקבא המביאים הגאולה לעולם מתלבשים בי, ולכן אם תברא העולם במדתי הרי בלי ספק שיוכשרו לבא לגמר התיקון.

(דפ"י דף ב' ע"ב)

ומה שהפ' חשבה את עצמה ראויה למדת בריאת העולם יותר מן הע', שהרי המוחין דנוקבא מתלבשים בשניהם בנו"ה, שהם ע' פ' ועיקרם בנצח שהוא הע', וא"כ למה חשבה הפ' את עצמה ראויה יותר מן הע'. וז"ש ודא הוא פדות, כי הפדות היא רק במדת ההוד, שהוא הפ'. וענין הפדות הוא, שאמא פודה תחילה את הנוקבא מן הדינין, ואז הנוקבא ראויה לגאולה. וה"ס הכתוב כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף וגו' (דברים ל"ב). ודרשו רז"ל, הנשר הזה רחמני הוא על בניו וכו', ואומר מוטב שיכנס החץ בי ואל יכנס בבני ע"י רש"י דברים ל"ב י"א). פירוש, כי נתבאר לעיל אשר המ"ה אינו ראוי למוחין זולת ע"י התיקון, דאמא אוזיפת לברתא מאנהא, כי הנוקבא בהיותה מקורה מצומצמת שלא לקבל האור, דהיינו מעת צמצום א', לא היתה יכולה לקבל שום מוחין, אלא משום שיצאה אמא חוץ מהראש דא"א, ונעשה ו"ק בלי ראש, אז נמשכו אתוון אל"ה שלה אל הנוקבא, ואתבני גם הנוקבא בשמא אלהים. (ע"י לעיל אות י"ז ד"ה זוח) ואמא נק' נשר, שהוא רחמן על בניו זו"ן, וע"כ יצאה לחוץ, ונחצית קומתה לו"ק בלי ראש, דהיינו בחי' חץ, שה"ס שאמרה, מוטב שיכנס החץ בי, שע"י כן פדתה את הבנים מן הדינים ונעשו ראויים לקבל מוחין בהמאנין שלה אל"ה כנ"ל. וז"ס פדות ופדיון, שאמא פודה את הנוקבא מדינין שלה, שלולא זה, לא היתה ראויה למוחין. ופדות הזו, שורה בעיקר על קו שמאל של הנוקבא ששמה הדינין, וכן על הוד דז"א, שהוא אות פ'. ולפיכך חשבה הפ' שהיא ראויה יותר מהע', כי הפדות הזו מאמא מלובשת רק בה ולא בע' משום שהדינין הם בקו שמאל, ולא בקו ימין.

וז"ש, יאות אנת אבל בכך אתרשים פשע בטמירו: כי כל הגאולות הנהגות בשתא אלפי שני, אינן אלא בבחינת ו"ק דמוחין דחיה, כי בחינת ג"ר דמוחין אלו, ה"ס או"א הפנימים ששמשו בנקודים, והמה נגזו, ולא יתגלו זולת בגמר התיקון. דהיינו אחר שיתקן החטא דעצה"ה, שאדה"ר חטא והמשיך המוחין

הקדמת ספר הזהר

מא

יאות למברי עלמא. אמר לה: יאות אנת, אבל בך אתרשים פשע בטמירו, כגוונא דחיויא דמחי, ואעיל רישיה בין גופיה, הכי, מאן דחב, כפיף רישיה ואפיך ידוי. וכן עון, אע"ג דאמרה, דאית בי ענוה, אמר לה קב"ה לא אברי בך עלמא. נפקת מקמיה.

מסורת הזהר

(במדבר נ.) יתרו צט משפטים תקלב ת"ז ד' טו : יט :

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

בטמירו, נמצא כח הנחש, דמחי לבני עלמא והביא מיתה לעולם, עודו בכל תוקפו, ואי אפשר להעביר אותו. בדומה לנחש הנושך לאדם, ותיכף מכניס ראשו לגופו, שאז אי אפשר להורגו, כי אין הנחש נהרג אלא אם פוגעין בראשו. וזה שגרם לאדם דחב בעצה"ד, ולבניו, דכפיף רישיה ואפיך ידוי. כלומר, שגם המוחין הנמשכים ע"י הפדות דאמא, הם בבחי' כפיפת ראש, ורק ידוי, שהן חג"ת מתגלים במוחין ההם. הרי שאחיות הנחש עוד נמצאת בפ', וע"כ אינה ראויה למברי בה עלמא, כי לא תהיה ראויה לגמר התיקון. כמבואר.

אות ע'

וה"ש, וכן ע' עון, אע"ג דאמרה דאית בי ענוה וכו': אמא עילאה נקראת ענוה. ונדע שבהיות הנצח דז"א, שהוא ע', מתלבש עם המוחין בנוקבא, היא עולה ומלבשת לאמא עילאה, ואמא מקשטת לה בקישוטהא, כנ"ל. וזהו שאמרה דאית בי ענוה, בי אמא שנק' ענוה מתלבשת בי. אמנם בשביל האי פשע הנ"ל בדיבור הסמוך, דאית בה, בנצח הוד אלו, בטמירו, לכן אמר לה קב"ה לע', לא אברי בך עלמא.

ומה שמכנה כאן הפשע בלשון עון, ולא פשע כנ"ל בפ', הוא כי עיקר הפשע אתרשים בהוד, שהוא פ', מפני שההוד דז"א הוא מהתכללות המלכות בו, שבה נאחזו הקליפות מכח החטא דעצה"ד כנ"ל. אבל נצח דז"א כבר הוא מדת עצמו דז"א, שלפי האמת אין אחיזה לקלי' בו, אלא בסוד בהדי הוצא לקי כרבא (ב"ק צ"ב) נאחזו הקלי' גם בנצח. כנודע. ולכן נבחן בו זה הקלקול בשם עון, להורות כי באמת ישר הוא אלא שנתעוות מכח חיבורו עם ההוד. (ע"י בתלמוד עשר ספירות דף אלף צ' ד"ה אבל, ובא"ר 9).

ומה שאינו אומר באות ע', עאלת אות ע', כמו שאומר בכל האותיות, אלא שכללה יחד עם

המוחין עילאין למקום ב"ע דפרודא שלמטה מפרסא, שאין שם המאנין דאמא, אלא בחינת מלכות המצומצמת, שה"ס הפרסא שתחת האצילות ששם עומדת עתה ה"ת דצמצום א', ומסיימת האורות דאצילות, שלא יתפשטו ממנה ולמטה. וע"י זה, שהמשיך השפע למטה מפרסא דאצילות אתרשים פשע בנוקבא, שה"ס בא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, (שבת קמ"ו) אשר זוהמא זו לא תתוקן אלא בגמר התיקון בסו"ה בלע המות לנצח ומחה אדני ה' דמעה מעל כל פנים. (ישעיה כ"ה) כי החסרון של המוחין דאז"א הפנימים שנגזו, נק' בשם דמעות, שה"ס ב' דמעות שמוריד ה' לים הגדול, שהן כנגד ב' עיינין, חו"ב אלו הפנימים, שנגזו ואינם. כי עינים ה"ס חו"ב, ודמעות הן בחינת חסרון שבהם, מכח הוזהמא שנתערבה ונדמעה ע"י חטא עצה"ד, וזה גרם החורבן של ב' מקדשין. (ע"י זחר בראשית א' אות רנ"ד) ואומר הכתוב שאין הדמעות האלו נמחות מהפנים של הנוקבא, וזלת בעת שיבולע המות לנצח. דהיינו שיתוקן חטא עצה"ד לגמרי, כי יתוקן הפשע, שהוא המות לעולם, ואז יאירו גה"ר של מוחין דחיה, שהם חו"ב הפנימים ונמצא שמחה אדני ה' דמעה וכו'.

וזה אמרה, יאות אנת, אבל בך אתרשים פשע בטמירו כי אע"פ שיש בך פדות ע"י אמא, שע"י כן את מביאה גאולה לעולם, שהיא המוחין דחיה, שכל הגאולות באות על ידיה, ועכ"ז הרי הגאולות אלו מחוסרי השלימות, כי חזרו ונגלו מעל אדמתם, וב' המקדשין חזרו ונתרבו, והוא מטעם כי בך אתרשים פשע בטמירו, כי הפדות דאמא עוד אין ביכלתה למחות הפשע דחטא עצה"ד, לגמרי, וע"כ יש בך עוד אחיזה לקלי', כי ע"כ אין המוחין אלא מבחינת ו"ק דחיה, והם חסרים בחי' ראש דמוחין דחיה, ולפי שיש בך אחיזה לקלי', אינך ראויה שיברא העולם על ידיך.

וה"ש, כגוונא דחיויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה: כי הפשע הזה להיותו (דמ"י דף ב' ע"ב)

כח) עאלת את ^(ח) , אמרה קמיה: רבון *) עלמין, ניחא קמך למברין
 בי עלמא, דאית בי ^(ו) סמיכא לנפלין, דכתיב ^(ט) סומך ה' לכל הנופלים. ז אמר

חלופי גרסאות

ז נ"א א"ל קוב"ה (אה"ל).

מסורת הזהר

ח) יתרו פה פו טט צב קטו קמט קנח קפו קצג קצט
 תרומה כב כג טנחס תשכ בח"ג צ"ר ת"ז ד' טו:
 ת"ע ד' קכו. ז"ח ד' עב: ו) ת"ז ת"ע ד' קכו. ט) (תהלים קמה) שמיני פ' ת"ז בהקדמה ד' ח: ת"ע ד'
 קכו. תק"ח ד' קטו.

דרב המנוגא סבא

הסולם

אותיות

והנה התחלקות הבינה ל'ס' ופ' האמורים,
 זה נעשה בבינה דא"א שיצאה לבר מהראש
 דא"א. ונתפשטה בחג"ת שלו עד שליש תחתון
 דת"ת שבו. והם המשפיעים כל המוחין לזו"ן.
 אמנם לא כל העתים שוות. כי בעת
 שהתחתונים מטיבים מעשיהם ומעלים מ"ן
 לזו"ן והזו"ן לאו"א, הנה אז נעשים או"א
 וישו"ת פרצוף אחד, ועולים לא"א, ומשפיעים
 מוחין שלימים בהאר"ת חכמה מא"א אל הזו"א,
 והזו"א אל הנוקבא בסוד מאה ברכות, כי
 הפ' שהיא או"א עילאין, נעשתה אחת עם הפ'
 שהם ישו"ת שעולים יחד למספר מאה. אכן
 בעת שהתחתונים חוזרים ומקלקלים מעשיהם,
 נמצאים המוחין מסתלקים מהזו"ן וחוזרים
 לבחינת ו"ק ונקודה. וגם או"א וישו"ת
 מתחלקים זה מזה ואו"א ע"י נעשים שוב ל'ס'
 שהיא שש ספירות חב"ד חג"ת לבד, שכל אחת
 כלולה מיו"ד, וישו"ת שוב נעשים ל'ס'
 סתומה, שהיא תנה"י דאו"א לבד. כנ"ל.

עם הפ', הוא מפני שנצח והוד הם תרי פלגי
 דגופא, ולפיכך עלו באמת שתיהן כאחת, אלא
 שהוזהר מבאר טעם כל אחת לחוד, בזו אחר זו.

אות ס'

כח) עאלת את ס' וכו': נכנסה אות
 ס', אמרה לפניו: רבון העולמים, טוב לפניך
 לברוא בי את העולם. כי יש בי סמיכה
 לנופלים, שכתוב, סומך ה' לכל הנופלים. אמר
 לה: משום זה את צריכה למקומך, ואל תזווי
 ממנו, שאם את יוצאת ממקומך, שבמלה
 פתך, אלו הנופלים מה יהיה עליהם, מאחר
 שהם סמוכים עליך. מיד יצאה מלפניו.

ביאור הדברים, אות ס' היא ת"ת דז"א,
 והיא בחינת בינה דגופא, כי הכח"ב שנעשו
 בז"א לחסדים נשתנו שמייהו לחג"ת, כנודע,
 והנה הבינה נחלקה לבי בחינות ג"ר וז"ת,
 שהג"ר שבה נעשו לאו"א עילאין ומלבישיין
 מחזה ולמעלה דא"א, ונחשבין עוד לבחינת
 ראש דא"א אע"פ שעומדים בגוף שלו, להיותם
 אור חסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא (סוף
 מיכה), ולפי שאינם מקבלים אור חכמה גם
 בהיותם בראש א"א, ע"כ אין היציאה מהראש
 ממעטת אותם כלל, ונחשבים עוד לבחי' ראש
 א"א, והם נק' ס', מפני שאלו ג"ר דבינה
 נתקנו לאו"א, ומתפשטות בהן שש ספירות
 חב"ד חג"ת עד החזה. אבל ז"ת דבינה, שהן
 מבחינת התכללות הזו"ן בבינה, ואינן עצם
 הבינה, הנה נתחלקו מהבינה, ונעשו לפרצוף
 ישו"ת, המלבישים לד' ספירות תנה"י דאו"א,
 שהם מחזה דאו"א ולמטה, והם צריכים להאר"ת
 חכמה, בכדי להשפיע לזו"ן, וכיון שיצאו
 מהראש דא"א לבחינת גוף, והם מחוסרי חכמה,
 לכן נפגמו מחמת יציאתן, ונעשו ו"ק חסר
 ראש, והן נק' ס' סתומה, מטעם שהם תופסים
 רק ד' ספירות תנה"י דאו"א. שהם מלבישים
 שם כנ"ל, וע"י (במראות הסולם אות ב' ד"ה
 והוא).

ובעת שהזו"ן הם במצב הזה של הקטנות
 דו"ק ונקודה, יש פחד מאחיות הקליפות. שאז
 היו נופלים מאצילות לבי"ע דפירודא, לכן
 משפיעים להם או"א עילאין מבחי' הפ' שלהם,
 אשר אלו האורות אע"פ שהם רק אור חסדים,
 מ"מ הם נחשבים לאו"א דכ"א ולבחי' ראש.
 כנ"ל, וע"כ אין לשום קליפה אחיזה בזו"ן
 גם בעת הקטנות, כי אלו האורות דפ' מגינים
 עליהם. ולכן נק' אורות אלו בשם סמך,
 להיותם סומכים לזו"ן שלא יפלו מאצילות
 בעת היותם בקטנות בבחינת ו"ק בלי ראש.
 כמבואר.

וזה אמרו עאלת את ס' וכו' דאית
 בי סמיכא לנפלין דכתיב סומך ה' לכל
 הנופלים דהיינו כדארמן, שחשבה את עצמה
 יותר מוכשרת מכל האותיות שקדמו לה משום
 שהאורות של הפ' יכולים להאיר אל הזו"ן
 גם בעת קטנותם, בהיותם רק אור חסדים,
 ואין באורות החסדים האלו שום אחיזה של

משו

(דפו"י דף ב' ע"ב *) דף ג' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

מג

לה: על דא אנת צריך לאתרך, ולא תזוז מניה, אי את נפיק מאתרך, מה תהא עלייהו דאינון ׀ נפילין, הואיל ואינון סמיכין עלך. מיד נפקת מקמיה. (כט) עאלת את ׀, אמרה קמיה רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי כתיב נורא תהלות, ותהלה דצדיקים נאווה תהלה. אמר לה: נורא,

מסורת הזהר

ע) ויצא לא יתרו עז פד תקי תצוה כז ויקהל רצח אחרי מות קפו בהעלותך קל חקת יז ת"ז בהקדמה ד' טז: ת"ע ד' קכה: ז"ח ד' ח:

חלופי גרסאות

ח ג"א נפלין (אה"ל).

אותיות

הסולם

דרב המנוא סבא

פירוש. אחר שהנ' ראתה את האות ס' נדחית, מטעם שאינה משמשת רק בעת קטנות, דהיינו רק לבחינת סמיכה בלבד. כנ"ל. חשבה הנ' בעצמה, שהיא ודאי ראויה לבריאת העולם, להיות בה כל מעלת הס' וגם נוסף עליה שהיא משמשת גם במוחין דגדלות, וע"כ אין לה אותו החסרון שמפניו נדחתה הס'. וז"ש דבי כתיב נורא תהלות. כי הגבורה דז"א נקראת נ', מטעם היותה כולה נמתקת במדת הרחמים של הבינה הנק' נ' שערי בינה. ומכח זו הגבורה נקרא הז"א נורא תהלות, כי אמא עילאה נק' תהלה, וכיון שהגבורה שלו נמשכת מבינה, ע"כ נקרא נורא תהלות ונ' זו דז"א משמשת ביסוד דגדלות דז"א בעת הזווג עם הנוקבא שלו, שאו נק' מכחו גם הנוקבא בשם תהלה כמו אמא עילאה. ונמצא הז"א אחיד בתהלה עילאה ותהלה תתאה כאחד.

זה אמרו עאלת את נ' וכו' דבי כתיב נורא תהלות כי בזה שאני נמצא לבחינת גבורה וקו שמאל בז"א, הריני ממשכת החסדים היוצאים מאות ס' שהיא תהלה עילאה ונמצא הז"א הנק' בסבתי נורא תהלות. כנ"ל, וע"כ יש בי כל מעלות הס', כי החסדים הנמשכים על ידה, הם מבחינת ג"ר ומרחיקים החיצונים לגמרי מכל אחיזה שהיא, הכל כמעלת הס'. ועוד בי מעלה נוספת ותהלה דצדיקים נאווה תהלה שהרי אני משמשת גם ביסוד דגדלות דז"א, כנ"ל באות צ' שאומר שם דנ' איהי ואות י' רכיב עלה, עש"ה, שנ' זו נבחת תהלה דצדיקים, כי נתבאר שם, שאפילו בעת הגדלות שהזו"ן עולים לאז"א, משמשת גם אז נ' זו ביסוד דז"א בבחינת אבי"א, אלא שממשכת אורא דכיא מאז"א עי' שהם סוד ס' הנ"ל, ואו נק' הנ' בשם תהלה דצדיקים. כי הי' שהיא צדיק יסוד עולם רביב עלה, ואו נקראת נאווה תהלה, להיותה ממשכת מוחין דגדלות למלכות

משהו לקלי', כי החיצונים בורחים מהאורות של ג"ר דבינה, ולפיכך היא חשבה את מדתה ראויה ביותר למברי בה עלמא, כי יכולה להגן על בני העולם גם כשמעשיהם מקולקלים. כנ"ל. וגם אז לא תהיה אחיזה לקלי'.

וז"ש, א"ל על דא אנת צריך לאתרך ולא תזוז מניה: כלומר, ביון שהמקום שלך הוא לסמוך את הנופלים, להגן עליהם בעת קלקולם של בני העולם, הנה משום זה את צריכה להיות רק במקום הזה ולא לזוז מניה, כי אם יברא בך העולם, ותהי מדתך לשליטה מספקת תמידית, נמצא שאלו הנופלים שהם זרין ישארו תמיד בקטנות ולא יתעוררו התחתונים להעלות מ"ן ולא יתגלו כל המוחין הגדולים שצריכים להביא לגמר התיקון. אלא את צריכה להמצא באתרך בלבד, לבחי' מקום תיקון בעת שהתחתונים אינם כדאיים. אבל כשהיו זכאים יוכלו להמשיך המוחין הגדולים מכל הקומה בסוד מאה ברכות.

וזה אמרו אי את נפיק מאתרך מה תהא עליהו דאינון נפילין כי אז ישארו תמיד בבחי' נופלים, הצריכים תמיד לסמיכא דיך. וז"ש הואיל ואינון סמיכין עלך כלומר, כיון שהם רק סמיכין עלך, ואין להם שלימות לזו"ן לעמידה בפני עצמם. ע"כ אינך ראויה לברא העולם במדתך.

אות נ'

(כט) עאלת את נ' וכו': נכנסה אות נ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, שבי כתוב, נורא תהלות. וכן בתהלה של צדיקים כתוב, נאווה תהלה. אמר לה: נון, שובי למקומך כי בשבילך חזרה האות ס' למקומה, והיי סמוכה עליה. כלומר, הנ' רשומה במלה נפילה, שהסמך, שה"ס סומך הי' לכל הנופלים, חזרה בשבילם למקומה לסמוך אותם, כנ"ל בדרבנן הסמוך. מיד חזרה למקומה, ויצאה מלפניו.

(דפו"י דף ג' ע"א)

תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמ"ך לאתרה, והוי סמ"ך עלה. מיד תבת לאתרה ונפקת מקמיה.

(ל) עאלת את (9) מ אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי אתקריאת מלך. אמר לה: הכי הוא ודאי, אבל לא אברי בך עלמא, בגין דעלמא אצטריך למלך, תוב לאתרך, אנת (10) ו ל וך, דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך.

מסורת הזהר

(9) להלן ריד בשלה רי ויקהל רצה אחרי מות קפו פנחס תפ ת"ז בהקדמה ד' טו: ז"ח שה"ש ד' ס: צא. תק"ח ד' קיז: צ) יתרו תקיג תרומה תקפב תרא ז"ח שה"ש ד' סו. ע. תק"ח ד' קד:

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

מבחינה זו דבי אתקריאת מלך וכיון שיתגלה אור פני מלך בעולם, ודאי לא תהיה עוד אחיזה לחיצונים, וגמר התיקון יהיה מובטח בעולם.

לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך: כלומר, אי אפשר לגלות אור זה בעולם משום שהעולם צריך שיתלבש האור הגדול הזה רק בג' האותיות מל"ך. וז"ש תוב לאתרך אנת ול' וך, דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, כלומר, שובי למקומך והתחברי עם האותיות ל' וך, ואו תהיה מציאות שיתגלה האור הגדול הזה בעולם. והוא מטעם דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך כלומר, שאין העולם יכול לעמוד ולהתקיים בלא התלבשות בסדר ג' האותיות מל"ך.

וביאור הדברים הוא, כי המ' דמלך ה"ס החסד הגדול, בסוד יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מ"ב) שהוא יומא דאזיל עם כלהו יומי, שז"ס מ' פתוחה בהרוחה גדולה. והל' דמלך ה"ס מגדל הפורח באויר, שהיא בינה שנעשית חכמה בראש א"א ומתפשטת לז"א. והך' דמלך ה"ס המלכות, שהיא הנוקבא דז"א, כי אין מלך בלא מלכות. ולא עוד, אלא שכל הגדלות של אלו המוחין הגבוהים אינם מתגלים זולת ע"י המלכות וברשותא דידה. ובעת הזאת נבחנת המלכות שהיא מאירה לו אל הו"א בג' מקומות: (א) שהיא נעשתה לכסא לו, בסוד המלך יושב על כסא רם ונשא: כי מדת זו ה"ס ישת חושך סתרו, וכסא הוא לשון כסוי והעלם, וע"כ נקראת כ' כפופה. (ב) שהיא נעשתה לו ללבוש, כי אין המוחין הגדולים האלו מתראים רק על ישראל בלבד, וע"כ המלכות נעשית לו לבחינת לבושא דקדרותא, שבעת גילוי מלכותו הוא מתפשט מלבושא

למלכות, ונמצא שכל היופי של המלכות מקובל מן ג' זו שביסוד דז"א. ולכן טענה הנ' שבה ראוי העולם למברי, כי בהארתה נוספו גם המוחין דגדלות הנותנים עמידה וקיום לזו"ן מעצמם, ולא רק בחינת סמיכה לבד כמו הפ'.

אמר לה, נון תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמ"ך לאתרה: אמר לה הקב"ה: לא כמו שאת חושבת את מדתך לתיקון השלם שאין בו עוד אחיזה לקלי', אלא גם מדתך צריכה סמיכה מן הפ', כי ע"כ את נמצאת עוד בבחי' אב"א ואורות הפ' מגולים כלפי חוץ לשמך מפני החיצונים. ונמצא כי גם בגינך תבת הפ' לאתרה לסמוך אותך, ועוד אין זה תיקון השלם. ולכן לא אברי בך עלמא. וז"ש והוי סמ"ך עלה כלומר, שגם מדתך היא רק סמיכה לבד.

אות מ' ל'

(ל) עאלת את מ' וכו': נכנסה אות מ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי נקראת מלך. אמר לה: כך הוא ודאי, אבל לא אברא בך את העולם, משום שהעולם צריך למלך. שובי למקומך, את. והל', והכ', כי לא יפה לעולם לעמוד בלא מלך.

פירושו. המ' היא חסד דז"א המקבל מהבחינה שכנגדו מחסד דבינה שה"ס יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מ"ב), דהיינו יומא דאזיל עם כלהו יומין. ובעת השגת המוחין אל הו"א, נעשו החג"ת שלו לבחינת חב"ד, ונמצא החסד דז"א עולה ונעשה לחכמה, ואו נגלה אור פני מלך חיים מן הו"א.

וזו היא טענת המ' למברי בה עלמא,

(דפריי דף ב ע"א)

הקדמת ספר הזהר

מה

(לא) בההיא שעתא, נחתא מן קדמוהי את (ק) **ב** מעל כורסיה (י) יקריה, **ח** אודעזעת ואמרה קמיה: רבון עלמא, נחא קמך למברי בי עלמא, דאנא כבודך. וכד נחתת **ב** מעל כורסיה יקריה, אודעזעו (י) מאתן אלף עלמין ואודעזעו כרסייא, וכלהו עלמין אודעזעו למנפל. אמר לה קב"ה: כ"ף, כ"ף, מה

מסורת הזהר

(ק) ויגש ה יתרו צא תקיא משפטים תקלא פנחס תשלג
ת"ז ד' ה. טו. ז"ח ד' פח. תק"ח ד' קד: קיו:
(י) שלח צו תק"ח ד' קכב:

חלופי גרסאות

ח אודעזעת ל"ג (אה"ל).

דרך אמת (ז) בריאה.

הסולם

אותיות

מלבושא דקדרותא זה, וזריק אותו על האומות עובדי כוכבים ומזלות, ואור פניו מתפשט ומתגלה על ישראל. ולעת ההיא אמרו חז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר הנה אלהינו זה וכו' (סוף תענית). ובחינת ההתפשטות הזו מלבושא דקדרותא ה"ס י' פשוטא ואריכא. (ג) שהמלכות נעשית לו עטרה על רישיה. בסו"ה צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו (שיר ג'). וז"ס שהכ"ף היא כתר. והנה נתבארו ג' האותיות מ' ל' י'. והבן היטב.

אות כ'

(לא) בההיא שעתא נחתא וכו': באותה שעה ירדה מלפניו אות כ' מעל כסא כבודו. נודעזעה ואמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי כבודך אני. כשירדה אות כ' מעל כסא כבודו, נודעזעו מאתים אלף עולמות ונודעזעו הכסא, וכל העולמות נודעזעו לנפול. אמר לה הקב"ה כ"ף כ"ף, מה את עושה כאן, לא אברא בך את העולם, שובי למקומך, כי בך כליה, ובך נשמעה פלה ונחרצה, שובי לכסאך והיי שם. באותה שעה יצאה מלפניו וחזרה למקומה.

פ"י, בההיא שעתא שהיתה המ' נושאת ונותנת עם קב"ה למברי בה עלמא מבחינת גילוי אור פני מלך בעולם כנ"ל, גרם זה לירידת הכ' מעל כסא הכבוד, שהיא עולם הבריאה ואודעזעת ואמרה וכו' דאנא כבודך. ואז אודעזעו ר' אלף עלמין הנמשכים מחו"ב דבריאה. שהיא כח"ב דבריאה. ואודעזעו כורסייא, וכלהו עלמין שמשם ולמטה אודעזעו למנפל.

(דפו"י דף ג' ע"א)

דרכ המנוגא סבא

ביאור הדברים. כי אלו הטענות של האותיות לפני הקב"ה למברי בהו עלמא, הן כמו עלית מ"ן לקבל מקב"ה מ"ד לאותה הקומה השייכת למדתה של האות, ותהיה הנהגת הזו"ן שהם המשפיעים של העולם, בבחינת קומת מ"ד המושפעת על אותה האות. וכן ענין תשובתו של הקב"ה לכל אות ואות מכ"ב האותיות דזו"ן, הוא בחינת הורדת מ"ד ויציאת קומת האור לשעתו, בשיעור המ"ן שהעלתה כל אות ואות וכשקומת האור התחילה לגלות הנהגתה בעולם, הנה אז נשמעה תשובתו של הקב"ה לאותה האות, כי נגלתה אי יכלתה להנהיג העולם מחמת האחזיה של הקליפה במדתה, בסוד, זה לעומת זה עשה אלהים, ובזה נסתלקה לה כל אות ואות והלכה לה למקומה. שז"ס השעשועים של הקב"ה עם כל אות ואות של כ"ב האותיות, מתוך נתינת מקום לכל אחת ואחת לגלות שליטתה כרצונו, עד שיתבררו מאליהן מתוך חפצו עצמו, מי מהן זכאית להנהגת העולם על ידה. וז"ש לעיל ותרין אלפינן שנין עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

ועם זה תבין שבעת שהתחילה המ' לגלות האור הגדול שלה בעולם, גרמה לפ' לירד מעל כסא הכבוד, כי סוד הכסא הוא בב' בחינות: א) שהוא מכסה על המלך, בסוד ישת חושך סתרו (תהלים י"ח), ומשום זה נק' כסא מלשון כיסוי. ב) היא מגלה כבוד המלכות בעולמות, בסו"ה ועל הכסא דמות כמראה אדם (יחזקאל א') והוא על ידי צירוף ג' האותיות מל"ך שאז אותה המלכות שנעשתה כסא המלך, ומכסה עליה, בסוד ישת חושך סתרו, עולה למעלה ונעשית י' פשוטה שה"ס לבוש אל המלך עצמו, שהמלך עצמו, שהוא ז"א

את עביד הכא, דלא אברי בך עלמא, תוב לאתרך, דהא בך כליה, (ו) כלה ונחרצה אשתמע, תוב לכרסייך והוי תמן. בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה.

מסורת הזהר

(ו) (ישעיה י) בלק רעא.

דרב המנוגא סבא

הסולם

אותיות

עלמין, שהם חו"ב, הכוללים את כחב"ד דבריא. וכן כל העולמות אודעזעו למנפל. כי אבדה מהם כל חיותם והשפעתם מעולם האצילות. וכן עד"ז יש לפרש ביחס של הקב"ה שהוא בינה עם הזו"ן דאצילות. כי המלכות של הבינה המתלבשת בז"א היא ה'ב' ונמצאה ה'ב' הזאת שהיא הכסא של הקב"ה השורה על הז"א. כי הקב"ה הוא בינה, שהוא העליון דז"א, והז"א נעשה כסא לבינה. ונמצא שנפסק בירידת הקשר של הבינה עם הז"א. כי ה'ב' ה"ס מלכות הבינה המתלבשת בז"א ומשפעת לו כל אורותיה. ולפיכך נודעזעה היא עצמה, דהיינו שנפסקה יכלתה להשפיע אל הז"א, וכן אודעזעו מאתן אלף עלמין, שהם המוחין של הז"א הנק' חו"ב, וכן נק' כחב"ד, שהם ד' רגלי הכסא כנ"ל, כי כל השפע שלהם נפסק וכן בלהו עלמין אודעזעו למנפל, שהם וה"ק דז"א, חג"ת נה"י, שהם כוללים כל העולמות שמתחתיה, כי נאבד מהם כל שפע הבינה, וכיון שנתרוקנו מאורות אצילות נודעזעו ליפול לבי"ע דפירודא ולהחרב.

וז"ש, אמר לה קב"ה וכו' כלה ונחרצה אשתמע, תוב לכרסייך: היינו כנ"ל שמסבת ירידת ה'ב' מעל כסא הכבוד אודעזעו גה"ר דז"א וכלהו עלמין אודעזעו ליפול ולהחרב דהיינו שנשמע כלה ונחרצה, שפירושו כליון חרוץ לבלי תקומה עוד. ולכן את מוכרחה לשוב לבחינת הכסא כנ"ל.

וז"ש, בההיא שעתא נפקת מקמיה: מדגיש שוב לומר בההיא שעתא להורות כי ענין חזרתה למקומה לבחי' כסא, באה יחד עם התשובה של הקב"ה למו', דלא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, כלומר, שענין הזעזועים שנתגלו בכ' בעת ירידתה מעל כסא הכבוד, דכלהו עלמא אודעזעו ליפול, וענין התשובה של הקב"ה אל המ' דלא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, הנה ב' אלו באו בבת אחת, והבן.

עאלת

ז"א מתגלה על ידה כנ"ל, גם נעשתה עטרה על ראש המלך כנ"ל.

אבל בעת שהמ' התחילה לגלות אור פני מלך בעולמות בלא לבוש ר', הנה אז ירדה ג"כ ה'ב' מעל כסא הכבוד, כלומר, שהפסיקה פעולתה לכסות על המלך, וגם היא אמרה ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך דהיינו שהנהגת גילוי כבוד המלך תשלוט בה בלבד, בלי שום ביסוי, דהיינו כרצונה של המ'. וז"ש בההיא שעתא ואינו אומר שהכ' עאלת ואמרה קמיה ניהא וכו', כמו שאיתא בכל האותיות, והוא משום שהיא לא נתעוררה מעצמה, אלא עם שליטתה של המ', כי שליטת המ' לשעתה, הורידה גם את ה'ב' מעל כסא הכבוד שבעולם הבריאה כמבואר.

וז"ש, אודעזעו ואמרה ניהא וכו' כי בעת ירידתה מעל הכסא נודעזעה היא ור' אלף עלמין שהם העולמות הנמשכים מחו"ב שבבריאה וכן וכלהו עלמין אודעזעו למנפל. והענין הוא, כי כל הקשר בין עליון לתחתון, מראש המדרגות עד סופן, הוא ע"י מלכות דעליון שנעשתה כתר לתחתון וסוד ה'ב' ה"ס התלבשות המלכות דעליון בתחתון. וג' בחי' יש בכסא. א) נק' שש מעלות לכסא, שהן וה"ק של התחתון הנקראים חג"ת נה"י. ב) הן ד' רגלי הכסא, והן המוחין כחב"ד של התחתון. ג) היא המלכות של העליון היורדת מהעליון לתחתון ומתלבשת בו, שבדרכה של המלכות באים כל האורות מהעליון ומאירים בתחתון.

ולפיכך, בעת ירידת ה'ב' מכסא הכבוד נפסק הקשר של אצילות עם כסא הכבוד שהוא עולם הבריאה. כי ה'ב' היא מלכות דאצילות המלוכשת בכחב"ד דבריא, ומשפעת לעולם הבריאה הנק' כסא הכבוד, את כל אורותיה וכיון שהכ' ירדה משם, נתבטל הקשר עם האצילות, ונודעזעה ה'ב', כי נפסק כחה מלהשפיע לבריאה, ונודעזעו מאתן אלף

(דפו"י דף ג' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

מז

(לב) **עאלת את** ^מ **י**, אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא שירותא דשמא קדישא, ויאות לך למברי בי עלמא. אמר לה: די לך דאנת ^ט חקיק בי, ואנת רשים בי, וכל רעותא דילי בך, סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי.
(לג) **עאלת את** ^מ **ט** אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנת, בי אתקריאת טוב וישר. אמר לה: לא אברי בך עלמא, דהא

חלופי גרסאות

ט חקיק בי ורשים בי וכו' (אה"ל).

ת) ב"א שכה יתרו עג עה קיט משפטים שצח תי תקלב תקלט תרומה ט תע תקעח ספרא דצניעותא יג כ כג לא נב בהשמטות ח"ב ד' רעג: רעה: ד"י ויקרא יד יז קנב קנו קסט צו כו סח אחרי מות קצ אמור סז פנחס קצה רכה תפג תפח תפס תרח תרכ ת"ז ד' ת. טז. תקי"י ד' כה: ת"יג ד' כח. תל"ו ד' עז: עת. תל"ז ד' עת. תס"ח ד' קיא. ת"ע ד' קכה: ז"ח ד' סג. סז. סט: ע. עת. א) ב"א שכד מקץ רמא תרומה תע תעה סקודי קפ ר"ז ד' טז: ז"ח ד' סג. ע. תקפ"ח ד' קכב:

דרך אמת ה) יסוד.

מסורת הזהר

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

באדנ"י (פסחים נ.) פירוש, כי שם הוי"ה אין לו שינוי לעולם. בסוד הכתוב אני הוי"ה לא שנית (מלאכי ג'). וכיון שבימי עולם נוהג קלקול ותיקון, הרי יש שם שינוי, לפיכך קודם גמר התיקון הוא נקרא באדני, שבשם הזה יתכן שינוי, ולא בשם הוי"ה, שבו אין שינוי ח"ו. אלא לעתיד אחר גמר התיקון, יהיה נקרא כמו שהוא נכתב, בסו"ה ושם העיר מיום הוי"ה שמה. (בסיוס יחזקאל) וז"ש לה: **סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי** כי אם יארע בך איזה קלקול, את נמצאת נעקרת משמי, כי בשמי הוי"ה אינו נוהג קלקול ותיקון כמבואר. ולפיכך אינך ראויה למברי בך עלמא. ואמרו, **דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי בך**, מורה על ג' מדרגות שבי' דשם הוי"ה: **חקיק בחכמה דז"א רשים בחכמה דא"א עילאין**, וכל רעותא דילי בך, הוא בחכמה דא"א הנק' חכמה סתימאה.

אות ט'

(לג) **עאלת את** ^מ **ט'** וכי': נכנסה אות ^מ **י**, אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי אתה נקרא טוב וישר. אמר לה: לא אברא בך את העולם, כי טובך סתום בתוכך, וגנוז בתוכך. ז"ש, מה רב טובך אשר צפנת ליראך. וכיון שהטוב גנוז בתוכך הרי אין בו חלק לעולם הזה שאני רוצה לברוא, אלא בעולם הבא. ועוד, משום שטובך גנוז בתוכך, יטבעו שערי ההיכל. ז"ש **טבעו**

אות י'

(לב) **עאלת את** ^י **י** וכי': נכנסה אות ^י **י**, אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי אני התחלת השם הקדוש, ויפה לך לברוא בי את העולם. אמר לה: די לך, שאת חקוקה בי, ואת רשומה בי, וכל חפצי בך, עלי, לא יפה לך להיות נעקרת משמי.

פירוש. כיון שהי' היא אות ראשונה של שם הוי"ה, דהיינו תחילת הגילוי ובחי' עליונה של האור הזה הקדוש, לכן טענה, שיברא העולם במדתה ויהיה גמר התיקון בטוח.

וז"ש, **אמר לה, די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכו'**: כבר ידעת, שענין השאלה והתשובה של האותיות, הוא ענין השעשועים דקב"ה עם האותיות, שהשאלה היא בחי' מ"ן, והתשובה היא המ"ד של האור העליון. ועם זה תבין שהמלה די לך הי"ס תיקון גבול, בסוד שאמר לה די לך ואל תתפשטי יותר, כמ"ש לעיל בשם קדוש שד"י. כי אחר שהי' התחילה להתפשט באור הגדול והקדוש הזה, הפסיק אותה הקב"ה, ולא נתן לה להתפשט עד הת' אלא רק בסוד הש' (כנ"ל אות כ"ד ד"ה ולפיכך) כי אמר לה, די לך ואל תתפשטי יותר. וז"ש, **סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי**, כי אם תתפשטי יותר לא תוכלי להיות עיד קבועה בשם הוי"ה.

וביאור הדברים, כי אמרו חז"ל לא כשאני נכתב אני נקרא, כי נכתב אני בהוי"ה ונקרא (דפו"י דף ג' ע"א)

טובך סתים בגוון, וצפון בגוון, הה"ד, (א) מה רב טובך אשר צפנת ליראך, הואיל וגניז בגוון, לית ביה חולקא לעלמא דא, דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי. ותו, דעל דטובך גניז בגוון, יטבעון תרעי דהיכלא. הה"ד, (א) טבעו בארץ שעריה. ותו (ט) דח' (ג) לקבלך, וכד תתחברון כחדא, הא ח"ט, ועל דא אתון אלין (ו) לא רשימין בשבטין קדישין, מיד נפקת מקמיה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) (תהלים לא) להלן קו ב"א שמח ב"ב קנ קעו בהשמטת ח"ט ד' רסה. רסה. תרומה יד פקודי ג ד אמור ג שלה קמג ש בלק שנב ז"ח ד' א ט"א ו ט"א. ג (א) (איכה ב.) ד משפטים תקלא תרומה תעו פקודי קס רנ"ז דף טז. : תק"ח דף קד : קכב. ה) תרומה תעו פקודי קפ בלק עה עס רנ"ז תס"ז ד' לא. תי"ז ד' לא. זהר חדש שה"ש קמו. תקונים חדשים ד' ק' : ו) תרומה תעו פקודי קפ בלק ע"ה. דרך אמת (ז) צינור המותרות.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

ראויה אלא לצדיקים הראויים לקבל מעלמא דאתי, הרי שאין לך חלק לתקן את העולם הזה שה"ס זו"ן, משום שיש בך אחיזה לחיצונים. וז"ש, ותו, דעל דטובך גניז בגוון יטבעון תרעי דהיכלא : כי מתוך שאין האור הזה מאיר רק בפנימיות היסוד בגניזו, כן לא תוכל הנוקבא לקבל מן האור הזה בשעריה רק דרך גניזו בפנימיותה, שמחמת זה נטבעים שערי הנוקבא לתוך פנימיות היסוד שלה, שעיי"נ נשמרים ממגע החיצונים, ותהיה בטוחה שלא ישלטו החיצונים בשעריה, שבזמן החורבן לא שלטו האויבים בשערי ההיכל, אלא שנטבעו בארץ, כדרשת חז"ל (סוטה ט. ועיי"ש ברש"י). ומתוך שאנת צריכה לשמירה כל כך, אינך ראויה למברי בך עלמא.

טבעו בארץ שעריה. ועוד, כי הח' כנגדך, וכשתתחברנה יחד, תהיינה ח"ט. דהיינו חטא. וע"כ לא נרשמו אותיות אלו בשבטים הקדושים. מיד יצאה מלפניו. ביאור הדברים, ה"ט' היא יסוד דו"א מבחינת פנימיותו. כי הצ' היא תשיעית לבחי' אותיות הו"א, שהוא המזדווג עם הנוקבא בסוד צדיק, כנ"ל. אבל ה"ט' היא תשיעית לאותיות בינה דו"א, והיא פנימיות יסוד הו"א. והוא נק' טוב, בסו"ה אמרו צדיק כי טוב. (ישעי' ג) ובהיותו בחינת נשמת היסוד, שאין בו שום אחיזה לקליפות, ע"כ טענה ה"ט' שיברא בה העולם.

וז"ש, דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון וכו' : ה"ס מ"ש רז"ל (חגיגה יב.) האור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנזו וכו' לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר (בראשית א') וירא אלהים את האור כי טוב, ואין טוב אלא צדיק שנאמר אמרו צדיק כי טוב. פירוש, כיון שראה הקב"ה שהרשעים יקלקלו מעשיהם, ויתנו באור הזה אחיזה לקליפות, לכן גנזו בצדיק וצדק העליונים דאו"א, ומצדיק וצדק דאו"א נמשך האור הזה בגניזו לפנימיות היסוד דו"א שהוא ה"ט'. ובסוד התיקון הזה השיב לה הקב"ה ל"ט' דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון וכו' הואיל וגניז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא, דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי, כלומר, כיון שאני צריך להסתיר אותך מהרשעים, ואינך

וז"ש, ותו, דח' לקבלך, וכד תתחברון כחדא הא ח"ט : כי ח' היא הוד, דהיינו המלכות הכלולה בז"א, וה"ס הצנור השמאלי שביסוד דו"א, כי ב' צנורות הם ביסוד דו"א, (א) להולדת נשמות, והוא הימני. (ב) לדחית פסולת לחיצונים, והוא השמאלי, הנק' ח', והענין הוא, כי הוא מבחינת הק' הנכללת ביסוד (כנ"ל אות כ"ד ד"ה השיב) שממנה יוצא הנהירו דיקק לחיצונים, שמתוך זה קונים החיצונים כח להדמות לאדם דקדושה, כקוף בפני אדם, בסוד, זה לעומת זה עשה אלהים. כי אלו ב' הצנורות קרובים זה לזה, ואין ביניהם אלא כקליפת השום ולכן יש כח לצנור השמאלי, שיתגבר על הצנור הימני, ואז נעשה ח"ט. וז"ס שח"ט בגי' פו"ב, דהיינו

(דסו"י דף ג' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

מט

(לד) עאלת את ז, אמרה כ ליה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי נטרין בניך שבת, דכתיב ח זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה: לא אברי בכך עלמא, דאנת אית בכך קרבא, וחרבא דשנא, ורומחא דקרבא, כגוונא דנון, מיד נפקת מקמיה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז בשלח רטו יתרו עג עה פד טט קלט קנ קנו קסו בהשמטות ח"ב ד' רעג: ד"י ויקרא כב ר"ז ת"י ד' כה: ז"ח ד' ע. תק"ח ד' קכב. ח (שמות כ) ב"ב ר. בהשמטות ח"א ד' רנט: ד"י. יתרו תמד תסו תצו תקמו תרומה רטו בהשמטות ח"ב ד' רעו. ד"י. ויקרא קפג קדושים ל/א עס בחקותי נג פנחס רט תרכט תשז ואחחון פג בהשמטות ח"ג ד' שי. ד"י

כ קמיה (אה"ל).

ד' כה: ז"ח ד' ע. תק"ח ד' קכב. ח (שמות כ) ב"ב ר. בהשמטות ח"א ד' רנט: ד"י. יתרו תמד תסו תצו תקמו תרומה רטו בהשמטות ח"ב ד' רעו. ד"י. ויקרא קפג קדושים ל/א עס בחקותי נג פנחס רט תרכט תשז ואחחון פג בהשמטות ח"ג ד' שי. ד"י

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

הז"א, שהיא נכללת או בסוד זכור, נקראת הנוקבא קודש. וטענה הז': כיון שאור זה הוא גדול וקדוש בסוד המנוחה, ושם השבת כל הקליפות, ע"כ אני ראויה שיברא העולם במדתי.

ו"ש, אמר לה לא אברי וכו': פ"י, כי הז' היא נצח דז"א, כי ז' ח' פ' הן נה"י דז"א. וכשהנוקבא נכללת בז' שהיא נצח, משגת כח לעלות עם הז"א לאו"א עילאין, ושם נעשית עטרה לראשו, ובעלה מתעטר בסוד השבת, כנ"ל. אמנם כיון שכל התיקון הזה, הוא רק ע"י התכללות בזכר ועליה לאו"א, ולא במקומה עצמה למטה, במקום עמידתה תמיד עם הז"א. ע"כ אין תיקונה שלם בשתא אלפי שני, כי בימות החול כשחותרת למקומה, נבחנת או התכללותה בז', לבחינת כלי זיין, עד שממנה נמשכות כל המלחמות עם הס"א, בסוד ימות החול המכינים לשבת, ובסוד מאן דנצח לקרבא יהבין ליה ברתא דמלכא. שבימות החול צריך כל אחד ואחד לנצח בקרבא עם הס"א והחיצונים, ואז הוא זוכה לבת מלך, שהיא השבת. הרי, שאין עוד הארת השבת שבשתא אלפי שני מספקת להשבתת הקליפות בשלמות, כי ע"כ חוזרים וסובבים עליה ימות החול, עד לגמר התיקון לע"ל, שאז יהיה יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

וזה אמרו לא אברי בכך עלמא דאנת אית בכך קרבא, וחרבא דשנא, ורומחא דקרבא דהיינו כמבואר, כי עדיין אין הארתך שלמה, להיותך למטה במקומך בלתי שלמה וצריכים לזכות בכך רק ע"י מלחמות עם הס"א. וקרבא, מורה, על מלחמות התחתונים עם הס"א. וחרבא דשנא, מורה, על מדת המלכות בעת התכללותה בנצח בימות החול, שאז

דהיינו זה לעומת זה. כי בהתגבר הימין שהוא פ', או בגי' טו"ב, בסו"ה אמרו צדיק כי טוב. (ישעיה ג'). ואם ח"ו מתגבר הצנור השמאלי שהוא ח' על הפ' או בגי' ח"ט. וזה אמרו ותו דח' לקבלך קלומר, כי יש כח לצנור השמאלי שהוא ח' להתגבר עלך ואז וכד תתחברון כחדא הא ח"ט, דהיינו שתוכלנה הקליפות להוציא השפע דקדושה אליהן, שמשם יש שליטה לכל החטאים, וזה אמרו ועל דא, אתוון אלין, לא רשימין בשבטין קדישין. כי זה הטעם שאין בשמות של השבטים האותיות, ח' פ', להורות שהם גבוהים ונפרשים מבחינת הח' הוו, שהיא שורש כח הלעומת, שז"ס, שיעקב מטתו שלימה, ולא יצאה ממנו שום פסולת לחיצונים, כמו מאברהם ויצחק, כדברי חז"ל (פסחים 11).

אות ז'

(לד) עאלת את ז' וכו': נכנסה אות ז'. אמרה לו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי ישמרו בניך שבת, שכתוב זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה: לא אברא בכך את העולם, כי יש בכך מלחמה, דהיינו חרב שנונה ורומח טעושים בהם מלחמה, שהם נקראים כלי זיין. ואת כעין הנ', שלא נברא בה העולם, משום שיש בה נפילה, (כנ"ל אות כ"ט) מיד יצא מלפניו.

ביאור הדברים, כי סוד הז' היא ז' על ז', שזה מורה על גדלות המוחין של הנוקבא בסו"ה, אשת חיל עטרת בעלה. (משלי י"ב), כי היא נכללת בעולם הזכר, והיא ז'. ואז נעשתה עטרה על ראשו, שה"ס ה"ל שעל ה"ל ובעלה מתעטר בה. וז"ס, זכור את יום השבת לקדשו שעי"ז שמעלים את יום השבת, שהוא הנוקבא, למעלה לעטרה על

(דמו"י דף ג' ע"א)

שאז

הקדמת ספר הזהר

לה) עאלת את (ט) ן אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא את משמך. אמר לה: ואו, אנת (י) ורה, די לכוּן ל דאתון אתון דשמי, דאתון ברזא דשמי, וחקיין וגליפין בשמי, ולא אברי בכו עלמא. (לו) עאלת את (ט) ך (י) ואת (ז) ג, אמרו מ אוף הכי, אמר נ אוף לון, די לכוּן למהוי (ט) דא עם דא, דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא, וצריכין לגמול עמהון טיבו. דל"ת איהו (ט) מסכנא, גימ"ל (ט) גמול לה טיבו, לא תתפרשון דא מן דא ודי לכוּן למיזן דא לדין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) יתרו תקי משפטים שפד שצח תצח תקלט תרומה תקעו תקעט ספרא דצניעותא לא מח תצוה כד לו ויקרא ה טו קנד קע קעב צו כו סח אחרי מות קפד רסט של ת"ק"ח ד' קד : קכב : י) ב"ב רס בשלה רה יתרו פט קנ קנו קסט תקי משפטים שפח שצח תצח תקלא תרומה תקעו ספרא דצניעותא י כ מ מח סה תצוה יז יט לו בהשטות ח"ב ד' רעה : ד"י ויקרא ו כו קנב קסח קעא צו כו כח נו אחרי מות קצא אמור סו חקת יז בלק עט קטו פנחס תרח תרכד האזינו רג רב ת"ו ד' ח : ט : י. טו. ת"י ד' כה : כו. ת"יג ד' כח. ד' תל"ו ד' עח. תס"ט ד' קיא : ז"ח ד' ה. ו : סו. : ע. עא. עב. : עד. ת"ק"ח ד' קכב : י) ב"ב רס יתרו צט קיא משפטים קפד תקלט ויקרא כג אמור סה חקת יז עקב נב ת"ו ד' טו. תכ"א ד' נו : נח : תל"ד ד' עז : ת"ע ד' קכה : ז"ח ד' ס : עב : עד : עד. ת"ק"ח ד' קכב : ז) משפטים תקלב ויקהל רצח ת"ז ד' טו. תל"ג ד' עז. ת"ע ד' כ. ז"ח ד' ו : עד. ת"ק"ח ד' קכב. מ) ויחי תקכג פנחס קפד ת"ו תכ"א ד' נו. ת"ע ד' קכ. ו) משפטים קפד ת"ז תכ"א ד' נח. ז"ח ד' עב : ט) משפטים תקלב ת"ז תל"ד ד' עז.

דרך אמת (ו) תרי פלגי.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

לכחי' הש', כדי שלא תאחזנה בכך הקליפות וע"כ אינכן ראיות למברי בכו עלמא. כי גם אתן צריכות שמירה מהקליפות.

שאו היא חרב שנונה לעומת הקליפות הרוצות להאחו בה. ורומחא דקרבא, מורה על הז"א עצמו הנק' רומח. שהוא בציורא דאות ו', שהוא כעין רומח לדקור במדתו את הס"א. וזה אמרו. כגוונא דנו"ה, הוא כי גבורות הזכר הן מבחי' בינה שהיא נ'. כנ"ל.

אות ד' ג'

(לו) עאלת את ד' וכו' : נכנסו אות ד' ואות ג'. אמרו אף הן כך. אמר גם להן, די לכוּן להיות זו עם זו, שהרי לא יחדלו אביונים מן הארץ, וצריכים לגמול עמהם חסד. הד' היא עניה. כי נקראת דלת מלשון דלות. הג', גומלת לה חסד, לדלת. וע"כ אל תתפרדנה זו מזו. ודי לכוּן, לזון זו את זו. ביאור הדברים, בחי' הד' כבר נתבארה (לעיל אות כ"ד ד"ה חה ע"ש). ונתבאר שם שאע"פ שהד' מקבלת שפע מהג', והזוית שלה שעל גגה בולטת בחסדים, מ"מ יש כח לס"א להאחו בה להפרידה ולזיף בה את רי"ש, ושוב נעשתה ריש ומסכן, ע"ש. וז"ש, די לכוּן למהוי דא עם דא כלומר, אתן צריכות לשמירה יתירה שתוכלנה למהוי דא עם דא והג' תשפיע לד', דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא כי יש כח בלעומת להפריד ביניכן ולהשיב המלכות, הנק' עולם, לבחינת ריש

אות ו' ה'

לה) עאלת אות ו' וכו' : נכנסה אות ו'. אמרה לפניו : רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, שאני אות משמך הויה. אמר לה : וא"ו, את וה' די לכוּן, שאתן אותיות משמי, הויה, שאתן בסוד שמי, וחוקות ומפותחות בשמי, לא אברא בכך את העולם. פירוש, כי אע"פ דכבר בקשה זאת הו' לעיל ונדחת, אע"פ כחשבה הו' שהי' נדחת מטעם קומתה הגבוהה יותר מדאי, וטענה הו' שיברא העולם במדתה, דהיינו בקומת ו"ה שבשם שהיא מוחין דאמא. אמר לה : ואו, אנת וה', די לכוּן דאתון אתון דשמי וכו' : השיב להן אותה התשובה שהשיב לי' לעיל, ע"ש, כי הגביל גם אותה, בסוד שאמר לה די ואל תתפשטו רק (דפרי דף ג' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

נא

(ז) עאלת את (ט) ב (ז) אמרה ס ליה : רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, (ט) דבי מברכאן לך לעילא ותתא. אמר לה קב"ה : הא ודאי בך אברי עלמא, ואת תהא שירותא למברי עלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"א שי שכו תולדות קסב ויקהל צט ק קא רצו פקודי רע שמיני ג ה כי תצא קיז ר"ז ד' ת. יב. :
טו. תכ"א ד' סא : תליה ד' עז : תסי"ט ד' קיא : ת"ע ד' קכ. : ז"ח ד' ס : עד : פח. : תק"ח ד' קיז :
קכב. (ט) ז"ח ד' פח :

דרך אמת (ז) נתיב לא ידעו באר עליון קניא ב"ן באר תחתון הוי"ה אדניי אלקיס וזה נותן קיום לעולמות שהם ה' אורות ח"ב.

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

א"ל קב"ה : הא ודאי בך אברי עלמא, ואת תהא שירותא למברי עלמא : כי הסכים עמה שמדתה ראויה לבריאת העולם. וה"ס הכתוב, כי אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים פ"ט). ומלת יבנה פירושו בנין והבנה, כי קבע אותה לבירור מספיק, להבדיל בין הדבקים בקדושה לבין הסרים מאחרי ה' להדבק באל אחר. בסו"ה ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די (מלאכי ג). אבל בעוד שהם נוטים לאל אחר, הם מחוסרי ברכה, כי אל אחר אסתרם ולא עביד פירי. וזה שמסיים שם הנביא, ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע, בין עובד אלהים ללא עבדו, הרי שהעולם חסד יבנה.

וז"ש, שירותא למברי עלמא : שירותא פירושו, התחלה, ומורה בזה, כי לא קבע את אור הברכה לשלימות העולם, אלא להתחלה טובה ומספקת להביא את העולם לכלל השלימות. והטעם הוא כי אור זה דחסדים הוא בחינת ו"ק בחסר ראש, ועדיין אינו מספיק להולדת נשמות לפריה ורביה, כי אין הולדה לשום פרצוף מטרם שישגי ג"ר הנקראים ראש. וע"כ הוא עוד מחוסר השלמה. וענין הקביעות שקבע את הב' והברכה למברי בה עלמא היינו לבחינת עיקר כל פרצוף, כלומר, שזה לא יחסר משום פרצוף דקדושה, וענין ההשלמה של גה"ר הנצרך למחין דהולדה, כבר אינו עיקר בפרצוף, אלא נבחן לבחינת תוספות בלבד. דהיינו התלוי במעשיהם הטובים של התחתונים אבל בחינת ו"ק לא תחסר לעולם.

קיימא

ריש ומסכנותא וצריכיך לגמול עמהון טיבו, שאו צריכים לאתערותא דלתתא. ליתן צדקה למסכני, כדי להחזיר את הד' לקבל מן הג'. ולפיכך, ודי לבון למיזן דא לדא, כי די לכן, אם תוכלנה להחזיק לעצמכן בזווגא למיזן זו לזו, ולא תשלוטנה בכך הקליפות וע"כ לא אברי בכך עלמא.

אות ב'

(ז) עאלת את ב' וכו' : נכנסה אות ב'. אמרה לו : רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי מברכים אותך למעלה ולמטה. כי ב' היא ברכה. אמר לה הקב"ה : ודאי בך אברא את העולם, ואת תהי ההתחלה, לברוא בך את העולם.

פירושו. האות ב' ה"ס חכמה, והיינו חסד דחכמה בסוד נקודה בהיכליה, כי אור החסדים הם היכל לאור החכמה, והוא ברכה, בסו"ה והריקותי לכם ברכה וגו' (מלאכי ג). ואור זה אינו מתמעט כלום בהיותו עובר ומשתלשל דרך המדרגות, וכמו שהוא בראש המדרגות המקבל מא"ס ב"ה, כן הוא בכל גדלו ושכחו בעולם אצילות, וכן עד סוף עשיה, ואינו מתעבה כלום מחמת כל אלו המסכים שהוא עובר דרכם. וזהו שטענה אות ב' : ניחא קמך, למברי בי עלמא, דבי מברכאן לך לעילא ותתא. כלומר, כי אור הברכה שלי הוא בשוה לעילא ולתתא בלי שום הפרש, ושום מסך ועביות לא יוכל לפגום משהו בהארותי, ולכן מדתי מוכשרת לבריאת העולם, כי לא תהיה שום אחיזה בי לקליפות. כי אין הקליפות נאחזות רק במקום שיש איזה חסרון, וכיון שאין בי שום חסרון, לא תהיה בי שום אחיזה.

(דפו"י דף ג' ע"א)

(לח) קיימא את (ז) לא עאלת. אמר לה קב"ה: ׀ אליף, אלף, למה לית אנת עאלת קמאי כשאר כל אתוון. אמרה קמיה: רבון עלמא, בגין (ר) דחמינא כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא, מה אנא אעביד תמן. ותו, דהא (*) יהיבתא לאת ב"ת נבזבזא רברבא דא, ולא יאות למלכא עלאה, לאעברא נבזבזא פ דיהב

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) ב"א קלח מקץ קנח ויגשו בשלח רטו יתרו תקיד משפטים שפה תקלא תרומה תר סקודי רע ויקרא יג יז כא אחרי מות קפה שג בלק קנט שמה פנחס רא ת"ו ד' ז. טו: ת"ה ד' יט: ת"יט ד' מב. חכ"א ד' מד: מז: נד. נט. סא: תכ"ב ד' טו: סח. תס"ט ד' קיא: ת"ע ד' קכ. קכג: קכה: ז"ח ד' ב: (א"ב) ה. ס: סה. עז. פח. תק"ח ד' קא. קי. קית. קכב. ר) ז"ח רות תרלה.

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

דאמר לה קב"ה, שז"ס, קב"ה יוקים לה. ע"ש היטב בהוזהר. ואמרו, א' א', פ'עמים, הוא להורות על ב"פ הנ"ל, הראשונה היא בעת שהיו האותיות בסוד השעשועים, והשניה רומזת על גמר התיקון, כי אז ג"כ קב"ה מעצמו יוקים לה.

ו"ש, בגין דחמינא כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא: כי הטעם שלא הרהיבה הא' להעלות מ"ן מעצמה, הוא, משום שראתה שכל האותיות יצאו בלי תועלת, כי נתברר שיש בכל הקומות בחינת זה לעומת זה, לפיכך חשבה שגם היא אינה טובה מהן, וגם כנגדה יש לעומת. וזהו שאמרה מה אנא אעביד תמן כי ראיתי שאיני טובה יותר מהן.

ו"ש, ותו דהא יהיבתא לאת ב' נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עילאה לאעברא וכו': וטעם ב' שלא הרהבתי לעלות מ"ן, הוא משום שראיתי שכבר קבעת עיקר בנין כל פרצוף במדתה של האות ב' בסוד הכתוב עולם חסד יבנה, כנ"ל, ע"כ לא היה לי ספק שיהיה עוד אפשר איזה שינוי בזה, כי אין מדרך המלך להעביר מתנה שנתן לעבד זה וליתן אותה לעבד אחר.

ו"ש, א"ל קב"ה א' א' א' אט"ג דאת ב' בה אברי עלמא את תהא ריש לכל אתוון: פירוש, כי הן אמת שכבר נברא העולם באות ב' וגם זה אמת שלא אעביר מתנתה לאחר. אמנם לא נברא במדתה אלא בחי' ו"ק בלי ראש כנ"ל, וא"כ עדיין האתוון חסרות ראש, כי לא יכשרו לפריה ורבייה זולתה, לכן את תהא משמשת להמשכת הראש לכל אתוון, דהיינו בחינת המוחין דג"ר, שהם המוחין דפ"פ והולדה.

אות א'
(לח) קיימא את א' וכו': עמדה אות א' ולא נכנסה. אמר לה הקב"ה: אלף אלף, למה אין את נכנסת לפני כשאר כל האותיות. אמרה לפניו: רבון העולם, כי ראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי תועלת, מה אעשה שם אני. ועוד, כי כבר נתת לאות ב' את המתנה הגדולה הזו, ואין ראוי למלך העליון, שיעביר את המתנה שנתן לעבדו, ולתת אותה לאחר. אמר לה הקב"ה, אלף אלף, אע"פ שבאות ב', נברא העולם, את תהי ראש לכל האותיות, אין בי יחוד אלא בך, בך יתחילו כל החשבונות, וכל מעשי בני העולם. וכל היחוד אינו אלא באות א'.

פירוש, כי כבר ידעת שכל אלו השאלות של האותיות, הן העלאת מ"ן של האותיות, והתשובות הן סוד ירידת המ"ד, כנ"ל. והנה השלימות הגדולה הזו שבאות א', לא תתכן בה אתעדל"ת אלא רק בכח אתעדל"ע לבד. כמ"ש בזהר (ויקרא דף ו' ע"א), על הכתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, דלא תוסיף קום מעצמה אלא קב"ה יוקים לה. ע"ש, ולפיכך הן בהתחלת האצילות של המוחין דג"ר, דהיינו בעודם בסוד שעשועים בהיכל או"א, שבוה עוסק הזהר בדרוש שלפנינו, והן בגמר התיקון, לא תתעורר האות א' בהעלאת מ"ן מתתא שתא, כדרך יציאת המוחין דג"ר במשך שתא אלפי שני, אלא הכל יהיה בסוד אתערותא דלעילא בלבד. שז"ס לא תוסיף קום מעצמה אלא קב"ה יוקים לה, וזהו שאומר כאן, קיימא את א' לא עאלת אמר לה קב"ה, א' א' למה לית אנת עאלת. מורה, כי הא' לא נתעוררה כלל בהעלאת מ"ן כמו שאר האותיות עד (דפו"י דף ג' ע"א *) ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

נג

לעבדו ולמיהב לאחרא. אמר לה קב"ה: אל"ף אל"ף, אע"ג דאת ב"ת בה אברי עלמא, את תהא (א) ריש לכל אתוון, לית בי יחודא אלא בך. בך ישרון כל חושבנין, וכל עובדי דעלמא, וכל יחודא, לא הוי אלא באת אל"ף.

(לט) ועבד קב"ה (ו) אתוון (ח) עלאין רברבן ואתוון תתאין זעירין, ובגין כך (ת) ב"ת ב"ת, בראשית ברא. אל"ף אל"ף, אלהים את. (כ) אתוון מלעילא ואתוון מתתא, וכלהו כחדא הו, (ב) מעלמא עלאה ומעלמא תתאה.

מסורת הזהר

(א) ז"ח ד' ב' : ה' : פת. (ש) ויצא רסו תרומה קב תרכז תתפב תצוה כב ויקהל ריב פקודי קמד רסו ויקרא ג' שלה קנב פנחס קכט ת"ו תכ"ב ד' סד : סו : ז"ח ד' ס : ת) ב"א שי פקודי רע. (א) ב"א שי ויקרא א. (ב) ב"ב כט לך שיט ויצא רס רסו שלה וישב קא ויחי תשעג תתט תרומה ב ח טו קב קמג קמד ריט תרמט תצוה לו פקודי ריא בהעלותך גט ז"ח שה"ש ד' עב. : עג. עז. תק"ח ד' קכב.

דרך אמת (ח) קנט ותרומה קלב א' ושם קנד א' ותצוה קפ ב' ויקרא ב' א' ופנחס רכ א' ופקודי רכח ב' ויחי רלד ב' ויקהל רה ב'.

דרב המנוגא סכא

הסולם

אותיות

הרומזות על ספירות המלכות, ומשום זה כתוב ב' ב', דחיינו בראשית ברא וכן אלף אלף, דחיינו אלקים את שהא' והב' הראשונות הן אותיות מלמעלה, מבינה. והא' והב' השניות הן אותיות מלמטה, ממלכות. וכולן הן ביחד, מעולם העליון, שהוא בינה, ומעולם התחתון, שהוא מלכות. כדי שישיעו זו בזו.

ביאור הדברים, אתוון רברבן הן מבחינת הבינה, ואתוון תתאין זעירין הן בוו"ן. והנה כשהעליון רוצה להשפיע בתחתון הוא צריך להתלבש בתחתון וז"ס שתי הבית"ן דבראשית ברא. ושני האלפ"ן דאלקים את : כי ב' הראשונה היא של העליון, שהיא בינה, והב' השניה היא של התחתון ז"א, אשר הב' הראשונה התלבשה בו. וכן הא' הראשונה היא דבינה, שהיא התלבשה בא' השניה של ז"א, כדי להשפיע אליו. וזה אמרו וכלהו כחדא הו, מעלמא עלאה ומעלמא תתאה כלומר, ששני הבית"ן הן ענין אחד, וכן שני האלפ"ן הן ענין אחד, אלא הראשונות הן מעלמא עלאה והשניות הן מעלמא תתאה, והן אחת, כי מתלבשות זו בזו, כדרך העליון הרוצה להשפיע בתחתון, והב' דעלמא עלאה התלבשה בב' דעלמא תתאה, וכן הא' דעלמא עלאה התלבשה בא' דעלמא תתאה.

בראשית

וז"ש, לית בי יחודא אלא בך, בך ישרון כל חושבנין וכל עובדי דעלמא : כלומר, כי אין היחוד שלי מתגלה בעולם אלא במדתך, ועוד נוסף, כי כל ענין שכתב, עונש, ותשובה, שעליהם יתגלה גמר התיקון, לא יהיו אלא בך, כי בחינת הב' קבעתי רק לעיקר הפרצוף, שלא יהיה תלוי כלום במעשה התחתונים, ואפילו אם יריעו מעשיהם לא יגיע מזה שום שינוי באלו המוחין כנ"ל, אמנם המוחין שבך תלויים לגמרי במעשה התחתונים, אם יריעו מעשיהם יסתלקו המוחין דג"ר שבך, ואם יחזרו בתשובה, ימשיכו שוב המוחין דג"ר. וזה אמרו בך ישרון כל חושבנין וכל עובדי דעלמא. חושבנין, מורה אם יקלקלו מעשיהם, בסוד הכתוב אשר עשה אלקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, (קהלת ז'). כי אז יסתלקו המוחין דג"ר. ועובדי דעלמא, מורה על העלאת מ"ן ע"י מעשים טובים, כי אז יחזרו וימשיכו המוחין דג"ר. וכל יחודא לא הוי אלא באת א', זה רומז על היחוד הגדול של גמר התיקון, יהיה ג"כ באת א'.

(לט) ועבד קב"ה אתוון וכו' : ועשה הקב"ה אותיות עליונות גדולות, הרומזות על ספירות הבינה, ואותיות תחתונות קטנות, (דפו"י דף ג' ע"ב)

מאמר חכמה דעלמא קיימא עלה

(מ) בראשית, רבי יודאי אמר, מאי (א) בראשית, בחכמה, דא חכמה דעלמא קיימא עלה לעאלא גו רזין סתימין (ב) עלאין. והכא אגליפו (ד) שית סטריין רברבין (ו) עלאין, דמנהון נפיק כלא, דמנהון אתעבידו (ה) שית מקורין (ו) ונחליין

מסורת הזהר

(א) ב"א שם תולדות קפב פ"ל בהשמטות ד' רנו. ד"י מקורי יד. ז' ב"א יג ויצא קה קלב בהשמטות פ"ל (ד) ר' רנו : (ד"י). תרומה רה ויקהל קב. (ה) ב"א שעז ויצא צט בהשמטות פ"ל ד' רסה : ד"י בא רכ.

דרך אמת (ס) ע"ק. (י) אצילות. (כ) בריאה.

חכמה דעלמא קיימא עלה

הסולם

מאמר

סתימין עלאין. קיימא פירושו, השגת מוחין, ואומר, דא חכמה, היא החכמה, דעלמא זרין קיימא עלה, שע"י המוחין שמקבל ממנה, זרין מתקיימין, ועולים ע"י לרזין סתימין עלאין שהם או"א, ומלבישים אותם, דהיינו שהם נעשים כמוהם. כי תחתון העולה לעליין נעשה כמוהו.

ח"ש. והכא אגליפו שית סטריין רברבין ע"י וכו' והיינו בר"א שו"ת : כי בראשית נוטריקון בר"א שו"ת, ושית סטריין פירושו, ו' קצוות, ואומר, שבחכמה זו נחקקו ששה קצוות רברבין עלאין, שהכל נאצלים ויוצאים מהם. בסו"ה כולם בחכמה עשית. (תהלים ק"ד) כי חכמה זו פירושה, בינה שיצאה מראש דא"א, בסוד אבא הוציא אמא לחוץ אודות הבנים, ואבא עצמו אתתקן כעין דכר ונוקבא, שפירושו, שחכמה דא"א, וכן אבא דאצילות, נתקנו בעצמם כעין דו"ג, ע"י המלכות שעלתה להם במקום בינה, ונמצא שהבינה עצמה יצאה מבחינת ראש דא"א ומאבא, ונעשתה לבחינת גוף דא"א חסר ראש, כי בעמדה בגוף דא"א אינה יכולה לקבל מבחינת ג"ר דא"א, ונעשתה לבחינת ו' קצוות חסרת ג"ר. (ע"י לעיל במראות הסולם אות ב' ד"ה ונודע) הרי שהבינה נתקנה ונעשתה שית סטריין בלי ראש. וזה אמרו והכא אגליפו שית סטריין רברבין עלאין דמנהון נפיק כלא כי בחכמה דל"ב נתיבות שהיא בינה, נחקקו בה ו"ק בחסר ג"ר מפאת יציאתה מראש דא"א. ואח"כ ע"י מ"ן מתחתונים, חוזרת לראש דא"א, ומקבלת ג"ר דחכמה מא"א, והיא משפעת לו"וין, שהם משפיעים השפע לכל העולמות, הרי, שמאלו שית סטריין שנחקקו בבינה יוצאים כל העולמות, ומה שקורא

מאמר חכמה דעלמא קיימא עלה

(מ) בראשית, רבי יודאי וכו' : בראשית, ר' יודאי אמר, מהו בראשית. היינו בחכמה, וזו היא חכמה, שהעולם שה"ס ז"א, עומד עליה, להכנס תוך סודות הסתומים העליונים. דהיינו באורות הבינה, וכאן נחקקו ששה קצוות הגדולים העליונים, שהם ו"ק דבינה, שמהם יוצא הכל, ומהם נעשו ששה מקורים ונחלים, שהם ו"ק דז"א, להביאם תוך הים הגדול, שהוא מלכות, והיינו בראשית, הרמוז באותיות בראשית, כי שגת הקצוות נבראו מכאן, מי ברא אותם. היינו אותו שלא נזכר, אותו הסתום שאינו ידוע, שהוא א"א. ביאור הדברים, יש ב' חכמות בעולם האצילות : (א) היא חכמה קדומה, שהיא חכמה דא"א הנק' חכמה סתימאה. (ב) היא החכמה דל"ב נתיבות, שהיא הבינה העולה לראש דא"א ונעשית שמה חכמה כדי להשפיע אל הו"א. וזה אמרו מאי בראשית, בחכמה. כי ראשית, הוא שם החכמה, אבל לא החכמה הקדומה דא"א, אלא דא חכמה דעלמא קיימא עלה היינו החכמה דל"ב נתיבות, דעלמא שהוא זרין קיימא עלה, שמקבל ממנה ומתקיים בה. משא"כ החכמה דא"א עצמו, אין ז"א יכול לקבל ממנה כלום, ולא נברא העולם על ידה. וע"כ בראשית ברא, הטוונה היא על החכמה דל"ב נתיבות, שהיא בינה החוזרת להיות חכמה ע"י עלייתה לראש א"א.

ח"ש. לעאלא גו רזין סתימין עלאין : כי בעת שהזרין, הנק' עולם, מקבלים מן החכמה דל"ב נתיבות, הם עולים לאו"א עלאין, ואר"א נק' רזין סתימין עלאין. ח"ש, דא חכמה דעלמא קיימא עלה לעאלא גו רזין (דפ"י דף ג ע"ב)

לעאלא גו (1) ימא רבא. והיינו (2) ברא שי"ת, מהכא אתבריאנו. מאן ברא לון
ההוא דלא אדכר, ההוא סתים דלא ידיע.

מאמר מנעולא ומפתחא

(מא) רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה, צ כד מטו לחד בי חקל, אמר

חלופי גרסאות

צ כד ליג (אה"ל).

האזינו רכת. (2) ב"א יג קצד ב"ב כח שעה לך רעו תק"ח ד' צג : קטו.

מסורת הזהר

(1) ב"א רצח ויצא שפן בהשמטות ח"א ד' רסו. ד"י
ויקהל כא פקודי א אחרי מות לד (ימא דחכמתא)

דרך אמת (2) מלכות דבריאה.

חכמה דעלמא קיימא עלה

הסולם

מאמר

היא בבראשית עצמו. א"כ מי הוא שברא
זה. ע"ז אומר שהוא החוה סתים דלא ידיע,
דהיינו חכמה סתימאה דא"א. בי הוא הוציא
הבינה מהראש שלו ועשה אותה לבחינת ו"ק,
שהוא ברא שית סטרין רברבין אלו
הנרמזים בבראשית.

שקורא אותם ו"ק רברבין עלאין, הוא משום
שהם מבינה, ע"ד האותיות דבינה, הנק'
אתון רברבין.

ו"ש, דמנהון אתעבירו שית מקורין
ונחלין לעאלא גו ימא רבא: בי החקיקה
דשית סטרין בעת היות הבינה לבר מראש
דא"א. נקראות שית מקורין, להיותן רק
מקורין אל המוחין דו"א. ואח"כ בעת חזרתה
לראש דא"א, הן געשות למוחין דג"ר הנק'
נחלין אל הו"א, ואז הם געשים לשית
נחלין. בס"ה מנחל בדרך ישתה על כן ירים
ראש. (תהלים ק"ו) ואז הו"א משפיע אותם
לימא רבא, דהיינו אל הנוקבא שלו. ו"ש
דמנהון מו"ק רברבין עלאין דבינה אתעבירו
שית מקורין, הם ו"ק דו"א דקטנות. ונחלין
הם המוחין דו"א. לעאלא היינו להשפיע, גו
ימא רבא היינו לנוקבא. ומה שו"ק דקטנות
דבינה נק' מקורין למוחין, הוא משום שלא
יצאה הבינה לחוץ לבחי' ו"ק דקטנות, אלא
כדי להעשות למקור להשפיע מוחין לזו"ן.
ולולא יצאה הבינה לחוץ לא היו ראויים
לשום מוחין כנ"ל.

ו"ש, והיינו ברא שית מהכא
אתבריאנו: ברא, מורה על ו"ק סטרין בלי
ראש. כי מלת ברא פירושו, סיתום, כמ"ש
להלן. ולפיכך ב' ענינים מרומזים כאן במלת
בראשית: א) על חכמה, כי ראשית, מורה
חכמה. ב) ברא שית, להורות כי מחכמה
נבראו ונחקקו שית סטרין בלי ראש, שהם
המקורין למוחין לזו"ן שהם נק' עולם, והם
ז' ימי בראשית.

ו"ש, מאן ברא לון, החוה דלא אדכר,
החוה סתים דלא ידיע: כיון דמלת ברא
(דש"י ד' ב' ע"ב)

מאמר מנעולא ומפתחא

(מא) רבי חייא ורבי יוסי: ר"ח ור'
יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחד,
אמר לו ר' חייא לר' יוסי: מה שאתם אמרים
ברא שית, שמרומו בבראשית, ודאי כך הוא,
משום שששת ימים עליונים, דהיינו רק הו"ק
דבינה, הם משפיעים אל התורה, שהיא ז"א,
ולא יותר. האחרים, דהיינו הג"ר דבינה, הם
סתומים.

ביאור הדברים, אורייתא היינו ז"א המכונה
בשם אורייתא. שית יומין עלאין, הם ו"ק של
הבינה, שהם לעילא מן הו"א. ואומר, שע"כ
גרמו במלת בראשית בר"א שי"ת, כי בראשית
מורה על הבינה שחזרה להיות חכמה, כדי
להשפיע אל הו"א. ומתוך שהו"א אינו מקבל
ממנה ג"ר דחכמה, אלא ו"ק דחכמה בלבד,
ע"כ מרומזות בחכמה זו שבבראשית האותיות
בר"א שי"ת, להורות שאין לו לז"א ממנה
אלא ו"ק דחכמה בלבד. וזה אמרו אב"ל
אחרנין סתימין אינון, כי ג"ר של החכמה
נשארות סתומות לז"א ואינו משיג אותן.

וטעם הדבר הוא, כי נודע שעתיק אתתן
בצמצום ב', דהיינו שהעלה ה' תתאה לנקב'
העינים שלו, כדי להאציל לפרצוף א"א, וז"ל
אז

ליה רבי חייא לרבי יוסי, הא דאמריתו ברא שית, ודאי הכי הוא, בגין (ח) דשית יומין עילאין גבי אורייתא ולא יתיר, ק אחרנין סתימין אינון.
 (מב) אבל חמינן גו (ט) סתרי בראשית דאמר הכי. גליפי אגליף ההוא סתימאה קדישא גו (ז) מעוי דחד טמירו, ש דנקיד בנקודה (ז) (ט) דנעץ. ההוא גליפי

חלופי גרסאות

ק ואחרנין (אה"ל), ר גיא סטרי. ש גיא דנקיט.

מסורת הזהר

ח ב"ב לב האוינו רלד ת"ו תליו ד עה. ט ויחי תמה בשלח קלח תצוה צט פקודי לח רפט.

דרך אמת (ח) גיא סטרי. (ז) יסוד אימא. (ט) יסוד אבא

הסולם

מנעולא ומפתחא

נשארים תמיד באור חסדים, בסוד אוריא דכיא. אלא רק מחציתה התחתונה של כל מדרגה ממשכת לעת גדלות את ג"ר דאורות, בסוד ה' דנפיק מאויר שלהם וחזרו להיות אור חכמה, וג"ר.

ומכח זה נבחן שכל פרצופי ג"ר הנמשכים בה"פ אצילות הם רק בחי' ו"ק דחכמה ונשארים חסרים ג"ר דחכמה. והוא משום שג"ר דכל פרצוף אינן מקבלות חכמה אלא ו"ק דכל פרצוף, ולכן אין באלו המוחין אלא ו"ק דחכמה.

וזה אמרו דשית יומין עילאין גבי אורייתא ולא יתיר דהיינו כמבואר, שאין אל הו"א ממוחין עילאין אלא שית. יומין, שהם ו"ק של המוחין, אבל אחרנין סתימין אינון אבל ג"ר של המוחין הן נעלמות, שהרי אפילו בפרצופין העליונים ממנו הן נעלמות, כי אין מוחין אלא לבחינת ו"ק של הפרצופין העילאין.

(מב) אבל חמינן גו וכו': אבל ראינו בסתרי בראשית, שאומר כך אותו הסתום הקדוש, חקק חקיקה תוך מעיו, שה"ס בינה של נסתר אחד, שה"ס נוקבא דעתיק, הנקוד בנקודה הנעוצה, שה"ס נקודת המלכות דצמצום א', שעלתה לבינה, והוציאה אח"פ דאי' לחוץ מראש שלו. אותה החקיקה, שנחשקה בבינה, נחשקה ונסתרה בה, כמי שגונו הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח כולו גנוז בהיכל אחד. ואע"פ שהכל גנוז באותו ההיכל, עיקר הכל, באותו המפתח הוא, כי אותו המפתח הוא סוגר ופותח.

ביאור הדברים, גליפי היינו החקיקה דחסרון אח"פ דכלים, סתימאה קדישא היינו אי"א הנקי' חכמה סתימאה קדישא, דחד טמירו היינו נוקבא דעתיק, גו מעוי דחד טמירו, פירושו

מאמר

אות י"ג ד"ה (והו). ולכן נחלק הכתר לשני חצאין, שגולגלתא ועינים ונקבי עינים נשארו בנקבא דעתיק. ומחצית הכתר התחתון, שהוא און, חוטם פה, נתקן לפרצוף א"א. ונבחן שה"ת משמשת בנקבי עינים בעתיק, ויה"ו באח"פ שהן א"א, כי ה"ת דהוי"ה חסרה בא"א, וע"כ אין בא"א אלא ט"ס ראשונות בחוסר מלכות. ורק עטרת יסוד דאי"א משלימתו לע"ס, כנודע, והמלכות נגנוזה בנקבי עינים דעתיק, ומהם נחתמו כל פרצופי האצילות, וכל הפרצופין נחלקו בעצמם לב' חצאים: גו"ע ונקבי עינים לחד, ואח"פ לחד. כי הבינה נחלקה לב' פרצופין, שגו"ע ונקבי עינים שבה, נתקנו לאו"א עילאין, ואח"פ שבה לישסו"ת. ונמצאת ה"ת בנקבי עינים דאו"א, ויה"ו בחוסר ה"ת בישסו"ת, והם חסרים מלכות, כי המלכות שלהם נשארה בנקבי עינים דאו"א עילאין, ע"ד הנ"ל בעתיק וא"א, וכן בזו"ן נתתקנו גו"ע לבחינת זו"ן הגדולים, ואח"פ בזו"ן הקטנים. והמלכות נשארה בנקבי עינים דזו"ן הגדולים, וזו"ן הקטנים אין להם אלא ט"ס ראשונות בחוסר מלכות, ורק עטרת יסוד משלימה למלכות שלהם, ע"ד הנ"ל בעתיק וא"א, הרי, כמו שנחלק הכתר לב' חצאים ג"ר ותי"ת, כן נחלקה גם הבינה וגם הזו"ן, שה"ת נשארה בג"ר של כל אחד, ובזו"ת אין שם רק יה"ו, בחוסר ה"ת, רק עטרת יסוד דמלכות משלימתם במקום מלכות.

ולפיכך, נשארה מחציתה העליונה של כל מדרגה, בבחינת לא אתידע. כמו פרצוף עתיק, שפירושו, שה"ת אינה חזרת ויורדת מנקבי העינים שלהם גם בעת הגדלות, כי הגם שבעת הגדלות הם מחזירים אליהם, האח"פ דכלים החסרים להם, אמנם אינם ממשיכים ג"ר דאורות, שהוא מטעם ה"ת הגנוזה בהם, שעליה היה צמצום א' שלא לקבל חכמה, ולכן (דפו"י דף ג' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

נז

אגליף וטמיר ביה, כמאן דגניז כלא תחות ^(א) מפתחא חדא, וההוא מפתחא ^(ב) גניז כלא בהיכלא חדא, ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא, עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי, ההוא מפתחא ^(ג) סגיר ופתח.

מסורת הזהר

(א) לך שיג שס משטטים שג תרומה מט קלא תתפו ספרא דצניעותא יג ויקהל רפט פקודי תקד פנחס תשיב תשיג ר"ז ת"ה ד' יט : ז"ח ד' לט : צ. (ב) פקודי ד. (ג) אחרי מות לב ר"ז ת"ח ד' לג. תל"ו ד' עה.

מנעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

דא, משא"כ איירא דעתיק לא אתיידע, כי המלכות דנקודה אמצעית בו, שאינה ממשכת בו ג"ר כנ"ל. ולא יקשה לך מה שאנו אומרים כאן שיש בא"א גו"ע, ולעיל אמרנו שאין בו אלא אח"פ, שהם מחצית הכתר התחתון, כי כלפי עתיק אין לו אלא אח"פ. אמנם כלפי עצמו הוא גו"ע וחסר אח"פ. כמבואר, (בספרי פתיחה לחכמת הקבלה דף כ"ה ד"ה וע"ז).

ו"ש, וההוא מפתחא גניז כלא בהיכלא חדא : כי א"א האציל לאו"א עילאין וחקק גם לאו"א בחסרון ג"ר דאורות ואח"פ דכלים, והם ההיכל, שבו נגנזו כל האורות דג"ר, הן ג"ר דנשמה, והן ג"ר דחיה והן ג"ר דיחידה, ואמרו דגניז כלא. הכוונה הוא, שא"א המשיך גם בחי' ה"ת דעתיק להיכלא דא. וגם בחינת עצמו, שהוא המפתחא.

ו"ש, ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי : היכלא הוא הבינה שהיא היכל לחכמה, שבה ג"ר ו"ק, שבג"ר שלה שולטת ה"ת, ובו"ק שלה שולט המפתחא, שהוא עטרת היסוד, ו"ש ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא, דהיינו גם בחי' ה"ת מעתיק, מ"מ עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי היינו רק בעטרת יסוד, כי ו"ק דבינה הנק' ישות, רק בהם נבחן הגניזו שפירושו ו"ק מחוסרי ראש דג"ר, משא"כ בג"ר דבינה שהם או"א, ששם ה"ת בנקבי עינים, שם אינו חסר כלל ג"ר, כי החסדים של או"א עלאין חשובים כמו חכמה וג"ר. (כנ"ל במדאות הסולם אות ב' ד"ה והוא).

ו"ש, ההוא מפתחא סגיר ופתח : ואף ע"פ שהסגירו ופתיחו נעשים ע"י ה"ת שבנקבי העינים : שבהיותה עולה לנקבי עינים היא סוגרת המוחין דג"ר, כי אז נשאר הפרצוף בחסרון אח"פ דכלים ובחוסר ג"ר דאורות, ובהיותה יורדת מנקבי עינים בחזרה לפה, היא פותחת המוחין דג"ר שיאירו בפרצוף, כי אז מחזרת

פירושו, בפנימיות הנוקבא דעתיק, נקיר פירושו תיקון המסך לסוד הזווג. בנקודה דנעץ, פירושו, בנקודה דנעץ בעזקא, שהיא המלכות דצמצום א' הנקראת נקודה אמצעית, שעליה היה הצמצום הא', וזה לאפוקי מהמסך המתוקן עם עטרת יסוד, כנהוג בו"ק דלהו פרצופין, כנ"ל בדיבור הסמוך. כי מסך זה דעטרת יסוד, נק' בשם נקודה דישובא, ולא בשם נקודה אמצעית.

ושיעור הדברים, הוא כי א"א נחקק ונחסר מג"ר שלו ע"י פנימיות העליון שלו שהוא נוקבא דעתיק, שהיא מתוקנת בה"ת בנקבי עינים שלה כנ"ל.

ו"ש, ההוא גליפי אגליף וטמיר ביה, כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא : מפתחא, פירושו בחינת המלכות דעטרת יסוד, המתוקנת בכלהו ו"ק דפרצופי אצילות, כנ"ל בדיבור הסמוך. כי נתבאר שם שבפרצופי ו"ק נפיק י' מאויר שלהם ונעשים אור. שפירושו שהמסך יורד מנקבי עינים שלהם אל הפה, ומחזירים אח"פ למדרגה, ואז אחר שיש להם אח"פ דכלים קונים גם ג"ר דאורות. וע"כ נבחן המסך שבנקבי עינים בשם מפתחא, כי הוא סוגר את הפרצוף מהארת ג"ר בעת שהוא בנקבי עינים, והוא פותח אותו בחזרה עם אורות דג"ר בעת ירידתו בחזרה למקומו לפה. ומטעם זה הוא מכונה ג"כ פתח עינים. (כנ"ל אות ז' ובהסולם ד"ה ותמו).

וזה אמרו וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא כלומר, כי אע"פ שעתיק עצמו נחקק בה"ת כנ"ל, מ"מ האי גליפי וחקיקה שנעשה בא"א מכה עתיק, אינו דומה לחקיקה דעתיק עצמו, כי א"א נחקק ע"י מפתחא, שהוא עטרת יסוד, כי הוא חסר מלכות, כנ"ל. ונמצא שבנקבי עינים דא"א שולטת רק עטרת יסוד ולא ה"ת. ולפיכך איירא דא"א אתיידע, להיותו מתוקן במפתחא (דטו"י דף ג' ע"ב)

(מג) בההוא היכלא, אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין. בההוא היכלא, אית תרעין עובד סתימו, ואינן (ח) חמשיין. אגליפו (ז) לארבע סטרין והו

מסורת הזוהר

(ז) יתרו לה שלט שפט שצג תצוה סט נשא קצא פנחס מח קצה תשעג תתה ואתחנן מא כי תצא כז בהשמטות ח"ג ד' רפ. דיי ר"ז תכ"א ד' מב : תכ"ב ד' סח : תל"ב ד' עו : תל"ט ד' עט : ז"ח ד' א. צ. ג) ויצא שצג

מנוולא ומפתחא

הסולם

מאמר

יסוד. ונמצא שבחינת הגליפו דהיינו החקיקות הראיות לקבלה לא נעשו בכל ה' הספירות כח"ב תו"מ, רק בד"ס לבד שהן כח"ב ת"ת, ולא במלכות. וד"פ עשר הם ארבעים. אמנם גם המלכות כוללת עשר ספירות שהן כח"ב תו"מ, ונמצאת שגם היא יכולה לקבל מהמפתח אל ט"ס הראשונות שלה. דהיינו עד עטרת יסוד שלה, לכן יש כאן חקיקה לארבעין ותשע ספירות: ארבעים מד' הספירות כח"ב ת"ת, שכל אחת מהן כוללה מעשר. ותשע הספירות הראשונות מהמלכות שכוללת עשר. ונמצא שאינו חסר אלא המלכות דמלכות. חד תרעא לית ליה סטרא, לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא ובגין כך ההוא תרעא פתיח : היינו המלכות דמלכות, שהיא השער הגוין, שהוא עצם ה"ת היורדת מעינים לפה בעת גדלות כנ"ל. ונתבאר לעיל שאע"פ שה"ת יורדת מנקבי עינים דאורא עלאין אל הפה, ואח"פ שלהם עם ישסו"ת המלבישים עליהם מתחברים למדרגת אורא לפרצוף אחד, שאז נמשכין בהם ג"ר דאורות, עכ"ז אין אורא מקבלים כלום מהאורות דג"ר, ונשארים בבחי' אוריא דכ"א בלבד, ודומים כמו שה"ת עוד לא ירדה כלל מנקבי העינים שלהם. והנה לפי"ז נמצא, כי ביחס ג"ר דבינה שהן אורא עלאין, לא נודע אם ה"ת עוד עומדת בנקבי העינים שלהם לעילא, שהיא עדיין נמצאים באור חסדים לבד כמקודם לכן. או שהיא ירדה מנקבי עינים לתתא אל מקום הפה, שהרי העלו לכלים דאח"פ שלהם עם ישסו"ת ומשפיעים המוחין דג"ר דאורות אל ישסו"ת, נמצא בהכרח שה"ת ירדה לתתא לפה. באופן שאם אנו מסתכלים ביחס אורא עי' נדמה לנו שה"ת היא לעילא בנקבי עינים. ואם אנו מסתכלים ביחס ישסו"ת רואים אנו אותה לתתא בפה. וז"ש חד תרעא לית ליה סטרא היינו המלכות דמלכות שהיא עצם ה"ת. לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא כי ביחס אורא היא לעילא, וביחס ישסו"ת היא לתתא. ובגין כך ההוא תרעא פתיח ונמצא

מחזרת האח"פ דכלים וג"ר דאורות לפרצוף. הרי שרק ה"ת עצמה היא הפותח והסוגרת. עכ"ז כיון שפתיחת מוחין אינם בג"ר אלא רק בז"ת, שבהן אינה שולטת ה"ת אלא עטרת היסוד הנק' מפתחא, וג"ר דכל מדרגה שבהן שולטת ה"ת נשארות תמיד בבחינת אוריא דלא אתידיע, כנ"ל. לפיכך מיוחסת הסגירה והפתיחה על המפתחא, ולא על ה"ת.

(מג) בההוא היכלא אית וכו' : באותו היכל יש אצרות סתומים ומרובים, אלו על אלו. באותו היכל יש שערים עשויים לסתימה, כלומר שנעשו כדי לסתום את האורות, והם חמשים. נחקקו לד' רוחות, והיו למ"ט שגורים, כי שער אחד אין לו צד, ואינו ידוע אם הוא למעלה או הוא למטה, ומשום זה נשאר השער התוא סתום.

פירוש, כי יש הרבה מיני ג"ר, שיש ג"ר דנשמה, ג"ר דחיה, וג"ר דיחידה, ובכל אחת מאלו ג' מיני ג"ר יש הרבה פרטים לאין קץ. וז"ש, גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין. ובעת שה"ת שוכנת בנקבי עינים, נמצאות כל אלו המדרגות בגניזו ובלתי נודעות.

ז"ש, תרעין עובד סתימו ואינן חמשיין : תרעין פירושו שערים, דהיינו בית קבול לאורות. ויש בהם, ב' בחינות א) בשהם עוד בפתימו, שהשערים סגורים וסתומים ואינם מקבלים כלום. ב) בעת שהשערים פתוחים ומקבלים האורות מהעליון. וז"ש תרעין עובד סתימו ואינן חמשיין שבעת ששערי ההיכל הם בסתימו הם במספר חמשים. אבל מבחינת פתיחת השערים אינם אלא ארבעים ותשע, כמ"ש להלן. וענין המספר חמשים, הוא, כי ע"ס הן בעיקר רק ה' ספירות, שהן כח"ב תו"מ, אלא ה"ת כוללת ו"ק והן עשר. ולפיכך כשכל אחת מה' ספירות כוללת עשר הן חמשים.

אגליפו לארבע סטרין והו תרעין ואינו נעשה בה"ת רק בהאי מפתחא, שהוא עטרת (דפרי דף ג ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

נט

ט) ארבעין ת ותשע. חד תרעא לית ליה סטרא, (ו) לא ידיע & אי הוא לעילא אי הוא לתתא, ובגין כך ההוא תרעא סתים.

מד) גו אינון תרעין אית (ט) מנעולא חדא, וחד אתר דקיק לעאלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא, לא ידיעין ביה אלא ההוא ב מפתחא בלחודוי. ועל רוא דנא, בראשית ברא אלהים. בראשית, דא מפתחא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) שמות נז תרומה רמה תצוה סז ר"ז תכ"ב ד' סח : ז"ח ד' ט. ט) תצוה צט. ט) להלן קכא תרומה נז ר"ז תכ"א ד' ס : סא :

מאמר

הסולם

מנעולא ומפתחא

שאינם יכולים להאיר בפרצוף כל עוד שהיא עומדת לעילא בנקבי עינים. וז"ש גו אינון תרעין אית מנעולא חדא, ובהאי מנעולא יש חד אתר דקיק היינו היסוד שבה' תתאה שהיא השער המ"ט דכלים, כי עצם ה' תתאה היא מלכות דמלכות שער הנון, ויסוד דמלכות הוא שער מ"ט, לעאלא ההוא מפתחא כי ביסוד של ה"ת נכנס המפתחא, שהוא בחינת עטרת יסוד של המוחין המוריד את ה"ת מנקבי העינים לפה ונפתח הפרצוף באורות דג"ר. וע"כ נק' עטרת היסוד בשם מפתחא.

ח"ש, ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא, לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי: המפתחא הוא עטרת היסוד של המוחין, והוא נכנס בבחינה שכנגדו שבה"ת, שהיא יסוד דמלכות בני"ל, המנעולא שהיא ה"ת לא אתרשים לגנוז ולנעול את ג"ר אלא ברשימו דמפתחא השולט בוד"ת דבינה שהן ישוס"ת. אבל לא בבחינת עצמו, שהוא ה"ת השולטת בג"ר דבינה, שהן אור"א עילאין הנחשבים תמיד לג"ר גמורות. וכמו כן המנעולא לא אתרשים להפתח אלא ביסוד דמוחין. ובוה נמצא לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי ידיעה, פירושו המשכת מוחין ואומר כי לא נמשכו המוחין אלא בבחינת המפתחא בלבד, דהיינו בוד"ת של הבינה. ששם משמשת המפתחא, עטרת יסוד, אבל במקום אור"א עלאין שהם ג"ר דבינה ששם אינה משמשת המפתחא אלא ה"ת עצמה, שם נשארו בבחינת לא אתידיע. ובוה נתבאר היטב, שאע"פ שבבחינת עצם ה"ת לא ידיע אי הוא לעילא, אי הוא לתתא, כנ"ל, עכ"ז מספיק להיות ידיע בשביל ישוס"ת כי נפתח על ידה במוחין דג"ר. והוא כי אין בישוס"ת רק יה"ו בחוסר מלכות, ועטרת יסוד משמשת בו

ונמצא משום זה, שהאי מלכות דמלכות לא נפתחה כלל. והיא סתומה כמזמן הקטנות. דהיינו כמטרם ירידתה לפה, כי פתיחת השערים נעשתה רק בישוס"ת שבהם חסרה ה"ת, ועטרת היסוד משמשת בהם במקומה, אבל באור"א עלאין שבהם משמשת ה"ת, הם נשארו סתימין מג"ר כמקודם לכן. וז"ש, בגין כך ההוא תרעא סתים. ותשכיל אמנם, כי אע"פ ששער הנון הוא המלכות דמלכות, כנ"ל, הנה זהו רק ביחס לכלים, אמנם ביחס לאורות הוא נבחן לג"ר של המוחין, שהרי מחמתה נשארו אור"א ע"י באור חסדים בלי ג"ר כל העליונים (כנ"ל בד"ה וטעם הדבר באות מ"א). הרי שסתימת השער הנון גורמת חסרון ג"ר דמוחין מבלהו מדרגות ואין בהן רק ו"ק דמוחין, ובוה תבין מה שאמרו חז"ל (נדרים ל"ח ע"א) שחמשים שערי בינה כולן ניתנו למשה חסר אחד, והוא סוד חסרון ג"ר דמוחין, כנ"ל, כי ג"ר אלו דמוחין לא יאירו בעולמות רק בגמר התיקון.

מד) גו אינון תרעין וכו': בתוך אותם השערים, יש מנעול אחד, ומקום צר אחד להכניס בו אותו המפתח, ואינו נרשם וניכר רק לפי הרשימה של המפתח, שאינם יודעים בו, במקום הצר, אלא במפתח ההוא בלבד. ועל סוד זה כתוב, בראשית ברא אלקים. בראשית, זהו המפתח שהכל סתום בו, והוא הסוגר והפותח. וששה שערים כלולים בו במפתח ההוא הסוגר והפותח. כשסוגר אותם השערים, וכולל אותם בתוכו, אז ודאי כתוב בראשית, מלה גלויה בכלל מלה סתומה. ברא, בכל מקום שהוא, היא מלה סתומה. שמונה, שהמפתח סוגר ואינו פותח.

ביאור הדברים, הה"ת שבנקבי עינים נק' מנעולא בהיותה נועלת את האורות דג"ר, (דפ"י דף ג ע"ב)

דכלא סתים ביה, והוא סגיר ופתח, ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא (ט) דסגיר ופתח, כד סגיר אינון תרעין ג וכליל לון בגויה, כדין ודאי כתיב, בראשית, מלה גליא בכלל מלה סתימאה. ובכל אתר, (ז) בר"א, מלה סתימאה איהו, סגיר ולא פתח.

מאמר בהבראם באברהם

(מה) אמר רבי יוסי, ודאי הכי הוא, ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי, דמלה סתימאה איהו ברא, סגיר ולא פתח. ובעוד דהוה סגיר במלה דברא,

חלופי גרסאות

ג נ"א וכלה בגויה.

מסורת הזהר

(ז) ספרא דצינעווא נח (ברא חצי מאמר).

דרך אמת (ט) ענין הטעמים סגיר ופתח.

מנעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

מפתחא (כמ"ש) לעיל אות מ"א ד"ה וטעם הדבר (ע"ש). אבל לג"ר של הפרצופין, אין המוחין דבראשית מאירים להן. כי הכלים שלהן אינם מבחינת המפתחא אלא מבחי' ה"ת כנ"ל.

וזה אמרו ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח, כי ג"ר של המוחין חסרות בו, ואינו פותח אלא ז"ת של המוחין, שכל אחת מז"ת אין בה אלא ו"ק, והן ז"פ ו"ק, ונמצא המפתחא שהוא הספירה הז', דהיינו עטרת יסוד, שהוא כולל בתוכו רק שית תרעין. וז"ש ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח ומורה בזה, שאינו ממשיך אלא ו"ק דמוחין.

וז"ש. בראשית, מלה גליא בכלל מלה סתימאה, ובכל אתר, בר"א מלה סתימאה איהו: כלומר, בראשית מורה על חכמה, שהיא מלה גליא, אבל אומרו בראשית ברא, המשמעות היא שהחכמה נעלמה ונסתמה. וז"ש בראשית מלה גליא בכלל מלה סתימאה שהוא משום שכתובה אחריה המלה ברא, ובכל אתר בר"א, מלה סתימאה איהו הרי שבראשית ברא פירושו שהחכמה נסתמה. ונמצא כי המשמעות היא סגיר ולא פתח שהחכמה נסגרה, ועוד לא נפתחה.

מאמר בהבראם באברהם

(מה) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, ודאי כך הוא. ושמעתי ממאור הקדוש שהוא רבי שמעון, שאמר כך, אשר ברא היא מלה סתומה שמורה

בו למסך במקום המלכות. וגם המוחין המורידים את ה"ת מנקבי העינים לפה, משמשים ג"כ רק בבחינת מסך דעטרת יסוד, כי בה"ת לא היתה כלל סגירה וחסרון ג"ר שתהיה צריכה להפתח. שהרי היא משמשת באור"א שהם תמיד בבחי' ג"ר כנ"ל. ולפי שכל הגניזו והסגירה לא היו אלא בבחינת עטרת יסוד המשמשת בישו"ת, נמצא משום זה, שעטרת היסוד דמוחין היא לבדה המפתחא להוריד ה"ת מהעינים לפה, דהיינו רק בכלים הדקים הנעשים בכח המסך דעטרת יסוד כמוהם. וזה שמסיק לא ידעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי כלומר, שאין המוחין מגיעים אלא לכלים דישו"ת היוצאים מבחי' המפתחא, שהוא עטרת יסוד. ולא לאור"א שהם בחי' ה"ת שהיא המלכות דמלכות, ועצם המנעולא.

וז"ש. בראשית דא מפתחא וכו': כלומר, כי המלה בראשית שהיא החכמה, כוללת בתוכה רק בחינת המפתחא הנ"ל, שהיא רק עטרת יסוד, שער מ"ט דכלים, ואינה כוללת את שער הנון דכלים שהוא מלכות דמלכות, וז"ש בראשית דא מפתחא, דכלא סתים ביה כלומר שעמו נעשה הסתימו דכלא בעת הקטנות והוא סגיר ופתח, כי הוא סוגר כל המוחין בעת הקטנות בעוד הה"ת בעינים, ופותח אותם בעת הגדלות להוריד הה"ת מנקבי עינים לפה. והנפקא מינה בזה הוא, כי ע"כ אין פתיחת החכמה הרמוזה במלה בראשית, אלא להו"ק של המדרגות, שהן מבחינת הכלים דההוא (דפ"י דף ג ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

סא

עלמא לא הוי ולא אתקיים, והוה חפי על כלא (ר) תהו, וכד שלטא האי תהו
עלמא לא הוה, ולא אתקיים.

(מו) אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואודמן לשמושא ולמעבד תולדין,
(ג) כד אתא אברהם. דכתיב (ז) אלה תולדות השמים והארץ (ש) בהבראם, ותנינן,
באברהם, ומה דהוה כלא סתים במלת ברא, אתהדרו אתוון לשמושא, ונפק
עמודא דעבד תולדין, (ח) אב"ר יסודא קדישא, דעלמא קיימא עליה.

מסורת הזהר

(ר) בא מט. (ז) (בראשית ב) להלן מח ב"א ריד רלא ב"ב קנט שסה לך רכו שמג שפג וירא רו חיי שרה קי
ויחיי תשעב בהשמטות ח"א דף רנב : ד"י וארא קפ בשלח צו יתרו קמח רמט רנג פקודי ו צו נו צד
קעה שמיני מד תזריע יג נשא לט פנחס מט סה האזינו רכד רלא ר"ז ת"ג ד' פו. תס"ט ד' קט. ת"ע ד' קלח :
ז"ח ד' א : א : ב : ג : ד : יג : יז. פד. : ש) ב"א ריט ב"ב קנט שסו לך רכו שמג שפג וירא רו חיי שרה
קי ויצא קנג ויחיי תלו תשעב בהשמטות ח"א ד' רנב : ד"י וארא קפ בשלח צו יתרו רמט רנג פקודי ו
צו נו צד שמיני מד תזריע יג נשא לה לט פנחס מט סה האזינו רכ רכה ר"ז ת"ח ד' צב : ז"ח ד' א :
ב : ג : יז. כו. כז. ת) ז"ח ד' עב :

דרך אמת (ג) צד א.

בהבראם באברהם

הסולם

מאמר

הולדת נשמות, כי אחר שהו"א מקבל המוחין
האלו בשלימות הוא מזדווג בנוקבא ומוליד
נשמות הצדיקים.

ומשיב כד אתא אברהם וכו' מה דהוה
כלא סתים במלת ברא אתהדרו אתוון
לשמושא, אברהם ה"ס חסד דו"א דגדלות
שאז נעשה החסד חכמה, כמ"ש בזוהר (שמות
אות רמ"ט). ומטרם שבא אברהם היה הכל
סתים במלת ברא, ושלטא תהוה על עלמא
שהם זווין ולא היה לזווין או, לא חסדים ולא
חכמה, וכד אתא אברהם, שהוא אור החסד
המושפע בו"א, הנה אז נפתחו השערים בשפע
החכמה, כי ה"ת ירדה מעינים לפה וישסות
נתחברו עם או"א למדרגה אחת ונמשכו
ליסו"ת ג"ר דאורות, שהן אור החכמה. וכיון
שכבר היה לו לז"א אור חסדים מבחינת
אברהם, הנה נתלבשו אור חכמה באור חסדים,
ואז נתחברו אתוון אל"ה במ"י ונשלם
שמה אלהים, והמוחין נתלבשו בו"א. וז"ש
כד אתא אברהם וכו' אתהדרון אתוון
לשמושא שנמשכו מוחין דחכמה תוך החסדים
ונתלבשו בו"א ונפק עמודא דעבד תולדין,
כי אז ירדה ה"ת מנקבי עינים דו"א לפה
שלו, והשיג גם הוא בינה וז"א ונוקבא שהיו
חסרים לו, שהם נקראים אצלו נה"י חדשים,
עם יסוד דגדלות הנקרא אב"ר יסודא קדישא,
דעלמא קיימא עליה, כי דרך אב"ר זה הוא
משפיע לנוקבא. הנק' עלמא תתאה, ומוליד
נשמות

שמורה, שהמפתח סוגר ואינו פותח. ובעוד
שהמפתח סוגר במלה ברא, לא היה העולם,
ולא נתקיים, ותהו היה מחפה על הכל. וכשתהו
זה שלט, לא היה העולם, ולא נתקיים.

(מו) אימתי ההוא מפתחא וכו' : ומתי
פתח מפתח ההוא את השערים, והוכן לשמוש
ולעשות תולדות. הוא כשבא אברהם, שה"ס
חסד, שכתוב, אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם, ולמדנו, אל תקרא בהבראם, אלא
באברהם. ואז, מה שהיה סתום הכל במלת
ברא, כנ"ל, חזרו האותיות, שהם הכלים,
ונפתחו לשמוע, ויצא העמוד העושה תולדות.
אב"ר יסוד קדוש, שהעולם עומד עליו. כי ברא
הוא אותיות אב"ר.

ביאור הדברים, ששואל, אימתי ההוא
מפתחא פתח תרעין, ואודמן לשמושא,
ולמעבד תולדין ויש בשאלה הזו ג' דברים :
א) פתח תרעין, והוא ענין ירידת ה"ת מנקבי
עינים לפה, שאז נפתחו מ"ט שערים במוחין
דחכמה כנ"ל. ב) ואודמן לשמושא, והוא
ענין התלבשות החכמה באור חסדים שמטרם
התלבשות אור החכמה באור חסדים.
לא יוכלו האח"פ לקבל המוחין דחכמה, אע"פ
שכבר נתחברו בגו"ע למדרגה אחת. (כמ"ש)
לעיל אות ט"ז). כי בלי לבוש חסדים עוד
מ"י לא נהיר באלה, ואל"ה עוד סתים בשמא.
ע"ש. ונבחן שעוד המוחין לא אודמנו לשמושא
בתחתון. ג) ולמעבד תולדין, שפירושו הוא
(דפו"י דף ג' ע"ב)

מז) כד האי אבר אתרשים במלת ברא, כדין רשים - סתימאה עילאה רשימו אחרא לשמיה וליקררה, ודא איהו מ"י, וברא אלה. וגם כן שמא קדישא דאתברכא, דאיהו מ"ה, אתרשים ואפיק מן ברא אב"ר. והוא רשים באלה

מסורת הזוהר

(א) (ישעיה מ) לעיל אות ו.

חלופי גרסאות

ד ג"א קדישא לגלאה.

מאמר

הסולם

בהבראם באברהם

וליקררה ודא איהו מ"י, הנה אז רשים או"א את המפתחא בה"ת שבנקבי עינים שלהם. שתהיה ראויה להקרא מ"י דקיימא לשאלה ולהמשיך מוחין דג"ר כנ"ל. כי אין המוחין נמשכים אלא רק ברשימא דהאי מפתחא. וז"ש, וברא אלה: דהיינו אחר שנתרשם האי מנעולא שבמלת ברא עם הרשימו דמפתחא, שהוא האבר, ונעשה בסוד מ"י, כנ"ל, הנה אז מ"י ברא אלה, כלומר, שירדה ה"ת מנקבי עינים לפה והעלה אח"פ שהם אתון אל"ה אל הראש, ונמשכו ג"ר כנ"ל. ומה שאומר ברא אל"ה, שהוא לשון של סתימו, הוא מפני שעדיין אין בהם לבוש החסדים, ונמצאים אתון אל"ה שעלו, שעוד הן סתימין בשמא, (כנ"ל אות י"ד ד"ה קיימא), ואינן יכולות להתגלות בלי לבוש החסדים.

וז"ש, וג"כ שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה אתרשים ואפיק מן ברא אב"ר: המלכות שירדה מעינים לפה נק' מ"ה כי עלמא תתאה נק' מ"ה (כנ"ל אות ח, ע"ש). וזה המסך שהיה מקודם בנקבי עינים ירד עתה לפה ונעשה הווג עליה והוציאה קומת חסדים, שהיא אור של ברכה, (כנ"ל אות י"ד ד"ה וז"ש בעא). וע"י זה אפיק סתימא של מלת ברא ועשה אותו לאבר, שהוא יסוד המשפיע חסדים. וז"ש, דאחר דגם שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה אתרשים, ואפיק מן ברא אב"ר, כי היה חסר עוד באתון דאל"ה אור של חסדים לאתלבשא בהו, וע"כ היו עוד אל"ה סתימין בשמא, וע"י אור של ברכה דמ"ה נפתח הסתימו דברא ונעשה לאב"ר משפיע.

וז"ש, והוא רשים באלה מספרא דא, ואבר מספרא דא: כלומר, עתה נבחנו בהם ב' מדרגות זה כנגד זה. בי אל"ה שהן אח"פ עם המוחין דחכמה שעודם בחוסר חסדים בספרא דא. ואבר שהוא היסוד שקבל קומת חסדים מן המ"ה עומד כנגדו מספרא דא. בחוסר חכמה. וזה אמרו סתימאה קדישא אלה

נשמות הצדיקים. וזהו בדרך כלל. אבל איך הוא הסדר של המשכת המוחין בפרטות. מבאר אח"כ.

מז) כד האי אבר וכו': בשהאבר הזה נרשם במלת ברא, אז רשם הסתום העליון, רשם אחר לשמו ולכבודו. וזה הוא מ"י, וברא אל"ה. וגם השם הקדוש המבורך שהוא מ"ה, נרשם והוציא מן ברא, אבר. והוא רשום באלה מצד זה, ובאבר מצד זה. הסתום הקדוש אל"ה קיים, ואבר קיים. כשנשלם זה, נשלם זה. חקק לאבר הזה ה', וחקק לאל"ה הזה אות י'.

ביאור הדברים, עתה מבאר בפרט, ענין המוחין דז"א, שהביא מקודם בדרך כלל. ואומר, שבעת שהאב"ר נרשם במלת ברא, רשים סתימאה עילאה רשימו אחרא שהיא מ"י, פי, כי אב"ר הוא יסוד ועטרה. וברא, מורה על הסגירו של ג"ר מכח עלית ה"ת לנקבי עינים כנ"ל. ואומר, שהאי עטרה של האבר אתרשים בה"ת שבנקבי עינים, דהיינו כמו שאמר ר' חייא לעיל, דהאי מנעולא שהוא ה"ת, אתרשים ברשימא דמפתחא, שהיא עטרת יסוד, ע"ש. וזה נבחן דהאי סתימא עלאה, שהם או"א עילאין, הנרשמיין בה"ת, עשו עתה רשימו אחרא בהאי מנעולא שלהם, דהיינו הרשימא של המפתחא, שהיא עטרה דהאי אב"ר. ואז אקרי מ"י דקיימא לשאלה, דהיינו הראוי לקבל מ"ן, ולהוריד ה"ת מעינים, ולהעלות להם אתון אלה, שהן אח"פ, שעמהן נמשכות ג"ר דאורות. משא"כ מטרם שהה"ת אתרשים ברשימא דאב"ר, כי ה"ת היתה שום מציאות להמשכת גה"ר, כי ה"ת עצמה ה"ס שער הנון, שאינו נפתח בג"ר, כנ"ל. וע"כ מטרם דאתרשים בהאי מפתחא דאבר, אינם נק' מ"י כי לא קיימא לשאלה.

וזה אמרו כד האי אב"ר אתרשים במלת ברא, בעת שה"ת שבמלת ברא קבלה הרשימה דאבר, שהיא המפתחא. כדין רשים סתימאה עילאה רשימו אחרא לשמיה (דפו"י דף ג' ע"ב)

מסטרא דא, ואב"ר מסטרא דא. סתימאה קדישא אל"ה קיימא, אב"ר קיימא. כד אשתלים דא אשתלים דא. גליף להאי אב"ר ה', גליף להאי אל"ה י'.
 (מח) אתערו אתון לאשלמא להאי סטרא ולהאי סטרא כדן אפיק מ' נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא, אשתלים שמא קדישא ואתעביד אלהים גם כן שמא * דאברהם, כד אשתלים דא אשתלים דא. ה (x) וי"א דנטל קב"ה מ"י ושדי באל"ה ואתעביד אלהי"ם. ונטיל קב"ה מ"ה ושדי באב"ר ואתעביד אברה"ם. ומלת (א) מ"י רומז לחמשים שערי בינה, ואית בה יר"ד אות קדמאה דשמא קדישא, ומלת (א) מ"ה רומז (ב) למנינא דשמא קדישא, ואית ביה אות תניינא דשמא קדישא יהו"ה. כד"א (ד) אשרי העם שככה לו וגו', (ה) תולה ארץ על בלי מ"ה, וכדן אתקיימו תרין עלמין, (ו) ביר"ד עלמא דאתי ובה"א עלמא דא. כלומר,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) משפטים שפה שצנ תרו תרומה ריש תק"ח ד' ה מוי"א דנטל קב"ה, עד רמו עילא ותתא, כל זה צנ : (ג) תרומה תריס ת"ז תסיג ד' צד : (ד) (תהלים קמד) ב"ב קלו קמה ר ויחי מד רל תרומה רכה אחרי מות קי בח"ג, קלט רא שי אמור קט בהר עד נשא קלא בהשטות ח"ג ד' שו : ד"י ת"ז תסיט ד' קיב. (ה) (איוב כו). ו (ו) וארא ח תרומה ס האינו רכו ת"ז בהקדמה ד' ו : ת"ע ד' קכט : תק"ח ד' קי :

דרך אמת (צ) י"א שהוא גליון. (ק) ט"א לחשבון השם הקדוש באותיותיו ובמלואו.

בהכרמא באברהם

הסולם

מאמר

אבר ה' ואותיות אלה י' להשלים לצד זה ולצד זה, אז הוציא אות פ'. לקח אחד את הפ' לצד זה, דהיינו לצד אותיות אלה"ה, ואחד לקח את הפ' לצד זה, דהיינו לצד האותיות אברה"ה, ונשלם השם הקדוש ונעשה הצירוף אלקים. ונשלט ג"כ השם אברהם. וזה מ"ש לעיל, כשנשלם זה נשלם גם זה. ויש אומרים, שלקח הקב"ה את האותיות מ"י ונתנן באותיות אל"ה, ונעשה הצירוף אלקים. ולקח הקב"ה אותיות מ"ה ונתנן באב"ר ונעשה הצירוף אברהם. והמלה מ"י רומזת לחמשים שערי בינה, ויש בה במלה מ"י אות י', שהיא אות ראשונה של השם הקדוש. והמלה מ"ה רומזת למספר השם הקדוש, כי הוא במילוי אלפין, הוא בגימטריא מ"ה, ויש בה, במלה מ"ה, אות השניה של השם הקדוש הויה. שהיא ח'. כמ"ש, אשרי העם וגו' שהויה אלפי. וכתוב תולה ארץ על בלימה. שרומז על מספר הויה במילוי אלפי. שהוא בגי' מ"ה. ואז נתקיימו ב' עולמות, ב' העולם הבא. ובה' העולם הזה (כלומר, במ"י ברא את העולם הבא, ובמ"ה ברא את העולם הזה. וזהו רומז למעלה ולמטה) ואז עשה תולדות, ויצא השם שלם, מה

אל"ה קיימא, אב"ר קיימא. כי אלה שהשיגו המוחין דחכמה הנק' קדיש, קיימא בסתימו בפרצוף מסטרא דא, וכנגדו עומד אב"ר בקומת החסדים בפרצוף. וזה אמרו כד אשתלים דא אשתלים דא, כי שניהם יצאו על ידי ירידת ה"ת מנקבי עינים לפה, כי האב"ר יצא מכח המ"ה שבפה וכן אל"ה שהן אח"פ, עלו למעלה מכח ביאת המלכות מתחתיהם לפה. ונמצא כד אשתלים דא אשתלים דא כי באים בבת אחת.

גליף להאי אב"ר ה', גליף להאי אל"ה י' : כי ה' מורה על המסך המוציא רק קומת חסדים בלי חכמה, להיותה בחינת מלכות שאינה ראויה לקבל חכמה רק חסדים. וי' מורה, על מסך דזכר הראוי לקבל חכמה. וזה שאמר גליף להאי אב"ר ה', דהיינו עם המסך מ"ה הממשיך רק חסדים בלי חכמה. וגליף להאי אל"ה י', דהיינו עם מסך דזכר הממשיך חכמה ולא חסדים.

(מח) אתערו אתון לאשלמא וכו' : ומפרש דבריו, כי כאשר התעוררו האותיות, (ד"י דף ג' ע"ב * דף ד' ע"א)

(ז) במ"י ברא עולם הבא, (ח) ובמ"ה ברא עולם הזה. ודין הוא רמוז עילא ותתא). וכדין עביד תולדות ונפק שמא שלימ, מה דלא הוה י קדם דנא, הה"ד, אלה תולדות השמים וארץ בהבראם, כלהו הוו תליין עד דאתברו שמייה דאברהם, כיון דאשתלים שמא דא דאברהם שמא קדישא אשתלים. הה"ד (ט) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים.

מאמר חזווא דר' חייא

(מט) אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא, ובכה ואמר, עפרא עפרא, כמה את (נ) קשי קדל, כמה את בחציפו, דכל מחמדי עינא יתבלון בך, כל עמודי

חלופי גרסאות

י ג"א מקדמת דנא (אה"ל).

מסורת הזוהר

(ז) תק"ח ד' צג : צג : (ח) (מלכות) תק"ח ד' צג : (ט) (בראשית ב) בא קנ יתרו שצח תמב תרומה תקפו קדושים כט ז"ח ד' ב : ט :

דרך אמת (ו) קשה עורף.

בהבראם באברהם

הסולם

מאמר

שמא קדישא ואתעביד אלהים. וכן אותיות אבר"ה נטלי את ה' ונשלם גם כן שמא דאברהם.

וי"א דנטיל קב"ה מ"י : מכאן עד המלות, רמוז עילא ותתא. המוקפים אינן מדברי הזוהר.

כיון דאשתלים שמא דא דאברהם שמא קדישא אשתלים וכו' : כי הם ב' קומות חכמה וחסדים הצריכות זו לזו כנ"ל. וע"כ לא נשלם שמא קדישא מטרם שנשלם שמא דאברהם.

מאמר חזווא דר' חייא

(מט) אשתטח ר' חייא וכו' : השתטח ר' חייא על הארץ, ונשק את העפר, ובכה ואמר, עפר עפר, כמה אתה קשה עורף, כמה אתה בעזות, אשר כל מחמדי העין יהיו בלים בך, כל עמודי האור שבעולם תאכל ותטחון. כמה אתה חצוף, המאור הקדוש שהיה מאיר לעולם, השליט הגדול, הממונה על העולם, שזכותו מקיים את העולם. נבלה בך : רבי שמעון, אור המאור, אור העולמות, אתה בלה בעפר, ואתה קיים ומנהיג את העולם. השתומם רגע אחד, ואמר, עפר עפר, אל תתנאה, כי עמודי העולם לא יהיו נמסרים לך, שהרי רבי שמעון לא נבלה בך.

יש

מה שלא היה מקודם לכן. והו שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, שהוא אותיות באברהם, כי כל התולדות היו תלויות בלי שלמות, עד שנברא שמו של אברהם. כיון שנשלם השם הזה של אברהם נשלם השם הקדוש. והו שכתוב, ביום עשות הויה אלקים ארץ ושמים. כי ביום עשות, פירושו ביום שנשלמו, ע"י השם אברהם, ואז נזכר השם הויה, מה שלא נזכר עד כאן השם הויה בתורה.

פירושו, שאלו ב' הקומות : אור חכמה שבאל"ה, ואור החסדים שבמ"ה, נתעוררו להשלים זה על זה, דהיינו להתלבש זה בזה, ואז אחר שנתלבשה החכמה בחסדים אפיק מ"ם דהיינו המלכות המקבלת מאלו ב' הקומות יחדיו.

וז"ש, נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא אשתלים שמא קדישא ואתעביד אלהים, גם כן שמא דאברהם : פי' כי נתבאר מקודם, דגליף להאי אל"ה י', וא"כ יש עתה ד' אתון אלה". וכן גליף להאי אב"ר ה', ויש שם ד' אתון אב"ר"ה. ונמצא עתה אחר שהשלימו אתון זו על זו, דהיינו שנתלבשו ב' הקומות חכמה וחסדים זה בזה, ואפיק מ"ם, שהיא המלכות המקבלת מכולם, כנ"ל. הנה אז נטיל חד אותה המ"ם להאי סטרא דידה, וחד נטיל המ"ם להאי סטרא דידה. כי אותיות אלה"י נטלי הם' אשתלים (דפו"י דף ד' ע"א)

נהורין דעלמא תיכול ותידוק. כמה את חציפא, בוצינא קדישא דהוה נהיר
עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא, אתבלי בך. ז רבי שמעון
נהירו דבוצינא, נהירו דעלמין, אנת בלי בעפרא ואנת קיים ה ונהג עלמא.
אשתומם רגעא חדא, ואמר עפרא עפרא לא תתגאי, דלא יתמסרון בך עמודין
דעלמא, דהא רבי שמעון לא אתבלי בך.

ג קם רבי חייא והוה בכי. אזל, ורבי יוסי עמיה. מההוא יומא אתעני
ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון. אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה. בכה
ואתעני ארבעין יומין אחרינין, אחזיאו ליה בחזווא לרבי שמעון ורבי אלעזר
בריה, דהוו לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי, והוו כמה אלפין צייתין למלוהיה.

חלופי גרסאות

ז ריש ר"ש וכו' (אה"ל). ח ונהיר (אה"ל).

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

עינא יתבלון בך כי כל אלו הנשמות הגבוהות
מכולם, שהן מחמדתי עינא נרקבות בך בלי
תקוה להצילן מידך.

ו"ש, כל עמודי נהורין דעלמא תיכול
ותידוק: היינו כל צדיקי העולם המאירים
את העולם, נמצאים גם הם חסרים מהשלמתם
מסבת השבייה של אלו הנשמות הגבוהות.
משום שכל הנשמות כלולות זו מזו. ולפיכך
נמצא שגם הם נאכלים ונדקים בכח החוצפה
של האי עפרא.

ו"ש, בוצינא קדישא וכו' ר"ש לא
אתבלי בך: תחילה רצה לומר שגם ר"ש
אתבלי בהאי עפרא, והוא כי שמע מר' יוסי
שגם הוא הסכים ששער זה סתום ואין לגלותו,
ואח"ז תמה ואמר ר"ש נהירו דבוצינא וכו'
ואנת קיים ונהג עלמא, כלומר, כיון שהוא
המקיים כל העולמות ומנהיג אותם איך אפשר
שלא יהיה שלם בכל שלמותו. אח"ז אשתומם
רגעא חדא, כלומר, שהתישב בדעתו, ואמר
בהחלט שר"ש לא אתבלי בך. כי הוא ודאי
בתכלית השלימות אלא שלא יכול להבין
האפשרות הזו.

ג קם רבי חייא וכו': קם ר' חייא,
והיה הולך ובוכה, ור' יוסי עמו. התענה ארבעים
יום מאותו היום, לראות את ר' שמעון. אמרו
לו: אינך ראוי לראות אותו. בכה והתענה
ארבעים יום אחרים. הראו לו במחזה, את
רבי שמעון ורבי אלעזר בנו, שהיו עוסקים
במלה זו שאמר ר' יוסי משחזו של ר"ש, לעיל
(אות מ"ה) וכמה אלפים היו מקשיבים לדבריו.

פירוש

יש להבין היטב ענין ההשתתחות הזאת
דר"ח. והענין הוא כי תמצא במאמר דר"ח לר'
יוסי, שעיקר העסק שלהם בהאי אורחא דאזלי
יחד, היה בהאי תרעא פתים, שהיא המלכות
דמלכות שאינה מקבלת כלום מכל אלו המוחין
העלאין שבשתיא אלפי שני מטרם גמר התיקון.
כמ"ש מפורש היטב במאמר דר"ח. ור' יוסי
השיב לו בשם ר' שמעון, דודאי הכי הוא,
שהשער הזה נשאר סתום וכל השלימות היא
רק בסוד המפתח, כנ"ל. וזה שהציק להם
מאד, עד שבא ר' חייא להתעוררות גדולה,
ואשתתח בארעא ונשק לעפרא ובכה
ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל,
וכו'.

ו"ש, דכל מחמדתי עינא יתבלון בך:
כי ע"י חטאו של אדה"ר נשרו כל הנשמות
ממנו ונפלו בשבייה אל הקליפות, שהן כוללות
כל הנשמות שבעולם. ואדה"ר בתשובתו תיקן
רק את חלקו בלבד, וגם זה לא בשלימות
הגמורה. ואחריו הן הנשמות המתבררות בכל
דור ע"י תשובה ומע"ט עד גמר התיקון.
ונמצא שכל אלו הנשמות הגבוהות מבחינת
יחידה וג"ר דחיה, שהן תלויות בהברור ובהווג
על המלכות דמלכות, שהיא השער הסתום
שאינו לה בירור וווג כנ"ל, הנה כל הנשמות
ההן מתבלות בעפרא שהוא הקליפות, וה"ס
דמעת העשוקים ואין להם מנחם (קהלת ד').
כי קליפת העפר שולטת עליהם בחוצפה
ובקשיות עורף, בהיותה בטוחה בכחה שאין
מי שיוכל להציל אותם מידה. וזה שבכה ר'
חייא ואמר לעפרא שהוא הקליפות כמה את
קשי קדל כמה את בחציפו דכל מחמדתי
(פירו' דף ד' ע"א)

(נא) אדהכי, חמא כמה גדפין רברבין עלאין, וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקייעא, וכל אלין גדפין הוו מחכאן להו. חמא דמתהדרן ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא.

(נב) פתח ר"ש ואמר, ייעול רבי חייא וליחמי, בכמה דזמין קב"ה לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי. זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא, כעמודא תקיף בכלא, וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן. והוא הוה (ט) כסיף, ואשמיט גרמיה, ועאל ויתיב לרגלוי דרבי שמעון.

(נג) קלא נפק ואמר, מאיך עינך לא תזקוף רישך, ולא תסתכל. מאיך עיניו, וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק. קלא אהדר כמלקדמין, ואמר עלאין

דרך אמת (ט) היה מתבייש בפני הגדולים.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

הקב"ה לחדש פני הצדיקים לעולם הבא. אשרי הוא, מי שבא לכאן בלי בושה, ואשרי הוא, מי שעומד באותו העולם כעמוד חזק בכל. וראה ר' חייא את עצמו שהיה נכנס, ורבי אלעזר היה קם, וכן שאר עמודי העולם שהיו יושבים שם היו קמים מפני ר' חייא. והוא, ר"ח, היה מתבייש ונכנס, והשמיט את עצמו וישב למרגלותיו של רבי שמעון.

פירוש, ר"ש רמיו ליה זכאה איהו מאן דעאל חכא בלא כסופא. וכן ראה את ר"א ושאר עמודין דיתבין תמן, שהיו בלא כסופא. אבל הוא עצמו היה בכסופא מחמת האי שופרא דבלי בעפרא, ואין לו כח להתגבר עליהם, כנ"ל. ור"ש כסיף ואשמיט גרמיה וכו'.

(נג) קלא נפק ואמר וכו': יצא קול ואמר, השפל עיניך, אל תזקוף ראשך, ואל תסתכל. השפיל את עיניו, וראה אור, שהיה מאיר למרחוק. חזר הקול כבתחילה, ואמר, עליונים הנסתרים והסתומים, פקוחי העינים המשוטטות בכל העולם, הסתכלו וראו. תחתונים, הישנים, ואור עיניכם סתום בחורי עיניכם, הקיצו.

קלא אהדר כמלקדמין היינו, אחר שציית להשפיל עיניו למטה ולא לזקוף רישיה, זכה לשמוע הכרוז הזה שבגללו השיג כל מבוקשו. כמ"ש להלן.

ו"ש, עלאין, טמירין פתימין, פקחי עינא אינון דמשפטיין בכל עלמא, אסתכלו וחמו: תתאין, דמיכין פתימין בחוריכות, אתערין: הברוז עורר אלו הנשמות, דהוו צייתין

פירוש, מתוך מצוקתו על האי שופרא דבלי בעפרא, הנ"ל, התאוה מאד לראות מדרגתו של ר"ש. כי החליט לעיל, שרבי שמעון לא אתבלי בעפרא. במלה דא דאמר רבי יוסי: היינו במאמר הנ"ל שר"י אמר לר"ח משמיה דר"ש. שממנו הגיע לכל התעוררותו זו.

(נא) אדהכי חמא כמה וכו': בתוך כך, ראה כמה כנפים גדולות ועליונות, ורבי שמעון ורבי אלעזר בנו עלו עליהן, ועלו אל הישיבה של הרקייע. וכל אלו הכנפים היו מחכות להם. ראה שר"ש ור"א, חוזרים ומתחדשים בזיוון, והאירו יותר מאור זיו השמש.

פירוש, מתיבתא דרקייעא: היינו מתיבתא דממ"ט. כמ"ש בזוהר דמתיבתא עלאה היא מתיבתא דקב"ה. ומתיבתא דרקייעא היא מתיבתא דמט"ט. (ע"י ב"ח יתרו דל"ו ע"א וב"ח עם פירוש הסולם הוא ביתרו אות רנה).

ו"ש, וכל אלין גדפין הוו מחכאן להו: גדפין הם המלאכים המסייעים לנשמות להעלותן ממדרגה למדרגה. וכשם שהנשמה צריכה לסיוע הגדפין אל העליה, כן צריכה לסיוע שלהם להחזרתם למקומה. ו"ש שהגדפין הוו מחכאן להו, דהיינו להתזוירן.

ח"ש, חמא דמתהדרן, ומתחדשן בזיוון וכו': ראה אותם חוזרים ממתבתא דרקייע למקומם, דהיינו למתיבתא דר"ש. ונתחדשו בזיו אור פניהם והאירו יותר מהאור של השמש.

(נב) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר' שמעון ואמר, יכנס ר' חייא ויראה, בכמה עתיד (דפ"י דף ד' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

טז

טמירין סתימין, פקיחי עינא, אינון ט דמשטטין בכל עלמא, אסתכלו וחמו. כ תתאין ט דמיכין ט סתימין בחוריכון, אתערו. נד מאן מנכון, די ט חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא, עד לא ייתון הכא. מאן מנכון, דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא ט דמלכא פקיד ט לאילתא, ואתייקר, ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא. מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הכא. נה אדהכי חמא כמה מן חברייא, סחרניה כל אינון עמודין דקיימין.

חלופי גרסאות

ט ויצא שיא ת"ז ת"א ד' יו : ת"ל ד' מג : ט ת"ז
ט דמשטט (אה"ל). י איסתכלו (אה"ל). כ נ"א תנאין.
כ ואתקרי ל"ג (אה"ל).
ט שמות צו ויקהל כא (קוב"ה איתער
בדרגוי). ט שמות צו קסא בא צח בשלח מג קסב רעד
משפטים תעג תעה ויקהל תפו ויקרא רא ססז תלה אחרי מות רו רי שייב בלק שנב פנחס תקם תרצב תש
ת"ז תייג ד' כח :

מסורת הזהר

דרך אמת ט אותן שהשינה סתום בנחיריכס הקיצו משינתכס.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

עשה אלהים, חושך לעומת אור, ומר לעומת מתוק, ולפיכך באורייתא דבי"ע יש כשר ופסול, טמא וטהור, איסור והתר, קודש וחול. משא"כ באורייתא דאצילות שם כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ואין ח"ו שום חול שם. כי שם נבחן, לבן הארמי לשם קדוש, וכן פרעה וכל השמות, שבבי"ע הם קליפות וטומאה, המה שמה רק שמות קדושים נשגבים. ונמצא שאלו הנשמות שזכו לאור האצילות, מהפכות כל חושך להיות אור, וכל מר למתוק. ולמעלת כחה ב' אמר מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא וכו' מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא, דהיינו אלו דמנדיין אחר שכינתא דיתבא בדד, ומצפין תמיד לקב"ה דיוקים שכינתא מעפרא. אבל לאחרים זולתם לית ליה חולקא הכא.

נה אדהכי חמא כמה וכו' : בתוך כך ראה הרבה מן החברים מסביב כל העמודים העומדים, וראה שמעלים אותם לישיבה של הרקיע, אלו עולים ואלו יורדים. ולמעלה מכולם, ראה את בעל הכנפים, שהוא מטטרון, שהיה בא.

פירוש. בעוד שהכרוז קרא. הוא ראה כמה מן הנשמות הצדיקים השייכות לאותן ב' כתות הגל, מסביב כל אינון עמודין דקיימין, הן נשמות הצדיקים שכבר היו במתיבתא דרבי שמעון וראה אותן עולות למתיבתא דרקיע

צייתין למלוה דר"ש, דהו תמן, וגם אלו דלא הו תמן. והיו בהם ב' כתות כמ"ש להלן. וי"ש, עלאין טמירין וכו' אסתכלו וחמו, תתאין דמיכין וכו' אתערו : הכרוז יצא לכל נשמות הצדיקים, וחלק אותם לב' כתות : כת א' היא קדישי עליונים טמירין פתימין, שזכו לפקחות עינים ולשוטט בכל עלמא, להם קרא שישתכלו ויראו, כלומר שימשיכו האורות העליונים, דהיינו בצותא חדא עם הכת הב', שהיא כל אינון משריין דאלין מתתרכין בתר קב"ה ושכינתיה ואלין מתתרכין משכינתיה, ומכנה אותם תתאין דמיכין פתימין בחוריכון שהם דמיכין ישנים ואור עיניהם סתים בחורי העינים, ולהם קרא שיתעוררו.

נד מאן מנכון די וכו' : מי מכם, אשר הפך חשך לאור, והמר יטעם לו כמתוק, עוד מטרם שבא לכאן, דהיינו בעודו בחיים בעולם הזה, מי מכם, אשר בכל יום הוא מצפה לאור, המאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, שאז מתגדל כבוד המלך, ונקרא מלך על כל מלכי העולם. ומי שאינו מצפה לזה בכל יום בעודו באותו העולם, דהיינו בעולם הזה, אין לו חלק כאן.

פירוש. הכרוז מדגיש לכל כחה את עיקר המעלה הרצויה בכל אחת מהן : למעלת הכחה הא' אומר, מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא. והם הנשמות דאצילות. כי בבי"ע, זה לעומת זה (פירי ד' ע"א)

וחמא דסליקו לון ^ו למתיבתא דרקייעא, אלין סלקין, ואלין נחתין, ועילא דכולהו חמא מארי דגדפי דהוה אתי.

(נו) והוא ^ק אומי אומאה, דשמע מאחורי ^ט פרגודא, דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא. ^ט ובעט בעיטין בהווא שעתא ^ט בתלת

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ו שלח קטו (מתיבתא עילאה ותיבתא) בלק שמ פנחס
 תשעג. ^ט לך שכא. וישב קסא. בשלח שא שלח קיג
 קצו שכ ז"ח ד' ח : ט : ט (ו) ויקהל יד כא (בטש) ז"ח ד' נג. ^ט שמות קג ויקהל יד בהשמטות ח"ג
 ד' שג. ז"ח ד' טו. נג. פו :

דרך אמת ^א נשבע שבועה.

מאמר

הסולם

חזווא דר' חייא

מכונה אילתא די שכיבת לעפרא, וכאן נגלה לו לר' חייא הסוד הגדול הזה ע"י מט"ט שבא למתיבתא דר"ש, כי מלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא. אלא באותו הדרך שמט"ט הולך ומבאר לפנינו.

דרקייע, מהן עלו ומהן ירדו. כי כתיב א' עלתה וכתה ב' ירדה וז"ש אלין סלקין ואלין נחתין. כי כן הם מסייעין זל"ז. כפי קריאת הכרוז, שלכתיב א' אמר אסתכלו וחמו ולכתיב ב' אמר אתערו.

וראה כי מהתעוררותן של כל אלו הנשמות, דהיינו מכח ב' כתות יחד, ירד מט"ט ממתבתא דיליה למתיבתא דר"ש ונשבע השבועה דלקמן וז"ש ועילא דכלהו, חמא מארי דגרפי דהוה אתי והוא אומי אומאה כי ועילא דכלהו פירושו, כמו מכח כולם. ומארי דגרפי, הוא מט"ט.

(נו) והוא אומי אומאה וכו': והוא, המלאך מסטרון, נשבע שבועה, ששמע מאחורי המסך, שהמלך מפקד בכל יום וזוכר את האילה השוכבת לעפר, ובאותה שעה בועט בעיטות בשלש מאות ותשעים רקייעים, וכולם חרדים ונבהלים מלפניו. והוא, המלך, מוריד דמעות על זה, שהשכינה בעפר, והדמעות, הרוחניות כאש, נופלות לתוך הים הגדול. ומכח הדמעות האלו עומד ומתקיים אותו הממונה שעל הים. שנקרא רהב, ומקדש את שם המלך הקדוש, ומקבל עליו, לבלוע כל מימי בראשית, ויאספם לתוכו, בשעה שכל העמים יתאספו על העם הקדוש, והמים יתיבשו, ויעברו ביבשה.

פירושו, הוא נשבע שבועה, שהמלך פוקד וזוכר בכל יום לאילתא די שכיבת לעפרא, שהיא השכינה הקדושה, אמנם אין הכוונה על כללות השכינה הקדושה, כי על זה לא היה צריך לישבע השבועה, כי דבר גלוי לכל הוא אלא הכוונה היא על מלכות דמלכות, דסבר ר' חייא שהיא שבויה בין הקליפות, ונעזבה לגמרי, שבכה ואמר עפרא עפרא וכו' דכל מחמדי עינא יתבלון בך וכו'. ולפיכך היא (דס"י דף ד' ע"א)

וז"ש, ובעט בעיטין בהווא שעתא בתלת מאה ותשעין רקייעין וכו': הזווג דהכאה של האור העליון על המסך נבחן שהאור העליון בעט בעיטין במסך, כלומר, שהאור העליון בועט ורוצה להכנס למטה מהגבול שבמסך, והמסך מעכב אותו ומחזיר את האור העליון לאחוריו, שהחזרה זו, ה"ס או"ח העולה מהמסך ממטה למעלה ומלביש את האור העליון. וענין זה כבר נתבאר היטב (בהפתיחה לחכמת הקבלה דף ד' אות י"ד עש"ה).

וענין תלת מאה ותשעין רקייעין הוא, כי המסך נק' רקייע המבדיל, והוא כולל בתוכו ד' בחינות, שהן חו"ב תו"מ, שהן ד' אותיות הוי"ה, ומתוך שהמלכות נמתקת בבינה, נמצא המסך בבחינת בינה, כנ"ל, וספירת הבינה מרומזת במאות, כנודע, ונמצא שאלו ד' הבחינות שבמסך: חו"ב תו"מ עולות לד' מאות, אמנם נתבאר לעיל, שעל המלכות דה"ת אין זוג נעשה עליה, כי ה"ס השער הסתום, ולפיכך נבחת בהמאה דספירת המלכות, שהיא ה"ת, שחסרה שם עשר של המלכות דמלכות, ואין בה אלא ט"ס ראשונות שעולות לתשעים. וזהו הרמז, שבמסך הנק' רקייע, שהאור העליון מדווג עליו בזוג דהכאה, שהיא בעיטה, אין שם ד' מאות, אלא ש"צ, וחסרה י', שהיא מלכות דמלכות. וע"כ מכונה הרקייע בשם ש"צ רקייעין, וז"ש בעט בעיטין, בתלת מאה ותשעין רקייעין, בכל יומא, בעת הזווג עם שכינתיה. דהיינו לאפוקי מהאילתא די שכיבת לעפרא

מאה ותשעין רקיעין, וכלהו מרתתין וזעין * קמיה. א ואוריד ז דמעין על דא, ונפלי אינון דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא, ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא, ואתקיים, וקדיש שמיה דמלכא קדישא, וקביל עליה למבלע כל

מסורת הזוהר

ז ב"א רנד שמות קלה שיג שמב ויקהל יד כא פקודי תצא נשא רכב שכו שלח רפה.

דרך אמת א בראשית כו ע"ב ושמות יט ע"א ויקהל קצו ע"א.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

בתחתון, ע"ד שאמרו חז"ל נתאוה הקב"ה לדור בתחתונים, וכן שכינה בתחתונים צורך גבוה. ע"כ, הוא בועט ומכה על הגבול שבמסך להמשך למטה מגבולו והמסך מחזירו לאחוריו בסוד אור"ח. אשר בינתיים נפלטו דמעות לחוץ כנ"ל. הרי שהדמעות האלו באו מתוך הרחמים והאהבה אל התחתון. ולכן גם בענף הגשמי נפלטו תמיד דמעות בעת שמעיו הומים ומתעוררים באהבה וברחמים על חבריו. אבל הדמעות הרוחניות אינן נאבדות כמו הגשמיות, כמ"ש להלן.

וז"ש, ונפלי אינון דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא : וה"ס הכתוב, כי עזה כמות אהבה קשה בשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת יה (שה"ש ח"ג), כי נתבאר שאלו הדמעות באות מתוך רחמים ואהבה מהאור העליון אל התחתון, וכמו שתמצא בענף הגשמי בעת שהאדם נכמרו מעיו באהבה ורחמים על חבריו נמצאות הדמעות רותחות כפי מדת כמירת מעיו עליו. כן הוא בדמעות האמורות שהן רותחות מאד כאש, בסוד רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה. וזה אמרו דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא ומדת המלכות מצד החכמה נק' ימא רבא, כי ממנה נמשכים מים רבים אדירים משברי ים.

וז"ש, ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים : היינו אותו השר של הים שנהרג בעת בריאת העולם. כמ"ש חז"ל (ב"ב ע"ד) על הפסוק ובתבונתו מחץ רהב, שבעת שנאמר לו יקוו המים אל מקום אחד (בראשית א'). לא רצה לבלוע מימי בראשית, ואומר, שמאלו הדמעות הנופלות לימא רבא, הוא קאים ואתקיים, שהולך ע"י ושב לתחיה.

וז"ש, וקדיש שמיה דמלכא קדישא וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית : כי בעת בריאת העולם לא הגיע שום תיקון אל המלכות דמלכות, כי המאציל תיקן את העולמות

לעפרא, שמבחינת הזווג הזה היא חסרה שם, כי היא סוד העשר החסרות מארבע מאות.

וכלהו מרתתין וזעין קמיה : סוד הכאת המסך באור העליון הוא בסוד רתת וזיע, דהיינו מתוך יראה שלא יקבל יותר מגבולו.

וז"ש, ואוריד דמעין על דא : המוחין דקומת חכמה מכונים עינים, כי ה' הספירות דראש נק' גלגלתא, עינים, ואח"פ. וכמו שאלו הטפות שהעינים פולטות אותן מהן ולחוץ. נק' דמעות, כן אלו הטפות שקומת חכמה פולטתן ממנה ולחוץ מכונות דמעות. ועינין פליטת טפיין אלו, הוא כי נתבאר לעיל בסמוך (בד"ה בעט בעיטין), בסוד הזווג דהכאה, כי האור העליון הנמשך לתחתון ופוגע במסך הוא בועט ומכה בו, שפירושו שרוצה להמשך למטה מהגבול שבמסך, אלא שתיכף ומיד המסך מתחזק עליו ודוחה אותו לאחוריו, כי אינו נותן לו לעבור גבולו, ע"ש. אמנם בינתיים, היינו מטרם שהמסך דחה אותו לאחוריו, היו נמשכות בהכרח איזה טפות קטנות מאד, מהאור העליון, למטה מגבולו של המסך, שהמסך עם כל זריזותו לא הספיק לדחותן ממנו ולמעלה. ותדע, שאלו הטפות לא תוכלנה להכלל בקומת החכמה שיצאה בתחתון, להיותן בלי לבוש של אור"ח. והן נפלטות ויוצאות לחוץ מן פרצוף החכמה, והן המכונות דמעות. וז"ס שבעת שהאדם הגשמי מתמלא רחמים ואהבה על חבריו הוא מוריד דמעות מעיניו, כי זה נמשך משורש הדמעות הרוחניות האמורות, כי כל דבר רוחני הנוהג בעליונים מכה ומוציא לו ענף בבריות הגשמיות כנודע. כי מה שהאור העליון בועט ומכה על המסך לעבור גבולו, הוא משום שהאור העליון נמשך תמיד רק מא"ס ב"ה שלמעלה מעולם הצמצום, שאינו נבחן שם שום גבול ח"ו. ומתוך שהאור העליון חושק ומתאוה להתפשט (דפריי דף ד' ע"א י' דף ד' ע"ב)

מימיו דבראשית, ויכנוש להו לגויה, בשעתא דיתכנשון כל עממיא על עמא קדישא, וינגבון מיא, ויעברון בנגיבו.
 (נז) אדהכי, שמע קלא דאמר, פנון אתר פנון אתר, דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון, בגין דכל צדיקייא דתמן (ר) רישי מתיבתא. ואינון

מסורת הזהר

(ר) שלח קיא.

הסולם

חזווא דר' חייא

מאמר

ש"צ ריקיעין, שהוא רק בס"ר דמלכות, והמלכות דמלכות נשאה שכיבת בעמרא, שנדמה לנו. שאין המלך זוכר אותה כלל, הנה אינו כן. אלא שפוקד אותה עם כל זווג וזווג, כי בכל זווג נפלטות דמעות לחוץ מכח הבעיטין דבעיט בש"צ ריקיעין, ואינון נאבדות אלא נופלות לימא רבא שה"ס המלכות דמלכות הנ"ל, המקבלת תיקונה ע"י הדמעות הללו לאט לאט, שבשיעור הזה הולך וקם לתחיה שרו של ים, עד שמתקבצות הדמעות לשיעורן המספיק לברר המלכות כולה, שזה יהיה בעת שתתקבצנה כל האומות שבעולם בבת אחת על ישראל, ואז יקום שרו של ים לתחיה ויבלע כל מימיו דבראשית כי המלכות דמלכות תקבל תיקונה משלם. הרי שהמלך פוקד לאילתא בכל יום ויום, עד שתקבל תיקונה משלם. וכאן נגלו לרבי חייא כל משאלותיו, כי ראה ששום דבר אינו מתבלה ח"ו בעפרא אלא להיפך, שיש עליו זווג בכל יום ויום, כמו שנשבע לו מט"ט.

(נז) אדהכי שמע קלא וכו': בתוך כך שמע קול שאמר, פנו מקום פנו מקום, כי מלך המשיח בא לישיבתו של ר' שמעון. משום שכל הצדיקים שם הם ראשי ישיבות שאותן הישיבות ידועות הן שם. וכל אלו החברים שבכל ישיבה, עולים מישיבה שבכאן לישיבה שברקיע, ומשיח בא בכל אלו הישיבות, וחותרם תורה מפיהם של החכמים. ובשעה ההיא בא המשיח, לישיבתו של ר' שמעון, מעוטר מן ראשי הישיבות בעטרות עליונות.

פירוש. כי מכח הגילוי הגדול הזה, שבשבעות מט"ט, שהוא בחינת גילוי הקץ, נתעלו מאד כל אלו הצדיקים שהיו במתיבתא דר"ש, ומכ"ש אלו ב' בתות הצדיקים שהם היו הגורמים לביאת מט"ט ושבועתו, שעי"ז השיגו מעלות נפלאות ביותר, ונתעטרו כולם והגיעו למדרגות רישי מתיבתא. כי בכל מתיבתא ומתיבתא יש חברי המתיבתא, ויש עליהו

העולמות אבי"ע בסוד מ"ן דבינה, ולא במ"ן דמלכות שזה הספיק רק לט"ר דמלכות ולא למלכות דמלכות, כנ"ל. וז"ס מ"ש חז"ל על הפסוק עמי אתה (ישעיה נא), עמי אתם בשותפות. אני התחלתי העולמות ואתם גומרים אותם כי המלכות דמלכות כל תיקונה מוטל רק על התחתונים. ולפיכך כשנאמר לו לשר הים, יקו המים אל מקום אחד (בראשית א'), סירב ולא רצה לבלוע כל מימי בראשית, כי הקליפות היו גוברות עליו מחמת חסרון התיקון של המלכות דמלכות, וע"כ נהרג. אמנם אלו הדמעות הנ"ל, הן המבררות והמתקנות את המלכות דמלכות, וע"כ נותנות חיות לשרו של ים, שיוכל לעמוד לקדש שמיה דמלכא קדישא, דהיינו לקיים ציוויה דמאריה ולמבלע כל מימיו דבראשית, כי אז תתבטלנה כל הקליפות שבעולם, וכל כחות הרשע, ויקו כולם אל מקום אחד, שה"ס אצילות, כי עולם האצילות יתפשט בשוה עם רגלי א"ק עד לעולם הזה, ויהיה גמר התיקון, כי ישוב הבי"ע להיות אצילות. וז"ש ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמיה דמלכא קדישא, וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית.

וז"ש, בשעתא דיתכנשון כל עממיא על עמא קדישא: כי זה יהיה לעתיד בגמר התיקון, שאז כל אומות העולם תתקבצנה בבת אחת להשמיד את ישראל ח"ו, ואז יתגלה זה, ששרו של ים יבלע כל מימיו דבראשית. וינגבון מיא ויעברון בנגיבו, שיתיבשו המים ובי"י יעברו ביבשה. שז"ס כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז). אבל אז היתה רק התחלה, כי לא היה אלא בים סוף, ורק לשעתו, אבל בגמר התיקון יבולע המות לנצח. ובוה, ביאר מט"ט היטב את השבועה שלו, שנשבע, דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא, בי הגם שהזווג שעושה בכל יום עם שכינתיה, הוא רק בבחי' (דפרי דף ד ע"ב)

מתיבתי דתמן רשימין אינון. וכל אינון חברין די בכל מתיבתא, סלקי ממתבתא דהכא (ד) למתיבתא דרקיעא. ומשיח אתי בכל אינון מתיבתי, (ט) וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן. ובהיא שעתא אתי משיח מתעטר מן רישי מתיבתי בעטרין עילאין.

(נח) בההוא שעתא, קמו כל אינון חברייא, וקם ר' שמעון, והוה סליק נהוריה עד רום רקיע אמר ליה רבי זכאה אנת, דאורייתך סלקא (ח) בתלת מאה

חלופי גרסאות

נ ג"א וסתים (אה"ל). ט ג"א ריחי.

מסורת הזהר

(ד) שלח קטו (מתיבתא דמט"ט) ז"ח ד' לו. (ט) ז"ח ד' לו. (ח) נשא יט.

תווא דר' חייא

הסולם

מאמר

אלו המתיבתות להתעטר מחידושי תורתם של חברי המתיבתא, ועתה זכו כל אלן חברי המתיבתות להיות בדרגת רישי מתיבתי לאותם המתיבתות. והוה שמסיק בהיא שעתא אתי משיח מתעטר מן רישי מתיבתי, בעטרין עילאין, אמנם עתה אחר שכל אלן חברי המתיבתות זכו למדרגת רישי מתיבתי, נמצא שמשיח נתעטר מאורייתא דרישי מתיבתות, ונמצא מתעטר מן רישי מתיבתי בעטרין עילאין ביותר.

עליהו רישי מתיבתא, וההפרש ביניהם, כמבחינת ו"ק של המדרגה, לבחינת ג"ר של המדרגה. וז"ש אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר, פנון אתר, דהא מלכא משיחא אתי, שבעת שגילה מט"ט סוד הקץ, יצא קול ואמר פנו מקום, פנו מקום, בי המלך המשיח בא כי ענין הקץ קשור בענין מלך המשיח. ונותן טעם על מה שזכו לזה כל הצדיקים שבמתיבתא דר"ש. שהוא בגין דכל צדיקיא דתמן, רישי מתיבתא כי לזכות לקבל פניו של המשיח, צריכים להשואת הצורה עמו. וסוד מלך המשיח ה"ס אור יחידה כנודע. ולפיכך, לולא שזכו כל החברים להשיג בחינת רישי מתיבתא, לא היו זוכין לקבל פניו של המשיח. וז"ש בגין דכל צדיקיא דתמן רישי מתיבתא.

(נח) בההוא שעתא קמו וכו': באותה שעה קמו כל החברים, וקם ר' שמעון, ואורו היה עולה עד רום הרקיע. אמר לו, המשיח: רבי, אשרי לך, שתורתך עולה בשלש מאה ושבעים אורות, וכל אור ואור מתפרש לשש מאות ושלושה עשר טעמים, עולים וטובלים בנהרי האפרסמון הטהור. והקביה, הוא חותם תורה משיבתך, ומישיבת חזקיה מלך יהודה, ומתוך ישיבת אחיה השלוני.

וז"ש, ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון וכו', סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא: משמיענו, שלא לחשוב שבחינת רישי מתיבתא הוא ג"ר של מדרגות נמוכות. לזה אומר, ואינון מתיבתי דתמן היו במדרגות גבוהות מאוד נעלות, עד שהחברים כולם של אלו המתיבתות זכו לעלות משם למתיבתא דרקיעא. ועתה זכו כל אלו החברים לבחינת רישא דאלו המתיבתות. וזה אמרו ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון שהם רשימין במדרגות גבוהות מאד נעלות, עד וכל אינון חברין די בכל מתיבתא, סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא שכל החברים משם היו זוכין לעלות משם למתיבתא דרקיעא, ולא עוד אלא גם משיח אתי בכל אינון מתיבתי וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן כלומר, כל כך גבה מעלת חברי המתיבתות האלה, עד שהמשיח בא בכל (דפו"י דף ד' ע"ב)

פירוש. שבעת שנגלה להם המשיח, ובא למתיבתא דר"ש, אז קמו כל החברים ור"ש קם באותה המדרגה עד והוא סליק נהוריה עד רום רקיע. וזה רומז שר"ש השיג לאותו האור של עשרת הרקיעין החסרים מחמת השער הסתום של המלכות דמלכות. וז"ש והוה סליק נהוריה עד רום רקיע. שה"ס אור יחידה.

וז"ש, דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לתרי"ג טעמין וכו' דאפרסמוןא דכ"א: כלומר, דאורייתא דיליה סלקת לעתיק יומין, שבו כל ספירה סלקא עד מאה אלה, וד' הספירות חו"ב תרי"ג, הן בו ד' מאה אלה. כי יחידות בנוקבא, ועשרות ב"א, ומאות באמא

ושבעין נהורין וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין ^ט סלקין ואסתחין בנהרי ^א אפרסמונא דכיא. וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתבתך, וממתבתא דחזקיה מלך יהודה, ומגו מתיבתא ^א דאחיה השילוני. (נט) ואנא לא אתינא למחתם ממתבתך, אלא ^א מארי דגדפין אתי ^פ הכא, דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי, אלא במתיבתך. בההיא שעתא סח ליה ר' שמעון, ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין. כדין אודעזע משיח וארים קליה, ואודעזעו רקייעין, ואודעזע ימא רבא, ואודעזע ^ט לוינת, וחשיב עלמא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) לך רפא וישלח ריזי יתרו שמג תלט תרומה רד שעו ספרא דצניעותא יז ויקהל קיז נשא שנו שסב פנחס תתצא ז"ח ד' לט : נב : עו : ב) בהשמטות ח"ג ד' שט. (ד"י). ז"ח ד' יט. א) ויקהל קלט ת"ז בהקדמה ד' ב : בעל כנפים) ת"ל ד' עה. ז"ח ד' לג. מת. ד) ב"א תח תולדות מג מה ויחי תשעד שמות קצא שנט בא לט בשלח קא קמג משפטים רעב אחרי מות לה עה נשא ריד שלח לך רסא רעב שא כי תצא סו ת"ז תכ"א ד' מג : נב :

דרך אמת ^ג בעל הכנפים והוא מטטרוין שר הפנים.

תזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

חתים אורייתא מפומייהו דרבנן, כי הוא מתגדל ומתעטר ע"י חדושי התורה של כל הצדיקים. ונודע מ"ש חז"ל (סנהדרין צט.). שכל הנביאים לא נבאו אלא לימות המשיח, אבל לע"ל עין לא ראתה אלהים זולתך (ישעיה ט"ד). כי אז כבר תתקנה כל המדרגות השייכות לימות המשיח, וכלהו ריזין דאורייתא יהיו בבחי' עין לא ראתה וכו'. ואז נבחן דקב"ה חתים אורייתא. וכיון דאורייתא דאילין ג' ראשי נשמות היא מבחינת לאחר ימות המשיח, דהיינו מבחינת עין לא ראתה וכו' לכן א"ל משיח, כי קב"ה חתים אורייתא ממתבתך, וממתבתא דחזקיה מלך יהודה, ומגו מתיבתא דאחיה השילוני, כי אלו הג' זכו לריזין דאורייתא דעין לא ראתה אלקים זולתך, וקב"ה עצמו חתים אורייתא מפומייהו.

באמא, ואלפים באבא, ורבוא בא"א, ומאה אלף בעתיק. אמנם לפי"ז היה לו לומר, דאורייתך סלקא בד' מאה נהורין דכל נהורא סלקא לאלף טעמין, דהיינו ד' מאה אלף. אלא רמז לו, כי מבחינת האורות שהם מאמא אינו משמש בד' מאות אפי' בהשלמות, רק בש"ע, שה"ס מן השלשים הכי נכבד ואל השלשה לא בא (שמזאל ב' כ"ג). כי אע"ג דנחוריה סלקא עך רום רקייעא כמ"ש לעיל, מ"מ אל ג"ר של המאה העליון של הי' לא בא, ונמצא לו רק ש"ע נהורין חסר הלי' העליונים, ועד"ז מבחינת האלפים, שהן אורות דאבא אינו משמש בג"ר ממש דכל אלף, אלא רק בו"ק דכל אחד, שהן שש מאות, ובמקום ג"ר דכל אלף הוא משמש ביי"ג, שהם בחי' חכמה דל"ב נתיבות, (כנ"ל במראות הסולם אות ב' ד"ה ועם זה ע"ש). כי סוד י"ג הם חכמה דל"ב נתיבות הנק' אפרסמונא דכיא. וזה שאמר לו דאורייתך סלקא בש"ע נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לתרי"ג טעמין, סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא, אשר בד' המאות דאמא חסרים השלשים דחכמה עליונה ואין בה רק ש"ע, ובכל אלף חסרות ד' המאות העליונות שהן מחכמה קדומה. ובמקומן משמש י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא, ואין בכל אלף רק תרי"ג, כי כן הם העולים כל ריזין סתימין עלאין ממתבתא דר"ש, וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתבתך וכו' : כי אומר לעיל דמשיח (דפו"י דף ד' ע"ב)

(נט) ואנא לא אתינא וכו' : ואני לא באתי לחתום תורה מישיבתך, אלא משום שבעל הכנפים יבא כאן, כי אני יודע שלא יכנס לישיבה אחרת אלא לישיבתך, באותה שעה, סיפר לו ר' שמעון אותה השבועה, שנשבע בעל הכנפים, אז נודעזע המשיח, והרים קולו, ונודעזעו הרקיעים, ונודעזע ים הגדול, ונודעזעו הלוינת, והעולם חשב להתהפך. בתוך כך ראה את ר' חייא למרגלותיו של ר' שמעון. אמר, מי נתן כאן אדם לבוש בגד עולם ההוא. דהיינו בגוף מעולם הזה. א"ר שמעון זה הוא ר' חייא, אור מאור התורה. אמר

ז לאתהפכא, אדהכי חמא לר' חייא לרגלוי דרבי שמעון. אמר, מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא. p אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא, נהירו דבוצינא דאורייתא. אמר ליה, יתכנש הוא ובנוי, וליהוון ממתבתא דילך. אמר רבי שמעון זמנא יתייב ליה. יהבו ליה זמנא.

ס) ונפק מתמן מזדעזע, וזלגן עינוי דמעין. אודעזע רבי חייא, ובכה ואמר, זכאה חולקהון דצדיקיא בההוא עלמא, וזכאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך. עליה כתיב ה) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

מאמר עמי אתה בשותפא

טא) בראשית. ר' שמעון פתח, ו) ואשים דברי בפיך. כמה אית ליה לבר נש ר) לאשתדלא באורייתא יממא וליליא, בגין דקב"ה ציית לקלהון דאינון

חלופי גרסאות

ז ני"א לאתחברא (אה"ל). p אמר ליה כצ"ל (אה"ל).
 ר ני"א לאסתכלא (אה"ל).

מסורת הזהר

ה) (משלי ח) לך רפא ויצא רט רלב ויגש יז ויחי תרפח תרומה תשלח שמיני צב פנתס תקה תתסה ר"ז תס"ה ד' צו : בהשמטות ת"ה ד' קמא. ז"ח ד' ל. ל. מט :
 ו) (ישעיה גא) להלן סה צו קפב ר"ז תס"ט ד' קה. קה. קית.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

בעוה"ז, א"כ הוא צריך להסתלק וליכנס למתיבתא דר"ש בג"ע. ולמה לו להיות עוד בעוה"ז בחנם.

ו) פירוש, אמר ר"ש זימנא יתייב ליה : כלומר, ר"ש הוכיח לו שיש ליתן לו זמנא מחדש, כי הוא צריך עוד לחיות בהאי עלמא ולעסוק בתיקונים חדשים. ואז יהבו ליה זמנא כלומר, שהמשיח ור"ש הודיעו לו מה שיש לו עוד לעשות בעוה"ז.

ס) ונפק מתמן מזדעזע וכו' : ויצא המשיח משם כשהוא מזדעזע, ועיניו זולגות דמעות. נזדעזע ר' חייא, ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם ההוא, ואשרי חלקו של בן יוחאי שזכה לכך. עליו כתוב, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

פירוש, כי המשיח נפק ממתבתא דר"ש וזלגין עינוי דמעין מרוב הגעגועים לגאולה השלמה. ומהאי טעמא אודעזע גם רבי חייא.

מאמר עמי אתה בשותפא

טא) בראשית, ר' שמעון פתח וכו' : בראשית : ר"ש פתח, ואשים דברי בפיך. כמה יש לו לבן אדם לעמול בתורה יום ולילה, כי הקב"ה מקשיב לקול העוסקים בתורה, ובכל מלה המתחדשת בתורה, על ידי האדם ההוא העמל בתורה, עושה רקיע אחד.

פירוש

אמר לו, יאספו הוא ובנוי, כלומר שיפטרו מן העולם הזה, ויהיו מן הישיבה שלך. אמר ר' שמעון, זמן יתן לו. נתנו לו זמן.

פירוש, משיח א"ל כי לא בא למחתם אלא משום דמארי דגדפיין אתא למתיבתא שלו, הרוצה לדעת מה שאמר לו. ומה שאמר דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי, היינו לאפוקי ממתבתא דחזקיה מלך יהודה ואחיה השלזני.

ו) פירוש, אודעזע משיח וארים קליה וכו' : כי מחמת גילוי הקץ שגילה מט"ט, שבעת ההיא יהיו צרות נוראות על ישראל, שיזדעזעו הרקיעין, וכן ימא רבא, ועלמא יתהפכא, בסוד וחד חרוב (סנהדרין צו) ע"כ ארים קליה כי רצה להמתיק כל אלו הזעזועין.

ו) פירוש, מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא : המשיח התפלל על רבי חייא על היותו מלוכש בגוף הגשמי של העולם הזה, דהיינו, מדא דההוא עלמא. כי אחר שזכה להיות הכא, וזכה להאי גילוי דמט"ט ולשבועתו, נמצא שכבר תיקן כל בחינת הרע (כנ"ל אות נ"ו ד"ה בשעתא דיתכנשו). ע"ש. וכן זכה לקבל פני המשיח. נמצא שגמר כל עבודתו בעוה"ז, ואין לו מה לעשות עוד

(דסו"י דף ד' ע"ב)

ש דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה דאתחדש באורייתא, על ידא דההוא דאשתדל באורייתא, עביד רקיעא חדא.

חלופי גרסאות

ש ג"א דאשתדל (אה"ל).

עמי אהה בשותפא

הסולם

מאמר

לגמרי, שה"ס עין לא ראתה אלהים זולתך. ואלו העולמות דעין לא ראתה שישלימו הצדיקים, נק' שמים חדשים וארץ חדשה כי הם חדשים ממש שעוד לא היו במציאות לגמרי. משא"כ אלו שמים וארץ שהצדיקים מחדשים ומחזירים אותם כמו שהיה במעשה בראשית קודם החטא דאדה"ר, אינם נקראים שמים וארץ חדשים ממש, שהרי היו פעם בעולם, כי כבר המאציל תיקן אותם מעצמו קודם החטא, אלא שהם מחודשים כי לאחר שנפגמו ונתבטלו חזרו ונתחדשו. וע"כ אין הצדיקים האלו נחשבים עוד לשותפים עמו ית'. הרי שהמקרא ואשים דברי בפ"ך שמביא ר"ש, כוונתו הוא על המוחין העלאין שגם אדה"ר היה חסר מהם, שאלו נתחדשו ממש ע"י הצדיקים, כי לא יצאו עוד מהמאציל, וע"כ נחשבים הצדיקים בהם לשותפים ממש.

וה"ש, קב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא ובכל מלה דאתחדש באורייתא וכו': ז"א נקרא קול. ונוקבא שלו נקראת דיבור, וכשהצדיק עוסק בתורה מעלה מ"ן לזו"ן, בקול ודיבור דאורייתא שלו, שהקול עולה לז"א, והדיבור לנוקבא. וה"ש קב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא, כי קול התורה עולה למ"ן לז"א, הנק' קב"ה. ובכל מלה דאתחדש באורייתא וכו' עביד רקיעא חדא, מלה פירושו דיבור, וכל דיבור ודיבור המתחדש באורייתא של העוסק בתורה עולה למ"ן לנוקבא הנק' בשם מלה ודיבור. שע"י נעשה רקיעא חדא, רקיע, ה"ס המסך שעליו נעשה הזווג דקב"ה ושכינתיה, שזה נעשה ע"י המ"ן, שהצדיקים מעלים בעסק תורתם.

וענין היחידוש שאומר בהמלה דאורייתא ואינו אומר היחידוש בהקול דאורייתא. הוא משום שהנוקבא צריכה לכל זוג בנין יסודה מחדש, כי אחר כל זוג חזרת להיות בתולה, וע"י המ"ן הצדיקים מתחדש בה תמיד בחינת היסוד שלה, דהיינו בית הקבול לאורות דז"א ולפיכך אומר ובכל מלה דאתחדש באורייתא כי המלה שהיא מלכות מתחדשת ממש ע"י דבר

פירושו, השי"ת נתן את כח הדיבור שלו בפיהם של הצדיקים, כמו שמסיק עמי אתה, למהוי שותפא עמי. מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ כד"א בדבר ה' שמים נעשו, אופ הכי את. כן הצדיקים יבראו שמים בכח הדיבור שלהם. ובוה פתח ר"ש את המקרא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וברא לשון סתימא הוא, לישנא דסגור ולא פתח. כנ"ל, ויש להבין למה עשה אותם בסתימו, ואומר שעשה כן בכדי לשים גמר תיקונם של שמים וארץ בדיבור דצדיקים, ולעשותם שותפים עמו ית' בבריאת שמים וארץ. וזה שמביא הכתוב ואשים דברי בפ"ך.

ומבאר לפנינו, שיש בוה ב' בחינות של חידוש שמים וארץ, שנתן בפיהם של הצדיקים: א) לתקן חטאו של אדם הראשון, כי המאציל עשה התיקון שמים וארץ באופן הנעלה קודם חטאו של אדם הראשון, כמו שהכתובים מבארים לנו במעשה בראשית, אשר הזו"ן דאצילות עלו לא"א ואר"א עלאין, ואדם הראשון עלה והלביש את ישוס"ת הזו"ן דאצילות, והיה לו לאדה"ר נר"ן דאצילות הנק' זיהרא עלאה עד שעקבו של אדה"ר היה מכהה גלגל חמה (ע"ן ב"ב נח). ואחר החטא דעצה"ד ירד עד לעה"ז הגשמי (ע"ן חגיגה יב), והנר"ן שלו באים לו עתה מג' עלמין דבי"ע דפרודא. ושמים וארץ דאצילות ירדו בסבתו לבחינת ר"ק ונקודה מטבור דא"א ולמטה. ומוטל על הצדיקים תיקון זה לתקן כל הפגמים שנעשו ע"י החטא, ולחזור ולחדש את השמים ואת הארץ דאצילות שהם זו"ן ולהעלותם לא"א ולא"א כמו שהיו לפני החטא, והצדיקים עצמם יקבלו בחזרה את הזוהרא עלאה של אדה"ר שהיא נר"ן מעולם האצילות.. ב) כי גם אדה"ר קודם החטא לא היתה לו כל השלמות שרצה המאציל להעניק לו, וע"כ אחר שהצדיקים יתקנו החטא דעצה"ד, ושיגו השלמות דנר"ן דאצילות שהיתה לו לאדה"ר קודם החטא, מוסלת עליהם עבודה מחדש, דהיינו להמשיך כל המוחין העליונים, שעוד לא היו בעולם (דע"י ד' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

עה

(כ) תנן בההיא שעתא זי דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש, ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה. וקב"ה נטיל לההיא ח מלה ונשיק לה, ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא, סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין. וטסא מתמן, ושטא בשבעין אלף עלמין,

מסורת הזהר

זי שלח לך רצד שה שו בלק כ פנחס קלב בהשמטות ח"ג ד' שג. ז"ח ד' גג. ח) ויקהל קכט קלו קדושים צב אמור רצו.

הסולם

עמי אתה בשותפא

מאמר

שבעים, ובחי' המוחין נק' עטרין, וע"כ נק' **שבעין עטרין**. ואומר שהם גליפין ומחקקן, כלומר, שע"י המ"ן דצדיקים הם נעשים לבית קבול לשבעין עטרין הללו. וז"ש, ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק ח"י עלמין: נתבאר לעיל שיש ב' בחינות חידושין דשמים וארץ, שהם ז"ן, א) להחזיר העטרה ליושנה כמו שהיתה מטרם חטאו של אדה"ר, ותדע שמבחינת החידוש הזה נק' הנוקבא בשם **מלה דאורייתא**, והיינו שביאר ר"ש עד הנה. ב) חידוש שמים וארץ בבחינת מוחין עלאין שאפילו אדה"ר לא השיג אותם, ומבחינה זו נק' הנוקבא בשם **מלה דחכמתא**. וחידושה הולך עתה ומבאר לפנינו. ואומר ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק ח"י עלמין, דהיינו בסוד שאמרו רז"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. (ברכות ז.) כי ע"י המ"ן של הצדיקים, השלמים כבר בזהרא עילאה דאדה"ר, כמו ר"ש וחבריו, עולה הנוקבא דז"א להיות עטרה לראש צדיק, שהוא הז"א מבחינת היסוד שלו, שה"ס ח"י עלמין. פירוש, אור החכמה נק' אור חיה והואיל שאי אפשר לז"א להמשיך אור חיה זולת ע"י הנוקבא (כנ"ל אות ה' ד"ה ונציב ע"ש). נבחן שאינו ח"י רק כשהוא בזווג עם הנוקבא. הנק' **עלמא**, ע"כ נק' או ח"י עלמין. וכן נבחן, שהנוקבא היא עטרה על ראשו. כלומר, שהמוחין הנק' עטרה הם מבחינת הנוקבא, שלא היה זוכה בהם זולתה. גם זה סוד שלא זו מחבבה עד שקראא אמי, (מדרש שאה"ש פ"ג) בי המסובב נבחן לבן הסבה שלו, ומתוך שהנוקבא היתה סבה לאור החיה דז"א, הרי מבחינה זו נעשית הנוקבא לאמא.

ח"ש, וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין: אחר שנזווגה עם הז"א בסוד עטרה על ראש צדיק, היא מעופפת ועולה עוד למעלה

דבר תורה של הצדיק. כי אחר כל זווג חוזר ונעלם בית הקבול שלה. כמבואר.

(כ) תנן בההיא שעתא וכו': למדנו. באותה שעה שדבר תורה מתחדש מפי האדם, הדבר הוא עולה והועד לפני הקב"ה. והקב"ה לוקח אותו הדבר ונושק אותו, ועוטר אותו בשבעים עטרות מפותחות ומחוקקות. ודבר החכמה שנתחדש, עולה ויושב על ראש צדיק חי העולמים, ומשם עף ושט בשבעים אלף עולמות, ועולה לעתיק יומין, שהוא ספירת הכתר. וכל דברי עתיק יומין, הם דברי חכמה בסודות הסתומים העליונים.

פירוש, ההיא מלה סלקא וכו': כלומר, בעת שהאדם מעלה מ"ן בדבר תורה שלו, או **היא מלה עליונה** שהיא הנוקבא דז"א סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה לזווגא עמו. וז"ש, וקב"ה נטיל לההיא מלה ונשיק לה ועטר לה וכו': ב' בחינות נוהגות בכל זווג ז"ן, הנק' זווג דנשיקין, וזווג דיסודות. כי נתבאר (לעיל במאמר אמא אוזיפת את ט"ז). כי לא אשתלים שמא עד דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא ברא, עש"ה. שפירושו, שמלבד קומת חכמה, צריך זוג ב' לקומת חסדים שתלבש קומת החכמה בקומת החסדים, לפיכך, כל זוג כולל ב' זוגים: א) לקומת החכמה, וזווג זה נקרא זווג דנשיקין שהוא בפה דראש, דהיינו לקומת ראש וג"ר. ב) לקומת חסדים, וזווג זה נק' זווג היסודות, דהיינו לקומת חסדים. ח"ש וקב"ה נטיל לההיא מלה דהיינו להנוקבא ונשיק לה היינו זוג דנשיקין לקומת ג"ר, ועטר לה היינו זוג היסודות לקומת חסדים, שאו מתלבשת החכמה בחסדים והנוקבא מתעטרת במוחין שלמים.

ח"ש, בשבעין עטרין גליפין ומחקקן: המוחין השלמים של הנוקבא נק' **שבעין עטרין**, כי הנוקבא היא היום השביעי, וכשמקבלת מז"א, שהוא בסוד עטרות, נעשית (דס"י דף ד' ע"ב)

וסליקת לגבי עתיק יומין וכל מלין דעתיק יומין, מלין דחכמתא אינון ברזין סתימין עלאין.

(ג) וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא, כד סלקא אתחברת באינון ת מלין דעתיק יומין, וסלקא ונחתא בהדייהו, ועאלת בתמניסר עלמין

חלופי גרסאות

ת נ"א מלין דרזין דעתיק (אה"ל).

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

ונחתא פירוש, שממשיכה אר"י ממעלה למטה. שאז מקבלת החכמתא ברזין סתימין עלאין הנ"ל. ואמרו בהדייהו מורה שנכללת עם האר"ח ואר"י שבעתיק עצמו.

ו"ש, ועאלת בתמניסר עלמין גניזין דעין לא ראתה אלהים זולתך: כי הזוג הזה הנעשה בעתיק, הוא ג"כ על היסוד דעתיק אשר שם, והוא ג"כ צדיק ח"י עלמין כמו יסוד דו"א בעת עליתו לאר"א עלאין כנ"ל. אלא ההפרש הוא, כי היסוד הזה דעתיק עין לא ראתה אלהים זולתך, כי הזוג של היסוד נעשה על המסך בסוד ההכאה, המעלה אר"ח כדי להלביש את האר"י, כנודע. והנה למטה באר"א נבחן המסך לבחינת כנפים המכסות על האור העליון בעת שדוחים אותו לאחוריה, וזה מורה שיש בהם כח הדין, שז"ס שכל אר"ח נק' אור דין. משא"כ ביסוד עתיק הנ"ל, ששם נאמר לא יכנף עוד מוריד וגו', (ישעיה ל') כי אע"פ שהמסך מעלה אר"ח ממטה למעלה, מ"מ אין בו בחינת כנפים. וע"כ הוא מכונה ח"י עלמין גניזין דעין לא ראתה אלהים זולתך. כלומר, שאין שם עוד בחינת כנפים המכסות מעין זה, כי אין שם שום דינים אלא עין לא ראתה אלהים זולתך. והבן היטב, כי הבחינה שממטה למעלה נקראת גניזין אמנם היא בבחינת עין לא ראתה וכו'. וזה אמרו נפקי מתמן ושאתן ואתיין מליאן ושלמין כי נפקי מתמן היינו מסוד הזוג. על המסך הנק' ח"י עלמין גניזין דעין לא ראתה וכו' ושאתן היינו שמעלה אר"ח ממטה למעלה. ואתיין היינו שממשתת האר"י ממעלה למטה ואז הם מליאן ושלמין מליאין באר"י מחכמתא ברזין סתימין עלאין. ושלמים בבחינת אר"ח שאין בו שום דין אלא כולו רחמים גמורים בשה עם האר"י. ואז ואתעתדו קמי עתיק יומין שהם מוכנים להלביש את העתיק יומין. ו"ש, בההיא שעתא אר"ח עתיק יומין בהאי מלה וניחא קמיה מכלא: אר"ח ה"ס נייחא

למעלה, דהיינו לא"א, ושם מתקנות ז' הספירות שלה בסוד ז' רבוא עלמין, שהם ע' אלף. כי הספירות דא"א הן בסוד רבוא כנ"ל. ומשם היא עולה יותר עד עתיק יומין. וז"ש וסליקת לגבי עתיק יומין כי מא"א עולה עד עתיק יומין. והוא חושב העליות של זרין בזה אחר זה עד עתיק יומין, הנעשה מכח המין של הצדיקים השלמים. כי בחינת הזוג דעטרה על ראש הצדיק, הוא ע"י עליה לאר"א ע"י, ומשם עולה לא"א בסוד ע' אלף עלמין, ומשם לעתיק, שהוא תכלית הגובה.

ו"ש, וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא, אינון ברזין סתימין עלאין: מפרש מעלת המוחין המושפעין לנוקבא ע"י עליתה לעתיק יומין. ואומר וכל מלין דעתיק יומין, דהיינו כל הקומות המקובלות מעתיק יומין, הן מלין דחכמתא ברזין סתימין עלאין כלומר, שהם בחינת ג"ר דחכמה, כי מלין דחכמתא מורה על קומת החכמה, ורזין סתימין עלאין היינו ג"ר דחכמה. והן אינו מתגלות זולת ע"י עליה למקום עתיק יומין ולא למטה ממנו.

(ג) וההיא מלה סתימא וכו': ואתו דבר החכמה הסתום שנתחדש כאן, בעולם הזה, כשהוא עולה, הוא מתחבר באלו הדברים של עתיק יומין, ועולה ויורד עמהם, ונכנס בשמונה עשר עולמות צפונים, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך. ויוצאים משם ומשוטטים, ובאים מלאים ושלמים ונועדים לפני עתיק יומין. באותה שעה, עתיק יומין מריח באותו הדבר, ורצוי לפניו יותר מכל, או, לוקח את הדבר ההוא ומעטר אותו בשלש מאה ושבעים אלף עטרות. ודבר חידושי התורה והוא משוטט ועולה ויורד, ונעשה ממנו רקיע אחד.

פירוש, כי בעת עלית הנוקבא לעתיק יומין, היא נכללת בזוג אשר שם, והיא מעלה אר"ח וממשתת אר"י מבחינת עתיק יומין. וסלקא פירוש שמעלה אר"ח ממטה למעלה.

(דפרי דף ד ע"ב)

גניזין (ט) דעין לא ראתה אלהים זולתך, נפקי מתמן, ושאטן ואתיין מליאן ושלמין, ואתעתדו קמי עתיק יומין. בההיא שעתא ארח עתיק יומין בהאי מלה וניחא קמיה, מכלא. נטיל לההיא מלה, ואעטר לה. בתלת מאה ושבעין אלף עטרין. ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקייעא חדא.

מסורת הזהר

(ישעיה סד) ב"ב כ קעו תמח נח קמו לך קב חיי שרה קלו ויחי קמא בשלה תו משפטים ככג תרומה תקנה תקנט תרעו תשלח ויקהל שיג ויקרא רטו צו סב אחרי מות תיב שלח לך נא צה חקת נז בלק ריד פנחס תקי ואתננן קמב בהשמטות ח"ג ד' שא : (ד"י) ר"ז בהקדמה ד' יב. תמ"ח ד' פה. ז"ח ד' יג. : יח. כא : כו. לג : מט. : י) נשא יט (רבוא עלמין).

הסולם

עמי אתה בשותמא

מאמר

לכחינת רקייע, שדרך בו משיגים הצדיקים אותה קומת הזווג שנעשה עליו. והענין הוא, כשהמדרגה יורדת לצדיקים דרך הרקייע, נמצאת מתלבשת בלבוש הנמשך מהרקייעא ההוא, שהוא בחינת או"ח, המתהפך מהרקייע ולמטה, עם האו"י שמרקייע ולמעלה, וכן היא באה להשגת הצדיקים המלובשים זה בזה.

וביאור הדברים הוא, כי אלו הצדיקים שזכו לשלמות ההיא, להעלות מ"ן לזווג הגבוה הזה, הנה כבר אין בהם מבחינת קבלה לצרכם עצמם ולא כלום, ומ"ן שהעלו היו רק כדי להשפיע ולא לקבל, ולפיכך הם מתקנים עם המע"ט והמ"ן, בחינת המסך לנוקבא, ומכשירים אותה לזווג הגדול הזה, שההכשר עצמו הוא סוד או"ח העולה מהמסך של הנוקבא ולמעלה, כי כל העולה ממטה למעלה, ה"ס השפעה ודחית הקבלה לעצמו, ואז נעשה הזווג דהכאה עם האור העליון, והאור העליון מתלבש בלבוש של או"ח העולה. והנה האור היורד ממעלה למטה ומתלבש באו"ח, הרי הוא בא לקבלת התחתון דהיינו לאותו צדיק שהעלה המ"ן, כי כל הבא מלמעלה למטה פירושו שבא לקבלה, וכיון שהאור העליון עובר לתחתון דרך הרקייע, נמצא נוטל עמו בחינת הלבוש דאו"ח מהרקייע, והתחתון מקבל האור העליון תוך לבושו זה, והפירוש הוא, כי גם אחר שבאה הקומה להשגת התחתון, אינו נהנה במשהו מן האור העליון היורד אליו, אלא לפי מדת השפעת נ"ר ליוצרו, דהיינו במדת הלבוש של או"ח המלביש על האור העליון. וזה נבחן למקבל על מנת להשפיע, ואינו מקבל משהו אם לא תמצא בו השפעה ליוצרו. וע"כ הקבלה מלובשת תוך ההשפעה, או"י באו"ח. וזהו שמדייק ומדגיש החי"א מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקייעא חדא כלומר

ניחא דרוחא, כי הזווג הגדול והנשגב הזה גורם ניחא דרוחא מאד נעלה לעתיק יומין. והוא משום שכל העולמות כולם וכל שבחם נכללים אז בנוקבא. וז"ש וניחא קמיה מכלא, כי זה הניחא דרוחא מגיע לו מכלא מכל העולמות כולם בבת אחת, להיותה תכלית העולמות והגובה שעליה נבראו העולמות. וז"ש, נטיל לההיא מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין אלף עטרין : פירוש, כי אז משפיע לה המוחין הנשגבים דעתיק עצמו, שהם חו"ב תו"מ, שכל אחת עולה מאה אלף, כי ספירות דעתיק, הן כל אחת מבחינת מאה אלף כנ"ל. אלא ההפרש הוא כי בשלשים העליונים של החכמה, ששם סוד משלשים הכי נכבד ואל השלשה לא בא (ש"ב כ"ג), כלומר, שאף על פי שהיא מקבלת ונכבדת גם מג"ר דחכמה דעתיק שהן שלשים אלף העליונים, כמו שאומר לעיל, עכ"ז אל השלשים אלף עצמם לא תוכל הנוקבא לעלות ולהלביש ממש. והטעם הוא כי אם היתה מלובשת גם שלשים אלף אלו, היתה הנוקבא מתבטלת בו, כנר בפני אבוקה. לכן אינה מקבלת מעתיק רק ש"ע אלף עטרין דהיינו ד' מאות אלף פחות שלשים אלף מטעם האמור.

וז"ש, ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקייעא חדא : טסת פירושו, מעופפת למעלה, וטסת וסלקא, היינו שהיא מעלה או"ח ממטה למעלה. ונחתא שע"י האו"ח שהיא מעלה יורדת עם אור ישר ממעלה למטה. ואתעבידא רקייעא חדא שע"י הלבשת או"ח לאו"י נעשה שם רקייע אחד, כי אותו המסך שנתקן במלכות כדי להעלות או"ח, שהוא הגיע לנוקבא ע"י מע"ט והמ"ן, שהעלו כדי להשפיע נ"ר ליוצרם כנ"ל. הנה אחר הזווג שנעשה עליו, הוא נעשה (דמו"י דף ד ע"ב)

סד) וכן כל מלה ומלה דחכמתא, א אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין, והוא קרי לון ט שמים חדשים: ז שמים מחודשים, סתימין דרזין דחכמתא עלאה. וכל אינון שאר מלין דאורייתא דמתחדשין, קיימין קמי * קב"ה, וסלקין ואתעבידו ארצות החיים. ונחתין, ומתעטרין לגבי ארץ חד, ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה, ב מההיא מלה דאתחדש באורייתא. סה) ועל דא כתיב ט כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו'. עשיתי לא כתיב, אלא עושה, דעביד תדיר מאינון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ) ב"א רלב ב"ב רמו. ל) ויקרא רסה. מ) (ישעיה טו) כ) ב"א רלב ויקרא רסה אחרי מות רכב ת"ו תל"א ד' עו. תס"ט ד' עה :

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

ארץ חדשה, כי מה שהיתה מקודם לכן בחינת מלכות, היא עתה בחינת בינה. וז"ס עתיד הב"ן להיות ס"ג, והמ"ה להיות ע"ב. כי בחינת שמים הם ז"א, ועתה. במדרגת עתיק יומין הם ברזין דחכמתא עלאה, הרי שהמ"ה שהוא ז"א נעשה לבחינת ע"ב שהיא חכמה. ובחינת ארץ שהיא נוקבא דז"א נעשה לבחינת ס"ג שהיא בינה. ונמצא שסוד שמים חדשים וארץ חדשה הם מ"ה וב"ן שנתבטלו ונעשו לע"ב ס"ג.

סה) ועל דא כתיב וכו' : ועל זה כתוב, כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו'. עשיתי לא כתוב, אלא עושה, לשון הוה, משום שעושה תמיד, שמים וארץ חדשים, מאלו החדושים והסודות של התורה. ועל זה כתוב, ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתוך לנטוע שמים וליסוד ארץ. השמים לא כתוב, אלא שמים. בלי ה' הידיעה מפני שאינו טובב על השמים ממנו, אלא על שמים המחודשים שנעשו מדברי תורה.

פירוש. עשיתי לא כתיב אלא עושה, זכו מורה בזה, שלא לטעות בפירוש הכתוב דשמים חדשים וארץ חדשה, שהוא כמו ענין של תיקון דבר הנעשה ונתחדש פעם אחת ודי. כי אינו כן, אלא הם ענין עבודת תמיד. כי הצדיקים שכבר נשלמו בזהרא עלאה, הם הולכים ועושים תדיר שמים וארץ חדשים. שז"ס צדיקים הולכים מחיל אל חיל (סוף ברכות). ומביא ראיה על זה, כי כתוב השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה ולא כתיב אשר אני עשיתי, הרי שאלו שמים וארץ הולכים ומתחדשים תדיר מחדושי אורייתא של הצדיקים הגמורים. וכן מביא ראיה

בלומר, שאינו מקובל לתחתונים רק דרך הרקיע, דהיינו בבחינת לבושו עמו כנ"ל. סד) וכן כל מלה וכו' : וכן כל דבר ודבר של חכמה נעשים רקיעים עומדים בקיום שלם לפני עתיק יומין, והוא קורא אותם, שמים חדשים. כלומר, שמים מחודשים, שהם סתומים של סודות החכמה העליונה. וכל שאר דברי תורה המתחדשים, שאינם מבחינת חכמה עליונה, עומדים לפני הקב"ה, ועולים ונעשים ארצות החיים, ויורדים ומתעטרין אל ארץ אחת. ונתחדש ונעשה הכל ארץ חדשה, מכח דבר ההוא שנתחדש בתורה.

פירוש, כי כן הולכים הצדיקים ומעלים מ"ן תמיד וממשיכים המדרגות הנשגבות ההן מעתיק יומין ע"י אותם הרקיעים שנעשו ע"י הווג העליון. ומאלו הרקיעים נעשו סוד השמים חדשים, שהם מתחדשים במדרגת עתיק יומין כנ"ל. וע"כ נק' אלו ההשגות הגבוהות בשם סתימין דרזין דחכמתא עלאה דהיינו על שבאות מלובשות בלבוש הנמשך מהרקיעין.

ח"ש, שאר מלין דאורייתא וכו' לגבי ארץ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה: כי בכל קומה יש חו"ב תו"מ, ועד כאן היה המדובר רק מבחינת רזין דחכמתא לבדה, ולא מבינה וז"א ומלכות שבכל קומה. ח"ש, ואתעבידו ארצות החיים שנעשים כולם לבחינת בינה, הנק' ארץ החיים. ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד היינו להמלכות הנקראת ארץ סתם ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה כי המלכות נתעטרה וקבלה כל המדרגות דארצות החיים, שהן בינה, וע"י זה עלתה המלכות להיות בינה. ונק' עתה (דטו"ו דף ד' ע"ב י) דף ה' ע"א)

חדושינ ורזין דאורייתא, ועל דא כתיב ו^א ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. השמים לא כתיב, אלא שמים.

סו) א"ר אלעזר מהו ובצל ידי כסיתך. אמר ליה בשעתא דאתמסר סו) אורייתא למשה, אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין, ו^ב לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון, עד דחפא עליה קב"ה. והשתא דהאי מלה סלקא ג^א ואתעטרא וקיימא קמי קב"ה, איהו חפי על ההיא מלה, וכסי על ההוא בר נש, דלא ישתמודע לגבייהו, ד אלא קב"ה. ולא ה יקנאון לגביה, עד דאתעביד מההיא מלה, שמים חדשים וארץ חדשה. הה"ד ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן דכל מלה דסתים מעינא, סלקא לתועלתא ו^א עלאה. הה"ד, ו^ב ובצל ידי כסיתך. ואמאי אתחפי ואתכסי מעינא, בגין לתועלתא עלאה. הה"ד ו^ג לנטוע שמים וליסוד ארץ, כמה דאתמר.

סז) ולאמר לציון עמי אתה. ולאמר לאינון תרעין ומלין דמצויינין אלין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (ישעיה נא) לעיל סא. ט) בשלח שב. טו) בשלח שג. ג) נ"א ואתער, וצ"ל ואתערת (אה"ל). ד) נ"א אלא
 ט) (ישעיה נא) צו קפב. צ) (שם) שם. ק) (שם) שם קב"ה ל"ג. ה) יקנאין (אה"ל). ו) עלאה ל"ג (אה"ל).
 ר"ל? תסי"ט ד' קה : קיה.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

לקב"ה בלבדו. ומבאר הטעם, שהוא כדי להעלים המדרגות הגדולות האלו ממלאכי השרת כדי שלא יקנאו בו. וענין הקנאה הזו של המלאכים, הוא בהיותם זכי החומר, נמצא כשמשתכלים בצדיק מגלים בו כעין פחיתות, בקנאתם עליו על המדרגה הגבוהה שזכה ואח"כ נאחזים המקטרגים באותה הפחיתות שגילו בו המלאכים. ולפיכך, כשמתלבשת המדרגה בהאי לבוש של הרקיע, שהלבוש הזה מודד לו את המדרגה, שלא יקבל ממנו יותר רק לפי מה שהוא לתועלת העליון יתברך. הרי הוא נשמר מקנאת המלאכים, כי אז יכול הצדיק להיות נשמר מלפגום במדרגה בשה ממש עם המלאכים.

ראיה מהכתוב לנטוע שמים, שאם היה זה לפעם אחת, היה צריך להכתב לנטוע השמים, בה' הידיעה. וכיון שכתוב שמים, משמע שנוהג תדיר.

ו"ש, דכל מלה דפתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה : רומז בזה שהעין רואה, והלב חומד, ואינו יכול להשמר שתהיה מחשבתו נקיה רק לעשות נ"ר ליצרה, אלא שהוא מקבל גם לתועלת עצמו. אמנם הפתים מעינא דהיינו המלוּבש בלבוש הרקיע, בטוח הוא שלא יקבל יותר ממה שעולה לתועלת העליון ית'. וזה אמרו ואמאי אתחפי ואתכסי מעינא, בגין לתועלתא עלאה כמבואר.

סו) א"ר אלעזר מהו וכו' : אר"א, מהו ובצל ידי כסיתך. אמר לו, בשעה שנמסרה התורה למשה, באו הרבה רבבות מלאכים עליונים לשרוף אותו בשלהבת פיהם, עד שחיפה עליו הקב"ה. ועתה, שדבר החידוש שבתורה, עולה ומתעטר ועומד לפני הקב"ה, הוא מחפה על הדבר ההוא, ומכסה על אדם ההוא, שלא יודע להם אלא להקב"ה, ולא יקנאו אותו, עד שנעשה מדבר ההוא שמים חדשים וארץ חדשה. ז"ש ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן, שכל דבר המכוסה מן העין עולה לתועלת עליונה. ז"ש, ובצל ידי כסיתך, ולמה נתחפה ונתכסה מן העין, היינו בשביל התועלת העליונה, ז"ש לנטוע שמים וליסוד ארץ. כמו שלמדנו, דהיינו, כדי שיצמח מזה שמים וארץ חדשים.

ובצל ידי כסיתך וכו', הכוונה היא על הלבוש הנ"ל הנמשך מהרקיע ומלביש ומכסה על קומת המוחין, (כנ"ל ד"ה הריא מלה ע"ש), אשר הלבוש הזה הוא בחינת צל המכסה על המוחין ומעלימם מעין זה, ואינם ידועים אלא (דפו"י דף ה' ע"א)

סז) ולאמר לציון עמי אתה : ולאמר, היינו לאמר לאלו השערים והדברים המצוינים אלו

על אלין, עמי אתה. אל תקרי עמי אתה, אלא עמי אתה למהוי (ו) שותפא עמי, מה אנא (ו) במלולא דיילי עבדית שמים וארץ, כד"א (ח) בדבר ה' שמים נעשו ז אוף הכי את. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא.
 (סח) ואי תימא דמלה דכל ב"נ דלא ידע עביד פ דא. תא חזי, ההוא דלאו אורחיה ברזין דאורייתא, וחדש (ק) מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות

חלופי גרסאות

ז אוף הכא את (נמחק ב' תבות) אתברכא במלוך שמים וארץ זכאין אינון וכו' כצ"ל (אה"ל). ח ג"א האי (אה"ל).

מסורת הזוהר

(ו) ת"ז תס"ט ד' קד. קו. קית. (ט) ת"ז תס"ט ד' קית. (ת) (תהלים לג) לעיל יא ת"ז תס"ט ד' צט. קד. קית. ז"ח ד' ב : א) יתרו תכח צו קו קדושים צג שלח לך מא ת"ז תס"ט ד' קיו :

עמי אתה בשותפא

במדרגות העליונות. והוא אומר בעצמו, שכוונתו היא לתועלתא עלאה, והוא אמנם מטעה את עצמו, כי לא ידע כי בנפשו הוא לידע בבירור שאינו מכוון ח"ו לצרכו עצמו, הנה ענשו גדול מאד, כי נותן כח לקליפות לקטלא בני נשא, כמו שמבאר והולך וז"ש וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות, דהיינו שמעלה מ"ן לזווג העליון, ואינו יודע על בריו בכל הצורך שהוא באמת כן, הנה או נמצא, דהאי איש תהפוכות לשון שקר דליג ועושק להחיא מלה, כמ"ש והולך.

זו"ש, איש תהפוכות לשון שקר מוגו נוקבא דתהומא רבא : כי גם בקליפות יש דבר ונוקבא, אשר הזכר נק' שוא והנוקבא נקראת שקר. וביאור הדברים, כי הזכר דקליפה אינו כל כך רע כמו הנוקבא, וכשהוא לעצמו אינו מכשיל בני אדם לשקר בשמא דקב"ה, ואדרבה להיפך, כי מדבר טוב כפי מראית עין, אלא שהוא רע עין, בסו"ה אל תלחם את לחם רע עין, אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמך (משלי כ"ג) וכל הנלכד בידו הוא נושא שם ה' לשוא, כי נפרד מהשי"ת, ואינו יכול לקבל שום שפע. וז"ס שאמרו רז"ל כל המתגאה, אומר הקב"ה : אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד (סוטה ה' ע"א). שבהיות כוונתו לקבלת צרכיו עצמו, להתרברב להתגאות וכדומה, הנה הוא נלכד ברשותו של רע העין, ונמצאת העלאת מ"ן שהוא מעלה, אינו ממשיך שום שפע מלמעלה, והוא נושא שם ה' לשוא, וע"כ נק' הזכר דקליפה שוא. כי הקב"ה אינו יכול להדבק באיש ההוא לדור עמו במדור אחד.

והנוקבא דקליפה נק' בשם שקר. כי אחר שהאיש ההוא נלכד ברשת הזכר הנק' שוא, יש לו כח להזדווג עם הנוקבא שלו שהיא

מאמר

אלו על אלו, דהיינו לחידושי התורה, עמי אתה, אל תקרא עמי אתה, עם ע' פתוחה, אלא עמי אתה, עם עין חרוקה, שפירושו, להיות שותף עמי, מה אני עשיתי שמים וארץ בדברי, כמו שנאמר, בדבר ה' שמים נעשו, אף אתה כך, שבדברי חכמה שלך, עשית שמים וארץ חדשים. אשרי הם העמלים בתורה.

פירושו, בחינת הקבלה נקראת תרעין, שהם השערים הפתוחים לקבל, ובחינת ההשפעה ע"י המ"ן נקראת מלין כנ"ל. ואומר שהם מצויינין אלין על אלין, כלומר, שהם מתלבשים זה תוך זה וע"י זה הם מצויינים.

(סח) ואי תימא דמלה וכו' : ואם תאמר, שדבר חידוש של כל אדם, ואפילו, שאינו יודע מה שאומר, עושה את זה. בוא וראה, אותו שאין דרכו בסודות התורה, וחדש דברים שאינו יודע אותם לאמיתם כראוי. אותו דבר החידוש עולה, ויוצא אל אותו הדבר, איש תהפוכות לשון שקר, מתוך נקבת התהום הגדול, והוא מדלג חמש מאות פרסאות לקבל את הדבר ההוא, ולוקח אותו, והולך עם הדבר אל הנקבה שלו ועושה בה רקיע שוא. הנקרא תוהו.

ביאור הדברים, כבר ידעת שסוד המ"ן שמעלים הצדיקים כדי לעשות נ"ר ליוצרים דהיינו לתועלתא עלאה, הם נק' בשם מלין דאורייתא שנתחדשו, כי הן מתחדשות ע"י הזווג העליון והזו"ן מקבלים מוחין חדשים על ידיהם, עד שזוכים עי"ן לסוד לנטוע שמים וליסוד ארץ וכו' ונעשים שותפים עם הקב"ה, כי מתחדשים שמים וארץ ע"י המלין שלהם כנ"ל. ואומר אבל ההוא דלאו אורחיה ברזין דאורייתא כלומר, שאינו בקי בדרכי ה' לידע לשמור את עצמו מלפגום (דפו"י דף ה' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

פא

ההיא א מלה סלקא, ונפיק לגבי ההיא מלה א איש תהפוכות ד לשון שקר, מגו נוקבא דתהומא רבא, ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה, ונטיל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה, ועביד בה רקיעא דשוא, דאקרי תהו. (סט) וטס בההוא רקיעא, ההוא איש תהפוכות, שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא, כיון דהאי רקיעא דשוא קאים, נפקת מיד ה אשת זנונים, ואתקיף בההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב להלן קע בי"א ססד מקץ נ שמות ש בשלה עב תצוה קלג פקודי תעא תתצו קו קיג קדושים צב אמור רצה שה שא חקת עה פא ת"ז תס"ט ד' קיו : א (משלי טז) פקודי תקעט ויקרא רסט. ד תרומה תעאפקודי תקעט. ה (הושע א) פקודי תעט אמור קס ת"ז תכ"ד ד' סט.

מאמר

הסולם

עמי אתה בשותפא

כלומר, שהוא מזדווג עם הנוקבא שלו דתהומא רבא על המ"ן הללו, וממשיך לו אורות דקדושה לחלקו ולבנינו, בדומה לשמים חדשים דקדושה הנעשה ע"י המ"ן דקדושה כנ"ל. ואלו שמים שהמשיך בזווגו נק' רקיעא דשוא מבחינת הזכר, ומבחינת השתתפות עם הנוקבא דתהומא רבא, נקרא רקיע דתהו. כי תהו שם הזכר, והשם של הנקבה הוא תהום וז"ש ועביד רקיע דשוא מכח בחינתו עצמו, דאקרי תהו מכח השתתפותו עם תהום שהיא הנוקבא.

סט) וטס בההוא רקיעא וכו' : ואותו איש תהפוכות מעופף ברקיע שוא ההוא, ששת אלפים פרסאות בבת אחת. ואחר שרקיע שוא זה עומד, מיד יוצאת אשת זנונים, ומחזיקה באותו הרקיע שוא, ומשתתפת בו, ומשם היא יוצאת והורגת כמה אלפים ורבבות. כי בשעה שהיא נמצאת באותו הרקיע, יש לה הרשות והיכולת לעוף ולעבור את כל העולם ברגע אחד.

פירוש, כי אלו המוחין שנמשכו לו בההוא רקיעא דשוא, הם מס"א שכנגד החכמה דקדושה, שספירותיו הן במספר אלפים. וז"ש וטס בההוא רקיעא שהוא מעופף ונאחו על ידו, שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא, בשש הספירות חג"ת נה"י דחכמה, המכונות שיתא אלפי פרסי, בהיותן מחכמה.

וז"ש כיון דהאי רקיעא דשוא קאים, נפקת מיד אשת זנונים ואתקיף בההוא רקיעא דשוא ואשתתפת ביה : כלומר, אחר שנשלמו השמים החדשים דקליפת הזכר, הנק' רק בשם שוא או מגלה הנוקבא דתהומא רבא את כחה, וכחה מתקיף את הרקיע, לשקר בשמא דקב"ה, והיא נמצאת מעופפת

שהיא קליפה רעה ומרה, המזייפת שמא דקב"ה, ומשקרת בו, ואז יורדת ומסיתה, ועולה למעלה ומקטרגת, ונוטלת את נשמתו הימנו.

וע"כ נק' איש תהפוכות, כי תחילה אכול ושתה יאמר לך, דהיינו שיעלה מ"ן למעלה להקב"ה, וימשיך שפע לצורך גבוה, והוא נראה לו כמו שהוא מסטרא דקדושה, ואח"כ בכח השוא שלו מזדווג עם הנוקבא דתהומא רבא, שעם השקר שלה הוא נוטל את נשמתו והורגו. וז"ש איש תהפוכות לשון שקר מגו נוקבא דתהומא רבא כי הוא מתהפך לשון שקר רק מכח הנוקבא דתהומא רבא דאשתתף בה, ולא מבחינת עצמו.

וז"ש, ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה : פי' כי הו"ן דטומאה אין להם משורשם רק ו"ק ונקודה לבד, דהיינו רק לעומת ו"ק ונקודה דו"ן דקדושה, ואין להם שום מקום וכח להתאחו בבינה. אמנם ע"י ההיא מלה, דהיינו המ"ן שהעלה התחתון, נותן כח לזכר דטומאה לדלג על ז"ת דבינה הנמשכות בזו"ן דקדושה, שהן בעקרון רק ה' ספירות חג"ת נ"ה, הנקראות חמש מאה פרסי, כי ספירות הבינה הן במספר מאות כנודע, ונ"ש ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה כי תיכף בעת עליית המ"ן השיג כח לדלג למקום דלאו דיליה, דהיינו לה' ספירות תחתונות חג"ת נ"ה דבינה הנקראות חמש מאה פרסי, לקבלא לההיא מלה. דהיינו בחי' המ"ן, שהעלה האיש דלא ידע על בוריו אם כוונתו לעשות נ"ר ליוצרו.

וז"ש, ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקיעא דשוא דאקרי תהו : (דברי דף ה' ע"א)

רקיעא דשוא, ואשתתפת ביה. ומתמו, נפקת וקטלת כמה אלפינן ורבוון, בגין דכד קיימת בההוא רקיעא, אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא. (ע) ועל דא כתיב, ^א הוי מושכי העון בחבלי השוא. העון, דא דכורא. וכעבות העגלה חטאה. מאן חטאה, דא נוקבא. דאקרי חטאה. איהו משיך, ההוא דאקרי עון, באינון חבלי השוא, ולבתר, כעבות העגלה חטאה, לההיא נוקבא דאקרי חטאה, דתמן אתתקפת למהוי טס לקטלא בני נשא, ועל דא ^א כי רבים חללים הפילה, מאן הפילה, דא ההיא חטאה דקטלת בני נשא. מאן גרים דא, תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה, רחמנא לשזבן. (עא) אמר ר' שמעון לחברייה במטותא מנייכו, דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא דלא ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא כדקא יאות, בגין דלא תהוון גרמין לההוא חטאה לקטלא אכלוסין דב"נ למגנא. פתחו כלהון זאמרו, רחמנא לשזבן, רחמנא לשזבן.

חלופי גרסאות

י דאקרי חטאה ל"ג (אה"ל).

מסורת הזהר

(ו) (ישעיה ה) ב"ב שצט מקץ כחה ת"ז תסי"ט ד' קיו :
(ז) (משלי ז) קדושים צא ת"ז תסי"ט ד' קיה.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

הנקראת חטאה, שהיא מתגברת שם לעון ולהרוג בני אדם. ועל כן, כי רבים חללים הפילה. מי הפילה. היא אותה החטאה ההורגת בני אדם. ומי גרם לזה. היינו תלמיד חכם שלא הגיע להוראה, ומורה. הרחמן יצילנו.

פירוש. במ"ש לעיל, שהזכר אינו כל כך רע כמו הנוקבא, כי הוא מדמה עצמו לקדושה, בסו"ה אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמד (משלי כ"ג). וע"כ הוא נקרא שוא. אמנם משום זה, כחו גדול ביותר ללכוד בני אדם לרשתו, ואחר שנפל לרשתו בא ומזדווג בנוקביה, ואז כעבות העגלה חטאה שמשכתו לתהומא רבא. וזה שיעור הכתוב הוי מושכי עון בחבלי השוא. כי השוא, רק קושר אותו בחבלים ולכוד אותו, ואח"כ הוא מפילו לפני הנוקבא שלו, ואז כעבות העגלה חטאה אשר החטאה מפילתו לתהומא רבא והורגתו. וז"ש, דא ההיא חטאה דקטלית ב"נ.

(עא) אמר ר' שמעון וכו' : אר"ש אל החברים. בבקשה מכם, שלא תוציאו מפיהם דבר תורה, שלא ידעתם ולא שמעתם מאילן גדול כראוי. בשביל שלא תהיו גורמים לאותה חטאה, להרוג המוני בני אדם חנם. פתחו כולם ואמרו, הרחמן יצילנו, הרחמן יצילנו. פירוש מלה דאורייתא וכו', כלומר, אם אתם יודעים מעצמכם, מוטב, ואם לא, צריכים

מעופפת ברקיע, ואז נקרא רקיע דתהו כנ"ל. וז"ש, ומתמו, נפקת, וקטלת וכו' בגין דכד קיימת בההוא רקיעא אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא: כי בהיותה משותפת בההוא רקיעא היא מתחזקת ומתגדלת עוד יותר מקומת הזכר, כי הזכר גדל רק ו"ק דחמה, שהם שיתא אלפי פרסאות כנ"ל, והנוקבא גדלה על ידו בעשר ספירות שלמות, דהיינו עולם שלם, וז"ש אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא דהיינו עולם שלם בע"ס. ברגעא חדא ה"ס וכמה זעמו רגע. (ברכות ז' ע"א). וע"כ כחה גדול לקטלא לבני נשא לאלפים ורבבות. בסו"ה כי רבים חללים הפילה (משלי ז). וביאר לנו ר"ש, כי זה לעומת זה עשה אלהים, וכמו שע"י המ"ן דצדיקים נבנים תמיד שמים וארץ חדשים לקדושה, כן ע"י המ"ן של אלו דלא ידעון איך למפלח לקב"ה על בורייהו, הולכים ונבנים שמים וארץ לקליפות.

(ע) ועל דא כתיב וכו' : ועל זה כתוב, הוי מושכי העון בחבלי השוא. העון, זהו זכר. וכעבות העגלה חטאה. מהו חטאה. היא הנקבה. דהיינו אשת זנונים הנ"ל, הנקראת חטאה. הוא, החוטא, מושך, אותו הנקרא עון, דהיינו את הזכר, בחבלי שוא האלו. ולאחר זה, כעבות העגלה חטאה, שהוא מושך, לאותה הנקבה (דטרי דף ה' ע"א)

(עב) תא חזי, (ח) באורייתא ברא קב"ה עלמא, והא אוקמוה, דכתיב, (ט) ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום. ואיהו אסתכל בה זמנא, ותרין ותלתא וארבע זמנין, ולבתר אמר לון, ולבתר עביד בה עבידתא. לאולפא לבני נשא דלא ייתון למטעי בה. כד"א (י) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. (עג) ולקביל ארבע זמנין אינון, דכתיב, אז ראה, ויספרה, הכינה, וגם חקרה, ברא קב"ה מה דברא. ועד לא אפיק עבידתיה, אעיל ארבע תבין בקדמיתא, דכתיב, בראשית ברא אלהים אית, הא ארבע. ולבתר השמים. אינון לקביל ארבע זמנין דאסתכל קב"ה באורייתא עד לא יפיק עבידתיה לאומנותיה.

מאמר דטעין חמרי

(עד) רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, (*) ורבי אבא בהדיה, והוה טעין (ו) חד גברא אבתרייהו. אמר רבי אבא נפתח פתחין דאורייתא, דהא שעתא ועדנא הוא לאתתקנא בארכון.

מסורת הזהר

(ח) ב"ב קעז לך שי תולדות א מקץ רמ ויגש ב תרומה תרלה פקודי יג שמיני א ז"ח ד' פת. תק"ח ד' קכא : (ט) (משלי ח) ב"א קס ב"ב קעז תולדות א תרומה תרלה ויקהל תלח שמיני א אחרי מות קסח רז קרה לה וילך לט ז"ח ד' ה ט"ד פא : תק"ח ד' קטו ט"ב. (י) (איוב כח) מקץ קלד ויקהל רכח בהר עג ת"ז תנ"ה ד' פת : ז"ח ד' מה. פת. צא. תק"ח ד' קכא : (ו) עיין בת"ז תכ"ג ד' סט.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

הרי ארבע. ואח"כ כתוב השמים, שהם כנגד ארבע הפעמים שנסתכל הקב"ה בתורה מטרם שהוציא מעשהו למלאכתו.

פירושו. ולקביל ארבע זמנין אינון וכו' : אלו ארבעה זמנין ה"ס חו"ב תר"מ : אז ראה הוא חכמה, ויספרה הוא בינה, הכינה הוא ז"א, וגם חקרה הוא מלכות. ואחר ד' ההתלבשויות האלו, ברא קב"ה מה דברא. וכן רומזות ד' התיבות הראשונות שבתורה, בראשית היא חכמה, ברא היא בינה, אלהים היא ז"א, את היא מלכות. ואחר ד' התלבשויות אלו, נבראו השמים.

מאמר דטעין חמרי

(עד) רבי אלעזר הוה וכו' : ר' אלעזר הלך לראות את ר' יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חותנו, ורבי אבא עמו. ואיש אחד היה מחמר אחריהם, דהיינו שהיה מוליך חמוריהם. אמר ר' אבא, נפתח פתחי התורה, שעתה השעה והזמן להתתקן בדרכנו. טעין פירושו

צריכים אתם לשמוע איך לעבוד את ה' מאילנא רברבא כדקא יאות, דהיינו מאדם גדול שאפשר לסמוך עליו. כגון דלא תהוון גרמין וכו'.

(עב) תא חזי באורייתא וכו' : בוא ראה, בתורה ברא הקב"ה את העולם. והעמידוהו, שכתוב, ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום. שטובב על התורה שהיה הקב"ה משתעשע בה אלפים שנה מטרם שנברא העולם. (כנ"ל אות כ"ב) והוא הסתכל בה פעם ושתים ושלש וארבע פעמים, ואח"כ אמר להם. ולבסוף עשה בה מעשה. ללמד בני אדם שלא יבואו לטעות בה. כמו שאתה אומר, אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. אשר ראה, הוא פעם א'. ויספרה, פעם ב'. הכינה, פעם ג'. וגם חקרה, פעם ד'. ואח"כ אמר להם, דהיינו ויאמר לאדם.

(עג) ולקביל ארבע זמנין וכו' : ונגד ארבע פעמים אלו שכתוב, אז ראה, ויספרה, הכינה, וגם חקרה, ברא הקב"ה מה שברא. ועד שלא עשה מעשהו, הביא בתחילה ארבע מלים, שכתוב, בראשית, ברא, אלקים, את. (דפרי דף ה' ע"א)

(ע) פתח רבי אלעזר ואמר, (ז) את שבתותי תשמורו. תא חזי, בשית יומין ברא קב"ה עלמא. וכל יומא ויומא כ גלי עבידתיה, ויהב חיליה בההוא יומא. אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה. ביומא רביעאה, בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו, כיון דאתא יומא רביעאה, אפיק עבידתא וחילא דכלהו.

(עו) דהא אשא ומיא ורוחא, אע"ג דאינון (ח) תלת יסודין עלאין, כלהו

חלופי גרסאות

כ נ"א לא גלי עבידתיה (אה"ל).

ל (ויקרא יט) בהשמטות ח"א רסה. ד"י קדושים ל לב מג עט בהשמטות ח"ג ד' שי : ד"י ת"ו בהקדמה ד' יב. תס"א ד' נו. תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט. תל"ז ד' עו : (ט) תולדות קיד וארא לג יתרו רצב פנחס תתט ואתחנן כו ת"ז תכ"ב ד' סח :

מסורת הזהר

ל (ויקרא יט) בהשמטות ח"א רסה. ד"י קדושים ל לב מג עט בהשמטות ח"ג ד' שי : ד"י ת"ו בהקדמה ד' יב. תס"א ד' נו. תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט. תל"ז ד' עו : (ט) תולדות קיד וארא לג יתרו רצב פנחס תתט ואתחנן כו ת"ז תכ"ב ד' סח :

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

החיים, הרי שהמלכות הנקראת ארץ היא בחינת יום שבת, והיא שביעי לבנין. וענין זה, של רביעי ושביעי, הוא שמתבאר כאן. וזה אמרו בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו, כי כל זמן שהמדרגה היא בחסרון המלכות. נבחנת לסתומה ובלתי נודעת ובהשגתה את המלכות משגת את שלמותה וזה סוד ששת ימי המעשה ושבת, כי לכאורה צריכים ששת ימי המעשה להיות יותר חשובים מיום השבת. שהרי חג"ת נה"י שהם ששת ימי המעשה חשובים יותר מהמלכות שהיא יום השבת. אלא הפי' הוא, שכל שבוע הוא מדרגה בפ"ע שבימות החול היא חסרה המלכות, וע"כ המדרגה סתומה ואין בה קדושה. כי בחסר המלכות חסר ג"ר דאורות כנ"ל. ורק בהתגלות המלכות במדרגה ההיא, דהיינו בביאת יום השבת, אז מתגלה הקדושה בכל המדרגה דהיינו גם בששת ימי המעשה. והקדושה שורה בכל השבוע ההוא ועד"ז גם בששת ימי בראשית, כאשר נאצלו ג' יומין קדמאין שהם חג"ת מטרם שנגלתה המלכות הרי היו סתימין בלי גילוי הקדושה שבהם, וכשנאצלה המלכות, שהיא ביום רביעי או נתגלתה קדושתם של כל ארבעת הימים. וז"ש כיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכלהו דהיינו שנתגלתה הקדושה במלאכה ובכח דכל ארבעת הימים, כי המלכות משלמת המדרגה.

(עו) דהא אשא ומיא ורוחא, אע"פ שלשת הימים הראשונים, אע"פ שהם, שלשה יסודות עליונים, דהיינו ג' ספירות חג"ת, כולם היו תלויים ולא נגלה

פירושו דוקר. כי על מדוקרים מתרגס מטענין. (ירמיה ל"ז) והוא שם מושאל למוליך חמורים. מפני שדרכו לדקור את החמורים במחט. כדי שימהרו ללכת.

(ע) פתח ר' אלעזר וכו' : פתח ר"א ואמר, את שבתותי תשמורו. בוא וראה, בששת ימים ברא הקב"ה את העולם. וכל יום ויום גילה מעשהו ונתן באותו יום את כחו. מתי גילה מעשהו ונתן כחו. הוא, ביום הרביעי. בשביל שאותם שלשת ימים הראשונים, היו סתומים כולם ולא נגלו, כיון שבא יום הרביעי הוציא המעשה והכח של כולם.

פירושו. בההוא יומא, היינו ביום השבת. שית יומין הם חג"ת נה"י, והם מגלים שלמות מלאכתם וכחם ביום השבת. שהוא מלכות.

ומ"ש, אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה ביומא רביעאה וכו' : הנה מקודם לכן אמר, דכל יומא ויומא יהב חיליה ביום השבת. וכאן אומר אימתי היה זה רק ביום רביעי. ויש להבין זאת. והענין הוא כי המלכות נקראת רביעי ושביעי, רביעי לאבות שהם חג"ת, ושביעי לבנין שהם נה"י, וכן אומר ר"ש (לעיל אות ד), כי הנצנים שהם חג"ת נראו בארץ ביום השלישי ועת הזמיר הגיעו דא יום רביעי. שאז נתמעטה המלכות ועלתה לעיבור ב' ע"ש. הרי שהמלכות נאצלה מחג"ת ביום ג', ונתקנה ביום ד', ע"י נצח דז"א שהוא יום ד', וע"כ מבחינה זו היא נקראת רביעי לאבות. ואח"כ אומר שם בארצנו דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ (דפ"י דף ה' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

פה

תליין ולא אתגלי עבידתא דלהון עד דארעא גלי לון, כדין אתידע אומנותא דכל חד מנייהו.

(עז) ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה, דכתיב ו^ו תדשא הארץ דשא, וכתיב ז^ז ותוצא הארץ. אלא האי אע"ג דכתיב ביומא ו^ו תליתאה, רביעאה הוה, ואתכליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פרודא. ולבתר יומא רביעאה אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד. בגין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דכרסייא עלאה.

(עח) וכל ח^ח עבידתייהו דכלהו, בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין, הוו

חלופי גרסאות

(1) (בראשית א) להלן רא ב"א עה שפא ב"ב קנח בהשמטות ח"א ד' רגו. ד"י בא טו תרומה תתכט ספרא דצניעותא יט ויקרא קפג פנחס קכב תרלג ת"ז בהקדמה ד' ה. ת"ו ד' רא : תכ"א ד' מו : תמ"ג ד' פב. : תמ"ז ד' פג. תס"ו ד' צו : תע"ד קלו. ז"ח ד' א :: יג. עה. תק"ח ד' צה :: צח :: קיב. : ט) (בראשית א) לעיל ד ב"ב קס ספרא דצניעותא לו פנחס קכב ז"ח ד' א : ט) בהשמטות ח"א ד' רגו. ד"י

מסורת הזהר

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

הנה אז יצא הז"א שהוא האומן, לאומנותיה, ונאצלו בנין, הנק' נצח הוד יסוד, דהיינו ג' הימים האחרונים דששת ימי בראשית. והוא בגין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דכרסייא עלאה הז"א נבחן לכסא אל הבינה, וכמו שאין הכסא נשלם מטרם שנגמרת בו הרגל הרביעית, כן הז"א אינו נשלם מטרם שנתגלתה בו המלכות ביום הרביעי, ולא היה יכול להאציל את ג' הימים נה"י זולת אחר השלמתה.

(עח) וכל עבידתייהו דכלהו וכו' : וכל מעשיהם של כולם, בין ג' ימים הראשונים, שהם חג"ת, ובין של ג' ימים האחרונים, שהם נה"י, היו תלויים ביום השבת, שהוא המלכות בבחינת הג"ר וכל שלמותה. זהו שכתוב, ויכל אלקים ביום השביעי. זו היא שבת, וזו היא הרגל הרביעית של הכסא. כלומר נשבת ויום הרביעי שניהם בחי' מלכות, אלא יום הרביעי הוא מלכות הנכללת בז"א בת"ת שלו מחזה ולמעלה, ויום השבת ה"ס מלכות בווג ז"א פנים בפנים.

פירוש. וכל עבידתייהו דכלהו וכו', כלומר אעפ"י שג' הימים הראשונים נשלמו ביום הרביעי, מכל מקום לא נשלמו בו לגמרי, והוו תליין עד יום השבת, ונמצא כי ביום השבת נשלמו בין יומין קדמאין שהם חג"ת, ובין יומין בתראין שהם נה"י, וז"ש, ויכל אלקים

נגלה המעשה שלם עד שהארץ, שה"ס מלכות, גילתה אותם. אז נודעה מלאכתם של כל אחד ואחד מהם.

(עז) ואי תימא הא וכו' : ואם תאמר, הרי ביום השלישי הוא, שכתוב, תדשא הארץ דשא, וכתוב, ותוצא הארץ. הרי שגילוי מעשה של הארץ, שהוא המלכות, היה ביום השלישי, ומשיב, אלא אע"פ שזה כתוב ביום השלישי, שה"ס ת"ת, יום הרביעי היה, שה"ס מלכות, ונכלל ביום השלישי, להיות, ת"ת ומלכות, אחד בלי פרוד. ואחר כך, גילה יום הרביעי מעשהו, להוציא את האומן למלאכתו של כל אחד ואחד, מחג"ת, משום שיום הרביעי הוא הרגל הרביעית של כסא העליון, שהוא בינה שד' רגלים שלו הם חג"ת ומלכות.

פירוש. כי בהיות המלכות מגלית קדושת ג' הימים, ע"כ עלתה ונכללה ביום השלישי, כדי לגלות עליהם היחוד דהיינו למהוי חד בלא פרודא.

וז"ש, ולבתר יומא רביעאה וכו', כי ביום רביעי השלימה המלכות על ג' הימים הראשונים בלבד. ולאחר כך יצאו עוד ג' ימים, שהם נצח הוד יסוד, וז"ש ולבתר יומא רביעאה, אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד, כי אחר שנתגלתה הקדושה על ג' הימים הראשונים, שהם חג"ת, הנק' אבות, שהם עיקרו של הז"א (דפו"י דף ה' ע"א)

ט) תליין ביומא דשבתא. הדא הוא דכתיב, (ז) ויכל אלהים ביום השביעי, דא שבת ודא הוא (ח) רגלא רביעאה (ז) דכרסייא.
 עט) ואי תימא אי הכי, מהו את (ט) שבתותי תשמורו, תרין. אלא שבת (ח) דמעלי שבתא (ז) ושבתא דיומא ממש (ב) לית לון פרודא.
 פ) אמר ההוא (ז) טייעא דהוה (א) טעין בתרייהו, ומהו (ד) ומקדשי תיראו.

מסורת הזהר

ט) גח שסד (ואתון מתמן) בהשמטות ח"א ד' רסה. ד"י (שמחו כולם) בשלח תטו (ומניה מתברכאן) יתרו תמה (ביומא שביעאה תליין) פקודי מה (יומא שביעאה אישתלימו כל עבדן). (ז) (בראשית ב) ב"ב קפ יתרו תנב משפטים שס ויקהל רנב פקודי מה ר"ז תכ"ב ד' סו : תמ"ז ד' פד. תס"ט ד' ק. ז"ח ד' לב :: לג. תק"ח ד' קיב. : ק) ב"א קיז בהשמטות ח"א ד' רנט. ד"י (סמכא) בלק תסט פנחס תרסט ואתחנן נא ר"ז ד' ת. (ז) לך רנה בהשמטות ח"א ד' רנט. רס : (כסא הכבוד) שמות קי קכב ויקהל רסא תזרע צו אחרי מות רי קדושים לח נשא קעט פנחס רב תריט ואתחנן כו קה עקב עא כי תצא קט ככו קלט האוינו יז קצב בהשמטות ח"א ד' ש. : שז : ד"י ר"ז הקדמה ד' ה. תי"ח ד' לא : תכ"א ד' נא : ס : תכ"ב ד' סה. : סו. סו. ז"ח רות ד' עו. : (ט) קדושים מג ר"ז ת"ע ד' קכו : (ח) להלן רמו רנב ב"ב קפה קצב קצו ר וישב נו בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י בשלח תטו יתרו תמו תנה תעב תקלא תקמו תרומה קסד קעו קפג רו רטו תנב ויקהל קפח קצט רנב בהשמטות ח"א ד' רעו : ד"י קדושים יט כי תצא קטו האוינו קצב ר"ז תי"ח ד' לה. תכ"א ד' מה : מה. תכ"ד ד' סט : ע. בהשמטות ת"ו ד' קמג : ז"ח ד' מח : א) להלן רמו רנב ב"ב קפג בח"ג צ"ו קצא ר גח שסה יתרו תמו תנו תקל משפטים ה תרומה קעח קפד רה רטו ויקהל קפח רד רח רנח פקודי תרכב בהשמטות ח"א ד' רעו : ד"י ויקרא קפג צו סב סד אחרי מות תח אמור קטו קכו עקב מו ר"ז בהקדמה ד' ב. ת"ו ד' כב. תי"ט ד' לח : תכ"א ד' מו. נא. נו. ת"ל ד' עג. ז"ח ד' יז. לג. מח : ב) יתרו תקכט בח"ג צ"ת (דא ודא בלא פירודא). ג) תרומה תקלט בלק לו. ז) (ויקרא יט) בהשמטות ח"א ד' רסה. ד"י קדושים ל/ב ואתחנן סו בהשמטות ח"א ד' ש : ד"י ר"ז תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט. תק"ח ד' קכ.

דרך אמת ז) פ"י סוחר שהיה נוסע אחריהם.

<p>דטעין חמרי</p> <p>מלכות. אין להם פרוד, כי מיוחדים פב"פ, והם נקראים שתי שבתות.</p> <p>פירוש, שאל כי לפי ההוה אמינא, שב' המלכות, רביעי ושביעי, שלמות כל אחת בפני עצמה, מובן היטב הכתוב את שבתותי שהם תרין, רביעי ושביעי. אבל אחר שתאמר שברביעי לא נשלם אלא רק אחר שנכלל בשביעי, א"כ הם רק שבת אחת. ולמה אמר הכתוב את שבתותי, תרין, ומשיב, שהכוונה היא על בחינת ז"א ונוקבא המאירים בקדושת השבת, כי יום השבת הוא הזכר ומעלי שבתא היא הנוקבא. והם ב' שבתות הנכללים בשבתותי, להיותם ממש חד בלא פרודא, וע"כ נק' גם הו"א בשם שבת. והבן.</p> <p>פ) אמר ההוא טייעא וכו' : אמר אותו מוליך החמודים שהיה מחמר אחריהם, ומהו ומקדשי תיראו, אמר לו, זו היא קדושת השבת. אמר לו, ומהי קדושת השבת. אמר לו, זו היא קדושה הנמשכת מלמעלה, מאו"א. אמר לו, אם כן</p>	<p>מאמר</p> <p>אלהים ביום השביעי את כל מלאכתו אשר עשה. דהיינו כל ששת הימים, לרבות ג' הימים הראשונים.</p> <p>ו"ש, דא שבת ודא הוא רגלא רביעאה דכרסייא, כלומר, שיום השביעי הוא שבת, דהיינו שביעי לבנין, וכן הוא רגלא רביעאה דכרסייא, דהיינו שמשלים גם על האבות, והשבת הוא רביעי להם. והטעם שג' הימים חג"ת לא נגמרו לכל תיקונם ביומא רביעאה, אלא שצריכים ליום השבת שישלים אותם, הוא, מפני שהיה ביום רביעי מיעוט במלכות, הנק' מיעוט הירח, שמשום זה חזרה לעיבור ב', ונתגלתה שלמותה ביום השבת, ונמצא שיום השבת השלים גם על ג' הימים הראשונים.</p> <p>עט) ואי תימא אי וכו' : ואם תאמר, אם כן, ששבת היא מלכות, מהו שכתוב, את שבתותי תשמורו, שהן שתיים, ומשיב, אלא שבת של ליל שבת שהיא מלכות, ושבת של יום ממש, שהוא ז"א, המאיר בשבת שהיא (דפו"י דף ה' ע"א)</p>
---	--

הקדמת ספר הזהר

פז

אמר ליה דא (ה) קדושא דשבת. אמר ליה ומהו קדושא דשבת. א"ל דא קדושא דאתמשכא מלעילא. אמר ליה אי הכי עבדת לשבת דלאו איהו קדש, אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא. אמר רבי אבא, והכי הוא, (ו) וקראת לשבת (ז) עונג לקדוש ה' (ח) מכובד. אדכר שבת לחוד וקדוש ה' לחוד. אמר ליה אי הכי מאן קדוש ה', אמר ליה קדושא דנחתא מלעילא ושריא עליה. (ט) אמר ליה אי קדושא דאתמשכא מלעילא אקרי מכובד, אתחזי דשבת לאו איהו מכובד, וכתבי וכבדתו. (י) אמר רבי אלעזר לרבי אבא: אנח להאי גברא (י) דמלה דחכמתא אית ביה, דאנן לא ידענא בה. אמרו ליה: אימא אנת. (פא) פתח ואמר, את שבתותי. את, לאסגאה (ט) תחום שבת, דאיהו (י) תרין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ה) ויקהל רנב אמור קי קטו ככו ז"ל ד' יו. (ו) (ישעיה נח) בשלח עא יתרו תסו אמור קיז ז"ל ד' יו. מה. (ז) בשלח עא עג יתרו תמוז תנד תרומה רפ ויקהל קפו קצ רמה רמט פקודי תרכז תתצג בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י צו סב אמור קיז נשא שסד עקב לג מח בהשמטות ח"ג ד' שב: (עדונין) ר"ז ת"ו ד' כב. תכ"א ד' נו. נת. נט: תכ"ד ד' סט: תמ"ח ד' פה. ת"ע ד' קלא. ז"ל ד' מה. (ח) בשלח עא ז"ל ד' יו. (ט) להלן קמח פנחס תתל ר"ז בהקדמה ד' ב. יא. יב. תס"ט ד' קת. (י) בשלח תיח ויקהל רמב פנחס תתל ר"ז בהקדמה ד' יא. (תמניא אלפי) תכ"א ד' נד: תכ"ג ד' סט.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

שני אלפים אמה לכל צד, ומשום זה הוסיף הכתוב, את המלה, א"ת. שבתותי, שהוא לשון רביט, זו היא שבת עליונה ושבת תחתונה, שהן שתיים כלולות ביחד וסתומים ביחד. פירוש. את לאסגאה וכו'. כי אעפ"י דכתיב, אל יצא איש ממקומו ביום השביעי (שמות ט"ז). הרבה הכתוב במלת את ב' אלפים לכל רוח מחוץ למקומו. ואת ה"ס המלכות שמוזווגה יוצאים המוחין של או"א המאירים בשבת בתוספת על הארת הזו"ן. כי או"א ה"ס ב' אלפים. וז"ש בנין כך אסגי את שע"ז בא את לרבות.

ו"ש. שבתותי, דא שבת עלאה ושבת תתאה, שבת עלאה הוא תבונה ושבת תתאה הוא מלכות, נוקבא דו"א, שהם נק' (לעיל אות ח'). מ"י ומ"ה, או עלמא עלאה ועלמא תתאה, ע"ש. כלילין כחדא כי בשבת עולים זו"ן ומלבישים לאו"א. נמצאות תבונה ומלכות כלילין זו בוו כחדא, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. פתימין כחדא בי עכ"ז אין המלכות נעשית תבונה ממש בלי הכר ביניהן, משום שאלו המוחין דתבונה אינם מקובלים למלכות רק למעלה במקום התבונה, אבל במקומה עצמה של המלכות למטה אין לה מוחין אלו, ובשיעור הזה נחשבת עוד המלכות לסתימא. ואומר שגם התבונה סובלת מהתמיא של

כן עשית את השבת שהיא עצמה אינה קדש, אלא הקדושה שורה עליה מלמעלה, מאו"א. אמר ר' אבא, וכך הוא, שכתוב, וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד, הרי שנוכר שבת לבד, וקדוש ה' לבד. אמר לו, א"כ, מי הוא קדוש ה'. אמר לו, הוא הקדושה היורדת מלמעלה, מאו"א, ושורה עליה, על השבת. אמר לו אם הקדושה הנמשכת מלמעלה נקראת מכובד, נראה, שהשבת עצמה אינה מכובדת, וכתוב, וכבדתו. הרי שהשבת עצמה היא מכובדת. אמר ר' אלעזר לרבי אבא, עוזב אותו האדם, כי יש בו דבר חכמה, שאנו אין יודעים אותה. אמרו לו, אמור אתה.

פירוש. שאל אותו, ומהו ומקדשי תיראן, כיון שאתה אומר שסוד השבת הוא בחינת זו"ן, א"כ למה קורא אותם הכתוב בשם מקדשי, כי רק או"א בלבדם נק' קדש. וז"ש, אדכר שבת לחוד וקדוש ה' לחוד. והכיח לו מכאן, כי השבת עצמה היא בחינת זו"ן דלאו איהו קדש מעצמה, אלא משום שנמשכת לה קדושא מלעילא. דהיינו מאו"א עלאין הנק' קדש. ובחי' המשכה מאו"א נק' קדוש ה', שעליו נאמר ולקדוש ה' מכובד.

(פא) פתח ואמר את וכו': פו"א, את שבתותי. את בא לרבות תחום שבת, שהוא (דפריי דף ה' ע"א)

אלפין אמין לכל סטרא, ובג"כ אסגי את שבתותי, פ דא (ג) שבת עלאה ושבת תתאה, דאינון תרין כלילן כחדא, וסתימין כחדא.

(פב) אשתאר (ז) שבת (ח) אחרא דלא אדכר והוה בכסופא. אמרה קמיה: מארי דעלמא, מיומא דעבדת לי, שבת אתקרינא, ויומא לאו איהו בלא ליליא. אמר לה: ברתי, (ט) שבת אנת ושבת קרינא לך, אבל הא אנא מעטר לך (י) בעטרא עלאה יתיר. אעבר כרוזא ואמר, מקדשי תיראו, ודא שבת דמעלי שבתא, (י) דאיהי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ג) יתרו תקל תקלב תרומה רה רטו שיט ויקהל קפב
 בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י קדושים לב ר"ז תמ"ח ד' פה. (ז) ב"ב קפא (תלת שבת) יתרו תקל (תלת דרגין) ויקהל רו גשא ססד (תלת עדונין) פנחס תשצט ר"ז תמ"ז ד' פה. (ג' שביעי) ז"ל ד' מח: (תלת שבת). (ח) לעיל ד לר להלן רמו רג רנב ב"ב קפה קצא קצו ר רכח שמה שעו נח ד סו שסא וירא שכח וישב נו קעא ויחי תקט תקפה בהשמטות ח"א ד' רנט: רסה. ד"י שמות קו בשלח ע עד תטז תיט יתרו תמד תנה תסז תעה תעד תקכו תקמה משפטים ו תרומה ע קנו קסד קסט קעה קפג רו ריג רטו רט רפה רצג שיט שכה תג תנב תקמו תקנח ויקהל קנו קעג קפ קפו קצט רו רכט רלט רמג רנב רנח רעה תנו פקודי מה תקמה תרכז תרעה תרצא תתצ בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י ויקרא קפג צו נו סד אחרי מות רסג שטו תח קדושים יט ל/א לב עט אמור קי קטו קיט קכג בחקותי נו גשא לד אנרא רבא שנח שסג שלח לך יא נו פנחס תצה תקעב תקפג תריח תרכט תרע תשצט תתל תתנד ואתחנן קי עקב כב לא מה כי תצא כ לו ע קיד קכב וילך כו האוינו מה קפו בהשמטות ח"ג ד' ש: שא. שב: שו: ר"ז הקדמה ד' ב. ה: יא. יב. יג. ת"ב ד' יח. ת"ה ד' כ. ת"ו ד' כב. כג. כד. ת"ט ד' כד: תט"ז ד' לא: ת"יח ד' לה. תי"ט ד' לה. תכ"א ד' מה. מו. נא. נד: נה: נו: נז. נח. נט. סב: תכ"ב ד' סה: סו: סז: תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט: ע. תכ"ח ד' עב: ת"ל ד' עג: תל"ו ד' עז: עח. תמ"ז ד' פג: פה. תמ"ח ד' פה: תנ"ו ד' צ: תס"ג ד' צה. תס"ט ד' קה. קט. ת"ע ד' קכו: קלא. ת"ו בהשמטות ד' קמג: ז"ל ד' א: ג. ט. יא: טז: יו. יח. כט: לב. לג. מד. מה. ס. פד: צ: תק"ח ד' קט. קכ. קכא. (ג) בשלח תיט (עטרא דשבת) תרומה קפב רטו בחי"ג צ"ר אמור קטו אנרא רבא שסג ז"ל ד' יו. (כתר שבת). (ט) ר"ז בהקדמה ד' ה: (ירא שבת) תי"ט ד' כד: תכ"ד ד' סט. תכ"ח ד' עב: ת"ל ד' עג: תל"ו ד' עז:

דרך אמת (ה) פ"י שכינה.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

מעטר אותך בעטרה עליונה ביותר. העביר כרוז ואמר, מקדשי תיראו. וזו היא שבת של ליל שבת, שהיא יראה, ושורה בה יראה. ומי היא. ומשיב היינו שהקב"ה כלל ביחד ואמר, אני ה'. אשר אני, ה"ט המלכות, שה"ט ליל שבת. ה' ה"ט ז"א. ובמלות אני ה', נכללו יחד. ואני שמעתי מאבי שאמר כך, ודייק, שהמלה את הוא לרבות תחום שבת. שבתותי, שהוא לשון רבים, היינו העגול, והרבוז שבתוכו, שהם שנים, דהיינו ב' שבתות, וכנגד שנים אלו, יש שתי קדושות, שיש לנו להזכיר, אחת היא ויכולה, ואחת היא קידוש. ויכולו, יש בו שלשים וחמש מלים. ובקידוש שאנו מקדשים יש בו שלשים וחמש מלים, ועולים הכל

של המלכות, כי משום שמוחותיהן כלילין כחדא הן ג"כ פתימין כחדא, ונמצא שאף על פי שהתבונה לפי עצמה בהיותה עתה בשבת פרצוף אחד עם אמא עלאה, אין לה שום פתימא, מ"מ כיון שמוחותיה מאירים בכלליות אחת עם המוחין של המלכות, ע"כ מורגשת הסתימא של המלכות גם במוחין דתבונה.

(פב) אשתאר שבת אחרא וכו': נשארה שבת אחרת שלא נזכרה, והיתה בושה. אמרה לפניו: רבון העולם, מיום שעשית אותי אני נקראת, שבת. ואין יום בלא לילה. אמר לה: בתי, שבת את ושבת קראתיך, אבל, הנה אני (דפו"י דף ה' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

פט

יראה, ושריא ז בה יראה. ומאן איהו. דקב"ה אכליל ואמר, אני ה'. ואנא שמענא מאבא דאמר הכי. ודייק, (ו) את לאסגאה (ז) תחום שבת. שבתותי, (ח) דא (ט) עגולא ורבוץ דלגו, ואינון תרין. ולקביל אינון תרין, אית תרי קדושתי דאית לנו לאדכרא, חד (ט) ויכלו, וחד (ז) קדוש. (י) ויכלו אית ביה (ק) תלתין וחמש (יא) תיבין ובקדושא דאנון מקדשין תלתין וחמש (יב) תיבין, וסליק כלא (יג) לשבעין שמהן דקב"ה וכנסת ישראל אתעטר בהו.
(פג) ובגין דעגולא ורבוץא דא, אינון שבתותי, ק כלילן תרווייהו בשמור,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) ויחי תט תצוה ט ויקהל קצו שכ ת"ז ת"ע ד' ז"ח אחרי ד' מת. תק"ח ד' קד : (פ) (בראשית ב) ב"ב קצו קעט ויקהל רנב פקודי מה פנחס תרכט עקב לו מט ת"ז ת"ו ד' כב : תכ"ב ד' סו : סו : תכ"ד ד' סט. תל"ו ד' עה. תמ"ז ד' פד. ז"ח ד' טו : תק"ח ד' קיט. קכא. (ז) יתרו תקמח ויקהל רנב רנח אמור ככו פנחס תרכט ת"ז תכ"ד ד' סט. תמ"ז ד' פד. (ק) ויקהל רנב. (י) משפטים תקלא תרומה תרכד ויקהל רנז (ע תיבין) תכ פנחס תרכט (ע"ב) תשיג האוינו יד בהשמות ח"ג ד' שו : (ד"י) ת"ז ת"ו ד' כב : תכ"ב ד' סו : (ע"ב) תכ"ד ד' סט. (עב) תל"ו ד' עז : עה. (ע"ב) תמ"ז ד' פד. ז"ח ד' סד : סח : תק"ח ד' קכא. (עב).

דרך אמת (ו) ויקהל רד ע"ב. (ז) שם רז. ובמנחת יהודה דף כד מביא ג"כ בשם התיקונים תקון כ"ג וכ"ה ע"ש ותמצא פירוש מאמר זה. (ח) ח"ב רד. (ט) תקונים תק' כד. (י) ח"א מז. (יא) ובקדושא ג"כ ליה תיבין וכו' בנוסח הקידוש שלנו כי בנו בחרת טעות. (יב) תק' כ"ד סח ותק' מ"ז פו וגט בח"ב רז : ובר"מ ח"ג רעה : ותמצא ר"ת איכלו (השמים) (הארץ ר"ת ו"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

אחרת רק נקודה אמצעית והיא לא נתמעטה רק בעת צמצום ב', לעולם האצילות. ועוד טענה ויומא לאו איהו בלא ליליא. וה"ס נפלא מאד כי טענה, הרי אפילו ביום הראשון כתוב, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, שהיחוד מתגלה על יום ולילה יחד. וא"כ למה לא נזכר לילה בשבת בראשית, כי ביום השביעי דמעשה בראשית לא כתוב לילה. אמר לה וכו', הכוונה היא, שהקב"ה אמר לה, שבת אנת לעתיד באלף השביעי, ביום שכלו שבת ושבת קרינא לך, היינו מיומא דעבדית לך, בעולם א"ק כנ"ל. אבל הא אנא מעטר וכו', היינו שהקב"ה העלה אותה, שתשמש בג"ר של הפרצופין, (כמ"ש לעיל אות מ"א), כי היא נתקנה למלכות דא"י, בל"א, בסוד אורא דלא אתידע, ע"ש. ואו"א ע"י נק' קדש קדשין, ונמצאת גם היא בסוד קדש עלאה. ח"ש אעבר כרוזא ואמר מקדשי תיראו כי בכח תיקונה באו"א עלאין נעשית בסוד מקדש שה"ס מקדשי תיראו. ונמצא עתה שהרויחה המלכות עטרא עלאה, יותר משהיתה לה בעולם א"ק, כי שם היתה משמשת בסיום הספירות במקומה, ועתה עלתה לשמש במקום ג"ר, בא"א

הכל ביחד לשבעים שמות, שהקב"ה וכנסת ישראל מתעטרים בהם.
(פג) ובגין דעגולא ורבוץא וכו' : ומשום שהעגול והרבוץ הזה הם שבתותי, שתיהן כלולות בשמור, שכתוב שבתותי בשמורי. אבל שבת העליון לא נכלל בשמור, אלא בזכור, כי מלך העליון, שהוא בינה, הושלם בזכור. וע"כ נקראת הבינה מלך שהשלים שלו, כי השלום שלו, הוא זכור. ועל כן אין מחלוקת למעלה.

פירוש. אשתאר שבת אחרא וכו', ה"ס המלכות דמלכות, הנק' נקודה אמצעית, שאינה מקבלת מוחין גם ביום השבת, בהיותה סוד המנעולא עצמה, וכל המוחין באים רק בסוד המפתח, שהיא היסוד דמלכות, (כנ"ל אות מ"ב), וכיון שלא קבלה מוחין הוית בכסופא. וז"ש אשתאר שבת אחרא דלא אדכר דהיינו הנקודה האמצעית שלא נזכרה, שלא קבלה מוחין והוה בכסופא והיתה בבושה. אמרה קמיה וכו', היא טענה, הרי מיומא דעבדית לי, דהיינו בתחילת אצילות בעולם אדם קדמון, שבת אתקרינא, היו כל המוחין מושפעים על ידי, כי בא"ק לא היתה מלכות (דפרי דף ה' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

דכתיב תשמורו. דהא שבת עלאה הכא לא אתכליל בשמור אלא (ו) בזכור, דהא מלכא עלאה בזכור אסתיים. ועל דא אקרי (ח) מלכא דשלמא דיליה, ושלמא דיליה זכור איהו. ועל דא לית מחלוקת לעילא.

מסורת הזהר

(ו) ב"ב קפ"ה י בהשמטות ח"א ד' רנט : רסה. ד"י יתרו תקח תקכט תקמו תרומה רטו בהשמטות ח"ב ד' רעו. ד"י ויקרא קפ"ג צו סד קדושים עט אמור פד קכו בחקותי נג פנחס רט תרכט תתכג ואתחנן פג בהשמטות ח"ג ד' ש : ד"י ת"ז ת"ז ד' כב : כג. תכ"א ד' נו. נט. תכ"ד ד' סט : תמ"ז ד' פג : פד. תנ"ה ד' פח : תס"ט ד' קז : ז"ח ד' מד. תק"ח ד' קכ. ת) ב"א רצג בהשמטות ח"א ד' רס : ד"י משפטים קכד תרומה רא ריד שטו שחכ שמא שגד תתכב וילך כו ז"ח ד' סז.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

תריין דע"כ אומר הכתוב שבתותי, לכלול ב' שבתות: שבת עליון שהוא עגולא, ורבוועא שבתוכו, שהוא שבת תחתון שעלה ונכלל בו. והנה המוחין דחכמה נק' ע' שמחן או ע' עטריין, כי עין רומזת לחכמה. ומתוך שאין המוחין הללו מתגלים אלא ע"י עלית השבת התחתון להעליון, נמצאים המוחין מתחלקים על שניהם: חציים לשבת העליון, וחציים לשבת התחתון. ולכן יש בויכלו ל"ה תיבין שהן חצי המוחין שבשבת העליון, ובקדוש עצמו יש ג"כ ל"ה תיבין הרומזות לחצי המוחין שבשבת התחתון. ואלו הם המוחין שכנסת ישראל שהיא המלכות הנק' שבת. מתעטרא בהו.

באו"א עלאין הנק' קדש קדשין, וז"ש הא אנא מעטר לך בעטרא עלאה יתיר.

וזהו שאומר, ובגין דעגולא ורבוועא דא, וכו', כלומר, כיון שהעגולא והרבוועא כלילין יחד בשבתותי, נמצאים גם המוחין דעגולא בבחי' שמור כמו הרבוועא. ואע"פ ששמור מורה על בחינת דין וגבול, שצריכין להשמר ממנו. ובשבת עלאה, שה"ס עגולא אין בו דין, כמ"ש להלן, מ"מ מתוך התכללותו כחדא בשבת דרבוועא, נוהגת גם בעגולא בחינת שמור.

וז"ש, ודא שבת דמעלי שבתא, דאיהי יראה וכו', המלכות נק' יראה, כי עליה היה הצמצום שלא תקבל למדתה, ואינה משמשת באו"י מלמעלה למטה לבחינת עצמה אלא רק באו"ח בלבד. בהיותה מתוקנת במסך ברית וזיע שלא יעבור האור מהמסך ולמטה. (כנ"ל אות נ"ו ד"ה וכלהו ע"ש). ועתה בעליתה לקדש עלאה דאו"א, שריא בה יראה עלאה, כי הו"י"ה עלאה דאו"א שורה בה, וה"ס הלילה של יום השבת שנתקנה עתה כטענתה: ויומא לאו איהו בלא ליליא. וז"ש ודא שבת דמעלי שבתא. ונכללה מדת לילה גם ביום השבת. וז"ש ומאן איהו, מאן איהו היראה דשריא בה, דקב"ה אכליל ואמר אני ה', כי הו"י"ה עלאה דאו"א נכלל בה ואמר אני הו"י"ה. ובכדי לפרש זה. מביא המאמר ששמע מאביו. וביאור הדברים הוא כי תמונת העגול מורה, שהאור מאיר שם באפן שוה בכל מקום ואין שם בחינת דין כלל שיארע משום זה איזה שינוי במדת ההארה. ותמונת המרובע מורה, שיש שם בחינת דינים, שבסבתם יש להבחין בין ימין לשמאל, ובין מורה למערב. וע"כ נבחן הראש שהוא בצורת עיגול כלפי הגוף שהוא ברבוע. כי בג"ר שהוא הראש אין דיגין ובגוף יש דיגין, שבסבתם יש בגוף ימין ושמאל פנים ואחור. וכבר ידעת סוד השבת, שהו"ן עולים ומלבישים לאו"א, שהם בחי' שבת עלאה ושבת תתאה כלילין כחדא, כנ"ל. ושבת עלאה שהוא בחינת או"א, נבחן לבחינת עגולא. ושבת תתאה שהיא בחינת זו"ן שהם בחינת גוף, נבחן לבחינת רבוועא. וע"כ בשבת, הו"ן שברבוועא עולים ונכללים באו"א שהם בחי' עגולא. וז"ש שבתותי, דא עגולא ורבוועא דלגאן, ואינן (דפרי דף ה' ע"א)

דהא שבת עלאה, הכא לא אתכליל בשמור: כי שבת עלאה עצמו נכלל בזכור ולא בשמור, כי מלכא עלאה בזכור אסתיים, ואין בו בחינת דין כלל שיהיה ראוי לומר עליו שמור, כי אין שמור נוהג רק בנוקבא. אמנם מבחינת מה ששבת עלאה נכלל בשבת התחתון נוהג שמור בתריוהו יחד, אבל לא בשבת העליון בפני עצמו.

ושלמא דיליה זכור איהו ועל דא לית מחלוקת לעילא: כי מלכא עלאה ה"ס הבינה דאסתיים ב', שה"ס מאני דכורא. (כנ"ל אות י"ז ע"ש). שזה מורה שאין שם בחינת מחלוקת כלל, דהיינו בלי משהו דין, כי ע"כ נק' בשם

הקדמת ספר הזהר

צא

פד) בגין דתרין שלומות לתתא, חד יעקב, וחד יוסף, ובגין כך כתיב תרי זמני א) שלום שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק דא יעקב * ולקרוב דא יוסף. לרחוק כד"א ב) מרחוק ה' נראה לי א) ותתצב אחותו מרחוק. ולקרוב, כד"א ט) חדשים מקרוב באו.
פה) מרחוק, דא ג) ה) נקודה ו) עלאה דקיימא ז) בהיכליה, ועל דא כתיב

מסורת הזהר

א) (ישעיה נז) יתרו קסט ויקרא שנו מצורע כו אחרי מות שנו בהר כד ר"ז בהקדמה ד' טו : תכ"א ד' מג : תנ"ח ד' קכב : ב) (ירמיה לא) וירא מה תצו ויחי כב שמות קצט משפטים תקעג ויקרא שנו צו קצב אחרי מות מ קמד שלח לך שי שיו פנחס תרצ ר"ז תכא ד' מג : ז"ח ד' עז. ג) (שמות ב) ויחי קסא שמות קצט משפטים תקעג אחרי מות סג אמור רסא שלח לך שיו ז"ח דף לה. ד) (דברים לב). ה) ב"א קז ויצא רט תרומה תקפג תצוה ח יט ויקהל קסד קפו שכה שלח שסז פקודי לח תסז אמור קסה פנחס תשסז ר"ז תכ"א ד' מה : סא : סב. ת"ל ד' עג. עז. תל"ו ד' עח. תל"ז ד' עח. ז"ח ד' א : ו : מט. : סד : סט : ע. ו) ב"ב קסד ויצא רט בהשמטות ח"א ד' רט : ד"י תרומה תרנו ויקהל קא קפב קפט קצו שיב שיט תא תכב פנחס תרעא תרפו ואתחנן פו פט ר"ז בהקדמה ד' טו : תכ"ב ד' סג : תל"ז ד' עח. ז"ח ד' א : ו : מט : סד : סח : עא. עב. עג : ז) ר"ז ת"ה ד' יט. ת"יח ד' לו : תכ"ח ד' עב : תכ"ט ד' עב : ז"ח ד' מט.

דרך אמת יג) תצוה ק"פ ע"א תמצא פ"י נקודה דקיימא גו היכליה ע"ש.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

של יעקב, בבחינת רחוק, והזווג התחתון שהוא שלום של יוסף, נק' קרוב, כי הוא מקובל לו בלי לבוש, ולא עוד, אלא שע"י הקומה שלו דחסדים יוכל לקבל גם חכמה. (כנ"ל אות י"ד) וז"ס הכתוב, שלום שלום לרחוק ולקרוב, שהם ב' שלומות : דיעקב ויוסף, הנוהגים תמיד בזווג דגדלות של הזו"ן. ואלו תרין שלומות, שהם בזו"ן הנבחנים לסוד רבועא, הרי יש בהם מחלוקת, והם מסתיימים בה' שה"ס נוקבא. משא"כ מלכא עלאה שה"ס בינה המסתיימים בי' שה"ס דכורא, ואין בהם מחלוקת, ואפילו ענין רחוק וקרוב אינו נוהג ביניה עצמה, בהיותה בחינת ג"ר, וג"ר יכולות לקבל חכמה בקרוב, כלומר, שאינן צריכות ללבוש חסדים כלל, והן מקבלות חכמה בלי חסדים. וזה שרומז לעיל, דמלכא עלאה הוא מלך שהשלום שלו, ואין בו ב' שלומות כמו בזו"ן.

פה) מרחוק דא נקודה וכו' : מרחוק, זו היא הנקודה העליונה העומדת בהיכלו. ועל זו כתוב, תשמורן, שנכללת בשמור. ומקדשי תיראון, זו היא הנקודה העומדת באמצע, שיש לפחד מפניה יותר מכל, כי עונשה מיתה. והיינו שכתוב, מחלליה מות יומת. מי הם מחלליה, הוא, מי שנכנס לתוך החלל של העגול והרבוע, למקום שאותה הנקודה. שורה, ופוגם

בשם עגולא. (כנ"ל ד"ה ובגין). אבל שבת תחתון ה"ס מ"ה, דאסתיים בה' וע"כ אית בה מחלוקת, דהיינו ימין ושמאל, וע"כ נק' רבועא.

פד) בגין דתרין שלומות וכו' : כי שני שלומים יש למטה. אחד הוא יעקב. שהוא ת"ת. ואחד הוא יוסף, שהוא יסוד. ומשום זה כתוב, שתי פעמים שלום : שלום שלום לרחוק ולקרוב. לרחוק זהו יעקב, ולקרוב, זהו יוסף. לרחוק הוא כמו שאתה אומר, מרחוק ה' נראה לי. וכן ותתצב אחותו מרחוק, ולקרוב, הוא כמו שאתה אומר, חדשים מקרוב באו. פירוש. בגין דתרין שלומות לתתא וכו', לתתא היינו בזו"ן, שיש בו בחי' יעקב, שהוא ת"ת, ויש בו בחינת יוסף שהוא יסוד. וזה רומז על ב' בחי' זווג שיש בזו"ן, כי שלום ה"ס זווג. כי יש בו זווג עליון להמשכת קומת חכמה, ויש בו זווג תחתון להמשכת חסדים, והעליון ה"ס יעקב והתחתון ה"ס יוסף.

ונתבאר לעיל (אות י"ד ד"ה קיימא), שאין ז"ת יכולות לקבל קומת החכמה בלי חסדים, וע"כ נבחנת קומת החכמה בזו"ן שהיא רחוקה מהם, שהרי לא יוכלו לקבל אותה רק ע"י התלבשות בחסדים וז"ס מרחוק ה' נראה לי, כי קומת החכמה רחוקה ממנו והוא צריך ללבוש בכדי לקבלה. וע"כ נקראת בחי' השלום (דסרי דף ה' ע"ב *) דף ו' ע"א)

תשמורו אתכליל בשמור (ח) ומקדשי תיראו, דא (ט) נקודה ר דקיימא באמצעייתא, דאית לדחלא ש מנה יתיר מכלא, דענשיה מיתה, והיינו דכתיב (י) מחלליה מות יומת. ה מאן מחלליה, מאן (כ) דעאל לגו (יד) חלל דעגולא ורבושא, לאתר דההוא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) ת"ז תכ"ד ד' סט. לעיל אות פ. (ט) ויחי תט ר נ"א דקיימא ל"ג. ש נ"א מנה ל"ג. ת נ"א מאי. תמה בהשטות ח"א ד' רס : ד"י תרומה תקסז ויקהל קב קסד פקודי לה מא פנתס תשו ת"ז בהקדמה ד' טו : ז"ח ד' ב. ה. ז. מט. : י (שמות לא) ת"ז בהקדמה ד' יב. ת"ט ד' כד : תי"ח ד' לו : תכ"א ד' נז. ת"ל ד' עג. תל"ו ד' עז : תל"ז ד' עח. תנ"ו ד' צ : (כ) ת"ז תי"ח ד' לו : תכ"א ד' מה : ת"ל ד' עג : תל"ו ד' עז :

דרך אמת (יד) תקונים תקון כ"ג כ"ד וכ"ה ובתקון ל' תמצא פי' יותר מבואר.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

ומקדשי תיראו, דא נקודה דקיימא באמצעייתא : הוא בחינת עצם המנעולא שנתקנה באו"א עלאין בסוד אוירא דלא אתידע, שה"ס הנקודה האמצעית. המשמשת רק בא"ק, ולא בעולם האצילות וע"כ לית השגה תפיסא באו"א עלאין שהם ג"ר דבינה, וכל החכמה המושפעת בעולם האצילות היא רק מו"ת דבינה הנקראות ישסו"ת, ששם משמש המפתחא הנק' נקודה בהיכליה (כנ"ל בדיבור הסמוך). ומתוך שנתקנה באו"א עלאין היא נקראת ומקדשי, (כנ"ל אות מ"א ד"ה וטעם), וע"כ שריא בה יראה ע"ש. וז"ש ומקדשי תיראו דא נקודה דקיימא באמצעייתא. וז"ש, מאן מחלליה, וכו' : כבר ידעת, שעגולא הוא או"א, ורבושא הוא זו"ן המלבישים לאו"א ונכללים גו עגולא, והמלכות דאו"א ה"ס הנקודה שבתוכם, ויש במלכות הזו ב' בחינות. שהן מנעולא ומפתחא, שהמפתחא נק' נקודה בהיכליה, והיא רק בחינת יסוד שבמלכות, והיא משמשת רק בישסו"ת. והמנעולא היא מלכות שבמלכות, שהיא נקודה אמצעית ממש, והיא משמשת רק באו"א עלאין, (כנ"ל בדיבור הסמוך). וז"ש מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבושא כלומר, לבחינת מלכות דאו"א שהיא חלל, דאוירא דילה לא אתידע. לאתר דההוא נקודה שריא, כלומר, למקום הנקודה דאמצעייתא, ופנים ביה. דהיינו שרוצה להמשיך אור לתוך החלל שלה מות יומת כי אסור להמשיך בה שום אור. ועל דא כתיב תיראו דהיינו ומקדשי תיראו דכתיב, דקאי על נקודה דאמצעייתא. וז"ש, וההיא נקודה וכו', הנקודה בעצם נק' אני, ואו"א הם הוי"ה דשריא עלה דהאי נקודה, כי ע"כ הם סתים עלאה דלא אתגליא, דלית מחשבה תפיסא בהם כלל.

ות

ופגם אותה, מות יומת, ועל זה כתוב, תיראו. והנקודה ההיא נקראת, אני. ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא נגלה, והיינו הוי"ה. ואני והוי"ה, הכל אחד. ירדו ר' אלעזר ור' אבא מחמוריהם, ונשקוהו. אמרו : ומה כל החכמה הזו שישנה תחת ירך, ואתה מחמר אחרינו. אמרו לו, מי אתה, אמר להם, אל תשאלו מי אני, אלא אני ואתם נלך ונעסוק בתורה. וכל אחד יאמר דברי חכמה, להאיר את הדרך.

פירושו. מרחוק דא נקודה וכו', ה"ס המפתחא שממנו מושפעת החכמה דל"ב נתיבות. (כנ"ל ח"ב ע"ש). וה"ס הב, דבראשית המכונה נקודה בהיכליה, שמשם קומת החכמה לזו"ן בעת שהזו"ן עולים ומלבישים לאו"א עלאין, כי אז נכללים ב' השבתות שבת עליון, ושבת תחתון ביחד, ועליהם נאמר מרחוק ה' נראה לי, כי אין הזו"ן יכולים לקבלה זולת בלבוש החסדים (כנ"ל בדבור הסמוך). וז"ש מרחוק, דא נקודה עלאה דקיימא בהיכליה שאלו החו"ב הנק' נקודה בהיכליה, מכונים שהם מרחוק אל הזו"ן, וצריך ללבוש החסדים מעלמא תתאה שה"ס מ"ה המסתיימים בנוקבא. (כנ"ל אות ט"ז ד"ה בגין) ועל דא כתיב תשמורו אתכליל בשמור כיון שנצרך לזווג התחתון דמ"ה דאסתיים בנוקבא הנק' שמור, הרי גם קומת החכמה נכללה בשמור, ולפיכך כתוב עליהם את שבתותי תשמורו, וגם השבת העליון הנכלל בזו"ן, נכלל במדת השמור, ולא בזכור כי הם בהכרח בנוקבא מסתיימים, כדי לקבל קומת החסדים, כמבואר, ורק מלכא עלאה, שהוא חו"ב בפני עצמו, המקבלים חכמה מקרוב, דהיינו בלי לבוש החסדים, הם נבחנום שבזכור מסתיימים, ונק' זכור ולא שמור.

(דפוי דף ו' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

צג

א ל נקודה ב שריא ופגים ביה מות יומת, ועל דא כתיב (ז) תיראו. וההיא נקודה אקרי (ז) אני, ועלה שריא ההוא דסתים עלאה דלא אתגליא, והיינו הוי"ה וכלא חד. נחתו ר"א ור' אבא ונשקוהו. אמרו, ומה כל חכמתא דא אית תחות ידך.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (בחלל דילה), ת"ז סוף תי"ח ד' לו : תכ"א ד' מה : תל"ו ד' ע"ז. (ז) לעיל אות ט. (ז) יתרו תקט.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

אצלו, ורואה את רוממותה, וזה נקרא גילוי נשמת צדיקים. והנה נשמה זו שבאה לסייע לר"א ור"א, היתה נשמת ר' המנונא סבא, שהיא נשמה מאד נעלה ואין קץ לרוממותה. והיא בחינת אור יחידה. אמנם בתחילה באה אליהם בדרך עיבור ולא הכירו בה יותר רק במדתו של טעין חמרי, שפירושו הפשוט הוא. בעל חמורים. שאומנותו היא להעביר נוסעים על חמוריו ממקום למקום. והוא עצמו הולך כרגל לפני חמוריו ומוליכם. וע"כ נק' טעין חמרי, שמוליך חמורים. ובלשון חז"ל נק' חמרין. שרובן רשעים, והיא הצורה הנמוכה ביותר. ור"ש רבי אבא נפתח פתחין דאורייתא, דהא שעתא ועדנא הוא לאתקנא בארחון, דהיינו לפתוח את צנורות הנשמה ע"י פתיחת שערי סודות התורה. בכדי שיתקנו בדרך ה' שהולכים בו. וביאר רבי אלעזר הפסוק של שבתותי תשמורו. מבחינת המדרגה שהיא עומד בה. דהיינו ממוחין דישסו"ת, שה"ס למחמי לחמורי, כנ"ל. וע"כ ביאר, ששבת עצמה היא בחינת זו"ן שאינם עוד בבחינת קדש, אלא שהם ממשיכים מקדש, דהיינו מוחין דישסו"ת, שהזו"ן ממשיכים ביום השבת. ועל המוחין האלו דרשו את הכתוב ומקדשי תיראו. כי החכמה הבאה מבחינת מוחין תתאין דישסו"ת לזו"ן, עוד נוהגת בהם יראה. (כנ"ל במאמר מי ברא אלה אות ז' ד"ה וזה אמרו). כי הם עוד עומדים לשאלה. וע"כ יש בקודש ההוא בחינת יראה.

וכאן סייע אותם ההוא דטעין חמרי אבתרייהו, וגילה בהן סוד מוחין דחיה. כי את שבתותי תשמורו ביאר על שבת עליונה ושבת תחתונה הבאים ביחד ע"י עלית זו"ן למקום אר"א ונעשים הזו"ן עצמם קודש בסוד רבועא כגו עגולא. ועליהם לא נאמר יראה, כי אם תשמורו לבד. כי המוחין דחיה דוחין כל החיצונים, וכל דינין מתעברין מינה ביום השבת, ומבחינה זו אין שם יראה, והכתוב ומקדשי

וזה אני הוי"ה. וכלא חד שהם נחשבים לאחד. כי ע"כ נק' גם הנקודה בשם אר"א. דהיינו ומקדשי תיראו, שעצם הנקודה נבחת לקדש, כמו אר"א. כי הם אחד.

ור"ש, נחתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקוהו: בכדי להמשיך ביאור המאמר שלפנינו, מוכרח אני לגלות יותר הענין הזה של ההוא דטעין חמרי. ותדע שהאי אורחא דאזלי ר' אלעזר ור' אבא, אינו כפשוטו, אלא ה"ס אורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום (משל"ד). ואמרו, שהלך לראות את ר"י בר"ש בן לקוניא חמרי, יש בזה רמז לשיעור המדרגה שהיו עומדים בה אז. כי הז"א יש לו אר"א של עצמו, שהם אר"א עלאין. גם יש לו אר"א של אשתו, שהם ישסו"ת. ותחילה משיג הז"א לאר"א של הנוקבא שלו שהם ישסו"ת, דהיינו הנק' מוחין דנשמה. ואח"כ עולה למדרגה יותר גבוהה ומשיג לאר"א של עצמו, שהם אר"א עלאין הנק' מוחין דחיה. והנה הצדיקים ההולכים במדרגות הם מרכבה לז"א. וכיון שההוא אורחא דאזלי ביה ר' אלעזר ור' אבא היה במוחין דנשמה, ע"כ בא הרמז, שר"א הלך לראות לחמורי, דהיינו לאר"א של הנוקבא שלו שהיא מוחין דנשמה. והענין ההוא דטעין חמרי אבתרייהו ה"ס הסיוע לנשמות הצדיקים, הנשלח להן ממרומים בכדי להעלותן ממדרגה למדרגה. כי לולא הסיוע הזה שהקב"ה שולח לצדיקים, לא היו יכולים לצאת ממדרגתם ולהתעלות יותר למעלה. ולכן שולח הקב"ה לכל צדיק וצדיק נשמה גבוהה ממרומים, לכל אחד לפי מעלתו ומדרגתו, המסייעת לו בדרכו. והנה בתחילה אין הצדיק מכיר את הנשמה ההיא כלל, ונדמה לו שהיא נשמה נמוכה ביותר שנתלחה עמו בדרכו. והוא נק' עיבור נשמת הצדיק, כלומר, שהנשמה של מעלה עוד לא גמרה הסיוע שלה, וע"כ אינה ניכרת כלל מי היא. אלא אחר שגמרה כל הסיוע שלה. והביאה את הצדיק למדרגה הרצויה, הנה אז ניכרת (דפ"י דף ו' ע"א)

ואת טעין אבתרין. אמרו ליה מאן את, אמר לון ג לא תשאלון מאן אנא, אלא
 אנא ואתון ד ניזל ונתעסק באורייתא, וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא.
 פו) אמרו ליה, מאן יהב לך למיזל הכא ה למהוי טעון בחמרי ו אמר לון,
 יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון, בכ"ף וסמ"ך, לאתקשרא ז בהדאי. טו) כ"ף, לא
 בעא לאסתלקא ולאקשרא, פ בתר דלא ט יכלא למהוי רגעא חדא אלא ביה.
 טז) סמ"ך, לא בעא כ לאסתלקא, בגין טז לסעדא לאינון דנפלין, דהא בלי סמ"ך
 לא יכלין למהוי.

פו) יו"ד אתא לגבאי יחידאה, נשיק לי, וגיפף לי, בכה עמי ואמר לי,
 ברי מה אעביד לך, אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה טבין ואתוון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג נ"א לא תשאלו. ד נ"א נוזל. ה נ"א ולמהוי. ו נ"א
 מן, אמר לון, עד בהדאי ל"ג. ז נ"א בהדאי כדא.
 ח נ"א לבתר, נ"א באתר, ונ"א בכתר (אה"ל). ט נ"א
 יכיל (אה"ל). י נ"א בה (אה"ל). כ לאסתלקא בגין
 ל"ג (אה"ל).

טו) ואתחנן קמו קנד עקב כב כי תצא צה אורא זוטא
 נג עח רנ"ז תס"ט ד' קה : קו. ת"ע ד' קכ. לעיל לב.
 טז) ויגש ה פנחס תחיה כי תצא צ לעיל לא. טז) פנחס
 תשכ בח"ג צ"ר לעיל כת. טז) לעיל כת.

דרך אמת טו) והיה מחבק אותי.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

כי הרגישו בעצמם שעדיין אינם מכירים
 אותו לגמרי, (כנ"ל בדיבור הסמוך), כי עוד
 לא נגמר תפקיד סיועה של הנשמה. וע"כ
 הפצירו בו שיגלה את שמו. אמנם השיב להם,
 שלא ישאלו לשמו, כי עוד צריכים לגילויים
 של רוין דאורייתא, כלומר, שהאורח עוד לא
 מתוקן לגמרי, וז"ש להם אלא אנא ואתון ניזל
 ונתעסק באורייתא, כי אתם עוד צריכים
 לי לסייע אתכם בעסק התורה וכל חד יימא
 מלין דחכמתא לאנהרא אורחא, כי צריכים
 עוד להאיר את הדרך, כי עדיין לא באנו
 למחוז הפצנו.

פו) אמרו ליה מאן וכו' : אמרו לו,
 מי נתנך ללכת כאן, להיות מוליך חמורים.
 אמר להם, ה' עשתה מלחמה בשתי אותיות
 בכ' ובס', כדי שיבאו להתקשר עמי. הכ'
 לא רצתה להסתלק ממקומה ולהתקשר עמי,
 מאחר שאינה יכולה להיות רגע אחד אלא בו,
 בכסא (כנ"ל אות ל"א). הפ' לא רצתה להסתלק
 ממקומה. משום שצריכה לסמוך את אלו
 הנפלים (כנ"ל אות כ"ח) כי בלי סמך אינם
 יכולים להיות.

פו) יוד אתא לגבאי וכו' : היוד באה
 אלי יחידה. נשקה אותי, וחבקה אותי, ובכתה
 עמי

ומקדשי תיראן, ביאר להם על נקודה
 דאמצעייתא המשמשת בג"ר דאור"א. דהיינו
 ג"ר של מוחין דחיה, שבה לית השגה תפיסא
 כלל, ובה אית יראתה.

ובזה גמרה הנשמה את תפקידה כי הביאה
 אותם להשגת מוחין דחיה, ואז זכו לגילוי
 נשמת הצדיק, כי עתה הכירו את ערכה
 של אותה הנשמה. וע"כ נחתו רבי אלעזר
 ורבי אבא ונשקדו כי השגת המעלה
 מתבארת בפעולת נשיקה. אמנם באמת עוד לא
 נגמר תפקידה של הנשמה ההיא, כי עוד
 היה לה לסייע אותם בהשגת אור היחידה,
 כמ"ש לפנינו, אלא כיון שהשגת חיה בלבדה
 היא מדרגה שלמה בפני עצמה, לפיכך נבחן
 שהנשמה נתגלתה להם בשיעור זה. וז"ס
 שחשבו אותו עתה שהוא בריה דרב המנונא
 סבא ולא רב המנונא סבא עצמו. והוא כי
 רב המנונא סבא הוא בחינת יחידה ובנו הוא
 בחינת חיה. וע"כ לפי שלא השיגו עתה רק
 בחי' חיה, ע"כ עוד טעו בו וחשבו שהוא בנו
 של רב המנונא. אמנם להלן אחר שהודיע להם
 סוד הכתוב של בנייהו בן יהודע, שהוא גילוי
 מדרגת יחידה, או נגלה אליהם בשלמותו,
 וראו כי הוא רב המנונא סבא עצמו.

וז"ש, אמר לון לא תשאלון מאן אנא :

(דפו"י דף ו' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

צה

טמירין עלאין יקירין, בתר כן איתי לגבך, ואנא אהוי סעיד לך, ואתן לך
(ק) אחסנתא דתרין אתוון עלאין, יתיר מאלין דאסתלקו, דאינון (ר) יש, יו"ד עלאה,

מסורת הזהר

(ק) אורא זוטא סט. (ר) לך רפא ויצא רט רלב ויחי תרפח תרומה תשלט פנחס תקה תתסה רנ"ז תס"ה
ד' צו : בהשמטות ת"ד ד' קא :

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

יכולה לירד ממקומה דהיינו ממדרגת ישו"ת
שהיא קומת נשמה. אפילו רגעא חדא, כי אי
אפשר לעשות הפסקה במדרגות. והס' לא בעא
לאסתלקא בגין לסעודא לאינון דנפלין דהא
בלי סמך לא יכלין למהוי, כי סוד הס'
הוא עצם המוחין שהנשמה מקבלת מחב"ד חג"ת
דא"ר. שהם מושפעין לזו"ן בעת קטנותו.
וסומכין אותם שלא יפלו מאצילות לחוץ.
(כנ"ל אות כ"ח ד"ה דאית גו"ש). וע"כ צריכה
להיות יבקבע במקומה בלי שינוי. והענין הוא.
כי המדרגות קבועות הן, ורק הנשמות מקבלות
שינוים בעת הליכתן ממדרגה למדרגה. ולפיכך
לא רצו המוחין של הנשמה להתחבר עם ה'
שהיא קומת החכמה ולהתקשר בנשמת רב
המנונא סבא בעת ירידתה לסייע לר"א ור"א.
כי היו צריכים לבנין והמשכת מוחין על
הסדר מחדש. החל בעיבור וכו' עד קומת חיה.
ו"ש באות פ"ו יוד אתא לגבאי יחידא
וכו', כלומר, שבאה אלי בלי המוחין דחב"ד
חג"ת דא"ר. הנק' ס' (כנ"ל בדיבור הסמוך).
ונודע שקומת חכמה אינה יכולה להתלבש
בלי קומת חסדים הנמשכת מהס' כנ"ל. ו"ש
כיון שהי' באה יחידא בלי קומת חסדים
ע"כ נשיק לי, וגפיף לי, ובכה עמו, ואמר
לי, ברי מה אעביד לך. כלומר, שנשיק
לו וגפיף לו כי רצתה להתלבש בלי חסדים.
וע"כ בכתה עמו ואמרה ברי מה אעביד לך,
הרי אין לי שום תחבולה להתלבש בך.

ו"ש. אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה
טבין ואתוון טמירין וכו': כלומר, ע"כ אני
מוכרחת להסתלק עכשיו, ואתה תבא בסוד
העיבור, כדי שתבנה מעצמך בכל הבחינות
של עיבור יניקה מוחין מחדש, ואז אחזור
אליך במוחין שלמים ומלאים מכל. ותדע
שמטעם זה המובא כאן, נוהג כך בכל מדרגה
חדשה, כי כל אימת שהאדם צריך לקבל
מדרגה חדשה, הוא מחויב לבא להסתלקות
המוחין הקודמים ולהתחיל מחדש לקנות בחינת
נפש הנק' עיבור ואח"כ יניקה שהוא סוד
אור הרוח וכו', כמו שלא היתה לו שום מדרגה
מעולם

עמי, ואמרה לי: בני, מה אעשה לך, אבל
הנה אני מסתלקת, ומתמלאת מכמה דברים
טובים, ואותיות נסתרות עליונות ויקרות,
ואח"כ אבוא אליך, ואני אהיה עוזרת לך. ואתן
לך נחלת שתי אותיות, שהן יותר עליונות
מאלו שנסתלקו, שהן י"ש, י' עליונה, וש'
עליונה, שהן יהיו לך אוצרות מלאים מכל.
ומשום זה, בני, לך והיה מחמר אחר חמורים.
ועל כן אני הולך בכך.

פירוש כבר ידעת, שסוד טעין חמרי ה"ס
עיבור נשמת הצדיק, הבאה לסיוע להולך
בדרכי ה', לצאת ממדרגתו ולבא למדרגה
יותר חשובה, כדוגמת החמרים המסיעים אנשים
ממקום למקום על חמוריהם. והנה בעת ההיא
גם הצדיק נופל ממדרגתו הקודמת ובא לבחינת
עיבור של מדרגה חדשה כמו בחינת הנשמה
שבאה לסייע לו, ובחינת עיבור פירושו
הסתלקות מוחין. וזה שרצו לדעת ממנו, איך
סיבב הקב"ה שאתה באת בעיבור אלינו,
שעייז באנו להסתלקות המוחין. ו"ש מאן
יהב לך למיזל הכא, למהוי טעין בחמרי.

ו"ש, אמר לון, יו"ד עבד קרבא בתרין
אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא בהדאי, י'
ה"ס חכמה. כנודע. ומדרגת המוחין דנשמה נק'
כס, מלשון כסא הכבוד. והוא משום שהמוחין
דחכמה באים בה בלבוש וכיסוי ואינם מגולים.
ובעת הגיע הזמן להשגת המוחין דחיה שהיא י'
דהוי"ה, שהיא המדרגה שבאתי לזכותכם בה.
הנה באמת רצתה החכמה לקשר בי גם המוחין
דכ"ס, שהם המוחין דנשמה שהיתה בכם מקודם
לכן, והי' עבד קרבא עמהם, אמנם כ"ף לא
בעא לאסתלקא ולא תקשרא בתר דלא
יכלא למהוי רגעא חדא אלא ביה, פירוש
כי המלכות דעליון המתלבשת בתחתון ה"ס
כ', (כנ"ל במאמר רב המנונא סבא ד"ה ולפיכך
ע"ש). ונתבאר שם שבעת שרצתה הכ' לירד
מעל הכסא אזדעזעא הכסא וכלהו עלמין
אזדעזעו למנפלא. כי כל התקשרות המדרגות
זו בזו מראש האצילות עד סוף העשיה היא ע"י
מלכות דעליון המתלבשת בתחתון, וע"כ אינה
(דטו"י דף ו' ע"א)

(ט) ושי"ן עלאה, למהוי לך (ח) אוצרין : מלייא מכל, ובג"כ ברי, זיל והוי טעין חמרי. ועל דא אנא אזיל בכך.

(פח) חדו ר' אלעזר ור' אבא ובכו, ואמרו: זיל רכיב, ואנן נטעין אבתרך. אמר לון, ולא אמרית לכון דפקודא דמלכא איהו, עד דייתי מ ההוא דטען חמרי. אמרו ליה, הא שמך לא אמרת לן, אתר בית מותבך מאי הוא. אמר לון, אתר בית מותבי איהו טב נ ועיילא לגבאי, ואיהו (א) מגדל חד (ב) דפרח באוירא, רב ויקירא. ואינון דדירין ביה בהאי מגדלא, קביה וחד מסכנא. ודא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) פנחס תקפג תשצה תתעד ואתחנן נד בהשמטות ח"ג ד' שו: ד"י לעיל כד. (ת) לך רפא. (א) להלן קמג ב"א תעא לך תסו יתרו ריג שלח לך קלו קנא ר"ז תי"ג ד' כט: (ב) יתרו תקיג משפטים קנ שלח

ל ג"א מליין מכלא. מ איהו כצ"ל (אה"ל). נ ג"א ועילאי. ס ג"א ואיהו דפרח.

לך קמה ר"ז תכ"א ד' מג. ז"ח שה"ש ד' טו. ע.

דרך אמת (ט) ר"ל קלים וחמורים.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

עייילא הוא מלשון דפליג בעלויא, שפירושו ערך (קדושין מב:).

פירוש. עתה שהכירו גודל מעלתו, לא יכלו לסבול בחינת העיבור שלו לצרכם, וע"כ אמרו לו, כי עתה שכבר השיגו המוחין, א"כ די לו, והוא יכול לצאת מבחינת העיבור, ואם אולי יש להם עוד מה להשלים, יוכלו בעצמם להיות בעיבור, ולמה לו לסבול בשבילם. וז"ש זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך.

ולא אמרית לכון וכו' עד דייתי ההוא דטען חמרי: הכוונה היא במה שאמר להם מקודם לכן, שלא ישאלו לשמו משום שצריכים עוד לגילויים של רוזן דאורייתא. ורמזו להם כאן עוד, כי הכוונה היא על בחינת יחידה שחסר להם, שה"ס קבלת פנים של המלך המשיח (כנ"ל אות פ"ה ד"ה ובוזה) וזה הרמז עד דייתי ההוא דטען חמרי, שמלך המשיח ה"ס עני ורוכב על החמור. (זכריה ט'). וז"ש דפקודא דמלכא איהו עד דייתי ההוא דטען חמרי, כי מצוות המלך היא עליו, לסייע להם עד שיזכו לאור היחידה.

וז"ש, הא שמך וכו': כיון שלא אמרת לנו את שמך, שהוא משום שעוד לא השגנו ממך מה שצריך לנו להשיג כנ"ל, א"כ עכ"פ תוכל לומר לנו אתר בית מותבך, דהיינו מקום מדרגתך, שבוה נדע עכ"פ מה שחסר לנו מלהשיג ממך. אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי, כלומר, מקום מדרגתי הוא טוב ונשא לגבי המדרגה שאני

עומד

מעולם. וז"ש ובגין כך ברי, זיל והוי טעין חמרי כי בשביל שאי אפשר להמשיך כלום מהמדרגה הקודמת, ע"כ אתה צריך לבחין עיבור מחדש, הנק' טעין חמרי.

וז"ש, אחסנתא דתריין וכו', ה"ס המוחין דחיה, הנקרא אחסנתא דאו"א, וכן נקראים י"ש, כי י' היא חכמה והש' היא בינה. שהן ודאי חשובות יותר מאינון המוחין דנשמה שנסתלקו. וה"ס הכתוב להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא (משלי ח'). וז"ש למהוי לך אוצרין מלייא מכל. דהיינו בשיעור הכתוב ואוצרותיהם אמלא.

(פח) חדו ר' אלעזר וכו': שמחו ר"א ור' אבא, ובכו, ואמרו: לך רכב על החמור ואנחנו נהיה מחמרים אחריו. דהיינו שיהא ירכב, והם יוליכו החמור. אמר להם: ולא אמרתי לכם שהיא פקודת המלך עד שיבוא אותו המוליד חמורים. רומז על המשיח, שנאמר עליו עני ורוכב על החמור. אמרו לו, הנה את שמך לא הגדת לנו, מקום מושבך איפא הוא. אמר להם, מקום מושבי הוא טוב ורב ערך אצלי, והוא מגדל אחד הפורח באויר, הרב והלקר, ואתם הגרים במגדל הזה, הם הקב"ה ועני אחד. וזה הוא מקום מושבי, והגליתי משם, ואני מחמר אחר חמורים. הסתכלו בו רבי אבא ור' אלעזר, והיו מוטעמים להם דבריה, שהיו מתוקים כמן וכדבש. אמרו לו, אם תאמר לנו שם אביך, ננשק את עפר רגליך. אמר להם ולמה זה, אין דרכי בכך להתגאות בתורה.

(דט"ז דף ו' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

צו

הוא אתר בית מותבי, וּגְלִינָא מתמן, ואנא טעין חמרי. אשגחו רבי אבא ור' אלעזר ביה, ואטעים לון מלוי דהוו מתיקין כמנא ודובשא. אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא, ננשיק עפרא דרגלך, אמר לון, ואמאי, לאו אורח דילי בכך לאתגאה באורייתא.

(פט) אבל אבא דילי הוה דיוריה (ג) בימא רבא, ואיהו הוה (ד) חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא, והוה רב ויקירא ועתיק יומין,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) וארא קסט בשלח קסד אחרי מות שצח כי תצא
טו (ימא דאורייתא) ת"ז תכ"א ד' מג. נט : (ימא
דאורייתא) זחר חדש ד' לב : תק"ח ד' קד : לעיל מ. ד) כי תצא (נונא רבא) תקוני זחר תכ"א ד' מג.

ע נ"א ועלינא.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

גם כן, שהוא יתגלה רק בגמר התיקון. ורב המנונא יצא מהזווג הנעלם ההוא שבעתיק יומין, זע"כ קורא אותו בשם אבא דילי, וז"ש אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא כלומר, שנזדווג עם המלכות הנקראת ימא רבא. ושמה תאמר, הרי כל הפרצופין מזדווגין על המלכות, לזה אומר ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא כלומר, שהוא בחינת זווג של שער הנון, שהוא מזדווג עם ימא רבא מכל הבחינות שבה. מכתר עד מלכות, דהיינו מסטרא דא לסטרא דא, לרבות גם על המלכות דמלכות. וז"ש וזהו רב ויקירא ועתיק יומין כי הוא נק' בשם עתיק יומין. וממנו ולמטה אין הזווג הגדול הזה במציאות.

וז"ש עד דהוה בלע כל שאר נונין דימא: כי הזווג הגדול הזה בולע בתוכו כל הזווגים והנשמות שבכל העולמות כולם. כי כולם נכללים ומתבטלים בו כנר בפני האבוקה. ומבחינת התכללות זו, נק' אז כולם בשם נונין.

וז"ש ולבתר אפיק לון חייך וקיימין מליין מכל טבין דעלמא: היינו אחר תיקונים גדולים הבאים לאחר הזווג הזה, חוזר ומוליד כל אלו המאורות והנשמות שבלע אותם בעת הזווג, והם חיים וקיימים לנצח, כי כבר נתמלאו מכל טבין דעלמא מכה שבלע אותם ע"י הזווג הגדול שלו.

וז"ש, ושאפ ימא וכו' כי כל הזווגים שמעתיק יומין ולמטה באים בבחינות התלבשות הספירות זו בזו, שהתלבשות אלו נבחנות כמו הפסקות בדרך הזווג עד שהטפה באה ליסודות דוינ. משא"כ בזווג הגדול הזה דעתיק

עומד בה עכשיו. כי עתה גם ממני עצמי הוא נפלא מהשגתי. וז"ש, מגדל חד וכו': מגדל זה, ה"ס היכל המשיח, וז"ש דדירין ביה קב"ה וחד מסכנא. כי המשיח ה"ס עני ורוכב על החמור. ומה שמכנהו רב ויקירא, הוא, כי סתם מגדל הפורח באויר, הוא בינה. אבל כאן דקאי על היכלו של המשיח, ע"כ מציין אותו בשם מגדל חד דפרח באוירא רב ויקירא. וז"ש, ודא הוא אתר בית מותבי וגלינא מתמן ואנא טעין חמרי: מקום מושבי הוא במגדל, אבל עכשיו הוא נפלא ממני, כמו שאמר מקודם לכן, שהוא טב ועיילא לגבאי. כי גלינא מתמן ואנא טעין חמרי.

(פט) אבל אבא דילי וכו': אבל מקום מגורי אבי, היה בים הגדול. והוא היה דג אחד, שהיה מסבב את הים הגדול מעבר לעבר. והיה גדול ויקר, וזקן ושבע ימים, עד שהיה בולע כל שאר דגי הים, והוציאם אחר כך חיים וקיימים ומלאים מכל טוב העולם. ובתקפו היה שט כל הים ברגע אחד. והוציאני, כחץ ביד אדם גבור, והחביאני באותו המקום שאמרתם לכם, דהיינו במגדל הפורח באויר, והוא שב למקומו, ונגזו בים ההוא.

ביאור הדברים, הזווג הנעלם, מכונה חד נונא, הרימו לשער הנון. וימא רבא הוא המלכות. והנה כל הזווגים שמעתיק דאצילות ולמטה אינם כוללים כל ימא רבא, דהיינו לכל ספירותיה של המלכות, אלא רק לט"ר של המלכות בלבד, והמלכות דמלכות אינה בכלל הזווג. (כנ"ל אות מ"ג ד"ה אגליפו עש"ה). כי היא נשארת בסוד נתיב דלא ידעו עיט, אמנם בעתיק יומין יש זווג על המלכות הזו (דטוי דף ו' ע"א)

עד דהוה (ח) בלע כל שאר (ו) נונין דימא, ולבתר (ז) אפיק לון חיין וקיימין מליין מכל טבין דעלמא. ושאט ימא ברגעא חדא בתוקפיה, ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. וטמיר לי בהווא אתר (פ) דאמרית לכו. והוא תב לאתריה, ואגניז בהווא ימא.

(צ) אשגח ר' אלעזר במלוי. אמר ליה אנת הוא בריה (י) דבוצינא קדישא, אנת הוא (ח) בריה (יח) דרב המנונא סבא, (ז) אנת הוא בריה דנהירו דאורייתא, ואנת טעין אבתרן. בכו כחדא ונשקוהו ואזלו (ק) אמרו ליה אי ניחא קמי (ר) מארנא לאודעא לן שמיה.

(צא) פתח ואמר, (ט) ובניהו בן יהודע, האי קרא אוקמוה, ושפיר איהו. אבל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ה) ת"ז תכ"א ד' מג. (ו) בשלח פג אחרי מות שטו
כי תצא נח ז"ח ד' לב : (ז) ת"ז תכ"א ד' מג.
(ח) ת"ז תכ"א ד' מג. תכ"ג ד' סט. (ט) (ש"ב כג)
וירא רט חיי שרה רכב תולדות יא ויצא שסב ויגש נב חקת נה.

דרך אמת (יז) ניצוץ קדוש. (יח) בתקון כ"ג ס"ז ב' (סס). ובתקון כ"א נ"ב א' (מג). ובפר' בלק קפ"ו ב' שהיה נמצא עם החסידים.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

פירוש. כי עוד לא השיגו דבריו הנ"ל בשלמות, והשגתם היתה עוד רק במוחין דחיה לבר, וע"כ חשבוהו לבריה דרב המנונא סבא, כי רב המנונא עצמו הוא מבחינת המוחין דיחידה. לאודעא לן שמיה : היינו לקבל מדרגתו. כי השגת שמו. פירושה השגת מדרגתו. כנ"ל.

(צא) פתח ואמר ובניהו וכו' : פ"א, ובניהו בן יהודע (שמואל ב' כ"ג) מקרא זה העמידהו, ויפה הוא. אבל מקרא זה, להראות סודות העליונים של התורה הוא בא. והשם בניהו בן יהודע, לרמוז על סוד החכמה הוא בא. דבר סתום הוא מרמז, והשם גרם : בן איש חי, זה הוא צדיק חי העולמים. רב פעלים, היינו שהוא אדון כל המעשים, וכל צבאות העליונים. כי כולם יוצאים ממנו. הוא נקרא ה' צבאות, להיותו אות בכל הצבאות שלו. מצויין הוא ורב מכל.

פירוש. שהכתוב מראה ומגלה כאן רזין עליונים דאורייתא, ובניהו בן יהודע על רזא דחכמתא קא אתא כי השם הקדוש יהו—ידע, ידיעה זו באה על רזא דחכמתא. מלה סתימא איהו, הוא רז סתום מאד נעלה. ושמא גרים השם יהו—ידע גורם שיהיה סתום.

וביאור

דעתיק יומין, הוא בלי שום התלבשות וע"כ נבחן שהזווג הוא ברגעא חדא. וז"ש ושאט ימא ברגעא חדא בלי שום התלבשות. והוא בתוקפיה כי זה הוא מחמת רוב הגבורות הנכללות בזווג זה. וז"ש ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. הוליד אותי כחץ ביד איש גבור. אמנם גבורות אלו אין להן שום דמיון לגבורות הנוהגות בזווגים שלמטה מעתיק יומין, אלא שהן סוד עין לא ראתה אלהים זולתך. כמ"ש להלן. אמנם ודאי הוא. שאין לידה בלי גבורות. כי זרע שאינו יורה כחץ אינו מוליד (חגיגה ט"ז). וז"ש ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. וז"ש וטמיר לי בהווא אתר דאמרית לכו היינו במגדל רב ויקרא, דדירין ביה קב"ה וחד מסכנא כנ"ל. והוא תב לאתריה ואגניז בהווא ימא כלומר, לאחר שהוליד אותי וגנז אותי במגדל רב ויקרא, חזר לזווג שלו בגניזו במקומו כלפנים.

(צ) אשגח ר' אלעזר וכו' : הסתכל ר' אלעזר בדבריה, אמר לו : אתה הוא בנו של המאור הקדוש, אתה הוא בנו של רב המנונא הזקן, אתה הוא בנו של מאור התורה, ואתה מחמר אחרינו, בכו יחד, ונשקוהו, והלכו. חזרו ואמרו לו, אולי טוב לפני אדוננו להודיענו את שמו.

(דפו"י דף ו' ע"א)

האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוא דאתא. ובניהו בן יהוידע, על רזא דחכמתא קא אתא, מלה סתימא איהו, ושמא גרים. בן איש חי, דא י צדיק ו חי

מסורת הזהר

י לעיל סב ב"א רלה ויצא שסב בהשמטות ח"א ד' רנב: (ד"י) משפטים שצה בהשמטות ח"ב ד' רעו: (ד"י) ויקרא רפג פנחס רצד שכח תקפה תרכח תרנד תרסד עקב כג שופטים ד כי תצא קצו בהשמטות ח"ג ד' שו: (ד"י) ר"ל בהקדמה ד' א. ב: טו: תי"א ד' כו: תי"ג ד' כט: תי"ט ד' מא. תכ"א ד' מה: נג. נט: תכ"ב סד: סה: תמ"ז ד' פד: תס"ט ד' קי. כ) לעיל סב להלן קו ב"א קטו רלה רמד ויצא שסב ויגש גב קלא בהשמטות ח"א ד' רנב: (ד"י) משפטים שצה בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י ויקרא רפג פנחס רצג שכח תקפב תרי תרכח תרנד תרסד תשיט תתנה ואתחנן קה עקב כג שופטים ד כי תצא מה קצו בהשמטות ח"ג ד' שו (ד"י) ר"ל בהקדמה א. ב: ג: ד: ו: יג. טו: טז. תי"א כו: תי"ג ד' כט: תי"ח ד' לא: לג. לו. תכ"א ד' מה: מו: מת. נג. נה: נו: נט: תכ"ב ד' סד: סה: סח: תמ"ז ד' פד: תס"ט ד' קי. ז"ח ד' סד. תק"ח ד' קא: קז: קטו. קי:

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

וסו"ה והוא ידע את מקומה, קאי על א"א. כי השם הוא מורה על נסתר וסתום מתחתונים. שהוא א"א הנק' עתיקא קדישא. ועליו אומר שידע את מקומה של החכמה דל"ב נתיבות. להיותו עצם החכמה המשפיע אל הבינה. וז"ש הזהר, מקומה ממש וכ"ש דרכה כי בהיותו מקומה של השפעת החכמה הזו מכ"ש שידע את דרכה של החכמה כשהיא מלוכשת בבינה. ואומר עוד וכ"ש היא החכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא כלומר, מכ"ש שהוא ידע בחינת חכמה סתימא של עצמו. אלא ג"כ בסוד הוא ידע את מקומה, כי רק בו במקומו ממש, מגולה הווג הוה, אבל ממנו ולמטה אינו מושפע כלום. הרי שמוחא דא"א הוא בבחינת ידע במקומו עצמו, אבל הוא בבחינת לא אתידע ממנו ולמטה. ורק מוחין דא"א שהם המוחין דל"ב נתיבות החכמה. הם בבחינת אתידע. בסו"ה אלהים הבין דרכה. אבל הראש העליון שהוא למעלה מא"א. דהיינו הראש דעתיק יומין, הוא בבחינת לא ידע ולא אתידע. שאין זוג אפילו במקומו עצמו. ואין ממנו שום התפשטות מוחין לתחתונים. והנה כל זה אמור רק בכללות הנשמות והעולמות. אמנם מבחינת פרטיות הנשמות, יש נשמות גבוהות שזכו להיות מ"ן לזוג הגדול דההוא רישא דע"י לאחר פטירתם. ולקבל שם בעולם העליון קומת היחידה הבאה מזוג זה, שהם הנשמות דבניהו בן יהוידע, ודרכם המנונא פבא ועוד. ואלו הנשמות הגבוהות מתגלות לצדיקים שבעוה"ז, וגם הצדיקים זוכים ליאות לאור היחידה המאיר בנשמות הגבוהות ההן.

וזה אמרו ובניהו בן יהוידע על רזא דחכמתא קא אתא, שהנשמה הזו הנק' בשם בניהו בן יהוידע באה מפנימיות החכמה, דהיינו

וביאור הדברים. כי הכתר דאצילות הנק' רדל"א ועתיק יומין הוא בבחינת מקיף על ה"פ אצילות א"א וא"א וז"ן, והוא נק' רישא דלא ידע ולא אתידע, לא ידע, פירושו שאין שם זוג אפילו במקומו עצמו, ולא אתידע. פירושו שאין ממנו המשכת מוחין למדרגות שממנו ולמטה. וגם א"א דאצילות נעלם מהתחתונים. כי ע"כ הוא נקרא בשם חכמה סתימא. אמנם אינו נבחן ללא ידע כמו רדל"א, כי יש בו זוג במקומו עצמו, אלא שהוא רק לא אתידע בלבד, שאין ממנו המשכת מוחין למטה. וכל המוחין דאתידע בעולמות בשתא אלפי שני הם רק מבחינת א"א וישו"ת, הנק' חכמה דל"ב נתיבות, או ל"ב אלהים דמעשה בראשית. וז"ס הכתוב (איוב כ"ח, כ'), והחכמה מאין תבא ואי זה מקום בינה ונעלמה מעיני כל חי וכו' אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. וביאר (באדרת האזינו אות ע"ב) אלהים הבין דרכה, דרכה ממש. אבל והוא ידע את מקומה מקומה ממש, וכ"ש דרכה, וכ"ש היא החכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא. ע"ש. כוונתם היא, כי הבין דרכה היינו רק החכמה דל"ב נתיבות, שה"ס ל"ב אלהים דמעשה בראשית, וע"כ אומר אלהים הבין דרכה, ומדגיש הכתוב את החכמה בלשון בינה, כי אומר הבין דרכה, משום כי חכמה זו מבחינת עצמותה היא רק בינה, אלא נעשית לחכמה ע"י עליתה לראש א"א, שמקבלת מח"ס ומשפעת למטה. ונמצאת שהחכמה הזו נגלית רק בדרכה של הבינה בעת עליתה לחכמה סתימא דא"א, וזה שיעור הכתוב, אלהים, שהוא הבינה, הבין דרכה לשפע החכמה, וז"ש, דרכה ממש רק בחינת דרך אל שפע החכמה, אבל היא עצמה היא בינה ולא חכמה. (דפו"י דף ו' ע"א)

עלמין. רב פעלים, מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מניה. ה' צבאות יט) איהו, ז) אות ש הוא בכל חיילין דידיה, רשים הוא ורב מכלא. (צב) רב פעלים ת איהו מקבצאל, האי אילנא רב ויקירא, רב מכלא מאן אתר נפק מאן דרגא אתא, אהדר קרא ואמר מקבצאל, דרגא עלאה סתימאה

מסורת הזהר חלופי גרסאות
 ז) פקודי רכא אורא זוטא קצט ר"ז תי"ח ד' לו. ש נ"א הוא ל"ג ת נ"א אקרי מקבצאל (אה"ל).
 תנ"א ד' טו :

דרך אמת יט) האזינו רצ"ו א' ופסודי רלב ולהלו י"ז א' וי"ח ב' ושמות י"ג א'.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

כולל עתה בהמ"ד שלו כל המעשים הטובים, וכל המדרגות העליונות שנתגלו בזה אחר זה במשך הזמן דשתא אלפי שני. כי הם כולם נתקבצו בו עתה בבת אחת. ומתחדשים באור העליון ויוצאים ממנו בבת אחת אל הנוקבא. ולכן הוא נקרא בשם רב פעלים. וז"ש בגין דכלהו נפקי מניה שיוצאים כולם בבת אחת אל הנוקבא. הוי"ה צבאות איהו, אות הוא בכל חיילין דידיה, רשים הוא ורב מכלא, כלומר, כי עתה נגלה בו השם הקדוש ה' צבאות בשלמותו הנעלה. שהרי הוא עתה אות בכלהו צבאות שלו להיותו רשום מכל עובדין וחילין והוא רב מכלא והוא מתגדל ועולה בהארתו על כל אלו.

צב) רב פעלים איהו וכו' : רב פעלים הוא מקבצאל. אילן הגדול והיקר הזה, הגדול מכל, מאיזה מקום יצא. מאיזה מדרגה בא. חזר הכתוב ואמר מקבצאל, שהיא מדרגה עליונה וסתומה. שעין לא ראתה וגו'. שהיא מדרגה שהכל בה, והיא מאספת בתוכה מאור העליון, וממנה יוצא הכל.

ביאור הדברים. הנוקבא נק' עתה בשם מקבצאל, והוא מטעם, כי רב פעלים איהו מקבצאל, שהנוקבא מקבצת בתוכה האורות כולם בבת אחת מן היסוד, הנק' משום זה רב פעלים. ומבאר : הקומה היוצאת על הזווג הזה נק' אילנא רב ויקירא, שהוא נפק מן היסוד, ואתא אל הנוקבא. ואמר שבכדי להראות לנו את איכותה של הקומה הגבוהה הזו מאין היא נפקת ובהא. השיבו הכתוב בשם מקבצאל, שהאור העליון מקבץ אותם ביסוד, ומשפעתם לנוקבא. ונקראים שניהם יחד בשם מקבצאל. והוא דרגא עלאה סתימאה דעין לא ראתה וגו' כלומר, שהמדרגה הזאת היוצאת מהזווג הזה, נקראת בשם עין לא ראתה אלהים זולתך. ואומר, בהאי דרגא נמצא

דהיינו חכמה דע"י הנ"ל. מלה פתימא איהו הארת הנשמה ההיא היא ענין סתום. ושמא גרים כי השם יהידידע גרם להארת הנשמה ההיא שתהיה סתומה, כי משמעותו היא, כי יח"ו ידע, אבל לא אתידע לאחרים, וא"כ הרי נשאר סתום במקומו עצמו. והנה תחילה הוא מבאר איכות הזווג ומעלת קומת האור הגדול היוצא מזווג זה דרישא דע"י, שזה מתבאר בסו"ה בן איש חי רב פעלים מקבצאל. ואח"כ מבאר ענין מלה סתימא שבהארת הנשמה ההיא, וזה המתבאר בכתוב והוא הכה שני אריאל מואב עד סוף הפסוק.

וז"ש בן איש חי וכו' : פי' כי ידעת שענין הזווג הזה הוא בחינת הזווג של גמר התיקון, וסודו הוא הזווג הכולל לכל הזווגים והקומות שיצאו בזו אחר זו במשך שתא אלפי שני, אשר כל האורות הללו כולם מתקבצים בו בבת אחת, ועד"ז גם בחינת מ"ן העולים לזווג הזה כוללת בתוכה כל בחינת היסורים והעונשים שנתגלו בשתא אלפי שני בזה אחר זה. ולפיכך אין קץ לגבהה של הקומה היוצאת מזווג זה, והיא משביתה הקליפות והס"א לנצח. והיסוד שהוא משפיע המיין דוכרין הכוללים כל האורות שיצאו בשתא אלפי שני, הוא נק' איש חי רב פעלים, ובחי' המלכות הכוללת בתוכה כל המיין והיסורין שנגלו בשתא אלפי שני, היא נק' מקבצאל.

וזה אמרו, בן איש חי דא צדיק חי עלמין כי השם הזה מורה תמיד על היסוד המשפיע לנוקבא, אשר אין לו מקום בית קבול לצורך עצמו, וע"כ נבחן שאינו חי רק בעלמא, דהיינו בנוקבא בהיותו משפיע אליה. וע"כ נקרא צדיק חי עלמין, אבל בזווג זה הוא מצוין בשם רב פעלים, שפירושו הוא מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, שהוא (דסו"י דף ו' ע"א)

(ח) דעין לא ראתה וגו', דרגא דכולא ביה, וכניש בגויה מגו נהורא עלאה, ומניה נפיק כלא.

(צג) ואיהו היכלא קדישא סתימא, דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה. ובגופא דהאי א היכלא קיימין כל עלמין, וכל חיילין קדישין מניה אתזנו וקיימי על קיומיהון.

(צד) הוא הכה את שני אריאל מואב, תרין מקדשין קיימין בגיניה,

חלופי גרסאות

א ג"א אילנא.

מסורת הזהר

(ח) (ישעיה סד) ת"ז ריש תנ"ה ד' פת. ז"ח ד' יח. לעיל סג. ג) ב"א רמד אורא זוטא קפט (מוון לכולא ביה).

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

האי היכלא קדישא סתימא הנקרא רישא דעתיק יומין הוא נבחן בכל משך שתא אלפי שני, בבחינת לא ידע ולא אתידע, כנ"ל. וע"כ הגם שהוא הולך ומקבץ לתוכו כלהו נהורין המתגלים בעולמות, לא נגלה משהו מהם עד גמר התיקון, ונמצאת כל מדרגה ומדרגה אחר העלמתה בסבת פגם התחתונים, כי עלתה לרישא דעתיק ונעלמה שם, כנ"ל. דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה. אמנם גופא דעתיק יומין, דהיינו מפה דראש שלו ולמטה, הוא מלוכב בכל ה' פרצופי אצילות, ומאיר על ידיהם לכל העולמות, ואין לך הארה קטנה או גדולה זולת הבאה מגופא דעתיק יומין, וז"ש ובגופא דהאי היכלא קיימין כל עלמין וכל חיילין קדישין, כי הגוף דע"י מתלבש בכל הפרצופין שבאב"ע, ונמצאים כל העולמות כולם מלבישים עליו והם קיימין עליו, שכל מציאותם והארתם ממנו באים. מניה אתזנו וקיימי על קיומיהון. הן האורות הבאים להחיות העולמות הנק' מזונות, והן האורות הבאים למוחין דגדלות, כולם הם נמשכין מגופא דעתיק יומין. וכנגד השפע להחיות העולמות, אומר ומניה אתזנו דהיינו מזונות. וכנגד המוחין דגדלות, אומר וקיימי על קיומיהון, כי המוחין מעמידים לכל פרצוף בשיעור הגובה המיוחד לו.

(צד) הוא הכה את שני אריאל מואב. שני מקדשים היו קיימים וזוננים בשבילו, מקדש ראשון ומקדש שני. כיון שהוא נסתלק, נמנעה המשכה שהיתה נמשכת למעלה. ונחשב, שכביכול הוא הכה אותם, והחריב אותם, וכלה אותם.

פירוש. אחר שהארת גוף דעתיק יומין נסתלקה, השפע שנמשך ממנו מלמעלה נפסק, וע"כ

נמצא כל התקון בזמן השלמות האחרונה, וע"כ הוא נבחן לדרגא דכולא ביה, והוא מכח וכניש בגויה מגו נהורא עלאה כי קבץ בתוכה מכח נהורא עלאה, לכל טבין ונהורין עלאין, מכל שתא אלפי שני בבת אחת, וחדש אותם באור העליון. ולפיכך ומניה נפיק כלא, כי ע"כ יוצאת ונגלית עתה כל השלמות המקוה.

(צג) ואיהו היכלא קדישא וכו': והוא היכל הקדוש הסתום, שכל המדרגות נאספות יסתומות בו, ובגוף אותו ההיכל נמצאים כל העולמות, וכל הצבאות הקדושים נוונים ממנו, נמצאים בקיומם.

פירוש. קאי על רישא דעתיק יומין עצמו, ואומר, שהוא היכל קדוש וסתום, שכל המדרגות שבכל העולמות מקובצות ונעלמות בתוכו. ומבאר בזה איך נתהווה ונתאפשר הזווג הגדול הזה של גמר התיקון, שיהיה כולל בתוכו כל המדרגות והקומות שיצאו בזה אחר זה בשתא אלפי שני, ולחדשו ולהוציאו בבת אחת כנ"ל. וז"ש, כי האי רישא דעתיק יומין איהו היכלא קדישא סתימא, דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה כלומר, שבמשך ימי העולם, שהמדרגות הן בעליה וירידה, כי אחר שנתגלתה המדרגה, תורת ומסתלקת בסבת חטא התחתונים, הנה בעת הסתלקות המדרגה, אינה נאבדת ח"ו, אלא עולה למעלה לרישא דעתיק, ונעלמת שם. ובדרך זה הוא הולך ומקבץ בתוכו כל קומה ומדרגה המתגלה בעולמות, והן באות שם בזה אחר זה, ומתקבצות ונעלמות בתוכו, עד הגיע העת של גמר התיקון, ואז מחדש אותן ומוציא אותן בבת אחת.

ח"ש, ובגופא דהאי היכלא וכו': כי

(דס"י דף ו' ע"ב)

ואתזנו מניה, מקדש ראשון ומקדש שני, כיון דאיהו אסתלק ב נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, כביכול הוא הכה לון וחריב לון, ושצי לון.

חלופי גרסאות

ב נ"א ונגיד מלעילא אתמנע. (אה"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

כי ז"א שהוא החמה ישוב להיות ע"ב, שבתוכה האור דגופא דעתיק.

וטעם הסתלקותו של גופא דעתיק מטרם אלו התיקונים, הוא, כי אין יותר בע"ס אלא ב' נוקבין, שהן בינה ומלכות, הנק' ס"ג וב"ן. ונמצא אחר הזווג הגדול דע"י שנתבטלה בחי' הב"ן, הנה נתבטלה עמה גם בחינת מסך דס"ג. והיה זה מטעם התיקון הנעשה בגופא דעתיק לשתף הבינה והמלכות זו בזו, בסוד שיתוף מדת הדין במדת הרחמים. (כנ"ל אות ד' ד"ה אדם ע"ו). שמכח השיתוף הזה האציל לפרצוף א"א דאצילות, וכלהו פרצופי אבי"ע יצאו ונתקיימו רק במלכות הוה המשותפת והממותקת במדת הרחמים שהיא בינה. ולפיכך כיון שנתבטלה בחינת המסך דב"ן, נתבטל עמה יחד המסך דבחי"ב שהוא ס"ג, בהיותם כרוכים יחד כאחד, וכיון שנתבטלו בחינת הנוקבא והמסך, א"כ נפסק הזווג עם האור העליון, וע"כ כל הארת הגוף דעתיק, שהיתה על המסך המשותף במדת הרחמים, נסתלקה לגמרי, וממילא נחרבו כל המאורות שממנו ולמטה, הנמשכים מגופא דעתיק.

וזה אמרו הוא הכה את שני אריאל מואב, תרין מקדשין הוה קיימין בניניה וכו' כיון דאיהו אסתלק, נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, דהיינו במבואר, כי מתוך שנתבטל הב"ן מכח הזווג הגדול דע"י, נתבטל עמו גם הס"ג, דהיינו גם המסך דבחי"ב עצמו, וכיון שאין המסך מוכשר לזווג, נפסק ע"כ האור העליון, שהוא נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, נגידו, פירושו המשכה והתפשטות האור העליון מעילא לתתא. והוא נפסק מטעם ביטול המסך, כמבואר, הרי, שמסבת הזווג הגדול שנעשה ברישא דע"י, נפסקה ונתבטלה השפעת האור מגופא דעתיק יומין, כי הזווג של הראש ביטל המסך דב"ן, וכיון שעד עתה היה המסך דב"ן מחובר עם המסך דס"ג בגופא דעתיק יומין כאחד, לכן נתבטל גם המסך דס"ג, וכיון שאין מסך לזווג דהכאה אין מקום לאור העליון להשפיע שם. כנודע. וכרטיא

וע"כ נחרבו תרין בתי מקדשין ונמצא כביכול הוא הכה לון וחריב לון ושצי לון, הנה הדברים האלו עמוקים מאד, כי משמע שבסבת גילוי קומת הזווג הגדול דרישא דעתיק יומין נסתלקה הארת הגוף דע"י מכל העולמות, כי ע"כ נחרבו המקדשין, וכל נהורין דהוה נהירין לישראל, כלם אתחשכו, כמ"ש לפנינו, והדברים נפלאים ביותר. והענין הוא, כי כל התיקונים סובבים רק על בחי"ד, הנקראת מלכות ונוקבא דז"א, או פרצוף ב"ן, כי מכחה היתה שבירת הכלים, וכן חטא דעצה"ד, שכל עבודת הצדיקים בשתא אלפי שני, הוא לחזור ולתקנה כמו שהיתה מטרם שביה"כ ומטרם החטא של אדה"ר, שאח"ז יתגלה הזווג הגדול הנ"ל, דרישא דע"י, המבער את הקליפות והס"א לנצה, בסוד בלע המות לנצה, וכו' (יענייה כ"ה). וכיון שהב"ן כבר נתקן לנצה, ואינו צריך עוד לשום תיקונים, הנה או ישוב הב"ן להיות ס"ג, ובוה נגמר כל התיקון.

אמנם בינתיים, דהיינו אחר הזווג הגדול דעתיק יומין, ומטרם שיבת הב"ן להיות ס"ג, יש ענין הסתלקות הארת גופא דעתיק, שבסבת הסתלקותו חרבו ב' בתי מקדשים, דהיינו ב' בחינות המוחין המאירות בב' מקדשין, שהן מוחין דאור"א עלאין שמאירים בבית ראשון, והמוחין דישסו"ת שהם מאירים בבית שני, וכלהו נהורין דישראל נחרבו ונסתלקו, כמ"ש לפנינו, אשר כל אלו החורבנות הם התיקונים האחרונים המשיבים את הב"ן להיות ס"ג. שהוא כל הנרצה, ואז יחזרו ויבנו ב' המקדשין בידי שמים, מבחינת המסך דבחי"ב שהיא בינה דהיינו ע"ד המסך דס"ג דא"ק שמלפני צמצום ב', הנבחן שהוא נקי מכל צמצום, אלא רק מידי שמים, בסוד כי חפץ חסד הוא (סוף מיכה), ואז ב' המקדשין יתקיימו לנצה ויהיה אור הלבנה כאור החמה (יענייה ל'). דהיינו בינה עלאה, שהיא עתה האור של ז"א הנק' חמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים, דהיינו כו"ת דעתיק יומין, שמהן נמשך האור לאור"א שהאצילו ז' ימי בראשית. (דס"י דף ו' ע"ב)

צה) וכרסייא קדישא נפלת, הה"ד ט) ואני בתוך הגולה. ההוא דרגא דאקרי ט) אני, הוא בתוך הגולה. אמאי, על ט) נהר כבר, על נהר דנגיד ונפיק דפסיק מימיו ומבועו, ולא אנגיד ט) כד בקדמיתא. הה"ד ז) ונהר יחרב ויבש, ק) יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. ובג"כ הוא הכה את ג שני אריאל מואב.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (יחזקאל א) פנחס תרגו ר"ז בהקדמה ד' ד : ט) מקץ רנ ויחי שם בשלח שנג פקודי שט פנחס תרגו ר"ז בהקדמה ד' ד : תכ"ו ד' עא. ט) ויצא מו יתרו שכו. ז) (איוב יד) ב"א רמו רסט נח קעג וישב קסא בח"ג צ"ט בהשמטות ר"א ד' רנג : ד"י) בא רכז תרומה תשמב בהעלותך לא ר"ז בהקדמה ד' יד. ת"א ד' כו : תמ"ב ד' פב. ז"ח ד' סא : רתק"ח ד' קח. ק) ב"א רמו רסט ב"ב טו נח מו וישב מד סה ויגש קל ויחי קסא שם שמות קטו קכא קמב בשלח רצו תרומה תקסח תצוה ו ויקרא רנג קדושים נ פנחס תע תשנב ואתחנן קפח עקב לו ר"ז בהקדמה ד' א. ד : ה : טו. תכ"ב ד' טו. תכ"ו ד' עא. תס"ג ד' צה. ז"ח ד' ט. לב : ג : עא. צ. צא : קח.

דרך אמת כ) כבר פ"י כבר היה ועתה נפסק וכן בפר' לך לך דף פ"ה א'.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

פרצופין, וזה אמרו אמאי, על נהר כבר, על נהר דנגיד ונפיק, דפסיק מימיו ומבועו, כי בהיותה מתוקנת במסך, היא נק' נהר דנגיד ונפיק, כלומר, שהאור העליון נמשך על ידה לתחתון, כמו מימי נהר הנמשכים והולכים בלי הפסק. אבל עתה כשנתבטל המסך, נבחנת בחינת הנהר הזה בשם נהר כבר, שמכבר היה נהר ולא עתה, כי עתה פסיק מימיו ומבועו, מימיו, היינו האור העליון שהיה נמשך בו. ומבועו, היינו המסך, שבהיותו מתוקן בה היה נבחן למבוע, כי השפע היה קשור בו ונבוע ממנו בלי הפסק. ועתה נפסק כל זה ולא אנגיד כד בקדמיתא, שאינו נמשך ממנו האור העליון כמו מקדם. הה"ד ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, אמא נק' בית ראשון והתבונה נק' בית שני. ועל בית ראשון יאמר יחרב, כי בו נפסק הזווג, משום שהמבוע שהוא המסך נחרב. וכיון שאין זווג באמא עלאה, נמצאת התבונה יבשה לגמרי, וע"כ על התבונה אומר, ויבש.

וז"ש, מואב, דהו מואב דבשמיא וכר' : כי שורש המוחין דב' המקדשין הוא מאבא שהוא האב שבשמים, כלומר המאיר לז"א הנק' שמים, שאורותיו העלו זו"ן לישוסות במקדש שני, ולאור"א עלאין במקדש ראשון. שהם נחרבו עתה ונחשכה, כפינייה היינו בגין הפסקת השפע דגופא דעתיק יומין, וכל נהורין דהו נהירין לישראל כלחו אתחשכו, כלומר, לא רק המוחין הגדולים דב' מקדשין נחשכו, אלא

צה) וכרסייא קדישא נפלת וכו' : והכסא הקדוש, שהוא המלכות, נפל. ז"ש ואני בתוך הגולה, היינו אותה מדרגה הנקראת אני, שהיא מלכות, היא בתוך הגולה, למה, על נהר כבר, שפירושו, על הנהר הנמשך ויוצא שמכבר, ועתה כלו מימיו ומבועו, ואינו נמשך כבתחילה. ז"ש, ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, ומשום זה כתוב, הוא הכה את שני אריאל מואב. מואב פירושו, שהם מהאב שבשמים, ונחרבו וכלו בשבילו, וכל האורות שהיו מאירים לישראל, כולם נחשכו.

פירוש. כרסייא מורה על מיתוק המלכות בבינה, שה"ס כסא הרחמים, שעל ידו מושפעין כל המוחין בשתא אלפי שני, לבלהו פרצופי אבי"ע. וז"ש כרסייא קדישא נפלת שמתוך ביטול המסך דב"ן, נתבטל ונפל גם המסך דס"ג שה"ס כרסייא, הה"ד ואני בתוך הגולה, ההוא דרגא דאקרי אני, הוא בתוך הגולה. אני ה"ס מלכות דעליון הנעשה כתר לתחתון, כי אותיות אני, הן אותיות אי"ן שהוא שם הכתר. ונודע שמלכות דעליון זו היא כל הקשר שבין הפרצופין, שכל עליון עושה הזווג על המלכות שלו המוציאה אור"ח המלביש האר"י דעליון, ואח"ז יורדת המלכות דעליון, בסוד ע"ס דאור"ח שלה, שבתוכם קומת האר"י, ומתלבשת בתחתון. נמצא עתה אשר ההוא דרגא דאקרי אני, הוא בתוך הגולה, כי נתבטל ממנה הזווג עם האור העליון, ונפסק האור העליון מכלהו (דפו"י דף ו' ע"ב)

מואב: - דהו מאב דבשמיא, ואתחרבו ואשתציאו בגיניה, וכל נהורין דהו נהירין לישראל כלהו (א) אתחשכו.
 (צו) ותו הוא ירד והכה את הארי. בזמנין קדמאין, כד האי נהר הוה משיך מימיו לתתא, הוה קיימין ישראל בשלימו, (ב) דדבחין דבחין, וקרבנין לכפרא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) ב"א קמא וישב מד סה.

ד נ"א דהוא, נ"א דהא בקדמיתא מאב וכו'.

דרך אמת (ב) שזובחים זבחים וקרבנות לכפר על נפשותיהם.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

הבינה קבל המע"ט והמ"ן שהעלו בני ישראל. וראו איך המ"ן שלהם הוא בחינת טרף לבינה עלאה, ואור החסדים של בינה נמשך בסוד אר"י על המ"ן, והיה אר"י רבוץ על הטרף, דהיינו המ"ן, ואוכל אותו. וענין אכילת האריה את הקרבן, הוא, כי עקרו של הקרבן, הוא המ"ן העולה לחיזוק המסך ולהעלאת אר"ח כנ"ל. ומכיון ששיעור גודל אר"י נמדד במדת האר"ח שעולה מעל המסך, הרי נבחן, שהאר"י נזון מהמ"ן ומתגדל ומתקיים על ידו, בדוגמת בעל החיים שמתקיים וגדל ע"י המזונות שאוכל. וכן כל חיותו של החי הגשמי תלויה במזונות שאוכל, שבהפסקתם הוא מת, כן האור העליון תלוי באר"ח העולה מהמסך, ובהפסק אר"ח הוא מתבלבב מתחתון. וז"ש נחית מלעילא דיוקנא דחד אריה דהיינו, אור הבינה הנמשך ממעלה למטה בסוד אר"י, הוא בדיוקנא דאריה, דהיינו בצורת השפעה כטבע הבינה. והווי חמאן ליה ע"ג מדבחה רביץ על טרפיה שראו את האר"י שהוא מתלבש ורבוץ תוך האר"ח העולה מהקרבן, שהוא טרפו ומזונותיו כנ"ל. אכיל קרבנין כגבר תקיף, שהוא אוכל וגדל ע"י הקרבנות כאיש גבור, כי לפי שהיו ישראל בשלימות, היתה מדת ההשפעה, שהיא העלאת מ"ן ואר"ח, בגבורה גדולה ממטה למעלה, כי קומת האר"ח נמדדת במדת גדלה של הכאת המסך ברתת וזיע הדוחה האור העליון ממטה למעלה. וכמדת גדלות קומתו של עליית האר"ח, כן קומת האר"י הנמשכת בו, וע"כ אם קומת האר"ח עולה בגבורה גדולה, נבחן, שהאריה אכיל קרבנין כגבר תקיף בקומה זקופה בגבורה, כי ע"י הגבורה מתגדלת ועולה קומתו. (ע"י כל זה בספרי פתיחה לחכמת הקבלה דף ד' אות י"ד).

וזהו אמרו וכל כלבין הווי מתטמרין מקמיה ולא נפקי לבר, כי הקליפה של הקבלה

אלא כלהו נהורין שהיו מאירים לישראל נחרבו, דהיינו אפילו האורות דו"ק ואורות דבי"ע.

(צו) ותו הוא ירד וכו': ועוד, הוא ירד והכה את הארי. בזמנים הראשונים, כשהנהר הזה היה מושך מימיו למטה, היו ישראל נמצאים בשלימות, כי היו זובחים זבחים וקרבנות לכפר על נפשותיהם, ואז היתה יורדת מלמעלה דמות של אריה אחד, והיו רואים אותו על המזבח רבוץ על טרפו, אוכל הקרבנות כאיש גבור, וכל הכלבים, דהיינו המקטריגים, היו נחבאים מלפניו, ולא יצאו לחוץ. לקטרג.

ביאור הדברים, האש של גבוה שהיה רבוץ על המזבח בבית המקדש, אמרו ז"ל (יומא כא:) שהיה רבוץ כאריה, שהיה שורף את הקרבנות שב"י מקריבים עליו, וז"ש בזמנין קדמאין, כד האי נהר הוה משיך מימיו לתתא, הווי קיימין ישראל בשלימו, כי מטרם שנתבטלה הארת עתיק, והאורות העליונים, היו נמשכים לישראל, כנהר שמימיו נמשכים ממעלה למטה בלי הפסק, הנה אז היו ישראל בכל שלימותם. דרבחין דבחין וקרבנין לכפרא על נפשייהו, שעם הקרבנות שהיו זובחים, היו מעלים מ"ן לזווג העליון שעל המסך, ונמשכו מיין דוכרין שהם המוחין, שע"י נתקרבו בדבקות גדולה לאביהם שבשמים, וכל הקל"י ברחו ונתרחקו מהם, שה"ס לכפרא על נפשייהו, כי התרחקות הקליפות מעל הנפשות נבחת לכפרא, בדמיון כגד מוכתם ומלוכלך בכתמים, שע"י רחיצה מעבירים ומכפרים כל הכתמים מהבגד. וע"כ נק' קרבנות, שמקריבין את ישראל לאביהם שבשמים, וכיון שהיו על שלימותם והיו מעלים מ"ן רק לעשות נ"ר ליוצרים, היה המ"ן עולה עד הבינה, שעם אור החסדים והשפעה בסוד אריה, שהוא שם החסד, ונבחן שהאריה של (דס"י דף ו' ע"ב)

על נפשייהו, וכדין, הוה נחית ה מלעילא דיוקנא דחד (ו) אריה, והוה חמאן ליה ע"ג מדבחא, ו רביץ על טרפיה, (ח) אכיל קרבנין כגבר תקיף. וכל כלבין הוו מתטמרין ז מקמיה, ולא נפקי לבר.

(צו) כיון דגרמו חובין, איהו נחית לגו דרגין דלתתא, וקטיל לההוא אריה, דלא בעא למיהב ליה (ט) טרפיה כדבקדמיתא, כביכול קטיל ליה. הוא הכה את הארי ודאי, לתוך הבור, לעינהא דסטרא אחרא בישא. כיון דחמאת

חלופי גרסאות

ה נ"א מעילא. ו רביע כצ"ל (אה"ל). ז נ"א קמיה.
ח כיון דגרמו חובין דישראל איהו וכו' כצ"ל (אה"ל).

מסורת הזהר

ה ב"א קצא ב"ב סו ז"ח ד' לב : תק"ח ד' קו :
(ח) בהשמטות ח"ב ד' רעה. ד"י ויקרא רעט צו קסט
קלה בלק תעז פנחס ריח ת"ז תכ"א ד' סב : סג.

דרך אמת (ט) לתת לו טרף שלו מהקרבות.

דטעין חמרי

היינו לעיניו של צד האחר הרע. כיון שראה זאת אותו צד האחר, התגבר ושלח כלב אחד לאכול את הקרבנות, מעל המזבח, במקום האריה. ואותו האריה מה שמו. אוריאל שמו, שפניו פני אריה. ומה שמו של אותו הכלב, בלאדן שמו. כי בלאדן הוא אותיות בלאדס, שהם' מתחלפת בן'. כי אין הוא בכלל אדם, אלא כלב, ופני כלב.

פירוש. כי מתוך שנתבטלה בחינת המסכים מבין ומס"ג כנ"ל, גם ישראל לתת לא יכלו להעלות עוד מ"ן, שהיא מזונותיו של אריה (כנ"ל בדיבור הסמוך). ונפסק הזווג, והאור העליון שהוא, בחי' האריה נסתלק, ונבחן כביכול כאלו קטיל לההוא אריה. כי הוא נתעלה למעלה לשורשו ונעלם מהחתונים.

ו"ש, לתוך הבור, לעינהא דסטרא אחרא בישא : כי שורש הקבלה לעצמו הוא, בעינים, בסוד העין רואה והלב חומד (רש"י סוף פ' שלח). ובחי' הקבלה הזו נק' בור, כי הוא בור ריק ואין בו מים (בראשית ל"ז), שאין האור העליון נמשך לשם, בסוד אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד (סוטה ה'). ו"ש הכה את הארי לתוך הבור לעינהא דס"א בישא כי הכאת הארי היתה לעיניהם הרעות דס"א הנק' בור, שהן בורות נשברות אשר לא יכילו המים. והם יצאו עתה ונגלו ממחבואיהם בשליטה גדולה. ושדרת' אחד כלבא למיכל קרבנין : כי הלעומת דאריה אכיל קרבנין, הוא הכלב הצועק תמיד הב, כנ"ל.

ו"ש

הסולם

מאמר

הקבלה לעצמה, מכונה בשם כלב. כמ"ש בזהר על הכתוב, ולעלוקה שתי בנות הב הב (משלי ל'). דצווחין ככלבא ואמרין הב לן עותרא דעלמא הדין, הב לן עותרא דעלמא דאתי. והיא הקליפה החזקה ביותר, ואחיותה מתחזקת ביותר כנגד אור היחידה. בסו"ה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כ"ב), והיא הלעומת של האריה דאכיל קרבנין הנוכר. כי כמו שהאריה, שה"ס החסד, הוא כולו להשפיע ולא לקבל כלום, כמ"ש חז"ל במדת החסיד, שלי שלך ושליך שלך (אבות פ"ה), כן קליפת הכלב היא כולה לקבל ולא להשפיע כלום. כמ"ש בחסידי אומות העולם, שכל חסד דעבדין, לגרמייהו הוא דעבדין (ב"ב י"ג). כי הם קשורין בקליפת כלב, וז"ש, כי בזמן שהיו ישראל שלמים, וזכו לבחינת אריה, אכיל קרבנין, הגה או כל כלבין הוו מתטמרין מקמיה ולא נפקי לבר, כי העלו מ"ן בגבורה גדולה, שבזה נתנו כח למסך שבמלכות לדחות האור העליון ממנו ולמעלה בגבורה גדולה, שמתוך כך נמצאה מדת האו"ח שהיתה בקומה גבוהה מאד, בסוד אכיל קרבנין כגבר תקיף, ולפיכך, גם אלו הקליפות הקשות שהן הכלבים, כולן ברחו ונסתתרו מפחד גבורתו של האריה ההוא, ולא יצאו ממחבואן לחוץ.

(צו) כיון דגרמו חובין וכו' : כיון שגרמו העונות, הוא ירד לתוך המדרגות שלמטה והרג אותו האריה. כי משום שלא רצה לתת לו טרפו כבתחילה, נחשב, כביכול, שהרג אותו, ע"כ ודאי, הוא הכה את הארי. לתוך הבור, (דסו"י דף ו' ע"ב)

הכי, ההוא סטרא אחרא אתתקפת ושדרת לחד (א) כלבא (א) למיכל (ב) קרבנין.
 (ג) ומה שמיה דההוא אריה, (א) אוריאל, דאנפוי (ד) אנפי אריה. ומה שמיה דההוא
 כלבא. (ה) בלאדן שמיה, (ה) דלאו איהו בכלל (ו) אדם, אלא כלבא ואנפי כלבא.
 (ז) ביום השלג, ביומא דגרמו חובין, ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא
 (ח) עלאה. ועל דא כתיב (ז) לא תירא לביתה משלג, דא דינא עלאה, אמאי, בגין
 דכל ביתה (ח) לבוש שנים, ויכיל למיסבל אשא תקיפא. ע"כ רזא דקרא.
 (ט) מה כתיב בתריה, (ט) והוא הכה את איש מצרי, איש מראה. הכא רזא
 דקרא אתא לאודעא, די בכל זמנא דישראל חבו, איהו אסתלק ומנע מגייהו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) בהשמות פ"ב ד' רעה. (ד"י) צו קלב בהר מג
 בלק תעט פנחס ריח תקכה תרם ר"ל תכ"א ד' סב :
 ז"ל ד' פו. תק"ח ד' קיח. (ב) צו קלב בהר מב
 בלק תעט פנחס ריח תקכה ר"ל תכ"א ד' סב : (ג) ב"ב נ קסו יתרו רלח צו קכט קלד בלק תעט. (ד) צו קכט
 בלק תעט. (ה) ויקהל שפג אורא רבא שמ. (ו) (שמאל ב כג). (ז) (משלי לא) ויחי תרא חקת פד. (ח) (שם)
 ויחי תכד תרומה רלג. (ט) (ש"ב כג) להלן קמו.

דרך אמת (ט) צו ג"ב פ' בלק רי"א א' וזהלן רי"ג ב' עלה ב' דף ב' ונשא קמ"ג ב' ויקהל רי"ד ב'.
 (ט) בל אדם שאינו אדם ולא בצורת אדם והמ"ם והנו"ן מתחלפין באותיות א"ב ג"ד וכו'.
 (ט) בל אדם.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ודינין אלו קשים מאד ברישא אלא שניחיים
 בסיפא. כי אינם נמתקים רק בסיפא שהוא
 הנוקבא. וכנגד הדינין הללו אמרה הנוקבא,
 סמכוני באשישות (שה"ש ב'), הרומו לב'
 אשיות, אש של מעלה שהיא הבינה, ואש שלה
 עצמה. ואז אחר שיש לה ב' אשיות אלו, היא
 ממתקת את הדינין הקרים דשלג, כי האש
 שלה מוציאה צינתם. וז"ש לא תירא לביתה
 משלג דא דינא עלאה, דהיינו הדינין הקשים
 דדכורא הנק' דינא עלאה, אמאי, בגין דכל
 ביתה לבוש שנים, שנים, ה"ס ב' אשיות
 הנ"ל, ומשום שביתה לבוש בב' אשיות, ע"כ
 לא תירא לביתה משלג, ואדרבה, השלג
 מתמתק תוך האשיות שלה, וזה אמרו ויכיל
 למיפבל אשא תקיפא, שהשלג הזה עוזר
 לה לסבול את האשיות שלה. ומשמיענו שעתה
 אחר שנתבטלו המסכים והזווגים דבין דס"ג.
 ונתבטלו ב' האשיות הללו, חזרו הדינין דשלג
 לתוקפם. ע"כ רזא דקרא, מה כתיב בתריה
 וכו': רומזים בזה, כי המובא עד כאן, נגלה
 תיכף ומיד אחר הזווג דע"י, אבל המובא
 בכתוב אח"כ, הוא מסובב ובא לאחר מכאן.
 אחריו. והוא הכה את איש מצרי איש מראה.
 כאן בא סוד הכתוב להודיע, שבכל פעם שחטאו
 ישראל

וז"ש, שמיה דההוא אריה אוריאל,
 דאנפוי אנפי אריה: סוד שם א"ל הוא
 החסדי, שה"ס ימין, והאריה ההוא, שהוא אור
 החסד כנ"ל, נק' אוריאל, כלומר האור
 הנמשך מהשם א"ל. ופניו אל הימין, שה"ס
 השפעה, בסריה ופני אריה אל הימין לארבעתם
 (יחזקאל א').

וז"ש, שמיה דההוא כלבא, בלאדן
 שמיה דלאו איהו בכלל אדם, אלא כלבא :
 כי הוא נק' אדם בעת שיש בו מוחין מהבינה,
 שה"ס אד"ם בגי' מ"ה. וסוד הבינה הוא
 השפעה כנ"ל, שע"כ אמרו ז"ל אתם קרואים
 אדם (יבמות ט"א). ולא אומות העולם קרואים
 אדם, משום דכל חסד דעבדין, לגרמיהו הוא
 דעבדין (ב"ב י'). וע"כ נקרא בלאדן שהם
 נוטריקון בלי אדם כי מ' מתחלפת בנ'.

צח) ביום השלג ביומא וכו': ביום
 השלג. היינו, ביום שגרמו העונות, שהדין נדון
 למעלה מן בית הדין העליון. וע"כ כתוב,
 לא תירא לביתה משלג, שזה דין העליון,
 המחונה שלג. למה אינה מתיראת. משום שכל
 ביתה לבוש שנים, ע"כ יכלה לסבול אש חזקה.
 עד כאן הוא סוד הכתוב.

פירושו. הדינין שכנגד הזכר נק' שלג
 וע"כ נבחנו שנמשכים מבי דינא עלאה.
 (תורי דף ו' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קז

כל טבין, וכל נהורין דהוו נהירין לון. הוא הכה את איש מצרי, דא נהורא, דההוא נהורא דהוה נהיר לון לישראל. ומאן איהו. משה. דכתיב ו ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו', ותמן אתיליד, ותמן אתרבי, ותמן אסתליק לנהורא עלאה. (ק) איש מראה: כד"א ו מראה ולא בחידות. איש, כד"א ו איש האלהים, כביכול, ו בעלה דההוא ו מראה, ו כבוד ה'. דזכה לאנהגא דרגא דא בכל רעותיה בארעא, מה דלא זכי בר נש אחרא.

(קא) ו ביד המצרי חנית. דא ו מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה, כד"א ו ומטה ו האלהים בידי. ודא איהו מטה דאתברי ערב שבת בין השמשות

חלופי גרסאות

כ נ"א ליה (אה"ל). ל נ"א דא הוא נהורא דהוה לון לישראל ומאן איהו איש מראה הכא רוא דקרא וגו' (אה"ל). מ נ"א הוה.

ב"א קמח ויחי תקנו פקודי רפד (כלת משה) שמות סא בח"ג צ"נ משפטים תכג תרומה רסג ויקרא מו נשא קצג פנחס רנב תשצב כי תצא טו. ו בא רטו יתרו שיג שכח משפטים תכג פקודי תשכט פנחס קעז כי תצא צ ר"ז תי"ח ד' לא. ו בהשמטות ח"א ד' רנא: יד"י ו (ש"ב כג) להלן קמט. ו שמות קצו בשלח צ תכד משפטים שעו שפג בהשמטות ח"ב ד' רעא. רעב. (ד"ק) שלח שטו ר"ז ת"ס ד' צג: ז"ח ד' ל: צ ב"א רסב משפטים שפו בהשמטות ח"ב ד' רעב. (ד"ק) ז"ח ד' ל:

מסורת הזהר

י (שמות ב) שמות רלב. כ (במדבר יב) וישלח קה יתרו שיג שכט צו לו אחרי מות פח שצו שלח שי ר"ז תי"ח ד' לא: ז (דברים לג) וישב רסב ויחי תקנו תרומה תקפו ואתחנן לא. מ (מארי דביתיה)

ב"א קמח ויחי תקנו פקודי רפד (כלת משה) שמות סא בח"ג צ"נ משפטים תכג תרומה רסג ויקרא מו נשא קצג פנחס רנב תשצב כי תצא טו. ו בא רטו יתרו שיג שכח משפטים תכג פקודי תשכט פנחס קעז כי תצא צ ר"ז תי"ח ד' לא. ו בהשמטות ח"א ד' רנא: יד"י ו (ש"ב כג) להלן קמט. ו שמות קצו בשלח צ תכד משפטים שעו שפג בהשמטות ח"ב ד' רעא. רעב. (ד"ק) שלח שטו ר"ז ת"ס ד' צג: ז"ח ד' ל: צ ב"א רסב משפטים שפו בהשמטות ח"ב ד' רעב. (ד"ק) ז"ח ד' ל:

דרך אמת ו בראשית מ"ז ע"א.

דטעין חמרי

פירוש. כי ההפרש בין משה לשאר הנביאים, כי משה היה מרכבה לז"א. והיה בונה ומשפיע מהז"א אל הנוקבא, משא"כ שאר הנביאים היו מרכבה לנוקבא, והם מושפעים מן הנוקבא. וז"ש איש האלהים, כביכול, בעלה דההוא מראה, שהוא הנוקבא, שניא נק' כבוד ה', ולמה נבחן לבעלה דשכינתא. הוא משום דזכה לאנהגא דרגא דא, כי הוא היה מרכבה לז"א, והיה בונה ומשפיע ומנהיג את דרגא דא, שהיא הנוקבא, מה דלא זכי בר נש אחרא, כי יתר כל הנביאים היו מרכבה לנוקבא, והנוקבא היתה משפעת אליהם, ונמצאים הם תחתונים ממנה, ומונהגים על ידה, הרי ששום איש בעולם לא זכה למדתו של משה.

(קא) ו ביד המצרי חנית: זו היא מטה האלקים, שהוא נמסר בידו. כמו שאתה אומר, ומטה האלקים בידי, וזהו המטה שנברא ערב שבת בין השמשות, וחקיקה בו חקיקה קדושה, השם הקדוש, ובמטה הזה חטא בסלע. כש"א ויך את הסלע במטהו פעמים, אמר לו הקב"ה, משה, לא לזה נתתי לך את המטה שלי, חידך, לא יהיה עוד בידך מכאן ולהלאה.

ביאור

הסולם

מאמר

ישראל, הוא נסתלק, ומנע מהם כל הטוב וכל האורות שהיו מאירים להם. הוא הכה את איש מצרי, זהו אור, דהיינו אותו האור שהיה מאיר להם לישראל, ומי הוא, הוא משה. שכתוב עליו ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו'. כי שם במצרים נולד, ושם גדל, ושם נתעלה לאור העליון.

פירוש. אין כוונת הכתוב על איש ממש, אלא על נהורא, כי ביטל והעלים את האור, ונבחן כאלו קטיל יתיה. וז"ש, דההוא נהורא דהוה נהיר לון לישראל ומאן איהו, משה: כלומר, שהוא ביטל את האור הגדול ההוא של הארת משה אל ישראל. ומכנהו איש מצרי, משום כי במצרים נולד, ושם נגדל, דכתיב ויגדל משה ויצא אל אחיה וכו' (שמות ב') ושם זכה לאור העליון, לגאולת ישראל ממצרים.

(ק) איש מראה כד"א וכו': איש מראה. היינו כמו שאתה אומר, ומראה ולא בחידות. איש הוא כמו שאתה אומר, איש האלקים כביכול, בעלה של אותו מראה כבוד ה'. שאיזא מלכות. כי זכה להנהיג מדרגה זו בארץ בכל חפצו, מה שלא זכה לזה איש אחר.

(דטעין ד"י ע"ב)

ו) וחוקק ביה שמא קדישא גליפא קדישא, ובהאי חב (ר) בסלע. כד"א (ט) ויך את הסלע במטהו פעמים. א"ל קב"ה: משה לא יהבית לך מטה דילי להאי, חייך לא יהא בידך מכאן ולהלאה.

קב) מיד (ט) וירד אליו בשבט, בדינא קשיא. (ט) ויגזול את החנית מיד המצרי. דמההיא שעתא אתמנע מניה, ולא הוה בידיה לעלמין. ויהרגו בחניתו.

מסורת הזוהר

ק) בשלח צ תכד בהשמטות ח"ב ד' רעא: (ד"י), (ר) בשלח תלא משפטים שפג בהשמטות ח"ב ד' רעב: ד"י, פנחס תצח כי תצא ס ז"ח ד' ל: (צור) בשלח תלא בהשמטות ח"ב ד' רעא: רעב. ד"י ז"ח ל: (במדבר כ) בהשמטות ח"ב ד' רעב. (ד"י) פנחס תרצט ז"ח בשלח ית. (ת) (ש"ב כג) ב"א רסג כי תצא צו. (ר) (שם) משפטים שעו.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

מכונה הזווג בשם דיבור. וז"ס חטאו של משה, כי שמש במטה שלו פעמיים, כי מלבד שהכה בו בצור, הכה גם בסלע. והיינו פעמיים. ונמצא חב בסלע כי בו אינה נוהגת הכאה אלא דיבור. (כמ"ש בזהר תצא אות ע"ו). וז"ש ובהאי חב בסלע, כי מתוך שמטה האלהים לא היה בו היכר אם הוא שייך למלכות או לבינה כנ"ל, ע"כ יצא לו לשמש עמו גם בסלע. כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים דהיינו בצור ובסלע. כנ"ל. אמר לו קב"ה, משה לא יהבית לך מטה דילי להאי: לא נתתי לך המטה שלי שתשמש עמו גם בבחינת הסלע.

קב) מיד וירד אליו וגו': מיד וירד אליו בשבט. היינו בדין קשה. ויגזול את החנית מיד המצרי. היינו כי מאותה שעה נמנע ממנו המטה, שהוא החנית, ולא היה עוד בידו לעולם. ויהרגו בחניתו. היינו, שמשום אותו חטא שהכה את הסלע במטה ההוא, הוא מת, ולא נכנס לארץ הקדושה. ואור זה נמנע מישראל. להבין הדברים, יש לזכור באן כל המתבאר לעיל (אות צ"ד ד"ה וטעם הסתלקותו). כי מכח הזווג הגדול דעתיק יומין לא היה צריך להתבטל רק הבין לבדו, ולא כלל הס"ג, ואז היה תיכף הבין עולה ונעשה ס"ג לנצחיות, אלא מתוך שהס"ג והבין היו דבוקים יחדיו נתבטל גם הס"ג עם הבין, שע"כ נחרבו בינתיים המקדשין וכו' ע"ש. ומאותו הטעם נתבטלה גם הארת משה לבני ישראל, כי הוא עוד חטא ביותר בדבר החיבור של בחינת הבין עם הס"ג ע"י הכאת הסלע, כנ"ל. ולכן וירד אליו בשבט בדינא קשיא כי ביטול הס"ג נעשה בדינא קשיא, כי באמת אין לו שום חיבור עם הבין, וביטול הבין אינו נוגע אליו כלל. כי ז"ס הכתוב יודע כמביא

ביאור הדברים, בין השמשות, ה"ס מיתוקה הגדול של המלכות בבינה, עד שאין להבחין בה, אם היא מלכות, או בינה, כי בשבת עולה המלכות לאו"א, ונעשית בינה, ובע"ש בין השמשות, אינה עוד בינה ממש, אבל גם אינה ניכרת לבחינת מלכות. וז"ס עשרת הדברים שנבראו בין השמשות, שאז אין היכר בהם מאין מוצאם, אם מבינה אם ממלכות. כי גם בנוקבא עצמה אין או היכר. וז"ס המטה שנברא ע"ש בין השמשות, ומטעם זה וחוקק ביה שמא קדישא גליפא קדישא, חקיקה דשמא קדישא, מורה על בחינת בינה, שממנה נמשכה הקדושה. וגליפא קדישא, מורה על המלכות שהיא רק גליפא לקבל את שמא קדישא. וב' החקיקות הללו היו כלולות במטה כמו בחינה אחת בלי היכר כנ"ל, מטעם שהוא נברא ע"ש בין השמשות. וע"כ היה כחו יפה להמשיך להם לישראל כלהו נהורין וכל הנסים והנפלאות, שהם סוד המשכת אורות הבינה במלכות. ועל ידו זכה משה לבינה עלאה, ולבחי' איש האלהים בסוד כלת משה. והוא הנקרא מטה האלהים על שם הבינה. והיא הנקראת חנית בסוד ו' דהוי"ה המזווג עם ה"ת.

והנה המלכות נקראת צור, ובסוד הבינה נקראת סלע. והזווג הפנימי של זו"ן, דהיינו בעת שעולה לאו"א, והנוקבא משמשת במאנין דאמא, (כנ"ל אות י"ז), מכונה הזווג דהכאה בשם דיבור. והזווג החיצון של זו"ן דהיינו במקום עצמם מכונה בשם זווג דהכאה. וז"ס שבפרשת בשלח (שמות י"ז) נאמר לו למשה והכית בצור ויצאו ממנו מים וכו'. כי הצור ה"ס מלכות שבה נוהגת הכאה, אבל בפרשת חוקת (במדבר כ') נאמר ודברתם אל הסלע וכו', כי בסלע שהוא במקום בינה, (דפרי דף ו' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קט

על ההוא חובא דמחא בההוא מטה, מת, ולא עאל לארעא, קדישא, ואתמנע נהורא דא מישראל.

קג) מן השלשים ה הכי נכבד : אלין שלשים שנה עלאין, דאיהו נטיל מנהון, ואנגיד לתתא, ומנייהו איהו הוה נטיל ואתקרב, ואל השלשה לא בא, אינון הוה אתיאן לגביה, ויהבי ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוי אתי לגביהון. קד) ואע"ג דלא עאל במניינא, וחושבנא דלהון, וישימהו דוד אל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

נ ג"א קדישא ל"ג. ה הכי ל"ג (אה"ל). ע ואתקרב כצ"ל (אה"ל). פ וחושבנא כצ"ל (אה"ל).

ב) (שם) וירא רש. ג) (שם) וירא רי. ד) (שם).

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

ונשמת בניהו הבאה מהווג הגדול דעתיק יומין, המקבץ מכל אלו הזוגים דשתא אלפי שני בסוד, רב פעלים ומקבצאל בקומה אחת, שהיא בניהו בן יהודע כנ"ל. נמצא שהוא מקבל ומתכבד מכל אלו שלשים השנה העלאין, ו"ש דאיהו נטיל מנהון ואנגיד לתתא, שהוא נוטל מהמוחין דשלשים שנה, ונמשכים אל הנשמה שלו לתתא, בסוף כולם, ומנייהו איהו הוה נטיל ואתקרב, כי כל הקומה שלו היא רק ממה שלקח וקיבץ מהזוגים שלהם שבאו בזה אחר זה כנ"ל. ועכ"ז ואל השלשה לא בא אינון הוה אתיאן לגביה, ויהבי ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוי אתי לגביהון, כי אע"פ שהם נתנו לו כל מעלתו הנשגבה ברעותא דלבא, עכ"ז הוא לא יכול לבא אצלם אח"כ ולקבל עוד מהם. והוא מהטעם הנ"ל, כי מתוך ביטול המסך דבין נתבטל לו ג"כ מסך דס"ג, ונשאר לבלי מסך, וע"כ לא היה יכול לבא אצלם להעלות מ"ן ולקבל מהם עוד.

קד) ואע"ג דלא עאל וכו': ואע"פ שלא נכנס במנין וחשבון שלהם, עם כל זה, וישימהו דוד אל משמעתו, שלא נפרד מלוח לבו לעולם, כי אין להם פירוד לעולם. דוד שם לבו אליה, והוא לא שם לבו לדוד. משום שהתשבחות והשירים והחסד, שהלבנה עושה לשמש, היא מושכת בזה אליה, שיהיה מגורו עמו. וזה הוא, וישימהו דוד אל משמעתו.

פירוש. דוד הוא בחינת המלכות, שהיא הרגל הרביעית של ג"ר. ואומר, דאע"ג שלא יכול לבא אל שלשים השנה העלאין שהן ג"ר, מ"מ וישימהו דוד אל משמעתו, שנתדבק בו ולא זו מלוח לבו לעלמין, והוא מטעם שכל בחינת השלמות שבמלכות מגולה בו, להיותו

במביא למעלה בסבך עץ קרדומות, ועתה פתוחיה יחד בכשיל וכילפות יהלומון (תהלים ע"ד), כי מחמת העלאת והמתקת המלכות ועליתה אל הבינה, נעשה עתה כמו מביא למעלה בסבך עץ קרדומות, כי גם הס"ג נתבטל בגלל עליה זו. דהיינו בכשיל וכילפות יהלומון. ו"ש ויגזול את החנית מיד המצרי דמההיא שעתא אתמנע מניה ולא הוה בידיה לעלמין, כי החנית היה שייך באמה לבין כנ"ל. וע"כ נתבטלה הארתו לעלמין, כי הבין עצמו נתחדש אח"כ ונעשה ס"ג לנצחיות, וע"כ אין עוד ענין לשימוש המטה בבחי' הכאה. ו"ש ויהרגהו בחניתו, על ההוא חובא דמחא בההוא מטה מת. כי לולא נזהר לשמש עמו רק בצור ולא בסלע, לא היתה בחינת הס"ג מתבטלת עם הבין, ולא היה מת אלא עולה תכף לבחינת הס"ג. ו"ש ולא עאל לארעא קדישא, כי ארץ ישראל הי"ס עלית הבין אל הס"ג, וע"כ נק' ארעא קדישא, כי המוחין דבינה המאירים אז בה נקראים קדיש, ובטרים גמר התיקון, שיש עליות וירידות, ע"כ יש חורבנות וגלויות, אבל בגמר התיקון ישאר הבין בס"ג לנצחיות שהי"ס ארץ ישראל, כמבואר. ולא תהיה יתר שום גלות.

קג) מן השלשים הכי וגו': מן השלשים הכי נכבד, אלו הם שלשים שנה עליונות, שהוא היה לוקח מהן והמשיך למטה, ומהם, הוא היה לוקח והתקרב, ואל השלשה לא בא. הם היו באים אליו ונותנים לו בחפץ לב, והוא לא בא אליהם.

פירוש. ג"ר שהן חב"ד, נקראות שלשים. דהיינו ג' ספירות שכל אחת נכללת מעשר, שהן כלל המוחין המאירים בשתא אלפי שני, (דס"ו דף ו' ע"ב)

משמעתו. ^ז דלא אתפרש מלוחא דלביה * לעלמין, לית פרודא להון ^ז לעלמין. דוד שם ליה לביה ואיהו לאו לדוד. בגין דתושבחן, ושירין ורחמין דסיהרא עביד לשמשא, איהי משיכת ליה לגבה למהוי דיוריה בהדה. ודא איהו וישימהו דוד אל משמעתו.

קה) נפלו רבי אלעזר ורבי אבא קמיה. אדהכי והכי לא חמו ליה, קמו ואסתכלו לכל סטרין ולא חמו ליה. יתבו ובכו ולא יכילו למלא דא לדא. לבתר שעתא, אמר רבי אבא, ודאי הא דתנינן דבכל ארחא דצדיקיא אזלין, ומילי דאורייתא בנייהו, דאינון ^ה זכאין דההוא עלמא אתיאן לגביהון. ודאי

מסורת הזהר

(ה) מצורע מו.

דרך אמת ^ז) הנה גם כ"י ובעלה אומר לפעמים שאינו מתפרשין לעולם גם בדף שאחר זה ובדף ל"א א' דחא קול מדיבור לא מתפרש לעלמין. ובפר' וישב קפ"ב ב' דלא מתפרשין לעלמין צדיק וצדק ובפר' תרומה קל"א א' קל"ד ב' פקודי ר"ל ב' אחרי מות ע"ז ב' וירא ק"ב ב' ק"כ ב' חיי שרה קכ"ג א' נראה דמאי דאמר דלא מתפרשן היינו בזמנא דלאו איהי בגלותא ע"ש וכן בפר' שמות ט' א' וכן בפרשת תרומה קס"ט ב'.

הסולם

דטעין חמרי

מאמר

ההוא, לגלות לנו הדברים האלו. וטרם שהספקנו להכיר אותה, הלך לו ונעלם ממנו. קמו, והיו רוצים להנהיג את החמורים, ולא הלכו, ושׁוב רצו להנהיגם, ולא הלכו. פחדו, ועזבו את החמורים. ועד היום קוראים למקום ההוא, מקום החמורים.

פירוש. כי לא יכלו לסבול את האור הגדול הזה, שנגלה להם בעת גילוי הסודות הללו, ונפלו קמיה. וז"ש, נפלו רבי אלעזר וכו'.

וז"ש, אדהכי והכי לא חמו ליה כי אחר שזכו לקבל ממנו את מדרגתו הגדולה והנשאה, נעלם מהם תיכף ולא יכלו למצאו ולהשיגו עוד. ולפיכך יתבו ובכו ולא יכלו למלא דא לדא שהיה צערם גדול וישבו ובכו עד ולא יכלו לדבר זה עם זה.

וז"ש, דא הוא רב המנונא וכו', כי עתה הכירו דרגתו, שהוא רב המנונא סבא בעצמו, ולא כמו שחשבו לפני זה שהוא רק בריה דרב המנונא סבא. (עיין לעיל אות צ'). קמו והוו בעו למטען לחמרי וכו' ואנחו לון לחמרי: כי החמרי הם סוד הכחות שנתנה להם נשמת רב המנונא סבא שיוכלו להעלות מ"ן להשיג את המדרגות הללו, חיה יחידה, שהשיגו על ידו, שז"ס שהרכיבם על החמורים

להיותו מהזוג הגדול דעתיק יומין המשבית כל הקליפות מהשם ב"ן, בסו"ה בלע המות לנצח. (כנ"ל אות צ"ד ד"ה והענין הוא, ע"ש).

וז"ש, דוד שם ליה לביה כנ"ל, דלא אתפרש מלוחא דלביה לעלמין כי שלמותו בו. אבל בנייהו בן יהוידע, לא שם לבו לדוד כי דוד הוא רגל רביעית לג"ר, וע"כ כמו שלא יכול לקבל מן ג"ר, כנ"ל. כן לא היה יכול לקבל מדוד. וע"כ לא שם אליו לבו. דתושבחן ושירין וכו': ע"י המ"ן שהמלכות, הנקראת סיהרא, מעלה אל ז"א, הנק' שמשא, ע"י תשבחות ושירים ורחמים היא נמצאת ממשיכה אליה את הארת נשמת בנייהו בן יהוידע, שהיא שלמותה האחרונה כנ"ל, למהוי דיוריה בהדה, שיתדבק בה לנצח.

קה) נפלו ר' אלעזר וכו': נפלו ר' אלעזר ור' אבא לפניו, על פניהם. בתיך כך לא ראו אותו. קמו והסתכלו לכל הצדדים, ולא ראו אותו. ישבו ובכו ולא יכלו לדבר זה עם זה. לאחר כך, אמר ר' אבא, ודאי זהו שלמדנו, שתמיד בכל דרך שהצדיקים הולכים ודברי תורה בנייהם, באים אליהם הצדיקים מעולם ההוא. לגלות להם דברי תורה, ודאי זה הוא מה שרב המנונא סבא בא אלינו מהעולם (דפו"י דף ו' ע"ב י' דף ו' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קיא

דא הוא רב המנונא סבא דאתי לגבן מההוא עלמא, לגלאה לן מלין אלין, ועד לא נשתמודע ביה, אזל ליה ואתכסי מינן. קמו והוו ז בעו למטען לחמרי ולא אזלו, בעו למטען ולא אזלו, דחילו ואנחו לון לחמרי. ועד יומא, הוו קראן לההוא אתר, דוך דחמרי.

(קו) פתח רבי אלעזר ואמר. (י) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. כמה הוא טובא עלאה ויקירא דזמין קב"ה למעבד גבי בני נשא, לאינון זכאין עלאין דחלי חטאה דמשתדלי באורייתא, כד עלאין לההוא עלמא. טובך לא כתיב אלא רב טובך, ומאן איהו (י) זכר רב טובך יביעו. ודא איהו ענוגא דחין דנגדין מעלמא דאתי לגבי (י) חי עלמין, דאיהו זכר רב טובך. (ק) ודאי איהו, (ט) ורב טוב לבית ישראל וגו'.

(קז) תו מה רב טובך, הכא אגליף רזא דחכמתא, וכל רוין אתכלילו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז בעאן כצ"ל (אה"ל). ק נ"א ודא הוא (אה"ל).

(י) (תהלים לא) לעיל ג. (ז) (תהלים קמה). (ח) לעיל צא. (ט) (ישעיה סג) תרומה יו.

דטעין חמר

הסולם

מאמר

של הפרצוף והחיים שלו הוא מוחין דויק, המקובל מזווג דאוי"א כדי להחיות העולמות, אמנם יש גם מוחין דתוספת המענגים את החיים, שהם מוחין דג"ר, והם הנק' רב טובך ועינוגא דחין.

ו"ש, דנגדין מעלמא דאתי לגבי חי עלמין: כי מוחין דג"ר שהם חכמה נמשכין מהבינה הנקראת עלמא דאתי, ומתלבשים בלבוש יקר דחסדים הבא מזווג היסודות, הנק' חי עלמין, ומשם מגיעים המוחין אל הצדיקים דחלי חטאה.

החמורים והלך לפניהם להאיר להם את אורח הצדיקים. (כנ"ל אות פ"ה ד"ה נחתו. ע"ש). ועתה אחר שגמר תפקידו ונעלם מהם, היו רוצים שוב לעלות ולרכב על החמורים שלו, כלומר שרצו להעלות מ"ן מחדש, בכדי לחזור ולהשיגו שנית. אמנם בעו למטען ולא אזלו כי עתה לא היו יכולים לקבל מהם שוב כוח להעלאת מ"ן. וע"כ יראו והניחו את החמורים במקום ההוא שרב המנונא סבא פרח מהם. וסימנו את המקום ההוא בשם דוך דחמרי מקום החמורים, דהיינו על המאורע, שלא יכלו עוד לשמש עמהם.

(קז) תו מה רב וכו': עוד, יש לפרש, מה רב טובך. שכאן נחקק סוד החכמה, וכל הסודות נכללו כאן. כי מה פירושו כמו שלמדנו, (לעיל אות י"ט). רב זהו, אילן רב וחזק, שהוא ז"א. משום שיש אילן אחר הקטן ממנו, דהיינו המלכות, וזה ז"א, הוא רב. ומביאו ברום הרקיעים.

פירוש. שנוסף על זה שביאר את הכתוב על השגת המוחין דג"ר, יש עוד להבין הכתוב, כי בו נרשמה פנימיות החכמה, וכל הסודות נכללו בפסוק הזה: רזא דחכמתא, מורה על זווג עתיק. וכל רוין, מורה על גמר כלל התיקון.

מ"ה כמא דאתמר, רב דא אילנא רב ותיקף, מ"ה היינו עלמא תתאה, כמה דאתמר לעיל

(קו) פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר' אלעזר ואמר, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' (תהלים ל"א). כמה הוא הטוב העליון והיקר, שעתיד הקב"ה לעשות לבני אדם, לאותם הצדיקים העליונים יראי חטא העוסקים בתורה, כשהם באים לעולם ההוא. טובך, לא כתוב אלא רב טובך, ומי הוא. היינו, זכר רב טובך יביעו וזהו חי עונג הנמשכים מעולם הבא אל חי העולמים. שהוא נקרא זכר רב טובך. והוא ודאי ורב טוב לבית ישראל וגו'.

פירוש. המלה רב, מורה תמיד על בחינת גדלות, וכיון שהכתוב מדגיש לומר באן רב טובך ולא טובך סתם, ע"כ הוא מורה על עינוגא דחין, דהיינו מוחין דג"ר. כי עיקרו (דס"י דף ז' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קיב

הכא, י מ"ה : כמה דאתמר. ר רב : דא אילנא ר"ב ותקיא. בגין דאית אילנא אחרא
 זוטא מניה, ודא ש הוא רב, ואעיל ליה ברום רקיעין.
 קח) טובך : דא ו אור דאתברי ביומא קדמאה. אשר צפנת ליראיך : בגין
 דגניז ליה לצדיקיא בהוא עלמא. פעלת : דא ז גן עדן ח עלאה. ת דכתיב ו מכון
 לשבתך פעלת ה' ודא הוא ט פעלת לחוסים בך.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י משטטים שצ פנחס תרמו תשנד בהשמטות ח"ג ד' שו : (ד"י) תק"ח ד' קיב : קיג. לעיל ת. כ) חיי שרה
 רט מקץ רלב פקודי קפא צו קסו אמור ג פנחס רלב
 לעיל ב. ל) ב"ב ג ח קעה נח לה קמ לך צד קד וירא רמב חיי שרה נה מקץ רלח ויחי רלב שד שמח
 תנה תרצג בהשמטות ח"א ד' רסג : ד"י, שמות קעז ריח משטטים כו נד סו פח תרומה קעה רצא תלג
 תקנו תתעז כי תשא נה ויקהל קפד רעב רצב שב שח שכט פקודי קסט ריב בהשמטות ח"ב ד' רעא. (ד"י)
 מצורע יא אחרי מות רס רסד קדושים עה שלח קצא רלא בלק ריד שע וילך מג בהשמטות ח"ג ד' שג. (ד"י)
 ת"ז ד' ז. יב : ז"ח בראשית תקמג ד' לג. מו : נא. נג : עט : פב : מ) ב"ב קעה לך צד וירא רמג רמח
 ויקהל שיג פקודי ריב קדושים עז ז"ח ד' מו : מז. : ו) (שמות טו) וישב ק בשלח שלב שלח לך פו פנחס
 קמו. ט) (תהלים לא) ב"ב קנ קעז בהשמטות ח"א ד' רסד. רסה. (ד"י) תרומה יד פקודי ג אמור ג.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

מתקבל האור הזה אל הצדיקים. פעלת, דא
 גן עדן עלאה : כי מקודם לכן כתוב אשר
 צפנת, שפירושו שהמוחין באים בלבוש יקר
 דצדיק וצדק בגניזו מכוסים באלו הלבושים.
 וכאן כתוב פעלת, שהשמעות היא פעולה
 גלויה בלי הכיסוי האמור, ומביא האיה מהכתוב
 מכון לשבתך פעלת ה' דהיינו פעולה שלמה
 וגלויה. ודרש כי פעלת נאמר על גן עדן
 העליון, שהוא נפעל ויצא מכלל אלו המוחין
 הקודמים בכתוב, הנהגים בכל שתא אלפי
 שני. ויהיה שיעור הכתוב מה רב טובך
 אשר צפנת ליראיך, שהם המוחין דכלל
 שתא אלפי שני, אשר כל אלו פעלת ע"י
 הזווג הגדול דעתיק יומין, לחוסים בך,
 שממוחין אלו נפעל ויצא ג"ע העליון, ששם
 שרויים צדיקים גמורים החוסים בו ית',
 והיינו אותן הנשמות דבניהו בן יהוידע
 וכדומה, שזוכות לקבל מהזווג הגדול דעתיק,
 המקובץ מכל אלו המוחין דשתא אלפי שני.
 כנ"ל. ודע. שמקום מנוחתן של הנשמות נקרא
 גן עדן. ויש גן עדן הארץ. הנק' ג"כ גן העדן
 התחתון, והוא בחי' ו"ק, ויש גן עדן עליון
 שהוא בחינת ג"ר של ג"ע. וכל הנשמות
 שרויות רק בג"ע התחתון, אלא ברישי ירחי
 ושבתי עולות לג"ע העליון ואח"כ חוזרות
 למקומן. אלא שיש יחידי סגולה שמקומם
 הוא בג"ע העליון. ועליו אמר ר"ש, ראיתי
 בני עליה שהם מועטים.

לעיל (אות ח'). רב מורה על אילנא רב
 ותקיא, היינו ז"א בעת הלבשתו לפרצוף ע"ב.
 ונקרא אז אילנא רב, על שם התכמה. ונק'
 תקיא, מבחינת עצמו. אמנם בעת שז"א
 במקומו עצמו. נק' אילנא סתם. וז"ש בגין
 דאית אילנא אחרא זוטא מניה, שהוא
 המלכות. הנקראת ג"כ אילן. ודא הוא רב,
 וכשמלביש לקומת ע"ב נק' רב, ואעיל ליה
 ברום רקיעין הע"ב מביא את הז"א לרום
 רקיעין. כי רומיה דע"ב מטי עד הכתר הנק'
 רום רקיעין כי הע"ב מלביש על פרצוף
 הכתר. וע"כ הע"ב מעלה את הז"א לרום
 רקיעין.

קח) טובך, דא אור וכו' : טובך, הוא
 האור שנברא ביום הראשון, של מעשה בראשית.
 אשר צפנת ליראיך, היינו, בשביל שגנוזו
 לצדיקים לעולם ההוא. פעלת, זהו גן עדן
 העליון, שכתוב, מכון לשבתך פעלת ה'. וזהו
 זעלת לחוסים בך.

פירוש. האור שנברא ביום ראשון, הוא
 האור, שהיה אדם הראשון צופה בו מסוף
 זעולם ועד סופו. וה"ס ה' פעמים אור הנאמרים
 יום ראשון דמעשה בראשית. לצדיקיא
 נההוא עלמא, היינו בעלמא דאתי כי
 זאור הזה נגנוז ביסודות שהם צדיק וצדק
 על אר"א הנק' עלמא דאתי, ואלו צדיק וצדק
 ק' יראיך, ע"ש כח הגניזו שבהם, ומהם
 (דפו"י דף ז' ע"א)

(קט) (ו) נגד בני אדם, דא (ז) גן עדן דלתתא, דכל צדיקיא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר, כגוונא (ח) ודיוקנא דהאי עלמא, ודא איהו נגד בני אדם & בההוא דיוקנא דבני אדם דהאי עלמא. וקיימי תמן, ופרחי באוירא וסלקו לגו מתיבתא דרקייעא בההוא ג"ע דלעילא, ופרחי ואסתחין בטלי (ק) נהרי אפרסמונא דכיא ונחתי ושראן לתתא.

(קי) ולזמנין אתחזון נגד בני אדם למעבד לון נסין, ב כמלאכין עלאין, כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה. ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(שם) ב"ב קעח בהשמטות ח"א ד' רסד. ד"י, (שם) ב"ב ח לך צד וירא רמב רמח תד. ויחי קטט. שמות ב. קעח משפטים סז תרומה קעה תלד תקנו תרמא. ויקהל רעא רעב שו שכה שלב פקודי ריב מצורע יא אחרי מות רס ז"ח ד' י : מו : מז : סה : סב : צ. (ז) ב"ב ט נח קמג (לבושא דהאי עלמא) לך צה קה שמד ויחי שסח שמות קעז תרומה תלד תרמא ויקהל שא. (ק) לעיל נח.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

לג"ע העליון לקבל חכמה ופרחי ואסתחין בטלי נהרי אפרסמונא דכיא, כי אור החכמה שהן מקבלות שם בג"ע מכונה בשם י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא, כי החכמה נקראת שמן והמספר י"ג מורה על חכמה דל"ב נתיבות. (כנ"ל במראות הסולם ד"ה ועס) ואח"כ ונחתי ושראן לתתא דהיינו, שאינן יכולות לשהות שם, ותיכף אחר קבלתן החכמה תוך לברוש היקר שלהן, יורדות מג"ע העליון למקומן, לג"ע התחתון. ולפי שהן צריכות לקבל החכמה תוך לבוש החסדים, דוגמת נשמות בני אדם שבעוה"ז, ע"כ הכתוב מכנה גם אותן, נגד בני אדם בההוא דיוקנא דבני אדם דהאי עלמא, כי הן באותה הצורה כמו בני אדם שבעוה"ז, כי גם הן צריכות ללבוש החסדים כמותם.

(קט) נגד בני אדם : זהו גן עדן שלמטה, שכל הצדיקים עומדים שם, ברוח המתלבש בלבוש יקר, כאותו האפן והצורה שהיו בעולם הזה. וזה הוא, נגד בני אדם, דהיינו, באותה צורה של בני אדם שבעולם הזה, ועומדים שם, ופורחים באויר מוט, ועולים לישבת הרקייע באותו גן העדן של מעלה. ופורחים שמה ומתרחצים בטל נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה. בג"ע התחתון.

ביאור הדברים, כי ההבדל העיקרי שיש בין ג"ר ובין ז"ת, הן בפרצופין והן בנשמות. הוא, כי ג"ר יכולות לקבל אור החכמה כמות שהוא, ואינן צריכות שתתלבש להן החכמה בלבוש של אור חסדים. משא"כ פרצופי ו"ק, וכן הנשמות הנולדות מזו"ן שעיקרו ו"ק, הן אינן יכולות לקבל אור החכמה זולת בדרך התלבשותו באור החסדים. וז"ש דא ג"ע דלתתא, דכל צדיקיא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר, כגוונא ודיוקנא דהאי עלמא, כי כל הצדיקים שבג"ע התחתון, הרוחות שלהם מלובשות בלבוש יקר של אור החסדים, כמו נשמות בני אדם שבעוה"ז, שע"י לבוש יקר זה הנק' אוירא, הן יכולות לעלות לג"ע העליון ולקבל משם אור החכמה. ואח"כ חוזרות למקומן לג"ע התחתון. וז"ש וקיימי תמן, שעיקר מקומן הקבוע הוא בג"ע התחתון ופרחי באוירא וסלקו לגו מתיבתא דרקייעא בההוא ג"ע דלעילא, שבכח האי אוירא שהוא אור החסדים הן פורחות ועולות (דס"י דף ז' ע"א)

(קי) ולזמנין אתחזון נגד וכו' : ולפעמים, הצדיקים האלו, נראים נגד בני אדם, לעשות להם נסים, כמלאכים עליונים, כעין שראינו עתה אור המאור העליון, ולא זכינו להסתכל ולדעת סודות החכמה יותר.

פירוש. הכוונה על נשמות יחידי הסגולה, שבג"ע העליון, שאע"פ שמעלתן גבוהה כל כך, עד שאפילו הנשמות שבג"ע התחתון העולות אליהן ברישי ירחי ושבתי, אינן יכולות לשהות שם אלא יורדות תיכף למקומן, ע"כ ולזמנין אתחזון נגד בני אדם שהן יורדות מג"ע העליון לעוה"ז ומתראות לבני

(קיא) פתח רבי אבא ואמר. (ר) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. אע"ג דמנוח לא הוה ידע מאי עבידתיה, אמר, הואיל וכתוב (ט) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנן חזינן, ובג"כ מות נמות. ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן, ג ונתקיים בעלמא. דהא קב"ה שדריה לגבן, לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי, זכאה חולקנא.

(קיב) אזלו מטו לחד טורא, והוה נטי שמשא. שרו ענפין ד דאילנא דטורא ה לאקשא דא בדא, ואמרי שירתא. עד דהוי אזלי, שמעו חד קלא תקיפא דהוה

חלופי גרסאות

ג ואתקיימנא כצ"ל (אה"ל). ד ג"א דאילני (אה"ל).
ה ג"א לאתקשרא (אה"ל).

מסורת הזוהר

(ר) (שופטים יג.) (ש) (שמות לג) וירא ל ויחי ב קסו
שמג בשלה תעו נשא קעא ת"ו תס"ט ד' קטו. : ת"ע
ד קלג : ז"ח ד' מה.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

לשמי הוא פלאי (שופטים י"ג). ועכ"ז פחד מהכתוב לא יראני האדם וחי. (שמות ל"ג) ואנן זכינן להשגה השלמה, כי ידענו את שמו, שהוא רב המנונא פבא, ואנו חיים וקיימים בעוה"ז. ומכאן תבין שענין קבלת פניו של מדרגת רב המנונא הוא בחינת הראני נא את כבודך, שבקש משה מהשי"ת, שעל זה אמר לו השי"ת, לא תוכל לראות את פני כי לא יראני אדם וחי (שמות ל"ג), ונמצא שהשגתם גדלה מהשגת משה. ועל זה אמרו חז"ל נביא הוא דלא קם כמשה אבל חכם קם (סוף ילקוט ראובני). וכן חכם עדיף מנביא (ב"ב י"ב). ובוהו שבחו את עצמם ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן, ונתקיים בעלמא כי אנחנו זכינן לנהורא דא שעליו נאמר לא יראני האדם וחי, ואנחנו חיים בעוה"ז. (ועי' בתק"ז תק' ס"ט דף קט"ו ע"ב).

(קיב) אזלו מטו לחד וכו': הלכו הגיעו להר אחד, כנסות השמש. התחילו דופקים ענפי האילן שבהר זה בזה, ואומרים שירה. בעוד שהיו הולכים שמעו קול אחד חזק שהיה אומר, בני אלקים קדושים, אותם חזורים בין החיים בעולם הזה, אותם מאורות בני השיבה, האספו למקומכם להשתעשע עם אדונכם בתורה. הם פחדו, ונשארו עומדים במקומם, וישבו. פירוש. הלכו ובאו להר אחד. ה"ס ההר, שעליו אמר דוד המלך, מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו (תהלים כ"ד). וכשעלו על ההר העריב השמש, רומז שנסתלקו הארתם. והענפים של האילנות שקששו זה בזה, ובסוד שיחת האילנות, שמעו מהם שירה. בסוד הכתוב אז ירננו כל עצי יער (תהלים צ"ו).

וח"ש

לבני אדם, כמו מלאכי עליון היורדים לפעמים לעוה"ז. והיינו כגוונא דחזינא השתא נהירר דבוזינא עלאה. כמו שראה עתה האור של המאור העליון, דהיינו לרב המנונא סבא, שירד אליהם מרום מעלתו מג"ע העליון ונגלה לעיניהם בעוה"ז.

דורש המקרא נגד בני אדם, על ב' משמעויות: א) על הנשמות שבג"ע התחתון, שיש להן דיוקנא דבני אדם, ופעל להן האורות הנשגבים שבג"ע העליון, שיכלו לקבל משם בדרך עליה ב"ח ובשבתות, שאו הן זוכות לקבל פניהן של הנשמות שבג"ע העליון ולירד שוב למקומן. ב) דורש נגד בני אדם, ממש שבעוה"ז, שהנשמות האלו שבג"ע העליון יורדות לפעמים לעוה"ז, כמו מלאכי מרום, ונראות לעיני הצדיקים.

וח"ש, ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר: מתאונן על שתיכף נעלם מהם, ומהעת היא לא זכה להשיג עוד רזין דאורייתא עד הנה.

(קיא) פתח ר' אבא וכו': ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלקים ראינו. אף על פי שמנוח לא ידע מה מעשיו, שכתוב, כי לא ידע מנוח כי מלאך ה' הוא. בכל זאת, אמר כיון שכתוב, כי לא יראנו האדם וחי, ואנו ראינו ודאי, ועל כן מות נמות. ואנחנו ראינו וזכינן לאור הזה שהיה הולך אתנו, ובכל זאת נתקיים בעולם, כי הקב"ה שלחו אלינו, להודיע לנו סודות החכמה שגילה. אשרי חלקנו.

פירוש. כי כשנראה מלאך ה' אל מנוח לא היתה השגתו בו שלמה, שהרי לא רצה לגלות לו את שמו, כמ"ש למה זה תשאל (דפרי דף ז' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קטו

אמר, בני אלהין קדישין אינון דאתבדרו ביני חייא דהאי עלמא, אינון בוציני בני ו מתבתא, אתכנשו לדוכתיכו לאשתעשעא במאריכון באורייתא. דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבי.

קיג) אדהכי נפיק קלא כמלקדמין, ואמר ^ק טנרין תקיפין פטישין ^ר רמאין, הא מארי דגוונין מרקמא בצירין קאים על ^ט אצטוונא, עולו ואתכנשו. בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין ^ז רב ותקיף, והווי אמרי ^ח קול ה' שובר ארזים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח) (תהלים כט) בהשמטת ח"ב ד' רעא. (ד"י) צו קיב. ו נ"א מתיבתי (אה"ל). ז רב ושליט ותקיף כצ"ל (אה"ל).

ק) דרך אמת ^ק סלעים חזקים. ר) פ"י רמים וכן משפטים ק"ט ב' ורמז אל הת"ח גדולי הדור שמתו ומשתעשעים בין החיים לשמוע ד"ת מפייהם ^ט כסא והוא מושב גבוה לישב עליו השלטון.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ולמנדע רזין דחכמתא יתיר. ויש אמנם להבין הטעם מה ענין השגת המוחין לביטול הכח לעלית מ"ן. והענין הוא, כי אחר שהשיגו קומת היחידה, שהיא גילוי נשמת בניהו בן יהוידע ע"י רב המנונא סבא, הנה קרה להם כמו שנתבאר בנשמת בניהו בן יהוידע. כי אחר שנתבטל להם המסך דב"ן נתבטל עמו יחד גם המסך דס"ג, וע"כ לא יכלו עוד להעלות מ"ן, ואנחי להו לחמרי. (כנ"ל אות ק"ה ד"ה קמו ע"ש). ונתבאר שם, שכל ההפסק של הארת הגוף דעתיק היה, כדי להקנות להם כח לברר להם מחדש את מסך דס"ג, ואז ישוב הב"ן להיות ס"ג, ואז יחזרו להעלות מ"ן מחדש, וילכו שוב מחיל אל חיל ע"ש.

והנה גם בר' אלעזר ור' אבא, מזמן שהניחו החמורים ואולי להם עד הנה, הספיקו כל ההרפתקאות הנ"ל עד הנה, שיתברר להם כח, לעלית מ"ן מחדש, ולהחזיר הב"ן להיות ס"ג. וז"ש, נפק קלא כמלקדמין ואמר, טנרין תקיפין פטישין רמאין כי הקול רמז להם שהם סלעים חזקים ופטישים רמים, כי עמדו בכל הנסיונות הגדולים עד עתה, והם עצרו כח לעמוד בפניהם בסלעים חזקים, גם גברו על כל המכשולים, עד שפיצצו אותם כפטיש גדול היורד מרום גבוה למטה, וגרמו בה, הא מארי דגוונין מרקמא בצירין קאים על אצטוונא, כי הבינה, הנקראת מארי דגוונין בהיותה עצמה בלי גוון כלל אלא כולה רחמים, אמנם כל בחינת הגוונין מתעורר ויוצאין הימנה, וע"י עמידתם כסלע איתן מול כל אלו הנסיונות, נתרקמה עתה הבינה בצירין מחדש, ולפיכך מכנה את הבינה בשם מארי דגוונין מרקמא בצירין, כי קבלה

וז"ש, שמעו חד קלא וכו', פירוש. שמעו קול חזק אומר להם, שישבו למקומם לאשתעשעא בהשי"ת ותורתו, דהיינו שירדו מן ההר. וקורא אותם בני אלהין קדישין, על שם מדרגתם הנשגבה, אבל רמז להם, שאין בני אדם שבעוה"ז כדאים לדור עמהם יחד. וזה שרמז להם אינון דאתבדרו ביני חיי דהאי עלמא כלומר, שאין בני העוה"ז הולמים אותם, כי לא יוכלו לסבול זה את זה. וז"ש, דחילו אלין וכו', נפלה יראה עליהם, ומ"מ לא ירדו מההר, אלא קמו ישבו ולא היוזו עצמם ממקומם.

קיג) אדהכי נפיק קלא וכו' : בתוך זה, יצא קול כבתחילה, ואמר, סלעים חזקים, פטישים רמים, הנה בעל הצבעים, המרוקם בצירורים, עומד על העמוד, הכנסו והאספו, באותה שעה, שמעו קול ענפי האילנות גדול וחזק, והיו אומרים, קול ה' שובר ארזים. נפלו על פניהם רבי אלעזר ורבי אבא, ופחד גדול נפל עליהם. קמו בחפזון והלכו, ולא שמעו מאומה, יצאו מן ההר, והלכו. אצטוונא פירושו עמוד. כי תרגום של העמוד, הוא, על אצטוונא. (מ"ב י"א י"ד).

פירוש, כי לעיל (אות ק"ה ד"ה קמו) נתבאר, כי ע"כ לא יכלו למטען חמרי, שפירושו, שלא יכלו להעלות עוד מ"ן, משום שכבר גמר רב המנונא סבא את תפקידו שהיה לו לסייע אותם, וע"כ נתבטל כח החמרין שלו, ולא יכלו לשמש עמהם עוד בכדי להעלות מ"ן ולזכות לדרגין עלאין יותר, ולפיכך אמר ר' אלעזר לעיל, ולא זכינא לאמתבלא (דפ"י דף ו' ע"א)

נפלו על אנפייהו רבי אלעזר ורבי אבא, ודחילו π סגיא נפל עליהו, σ קאמו
 בבהילו ואזלו ולא שמעו מידי. נפקו מן טורא ואזלי.
 קיד) כד מטו לבי רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא, חמו לרבי שמעון בן
 יוחאי תמן, חדו. *) חדי רבי שמעון, אמר לון, ודאי ארחא דנסין ואתין עלאין
 קא עברתון, דאנא דמיכנא השתא, וחמינא לכו, ולבניהו בן יהודע דקא משדר
 לכו תרין עטרין, על ידא . דחד סבא, לאעטרא לכו. ודאי, בארחא דא קב"ה
 הוה. תו, דחמינא אנפיכו משניין. א"ר יוסי יאות אמרתון, κ דחכם עדיף
 מנביא. אתא רבי אלעזר ושוי רישי בין ברכוי דאבוי \cdot וסח עובדא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) וישב צד שמות פד משפטים תכג צו קפה פנחס
 קפה ר"ז ת"ל ד' עה.
 ז נ"א סגי. ט נ"א קמו. י נ"א חדא. כ ושח ליה
 עובדא כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

הס"ג עם הע"ב יחד בזווג דלא פסיק. כי
 אביו של רבי אלעזר שהוא רבי שמעון רומז
 על מוחין דע"ב. וז"ש, כד מטו לבי ר' יוסי
 ברשב"ל חמו לרבי שמעון בן יוחאי תמן,
 כי עתה זכו לבחינה הגדולה שהב"ן שלהם שב
 להיות ס"ג ממש לנצחיות, גם בזווג דלא פסיק
 עם הע"ב.

וז"ש, דקא משדר לכו תרין עטרין
 על ידא דחד סבא: רמז להם, כי בניהו
 בן יהודע שלח להם ע"י רב המנונא סבא,
 תרין עטרין, א) הם מוחין דיחידה, דהיינו
 בחינת בניהו בן יהודע עצמו, ב) בחינת
 מוחין של ע"ב ס"ג החדשים שהשיגו עתה,
 אשר גם הם נמשכו בכוחו של בניהו בן
 יהודע. כלומר, רמז ואמר להם: זה ההמשך
 של הנסיונות וההרפתקאות שהיו לכם, שעל
 ידיהם זכיתם למדרגה של עתה, הלא גם הוא
 המשכו, ישרה מהאור הגדול של נשמתו.
 ונמצא ע"כ שתריין עטרין שלח להם בניהו
 בן יהודע ע"י רב המנונא סבא, וזה אמרו
 ודאי בארחא דא קב"ה הוה כלומר, אמר
 להם, שכל אלו הנפילות שארעו לכם אינם
 ח"ו פגמים, אלא קב"ה עצמו הוביל אתכם
 אל מעלתכם הגבוהה של עתה. וז"ש, תו
 דחמינא אנפיכו משניין, נוסף על זה
 שהשגתם, אני רואה את פניכם מזהירות ביותר
 מכח האורחא דא שהלכתם, ואם היה בו
 איוה פגם ח"ו, ודאי שלא הייתם זוכים לפנים
 מאירות כמו שאני רואה אתכם.

א"ר יוסי יאות אמריתון דחכם עדיף
 מנביא: כי הם חשבו שע"כ קרו להם כל
 הני הרפתקאות משום שהזיחו דעתם על משה
 רבינו, שחשבו על עצמם, חכם עדיף מנביא,
 כי

קבלה כח להתתקן במסך, שעליו יוצאות קומות
 ומדרגות חדשות הנקראות ציורין והיא קאים
 על אצטונא, אצטונא פירושו כסא. כי
 עתה נתקנה הבינה בסוד הכסא כמקודם.
 ולפיכך: עולו ואתכנשו הגיעה העת שתכנסו
 למקומכם בקדש כמלפנים.

בהחיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין
 רב ותקיף וחוז אמרי קול ה' שובר
 ארזים: כלומר, יחד עם הקול, שבישר
 להם שכבר נתקן המסך של הבינה ובחינת
 הכסא. שמעו גם קול מענפי האילנות שאמרו
 קול ה' שובר ארזים (תהלים כ"ט) רומז
 להם, כי כבר נשברו כל הארזים שהיו להם
 למעצורים בדרכם לקודש. וז"ש, נפקי מן
 טורא, כי עצרו עתה כח לצאת מההר ולעשות
 הילוכם בקודש כמלפנים.

קיד) כד מטו לבי וכו': כשהגיעו לבית
 ר' יוסי ברבי שמעון בן לקוניא, ראו שם
 את ר' שמעון בן יוחאי, ושמוחו. שמח ר'
 שמעון. אמר להם, ודאי עברתם דרך של נסים
 ואותות עליונים, כי עתה אני ישנתי, וראיתי
 אתכם ואת בניהו בן יהודע, שמשלח לכם
 שתי עטרות, על ידי זקן אחד, לעטר אתכם.
 ודאי, בדרך זה היה הקב"ה, עוד, כי אני רואה
 את פניכם משונים. א"ר יוסי, יפה אמרתם,
 שחכם עדיף מנביא. בא ר' אלעזר, ושם ראשו
 בין ברכי אביו ר' שמעון, וספר לו את המעשה.

פירושו. זה רומז לבי ענינים: א) שזכו
 מחדש והשיגו המוחין דס"ג, שהם בחינת
 חמוי דרבי אלעזר (כנ"ל אות פ"ה ד"ה נחתו),
 הנק' ר"י ברשב"ל. ב) כי עתה נתחבר להם
 (דטויי דף ו' ע"א *) ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קיז

קטו) דחיל רבי שמעון ובכה. אמר, ה' שמעתי שמעך יראתי. ז האי קרא חבוק אמר, בשעתא דחמא מיתתיה, ואתקיים על ידא דאלישע. אמאי אקרי חבוק. בגין דכתיב א למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. מ ודא בריה דשונמית הוה. ותרין חבוקין הוו, חד דאימיה, וחד דאלישע. דכתיב ה וישם פיו על פיו. קטז) אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, שמא גליפא ו דשבועין ותרין שמהן, אגליף עלוי בתבין. נ בגין דאתוון דאלפא ביתא דאגליף ביה אבוי בקדמיתא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) (חבוק ג) בשלח כב בהר מב אורא רבא ז רמג פנחס שכט ר"ז ת"ע ד' קכב. קל. ג) (מ"ב ד) בשלח יב. ד) בשלח כ. ה) (מ"ב ד) בשלח יח בהר לא. ו) ב"א מג (ע"ב נהורין) בשלח קס משפטים שפח תרומה קח תתקיב תצוה כא פקודי רסח אחרי מות שג שפח בהעלותך לו שלח לך רפח פנחס תרכט תשיא ואתחנן סג כי תצא יז ר"ז בהקומה ד' ת. י. : ת"ו ד' כב : ת"י ד' כה : תכ"א ד' ג : תכ"ב ד' סד. טו : סז. : סח. : סט. תנ"א ד' פה. תנ"ה ד' צב : ת"ו בהשמטות ד' קמה : ז"ל ד' מח. סא : סח : ע"ה. תק"ח צד : צה. : צו : צח : קב : קג : קד : קה : קיג. קכא.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

כי אמרו אנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן ונתקיים בעלמא. (ע"ה לעיל אות ק"א) וע"ז נחם אותם ר"י, יאות אמרתון דחכם עדיף מנביא כנים דבריכם.

קטו) דחיל רבי שמעון וכו' : פחד ר' שמעון ובכה. אמר, ה' שמעתי שמעך יראתי. מקרא זה אמר חבוק, בשעה שראה מיתתו, ואת התחיה שלו על ידי אלישע. למה נקרא חבוק. הוא בשביל שכתוב, למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. כי זה, חבוק, היה בנו של השונמית. ושני חבוקים היו, אחד של אמו, ואחד של אלישע, שכתוב, וישם פיו על פיו. ביאור הדברים, דלכאורה יש לשאול, איך יתכן שאלישע הנביא ימשיך לשונמית בברכתו זרע שאינו של קיימא. והענין הוא, כי אלישע הנביא היה גדול מכל הנביאים לבר ממשח. (כמ"ש הזהר בשלח אות ב'). והוא זכה לבחינת הנשמות מג"ע העליון, שהב"ן שלהן היה כבר בתכלית הטהרה והשלמות כמו לע"ל. ולפיכך בעת שהמשיך לה הבן לא נזהר לקשרו בעלמא דדכורא, כי אמר לה את חובקת בן, וקשר את החבוק בסטרא דנוקבא לבדה, ומתוך שהנוקבא שהיא הב"ן קרובה לקליפות וס"א, ע"כ נאחו בו הס"א ומת. ונמצא שסבת המיתה אינה אלא מטעם רוממותו הנשגבה של הנביא, להיות הב"ן שלו עצמו כבר נקי מכל אחיות הס"א והמיתה, וזה שהתפלא הנביא (מלכים ב' ד' כ"ז) וה' העלים ממני ולא הגיד לי, כלומר שלא היה לו מקום אפילו להעלות

וה"ש, ותרין חבוקין הוו, חד דאימיה וחד דאלישע : כי בעת שהחיה אותו, היה ממשיך לו בחינת לובן ואודם מחדש, ונמצא שאלישע עשה לו חיבוק שני, הרי שתרין חיבוקין היו לו, חד דאימיה וחד דאלישע.

קטז) אשכחנא בספרא דשלמה וכו' : מצאתי בספרו של שלמה המלך, שהשם החקוק של שבעים ושנים שמות, חקק אלישע עליו, על חבוק, במלים. שכל מלה מצורפת משלש אוחיות, (כמ"ש בהר פרשת בשלח אות קע"ג בציור האחרון ע"ש) משום שאותיות האלף בית שחקק בו אביו בתחילה, פרחו ממנו כשמת, ועתה

(דפ"י דף ז' ע"ב)

כד מית, פרחו מניה. והשתא דאלישע ט חבק ליה, אגליף ביה כל אינון אתוון דשבעין ותרין שמהן. ואתוון דאילין שבעין ותרין שמהן גליפין, אינון ט מאתן ושיתסר אתוון.

ק"ז) וכלהו אתוון אגליף ט ברוחיה אלישע, בגין לקיימא ליה באתוון דשבעין ותרין שמהן, וקרא ליה טח חבקוק. ט שמא דאשלים לכל סטרין, אשלים

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז) ת"ז ת"י ד כה. תכ"ב ד' סז : בהשמטות ת"ו ט חביק כצ"ל (אה"ל). ע נ"א דביבורא. פ שמא ד' קמה : תק"ח ד' צח : קיג :

דרך אמת ט) גימטריא ר"י.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

היה צריך להמשיך לו ר"י אתוון וע"ב שמהן מחדש, וז"ש וכלהו אתוון אגליף ברוחיה אלישע, בגין לקיימא ליה באתוון דע"ב שמהן, כי היה צריך לחקוק בו ר"י אתוון מחדש, בכדי לצרף ר"י אתוון לע"ב תבין, ע"י החסדים העליונים, שאו געשים לע"ב שמהן.

ועתה שאלישע חיבק אותה חקק בו כל אלו האותיות שבע"ב שמות. והאותיות החקוקות של אלו ע"ב שמות, הם מאתים ושש עשרה אותיות. דהיינו ג' אותיות בכל שט. פירוש. כי האותיות שמהן נבנה הולד, הן ר"י אותיות, והם בחינת הארת החכמה הנמשכת מישסו"ת. ואז נבחן הולד שיש בו ר"י אותיות שהן בגי' רא"י"ה דהיינו אור העינים שהוא חכמה. ובעת הגדלות שמקבל לבוש חסדים מעלמא עלאה מאו"א ור"י מתלבשות בהם, אז נקרא בשם ע"ב תבין, שכל ג' אותיות מהן מתחברות בתיבה אחת, והן ע"ב תבין. ובעת שאין לו חסדים להתלבשות רק מעלמא תתאה, הוא נבחן לר"י אתוון, וכשמשיג הע"ב דכורא, כלומר את החסדים מעלמא עלאה מתחברות אז כל ג' אותיות לתיבה אחת, וה"ס שם ע"ב, וזה אמרו שמא גליפא דע"ב שמהן אגליף עלוי בתבין כי אלישע בעת שהחיה את בן השונמית, שהוא חבקוק, חקק בו ע"ב תבין מר"י אתוון, כי המשיך בו החסדים דעלמא עלאה, הנקרא ע"ב דכורא. המסדרין את ר"י אתוון בתיקון קוין של שלש שלש אותיות בכל תיבה, וכשהאותיות מתלבשות בהן ה"ס שם ע"ב, שהוא מוחין דחכמה בשלמות. אבל מקודם לכן בעת שלא היה לו אלא החסדים דנוקבא, עדיין הם חסרי הצירוף של ע"ב תבין, כלומר, שאין בהם תבין דהיינו כלים להתלבשות חכמה, ונקרא רק בשם ר"י אותיות לבד, כי עדיין יש בהם אחיזה לס"א. וע"כ לא יכלו המוחין דחכמה להתלבש שם.

ק"ז) וכלהו אתוון אגליף וכו' : וכל האותיות האלו חקק אלישע, ברוחו של חבקוק, בשביל להחיות אותו באותיות של ע"ב שמות. וקרא אותו חבקוק, שהוא שם המשלים ומרמז לכל הצדדים, כי משלים ומרמז על שני חבוקים, כמו שאמרתי, ומשלים ומרמז לסוד מאתים ושש עשרה אותיות, של השם הקדוש, כי חבקוק בגי' מאתים ושש עשרה, שמהם נצטרפו ע"ב שמות כנ"ל. בע"ב תיבות החיה והשיב רוחו, ובר"י אותיות החיה כל גופו על קיומו. וע"כ נקרא חבקוק.

פירוש. כי חבקוק מורה על ב' חבוקין, והיינו דאשלים לחבוקין, גם חבקוק בגי' ר"י, והיינו אשלים לרזא דר"י אתוון, והביאור הוא, כי החכמה נקראת רזא דר"י אתוון, אמנם צריכים לחבוק, דהיינו להתלבשות חסדים כנ"ל, ובחבוק הראשון שהיה מסטרא דאמיה, עוד לא היתה החכמה יכולה להתגלות ברי"י אתוון, כי הס"א היתה לה אחיזה באודם דאמיה, אלא עתה שאלישע המשיך לו חבוק מחסדים דעלמא עלאה, דאו"א, נצטרפו האתוון לתבין, ומוחין דחכמה נתלבשו בתבין בקביעות, כי בחסדים דעלמא עלאה אין אחיזה עוד לס"א. והשם חבקוק, מורה על ב' חבוקין שהוא על חבוק דאמיה, ועל חבוק הנוסף בו מאלישע, הוא נשלם מפל סטרין

ח"ש, בגין דאתוון דא"ב וכו', כי אלו ר"י אתוון שהיו לו לחבקוק מעת לידתו פרחו ונסתלקו מניה בשעת המיתה ולפיכך (דט"ו דף ד' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

ק"ט

לחבוקין, ז כדאתמר, ואשלים לרזא ק דמאתן ושיתסר אתון דשמא קדישא. בתבין אתקיים לאהדרא רוחיה, ובאתון אתקיים כל גופיה על קיומיה, ועל דא אקרי חבוק.

ק"ח) ואיהו אמר ה' שמעתי שמעך יראתי, שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא, ודחילנא. שרא למתבע רחמין על נפשיה ואמר (ח) ה' פעלך דעבדת לי בקרב שנים ר יהון חייהו, כמו, חייו. וכל מאן דאתקשר באינון (ט) שנים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (חבוק ג) בשלח כג אדרא רבא רמו. ט) אדרא ז כמה דאתמר (אה"ל). ק נ"א דמאתן ושיתסר ג' אתון וכו'. ר יהון חייו יחייהו כמו חייו כצ"ל (אה"ל). רבא רמו.

הסולם

מאמר

שהיה לי, שטעמתי מעולם ההוא. דהיינו, בעת מיתתו, ומקודם שחזיה אותו אלישע, ויראתי. התחיל לבקש רחמים על נפשו, ואמר, ה' פעלך שעשית לי בקרב שנים יהיו חייו, כי חייהו, פירושו כמו חייו. וכל מי שמתקשר באלו שנים קדמוניות שהן ספירות דעתיק, מתקשרים בו החיים. בקרב שנים תודיע, היינו להשפיע חיים לאותה מדרגה שאין בה חיים, שהיא מלכות דמלכות כי תודיע פירושו תשפיע.

סטרין, הן מחכמה בכל השלמות, והן מחסדים בכל השלמות, וז"ש אשלים לחבוקין, ואשלים לרזא דרי"ו אתון, חבוקין הם החסדים דארי"א, ורזא דרי"ו הוא החכמה. וז"ש בתבין אתקיימא לאהדרא רוחיה, ובאתון אתקיים כל גופיה על קיומיה: כי התבין שנצטרפו מרי"ו אתון נעשו ע"י החבוק הב' של אלישע, שע"י החבוק הזה חזר לתחיה, שהם המשכת החסדים מעלמא עלאה, שאין שם אחיזה לס"א שהוא המיתה. וברזא דרי"ו אתון נתקיימה בו החכמה, שהיא קיום כל גופו על קיומו, כי מוחין דחכמה משלימים את הגוף בכל השלמות הרצויה.

פירושו. שהיראה שלו היא מהזמן שעבר, כי כבר נעשה שלם מכל סטרין ולא שיבת בו עתה יראה, אלא שהיראה שלו היא מהזמן שעבר, דהיינו ממה דהוה לו בעת שנפטר מהעולם. וז"ש שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא, דהיינו לאחר פטירתו, ומקודם שהחיה אותו אלישע, ומשם ממשיך גם עתה יראה שתהיה לו לבחינת מסך להעלות מ"ן. וז"ש שרא למתבע רחמין על נפשיה, דהיינו בכח היראה מהזמן שעבר, התחיל להעלות מ"ן, שה"ס בקשת רחמים על עצמו.

ויש לשאול, הרי רי"ו אתון שהיו לו מלידתו פרחו מניה בעת המיתה, וא"כ למה נקרא חבוק על שם ב' חבוקין הרי החבוק דאמיה פרח מניה בעת המיתה, ואין בו אלא החבוק של אלישע. והענין הוא, כי באמת לא המשיך בו אלישע בעת תחיתו שום דבר חדש מלבד בחינת החבוק שהמשיך לו מאמא עלאה ס"ג, שבה סוד תחית המתים, אבל רי"ו אתון גם בחינת החבוק דאמיה מבין, הנה הן רק חזרו לתחיה, והן אותן רי"ו ובחינת הבין, מבעת שנולד, דאלי"כ היה כולו נשמה חדשה ולא יתכן לומר בו ענין תחיה. ונמצא שיש לו עתה ב' חבוקין ממש, כי גם חבוק ראשון דאמיה חזר לתחיה, אלא ה"ס, שהבין עלה והלביש הס"ג, וכיון שהבין הוא במקום הס"ג, ע"כ נבחנו החסדים שהם מעלמא עלאה, ואין בהם אחיזה לס"א שהוא המיתה. וע"כ נקרא חבוק על שם ב' חבוקין.

וכן הוא סוד המסך שלעתידי, בסוד אחר שהבין ישוב להיות ס"ג, כי אז יהיה כבר בלע המות לנצח (ישעיה כ"ה), ולא יהיה שום כח שיתכן ליראה ולהחזיק עצמו בטרה ולהשמר מאיזו אחיזה, וכל בחינת היראה, תהיה אז מכח הזמן שעבר. שרשימותיו ישארו בבין גם אחר שנעשה לס"ג. והענין הזה הכרח הוא, כי אין תיקון המסך בלי יראה. ועל הסוד הזה אמר להם ר"ש את הדרוש הזה דחבוק, ללמדם שגם הם יקבלו יראה מהאי אורחא דנסין ואתין עלאין דעברו ביה, דהיינו

ק"ח) ואיהו אמר ה' וכו': והוא אמר ה' שמעתי שמעך יראתי. שפירושו, שמעתי מה (דפרי דף ז ע"ב)

קדמוניות, חייך אתקשרו ביה. בקרב שנים תודיע, ש לההוא דרגא דלית ת בה חייך כלל.

קיט) בכה רבי שמעון ואמר, אף אנא ממה דשמענא דחילנא לקב"ה. זקיף ידוי על רישיה, ואמר, ומה רב המנונא סבא נהירו דאורייתא, זכיתון אתון למחמי אפיך באפיך, ולא זכינא ביה. נפל על אנפוי, וחמא ליה מעקר טורין, מנהיר שרגין בהיכלא דמלכא משיחא. אמר ליה: רבי, בההוא עלמא, (א) תהון

חלופי גרסאות

ש נ"א ההוא (אה"ל). ת נ"א בה ל"ג.

דרך אמת (א) תהיו שכנים וחברים בעוה"ב.

דסעין חמרי

הסולם

מאמר

דלית בה חייך כלל, כי ע"י הטהרה שזכה בסבת מיתתו קבל הב"ן את תיקונו השלם, שעלה ונעשה ס"ג בעת מיתתו כנ"ל, ואז נמצא לההיא דרגא דלית בה חייך כלל, שהוא המלכות דמלכות, שאין בשבילה שום זוג קודם גמר התיקון (כנ"ל אות מ"ג ד"ה חד), הנה עתה מקבל גם הדרגא ההיא החיים שלה.

קיט) בכה רבי שמעון וכו': בכה ר"ש ואמר. אף אני יראתי מהקב"ה ממה ששמעתי. נשא ידיו על ראשו, ואמר, והרי ר' המנונא סבא אור התורה, אתם זכיתם לראותו פנים בפנים, ואני לא זכיתי בו. נפל על פניו. וראה אותו עוקר הרים, ומדליק גרות בהיכל מלך המשיח. אמר לו, רבי, בעולם ההוא תהיו שכנים לראשי הישיבות לפני הקב"ה. מיום ההוא והלאה, היה קורא לרבי אלעזר בנו ולר' אבא פניאל. כמו שכתוב, כי ראיתי אלקים פנים אל פנים.

פירוש. שיבח את עצמו, שגם הוא משמש באותה היראה של חבוקק הנביא, דהיינו מבחינת ממה דשמענא, מהזמן שעבר, בסו"ה שמעתי שמעך יראתי (כמ"ש לעיל בסמוך בדיה שמענא מה דהוה לי ע"ש).

והנה בהיכל המלך המשיח, כבר מוכנים ומזומנים כל התיקונים הצריכים להתגלות בגמר התיקון עם ביאת המלך המשיח. אף פרט קטן לא יחסר. ואלו הנשמות שבהיכל המלך המשיח, הן כל אלה שכבר זכו לגמר התיקון מבחינת שורש נשמתם עצמם. וז"ש וחמא ליה מעקר טורין מנהיר שרגין בהיכלא דמלכא משיחא, כי רב המנונא סבא הוא מארי דתקונים הללו שבהיכל המשיח. דהיינו לעקר טורין דס"א בסוד שנדמה

דהיינו כמו חבוקק לפי מדרגתו, שהשתמש ביראה הזו.

ו"ש, פעלך דעברת לי בקרב שנים יהון חייהו: כי היו לו ב' בחינות שנים, שנים מקודם מיתתו, ושנים לאחר ששב לתחיה, שביניהם היה נפטר בעולם האמת, ועל הזמן ההוא שהיה בההוא עלמא, שהם בקרב ב' בחי' השנים, ואמר, פעלך שעשית לי בהם יהון חייהו, כלומר ע"י שאני זוכר זמן מיתתי שבקרב השנים אני מתקשר בחיים של עלמא עלאה, שבהם החיה אותי אלישע, (כמ"ש לעיל בסמוך). שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא דחילנא ע"ש.

והנה הו"ת דעתיך נקראות שנים קדמוניות, והוא מבחינת מה שהמלכות אדם קדמון מתלבשת בהן, והן קדמוניות מצמצום א', כמו אדם קדמון. והן אינן מאירות בשתא אלפי שני, אלא בגמר התיקון, כי בשתא אלפי שני, מאירות ז"ת דעתיך מבחינת התיקון דצמצום ב', בסוד ה' זעירא דהבראם, כנדוע. אמנם חבוקק, מיתתו טהרה אותו לגמרי כמו בגמר התיקון, וע"כ זכה לאתקשר באינון שנים קדמוניות דעתיך בכח החבוקק ותחית המתים שזכה על ידי אלישע. וז"ש פעלך דעברת לי בקרב שנים, דהיינו הטהרה והיראה שזכה בקרב שנים בעת מיתתו, יהון חייהו, שמכח היראה הזו, יזכה להתקשר באינון שנים קדמוניות דעתיך, שהחיים האלו הם חיים נצחיים. וז"ש וכל מאן דאתקשר באינון שנים קדמוניות חייך אתקשרו ביה כי נקשרו בו החיים לנצח. וז"ש בקרב שנים תודיע, לההוא דרגא (דפו"י דף ז' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קכא

שבבין מארי אולפנין, קמי קב"ה. מההוא יומא, הוה (י) קרי לר' אלעזר בריה ולרבי אבא (ז) פני"אל, כד"א (ז) כי ראיתי אלהים פנים אל פנים.

מאמר ב' נקודין

קכ) בראשית, רבי חייא פתח, (ח) ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד. ראשית חכמה, האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת ה', (ט) בגין דיראת ה' סוף חכמה איהי. (י) אלא איהי ראשית לעאלא לגו דרגא דחכמתא עלאה, הה"ד (יא) פתחו לי שערי צדק. (יב) זה השער לה'. ודאי דאי לא (יג) ייעול בהאי תרעא, לא (יד) ייעול לעלמין. למלכא עלאה. (טו) דאיהי עלאה וטמיר וגניו, ועביד ליה תרעין אלין על אלין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) להלן קמו. (כ) ויחי יב פנחס תפב. (ל) (בראשית לב). (מ) (תהלים קיא) קפט משפטים תקב בהשמטות ח"ב ד' רעא. (ד"י) אחרי מות ד' קדושים יב בהר י ת"ז תל"ג ד' עו : תס"ט ד' קיג : (ז) (תהלים קיח) ב"א תס ב"ב שמ לך שפא תסח וירא קנו ויצא עד ויקרא רכה אחרי מות רפ אמור קכט גשא מו שלח מו שמג בהשמטות ח"ג ד' שב : (ד"י) רנ"ז בהקדמה ד' ח. טו : ת"ד ד' יח : ת"ח ד' לב. לד : תס"ט ד' קו : בהשמטות ת"ו ד' קמה : (ס) (שם) לך שפא ויצא עד בהשמטות ח"א ד' רנה. (ד"י) בשלח קנ תרומה תקפב ויקרא רכה אמור קכט שלח מו פנחס תלת ואחנן עו קיח ת"ז בהקדמה ד' ח. יא : ת"א ד' יז : ת"י ד' כו : תכ"א ד' מד. תכ"ב ד' סה. תס"ט דף קו.

מאמר

הסולם

ב' נקודין

שנדמה לצדיקים כהר גבוה (סוכה נב.) והוא מנהיר שרגין דהיינו מתקן את המסך החדש מבחינת הס"ג להעלאת מ"ן בגמר התיקון. כי סוד המ"ן נק' מאורי האש, וה"ס נר ה' נשמת אדם (משלי כ.). כי אור השמש מורה על ירידת המ"ד, דוגמת אור השמש היורד אלינו ממעלה למטה. ומאורי אש ה"ס אר"ח העולה ממטה למעלה, כמו שלהבת העולה מן הנר. וז"ש שב' התיקונים הללו, להעביר הס"א ולהעלות ולאנהיר הנרות בהיכלא דמלכא משיחא, הם בידיו של רב המנונא סבא, ואלו צדיקים גמורים הצריכים לאלו ב' התיקונים, אינם זוכים בהם כי אם ע"י גילוי נשמת רב המנונא סבא. ובישר לו כי גם הוא ותלמידיו ר"א ורבי אבא יזכו לאחר פטירתם ל'שמש שם בהיכל המלך המשיח, ויהיו שכנים לו שם, ויהיו שם מארי אולפנין, דהיינו רישי מתיבתא קמי קב"ה.

מאמר ב' נקודין

קכ) בראשית. ר' חייא וכו' : בראשית. ר"ח פתח ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד. ראשית חכמה שואל, מקרא זה היה צריך לומר סוף חכמה (דפו"י דף ז' ע"ב)

ביאור הדברים. כי מקשה, הרי יראת ה' היא ספירת המלכות שהיא בסיום ע"ס, וע"כ היה לומר סוף חכמה יראת ה'. ואומר, למלכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניו וכו' : אין זה משל אלא הוא הנמשל עצמו. פירוש כי בהיותו מלכא עלאה וטמיר וגניו ולית מחשבה תפיסה ביה כלל, לפיכך עביד שערים רבים אלין על אלין, אשר בסגולתם עשה האפשרות להתקרב לפניו ית'. וה"ס הכתוב פתחו לי שערי צדק (תהלים קי"ח). שהמה השערים שעשה ה' ונתן אפשרות לצדיקים שיבואו לפניו דרך אותם השערים. ואמר, ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין וכו', והיינו השער הנק' מלכות דמלכות, שהוא נקודה דסיומא דכלהו שערים עלאין, והשער הזה האחרון הוא השער הראשון לחכמה

קכא) ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה (ו) מנעולין, בכמה פתחין, בכמה היכלין, אלין על אלין. אמר כל מאן דבעי למיעל ז לגבאי, תרעא דא

מסורת הזהר

(ו) תרומה נח ר"ו תכ"א ד' ס' ד' סא. לעיל מד.

חלופי גרסאות

ז לגבי כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

ב' נקודין

מפרידות אותנו מהש"י, הנה בהיותינו מתאמצים לקיים התורה והמצות באהבה בכל נפשנו ומאדנו כמצוה עלינו, דהיינו ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרנו, וכל אלו כוחות הפירוד אינם משפיעים עלינו לגרוע משהו מאהבת ה' בכל נפשנו ומאדנו אז כל סתירה וסתירה שהתגברנו עליה, נעשית שער להשגת חכמתו ית', כי כל סתירה יש בה סגולה מיוחדת לגלות מדרגה מיוחדת בהשגתו ית'. ואלו הזכאים שזכו לזה נמצאים מהפכים חשוכא לנהורא, ומרירא למתקא, כי כחות הפירוד כולם, הן מבחינת חשכת השכל, והן מבחינת מרירות הגוף, נעשו להם שערים להשגות מדרגות נשגבות, ונעשה החושך לאור גדול, והמר נעשה מתוק, באופן, שבשיעור הזה שהיה להם מקודם לכן כל הנהגות השגחתו ית' לבחינת כחות דפרודא, נתהפכו להם עתה כולם לבחינת כחות דיחודא, ונמצאים מכריעים את כל העולם כולו לבף זכות, כי כל כח וכח משמש להם עתה לשערי צדק, שדרכם יבואו לקבל מהש"י, כל מה שחשב עליהם להנותם במחשבת הבריאה, וזה השער לה' צדיקים יבואו בו (תהלים קי"ח).

אמנם, מטרם שווכים להפך בחינת הרצון לקבל שבנו, ע"י תורה ומצות, לקבלה ע"מ להשפיע, נמצאים מנעולין חזקים על אותם השערים לה', כי אז יש להם תפקיד הפוך, דהיינו להרחיק אותנו מהש"י, ע"כ נקראים אלו הכחות דפרודא בשם מנעולים, כי סותמים את שערי ההתקרבות ומרחיקים אותנו מהש"י. אבל אם אנו מתגברים עליהם, שלא ישפיעו עלינו לצנן אהבתו ית' ונבלנו, הנה אז נהפכים המנעולים ונעשים פתחין, והחושך נהפך לאור, והמר למתוק כנ"ל. והוא, משום שעל כל מנעול ומנעול מקבלים אנו מדרגה מיוחדת בהשגחתו ית' ונעשים לפתחין, למדרגות של השגה בו ית', ואלו המדרגות שאנו מקבלים על הפתחים נעשו להיכלות החכמה. הרי איך שהמנעולים הפתחין, וההיכלין, הם ג' צורות העוברות על חומר אחד שלנו, דהיינו על הרצון לקבל שבנו, שמטרם שאנו הופכים אותו לקבלה ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרנו

לחכמה עלאה. כלומר, שאי אפשר לזכות לחכמה העליונה זולת אחר השגת השער הזה האחרון דוקא, כי להשגת חכמה עלאה הוא השער הראשון, ועל סוד זה, כתוב ראשית חכמה יראת ה' (תהלים קי"א), כי יראת ה' מכוונה דוקא השער האחרון, שהוא הראשון לחכמת ה'.

קכא) ולסוף כל תרעין וכו': ולסוף כל השערים, עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות, אלו על אלו. אמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, השער הזה יהיה הראשון, אלי. מי שנכנס, דרך השער הזה יכנס. אף כאן, השער הראשון לחכמה העליונה הוא, יראת ה', שאי אפשר מלכות. וזה הוא שנקרא ראשית.

פירוש. יש להבין היטב מהו מנעולין, ומהו פתחין, ומהו היכלין, ותדע, שהם ג' צורות הבאות בזו אחר זו על חומר אחד. הוא ענין עמוק ביותר, ואתאמץ לבארו לפי היכולת שתספיק להבין באפס מה מדברי הזהר שלפנינו, ויש לדעת, שהגם שזה ברור דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל, הנה האמת היא, כי מחשבת הבריאה היא להנות לנבראיו, ואין שום הנאה מובנת לנברא אם היותו מחויב ח"ו להיות בפרודא מהבורא ית'. ולא עוד אלא שאמרו חז"ל נתאה הקב"ה לדור בתחתונים. והצד השווה להבין ב' ענינים אלו המכחישים זה את זה, הוא, כי העולם נברא בהפך גמור מהש"ת מהקצה אל הקצה בכל מאת הנקודות, כי העוה"ז נברא בבחינת הרצון לקבל, שהוא צורה הפוכה כלפי הש"ת. שאין, בו מרצון זה אפילו משהו. וז"ס עייר פרא אדם יולד (איוב י"א). ומבחינה זו, נמצאים לנו כל עניני ההנהגה מהשגחתו ית' בעוה"ז בסתירה גמורה לקוטב מחשבת הבריאה, שהיא רק להנות לנבראיו, כי כן הוא לפי הרצון לקבל שבנו שהוא הטעימה, ואמת המידה שלנו. וז"ס המנעולין שעל השערים, כי באמת כל ריבוי הסתירות נגד יחודו ית' שאנו טועמים בעוה"ז, אף על פי שמתחילתן הן (דפ"ה דף ז' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קכג

יהא קדמאה ן לגבאי, מאן דיעול ן בהאי תרעא יעול. אוף הכי, תרעא קדמאה לחכמה עלאה, יראת ה' איהי, ודא איהי ראשית.
קכב) ב', תרין אינון דמתחברין כחדא, ואינון תרין נקודין, חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא. ובגין דלית כ להו פרודא, אקרון ראשית, חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי, וכלא חד, א דהא הוא ושמיה חד, דכתיב (9) וידעו כי אתה שמך ה' לבדך.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(9) (תהלים טג) ב"א רצו אחרי מות טו.
ח לגביה כצ"ל (אה"ל). ט נ"א להאי (אה"ל). י נ"א גהרין (אה"ל). כ בהו כצ"ל (אה"ל). ל נ"א דהא הוא שמיה ושמיה חד.

דרך אמת ב) בראשית י"ח ע"ב ותרומה קט"א ע"ב.

הסולם

מאמר

ב' נקודין

ביאור הדברים. תרין נקודין הללו, ה"ס המיתוק דמדת הדין במדת הרחמים, שמלכות עלתה ונמתקה בבינה, שהיא מדת הרחמים, בסו"ה ותלכנה שתיהן (רות א). שה"ס בינה ומלכות יחדיו, (כמ"ש בזהר פנחס אות נ"ח ובכ"מ). ונמצא המסך שנתקן במלכות כלול משתיהן, וע"כ יש שם ב' נקודות מחוברין כחדא. וז"ש חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא כי בחינת הדין שבנקודת המלכות גניזא וטמירא, ורק בחינת הרחמים שהיא מנקודת הבינה היא דקיימא באתגליא. כי לולא זה לא היה העולם יכול להתקיים, כמ"ש חז"ל בתחילה נברא העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים (ב"ר פ"א).

וז"ש, ובגין דלית להו פרודא אקרון ראשית חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי: כלומר, אע"פ שמדת הדין היא בגניזא, אין הפירוש שאין הזווג נעשה עליה, כי אלו ב' הנקודות נעשו אחת ממש, וגם נקודת המלכות מקבלת הזווג עם נקודת הבינה, אלא בחשאי ולא באתגליא ועל זה מורה השם ראשית, שהוא לשון יחיד, ששתיהן הן אחת.

וכלא חד דהא הוא ושמיה חד: הוא מורה על הבינה, ושמיה מורה על המלכות. ואומר שבסוד הוא ושמו אחד מחויבות שתיהן להיות אחת. כי בהיותן אחת, מקבלת גם המלכות את הזווג העליון יחד עם הבינה, שע"ז נמתקת לבסוף גם מדת הדין בפני עצמה בגמר התיקון, אשר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ועל

ליוצרנו, הופך החומר הזה לפי הטעם שלנו, את האור לחושך, ואת המתוק למר. כי כל הנהגות השגחתו ית' מרחיקות אותנו ממנו, ובעת ההיא נעשה מהרצון לקבל שבנו בחינת מנעולים. ואחר תשובתנו שזוכים אנו לקבלה ע"מ להשפיע, נעשו כל המנעולים לפתחין, ואח"כ נעשו הפתחין להיכלין כמבואר. וזכור זאת היטב לכל ההמשך כי לא אכפיל הדברים. ומ"ש אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קדמאה לגבאי: כבר ידעת היטב ענין התרעין כמ"ש בסמוך. וענין סוף כל תרעין, פירושו בחינה אחרונה שבהם, שאין עוד שפלה הימנה, ואפשר לכנותה מלכות דמלכות. ואומר שכדי לזכות בחכמה עלאה נעשה זה השער האחרון מכולם, אל השער הראשון להיכל החכמה עלאה. כי באמת כל השערים כולם משמשים לפתחין והיכלין של חכמת ה', אמנם חכמה עלאה, אי אפשר להשיג זולת בהשגת השער האחרון דוקא, כי להחכמה עלאה הוא הראשון. וז"ש ודא איהי ראשית: היינו בראשית שבו פתח התורה, כי בראשית מורה על יראת ה' מבחינת השער האחרון, שהוא ראשית להשגת חכמה עלאה.

קכב) ב', תרין אינון וכו': ב' מבראשית, מורה, ששנים הם המתחברים יחד, במלכות, והם שתי נקודות, אחת גנוזה ונסתרת, ואחת במצאת בגלוי, ומשום שאין להן פירוד, נקראות ראשית, דהיינו רק אחת ולא שתיים, כי מי שלוקח את זה, לוקח גם את זה, והכל אחת, כי הוא ושמו אחד, שכתוב, וידעו כי אתה שמך ה' לבדך.

(דפו"י דף ז' ע"ב)

קכג) אמאי אקרי יראת ה', בגין דאיהו (z) אילנא דטוב ורע, זכי בר נש, n הא טוב, ואי לא זכי נ הא רע. * (ועל דא שרי בהאי אתר יראה, ודא תרעא לעאלא לכל טובא דעלמא. (p) שכל טוב, אלין תרין תרעין דאינון כחדא. ר' יוסי אמר שכל טוב, דא אילנא דחיי, דאיהו שכל טוב בלא רע כלל. ועל דלא שריא ביה רע, איהו שכל טוב בלא רע.

קכד) לכל עושיהם, אלין (r) חסדי דוד הנאמנים, (s) תמכין אורייתא, ואינון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(z) (עץ הדעת טו"ר) ב"א רמה רנד רנו תכה תמא וירא קיד ויחי רמב בהשמטות ח"א ד' רסג : (ד"י) קדושים קיח אמור שלח בהר סה בהעלותך פו פנחס סב תרכה תשס כי תצא כ ת"ז תכ"א ד' נו : תכ"ד ד' סט. תנ"ג ד' פז : תנ"ו ד' פט : תנ"ט ד' צג. : תס"א ד' צד. תס"ב ד' צה : תס"ו ד' צז. : תס"ז ד' צח. תס"ט ד' צט. קא : קב. קט : קיו : ת"ע ד' קלג. (p) (תהלים קיא.) (r) (ישעיה נה) ויחי קעו תרומה תשפה ויקרא שס שמיני פט פנחס יד ואתחנן נב. (s) ויחי תרסג מצורע כא אמור קנת.

מאמר

הסולם

ב' נקודין

שיראת ה' היא השער הראשון לחכמה עלאה, נמצא שהוא השער לכל טובא דעלמא. וז"ש שכל טוב אלין תרין תרעין דאינון כחדא : היינו ב' הנקודות יחדיו כמות שהן כלולות בב' דבראשית. ומה שאינו אומר ב' נקודות, אלא ב' תרעין, הוא, כי הכוונה היא לאחר תיקון הבין, שאז נקי אלו ב' נקודות בשם ב' תרעין, כי אז שתיהן טוב בלא רע כלל, וע"כ יתכן הכתוב שכל טוב. משא"כ מטרם גמר התיקון, הרי הן נקי עצה"ד טוב ורע. כנ"ל.

ר' יוסי אמר וכו'. רבי יוסי אינו חולק על רבי חייא, אלא משמעות דורשין איכא בינייהו. כי רבי חייא מבאר המקרא על אחר תיקון הבין, שאז נעשו ב' הנקודות ב' תרעין, כנ"ל ואין בהם רע, והם שכל טוב בלא רע כלל. ורבי יוסי מבאר המקרא מטרם גמר התיקון, שאז הן בחינת עצה"ד טוב ורע, וע"כ אומר שכל טוב דא אילנא דחיי, שהוא ז"א במוחין דאמא הנק' עץ החיים שהוא כולו טוב בלא רע כלל גם מטרם גמר התיקון. משא"כ ב' הנקודות הם בבחינת טוב ורע, מטרם גמר התיקון, שבסיבתם נק' המלכות אילנא דטוב ורע. כנ"ל.

קכד) לכל עושיהם. אלין וכו' : לכל עושיהם, אלו הם חסדי דוד הנאמנים, מחזיקי התורה. ואלו המחזיקים את התורה, הם כביכול העושים אותה. כל אלו העוסקים בתורה, אין בהם עשיה בעוד שהם עוסקים בה, אבל אלו שמחזיקים אותה, יש בהם עשיה. ובכח זה מתקיים

ועל שם מדת הדין הזו הכלולה בב' דבראשית, היא נקראת ראשית אל החכמה, שתיקונה יהיה בגמר התיקון ואז תתגלה חכמה עלאה, ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה י"א). כי היא השער האחרון שהוא השער הראשון אל החכמה. וזהו שמביא הכתוב וידעו כי אתה שמך ה' (תהלים פ"ג). כי אז תתגלה הדעת בכל הארץ.

קכג) אמאי אקרי יראת וכו' : למה נקראת המלכות, יראת ה'. ומשיב, משום שהמלכות היא אילן של טוב ורע, זכה האדם, הנה טוב. ואם לא זכה, הנה רע, ועל כן שורה באותו מקום יראה, והיא השער, לבא לכל טוב שבעולם. שכל טוב, הוא אלו ב' שערים דהיינו ב' הנקודות, שהם כאחד. ר' יוסי אמר, שכל טוב, זהו עץ החיים, שהוא שכל טוב בלא רע כלל, ובשביל שאין רע שורה בו, הוא שכל טוב, בלי רע.

פירושו. מבאר למה נק' השער האחרון בשם יראת ה', שכתוב עליה ראשית חכמה יראת ה'. הוא, כי הי"ס עצה"ד שחטא בו אדם הראשון, זי על נקודה דא עונשיה במיתה, והיראה הגדולה היא שלא לפגמה. ובגמר התיקון כשהנקודה הזו תתוקן כולה בכל השלמות, יתקיים בלע המות. לנצח. וע"כ נק' יראת. וז"ש ועל דא שרי בהאי אתר יראה.

וז"ש ודא תרעא לעאלא לכל טובא דעלמא : כי גילוי החכמה עלאה הוא כל טוב העולם, הנכלל במחשבת הבריאה. וכיון (דפרי דף ו' ע"ב *) דף ח' ע"א)

דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין. כל אינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה. אינון דתמכין לון אית בהו עשיה, ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד, וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות.

מאמר בליליא דכלה

קכה) (א רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא, (ב בליליא (א דכלה אתחברת בבעלה, דתנינן כל אינון חבריא דבני היכלא דכלה, אצטריכו בהיא ליליא,

מסורת הזהר

(ח אמור קסה קסט קעב. א) חיי שרה קפג שמות יד סא משפטים שעג תרומה קמ תשפח אחרי מות שעג אמור קנב קסט רעה בלק רעא פנחס רלח רמא כי תצא סו מג האוינו רה רת"ז בהקדמה ד' יב. תכ"ד ד' סט. בהשטות ת"ו ד' קמד : קמה : קמו. ז"ח ד' סב. סד : עה : תק"ח ד' קי :

דרך אמת (ג) שיין לפרות ליל התקדש חג השבועות.

ב' נקודין

הסולם

מאמר

לעושיה, המגלים אותה. ומה שאומר כביכול, הוא כי התורה קדמה לעולם (פסחים נד.). וודאי הוא, שהקב"ה עשה אותה, אלא מתוך שלולא המע"ט של התמכין דאורייתא לא היתה באה לעולם לכלל גילוי, ע"כ נחשבים המה לעובדים ועושים את התורה.

ו"ש, ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד : כלומר, בחילא של התמכין דאורייתא, נמצאת תהלתו שהיא כל החכמה וכל התורה עומדת לעד, לנצח, דהיינו לרבות גם לאחר גמר התיקון, כי גם אז יהיו צריכים ליראת ה', ולאחר תיקון עצה"ד לא יהיה להם מאין ליקח יראת ה' זולת מהזמן שעבר. דהיינו מבחינת התמכין דאורייתא (עיין לעיל אות קי"ח) ונמצא שהם מעמידים תהלת ה' לעד ולנצח נצחים. וז"ש וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות שבוה מתקיים כפא ה' כדקא יאות לנצח.

מאמר בליליא דכלה

קכה) רבי שמעון הוה וכו' : ר"ש היה יושב ועוסק בתורה, בלילה שבו הכלה, שהיא מלכות, מתחברת בבעלה. שלמדנו, כל החברים שהם בני היכל הכלה, צריכים באותו הלילה, שלמחרתו ביום השבועות, הכלה נועדת להיות תחת החופה עם בעלה, להיות עמה כל אותו הלילה, ולשמוח עמה בתקוניה שהיא מתקנת בהם, דהיינו, לעסוק בתורה, ומתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובדרשות המקראות, ובסודי החכמה

מתקיים הכתוב, תהלתו עומדת לעד. והכסא עומד על קיומו כראוי.

ביאור הדברים, כי ביאר לעיל, ששער זה דיראת ה', שהוא אחרון השערים, הוא השער הא' לחכמה עלאה, ונמצא אינון דלעאן באורייתא, שהם כבר תיקנו השער האחרון, ונעשו להם ב' הנקודות לב' תרעין, שהם שכל טוב בלא רע, הרי נבחן שבאינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה, שהיא בחינת עצה"ד מו"ר. אבל אינון שעוד לא זכו לגמר התיקון, שהם נק' תמכין אורייתא, בהם אית עשיה, שהיא מו"ר, כי עוד לא תיקנו החטא דעצה"ד.

וזה אמרו, ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין, בי נתבאר לעיל באור, איך כל אלו הכחות דפרודא מתהפכין ונעשין לשערים, וכל מנעול נעשה לפתח, וכל פתח להיכל החכמה, שעל ידיהם מתגלות ובאות כל המדרגות הנשגבות הנכללות במחשבת הבריאה להנות לנבראו ע"ש. נמצא כי כל החכמה וכל התורה אינה באה לכלל גילוי, זולת ע"י התמכין דאורייתא, דאית בהו עשיה, דהיינו שנוהג בהם ענין טוב ורע, ומשום זה נק' תמכין דאורייתא, כי רק על ידיהם היא נגלית, והכתוב קורא אותם עושיהם, כי המה כביכול, כמו עושיהם של התורה, כי לולא ההסתרות שלהם, שע"י התגברותם עליהם נהפכו לשערים, לא היתה באה התורה לכלל גילוי, וז"ש ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון דעבדין כלומר, שנחשבים כביכול (דפו"י דף ח' ע"א)

דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו א חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא. ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא. מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ובמדרשות דקראי, וברזי דחכמתא. בגין דאלין

חלופי גרסאות

ס ובדרשות.

מסורת הזהר

ב) תרומה קלו תשמח נשא קצג טנחס תתעט.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, דהיינו ביום השבועות, שהוא יום קבלת התורה. אמנם הוא ענין אחד ממש עם הביאור הא' הנ"ל. כי ביום קבלת התורה היה כבר בחינת גמר התיקון, בסוד בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים (ישעיה כ"ה) כמו שדרשו חז"ל על הפסוק חרות על הלוחות (שמות ל"ב), אל תקרי חרות אלא חירות, כי באה חירות ממלאך המות (שמו"ד פמ"א). אלא מחמת חטא העגל חזרו וקלקלו את התיקון. הרי שענין יום קבלת התורה הוא ענין אחד עם גמר התיקון. ונמצא שבלילה קודם קבלת התורה, נגמרו בה כל הזווגים שבימי הסתרה, וע"כ נבחן ליליה ההוא לליליא דכלה אתחברת בבעלה, ואזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, שהוא חג השבועות שבו נגמר התיקון בחירות ממלאך המות, שהוא הזמן שהצדיקים ע"י מעשיהם הטובים עושים חופה חדשה לכלה. והנה נוזו לי יותר להמשיך הביאור בדרך הפירוש הא', והמעין מדעתו יוכל להעתיק הדברים על יום השבועות, כי ענין אחד הוא.

ו"ש, כל אינון חבריא וכו' אלו התמכין דאורייתא הנק' בני היכלא דכלה (כנ"ל בדיבור הסמוך) הם צריכים להיות דבוקים בשכינה הקדושה הנק' כלה בכל ההוא ליליא של הגלות, כי אז בימי הגלות היא מתתקנת ע"י התמכין דאורייתא בכל אלו המע"ט והתורה ומצוות שהם עושים, עד לטהר אותה מבחינת טו"ר, ותהיה מזומנת לאינון דמלעי באורייתא שאין בהם מבחינת עשיה כלה, אלא היא כולה טוב בלא רע. (כנ"ל אות קכ"ג ד"ה שכל עשה). ולפיכך צריכים התמכין דאורייתא, שהם בני היכלא דכלה לשמוח עמה על התיקון הגדול הזה שנעשה בכלה על ידיהם. וז"ש ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת למלעי באורייתא, דהיינו בתיקונים הבאים לפנינו מתורה לנביאים וכו'. שצריכים לעשותם בשמחה.

החכמה. משום שאלו הם התקונים שלה ותכשיטיה. והיא, הכלה, ועלמותיה, באה ועומדת על ראשיהם, ומתתקנת בהם, ושמחה בהם כל אותו הלילה. ולמחרת, ביום השבועות, אינה באה לחופה אלא עמהם. ואלו, החברים העוסקים כל הלילה בתורה, נקראים בני החופה. וכיון שבאה לחופה הקב"ה שואל עליהם, ומברך אותם, ומעטר אותם בעטרתיה של הכלה. אשרי חלקם.

ביאור הדברים, יש בזה ב' פירושים ושניהם עולים בקנה אחד: א) כי ימי הגלות נק' לילה, כל הוא הזמן של הסתרת פניו מבני ישראל, ואז שולטים כל כוחות דפרודא על עובדי ה', ועם כל זה, דוקא בעת ההיא מתחברת הכלה בבעלה, ע"י התורה והמצות של הצדיקים הנקראים בעת ההיא בשם תמכין דאורייתא, וכל המדרגות הנשגבות הנקראות רזין דאורייתא מתגלות על ידיהם, כי ע"כ הם נק' עושיהם, שהם כביכול העושים של התורה. (כנ"ל אות קכ"ד). ונמצא שימי הגלות נקראים ליליא דכלה אתחברת בבעלה, וכל אינון חבריא דבני היכלא דכלה, הם התמכין דאורייתא.

ולאחר גמר התיקון והגאולה השלימה, שה"ס הכתוב, והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה י"ד). הוא שאומר דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה. כי אז ישוב הבין להיות ס"ג והמ"ה יהיה ע"ב. וע"ב נבחן ליומא אחרא, ולחופה חדשה. והצדיקים בעת ההיא נקראים בני חופתא, שה"ס קלעאן באורייתא שאין בהם עשיה, כי אז נאמר ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה י"א) ולהיות הצדיקים הללו ע"י מעשיהם הטובים יעלו הבין להיות ס"ג. מכח המשכתם היראה מזמן שעבר, נבחנים שהם עושים את החופה החדשה הזו, וע"כ נקראים בני חופתא.

הפירוש הב' הוא, אשר ליל שבועות נק' ליליא דכלה אתחברת בבעלה. כי אז הוא (דפריי דף ח' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קכו

אינון תיקונין דילה (א) ותכשיטהא. ואיהי (ב) ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון, ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא. וליומא אחרא, לא עאלת לחופה אלא בהדיהו, ואלין אקרון בני חופתא. וכיון דעאלת לחופתא, קב"ה שאיל עלייהו ומברך לון, ומעטר לון בעטרהא דכלה, זכאה חולקהון.

(קכו) והוה רבי שמעון ע וכלהו חברייא מרננין ברנה דאורייתא, ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מגייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא. אמר

חלופי גרסאות

ע וכלהו חברייא בהדיה מרננין וכו' (אה"ל).

מסורת הזהר

(ג) אחרי מות רפג אמור קנב קסט קעב רעה ת"ז ת"ו בהשמטות ד' קמה : (ד) וישב רב תרומה קלח אמור קעב כי תצא מג ר"ז ת"ו בהשמטות ד' קמו.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

שיצאו בשתא אלפי שני בזה אחר זה לזווג אחד ולקומה אחת רב ויקירא, ועי"ז יתתקן הכל. (כנ"ל אות צ"א ד"ה בן) ואז תכנס הכלה לחופה. וז"ש קב"ה שאיל עלייהו, דהיינו על כל אחד ואחד, שהעלה פעם מ"ן לזווג עליון, כי כביכול יושב ומחכה עד שיתקבצו כולם, ונמצא שואל ומחכה על כל אחד ואחד. ואחר שמתקבצים, נעשה אז הזווג דרב פעלים ומקבצאל כנ"ל. ומברך לון ומעטר לון, שמתברכים ומתעטרים כולם בבת אחת, ואז נגמר התיקון הנק' עטרהא דכלה.

(קכו) והוה ר' שמעון וכו' : והיה ר"ש וכל החברים מרננים ברננת התורה, וכל אחד ואחד מהם היה מחדש דברי תורה, ורבי שמעון היה שמח. וכן כל שאר החברים. אמר להם רבי שמעון : בני, אשרי חלקכם, כי למחר לא תבא הכלה אל החופה, אלא עמכם, משום שכל אלו המתקנים תקוני הכלה בלילה הזה, ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרון, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות ועטרות מהעולם העליון.

ביאור הדברים, ספר הזכרון (המובא במלאכי ג' ט"ז). דכתיב אמרתם שוא עבוד אלהים וגו'. נבנו עושי רשעה גם כחנו אלהים וימלטו אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו. והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עשה סגולה וגו'. ויש להבין הדברים, בעת שאמרו איש אל רעהו ונדברו ביניהם דברים בזויים כאלו, שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וגו' יאמר עליהם הנביא אז נדברו יראי ה' איש

והנה נתבאר שכל המדרגות וגילוי רזין דאורייתא, שהם בנין השכינה לגמר תיקונה, כל אלו נעשים רק ע"י התמכין דאורייתא בימי הגלות. ולפיכך כל אלו המדרגות והקומות היוצאות בזמן הגלות, נקראות תקונהא דכלה ותכשיטהא דילה ואלו הם שהולך ומפרט. מתורה לנביאים וכו' : כי חג"ת ה"ס תורה, ונ"ה ה"ס נביאים, והמלכות עצמה ה"ס כתובים, והמוחין דו"ק שממשיכין לה ה"ס מדרשות דקראי. והמוחין דג"ר שממשיכין לה ה"ס רזי דחכמתא. כי כל אלו התיקונים, צריכים להמשיכם לכלה בהחיא ליליא, שבהם נגמרת הכלה לגמר התיקון, שה"ס יומא דחופתא.

ו"ש, ואיהי ועולמתהא וכו', המלאכים שבהם מלובשים הכלים דאחורים דמלכות דמצב הא', הן נקראות עלמות המשמשות לשכינה, ואומר, שהשכינה קיימת על רישיהו, דאינון תמכין דאורייתא, בסוד ועל ראשי שכינת אל. ועמה יחד העלמות המשמשות אותה, והיא שמחה עמהם בהיותה מתקנת והולכת על ידיהן. וז"ש וחדת בהו כל ההוא ליליא, דהיינו בכל משך זמן התיקונים הנק' ליליא. (ועי' ב"ח שו"ש אות קנ"ט). וז"ש, וליומא אחרא וכו', שביום גמר התיקון שהוא יום החופה, לא תוכל להכנס לחופה אלא באלין התמכין דאורייתא שבנו ותיקנו אותה בכל הצורך מתורה לנביאים וכו' כנ"ל, ולכן נק' בני חופתא.

ו"ש וכיון דעאלת וכו', כבר ידעת, שגמר התיקון לא יביא עמו שום דבר חדש, אלא ע"י האור העליון דעתיק יומין יתקבצו כל המ"ן ומ"ד וכל הזווגין וכל המדרגות (דפו"י דף ה' ע"א)

לון רבי שמעון: בני, זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדייכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה, כלהו יהון רשימין וכתיבין ^ה בספרא דדכרניא, וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה.

קכז) פתח רבי שמעון ואמר ^ה השמים מספרים כבוד אל וגו' קרא דא הא אוקימנא ליה. אבל בזמנא דא, דכלה אתערא למיעל לחופה ביומא דמחר, ^ו אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא, בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון.

קכח) וביומא דמחר ^ז כמה אוכלוסין ^ק חיילין ומשריין מתכנשין בהדה, ואיהי וכלהו, מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא, כיון דמתחברן כחדא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה) (ספר זכרון) נח סה ויחי תרצג ויקהל ק תלו פקודי תקג ואתחנן צט. ו) (תהלים יט) משפטים רט תרומה קסד. פ) אתתקנת ואתערת כצל (אה"ל). צ כמה אוכלוסין כמה חיילין וכו' כצל (אה"ל). ק ג"א חיילין ל"ג.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

וזהו אמרו, בלחו יהון רשימין וכתיבין בספרא דדכרניא, הוא בא לרבות שאפילו הזדונות שעשו יהיו או רשימין וכתיבין בספר הזכרון. ויכתוב אותם הקב"ה כאילו היו זכויות, וכאילו היו עובדים אותו בהם. דהיינו כמו שאמר הנביא. והנה המספר שבעים מורה על מוחין דחכמה וגו', שהמה נק' עטרין. וסוד ברכה, הוא על אור החסדים, (כנ"ל אות ל"ז), שהעולם נברא בכ' שה"ס ברכה, דהיינו עולם חסד יבנה (תהלים פ"ט). עשה"ה. והוא בחינת ו"ק. ואומר שבגמר התיקון גם אור החסדים יהיה בבחינת ע' עטרין כמו החכמה, כי המ"ה וב"ן יעלו לע"ב ס"ג, וז"ש וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה, דע"ב ס"ג. וע"כ נבחנום אז גם ברכאן במספר שבעין.

קכז) פתח ר' שמעון וכו': פתח ר"ש, ואמר, השמים מספרים כבוד אל וגו'. מקרא זה כבר העמדתי אותה, אבל בזמן הזה, שהכלה מתעוררת להכנס לחופה, למחר, היא מתתקנת, ומאירה בקישוטיה עם החברים ששמחו עמה כל אותו הלילה, והיא שמחה עמהם.

קכח) וביומא דמחר כמה וכו': ולמחר, כמה המונים, צבאות, ומחנות, מתאספים אליה, והיא, וכולם, כל אלו הצבאות והמחנות, מחכים לכל אחד ואחד מאלו שתקנו אותה בעסק התורה, בלילה הזה. כיון שנתחברו יחד, ז"א ומלכות

איש אל רעהו, ולא עוד אלא שנכתבים בספר הזכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו.

והענין הוא, כי לעת קץ, כאשר יתגלה הזווג הגדול דעתיק יומין בסוד רב פעלים ומקבצאל, יתגלה אור גדול בכל העולמות, שעיי"ז ישוב כל בשר בתשובה שלמה מאהבה, ונדוע מ"ש חז"ל (יומא פ"ג): שהזוכה לתשובה מאהבה זדונות נעשים לו זכויות, וזה שאמר הנביא, על אלו הרשעים שאמרו, ונדברו ביניהם חירוף וגידוף, לומר, שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתנו: אשר ביום הגדול, דגמר התיקון, שיתגלה האור של תשובה מאהבה, הנה גם הזדונות האלו, שאין עוד גרוע מהם, יתהפכו ג"כ לזכויות, ויחשבו אלו המדברים, ליראי ה', והיינו בגמר התיקון, כמו שמסיק הנביא, והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עושה סגולה וגו', דהיינו ביום גמר התיקון, ולפיכך יש בהכרח ספר זכרון בפניו על הזדונות והפשעים הנעשים בעולם, שהרי הוא צריך להם ליום שהוא עושה סגולה, כי אז יהפכו להיות זכיות ויצטרפו וישלימו קומת האור של גמר התיקון. וזה שכתוב, ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, והיו לי, אמר ה' צבאות, ליום אשר אני עושה סגולה, כי אז אני צריך להם, כדי להשלים הקומה. וזה שהנביא מסיים, וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. כי אז יהיו יקרים לי וחביבים לי כמו שהיו מהעובדים אותי.

(דס"י דף ח' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קכט

ואיהי חמאת לבעלה, מה כתיב, השמים מספרים ר כבוד אל. השמים, דא זי חתן דעאל לחופה. מספרים, ש מנהרין כזוהרא זי דספיר, דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא.
קכט) כבוד אל, זי דא כבוד כלה דאקרי אל, דכתיב זי אל זועם בכל יום.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

זי תרומה קצט בהעלותך ג כי תצא ע ר"ז ת"ו ר נ"א כבוד אל השמים ל"ג. ש נ"א ומנהרין. בהשטות ד' קמד. קמה. קמו. זי תרומה קצ פנחס תקיט. ט) (תהלים ז) לך שלו וישלח רל ויחי תתיא תרומה שפה פקודי תקצה צו צ זה במדבר מת קרח יד טז בלק תסד בהשטות ח"ג ד' שג. (ד"י) ר"ז ת"ע ד' קכט :

דרך אמת זי במדבר קי"ט ב' קורא לכלה אל ובפ' קרח קעו ב' ובלך לך צ"א א.

בלילא דכלה

הסולם

מאמר

מלשון ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן (במדבר ז'), דהיינו שגמר כל מלאכת המשכן והקמתו. והמלה חתן מורה ג"כ על ירידה, כי על רד מתרגמינן חות וכמ"ש חז"ל נחית דרגא ונסיב איתתא (יבמות ט"ג). אמנם ירידה זו גדולה היא מכל העליות הקודמות, בהיותה לקראת הכלה, שהיא השכינה בעת גמר התיקון הנקראת אז כלה.

וחופה, היא כינוס וקבוץ של כל האו"ח שיצא ע"י המ"ן שהעלו הצדיקים בכל אלו הזווגין דקב"ה ושכינתיה, שנתגלו בזה אחר זה בכל הימים והזמנים דשתא אלפי שני, כי כולם נעשו עתה לאור גדול אחד של או"ח העולה וחופף על קב"ה ושכינתיה, הנקראים עתה חתן וכלה, שהאו"ח חופף ממעל להם כמו חופה. ולפיכך נק' או הצדיקים בני חופתא, כי כל אחד ואחד יש לו חלק בחופה זו. בשיעור המ"ן שהעלה למסך שבמלכות לעלית או"ח. וז"ש השמים דא חתן דעאל לחופה. היינו לומר, שהכונה היא על העת של גמר התיקון, שאז נקרא קב"ה חתן, הוא נכנס או לחופתו.

וז"ש, מספרים מנהרין וכו'. מספרים, ה"ס הזווג הגדול שיהיה לעתיד, שהוא מלשון אשה מספרת עם בעלה (ברכות ג). וספיר הוא שם השכינה הק', מלשון ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות כ"ד). זוהרא דספיר היינו האו"ח שהיא מעלה מתתא לעילא, ונחיר, פירושו אור ישר, וזהיר, פירושו אור חוזר. ואומר, שע"י הזווג הגדול הזה הנעשה בגמר התיקון, שהוא קבוץ מכל הזווגין, הנה האו"ח והאו"ח שבזווג הזה נהיר וזהיר מסוף העולם עד סופו, שז"ס השמים מספרים.

קכט) כבוד אל, דא וכו': כבוד אל,

זה

ומלכות, והיא המלכות, רואה את בעלה, ז"א. מה כתוב, השמים מספרים כבוד אל. השמים, זהו החתן הנכנס לחופה. שהוא ז"א הנקרא שמיט. מספרים, היינו שמאירים כזוהר הספיר, המאיר ומזהיר מסוף העולם ועד סוף העולם.

ביאור הדברים, יום גמר התיקון נק' יומא דמחר, כמ"ש חז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם (עירובין כב.). אוכלוסין הם עמא דארעא בלתי עובדי ה' חיילין הם עובדי ה' ומשריין מורה על המתנות העליונים שהם מלאכים המלוים את הנשמות, בסו"ה כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך וכו' (תהלים צ"א). ואומר ואתיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד, כבר נתבאר (לעיל אות קכ"ה ד"ה והנה ע"ש). כי כמו דקב"ה שאיל על כל חד וחד, כן השכינה מחכאת על כל חד וחד.

ו"ש כיון דמתחברין כחדא ואיהי חמאת לבעלה וכו': כי לא תוכל לראות בעלה מטרם שיתקבצו כולם כנ"ל. ותלויים זה בזה.

השמים דא חתן דעאל לחופה: הוא

דורש זאת על גמר התיקון, שעליו נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' (ישעיה ל') ואומר השמים דא חתן דעאל לחופה. כי קב"ה נק' שמים, ולעת גמר התיקון נק' חתן, בסוד הכתוב וכמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. (ישעיה ט"ב). פי' כי בכל מקום דכתיב וירד ה', הוא ענין של דין או גבורה כי מורה על ירידה ממעלתו ומרוממותו ית' באשר עוז וחדוה במקומו. אמנם בגמר התיקון שכל הפגמים והזדונות יתהפכו לזכויות כי אז יתברר שכל הירידות לא היו אלא עליות, נקרא הקב"ה בשם חתן. והשכינה הקדושה נק' בשם כלה, כלה היא מלשון גמר התיקון.

(דס"י דף ה' ע"א)

בכל יומי שתא אקרי אל, והשתא, דהא עאלת לחופה, אקרי י' כבוד, ואקרי אל, יקר ת על יקר. נהירו על נהירו, ושלטנו על א שלטנו.
(קל) כדין בההיא שעתא, דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה, כל אינון

מסורת הזהר

י' צו קלד אמור צב שז בהעלותך צח פנחס תשיא תשנד.

חלופי גרסאות

ת ניא על יקר ל"ג א ניא שלטנותא.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

ו"ש, והשתא דהא וכו' כי בווג הגדול דגמר התיקון, יהיה אור הלבנה כאור החמה, בסו"ה והיה לעת ערב יהיה אור (וזכריה י"ד). ונמצאות המדרגות שלה נכפלות, כי גם בשתא אלפי שני, בבחינת אור הלבנה היתה בסוד ויהי ערב ויהי בוקר, והשתא שהיא עצמה גדלה כמו החמה, שהיא ז"א הנקרא כבוד, הרי יש לה כבוד על כבוד, כי נעשית עכשיו לעצם הכבוד כי גדלה כו"א, וכבוד מתרגמין יקר. וז"ש יקר על יקר, וכן נהירו על נהירו, כי גם בשתא אלפי שני, היתה נכללת באור בוקר, בסוד ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, אבל עתה כשהיא גדלה כחמה, נעשית לעצם האור, ונמצא שיש לה נהירו עצמית על נהירו בהתכללות שהיתה לה מקודם לכן. וכן שלטנו על שלטנו, כי בשתא אלפי שני היתה לה שלטנו, שהיא ממשלה, רק בבחינת המאור הקטן לממשלת הלילה, ועתה נתוסף לה גם שלטנו דיום, כי גדלה כאור החמה שהיא לממשלת היום, ומשמיענו בזה, שלא תטעה לומר, שבעת שגדלה להיות כאור החמה מתבטלות ח"ו המדרגות שלה עצמה, שהיו לה מעת שתא אלפי שני, שאינו כן, אלא רק תוספת יש כאן על מדרגותיה עצמה, באופן שיש לה יקר על יקר וכו'.

(קל) כדין בההיא שעתא וכו': אז, באותה שעה שהשמים, שהם ז"א, נכנס לחופה, ובא ומאיר לה, כל אלו החברים שהתקינו אותה, בעסק התורה בלילה, כולם נודעים שם בשמותיהם, זהו שכתוב, ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו, אלו הם בעלי אות ברית, שנקראים מעשה ידיו, כמו שאתה אומר, ומעשה ידיו כוננהו. שהוא אות ברית החתום בכשרו של אדם.

פירוש, חברי'א התמכין דאורייתא, דאית בה עשיה שהיא טו"ר, ואומר כי אפילו אותם החלקים שהיו עדיין בחינת הרע שלהם בלי תיקון, הנה גם הם אתפרישי בשמהן דקדושה. וז"ש

זה הוא כבוד הכלה, דהיינו המלכות, שנקראת אל. שכתוב, אל זועם בכל יום. בכל ימי השנה היא נקראת אל, ועתה, בחג השבועות, שכבר נכנסה לחופה, היא נקראת כבוד, ונקראת אל. שזה מורה, יקר על יקר, אורה על אורה, וממשלה על ממשלה.

פירושו. כי השם אל הוא שם החסד הגדול, והנה הכתוב אומר, אל זועם בכל יום, ונמצא לכאורה, שהוא להיפך מהחסד. והענין הוא, כי ה"ס ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (בראשית א') כי השכינה הקדושה ה"ס המאור הקטן לממשלת הלילה (ס), והיא נקראת יראת שמים, כי הצדיקים צריכים להעלות מ"ן ע"י אתערותא דלתתא שלהם, ולתקן אותה בסוד המסך המעלה או"ח, ואז נמשך השפע מעילא לתתא, ולא זולת, כנודע. וז"ס והאלהים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג'). כי לא יתכן אתערותא דלתתא ולהלכות מ"ן בלי יראה, וז"ס שהיא שולטת בלילה, בי ע"י חסרון האור שהוא בחינת לילה, הכוללת כל הדינין והיסורים, שהם ההיפך ממדת יום שהוא חסד, יש יראה מלפניו, ולולא היראה לא היתה נגלית מדת היום והבוקר. וז"ס ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, כי גם הלילה נכנס בבוקר, כי לולא הלילה לא היה בוקר. ואי אפשר בלאו הכי, וז"ס ואל זועם בכל יום, כי מדת החסד הנקרא אל אינה מתגלית זולת ע"י הלילה שהוא בחינת זועם, וע"כ נבחן הזועם ג"כ לחסד, כי אי אפשר שיתגלה החסד בדרך אחר, ומבחינה זו נקראת גם השכינה הקדושה בשם אל. וזה אמרו כבוד אל, כבוד דא בלה דאקרי אל, דהיינו מבחינת מה דכתיב ואל זועם בכל יום, שפירושו, שאי אפשר להיות יום בלי הזועם דלילה, בכל יומא שתא אקרי אל, כי כן הוא בששת ימי המעשה, שנאמר בכל אחד מהם ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד או יום שני וכו', ונמצא שהלילה נכנס תחת השם של היום, וע"כ נק' או בששת ימי המעשה וכן בשתא אלפי שני, בשם אל שהוא שם החסד.

(דפו"י דף ח' ע"א)

הקדמת ספר הזוהר

קלא

חבריאי דאתקיננו לה, כלהו (א) אתפרשי בשמהן תמן, הה"ד (ב) ומעשה ידינו מגיד הרקיע. מעשה ידינו, ב אלין אינון מארי קיימא דברית, אקרונ מעשה ידינו, כד"א (ג) ומעשה ידינו כוננהו, דא (ד) ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש (ה). קלא) רב המנונא סבא אמר הכי, (ו) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, (ז) דלא יהיב ב"נ פומיה, למיתי להרהורא בישא, ויהא גרים למחטי ג לההיא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(א) שלח לך ד. (ב) (תהלים יט). תרומה קפד. (ג) (תהלים ז) ב"א נו יתרו תקסג. (ד) להלן ריט ב"א רינו שנט שסג שפג ב"ב קפד שעה נח ב קנג לך רעו שמב שצח תה תלא תנו ויצא שכה וישב ריב רטו מקץ קסב קע ויגש קלא ויחי תשנג בהשמשות פ"א ד' רסו. (ד"י) שמות כט וארא כ עו בשלח רצא שמש יתרו תלב משפטים תו תקמו כי תשא מו ויקהל שפה פקודי תתס ויקרא רטו רכג אחרי מות רצה ש שו קדושים עח אמור נו פנחס ה לד לה/ד קכט ואתחנן קכ ז"פ ד' פט. (ט) (קהלת ה) יתרו תכח תצוה קכא אחרי מות שצט אמור שח שכג אדרא רבא ח שלח לך מג. (ט) בחקתי כה. דרך אמת (ח) ע"כ לליל שבועות.

מאמר

הסולם

בלילא דכלה

הרקיע, ומביא ראיה על תיקון הברית שנקראת עתה מעשה ידינו מהכתוב מעשה ידינו כוננהו.

קלא) רב המנונא סבא וכו': רב המנונא הזקן, אמר כך. אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. היינו שלא יתן האדם את פיו, לגרום, לבוא להרהור רע, ויהיה גורם להחטיא את בשר הקדש שהוא שחתום בו ברית קדוש. שאם הוא עושה כן, מושכים אותו לגיהנם. ואותו הממונה שעל הגיהנם, דומה שמו, וכמה רבבות מלאכי חבלה הם עמו, ועומד על פתח הגיהנם, וכל אלו ששמרו ברית הקדוש בעולם הזה, אין לו רשות לקרב אליהם.

ומ"ש למותי להרהורא בישא. פירושו, אזהרה היא שכל אדם ישמור את הפה שלו, שהוא ענין העלאת מ"ן ע"י תורה ותפלה, שיהיה בתכלית הטהרה. כי אם תהיה בו איזו אחיזה לס"א, או יקבל הס"א המ"ן שלו, ובכח זה יביאהו להרהורים על הש"י, דהיינו מחשבות זרות ח"ו, ואז ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא, כי ע"י הרהורים נמצא מושך ערלה על ברית קודש, והנשמה הקדושה נופלת בשבי לידי הס"א, ואז הס"א מושך הנשמה שלו לגיהנם, והוא בדרך שאמר רבי אלעזר (לעיל אות ס"ח), דמהא מלה אתעבידת רקיעא דשוא דאקרי תהו, ונופל ליד לילית ע"ש. אמנם כאן מדבר מפגם ברית קדש ביחוד.

ואומדו

וה"ש הה"ד ומעשה ידינו מגיד הרקיע. כי הרקיע ה"ס ספר הזכרון, כמ"ש להלן, שה"ס אור הזווג הגדול המביאים לתשובה מאהבה, שזדונות נעשו להם זכויות (יומא 19:), ואפילו אלו שנתנו פה לדבר סרה, יאמר עליהם, או נדברו יראי ה' איש אל רעהו וכו' (כנ"ל אות קכ"ו ע"ש). ונמצא שהעשיה הזו שהיא התמכין דאורייתא, שבה טו"ר, אשר לזוכה הוא טוב, ולבלתי זוכה הוא רע, הגה עתה עלתה העשיה כולה להיות קודש, ונעשתה לבחינת מעשה ידינו של הקב"ה. שהרי גם על אלין דלא זכו מגיד הרקיע עליהם, או נדברו יראי ה' איש אל רעהו כנ"ל. ונמצא דכלהו חבריאי לא עשו רק עבודת הקדש, כי אתקיננו לה לחופה, וכלהו אתפרשי בשמהן.

וה"ש, כד"א ומעשה ידינו כוננהו: ולכאורה הראיה היא לסתור, שהכתוב אומר מעשה ידינו ולא מעשה ידינו. אמנם אינו מביא ראיה מהכתוב רק שברית קיימא נקרא מעשה ידינו, כי כוננהו הוא בחינת היסוד המכונן ומיסד לכל הבנין, ותיקון היסוד הוא ברית מילה, ומכאן שברית קיימא נקראת מעשה ידינו. כי אנחנו מסירים הערלה מעל היסוד, והוא מעשה ידינו. וזה הוא רק מקודם גמר התיקון, אבל בגמר התיקון, יתגלה הכל למעשה ידינו של הקב"ה, והוא עצמו יהיה מעביר הערלה. וה"ש אינון מארי קיימא דברית אקרונ מעשה ידינו, כי אז הקב"ה עצמו יעביר הערלה, שז"ס מעשה ידינו מגיד (דפו"י דף ח' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קלב

בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא. דאלו עביד כן משכין ליה (9) לגיהנם, וההוא דממונה על גיהנם (3) דומ"ה שמיה, וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה, וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אינון דנטרו ברית קדישא, בהאי עלמא, לית ליה רשו למקרב בהו.

קלב) דוד מלכא בשעתא דאירע ליה (1) ההוא עובדא, דחיל, בההיא שעתא סליק דומ"ה קמי קב"ה. ואמר ליה, מארי דעלמא * (כתיב בתורה, (12) ואיש

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(9) להלן רנד ב"א נב סה ב"ב לו קנו נח סו קמ קנ רב לך רפ שפה תד וירא פו רמב רמח רנח חיי שרה נט ככו קלד וישלח קפו רעז וישב ככו ויחי קסט שמו תקפג תרא יתרו תלא משפטים תכט תרומה תכו תלט תמג תנב ויקהל רמד שכט שלו פקודי תתלת ויקרא רעד תזריע מזו מצורע יא אחרי מות קמו רנג אמור קטו רצח נשא פד קכב בהעלותך קה קרח לא בלק כד פנחס כד קלו כי תצא לה קיב קיח וילך מה אורא זוטא כט בהשמטות ח"ג ד' שג : שח. (ד"י) ת"ו תט"ו ד' צו : ז"ח ד' מו : מח. מט : נג : עט. : סב : סט. (צ) נח סו לך תד וירא קלו חיי שרה נו צה קלד תולדות לח ויחי קע תקפד שמות שיח תרומה תמו ויקהל רמד בהשמטות ח"ב ד' רעג. (ד"י) מצורע יא נשא קיד בלק כו שו בהשמטות ח"ג ד' שג. ד"י, ז"ח ד' עט : (12) (ויקרא כ).

דרך אמת (1) מעשה דבת שבע.

כלילא דכלה

הסולם

מאמר

מחשבותיו מחשבותינו ולא דרכיו דרכינו. דהיינו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל לא במחשבותיו ולא בהנהגתו, הרי לא יצויר כלל אצלו שיעלה על הדעת ח"ו איזה הרהור אחריו ית', אלא בסבת חטא נמצא מלאך דומה מזדקק אליו, ומביא בו רוח שטות, לומר שילוד אשה דומה להשי"ת בדעת ובשכל, ואז כבר מוכשר לכל מיני הרהורים ומושכו לגיהנם. הרי שכל כחו הוא בשם דומה, וז"ס מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה. שבהכשל בדומה לך ח"ו נמצאת המיתה, ובהבנה שאין דומה לו, נמצאים החיים. וז"ש וכמה רבוא מלאכי חבלה בהדיה, וקאים על פתחא דגיהנם, כי ההרהורים שהוא מביא לאדם הם כמה רבוא לאין קץ, וכל אלו הם על פתחא של גיהנם, כלומר, הוא הפתח שדרך בו מושכין את האדם לגיהנם, אך אינו הגיהנם עצמו.

וז"ש וכל אינון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא לית ליה רשו למקרב בהו : כלומר, אע"פ שאינם נקים לגמרי ועוד יש בהם בחינת עשיה טו"ר, מ"מ אם הם שומרי ברית הקדש. באופן שלא יבא פעם לידי הרהור, אין למלאך דומ"ה רשות למשכו לגיהנם.

קלב) דוד מלכא בשעתא וכו' : דוד המלך, בשעה שקרה לו אותו מעשה. פחד. באותה

ואמרו למחטי לההיא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא, הכוונה על הנשמה הקדושה, שהיא נקשרת ונשמרת ע"י ברית קדש כמ"ש בוהר (לך לך אות ת"י). ומבשרי אחזה אלוה, מאי ומבשרי, ומעצמי מבעי ליה. אלא מבשרי ממש וכו', דתניא בכל זמנא דאתרשים בר נשי בהאי רשימא קדישא דהאי את, מניה חמי לקב"ה, מניה ממש, ונשמתא קדישא אתאחידת ביה. ואי לא זכי דלא נטיר להאי את, מה כתיב, מנשמת אלוה יאבדו, ע"ש. וז"ש כאן ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש, דהיינו, שמכח ההרהורים חזרת הערלה שהיא הס"א לנגוע בברית הקדוש, שע"ז מסתלקת תיכף נשמת אלוה ממנו. וז"ס שצעק העץ רשע אל תגע בי, (כמ"ש בזהר בראשית דף רטג : בהשמטות, ובאבות דר"ג פ"א). כי העץ הוא היסוד, ועטרת היסוד ה"ס עץ הדעת טוב ורע, (כמ"ש בעה"ח שער מ"ג פ"ג, ובספרי בית שער הכוונות דף מ"ה ד"ה ובחטא).

וז"ש, וההוא דממונה על גיהנם דומה שמיה : ונק' דומה מלשון דממה, כי נוטל ממנו נשמת החיים ומשאירו בדממה שהיא מיתה. ועוד אפשר לפרש. משום שהוא המלאך המביא את ההרהורים אל החוטא, ועושה מחשבותיו של הקב"ה דומה למחשבות של ילוד אשה. כי כל זמן שהאדם מבין שלא (דפריי דף ח' ע"א י' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קלג

אשר ינאף את אשת איש, ה וכתוב ואל אשת עמיתך וגו', דוד דקלקל ברית בערוה מהו. אמר ליה קב"ה, דוד זכאה הוא, (ו) וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא גלי קדמי דאזדמנת ליה (ט) בת שבע מיומא דאתברי עלמא. קלג) אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי. אמר ליה, ותו בהיתרא הוה מה דהוה, דהא כל אינון דעאלו לקרבא, לא עאל חד מנייהו עד (ח) דאפטר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) לך תט תי. (ט) נח שטו משפטים רמ (עיין ויקרא תד-תח) שמיני נו אחרי מות רעט שצה תק"ח ד' קכא : (ח) משפטים רלט.

ה נ"א וכתוב ל"ג.

הסולם

מאמר

בליליא דכלה

ג"ר, ושמו מוכיח עליו, אורייה, כי לא היה בו מבחינת ו"ק שהוא ו"ה כלום. ולפיכך בכדי להמתיק את בת שבע במדת הרחמים. לקחה אוריה שהוא בחינת ג"ר, ונמתקה על ידו, ואח"כ היתה ראויה למלכות ישראל. וז"ש דנפיל לה אוריה ברחמי, דהיינו בכדי להמתיקה ברחמים, שהוא בשם י"ה שבאוריה. וע"כ נטל לה אע"ג דלא הוית דיליה. ועוד יתבאר להלן.

באותה שעה עלה דומה לפני הקב"ה, ואמר לו, רבונו של העולם, כתוב בתורה, ואיש אשר ינאף את אשת איש. וכתוב, ואל אשת עמיתך וגו'. דוד, שחלל בריתו בערוה, מהו. אמר לו הקב"ה, דוד צדיק הוא, וברית הקדוש על תקונו עומד, כי גלוי לפני, שבת שבע מוכנת לו מיום שנברא העולם. פירושו. אע"פ שלא חטא, כמ"ש חז"ל כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה (שבת נז). מ"מ נפלה עליו יראה כמו שהיה חוטא ממש. ומפרש, שהיה זה מטעם קטרוגו של דומה. כמ"ש לפנינו. כתיב בתורה ואיש אשר ינאף וגו', וכתוב וכו', מביא ב' כתובים אחד לעונש ואחד לאזהרה.

קלג) אמר ליה אי וכו' : אמר לו דומה, אם לפניך גלוי, לפניו לא גלוי. אמר לו הקב"ה, ועוד, כל מה שהיה בהתר היה. לפי שכל היוצאים למלחמה, אף אחד מהם אינו יוצא עד שיתן גט לאשתו. אמר לו, אם כן, היה לו לחכות שלשה חדשים, ולא המתין, אמר לו, במה הדבר אמור, רק במקום שאנו יראים אולי היא מעוברת, וגלוי לפני, שאוריה מעולם לא קרב אליה, כי שמי חתום בו לעדות, שכתוב אורייה, שהוא אותיות אור י"ה. וכתוב אורייהו, שהוא אותיות אור יהו. שחתום בו שמי, לעדות, שלא שמש בה מעולם.

ביאור הדברים, יש להבין מה ענין השם י"ה שבאוריה להעיד עליו שלא נגע בבת שבע לעלמין. והנה זה מבואר בכתוב (שמואל ב' י"ב) במשל של נתן הנביא, כי מדמה את דוד לעשיר ואוריה לרש, ובת שבע לכבשת הרש, ואת הס"א להלך. ואומר, שלרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה וכו'. וסודם של הדברים, כי אוריה היה מבחינת ג"ר בחסרון ו"ק, כדיוק של הוהר כתיב אוריה וכתוב אורייהו, כי (בירמיה כ"ו) כתיב השם הזה אורייהו ביה"ו שיה"ה הם ג"ר והו' הוא ו"ק, אבל כאן כתוב רק אוריה בלי ו', והוא להורות שלא היה בו מבחינת ו"ק כלום, אלא חכמה בחוסר חסדים. ולפיכך נבחן לרש בלי כל, כי האור דחסדים מרומז בכל, וז"ש כי אם

וז"ש, וברית קדישא וכו', כי השיב לו, שלא היה לו לדוד הרהור עבירה, כי בת שבע בת זוגיה היא מעת בריאת העולם (סנהדרין קז). וכיון שכן לא קלקל בריתו ח"ו, וברית קדישא על תקוניה קיימא. וכד תאב לדידיה תאב. והטעם דנטיל לה אוריה מקודם לדוד, מפרש בווהר (אחרי אות שצ"ה), דנטל לה אוריה ברחמי, אע"פ דלא הוית דיליה ע"ש, ויש להבין זה. שהרי דכר ונוקבא הם תרי פלגי גופא, וא"כ אם הוא בחינת פלג גופא של דוד המלך, איך לקחה אוריה שאין לו שום שייכות עמה.

והענין הוא, כי בת שבע היא באמת נוקביה דדוד מיום בריאת העולם. כי דוד הוא הדכר שבמלכות, ובת שבע היא הנוקבא שבמלכות. אלא, כמו שבעת תיקון המלכות לאצילת העולמות, היה שם בחינת עלית המלכות לבינה, בכדי להמתיקה במדת הרחמים, כן היתה בת שבע צריכה למיתוק הזה בג"ר, שבלי מיתוק זה לא היתה ראויה כלל להוליד נשמת שלמה המלך. ואוריה החתי היה נשמה גבוהה מאד, כי היה כולו מבחינת (דפו"י דף ח' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קלד

בגט לאנתתיה. אמר ליה אי הכי, הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך, אמר ליה, במאי אוקים מלה, באתר דחיישינן דהיא מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא זי קריב בה לעלמין, דהא שמי חתים ו בגויה לסהדותא, כתיב ז אוריה, וכתיב ח אוריהו, י שמי חתום בהדיה, דלא שמש בה לעלמין.

קלד אמר ליה מארי דעלמא, הא מה דאמרית. אי קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה לאורכא לה תלת ירחי, י ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין, אמאי שדר לה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה, דכתיב י רד לביתך ורחץ רגליך.

קלה אמר ליה, ודאי לא ידע. אבל יי יתיר מתלת ירחי י אוריך, דהא ארבע ירחי הון, דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן, אעבר י דוד י כרוזא י בכל ישראל, והוה עם יואב בשבעה יומין דסיון, ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון: סיון, ותמוז ואב ואלול, אשתהו שם. ובארבעה ועשרים באלול, הוה מה דהוה מבת שבע וביומא דכפורי מחל ליה קב"ה ההוא חובא. ואית דאמרי בוי באדר אעבר כרוזא, ואתכנשו בחמיסר יי דאייר, ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א (שמואל ב.) ב (ירמיה כו.) ג (ש"ב יא.) ו ג"א ביה (אה"ל). ז שמי חתים בהדיה י"ו דלא ז משפטים רלט (דעבר זמן). שמש בה לעלמין (אה"ל). ח ג"א ותו אי לא שכיב בהדה לעלמין אמאי שדר ליה דוד וכו' (אה"ל). ט ג"א הו (אה"ל). י ג"א דוד ל"ג. כ ג"א כרוזא דדוד. ל ג"א על כל ישראל (אה"ל). מ באייר כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת ז יש לזה סמן מן הכתוב ותהי לו כבת טה בתו לא נגע בה אף זו לא נגע בה.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

לפניך גלוי שאוריה לא שכב עמה, לפניו מי גלוי, היה לו לחכות שלשה חדשים. ועוד, אם תאמר, שדוד ידע שלא שכב עמה מעולם, למה שלח אותו דוד וצוה אותו לשמש באשתו, שכתוב, רד לביתך ורחץ רגליך.

קלה אמר ליה ודאי וכו': אמר לו, ודאי לא ידע, אבל חיכה יותר משלשה חדשים, כי ארבעה חדשים היו. שלמדנו, בחמשה ועשרים בניסן העביר דוד כרוז בכל ישראל ללכת למלחמה. והיו עם יואב בוי בסיון, והלכו והשחיתו ארץ בני עמון. וסיון תמוז אב ואלול נתעכבו שם. ובכ"ד באלול היה מה שהיה בבת שבע. וביום הכפורים מחל לו הקב"ה אותו העון. ויש אומרים, בוי באדר העביר הכרות, ונתאספו בט"ו באייר, ובחמשה עשר באלול היה מה שהיה מבת שבע, וביום הכפורים נתבשר, גם ה' העביר חטאתך לא תמות. מהו לא תמות. היינו לא תמות ביד דומה.

ביאור הדברים, כי דומה הוא הממונה על גילוי עריות, וחטא זה נתכפר לו ביה"כ ונמצא שלא ימות בידא דדומה. אמנם מיתו היתה

אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה, שהיא בת שבע שקנה אותה, ומורה בזה שאינו מבחינת חלק נשמתו אלא רק קנה אותה, בכדי להחיות אותה ולתקנה ברחמים, שזהו אשר קנה ויחיה, ואומר עוד ותגדל עמו ועם בניו יחדיו. זה מורה שהשפיע לה הגדלות שלו כמו לבניו. דהיינו בדרך שמפתו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב, אמנם בל נטעה ונחשוב כי גם קרב אליה, ע"כ מסיים ותהי לו לבת, ולא לאשה, הרי שהכתוב מעיד שאוריה לא קרב אליה. אלא שהזוהר מפרש הטעם למה לא קרב אליה, וע"כ אומר כתיב אוריה וכתיב אוריהו, שמי חתום בהדיה דלא שמש בה לעלמין, דהיינו השם י"ה בלי ו', שזה מורה שהוא חסר בחינת חסדים, שהיא ו', וע"כ לא יכול לקרב אליה, כי אין זווג בלי אור דחסדים. ונמצא שם י"ה דחתים בשמיה מעיד עליו שלא היה ראוי כלל להזדווג עמה.

קלד אמר ליה מארי וכו': אמר לו, רבנו של עולם, הנה זה מה שאמרתי, אם (דפו"י דף ח' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קלה

נ דכפורא אתבשר (ה) גם יי העביר חטאתך לא תמות. מאי לא תמות, לא תמות בידא דדומה.

קלו) אמר דומה: מארי דעלמא, הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (ו) ס חי ה' כי בן מות (ז) האיש העושה זאת, ואיהו דן לנפשיה. (ח) טרונייא אית לי עליה. אמר ליה, לית לך רשו, דהא (ט) אודי לגבאי ואמר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (ש"ב יב) נח שיד לך תז בהשמטות ח"א ד' נ ג"א דכפורי. ס ג"א חי ה' כי בן מות הוא ואיהו רסו. (ד"י) קדושים סז נשא נח בהשמטות ח"ג ד' שו. (ד"י. ו) (ש"ב יב. ז) ואתחנן קנב. ח) נח שיה פקודי תתל בהשמטות ח"ג ד' שו. ד"י. דרך אמת ח) עליה וי"מ לשון שררה או ממשלה שכן תרגם יונתן סרני פלשתיים טורני פלשתי וכאן פ"י ממשלה יש לי עליו ע"י טענה זו ליסרו ולעשו.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

כמ"ש לעיל וכל אינון דנטרו ברית קדישא כהאי עלמא לית ליה רשו למקרב בהו. אבל המקלקל הברית, נמצא מגלה בחינת הדין שבמלכות, דהיינו בה' דאלוה, ותיכף מתקרבין לה כל החיצונים לינק ממנה, כי היא חלקם וכל חיותם, וע"כ תיכף מסתלקת הנשמה הק' שהיא השם אלוה, בסו"ה מנשמת אלוה יאבדו (איוב ד').

והנה דוד עצמו היה מבחינת מלכות זו הממותקת במדת הרחמים, וע"כ היה צריך לשמירה יתירה, שלא יתגלה בו מבחינת הדין שבמלכות. וע"כ בזה שאמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. שדן דינא שהמקלקל ברית ליתן כבשת הרש לפני ההלך. שהוא הס"א. דינו במיתה, נתגלה בו עצמו בחי' הדין לפני הס"א, שהוא המלאך דומה, ורצה ע"כ להאחו בנשמת דוד, כי ע"י דיבורים אלו נתגלה כח הדין הגנוז וטמיר בו. וז"ש המלאך דומה הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. ואיהו דן לנפשיה, דהיינו ע"י הדיבורים, שדן המקלקל ברית למיתה, נמצא דן לנפשיה, כי נגלה בזה הדין הטמיר והגנוז שבנפשיה, וע"כ טרונייא אית לי עליה, יש לי שליטה עליו לינק מנשמתו.

וז"ש, אמר ליה לית לך רשו, דהא אודי לגבאי ואמר חטאתי לה' ואע"ג דלא חב: כבר נתבאר שע"י הדיבורים שאמר ודן דינא אנפשיה, גילה בחינת הדין לפני הס"א, כמו הפוגם בריתו, ורצה המלאך דומה להאחו בנשמתו ולמשכה לגיהמם. כנ"ל בסמוך

היתה מחמת החטא של אוריה, שהרגו בחרב בני עמון. כמו שהעיד עליו הכתוב. (מלכים א' ט"ו) אשר עשה דוד את הישר בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי. וז"ש לא תמות בידא דדומה, שהוא הממונה על גילוי עריות. רק בדבר אוריה החתי.

קלו) אמר דומה מארי וכו': אמר דומה: רבונו של עולם, דבר אחד יש לי אצלו. כי הוא פתח פיו ואמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. והוא דן את עצמו למות, ע"כ כח יש לי עליו להמיתו. אמר לו אין לך רשות להמיתו, כי הודה לפני ואמר, חטאתי לה, ואע"פ שלא חטא. אבל במה שחטא בהריגת אוריה, כתבתי עליו עונש, וקבלו. מיד שב דומה למקומו במפח נפש. טרונייא הוא מלשונו, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (פסיקתא רבתי, כי תשא) שפירושו בזרוע, בכח.

ביאור הדברים, כי הנה נתבאר לעיל, בסוד מצות המילה שקשורה באות ברית השם אלוה (כנ"ל אות קל"א עש"ה) והנה בה' זו דשם אלוה, שהיא המלכות כלולות ב' נקודות דין ורחמים, (כנ"ל במאמר ב' נקודין) וכל תיקון הברית הוא שכח הדין יהיה גניזא וטמירא והרחמים באתגליא, ואז שורה עליו השם אלוה. כי אע"פ שישנה שם גם המלכות, שעליה היה הצמצום הא', שהוא בחינת הדין, שממנה יונקים כל החיצונים, עכ"ז כיון שהיא טמירא ונעלמה, ורק מדת הרחמים שמבינה היא באתגליא. אין כח לחיצונים להאחו בה.

(דפו"י דף ח' ע"ב)

(ט) חטאתי לה, ואע"ג דלא חב. אבל במה דחטא באוריה, עונשא כתבית עליה, וקבל. מיד אהדר דומ"ה לאתריה בפחי נפש.
קלו) ועל דא אמר דוד, (י) לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי.
לולי ה' עזרתה לי, דהוה אפוטרופא דילי. כמעט שכנה וגוי, מהו כמעט, כחוטא דקיק. (ז) כשיעורא דאית ביני ובין סטרא אחרא, כהווא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי.

קלח) ובג"כ בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא (ז) מלה כדוד, בגין דלא

מסורת הזהר

(ט) (ש"ב יב). (י) (תהלים צד) לך תד חיי שרה נט. (ז) סקורי תתלו. (ז) יתרו שלו תצוה קכא סקורי תקב בחקותי כה נשא ז לעיל סח.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

בלבד, שהוא רק בחינת שורש מספיק לקיום הקליפות, אבל אין להם שום כח של התפשטות. ושורש זה נק' ג"כ בשם חוטא דקיק, שפירושו שורש דק לחטאים. ע"ד שאמרו חז"ל בתחילה דומה לחוט של עכביש, ואח"כ נעשה כעבותות העגלה (סוכה נ"ב). ומכונה בשם דקיק, על היות הדין טמיר וגניז בנקודת הרחמים כנ"ל. אבל הפוגם בריתו גורם שתתגלה נקודת הדין שבמלכות, ואז מתקרבות הקליפות אליה ויונקות ממנה שפע מרובה, ומקבלות כח להתפשטות גדולה. והאיש העושה זאת מאבד בידיים את נשמתו, בסו"ה מנשמת אלוה יאבדו (איוב ד'), וכשזוכה ועושה תשובה, חוזר ומתקן את המלכות בתיקון דמדת הרחמים, שע"כ נק' בשם תשובה שהיא אותיות תשוב ה' דהיינו שמישיבת למקומה למדת הרחמים, וכח הדין חוזר וגגנו בה בפנימיותה, בסוד נהירו דקיק בלבד.

וזה אמרו לולי ה' עזרתה לי דהוה אפוטרופא דילי. דהיינו שקבל תשובתי, ודחה למלאך דומה לאתריה, כנ"ל, כי חזר והשיב המלכות למקומה למדת הרחמים ולא השאיר ממדת הדין רק נהירו דקיק, כמעט, כחוטא דקיק, כשיעורא דאית ביני ובין חס"א. דהיינו רק כאותו השיעור המועט המוכרח להשאר בין המלכות לס"א. כדי ליתן לה בחינת קיום בהארה מועטת, הנק' חוטא דקיק, כהווא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי, הגה זה השיעור הציל אותי שלא נפלתי ביד המלאך דומה, בלומר, כי לולא חזר כח הדין שבמלכות להיות כשיעור חוטא דקיק, כבר שכנתי בידו של דומה.

קלח) ובג"כ בעי לאסתמרא וכו': ומשום זה צריך האדם להשמר שלא יאמר דבר

בסמוך. ואמר קב"ה דכבר התוודה ועשה תשובה על גילוי עריות אע"ג דלא חב כלל בזה כנ"ל, וע"כ מועילה לו תשובה זו על מה שדן לנפשיה, וע"כ לית לך רשו למקרב לגביה.

ח"ש, אבל מה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל: כלומר, אבל בחטא שהרג את אוריה בחרב בני עמון, הנה כבר קבל עונשה ממני, ואין לך עסק בזה, כי אתה ממונה רק על גילוי עריות בלבד. מיד אהדר דומה לאתריה בפחי נפש. דהיינו לפתח דיגהנם, שהוא אתריה כנ"ל.

קלו) ועל דא אמר וכו': ועל זה אמר דוד. לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. לולי ה' עזרתה לי, היינו, לולי שנעשה שומר ומשגיח עלי, כלפי המלאך דומה. כמעט שכנה וגוי, מהו כמעט. היינו כשיעור חוט דק שיש ביני ובין הצד האחר, כשיעור ההוא היה, שלא שכנה דומה נפשי. היינו עם המלאך דומה בגיהנם, אפוטרופוס, היינו שומר ומשגיח, כי תרגום ויפקד פקידים, הוא, וימני אפוטרופוס (בראשית מ"א ל"ד).

ביאור הדברים, דוד ה"ס מלכות, שעליה כתוב רגליה יורדות מות (משלי ה'). כי היא בחינת הסיום דקדושה, שממנה מתקיימים הס"א והקליפות. בסו"ה ומלכותו בכל משלה (תהלים ק"א). אמנם כשהמלכות בתיקונה במדת הרחמים, על דרך שאמר רבי חייא לעיל (אות קכ"ב) כי אז נבחנת לב' נקודין, שהם נקודת הדין מעצמה, ונקודת הרחמים שקבלה מבינה, והדין שבה גניזא וטמירא, ורק הרחמים שבה קיימא באתגליא ע"ש. וע"י התיקון הזה אין לו לס"א מהארת המלכות אלא נהירו דקיק (דפו"י דף ח' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קלז

יכיל למימר לדומה, (ט) כי שגגה היא, כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא. א למה יקצוף האלהים על קולך, על ההוא קול דאיהו אמר. (ו) וחבל את מעשה

מסורת הזהר

(ח) (קהלת ה) שלח לך שכא. (ז) (שם) יתרו תכט. (ו) (שם).

בלילא דכלה

הסולם

מאמר

להביאנו לידי מזיד. וענין בחינה ב' של תשובה שהיא מאהבה, שזדונות נעשים לזכויות (עיין לעיל אות קכ"ו).

וזה אמרו ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יומא מלה, כדוד. דהיינו שלא יאמר מלה, הגורמת לגלות מדת הדין שבמלכות כמו שעשה דוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה, כי שגגה היא, כי אינו בטוח שיוכל תיכף לחזור בתשובה שיתכפר לו העון לשגגה כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא. כי דוד שעשה הישר בעיני ה' כל ימי חייו, ולא היה לו שום חטא מימיו זולת בדבר אוריה, ע"כ נעשה לו הקב"ה אפטורפא דיליה, ועזרו תיכף לחזור בתשובה, ונעשה לו העון כשגגה, כמ"ש לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, אבל שאר בני אדם צריכים לפחד, שלא יוכלו לומר לפני המלאך כי שגגה היא, ויפלו בידי דומה לגיהנם.

וחבל את מעשה ידיך דא בשר קדש, ברית קדישא דפגום, ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה: כי תיקון הברית קדש נק' מעשה ידינו, כמ"ש ומעשה ידינו כוננהו, וסוד הנשמה הקדושה נקראת בשר קדש, בסו"ה ומבשרי אחזה אלוה (איוב י"ט, כנ"ל אות קל"א). שע"י גילוי הדין שבמלכות מתקלקל תיקון הברית. והנשמה נמשכת לגיהנם ביד דומה כנ"ל.

ובגין כך ומעשה ידיו מגיד הרקיע: המלים בגין כך, סובבות על כל המאמר דרב המנונא סבא שהביא לפנינו, שאחר שמתבאר בו היטב ענין תיקון הברית, הן בשכרו והן בענשו, ואשר משום זה נקרא תיקון הברית מעשה ידינו, הוא חזר כאן לענינו, בביאור ענין גמר התיקון להאי יומא, שהשמים הוא החתן שנכנס לחופתו עם הכלה, (כנ"ל בביאור הכתוב השמים מספרים כבוד אל), ואומר, ובגין כך, אומר הכתוב בגמר התיקון ומעשה ידיו מגיד הרקיע, כי אז יתגלה שכל אלו התקונים אינם מעשה ידינו, אלא מעשה ידיו, וזה מגיד הרקיע, שעליו נעשה הזווג הגדול בסוד רב פעלים ומקבצאל. (כנ"ל אות

צב

דבר כדוד, משום שאינו יכול לומר למלאך דומה, כי שגגה הוא (קהלת ה') כמו שהיה לדוד, שנצחו הקב"ה בדין. למה יקצוף אלקים על קולך (שם) היינו על אותו הקול שאמר. וחבל את מעשה ידיך, היינו בשר קדש, שהוא ברית קדש שפגם, ונמשך לגיהנם על ידי דומה.

ביאור הדברים, יש ב' בחינות של תשובה: א) תשובה מיראה, שזדונות נעשים לו כשגגות. ב) תשובה מאהבה, שזדונות נעשים לו לזכויות (יומא 19:). והביאור הוא, כי מטרם גמר התיקון, כל עוד שצריכים כח הדין בעולם, בסו"ה והאלהים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג'), נמצאת המלכות מחוייבת לקיים את הס"א עכ"פ בשיעור דנהירו דקיק, כדי שלא יתבטלו הקליפות והס"א. וע"כ כל תיקונה של המלכות הוא בסוד ב' נקודין, רחמים ודין, אלא שהדין ג"א גניז וטמיר והרחמים באתגליא, כי ע"כ אית בה יראה בסוד אילנא דטוב ורע, וזכי בר נש הא טוב, לא זכי הא רע. (כנ"ל במאמר ב' נקודין) ונמצאת התשובה שאנו עושין במשך שתא אלפי שני, אינה אלא תשובה מיראה, שזדונות נעשים לו כשגגות, כי ע"י התשובה אנו מחזירים המלכות למדת הרחמים, והדין שבה נגנז לשיעור דנהירו דקיק, וחוטא דקיק, כי המלכות עדיין מוכרחה להשאר במדת היראה, וע"כ נקראת תשובה מיראה. והאי חוטא דקיק המוכרח להשאר, נק' בשם שגגות, כי השוגג לפי עצמו אינו חטא, אלא השגגות מביאות את האדם לעבירות במזיד, כי אין אדם חוטא בזויד מטרם שנכשל מקודם באינו שגגה. והנה כן הוא האי חוטא דקיק הנשאר במלכות, כי אע"פ שנשאר כן אינו חטא, אמנם בסבת הדין הנעלם הזה אנו באים לידי זדונות, וז"ס שאמרו חז"ל מתחילה הוא כחוט השערה, דהיינו כהאי חוטא דקיק, ואח"כ אם אין משמרים הברית כראוי נעשה כעבותות העגלה, כי מתגלה מדת הדין שבמלכות. וז"ס דדומה יתיב אפתחא דגיהנם. שהוא כח חוטא דקיק, שהוא רק פתח, בסוד שמתחילה הוא כחוט השערה. ולפיכך נק' תשובתנו זו רק כמו שנתכפרו עונותינו ונעשו לשגגות, כי נשאר החוטא דקיק, שיש בידו

(דפו"י דף ח' ע"ב)

ידיך, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך (ו) בגיהנם על ידא (ג) דדומה. קלט) ובג"כ (ז) ומעשה ידיו מגיד הרקיע, אלין אינון חברייא דאתחברו

מסורת הזהר

(ו) לעיל קלא. (ג) לעיל קלא. (ז) לעיל קל.

בליליא זכלה

הסולם

מאמר

ית', שהוא העונש היותר גדול שבעולם. הרי שהרגשת טוב ורע בהשגחתו מסבבת עמה הרגשת שכר ועונש, כי המתאמץ שלא להתפרד מאמונתו ית' אע"פ שטועם רע בהשגחה, יש לו שכר, ואם ח"ו לא יעלה לו להתאמץ, יש לו עונש, כי נפרד מאמונתו ית'. ונמצא, שאע"פ שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם, מ"מ נשאר זה נסתר ממרגישי טו"ר, כי בשעת הרע ניתן כח לס"א להעלים השגחתו ואמונתו, ובאים לידי העונש הגדול דפרודא, ונעשים מלאים הרהורים של כפירה, וכשחוזרים בתשובה, נמצאים כנגד זה שהם מקבלים שכר, ויכולים שוב להדבק בו ית'. אמנם מכה הנהגת שכר ועונש עצמה, הכין ה' שסוף כל סוף אנו זוכים על ידה לגמר התיקון, דהיינו שכל בני אדם ישיגו הכלים של הקבלה המתוקנים על מנת להשפיע ג"ר ליוצרם, בשיעור הכתוב כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ו), כמו שנבראו מתחילתם כנ"ל. ואז יתגלה הזווג הגדול דעתיק יומין, ואנו באים לידי תשובה מאהבה, וכל הזדונות יהפכו לזכויות, וכל הרעות לטובות גדולות, ואז תתגלה השגחתו הפרטית בעולם כולו, דהיינו שכולם יראו, כי הוא לבדו עושה ויעשה כל אלו המעשים והפעולות שמקודם לכן, כי עתה אחר שכבר נהפכו הרע והעונש לטובות ולזכויות, תנתן האפשרות להשיג פועלם, כי כבר מתאימים הם למעשה ידיו ית', כי עתה ישבחו ויברכו אותו על אלו הרעות והעונשים המדומים בשעתם.

וזהו עיקר הקוטב של המאמר, כי עד עתה היו גם התיקונים נחשבים למעשה ידינו, כי ע"כ קבלנו עליהם שכר ועונש, אמנם בזווג הגדול של גמר התיקון יתגלה שהן התיקונים והן העונשים כולם הם רק מעשה ידיו כנ"ל. וזה אמרו ומעשה ידיו מגיד הרקיע כי הזווג הגדול שעל הרקיע יגיד, שהכל הוא מעשה ידיו, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם.

צ"ב), ומגיד, הוא ענין גילוי המשכת השפע. ודע, שזה כל ההפרש שיש בין עוה"ז שמלפני התיקון אל גמר התיקון. כי מטרם גמר התיקון נקראת המלכות בשם אילנא טוב ורע כנ"ל, שפירושו, כי המלכות היא סוד הנהגתו ית' שבעוה"ז, וכל עוד שהמקבלים לא באו לידי השלמה, שיוכלו לקבל שלמות הטבתו, שחשב עלינו במחשבת הבריאה, מוכרחה ההנהגה להיות בדרך טוב ורע, ושכר ועונש. כי כלי קבלה שלנו מלוכלכים עוד בקבלה עצמית המצומצמת מאוד במדתה, וגם מפרידה אותנו מהבורא ית'. והטבה שלימה, בשיעור הגדול שחשב עלינו, איננה, אלא בבחינת השפעה, שהיא תענוג בלי שום גבול וצמצום, משא"כ הקבלה לעצמו, הוא מוגבל ומצומצם מאד, כי השביעה מכבה תיכף התענוג. וז"ס הכתוב כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ז), דהיינו שכל הפעולות הנוהגות בעולם לא נבראו מתחילתן אלא להשפיע ג"ר אליו, ולפיכך נמצאים בני אדם משמשים בעסקי העולם בהיפך גמור ממה שנבראו מתחילתם, שהרי הקב"ה אומר כל העולם בשבילי נברא, דהיינו כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ז), וכן כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו (ישעיה מ"ג). ואנו אומרים ההיפך ממש מקצה אל הקצה, כי אנו אומרים כל העולם אך בשבילנו נברא, ואנו רוצים לבלוע כל טוב העולם לבטננו להנאותינו, ולכבודינו, ולפיכך אין פלא מה שאין אנו ראויים עוד לקבל הטבתו השלמה. וע"כ מוטעמת לנו השגחתו ית' בבחינת טוב ורע, דהיינו בבחינת הנהגת שכר ועונש, כי זה תלוי בזה, ששכר ועונש מסובב מטוב ורע. כי כיון שאנו משתמשים בכלי הקבלה בהיפך ממה שנבראו, הרי אנו מרגישים בהכרח בפעולות שבהנהגה, שהם בחינת רע בעדנו.

כי חוק הוא זה, שלא יוכל הנברא לקבל רע מאתו ית' בגלוי, כי הוא פגם ח"ו בכבודו ית' שהנברא ישיגו כפועל רעות, כי אין זה מתאים לפועל השלם. וע"כ בעת שהאדם מרגיש רע, הנה באותו שיעור שורה עליו כפירה על השגחתו ח"ו, ונעלם ממנו הפועל (דפ"י דף ח' ע"ב)

קלט) ובג"כ ומעשה ידיו וגו': ומשום זה, ומעשה ידיו מגיד הרקיע. אלו הם החברים

הקדמת ספר הזהר

קלט

בכלה דא. ומארי קיימא דילה. מגיד (ר) ורשים כל חד וחד. מאן הרקיע. דא איהו (ש) הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי, ודא איהו (ת) ספר זכרון, איהו מגיד ורשים להו (ק) וכתוב להו, למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר.

מסורת הזהר

ת"ז תניו ד' צא. קכה. (ר) פקודי תתכד (ש) ב"א שצו חיי שרה עא ויצא שלב וישב קצח בהשמשות ח"א ד' רנב. ד"י, שמות א וארא קל בשלח רסו יתרו קמו תרומה תשיו תתכו תתלד תתמו תתנד כי תשא י ויקהל כד רפו פקודי רכב תקג בהשמשות ח"ב ד' רעה. ד"י, ויקרא קלה פנחס סה שפה ואתחנן קס כי תצא מד קטו קיט ככד האוינו יד ת"ז תס"ו. (ת) ויחי תרצג יתרו סג ויקהל ק תלו פקודי תקג. (א) שלח לך ד.

בליליא וכלה

הסולם

מאמר

מהשמש שהוא ז"א הנקרא הוי"ה. וענין קטנותה הוא. שהמלכות מתקנת בסוד עשיה דאית בה טוב ורע שכר ועונש. (כמ"ש) לעיל באורך בדיבור הסמוך עש"ה). ויש הבדל גדול בין: הוא. אל שמו. כי בשמו, שהוא המלכות באים הזווגים בזה אחר זה זמנין בחבורא וזמנין בפרודא ע"ש. אבל בגמר התיקון, דהיינו, בזמנא דכתיב בלע המות לנצח, הנה או יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, כי שמו שהוא הנוקבא תשוב כאור הז"א ממש, דהיינו כולו טוב בלי רע כלל. ותתגלה בה השגחה פרטית כנ"ל. שז"ס והיה אור הלבנה כאור החמה.

וע"כ בעת ההיא תקרא הנוקבא בשם ספר זכרון. כי המלכות נקראת ספר, בהיות כל מעשי בני העולם נרשמים בה. ויסוד דז"א נקרא זכרון, כי הוא זוכר מעשי עולם וחוקר כל יצורי קדם, שממנו מושפעים כולם. כנ"ל בסו"ה להאיר אל הארץ. ובשנת אלפי שני מטרם גמר התיקון, הרי ספר לבד וזכרון לבד דהיינו לזמנין בחבורא ולזמנין בפרודא. אבל בגמר התיקון, אינו תרין דרגין נעשות אחת, בסוד הוי"ה אחד ושמו אחד, ואז נקראת המלכות עצמה ספר זכרון, כי הם אחד ממש, שהרי אור הלבנה נעשה כאור החמה. (ועי' בזהר ויקהל אות ק').

וזהו אמרו מאן הרקיע, דא איהו הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי. דהיינו, יסוד הז"א שבו יוצאים כל המאורות שבעולם, וביה קיימין, והוא המשפיע אותם אל המלכות. בעת שהיא קטנה ממנו ואינה עוד בבחינת ה' אחד ושמו אחד, דא איהו ספר זכרון, והוא עצמו יהיה ג"כ בחינת המלכות של גמר התיקון, שתהיה נקראת משום זה, ספר זכרון. כי אז תקבל המלכות כל בחינת הז"א, וזה הרקיע הנקרא זכרון, יקרא אז ספר זכרון, דהיינו בחינת מלכות עצמה, הנקראת ספר, והזכרון

החברים שנתחברו בכלה זו, עשה המלכות, ע"י עסק התורה בליל שבועות (כנ"ל אות ק"ג) ובעלי אות ברית שלה הנקראים מעשה ידיו (כמ"ש שם). מגיד ורושם כל אחד ואחד (כמ"ש שם). מי הוא הרקיע. זה הוא הרקיע, שבו החמה והלבנה והכוכבים והמזלות, והוא נקרא ספר הזכרון, הוא המגיד, והרושם אותם, והכותב אותם, שיהיו בני היכל שלו, ושיעשה רצונם תמיד.

ביאור הדברים, יסוד דז"א, שבו נעשה הזוג לגילוי כל הקומות ודרגין עלאין, שהן חמה ולבנה וככביא ומזלי, הוא נקרא רקיע. כמ"ש (בוהר בראשית אות ת"ב), ויתן אותם ברקיע השמים, וכד כלהון קיימין ביה, כדון חדותא דא עם דא, כדון פיהרא אזעירת נהורא מקמי שמשא, כל מה דנטיל כנין לאננהרא לה ה"ד להאיר על הארץ. פירושו, כל המאורות העלאין ניתנו ברקיע השמים, שהוא יסוד דז"א, וכלהון קיימין ביה, והוא מזדווג בחדותא עם הנוקבא הנקראת ארץ וגותן לה כל אלו המאורות. שז"ס להאיר על הארץ. ואז נבחן שהמלכות קטנה מן השמש שהיא ז"א. אבל בגמר התיקון, רב יצחק אמר כתיב, והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים וכו'. דהיינו שאז לא תהיה המלכות קטנה מז"א אלא תגדל כמו הז"א בששת ימי בראשית, והז"א עצמו יעלה שבעתים כששת ימי בראשית. ושאל שם רבי יהודה ואימתי היא דא, בזמנא דכתיב בלע המות לנצח, וכדון כתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ע"ש. פי' כי הרקיע, שהוא ז"א הוא הוי"ה, הנקרא שמש, ושמו הוא הנוקבא המקבלת ממנו, הנקראת לבנה, ובשנת אלפי שני המקבלים מששת ימי בראשית לא נגלה להם כי הוא ושמו אחד, כי הלבנה קטנה (דפו"י דף ח' ע"ב)

קמ) א יום ליום יביע אומר, יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא משבחין לון לחברייא, ואמריין, ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא

מסורת הזהר

(ב) (תהלים יט) תרומה קצ קצה.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

מהמלכות, שהנהגה זו מכשירה אותנו סוף כי סוף לתקן כלי הקבלה שלנו ע"מ להשפיע ולזכות לעונג ולטוב שחשב בעדנו. וכבו הארכנו בזה בסמוך (בד"ה ובגין כך מעט ידיו עשה). ונתבאר שם כי הרגשתנו הטורח מסבבת ג"כ ענין שכך ועונש, כי הרגשת הרע גורמת פרודא מאמותו ית' ע"ש. ונמצא שאם האדם מתאמץ בעת הרגשתו הרעה שלא לפגום אמונתו מחמת זה, ויוכל לשמור התורה והמצוות בשלמות, הרי הוא מקבל שכר. ואם חלילה אינו עומד בנסיון ומקבל פרודא, הוא מתמלא בהרהורים רעים כמ"ש שם. ונדע כי על הרהורים אלו אמרו חז"ל (עיין קידושין מ.א.) שהקב"ה מעניש עליהם כמו על מעשה, שע"ז כתוב למען תפוש את בית ישראל בלבם. גם נודע שצדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו, אכן זה רק בתוהו על הראשונות. אמנם לפעמים מתגברים הרהורים על האדם, עד שתוהו ח"ו על ריבוי המעשים הטובים שעשה, ואומר מה בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדורנית מפני ה' צבאות, כי אז נעשה רשע גמור, שהרי הוא תוהו על הראשונות, והוא מאבד כל המע"ט שעשה בהרהור רע זה. כמ"ש צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו, ועכ"ז מועילה תשובה. אבל אז נחשב כמתחיל לעבוד ה' מחדש, וכקטן שנולד דמי, שהרי כל צדקתו מימים שעברו חלפה ואינה.

והנה הנהגת טוב ורע גורמת לנו הרבה פעמים עליות וירידות כנ"ל. כל אחד לפי מה שהוא. ותדע שכל עליה נחשבת משום זה ליום בפני עצמו, כי מסבת הירידה הגדולה, שהיתה לו בינתים, בהיותו תוהו על הראשונות, נמצא בעת עליה, שהוא כקטן שנולד כנ"ל. הרי שבכל עליה הוא כמתחיל מחדש לעבוד את ה', וע"כ נחשבת כל עליה ליום מיוחד. ועד"ז כל ירידה נחשבת ללילה מיוחד.

וזה אמרו יום ליום יביע אומר, יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא. דהיינו, בכל עליה שהיתה לו לאדם שנתדבק אז ביומין עלאין של הקב"ה משבחין לון לחברייא

הזכרון שהוא הרקיע, יהיה עמה אחד ממש. בסו"ה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

קמ) יום ליום יביע אומר: פירושו, יום קדוש מאלו ימים העליונים של המלך, דהיינו הספירות של ז"א הנקראות ימים, משבחים את החברים, שעסקו בתורה בליל שבועות, ואומרים כל אחד לחבירו, אותו הדבר שאמר, ח"ש, יום ליום יביע אותו אומר, ומשבח אותו. ולילה ללילה, היינו כל מדרגה השולטת בלילה, היינו הספירות של המלכות השולטת בלילה, משבחים זה לזה, אותה הדעת שכל אחד מקבל מחבירו. וברוב שלמות הם נעשו להם חברים ואוהבים.

ביאור הדברים, אחר שביאר, שמעשה ידיו מגיד הרקיע, הוא ספר הזכרון הכתוב במלאכי, הולך ומבאר הכתובים שלאחריו על דרך שפרט הנביא שם את הכתוב בספר הזכרון. כי אומר שם (מלאכי ג' י"ד) אמרתם שוא עבוד אלהים, ומה בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדורנית מפני ה' צבאות וכו' אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו, והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עושה סגולה, וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. והנך מוצא דהחיא מלה דאמר כל חד לחבריה, שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וכו', נכתבים בספר הזכרון ליראי ה' ולחושבי שמו, כי ה' יחמול עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו, דהיינו רק ליום אשר אני עושה סגולה, שהוא יום גמר התיקון.

וביאור הדברים, כי מטרם גמר התיקון, דהיינו מטרם שהכשרנו את כלי הקבלה שלנו, לקבל רק ע"מ להשפיע ג"ר ליוצרנו ולא לטובת עצמנו, נקראת המלכות בשם אילנא דטוב ורע, כי המלכות היא הנהגת העולם לפי מעשה בני אדם, וכיון שאין אנו מוכשרים לקבל כל העונג והטוב שחשב השי"ת בעדנו כמחשבת הבריא, מטעם האמור לעיל בדיבור הסמוך, ע"כ מוכרחים לקבל הנהגת טוב ורע (דפו"י דף ח' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קמא

יביע ההוא אומר ומשבח ליה. (ג) ולילה ללילה, כל דרגא ו דאשלים בליליא, משבח דא לדא, ההוא דעת פ דכל חד מחבריה, צ ובשלימו סגי אתעבידו לון חברין ורחימין.

קמא (ד) אין אומר ואין דברים ר בשאר מילין דעלמא. דלא אשתמעו קמי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (תהלים יט) תרומה קצה. (ד) (שם) תרומה קצו. ו ג"א דשלים (אה"ל), ו ג"א דשליט, ו ג"א דאשלים ו שליט. פ ג"א דכל חד מחבריא וברחימו סגי אתעביד לון חברין ורחימין (אה"ל). צ ג"א ובשלימו ורחימו. ק ג"א אין אומר ל"ג (אה"ל). ר ג"א כשאר (אה"ל).

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

בזה אחר זה, וגילו עליות ומדרגות נפרדות כל אחת מחברתה כנ"ל, נתקבצו עתה לקומת וווג אחד רם ונשא המאיר מסוף העולם עד סופו. וז"ס יומא ליומא יביע אומר, כי המלה ההיא הנ"ל שהפסיקה בין יומא ליומא נעשית עתה לשבח גדול, ומשבח ליה כי נעשה לזכות. וע"כ נעשו כולם יום אחד לה'.

ו ז"ש ולילה ללילה כל דרגא דאשלים בליליא, משבח דא לדא, ההוא דעת דכל חד מחבריה: כי כל אלו המלים והיסורים, הנקי לילות, שבסבתם נעשו המדרגות פסקי פסקי בזה אחר זה, הנה עתה אחר שגם הם כיום יאירו, משום שנתקבצו כולם ונעשו לבית קבול אחד לדעת הגדולה הממלאת כל הארץ דעה את ה', נמצא שכל לילה בפני עצמו היה נשאר בחשכה אם לא היה בא עתה בקיבוץ אחד עם כל הלילות. כי כל לילה מקבל חלקו בדעת רק מתוך החיבור עם שאר הלילות. וע"כ כל לילה נבחן כי יחוח דעת לחברו כי לא היה מוכשר להדעת אלא בצירוף עם חברו. וז"ש כל דרגא דאשלים בליליא, דהיינו כל לילה שנשלם עתה להיות בית קבול לדעת ה', משבח דא לדא, נמצא שכל אחד משבח לחברו משום ההוא דעת דכל חד, שחלק הדעת שקבל כל אחד, הוא מחבריה, על ידי החיבור עם חברו הלילה, כי לא היה מקבלו אם לא בצירוף עם חברו, כי רק כולם יחד בקיבוץ נעשו ראויים לקבל הדעת הגדולה הזו. וזה אמרו ובשלימו סגי, אתעבידו לון חברין ורחימין, שבשלמות הגדולה שקבלו יחד, נעשו כל הלילות לרעים אהובים זה לזה.

לחברייא ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. כי ע"י הזווג הגדול שבגמר התיקון יזכו לתשובה מאהבה, כי יגמרו תיקון כלי הקבלה, שיהיו רק ע"מ להשפיע נ"ר להש"ת, ויתגלה לנו בזווג הזה כל הטוב והעונג הגדול של מחשבת הבריאה, ואז נראה בעליל, כי כל אלו העונשים שהיו בימי הירידה עד שבאנו להרהורים לתהות על הראשונות, הם היו המטהרים אותנו, וגורמים ישרים לכל האושר והטוב, שהגיע לנו בעת גמר התיקון, כי לולא אותם העונשים הנוראים לא באנו לעולם לעונג ולטוב הזה, ואז הודונות האלו נמצאים נהפכים לזכויות ממש. וז"ש יום ליום יביע אומר, שכל עליה ועליה שמטרים גמר התיקון, היא יום אחד מאינן יומין עלאין דמלכא, משבחין לון לחברייא. ונמצא עתה שהוא חוזר ומתגלה בכל הדרת שלמותו השייכת לאותו יום ומשבח לחברייא התמכין דאורייתא. עם ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה, שהוא שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו, שהביאם אז לעונשים גדולים, כי עתה נהפכו לזכויות, שהרי כל שלמותו ואשרו של אותו יום לא היו יכולים להתגלות עתה באותו פאר והדר לולא העונשים ההם, וע"כ נחשבו דוברי המלות ההן, ליראי ה' ולחושבי שמו, כמו המע"ס האמיתים, וע"כ נאמר גם עליהם, וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. וז"ש יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה. כי כל הלילות האלו, שהם הירידות, היסורים והעונשים, שהפסיקו את דבקות ה', עד שנעשו ימים מרובים בזה אחר זה, הנה עתה אחר שגם הלילות והחושך שבינתים נעשו גם הם לזכויות ולמעשים טובים, ולילה כיום יאיר וחשכה כאורה, שוב אין הפסקות בינתים, ונמצאים מתחברים כל השתא אלפי שני ליום אחד גדול בלבד, ונמצאים כל הזווגים שיצאו (דפו"י דף ח' ע"ב)

קמא) אין אומר ואין דברים: היינו אומר ודברים משאר דברי העולם, שאינם נשמעים לפני המלך הקדוש, ואינו רוצה לשמוע

מלכא קדישא ולא (ה) בעי למשמע לון. אבל הני מילי, (ו) בכל הארץ יצא (ט) קום. עבדי (* (ז) משיחא אינון מלין, (ח) מדורי עלאי ומדורי תתאי. מאלין (ט) אתעבידו

מסורת הזהר

(ה) (אצית למליהו) אחרי מות סה בלק רלד. (ו) (תהלים (ט) תרומה קצו. (ז) תצוה קלה (משחחא). (ח) (לעיל את סא סד.

חלופי גרסאות

ש נ"א מדרי עלא ומדרי תתא מאלין אתעביד (אה"ל).

דרך אמת (ט) פ"י דורש קום מלשון קו המדה. פ"י מדה וקו. (כ) פ"י ממילי דחכמת.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

הגדול מכל הנשמות ומכל המעשים הטובים והרעים יחדיו שבגמר התיקון, נבחנת כמו קו ועמוד אור, המאיר מסוף העולם ועד סופו. שה"ס היחוד הגדול בסו"ה יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה י"ד). וזה אמרו הני מילי היינו מילין דעלמא הג"ל בדיבור הסמוך. בכל הארץ יצא קום כי הקומה היוצאת על הני מילי, שהם כל מיני יסורים ועונשים, מאירה מסוף העולם ועד סופו. דהיינו בכל הארץ.

ואמרו, מדורי עלאי ומדורי תתאי. הוא ענין מאד נשגב ואתאמץ לבארו לפי האפשרות. כי יש לדעת, שאין סדר הזמנים בנצח כמו בעוה"ז, ונמצא, שבעת שחשב הש"י לברוא העולם, הרי כבר נבראו אצלו ית' כל הנשמות עם כל התנהגותן עד הגמרן בכל השלמות הנרצה מהן, כדי לקבל כל העונג והטוב שחשב עליהן להנהותן, כי אצלו ית', היהיה משמש לו כמו ההוה, ואין עתיד ועבר ונהגים בו. ובוזה תבין מ"ש חז"ל (סנהדרין ל"ח): הראה לו הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו וכו' וכן למשה (כמ"ש בזוהר פ' לך אות של"א, ויחי אות שט"ט). שלכאורה תמותה, כיון שעוד לא נבראו איך הראה אותם. אלא כמ"ש, שכל הנשמות וכל התנהגותן עד לגמר התיקון, כבר הן יצאו לפניו במציאות. והן נמצאות בולן בסוד גן העדן העליון, ומשם הן יורדות ובאות בהתלבשות הגופים בעוה"ז, כל אחת ואחת בשעתה, ומשם הראה הקב"ה אותן לאדה"ר ולמשה ולכל הכדאים לזה. והוא ענין ארוך לאו כל מוחא סביל דא, (וכבר הרחבתי בזה בספרי פנים מסבירות ענף א').

וה"ס מ"ש בזוהר (תרומה אות קס"ג) כגוונא דאינון מתיחדין לעילא לעילא ברזא דאחד ארף הכי איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד כי קומת הוונג הגדול שבגמר התיקון, בסו"ה יהיה ה' אחד ושמו אחד, הנה כבר יצאה לעילא קומה זו, מכל הנשמות ומכל המעשים שבעולם, שיבראו עד גמר התיקון, דהיינו

לשמוע אותם. אבל אלו הדברים בכל הארץ יצא קום. היינו שאלו הדברים עושים קו מדרי מעלה ודרי מטה. מאלו הדברים נעשים רקיעים, ומאלו הדברים מאותה התשבחה נעשה ארץ. ואם תאמר שאותם הדברים משוטטים בעולם במקום אחד. אומר הכתוב, ובקצה תבל מליהם.

ביאור הדברים, כי עד כאן דברנו מהעונשים והיסורים הנוראים ביותר, דהיינו הפירודא מאמונתו יתברך, ואומר כי גם העונשים והיסורים משאר מילין דעלמא, דהיינו מעבירות פרטיות ומיסורי גיהנם והיסורין הגופניים, וכדומה הממלאים כל העולם הזה, הנה גם הם מתקבצים ונכללים בזווג הגדול הזה, בסו"ה והיה כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם ולהרבות אתכם כן ישיש ה' עליכם להאביד אתכם ולהשמיד אתכם וגוי' (דברים כ"ח) כי כולם מתקבצים ונעשים לאור גדול ונהפכים לששון ולחווה רבה. וז"ש אין אומר ואין דברים בשאר מילין דעלמא, שהם כל יסורי העולם הזה, דלא אשתמעו קמי מלכא, בהפכם לששון ולחווה ולא בעי למשמע לון, שלא יתאוה לשמוע אותם, כי מתוך ההפכם לששון ולחווה, הרי מלכא קדישא יחזור אחריהם ויתאוה לשמוע אותם. כלומר שזכר כל צער וכאב מהימים שעברו יגרום עתה בגמר התיקון חווה ועונג רב. בסו"ה בימים ההם ובעת ההיא יבוקש את עון ישראל ואיננו (ירמיה נ'). כי בעת שיהפכו לזביות, יעלו כל כך ניחא דרוחא עד שיבוקשו העונות, מימים שעברו, בכדי להתבדח עליהם, ולא ימצאו. כלומר, שידמה לנו כי אינם נמצאים עוד בצורתם האמיתית, כמו שהיו בימים שעברו, וז"ש ולא בעי למשמע לון דהיינו שאין אומר ואין דיבור שלא יחזור עליהם ברצון וחשק גדול לשמוע אותם, מפאת היותם עתה כולם לאורות קדושים ונאמנים.

והנה הקומה הגדולה הוה העולה בזווג (דו"י דף ח' ע"ב * דף ט' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קמג

רקיעין, (ז) ומאלין ארץ ת מההיא תושבחתא. ואי תימא, דאינון מלין באתר חד. משטטא בעלמא, (ט) בקצה תבל מליהם. קמב) וכיון & דאתעבידא רקיעין מנהון, מאן שריא בהון, הדר ואמר (י) לשמש שם אהל בהם, ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ב ומשכניה בהו, ואתעטר בהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת נ"א בההיא ונ"א מההוא. א נ"א דאתעביד. ב נ"א ומשכניה ואתעטר בהו כצ"ל (אה"ל).

(ט) (תהלים יט) תרומה קצו. י (שם) שם קצח.

דרך אמת (ז) ומאלין ארץ פ"י משאר מילי דאורייתא דמחזשין.

בלילא דכלה

הסולם

מאמר

שמים חדשים לדרי מעלה. ורק הזהר הנמשך מהרקיע ולמטה, הוא המקובל למדורי תתאי. ונקרא ארץ חדשה (כנ"ל אות ס"ד ד"ה שאר ע"ט). וזה שמסיים מההיא תושבחתא, כלומר, שדרי מטה משיגין רק בחינת תושבחתא והוהר הנמשך משמים לארץ. וז"ש, ואי תימא דאינון מלין באתר חד, מאחר שנתבאר שהווג נעשה כדרך כל הזוגים, שמהרקיע ולמעלה נמשך אל מהרקיע ולמטה, א"כ אפשר לטעות ולומר שהוא רק בחינת קו דק העולה בסוד מקום אחד, כמו שנוכר במעשה בראשית, יקוו המים אל מקום אחד דהיינו רק לפנימיות העולמות, המגיע רק לישראל בלבד, ולא לחיצוניות העולמות. (ע"י בוהר בראשית א' אות ר"ח). ואומר שאינו כן, אלא משטטא בעלמא, שהאור משוטט וממלא את העולם, מסוף העולם עד סופו, דהיינו בקצה תבל מליהם, כלומר, אפילו לחיצוניות העולמות, שמגיע גם לאומות העולם, בסו"ה ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה י"א).

דהיינו מבחינת נצחיותו ית', שכל העתיד משמש לו כהוה, ונמצא עמוד האור הזה המאיר מסוף העולם ועד סופו שיאיר בגמר התיקון, כבר הוא עומד כן בגן העדן העליון ומאיר לפניו, כמו שיתגלה לנו בגמר התיקון. וזה שאומר שם, חד לקבל חד קודשא בריך הוא אחד, כי לעת גמר התיקון יאירו ב' הקומות חד לקבל חד, ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד. וזה אמרו, עבדי משיחא אינון מילין, מדורי עלאי ומדורי תתאי, משיחא פ"י קו, המאיר מדורי עלאי ומדורי תתאי, דהיינו חד לקבל חד, כי אותה הקומה מאירה מדורי עלאי, שהם הנשמות כולן הנמצאות בגן העדן העליון. ומאירה מדורי תתאי, שהם כל הנשמות אחר עברן בפועל בהתלבשות הגוף בעוה"ז ובאו לגמר התיקון. כלומר שאותם ב' הקומות מאירות בגמר התיקון יחד, ואז מתגלה יחודו ית' בסוד ה' אחד ושמו אחד.

והנה משמיענו לבל נטעה לחשוב, שעמוד אור זה המאיר בג"ע העליון, נמשך ומאיר בגמר התיקון בעוה"ז. לזה אומר שאינו כן, אלא מאלין אתעבידו רקיעין, כי קומה זו יוצאת על היסוד דו"א הנקרא רקיע, (כנ"ל אות קל"ח), ולפיכך יש עדיין ההבחן הזה שבכל הזוגים, אשר הקומה יוצאת תחילה מהרקיע ולמעלה, ואח"כ היא מאירה אל המקבלים מרקיע ולמטה, אשר הקומה היוצאת מרקיע ולמעלה נקראת שמים, והקומה המקובלת מרקיע ולמטה נקראת ארץ. וזה אמרו שבעת שקו האור מתיחד מדורי עלאי ומדורי תתאי, נשאר עוד ההבחן מג"ע העליון אל דרי העולם הזה, קומת הזוג היוצאת מהרקיע ולמעלה מקבלים דרי ג"ע העליון, כי מאלין אתעבידו רקיעין, דהיינו (דפ"י דף ט' ע"א)

קמב) וכיון דאתעבידא וכו': וכיון שנעשו מהם רקיעים מי שורה בהם. חזר ואמר, לשמש שם אהל בהם. אותו השמש הקדוש, שהוא ז"א, שם מדורו ומשכנו בהם, ונתעטר בהם.

פירוש. שואל מאחר שאומר שהעמודא דנהורא יוצא מהרקיע ולמעלה, ומהרקיע ולמטה לא נמשך רק תושבחתא מנהון, א"כ יש לשאול, מאן משמש ב"אי עמודא דנהורא. וז"ש מאן שריא בהון. ישיב כי הו"א הנקרא שמשא הוא המתעטר ושם משכניה בעמודא דנהורא הזה. כי הוא מתעטר בהאי עמודא כמו תחת חופה

קמג) כיון דשרי באינון רקיעין ואתער בהו, כדן, ^א והוא כחתן יוצא מחופתו, חדי ורהיט באינון רקיעין, נפק מנייהו, ועאל ורהיט גו ^ב מגדלא חדא אחרא, באתר אחרא. ^ג מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה, ^ד נפיק ואתיא, דאיהו ^ה קצה השמים לעילא. ותקופתו, מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהי תקופת השנה דאסחרא לכל ^ו סייפין. ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא. קמד) ^ז ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא, ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא. ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין, דהוו כלהו מסחרן

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א (תהלים יט) תרומה קצט בהעלותך ד כי תצא ע ג נ"א נפק. צ"ל נפק ואתא (אה"ל). ד נ"א שייפין. ת"ז בהשמות ת"ו ד' קמד : ז) שלח לך קנא לעיל פת. ו) (תהלים יט) תרומה רא בהעלותך ג. ו) תרומה רנח לעיל ז. ט) (תהלים יט) תרומה רב.

בלילא דכלה

הסולם

מאמר

השנה דקצה השמים דלתתא. וז"ש דאסחרא לכל סייפין, סייפין פירושו סופין, דהיינו סיומין, כי תיקון זה גומר לתקן כל בחינות הסיומין שיש במלכות. ובוה אתקשרת מן השמים עד רקיעא דא, כלומר, שהמלכות מקבלת הארת קצה השמים מלעילא עד רקיעא דא של הז"א.

חופה, כי אהל פירושו חופה ממעל לו, וזה לשמש שם אהל בהם.

קמד) ואין נסתר מחמתו : היינו, שאין נסתר מחמתו מאותה תקופה, שהיא תקופת השנה הנ"ל, ומתקופת השמש הסובב בכל צד. ואין נסתר, פירושו, שאין מי מכל המדרגות העליונות שתסתר ממנו, שהיו כולן סובבות ובאות אליו, וכל אחת ואחת אין מי שתסתר ממנו. מחמתו, פירושו, שמתחמם ושב אליהם אל החברים בשעה שהם בתשובה שלמה. כל השבח הזה, וכל הערך הזה, הוא בשביל התורה שעסקו. שכתוב, תורת ה' תמימה. עלויא פירושו ערך, מלשון, דפליג בעלויא (קדושין מ"ב).

קמג) כיון דשרי באינון וכו' : כיון, שז"א, שורה באותם הרקיעים, ומתערב בהם, או, והוא כחתן יוצא מחופתו, הוא שמח ורץ ברקיעים אלו, ויוצא מהם, ונכנס ורץ לתוך מגדל אחר אחד, במקום אחר. מקצה השמים מוצאו, ודאי מעולם העליון יוצא ובא, שהוא קצה השמים למעלה, דהיינו בינה, ותקופתו, מי הוא תקופתו, הוא קצה השמים למטה, דהיינו מלכות. שהיא תקופת השנה הסובבת לכל הסיומים, ונקשרה מן השמים עד הרקיע הזה.

פירושו, רומז כאן לסוד גדול ונורא, והוא יציאת החמה מגרתיקה, דהיינו מחופתה, כי אחר שנעשה הזווג הגדול באינון רקיעין, בסוד החופה, הוא יוצא מאינון הרקיעין למגדלא חדא אחרא באתר אחרא דהיינו, במקום המלכות, הנקראת מגדול עוז שם ה'. כי אז עולה המלכות למעלה ומתיחדת עמו ברוח דאחד.

פירושו, כי לאחר הזווג הגדול הזה נעשה כיוסי והעלם לכלהו נהורין עלאין (כנ"ל אות צ"ד עש"ה). וע"כ צריכין לזווג החדש הזה בהאי מגדלא חדא בסוד ותקופתו על קצותם, שהוא חוזר ומגלה כל נהורין עלאין דאתכסי בסכת ביטול הבין מטרם עליתו לס"ג כנ"ל ע"ש. וז"ש ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא, כי הזווג הזה דתקופת השמש עם תקופת השנה הנ"ל, מתקן את הסיפין דמלכות מכל סטרא. דהיינו מכל הבחינות, עד שהוא מספיק לתיקון השלם. שיעלה הבין וישוב להיות ס"ג. שהוא תיקון שלם

והנה סיום המלכות נקי תקופת השנה, שמטרם התיקון היו נאחזות שם הקליפות הנקראות קץ הימים. (כמ"ש בזוהר בא אות ל"א). ועתה אחר גמר התיקון צריכים עוד לתקן הבחינה הזאת במיוחד, וזה נעשה ע"י יציאת החמה מגרתיקה, בסו"ה והוא כחתן יוצא מחופתו, ומאיר ובא במגדלא חדא שהוא המלכות כנ"ל, ואז ישיש כגבור לרוץ אורח, כי הוא רץ בהאי מגדלא ותקופתו על קצותם, כי הוא מאיר מקצה השמים לעילא עד כל הסיומין שבמלכות, כדי לתקן האי תקופת (דפו"י דף ט' ע"א)

ואתיין לגביה, וכל חד וחד לית מאן דיתכסי מיניה. מחמתו, בשעתא דאתחמם, ותב לגבייהו בתיובתא שלים. כל שבחא דא וכל עלויא דא, בגין אורייתא הוא, דכתיב (ו) תורת ה' תמימה.

קמה) שית זמנין כתיב הכא ה', ושית קראי מן (ג) השמים מספרים עד תורת יי' תמימה, ועל רזא דא כתיב בראשית, הא שית אתוון. ברא אלהים

מסורת הזהר

(שם) לך שנו וישב קכ יתרו שעה משפטים תנו תרומה רג בהשמטות ח"ב ד' רעז : (ד"ה) צו לא קדושים מא בהעלותך טז ו"ז בהקדמה ד' ד : תג"ה ד' סט. ת"ע ד' קה : (פ) (שם) לעיל אות קכו.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

בראשית שהן כבר כוללות כל מציאות שמים וארץ בסוד שית אתוון שבהם, אלא עוד לא נודעה, כי ע"כ מרומזין רק באתוון בלי שום צירופי מילים. ואח"כ יש שית תבין שהם : ברא, אלהים, את, השמים, ואת, הארץ. וכאן באה לכלל גילוי מה שכלול במלת בראשית, כי הם השמים והארץ ומלואם. ועד"ז יש להבין את השית קראי שיש מן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה, שהוא עדיין תחילת הגילוי של גמר התיקון דהיינו עוד בבחינת אותיות, ע"ד השית אתוון שבמלה בראשית. והגילוי הגמור של גמר התיקון מתחיל מתורת ה' תמימה ולהלן, שיש שם שית שמהן, שכל שם מורה על השגה, להורות שרק אחר התיובתא שלימתא, בסו"ה ואין נסתר מחמתו, אז מתגלים כל צירופי התבין שהיו בוונג הגדול בגמר התיקון, דהיינו השית שמהן.

וזה אמרו ועל רזא דא כתיב בראשית, הא שית אתוון. ברא אלהים את השמים ואת הארץ, הא שית תבין. על סוד השית קראי ושית שמהן הנ"ל, כתוב בתורה שית אתוון בבראשית, ששם שמים וארץ נעלמים. ובשית תבין באו לידי גילוי, דהיינו ברא, אלהים, את, השמים, ואת, הארץ. כן השית קראי שמהשמים מספרים עד תורת ה' תמימה עוד לא נגלה הוונג הגדול דגמר התיקון על בוריה, אלא אח"כ, אחר הכתוב אין נסתר מחמתו, נגלו שית שמהן, אשר בשית שמהן אלו בא כל הגילוי הגדול של גמר התיקון על בוריה ושלמותו. וז"ש קראי אחרנין לקבל שית זמנין ה'. דהיינו שית שמהן הוי"ה, כי הפסוקים הכתובים אחרי ואין נסתר מחמתו עד סוף המזמור רומזים כנגד השית שמהן שכתוב בהם. ונמצא אשר שית קראי כגין שית אתוון דהכא, שית שמהן כגין שית תבין דהכא, דהיינו קמבואר, ששית

שלם מכל הבחינות, אשר אחר זה ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עליון כי כלהו דרגין ונהורין עליון חוזרים להתגלות בתכלית הגילוי דהוון כלהו מפחרין ואתיין לגביה וכל חד וחד לית מאן דיתכסי מניה כי כלהו דרגין ונהורין חוזרים ובאים לו לאט לאט עד שאין דבר נעלם ממנו.

וז"ש, מחמתו, בשעתא דאתחמם ותב לגבייהו בתיובתא שלים : כלומר, שאין גילוי האמור נעשה ברגע אחד, כי תקופת השמש הולכת ומאירה עד שיתחמם בשיעור מספיק לתיובתא שלים, ע"ד שאמרו חז"ל שהרשעים נידונים בו וצדיקים מתרפאים הימנו. ואז זוכים לגילוי הגדול האמור.

קמה) שית זמנין כתיב וכו' : שש פעמים כתוב כאן הוי"ה, וששה פסוקים הם מן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה (תהלים י"ט) ועל סוד זה כתוב, בראשית, שבו שש אותיות. ברא אלקים את השמים ואת הארץ, הן שש מלים. המקראות האחרים, שמן תורת ה' תמימה עד הנחמדים מזהב הם רק כנגד שש פעמים הוי"ה שכתוב בהם, אבל נשנה הכתובים עצמם אינם נדרשים. ששת המקראות שמן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה, הם בשביל שש אותיות שבכאן, שבמלה בראשית. וששת השמות, הם בשביל שש המלים שבכאן, נשם ברא אלקים את השמים ואת הארץ.

ביאור הדברים, נודע שכל דרגא הנגלית בעולמות, הנה תחילה באה בבחינת אותיות, שאז עדיין לא נודעה. ואח"כ באה בצירופי תיבות, ואז נודעת המדרגה מה שיש בה. ע"ד שנתבאר לעיל בסוד רי"ו אותיות, וע"ב תיבין. (אות קט"ז) וז"ש שית אתוון שבמלת (דס"ז דף ט' ע"א)

את השמים ואת הארץ, ה הא שית תיבין. קראי אחרנין לקבל שית זמנין ה, שית קראי בגין שית אתון דהכא, שית שמהן בגין שית תבין דהכא. קמו) עד דהוו יתבי, עאלו רבי אלעזר בריה ור' אבא, ו אמר לון : ודאי (ז אנפי שכינתא אתיין, ועל דא (ז פניאל קרינא לכו, דהא חמיתון אנפי שכינתא אפיין באפיין, והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן יהודע, ודאי דמלה דעתיקא קדישא איהו, וקרא דאבתריה, וההוא דסתים מכלא אמרו. קמו) והאי קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא. פתח ואמר והוא הכה

מסורת הזהר

(ז תרומה תרפ. ק) פנחס תפב.

חלופי גרסאות

ה הא שית תבין אחרנין לקביל שית זמנין ה' שית קראי בגין אינון אתון דהכא וכו' כצ"ל (אה"ל). ו אמרו ודאי אנפי שכינתא קא אתיין כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

בן יהודע, כי רמו להם שהם כבר זכו לשית קראי דהשמים מספרים, והם כבר בשית שמהן דבקראי אחרנין. כי כבר נודע להם בגלוי נשמת בניהו בן יהודע. כי בזמן שהשיגו נשמת בניהו בן יהודע ע"י ההוא פייעא, עוד לא היתה השגתם נודעת, כי היו אז בסוד שית קראי, כי ע"כ עבר עליהם האי אורחא דנסין ואתון. אבל עתה נודעת להם נשמת בניהו בגלוי. וזה אמרו והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן יהודע. וזה אמרו ודאי דמלה דעתיקא קדישא איהו וקרא דאבתריה, כי נשמת בניהו בן יהודע הי"ס מלה דעתיקא, דהיינו הווג הגדול דעתיק יומין, שזה ידעתון גם אז. אבל עתה נודע לכם כי גם קרא דאבתריה, שהוא הכה את שני אריאל מואב וגו' והוא הכה את האיש המצרי וגו', שכל אלו קראי הם ג"כ מלה דעתיקא. וההוא דסתים מכלא אמרו, דהיינו עתיק יומין שהוא סתים מכלא.

קמו) והאי קרא איהו וכו': והמקרא הזה, והוא הכה את האיש המצרי, הוא מתבאר במקום אחר. דהיינו במדרגה אחרת. כאפן הזה. פתח ואמר. והוא הכה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה. והכל הוא סוד אחד. המצרי הזה, הוא אותו הנודע, שעליו כתוב, גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו'. כי הוא גדול ויקר, כמו שגילה הזקן ההוא (לעיל אות צ"ט).

פירוש. האי קרא שביארו רב המנוגא סבא. דהיינו והוא הכה את איש מצרי איש מראה וכו', הוא מתבאר במדרגה אחרת באופן

ששית קראי מן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה, הם כמו שית אתון דבראשית שאינן מגולות בשלמות. ושית שמהן שבכתובים מתורת ה' תמימה עד הסוף הם כמו שית תבין, ברא אלהים את השמים ואת הארץ, שכאן באו על שלמותם. ובא להשמיענו, שבשית קראי עוד לא נודעה מדרגתם, והם כמו שית אתון דבראשית, אלא אחר השית קראי, בקראי אחרנין שבהם שית שמהן, אז באו לגילוי הנרצה.

קמו) עד דהוו יתבי וכו': בעוד שהיו יושבים, נכנסו רבי אלעזר בנו ור' אבא. אמר להם, ודאי פני השכינה באו, ועל כן קראתי אתכם פניאל (כנ"ל. אות קי"ט) שהוא אותיות פני אל. כי ראתם פני השכינה פנים בפנים, ועתה, שאתם יודעים, וגילה לכם המקרא של בניהו בן יהודע, ודאי שהוא דבר של עתיקא קדישא, שהי"ס הכתר, וכן המקרא שלאחרי, והוא הכה את האיש המצרי. ואותו הסתום מכל, אמרו. שהוא עתיקא קדישא.

פירוש. טובב על הענין ההוא דטעין חמרי שגילה להם לרבי אלעזר ור"א את נשמת בניהו בן יהודע, שקרא ר"ש להם משום זה בשם פניאל, (לעיל אות קי"ט). שנשמת בניהו בן יהודע, היא ממש קומה זו העתידה להגלות בגמר התיקון, כמ"ש שם, וע"כ קרה גם להם ענין הביסוי והעלם לכלהו נהורין עלאין (כנ"ל אות קי"ג) כמ"ש כאן בחוג דתקופת השמש בתקופת השנה, עד דמטי לר"ש בן לקוניא וחמי לר"ש תמן, שאז זכו שוב לכלהו נהורין כמ"ש שם. וז"ש להם ר"ש כאן והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו (דמ"י דף ט' ע"א)

את האיש המצרי איש מדה חמש באמה, וכלא רזא חדא איהו, (n) ת האי מצרי ההוא דאשתמודע, גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו', רב ויקירא, כמה דגלי ההוא סבא.

קמח) והאי קרא (n) במתיבתא עלאה אתמר, איש מדה כלא חד, איש (w) מראה ואיש מדה כלא חד, בגין דאיהו (n) שבת ותחומא. דכתיב (k) ומדותם מחוץ לעיר, וכתיב (a) לא תעשו עול במשפט במדה, ועל דא איש מדה איהו. ואיהו ממש איש מדה, איהו ארכיה (a) מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. אדם הראשון הכי הוה. ואי תימא, הא כתיב חמש באמה. אינון (a) חמש באמה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא הוה.

חלופי גרסאות

ז נ"א מאי (אה"ל), ונ"א מהאי.

מסורת הזהר

(r) בהשטות ח"ב ד' רעד. (ד"י) בהר עד שלח לך קיא קמב רד בלק יט כה שמג פנחס תשעג כי תצא טו ת"ז בהקדמה יא. ז"ח בראשית אות תשסט יתרו לו תק"ח ד' צו : לעיל נה נו. (w) לעיל אות ק. (t) לעיל אות פא. (k) (במדבר לה) ויקהל רמב. (b) (ויקרא יט) ספרא דצניעותא ע קדושים צו ת"ז ת"ע ד' קכח : (g) במדבר. א.

דרך אמת (m) אותו הידוע ולכן נאמר המצרי בה' הידיעה. והוא משה רבינו ע"ה. (n) גליון ה' באמה מסייפי עלמא ונו' אפשר שדורש אמה בהפוך מאה וכן כתבו ז"ל והפוכא דמאה אמה וכו' וכן בפר' קרח קעט א' אמה באותיות מאה אינון וכו'.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

שביארו הסבא. נתבאר במתיבתא עלאה. לפי שמבאר לפנינו.

באופן אחר. דהיינו ע"פ הלשון שבדברי הימים, כמ"ש והולך.

והוא הכה את האיש המצרי וכו' וכלא רזא חדא איהו : ב' הכתובים הם סוד אחד. כי (בשמואל ב' כ"ג) כתוב והוא הכה את איש מצרי איש מראה, וכאן בדברי הימים כתיב, והוא הכה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה, הנה שניהם סוד אחד. וקאי על משה, וענין שינוי הלשון, מבאר לפנינו.

והנה איש מראה הוא המדרגה דמשה, שעליו נאמר, ולא קם עוד נביא בישראל כמשה (דברים ל"ד), שה"ס ומראה ולא בחידות (במדבר י"ב). ואיש מדה, קאי ג"כ על סוד המראה, אלא בסוד המדה דהאי מראה. כי סוד המדה דהאי מראה הוא מסוף העולם עד סופו. ומראה ומדה דומים לשבת ותחום שבת. שתחום שבת הוא קצה המדה דשבת. אלא בשתא אלפי שני. מדת התחום שבת מצומצמת רק על אלפים אמה. ואחר גמר התיקון יהיה תחום שבת מסוף העולם עד סופו. שהוא סוד והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה י"ד). וז"ש, איש מראה ואיש מדה כלא חד בגין דאיהו שבת ותחומא. דכתיב ומדותם מחוץ לעיר, וכתיב לא תעשו עול במשפט במדה. הרי שענין מדה הוא קצה הגבול של הדבר, כן איש מדה מורה על קצה הגבול של שבת לאחר גמר התיקון, שהוא מסוף העולם ועד סופו.

וז"ש, ואיהו ממש איש מדה : איש מדה פירושו בעלה דהאי מדה ממש. כלומר, שאין המדה שולטת עליו, אלא הוא השולט על המדה ועושה אותה ע"פ חשקו וחפצו. וז"ש

קמח) והאי קרא במתיבתא וכו' : והמקרא הזה, נשנה בישיבה העליונה. איש מדה, הכל אחד. איש מראה ואיש מדה, הכל משום שהוא שבת ותחום שבת. שכתוב, ומדותם מחוץ לעיר. וכתוב לא תעשו עול במשפט במדה. ועל כן איש מדה הוא. והוא ממש איש מדה. ארכו הוא מסוף העולם ועד סוף העולם. כן היה אדם הראשון. ואם תאמר, הרי כתוב, חמש באמה. חמש באמה אלו, מסוף העולם עד סוף העולם היו.

פירושו. הוא מתיבתא דקב"ה, שעל בני מתיבתא זו אמר ר"ש ראיתי בני עליה והם מועטים (סוכה מ"ה :) ויש מתיבתא תתאה, והוא מתיבתא דמט"ט. ואומר, שהאי קרא (דמו"י דף ט' ע"א)

קמט) (ט) וביד המצרי חנית, כד"א כמנור אורגים, דא (ה) מטה האלהים דהוה בידיה, חקיק בשמא גליפא מפרש, בנהירו דצרופי אתוון, דהוה גליף (א) בצלאל ומתיבתא דיליה, דאקרי אורג, דכתיב (ט) מלא אותם וגו', חרש וחשב ורוקם וגו'. והווא מטה הוה נהיר (ח) שמא גליפא בכל סטרינ בנהירו דחכימין דהו מגלפין שמא מפרש (ט) בארבעין ותרין גווני. (ח) וקרא מכאן ולהלאה, כמה דאמר, זכאה חולקיה.

(ק) תיבו יקרין תיבו, ונחדש תקון (י) דכלה בהאי ליליא. דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא. יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא, ויפיק שתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח ג"א דקרא.

(ד) (דה"א יא) לעיל קא. (ה) לעיל אות פו. (ו) פקודי סט פג לעיל כ. (ז) (שמות לה). (ח) פקודי תשעט. (ט) צו קס אחרי מות שפז בהר יז פנחס תתמ ואתחנן סג

ת"ז תלוי ד' עה. ז"ח ד' מת. סח : י' לעיל קכה.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

האלהים בשם מנור אורגים, על שם בצלאל הנקרא אורג, ומנור כמו מאור, ואורג הוא בצלאל. לרמו שהמאור של צרופי אתוון דשם המפורש היה בבחינת המאור של השם המפורש דחקיק בצלאל: וז"ש, בנהירו דצרופי אתוון דהוה גליף בצלאל, וכו'.

וז"ש אדם הראשון הכי הוה : היינו מקודם שחטא בעצה"ד, שהיה ארכו מסוף העולם עד סופו (חגיגה י"ב). ומאיר מסוף העולם עד סופו, כמדת תחום השבת שלאחר גמר התיקון.

והנה מטרם גמר התיקון לא היה המטה מאיר מכל סטרינ, שהרי היה בו הפרש בין מטה אלהים למטה משה, ובמטה משה כתוב, שלח ירך ואחוז בזנבו, ויהי למטה, בכפו. הרי שלא היה מאיר מכל סטרינ. אמנם לאחר גמר התיקון, הוא מאיר מכל סטרינ. וז"ש וההוא מטה הוה נהיר שמא גליפא בכל סטרינ, בנהירו דחכימין דהו מגלפין שמא מפרש במ"ב גווני. כי השם המפורש, שהיה חקוק במטה היה מאיר בכל סטרינ, דהיינו בבחינת בלע המות לנצח (ישעיה כ"ה) כנ"ל. וע"כ היה מאיר מכל הצדדים בשוה, והאור של השם שהיה חקוק במטה, היה בסוד נהירו דחוכמתא דשם מ"ב.

אינון חמש באמה מפיפי עלמא עד סייפי עלמא הוה : כי אלו חמש באמה ה"ס ע"ס, אשר עיקרן הן רק כח"ב תו"מ (כנ"ל במראות הסולם אות א' ד"ה אמנס) שלאחר גמר התיקון הן יתפשטו מסוף העולם עד סופו.

(ק) תיבו יקרין תיבו וכו' : שבו יקרים, שבו ונחדש תקון הכלה בלילה זה, שכל מי שמתחבר עמה בלילה הזה, יהיה נשמר, כל אותה השנה, למעלה ולמטה, ויוציא שנתו בשלום. עליהם כתוב, חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'.

קמט) וביד המצרי חנית : הוא כמו שאתה אומר כמנור אורגים, שזהו מטה האלקים שהיה בידו, המפותח בשם החקוק והמפורש בהארת צירופי האותיות, שחקק בצלאל 'הישיבה שלו, שנקראת אורג, שכתוב, מלא אותם וגו'. חרש וחושב וגו' ובגש ו'ארג. 'המטה ההוא היה מאיר בו השם החקוק בכל הצדדים, בהארת החכמים שהיו חוקקים את השם המפורש בארבעים ושתיים בחינות. 'המקרא שמכאן והלאה הוא כמו שביאר הזקן לעיל. אשרי חלקו.

פירוש. סוד הצירופים של האותיות לשמות הקדושים נקראים מעשי אורג, בדומה לאורג האורג החוטים לבגד, כן מצטרפות ומתחברות האותיות לתבות של שמות הקדושים, שפירושו השגות קדושות. ואומר שבמטה האלהים שהיה ביד משה, חקיק, אותם צירופי האותיות של השם המפורש, דחקיק בצלאל ומתיבתא דיליה במלאכת המשכן, ולזה נקרא מטה

יש בזה ב' פירושים ששניהם יחד אמיתיים. (עיין לעיל אות קכ"ה) וכן הוא בפירוש של ויפיק שתא בשלם. ולפי הפירוש הא' המובא שם הוא כפשוטו, שמתוך שיום מתן

(דפו"י דף ט' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קמט

בשלם. עלייהו כתיב (ז) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם (ז) טעמו וראו כי טוב יי'.

מאמר שמיא וארקא

קנא) פתח ר"ש ואמר, (ח) בראשית ברא אלהים. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא. אשתצי מעלמין, כמה דאתמר (ז) כדנה תאמרון להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו, (ט) יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה. בגין דלית אלהא אחרא בר קב"ה בלחודוי. קנב) והאי * קרא איהו תרגום, בר ממלה דסוף קרא. אי תימא בגין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט ונ"א ביה ל"ג. י נ"א אשתא דעלמא ויקיד ליה (ד"ק), ונ"א אשתצי מעלמא כמה דאת אמר (אה"ל).

כ (תהלים לד) וישלח ו בשלח תכ. ז (תהלים לד) שמות שלט משפטים תקל האוינו קפב. ח (לעיל אות טו. ז) (ירמיה י). ט ב"ב שמג ז"ח רות ד' פט.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

השורש לכל תיקוני הכלה במשך שתא אלפי שני, וסמך על מה שפירש לעיל (אות י"ד) דאלקים הוא אלהים עלאה, שהוא בינה. ונקרא אלהים בסוד מ"י ברא אל"ה, וכמה דאשתתף מ"י באל"ה הכי הוא שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא עש"ה. ועם זה ביאר כאן, אלהא די שמיא וכו', כי הקב"ה הוא הבינה דאקרי אלהים בסוד שיתוף מ"י באל"ה על ידי התלבשות אור החכמה בלבוש יקר דנהיר מחסדים כנ"ל, דברזא דא אתקיים עלמא. וע"כ אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו, אשר לא יכלו ליתן קיום לעולם, דהיינו אלהים אחרים, המפרידים אל"ה מ"י, הם מוכרחים בהחלט להאבד מן תחות שמיא דא דאתתקן בחיבור אלה במ"י. כי מכחם לא יכול להיות קיום לעולם, אלא חורבן. וע"כ מדגיש הכתוב ומן תחות שמיא אל"ה. וז"ש והאי קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא, דהיינו אל"ה, שהוא להורות על ענין חיבור מ"י אל"ה הנ"ל. כמ"ש והולך.

קנב) והאי קרא איהו וכו': ומקרא זה הוא תרגום חוץ מהמלה אלה, שבסוף המקרא. אם תאמר, שהוא משום שהמלאכים הקדושים אינם מקשיבים לתרגום, דהיינו ללשון ארמי, ואינם מכירים אותו. א"כ להיפך, היה צריך לומר דבר זה בלשון הקדש, בשביל שישמעו מלאכים הקדושים, ויהיו מקשיבים, כדי להודות על זה. ומשיב, אלא ודאי, משום זה כתוב תרגום, בשביל שהמלאכים הקדושים אינם מקשיבים לו, ולא יקנאו את האדם להרע לו. כי במקרא הזה גם המלאכים הקדושים בכלל,

כי

מתן תורה הוא בחינת הארה של גמר התיקון, דבלע המות לנצח וחירות ממלאך המות. ע"כ ראוי להתאמץ להמשיך האור הזה בשעתו ביום השבועות, כי בטבע המאורות שחוזרים ומתחדשים במועדם, ויהיה מובטח גם עתה דיפיק שתא בשלם, ותהיה לו חירות ממלאך המות. ולפי הפירוש הב' אשר שם, דקאי על הזמן של גמר התיקון ממש, יהיה כאן הפי' של ויפיק שתא בשלם, כי המלכות נקראת שנה, ומתוך התחדשות המאורות של התמכין דאורייתא, לאחר גמר התיקון, הנה יהיה מובטח לתקן השנה שהיא המלכות בכל השלימות. כי בחינת התחדשות המאורות של התמכין דאורייתא נקראת תיקון ליליא דכלה, שהיא המלכות הנקראת שנה, כמ"ש שם. ועי"ן יפיק שתא בשלם, יוציא השנה בשלום, בכל השלמות, כמבואר.

מאמר שמיא וארקא

קנא) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר' שמעון ואמר, בראשית ברא אלקים. מקרא זה, יש להסתכל בו. כי כל מי שאומר שיש אל אחר, נאבד מן העולם. כמו שנאמר, כדנה תאמרון להום, אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה, משום שאין אל אחר חוץ מהקב"ה בלבדו.

ביאור הדברים, סובב על מה שאמר תיבו ונחדש תיקון דכלה, וע"כ פתח לברא היטב קרא דבראשית ברא אלקים, שהוא (דפ"י דף ט' ע"א)

דמלאכין קדישין ^ט לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה, מלה דא יאות
היא למימר בלישנא קדישא, בגין דישמעון מלאכין קדישין, ויהון נזקקין
לאודאה על דא. אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום, דלא נזקקין ביה מלאכין
קדישין, ולא יקנאון בב"נ לאבאשא ליה, בגין דבהאי קרא, בכללא אינון מלאכין

מסורת הזהר

(ט) נח שמו לך רצא תרומה נו.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

כי מ"י ה"ס גלגלתא ועינים, ואל"ה ה"ס
אח"פ (כמ"ש לעיל עש"ה).

הרי שכל התיקון תלוי בחיבורא דאתון
אל"ה במ"י ע"י מ"ן, וע"כ נקרא תקון זה
לשון הקודש, שה"ס לשון המאזנים המכריעה
באמצע, שעל ידו נמשכים המוחין הנקראים
קודש. כי ממשיך שמא קדישא דאלהים לזו"ן,
ומכריע אתון אל"ה לכף זכות דקדושה. ונק'
מאזנים מלשון און, כי אורות אח"פ נקראים
על שם בחינה עליונה שבהם שהיא און.
ולעומתו יש לשון תרגום, כי בעת שאין
התחתונים מעלים מ"ן בטהרה, נבחן שהם
רוצים להאחו רק באתון אל"ה לבדן, ולא
לחברו בשם מ"י שהוא הבינה, ואז נגלין
האחרים דו"ן שה"ס מ"ה כנ"ל, וחוזרים
שמים וארץ שהם זו"ן לבחינת ו"ק. והוא
לשון תרגום, ובזה תבין אשר תרדמ"ה בגי'
תרגום, והוא אותיות תרד מ"ה, כי ע"י
לשון זה, שאינה בטהרה על דרך אדכרנא
בפומאי וכו', הנה או מתגלים האחרים שה"ס
מ"ה, וז"ס תרד מ"ה. ונמצא יורדים המאזנים
ובאים לכף חובה.

וכ"ז הוא בנוגע לזו"ן שהם שמים וארץ
דבמ"ה אתבריא. כי הם יצאו מבחי' הזווג
דיסודות הנקרא מ"ה כנ"ל. אבל המלאכים
הקדושים, הם יצאו מזווג דנשיקין דאו"א, ואין
בהם מבחינת מ"ה ולא כלום, אלא רק בחינת
מ"י לבדה, שהיא עלמא עלאה בינה. אשר
מצד אחד הם נמצאים משום זה תמיד רק
בו"ק בלא ג"ר, אמנם מצד הב' גם ו"ק שלהם
הם אור חסדים דבינה עלאה מ"י, החשובים
כג"ר ממש, ואינם צריכים להכמה, כמו אמא
עלאה, וע"כ הם קדושים כי ג"ר נקראות
קודש כנודע. ולפיכך, אין המלאכים מתפעלים
כלל מלשון התרגום המגלה בחינת מ"ה
בו"ן ומחזירתם בו"ק, מב' טעמים: (א) שאפי'
בעת שיש להם לזו"ן ג"ר מלשון הקודש,
אינם מקבלים ממנו הג"ר בהיותם חפצים
רק באור חסדים כמו אמא עלאה. (ב) כי
גילוי

כי גם הם נקראים אלהים, והם בכלל אלהים,
והם לא עשו השמים והארץ.

ביאור הדברים, כי יש להבין זאת, הרי
לשון התרגום קרובה ללשון הקודש, ומ"מ אין
המלאכים נזקקים לה ואינם יודעים אותה,
ולשאר לשונות אומות העולם המה נזקקים
ויודעים. והענין הוא, כי לשון התרגום ה"ס
אחורים דלשון הקודש, דהיינו בחי' ו"ק של
לשון הקודש, כי ו"ק נקראים אחורים ותרדמה,
בלי מוחין שהם ג"ר. וע"כ התרגום הוא באמת
קרוב מאד ללשון הקודש, אלא שיש כאן ענין
אחר שבסבתו אין המלאכים נזקקים לה. והוא,
כי סוד לשון הקודש הוא הלשון המכריעה
באמצע דהיינו לשון המאזנים המכריעה את
כף הזכויות על החיובות ומחזיר הכל לקדושה.
וע"כ נקראת לשון הקודש.

וסוד המאזנים תבין עם מ"ש לעיל (אות
ט"ו). שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא וכו',
ובראשית ברא אלהים, דא אלהים עלאה,
דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני. אלא
בשעתא דאתמשכן אתון אלון אל"ה
מלעילא לתתא, ואמא אוזיפת לברתא
מאנהא וכו' אלה אוזכרה אדכרנא בפומאי,
ושפיכנא דמעאי ברעות נפשי, בגין
לאמשכא אתון אלון אל"ה, וכדין ארדם
מעילא עד בית אלהים, למהוי אלהים וכו',
עש"ה בפירוש הסולם. הרי אשר בשמים וארץ
שנבראו במ"ה, אין שמא דאלהים מתגלה
בהם, זולת בהמשכת אתון אל"ה מאמא עלאה
ע"י מ"ן ומע"ט, כמ"ש אל"ה אוזכרה אדכרנא
בפומאי ושפיכנא דמעאי וכו', וז"ס שהמוחין
דג"ר הנקראים אלקים אינם בקביעות בשמים
ובארץ שהם זו"ן. כי בעת שמעלים מ"ן
מלתתא נעשה מ"ה למ"י, ואתון אל"ה
מתחברת במ"י, ואתעביד שמא אלהים, שהם
המוחין בשמים וארץ. ואם התחתונים מקלקלים
מעשיהם מסתלקים המוחין מזו"ן, וגשארים
בכתר וחכמה דכלים וברוח נפש דאורות, הנק'
מ"י או מ"ה, ואתון אל"ה נופלות לקליפות.
(דפו"י דף ט' ע"א * דף ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזוהר

קנא

קדישין, כ דהא אינון אלהים אקרונ, ובכללא דאלהים הוו, ואינון לא עבדו שמיא וארקא.

קנג) וארקא, וארעא מבעי ליה, אלא בגין (9) דארקא ל איהי חדא מאינון (3) שבע (10) ארעין דלתתא, ובההוא אתר אית בני (11) בנוי דקין, לבתר דאתתרך

חלופי גרסאות

כ ג"א דהא אינון מלאכין קדישין אלקים אקרונ ובכלל אלקים הוו וכו' (ד"י). ל ג"א איהו. עו. פט. ק) ב"א תסה ז"ח בראשית ט.

מסורת הזוהר

9) ב"ב לו לח שמג ויצא רכב בהשטות ח"א ד' רנג : רנד. (ד"י) ז"ח בראשית תפו ד' פט. (3) ב"א רז ב"ב לו בהשטות ח"א ד' רנג (ד"י) ויקרא קלד קלו רנ"ז תל"ב ד' עו. ז"ח ד' ט. יב.

דרך אמת (ט) בראשית כ"ד ע"ב.

שמיא וארקא

ואור. אשתבש פירושו מבולבל, כי על שריגי מתרגם שבשין (בראשית מ' י"ב) ובשביל ששריגי הגפן מבולבלים ומסוכסכים זה בזה ע"כ הושאל ללשון בלבול וסכסוך.

פירושו. ז"ת נכללות זו מזו, ויש בכל אחת ז"ס חג"ת נהי"מ, ונמצאות גם במלכות ז"ס, וכן בארץ התחוננה יש ז' ארצות. שהן: ארץ, ארמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל. והארץ שלנו היא תבל, שהיא העליונה מז' הארצות. וארקא היא הג' מז' הארצות. והנה הנשמות דקין והבל נמשכו מהשם אלהים, אלא מסבת הוזהמא דאטיל נחש בחוה, יצאה תחילה נשמת קין מאתוון דאל"ה, ואחר כך יצא הבל מאתוון מ"י. והיו צריכים להתכלל זה בזה ברחימותא, ואז היה שורה השם אלהים על שניהם יחד, כמו דאשתתף מ"י באל"ה תדיר בסוד השם אלהים כנ"ל. אמנם כח הוזהמא דחויא שיצא עם נשמת קין, גרם לו לקטרג על אחיו הבל שה"ס מ"י דאלהים, עד ויקם עליו ויהרגהו, כי גרם להסתלקות אתוון מ"י מן אלה, שז"ס הריגת הבל. ואל"ה, שהוא בחינת עצמו נפל לקליפות. וז"ש דאתתרך מעל אפי ארעא, כי נפל מארץ דקדושה. נחית לתמן לארקא שהיא מקום הקליפות. ועביד תולדות ואשתבש תמן דלא ידע כלום, כי עביד תולדות בשליטת הקליפות, וע"כ אשתבש לשון הקדש בפיו אל לשון תרגום, דלא ידע כלום, כי אבד בחינת הדעת, כי הקליפות מחוסרי דעת. כי אין להן אלא מוחין דחוי"ב בלי דעת. וענין הריגתו את הבל, הוא כמ"ש (לעיל) אות קנ"ב). שרק בכח מ"ן בטהרה ממשיכים מ"י אל זו"י, ואח"כ ממשיכים אתוון אל"ה ואשתלים

הסולם

מאמר

גילוי האחורים דמ"ה אינו נוגע להם, כי אין בהם מבחינת מ"ה ולא כלום. וז"ס דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה, אינם נזקקים, משום שאינם מפסידים כלום מחמתו, ואינם מרויחים מהסתלקותו, כי הם רק בבחי' ו"ק בלאו הכי. ולא אשתמודען ביה, כי אין בהם מבחינת מ"ה הזה ולא כלום. (ועי"ז תבין מ"ש בזה להלן בזהר לך לך מן אות רפ"ט עד אות רצ"ה). ולא יקנאוון בכר נש לאבאשא ליה וכו' כי עיקר הפסוק הזה הוא מקלל אלהים אחרים המפריעים לגילוי מוחין דג"ר מחכמה, שע"כ הם צריכים להאבד מארעא ומתחות שמיא אל"ה. ולפי שגם המלאכים אין להם בחינת ג"ר דחכמה, אלא ג"ר דחסדים לבד, הרי ירגישו מחמת זה בזיון לדרגתם, ויקנאו אותנו על היותנו מחשיבים את עצמנו כל כך. וז"ש דהא אינון אלהים אקרונ, ובכללא דאלקים הוו, ואינון לא עבדו שמיא וארקא כי נק' אלהים בהיותם נמשכים מאמא הנקראת אלהים, וע"כ המה בכללא דאלהים. ואינון לא עבדו שמיא וארקא, כי גם הם אינם יכולים לקיים שמים וארץ בג"ר דחכמה, ואין קיום לשמים וארץ לישובא דבני אדם בורע וקציר רק על ידי המוחין דג"ר דחכמה, הרי שגם המה לא עבדו שמיא וארקא.

קנג) וארקא, וארעא מבעי וכו' : שנאל, הכתוב אומר וארקא, וארעא היה צריך לומר. ומשיב, משום ארקא הוא אחת משבע הארצות שלמטה, ובמקום זה יש בניו של קין, כי לאחר שנגרש מעל פני הארץ, ירד שמה ועשה תולדות, ודעתו נתבלבלה שם, שלא ידע מאומה. והיא ארץ מכופלת, שנכפלה מחשך (דפו"י דף ט' ע"ב)

מעל אפי ארעא (א) מ נחית לתמן ועביד תולדות, ואשתבש תמן, דלא ידע כלום.
 נ ואיהו ארעא כפילא, דאתכפל מחשוכא ונהורא.
 קנד) ואית תמן תרין ממנן שליטין די שליטין, דא בחשוכא ודא בנהורא,

מסורת הזוהר

(א) בהשמטות ח"א ד' רנד. (ד"י).

חלופי גרסאות

מ נ"א נחתא לתמן ועבדי. ונ"א ועבדי. נ נ"א ואיהו
 ארעא כפולא.

מאמר

הסולם

שמא וארקא

הכל שהם תולדות קין. ועל כן, שני ראשים
 להם כשני נחשים. חוץ מבעת שאותו הממונה
 שעל האור שולט, הוא מנצח על שלו, דהיינו
 על האור, ומנצח על האחר. דהיינו על הממונה
 שעל החשך. ולפיכך, נכללו אותם שבחשך
 באותם שבאור, והיו אחד.

ביאור הדברים, ובכדי להבין זה, צריכים
 להעמיק יותר בענין קין והבל. וכבר נתבאר
 (לעיל אות י"ד) ביציאת שמא קדישא אלהים,
 אשר תחילה עולות אתון אל"ה ומתחברות
 במ"י בבחינת סתים בשמא, מטעם היותן
 מחוסרי חסדים, והקדש שהוא חכמה, אינו
 יכול להתלבש בהם בלי לבוש של חסדים,
 והם ע"כ סתומין בשמא דאלהים. ואח"כ נעשה
 זווג ב' במ"י להמשיך חסדים, אשר עתה
 מתלבשת החכמה בחסדים ואשתלים שמא
 דאלהים. וכמ"ש שם. שה"ס מ"י ברא אל"ה,
 כי ברא גהורא לנהוריה דהיינו לבוש יקר
 דחסדים ואתלבש בהו ואתחברו אל"ה במ"י
 ואשתלים אלהים. והפירוש הוא כי במ"י שהוא
 בינה, יש ג"ר הנקראות או"א עלאין והן נתקנו
 בסוד אוירא דכיא, בסוד חפץ חסד הוא, ואינן
 מקבלות חכמה. ורק ז"ת דמ"י הנקראות
 ישסו"ת הן המקבלות חכמה. ולכן בתחילת
 עלית אתון דאלה למ"י הן עולות לז"ת דמ"י
 המקבלות חכמה, ואז הן סתומות בשמא דאלהים
 כנ"ל. אלא אח"כ נעשה חווג הב' דג"ר דמ"י
 שהן אוירא דכיא, הן משפיעות הלבוש היקר
 דנהיר לאל"ה, ואז גשלו בשמא קדישא
 אלהים.

ונשמת קין היתה מבחינת אל"ה בעוד
 שהן סתים בשמא. וע"כ הקדושה שהיא החכמה
 היתה סתומה עליו מטעם חסרון לבוש דחסדים.
 והנה לא די שלא העלה מ"ן להמשיך המ"י
 דחסדים, אלא עוד שרצה להמשיך חכמה
 מבחינת או"א עלאין, ובוה הרג את הבל, כי
 גילה האחורים דנוקבא דו"א כנ"ל. והוא עצמו
 הפיל נשמתו לקליפות שהן אל"ה. שמקום
 קליפות אלו הוא בארקא. וענין ב' ממונים
 אשר

ואשתלים שמא דאלהים גם בזו"ן כמו באו"א.
 ואז גם הנוקבא מסתיימת במאנין דדכורא כמו
 אמא. בסוד נפקת ה' ועאלת י' (כנ"ל אות י"ז).
 ואין הפירוש כי ה' של מ"ה דנוקבא
 מסתלקת לגמרי, אלא שה' נכנסה בפנימיות
 הנוקבא בטמירו, והי' דמ"י נתגלתה כלפי
 חוץ. ובאופן זה שורה שמא קדישא דאלהים
 גם בזו"ן שהם בחינת שמים וארץ. אמנם קין
 העלה מ"ן שלא בטרה. ורצה להגביר אותיות.
 אל"ה של בחינת עצמו להנאת עצמו, וה"ס
 ויקם קין על הבל אחיו, כי הקים עצמו למעלה
 בשליטה על המ"י שהוא הבל אחיו, ואז נתגלו
 תיכף האחורים של הנוקבא. שהיא ה' דמ"ה
 שהיתה בגניזו, והשם מ"י נסתלק מהנוקבא.
 ונמצא משום זה שגם נשמת הבל שהיתה
 נמשכת מהמ"י של הנוקבא, שגם היא נסתלקה
 למעלה, וע"כ ויהרגהו. וז"ס שאומר הזוהר
 (בראשית ב' אות שמו"א), בשעתא דקטיל
 קין להבל וכו' והוה נשיך ליה בשיניה כחויא
 ע"ש. והיינו כנ"ל כי הוהמא דנחש היתה
 בו, שמשום זה היה רוצה להגביר אתון
 דאל"ה ולבטל את המ"י ולהכניעו תחתיו.
 וע"כ גילה האחורים שהם מ"ה בנוקבא
 ונסתלק המ"י ממנה וע"כ פרח נשמת הבל
 הנמשכת ממנה, ויהרגהו. וקין עצמו שהוא
 אל"ה נפל לרשות הקליפות, שהם ארקא.
 הנקראת בכתוב ארץ נוד, כמ"ש וישב בארץ
 נוד (בראשית ד').

ו"ש. ארעא כפילא דאתכפל מחשוכא
 ונהורא. ואית תמן תרין ממנן: כי
 אור וחושך משמשים שם בערבוביא בלי
 תחומין ביניהם, מטעם שיש שם שני ממונים
 השולטים בשוה על הארץ הזו, האחד ממונה
 על החושך והוא משרה שם את החושך,
 והשני ממונה על האור והוא משרה שם האור.

קנד) ואית תמן תרין וכו': ויש שם
 שני ממונים שליטים, השולטים, זה בחשך וזה
 באור, והיו עוינים זה את זה. ובשעה שירד
 שמה קין, נתחברו זה בזה, ונשלמו יחד. וראו
 (דמו"י דף ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזוהר

קנג

ותמן ^ו קטרוגא דא בדא, ושעתא ^ז דנחית לתמן קין, אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא. וכלא חזי דאינון ^ח תולדות דקין. ועל דא אינון ^ט בתרין

מסורת הזוהר

ו) בהשמשות פ"א ד' רנד. (ד"י). ת) ב"א תסה ב"ב שלג וישלח רסב בהשמשות פ"א ד' רנד. ד"י. ז"ח ט. א) בהשמשות פ"א ד' רנד. (ד"י).

חלופי גרסאות

ו ג"א קטרגי דא בדא ובשעתא (אה"ל).

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

באור, והם מקטרגין ושונאים זה את זה. ומתוך שהם נפרדים זה מזה, אינם יכולים להתפשט כלל ואין בהם כח להזיק.

אלא אחר שחטא קין והפיל אתוון אל"ה דקלושה שבנשמתו אל הקליפות ההן שבארקא, נתלבשו או אתוון אל"ה שלו. הסתומות ג"כ מחסדים. בתוך הנהורא דנוקבא דאל"ה דקליפה, שבוה החיה ניצוצין קטנים שנשארו בכלים דאל"ה דקין מבחינת החכמה, כי האור דקליפה בישא החיה אותם בדוגמת אור חסדים דקלושה, שמתוך כך גם הזכר דאל"ה דקליפה נזדווג עם הנוקבא הזו שהלבישה אל"ה דקין, כי גם לו אותם הכלים דקין. וע"י זווג זה הוליד קין תולדות, שהם מניצוצי חכמה שנשארו באתוון אל"ה שלו המעורבים בכלים דאל"ה דזכר דקליפה. שהן נתלבשו באור של הנוקבא בישא דקליפה.

וזה אמרו ושעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא, כי ניצוצי חכמה שנשארו באל"ה דקין נתלבשו באור הנקבה דקליפה, שע"י חשק בה גם הזכר דקליפה כדי לקבל ולהנות מניצוצי החכמה דאל"ה דקין, ונזדווגו זה בזה, דהיינו שנשתתפו כחדא, ונשלמו זה מזה כחדא, וי"ש וכלא חזי דאינון תולדות דקין, שע"י הזווג הזה יצאו תולדות, שהם בחינת התלבשות ניצוצין דאל"ה דקין בנהורא דקליפה, ונמצאו שנגלו ע"י ניצוצי חכמה דנשמת קין וכולם ראו שהם תולדות דקין שנולדו ע"י הזווג הרע הזה.

ועל דא אינון בתרין ראשין בתרין חיוון: כי מתוך שיצאו מחיבור הזכר והנקבה דאל"ה דקליפה, שהם משורשם הפוכים זה מזה כנ"ל, ע"כ התולדות שהוליד קין בעזרתו, יש להם אותם ב' הראשים של אלו ב' הקליפות, שהאחד נוטה לחושך דכלים דחכמה, והשני נוטה לנהורא שבכלים דטומאה של הנוקבא דקליפה. ואמרו, בתרין חיוון, הם הלעומת דב' חיות שבמרכבה שהם שור ונשר, כמ"ש להלן.

והנה

אשר שם הם מבחי' האל"ה דקליפות, כי זה לעומת זה עשה אלהים. כי נתבאר לעיל שבנוקבא יש אחרים דמ"ה בגניזו, ובחינת מ"י באתגליא, ואז יכולה להאיר אל הנשמות בשמא קדישא דאלהים בתכלית השלמות. כי אז החכמה דאתוון אל"ה שקבלו מז"ת דמ"י, מתלבשות בחסדים דג"ר דמ"י, ונגלה שמא קדישא. אמנם בסטרא אחרא, שכל יניקתן הוא מאחורים דקלושה, שהוא מ"ה, נמצאות בהן אתוון אל"ה בב' ליקויים: א) שהן מחוסרי חסדים לגמרי. ב) כי אפילו שהחכמה שבאל"ה אינה יכולה להתלבש שם מחמת חסרון החסדים דמ"י, וע"כ הן שרויות בחושך ולא באור. והוא הזכר דאל"ה דקליפה, כי הכלים שלו הם כלים דחכמה שהם אל"ה, אבל ריקנים מחכמה מטעם חוסר חסדים דמ"י, באופן שכולו חושך, הן מחכמה והן מחסדים. אבל מעלתו גדולה בכח הכלים שלו, שהם היו ראויים לחכמה אם היה אפשר לו לקבל לבוש חסדים. והנוקבא של אל"ה דקליפה, היא מאחורים של המ"ה דנוקבא דקלושה, שהיא כלי של חסדים, אבל בקליפה היא פגומה מאד, שהיא שורש דפרודא המזייפת בשמא דמלכא, ויש לה הרבה שמות הטומאה לפי הקלקולים שלה, אמנם יש לה נהורא דקיי מכח הכלים שלה שהם מאחורים דמ"ה, שהם בשורשם כלים דחסדים. ותדע, שאלו הזכר והנקבה דאל"ה דקליפה, הם ב' הממונים שבארץ ארקא: הזכר הוא הממונה על החושך והנקבה היא הממונה על האור אשר שם. וע"כ הם מקטרגים זה לזה להיותם הפוכים זה מזה, כי הזכר, להיות בו הכלים הריקים דחכמה מאתוון דאל"ה, הוא שונא לכח הזיוף והפרודא שיש בכלים דנוקבא שלו, והוא בוחר יותר בחושך שבו, והנקבה שיש לה נהירו דקיי מחסדים, אינה חושקת כלל באור חכמה, ומכ"ש לחושך דזכר, וע"כ מקטרגת בו ובורחת ממנו. וי"ש תרין ממנו שליטין די שליטין דא כחשוכא ודא בנהורא ותמן קטרוגא דא בדא כי הזכר שולט בחושך, והנוקבא

(דפרי' דף ט' ע"ב)

ראשין, כתרין ע חיוון פ בר זכד ההוא נהורא שליט, נצח ז דיליה ונצח על אחרא. ועל דא אתכלילו די ק בחשוכא בנהורא והווי חד. קנה) אינון תרין ממנן, עפרירא וקסטימון, ודיוקנא ר דלהון כדיוקנא דמלאכין קדישין א בשית גדפין. חד דיוקנא א כתור"א, וחד דיוקנא ד) כנשרא. וכד מתחברן, אתעבידו ה) דיוקנא דאדם.

חלופי גרסאות

ע נ"א חיון. פ נ"א בר דההוא נהורא. ונ"א דנהורא. ז נ"א דילה. ק נ"א בחשוכאן. ר נ"א דילהו.

מסורת הזהר

ב) ב"א תי בשלח קמו ת"ז בהשמות ד' קמ. ג) כי תשא סו שלח לך רעה בלק תד. ד) תוריע קטו. ה) כי תשא זו תוריע קטו אורא רבא של.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

מספיק לזריעה וקצירה ליוון בו בני אדם. ואומר שצורתם הוא כצורת המלאכים בעלי שש כנפים. והוא להיותם הלעומת של המלאכים העליונים שיש להם שש כנפים כנגד הו' דהו"ה. ולאפוקי מחיות הקודש, שאין להן אלא ד' כנפים, כנגד אותיות דשם ארנ"י. ובא להורות על הגובה של הקליפות, הללו, שהן הלעומת דמלאכי קודש העליונים.

והנה הזכר קסטימון, דיוקנא כתורא שהוא לבושא קדמאה דאתלבש בה ס"א. כמ"ש בזהר (פ' תשא אות נ"ז). שאומר שם שמשמרי היין נפק חד ערעורא מקפרגא, מזיקא קדמאה, ואיהו ברזא דיוקנא דארם, כד קריב לגו קדשא. כיון דאתעבר מתמון, ובעי לנחתא לתתא, בעי לאתלבשא בלבושא, לנזקא עלמא, ונחית היא ורתיכו. ולבושא קדמאה דקא נקיט, תכנית שור דיוקנא דשור. וקדמאה לנזקין מאינון ארבע, שור איהו. פירוש, כי המוחין העליונים נקראים יין המשמח אלהים ואנשים, ויש בסופן בחינת סיגים, המכונים שמרי היין, ומפסולת זו יוצא המזיק הראשון לעולם, שבעודו דבוק בקדושה דהיינו בשמרים, יש לו דיוקנא דארם, אלא כשהוא יורד להזיק לבני אדם הוא מתלבש בדיוקנא דשור. וע"כ השור הוא הראשון מארבעה אבות נזיקין. וזה שאומר כאן שקסטימון זה הוא בחינת המזיק שיש לו דיוקנא דשור, להורות שהוא שורש כל המזיקין הנקראים שור דקליפה, והוא בחינת הסיגים של המוחין העליונים דשמא קדישא אלהים, דהיינו כנ"ל, שהוא בחינת אל"ה דקליפה שהוא כנגד אל"ה של שמא דאלהים, להיותו סיגים ושמרים העומדים מתחתיהם, וע"כ בהיותו עוד מחובר בקדושה היה לו דיוקנא דארם, כי מוחין אלו דאלהים ה"ס צל"ם אדם, שעליו אמר הכתוב בצל"ם אלקים

והנה מה שאומר שיש להם ב' ראשים, היינו רק בעת שליטת הזכר, שהיא שליטת החושך, כי ע"י התלבשותו בנהורא דנוקבא כדי להנות מניצוצי חכמה דקין כנ"ל. נמצא שהוא מקיים גם שליטת הנוקבא שלו בעל כרחו, בי צריך לנהורא דילה, וע"כ יש או להתולדות ב' ראשים, זה מושך לכאן וזה מושך לכאן. מה שאין כן הנוקבא דקליפה, שהיא אינה צריכה כלל לזכר שלה, שהרי אינו נתן לה מאומה, כי כולו חושך כנ"ל. ולפיכך בעת שהנוקבא שולטת ורוצה לנצח בטומאה שלה הרי יש לה שליטה שלמה, ואינה משאירה מבחינת הזכר כלום, ואז גם התולדות דקין ב' הראשים שלהם חוזרים להיות אחד. וזהו אמרו בר דכד ההוא נהורא שליט נצח דיליה ונצח על אחרא, היינו בעת שהנוקבא דקליפות שולטת, שהיא בעלת האור, ומתחזקת לנצח על הזכר, שהוא הממונה אחרא, ונצח דליוה, ונצח הכח שלו, וגם נצח על אחרא, ונצח ג"כ על הממונה האחר, שהוא הזכר, כי היא מנצחת את הזכר תחת שליטתה לגמרי, ועל דא אתכלילו די בחשוכא בנהורא והווי חד, ומשום זה נכללה שליטת הזכר שהוא החושך תוך שליטת הנקבה שהיא האור, ונעשו ב' הראשים אחד.

קנה) אינון תרין ממנן וכו': אלו ב' ממונים, נקראים, עפרירא וקסטימון, והצורה שלהם, הוא כצורתיהם של מלאכים הקדושים. בשש כנפים. אחד הוא בצורת שור, ואחד בצורת נשר. וכשמתחברים נעשו לצורת אדם. פירוש. הזכר נקרא קסטימון, והוא נגזר מלשון קוספי שפירושו חורבן. ונקרא כן להיותו חושך ואינו ראוי לישובא דבני אדם. והנקבה נקראת עפרירא, והוא מלשון עפר, שפירושו שאינו ראוי לזריעה. ונקראת כן, להורות שהגם שיש בה אור כנ"ל, עכ"ז אינו (דטרי דף ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזוהר

קנה

קנו) כד אינון בחשוכא, מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין, ואזלין

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

הממונים הללו: פעם עולים בים הגדול ופעם יורדים תהומות.

והנה ביאור מלאכים אלו עזא ועזאל הוא ענין ארוך מאד, וכבר ביארתי קצתו בספרי בית שער לכוונת (דף ס"ג ד"ה ז"ן ובהמשך שם). וכאן אתאמץ לבאר לפי הצורך. ותדע, כי עזא ועזאל הם מהמלאכים הגבוהים ביותר, כי תמצא שגם אחר נפילתם מהשמים לעוה"ז, להרי החושך, ונקשרו בשלשלאות של ברזל, היה בלעם משיג על ידם כל מדרגת נבואתו, שעליהם נאמר אשר מחזה שדי יתוה, דהיינו בכח השגתו לאלו המלאכים. הנקרא נופל וגלוי עינים. כי עזא נקרא נופל ע"ש נפילתו משמים לארץ. ועזאל נקרא וגלוי עינים, בערך עזא דקב"ה זריק חושך באנפיה, (כמ"ש כל זה בוהר בלק אות תט"ז). ושמה תאמר שמדרגת נבואתו של בלעם היא דבר קטן, הנה אמרו חז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל הוא דלא קם אבל באומות העולם קם ומנו בלעם (במדבר רבה פרק י"ז).

והנה סבת נפילתם משמים לארץ, ביארו בוהר בכמה מקומות שהוא מכח שקטרגו על האדם בעת הבריאה. אמנם יש להבין הלא הרבה מלאכים קטרגו או כמ"ש במדרשות חז"ל, ולמה הפיל הקב"ה רק לעזא ועזאל בלבד. ואמנם בוהר בלק (מן אות תט"ז עד אות תכ"ה) נמצא שם ביאור מלא על ענין זה.

חז"ל שם. בשעתא דפליק ברעותיה דקב"ה למכרי אנשא, קרא לכתות כתות דמלאכי עלאה ואותיב לון קמיה, אמר לון בעינא למכרי אדם. וכו'. אמרו קמיה מה אנוש כי תזכרנו (תהלים ח'). מה טיבו דבר נש דא. אמר לון בר נש דיהא בצלמא דידן, דיהא חכמתא דיליה, עלאה מחכמתכון. פירוש הדברים, כי בעת שעלה ברצון הקב"ה לברוא האדם, קרא כתות כתות מלאכי עליון, והושיבם לפניו ואמר להם רוצה אני לברוא אדם, אמרו המלאכים לפניו, מה אנוש כי תזכרנו, מה טיבו של האדם הזה שאתה רוצה לברואו. אמר להם, האדם יהיה בצלמנו, ותהיה חכמתו למעלה מחכמתכם. כי נשמת האדם היא כלולה מכלהו מלאכים ומדרגות העליונים, כמו שגופו כולל כל בריות העולם הזה, ולפיכך בעת בריאת נשמתו של האדם קרא לכלהו מלאכי עלאה שיכללו את עצמם בנשמת האדם. שז"ס נעשה אדם בצלמנו

אלה"ם עשה את האדם, אמנם בהפרדו מהקדושה וירד למקומו לארקא הנ"ל, נתלבש בלבושא דשור. והנקבה שלו שבארקא, יש לה דיוקנא דנשר, והוא על שם תפקידה לנשר נשמות דבני אדם הנופלות תחת שליטתה, כי נשר הוא מלשון נשירת עלין מהאילן, כי מתפקידה לשוטט בעולם ולהביא בני אדם למקרה לילה, דהיינו לפגום ברית קדש שבסבת הפגם הזה נשרות הנשמות מבני אדם. (כנ"ל אות קל"א) ואמר וכד מתהברין אתעבידו דיוקנא דאדם כלומר, אם חוזרים ומתחברים בקדושה להיות שמה בבחינת שמרים תחת היין, הם חוזרים להיות בדיוקנא דאדם, כמו שהיו מטרים שירדו לארקא, ונעשו למזיקים, (כמו שאומר בוהר תשא הנ"ל. ועיין בוהר נשא אות של"ו).

קנו) כד אינון בחשוכא וכו': כשהם בחשך הם מתהפכים לצורת נחש בשני ראשים. והולכים כנחש. ומעופפים בתוך התהום, ורוחצים בים הגדול, כשמגיעים לשלשלת של עזא ועזאל, הם מרגיזים אותם, ומעוררים אותם, והם מדלגים תוך הרי חושך, וחושבים שהקב"ה רוצה לקרוא אותם לדין.

פירוש. טוב על הדברים דלעיל שאומר דכד ההוא נהורא שליט ונצח דיליה ונצח על אחרא, ועל דא אתכליל די בחשוכא, בנהורא, וחזו חד, שבעת שליטת הנוקבא שהיא נהורא, חוזרים השני ראשין להיות ראש אחד כנ"ל. ואומר כאן אבל כד אינון בחשוכא, דהיינו בעת שליטת הזכר הנקרא קסטימון, מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין, כי הזכר אינו יכול לבטל שליטת הנוקבא בהיותו צריך להתלבש באור שלה, (כמ"ש לעיל), וע"כ הם כנחש בבי ראשין. ואזלין בחוויא כלומר, שהולכין להזיק בדרך הנחש, דהיינו באותו דרך שהנחש פיתה את חוה לאכול מעצה"ד.

והנה מכח הראש של הנוקבא דקליפה, נמצאים טאסין גו תהומא, ששם שורש הקליפות הנקרא תהום, שהוא ירידה שאין למטה הימנה, בסוה"כ יעלו שמים ירדו תהומות (תהלים ק"ז). ומכח הראש של הזכר דקליפה נמצאים אסתחיון בימא רבא, שהוא החכמה דקליפה, כי ים הוא שם החכמה. ותדע, שמשום זה נקראת ארקא בשם ארץ נוד, להיותם מתנדנדים תמיד מחמת ב' הראשים של (דפו"י דף ט' ע"ב)

ש כחויא, וטאסין גו תהומא, (ט) ואסתחיין (ו) בימא רבא. כד מטאן (ז) ת לשלשלאה

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ז) לעיל אות מ. (ז) ב"א רכז חיי שרה פא בלק תכא פנחס שצ ז"ח ד' פא ט"א.

ש ב"א כחויא. ת ב"א לשלשלא.

דרך אמת (ט) ומתכבטים.

מאמר

הסולם

שמאי וארקא

בצלמנו כדמותנו (בראשית א'). ששיתף כל המלאכים שיכללו בצל"ם ודמות האדם. ושאלו הם, לקב"ה מה טיבו של בר נש זה, כלומר, מה נרויח ממנו ע"י התכללותנו בו. והשיב להם בר נש דיהא בצלמא דידן דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון. שהבטיח להם, שזוה האדם שיתכלל מהצלם שלנו תהיה חכמתו גדולה מחכמתכם. ונמצא שתרויחו גם אתם ההשגה גדולה ההיא שחסרה לכם עתה. והיינו כמ"ש חז"ל, על הפסוק, כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (במדבר כ"ג), אשר לע"ל ישאלו המלאכים מישראל מה שלא ידעו עצמם, כי מעלת ישראל תהיה או גדולה מהמלאכים וע"כ נשתתפו כולם ונכללו בצלמו של האדם.

שלא יוכל להמנות. והענין הוא, כי שבירת הכלים וחטאו של אדם הראשון הם ענין אחד, אלא שמבחינת מציאות העולמות נקרא שבירת הכלים, ומבחינת הנשמות הוא הנעשה בחטאו של אדם. ונודע ששבירת הכלים שלטה בשמונה מלכים, שהם מלך הדעת וז"ת חג"ת נהי"ם, אשר בכל מלך מהם מ' בחינות, שהן ע"ס שבכל ספירה ד' בחינות חו"ב תו"מ. ונמצא שמונה פעמים מ' הם ש"כ בחינות. ונק' ש"כ ניצוצין דאזריקו לכל עבר בעת שבירת הכלים. וענין התשובה הוא שע"י עלית מ"ן אנו מעלים ניצוצין אלו מן הקליפות בחזרה למקומם לאצילות. כמו שהיו מטרם החטא של אדם הראשון. אמנם אין כח בידינו לברר את המלכויות שבה' המלכים האלו כי פגמם למעלה מכחנו לגמרי, וע"כ אין אנו רשאים לברר רק רפ"ח ניצוצין עם תשובתנו, שהם רק ט' פעמים ל"ב, אבל ל"ב הבחינות של המלכויות שבהם, אסור אפילו לנגוע בהם, והוא הנקרא ל"ב האבן. ומכח זה נגזרו ג"ר דא"א. הנקראות א"א הפנימיים. כי אלו ל"ב הניצוצין שייכים להם להשלמת עה"ס שלהם, וכל עוד שהם חסרים מהם אין להם זוג. אמנם אחר שיגמר הביורור של כל רפ"ח הניצוצין, ימצא ל"ב האבן הנ"ל מתברר מאילו, ואינו צריך למעשה ידינו, ואז נאמר והסירותי את ל"ב האבן מבשרכם (יחזקאל ל"ו). ואז ישיגו א"א הפנימיים את המוחין שלהם. שזוה יהיה בגמר התיקון. אבל לפני גמר התיקון, לא יוכלו אלו אחורים דא"א לקבל שום תיקון ע"י תשובתנו.

ואומר עוד שם כיון דברא אדם וחטא, ונפק בדימוס קמיה, אתו עזא ועזאל אמרון קמיה, פתחון פה אית לן נבך, הא בר נש דעברת חפוי קמך. אמר להו אלמלי תהוון שפיהי גבייהו וכו' (יתיר הויתרון חבין מנינה וכו') מה עבד קב"ה אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמאי וכו', בתר דאפיל לון קב"ה מאתר קדישא דלהון, טעו בתר נשי עלמא, ואטעו עלמא. ביאור הדברים כמו שנברא האדם וחטא, ויצא חייב לפניו, באו עזא ועזאל אמרו לפניו פתחון פה יש לנו אצלך, הרי האדם שעשית חטא לפניך וכו' מה עשה הקב"ה, הפילם מהמדרגה הקדושה שלהם, מן השמים וכו'. אחר שהפילם הקב"ה מהמקום הקדוש שלהם, טעו אחר נשי העולם, והטעו בני העולם. כי תראה שלא כל המלאכים באו להתלונן קמי קב"ה אחר חטאו של אדם, רק עזא ועזאל לבדם. וזה מטעם שידעו שיעשה תשובה. אך עזא ועזאל ידעו כי זה הפגם שהשיגו מחמת חטאו של אדם, לא יתוקן כלל מחמת תשובתו. ולא עוד אלא שמוטב היה להם שלא יעשה תשובה כל עיקר, ולפיכך רק הם שהתלוננו על חטאו של אדם, כי כלפיהם הוא מעוות שלא יוכל להתקן וחסרון (דפו"י דף ט' ע"ב)

ותדע שאלו המלאכים עזא ועזאל הם מבחינת אחורים דא"א הנ"ל שנתבטלו בעת שביה"כ, והנה קודם החטא של אדה"ר חזרו ונתקנו במדה מרובה, ואחר חטאו של אדה"ר חזרו לביטולם, ואין להם עוד תקנה קודם גמר התיקון. ולפיכך התלוננו עזא ועזאל קמי קב"ה על המוחין שלהם שהפסידו מחמת חטאו של אדם, כי ראו שאין להם שום תקוה שיוכל האדם

הקדמת ספר הזהר

קנו

ח (9) א ד ע ז א ו ע ז א ל מרגיזין לון ומתערי לון, ואינון מדלגין גו ט טורי
ב חשוכן, וחשבי דקב"ה בעי למתבע לון דינא.

חלופי גרסאות

א נ"א עז"א. ב נ"א חשוכאן.

ח ב"א קב קעז רכח תסד ב"ב שנג תכג חיי שרה פא
בהשטות ח"א ד' רנה. (ד"י) אורא שמה בלק תכא
פנחס שז ר"ז תס"ט ד' קח : ז"ח ד' פא. ט) חיי שרה פא בלק תכא פנחס שמש תרצו תתפו ז"ח ד'
פא ט"א.

מסורת הזהר

דרך אמת 9) בראשית י"ט ע"ב וכ"ה ע"ב ול"ז ע"ג ונ"ח ע"א וחיי שרה קכ"ו ע"א.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

לילית הרשעה, ורצו להטעות העולם במעשיהם
הרעים האלו, כי לא רצו שהאדם יחזור
בתשובה, שזוהו בנגוד לשורשם כנ"ל.

**מה עביר קב"ה חמא דאטעוין עלמא,
קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורא
דחשוכא,** כי ראה הקב"ה שאם יהיה להם כח
לחזור לשמים אחר חטאם זה, יכשלו כל בני
האדם אחריהם ולא יוכלו לעשות תשובה,
כי שליטתם תהיה רבה מאד. וע"כ אע"פ
ששורשם גבוה, נתן רשות לשורש הקליפות
הנקרא ברזל, בסוה"כ כל כלי ברזל לא נשמע
בבית בהבנותו (מלכים ו'). וכיון שקליפה זו
נדבקה בהם נקשרו בה כמו בשלשלאות של
ברזל, בתוך הרי חושך, ולא יוכלו לעלות
משם טרם גמר התיקון, ודי בזה כי כבר
הארכתי כאן יותר מדאי ולהלן אבאר עוד.

וזהו אמרו כאן כד מטאן לשלשלאה
דעזא ועזאל, כי אחר דאסתחיון בימא רבא
שהוא חכמה דקליפות כבלו כח להתחבר עם
עזא ועזאל שבהרי חושך למילף מנייהו
חכמתא, ועוררו אותם שישפיעו להם מהחכמה
שלהם. מרגיזין להון ומתערי לון, ההתעוררות
דבחי"ד שהוא גדלות הקבלה, מכונה בשם
כעס והתרגזות, ע"ד שאמרו ז"ל כל גרגון
כועס, ואינון מדלגין גו טורי חשוכן וחשבי
דקב"ה בעי למתבע לון דינא כי לא יכלו
לעלות לשורשם לקבל בעדם חכמת
שלשלאות הברזל שעליהם, ולפיכך נבחן שהיו
קופצים כלפי מעלה ונופלים חזרה, שמחמת
זה העמיקו להם מקומם תוך הרי חושך, וחשבי
דקב"ה רוצה לחדש עליהם כח הדין מחמת
הקפיצות שלהם לקבל משורשם, וע"כ פסקו
מדלג עוד. ועם כל זה ואלין תרין מומן
שאטין בימא רבא, כלומר, אע"פ שלמעשה
לא יכלו להשפיע להם כלום, כי רק דלגו
ונפלו כנ"ל. עכ"ז היה מספיק בעד ב' הממונים
לקבל מהם חכמה, עד דשאטין בימא רבא
כי

האדם לתקן אותם ע"י תשובתו. ולא עוד
כי ראו שאדח"ר ע"י תשובתו יפיל אותם
עוד יותר מדרגתם. כי כל התשובה צריכה
להיות רק על רפ"ח ניצוצין, ולא לנגוע בל"ב
האב"ן השייכים לתיקון או"א הפנימים, שאליהם
מתיחסים המוחין של המלאכים ההם כנ"ל.
וכל ענין התשובה והעלאת מ"ן, הוא
להסיר הפסולת הזו, דהיינו הל"ב ניצוצין, מן
האוכל שהם הרפ"ח, ונמצא שמורידים עוד
יותר בחינת עזא ועזאל בהסרת הפסולת.
שהיא ל"ב האב"ן, מן הקדושה לגמרי. ולפיכך
קטרגו ומנעו את האדם מעשות תשובה, כי
התשובה מורידתם עוד יותר. כי ל"ב הניצוצין
הללו שייכים לבנינם.

וכיון שראה הקב"ה שקטרוגם זה יחליש
את האדם מלעשות תשובה. לפיכך אמר להם
אלמלי תהוון שכיחי גבייהו יתיר הויתוון
חבין מנייה, אמר להם, כי אדם הראשון לא
קלקל אותם כלל בחטאו, כי הגם שיש להם
מעלה וקדושה בהיותם בשמים, ששם אין
אחיזה לקליפות, הנה אין זה שלימות גמורה
בעוד שאינם יכולים להמצא בעוה"ז שלנו
במקום הקליפות, וע"כ אמר להם הקב"ה, הרי
לא הפסדתם כלום בחטאו של אדם, כי בלאו
הכי אינכם טובים ממנו, שהרי כל מעלתכם
היא רק מחמת שהמקום גורם. והנה דיבורו
של הקב"ה הוא מעשה, ותיכף נפלו משמים
לארץ שלנו. והנה בתר דאפיל לון קב"ה
מאתר קדישא דלהון טעו בתר נשי
עלמא, ואטעו עלמא כלומר, שכיון שבאו
להאי עלמא התחילו לברר מל"ב האב"ן הכלול
בבנות האדם. שז"ס ויראו בני האלהים את
בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם לנשים
מכל אשר בחרו (בראשית ו'), כי לא רצו
להפריד הפסולת דל"ב האב"ן ולבחור רק
ברפ"ח, אלא שלקחו מכל אשר בחרו, דהיינו
גם את ל"ב האב"ן, ואז נכשלו גם הם בנוקבא
(דפ"י דף ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קנז

קנז) ואלין תרין ממנן שאטין בימא רבא, ופרחין מתמן, ואזלין בליליא לגבי י. נעמה אמהון ב. דשדין, ג. דטעו אבתרהא, דחלין קדמאין, וחשבין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג נ"א דחלן

י) ב"א קב ב"ב שנג משפטים שעו אחרי מות שס ז"ח
ד' טא ט"א. כ) ב"א קב ב"ב קפו שלג שמו שגא וישלח

עה שמות ש תרומה תקמג תוריע יז קיו קעג אחרי מות שנט בהר מג אדרא רבא שלו קרח לו פנחס תיו תרסא תשסד ואתחנן עד עז עקב מה כי תצא ל קלו ר"ז תכ"א ד' נח ע"א.

דרך אמת ג) שטעו אחריה המלאכים הראשונים שעליהם נאמר ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו'.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

ורוחין ולא אנשים. והענין הוא בקיצור, כי ידעת שעלמא עלאה שהוא או"א נברא ב'י, שהיא בחינת דכורא ואין בהם מבחי"ד ולא כלום. אבל הזו"ן שהם עלמא תתאה, נבראו ב'ח', הכלולה גם מבחי"ד (כנ"ל אות נ"ח). גם ידעת שאו"א שה"ס בינה עומדים תמיד בחשק אחר אור חסדים, כי כן יצאה הבינה מתחילתה בד' הבחינות דאו"י. אבל הזו"ן צריכים לאור חכמה דוקא, כי כך נאצל הז"א דאו"י בהארת חכמה בחסדים אלו. (עיי' בספרי תלמוד ג"ע דף ו' ד"ה וטעם). והנה מזווג או"א יצאו המלאכים, הנמצאים גם בסיומא ד'י' כמוהם, וחושקים רק אחר חסדים ולא אחר חכמה כמוהם. ונשמות בני אדם יצאו מעלמא תתאה ז"ן, ונמצאות הנשמות בסיומ' ה'ה', שעליה היה הצמצום שלא לקבל חכמה מחמת הבחי"ד הכלולה בה, וכן יש להן צורך וחשק אחר חכמה כמו הזו"ן להיותן נמשכות מהם.

והנה אדם הראשון בעת שנוולד מהזו"ן היו הזו"ן מלבישין לעלמא עלאה או"א, ונסתיימו גם הם ב'י' אלא ה'ה' היתה גנוזה באחורים שלהם. וע"כ היתה מעלת אדה"ר גדולה מאד, כי בהיותו בהזו"ן בעלמא עלאה, ונסתיים ב'י', היתה מדרגתו כמלאכי מעלה הנולדים מאו"א, ועם זה היה מקבל חכמה עלאה להיותו מבחינת ז"ן. והיה שורה עליו שמא דאלהים. שהוא חכמה, בשלימות דעלמא עלאה, כי בבחינת ה'י' אין שם צמצום ובחי"ד כלום, ומבחינה זו הוליד קין והבל קין מאל"ה, והבל מן מ"י, כנ"ל, ובשניהם לא היתה מגולה ה"ת אלא ה'י' לבדה, וכיון שכן היו בהם חכמה עלאה, ועיקר נושא החכמה הוא אליה, שהוא ז"ת דבינה, דהיינו נשמת קין. אמנם קין התקנא בתאומה היתירה הגנוזה במ"י, כי ב'י' זאת נמצאת בטמירו ה"ת כנ"ל, וקין רצה להזדווג עמה שפי' שרצה להמשיך החכמה שלו

כי עתה היה להם כח לשוט שם בים החכמה דקליפה, מה שמקודם, לא היה להם כח אלא להתרחץ שם בלבד, והטעם הוא כי כל ענין הקליפות הללו הגבוהות אין בהן מעשה, וכל הפעולות שלהן נגמרו רק במחשבה ורצון בלבד, שהוא מחמת היותן הכחות דפרודא, ובטורם יספיקו לבא לכלל מעשה נמצאת הקדושה מסתלקת משם, וע"כ לא יצויר זה לעולם שיבואו לכלל מעשה. וז"ס כאן שהיא בחינת ע"ז, הקב"ה מעניש ג"כ על המחשבה והרצון בלבד, בסוה"כ למען תפוש את בית ישראל בלבם (יחזקאל י"ד). שאמרו חז"ל, שהאדם נענש על הרהור ע"ז שבלב כמו על מעשה, ולפיכך הספיקו הקפיצות דעזא ועזאל לקבלת החכמה שלהם, אע"פ שלמעשה לא נתנו להם כלום.

קנז) ואלין תרין ממנן וכו' : ואלו שני הממונים, שוחים בים הגדול, ופורחים משם, והולכים בלילה אל נעמה אם השדים, שטעו אחריה בני אלהים הראשונים (בראשית ו'). וחושבים לקרב אליה, והיא מדלגת ששים אלף פרסאות, והיא נעשית ומתהפכת לכמה צורות לבני אדם, בשביל שיטעו אחריה בני אדם.

פירוש. כי אחר שקבלו כח מעזא ועזאל, יכלו גם להזדווג עם נעמה, שגם המלאכים הראשונים, עזא ועזאל טעו אבתרה. ומגו זווגא דא, ילדה נעמה כל הרוחין בישין ושדין דעלמא, (כמ"ש בזהר בראשית א' אות ק"ב). וז"ש דטעו אבתרהא דחלין קדמאין, שהם עזא ועזאל הנקראים דחלין, שפירושן בני אלהים הכתוב במקרא (בראשית ו').

ויש להבין הדבר, כיון שמלאכי מעלה היו, איך באו לכלל טעות לזנות עם נעמה, וכן למה הולידה נעמה ע"י זה רק שדין (דסו"י דף ט' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קנט

למקרב לגבה. ואיהי דליגת שתין אלפינ פרסין, ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא, בגין דיטעון בני נשא אבתרה. קנח) ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא, ואהדרן לאתרייהו,

חלופי גרסאות
ד גיא אבתרהא.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

שבועולם, וע"כ מוליכים עמהם וזהמתם להזיק בכל אשר ימצאו. וז"ש ואזלין בליליא לגבי נעמה אמהון דשרין, דטעו אבתרהא דחלין קדמאין, כי אחר שקבלו בח מאלו המלאכים שזנו תחילה עם נעמה זו, יכלו גם הם לילך לזנות עמה כמוהם. ומ"ש דאזלין בליליא הוא כי כח החכמה דקליפות אינו שולט אלא בחושך ובלילה, שהוא בעת שליטת הדינים, וכן מחמת שרשם שהם עזא ועזאל שנקשרו בהרי חושך.

וחשבין למקרב לגבה, ואיהי דליגת שתין אלפינ פרסין וכו': כי אחר שזנו עמה, קפצה ששים אלף פרסאות, שפירושו, שהעלתה צחנה עד שרצתה לבטל הפרסא שעל גבי ר"ק דא"א, אשר כל ספירה שלו נבחת ברבוא, ונמצאים ר"ק שלו שש אלף פרסאות. אמנם אינו אומר שקרבו לגבה, אלא רק וחשבין למקרב לגבה, וכן אינו אומר, ששטית שתין אלפינ פרסין, אלא רק ודליגת שתין אלפינ פרסין, שהפירוש הוא, כי רק דלגה, אבל נפלה תיכף בחזרה למטה ולא נגעה בהם. והוא מטעם הנ"ל, אשר בקליפות הגבוהות הללו אין שום מעשה נוהג ח"ו בהם, וכל פגמן הוא רק במחשבה ורצון בלבד (כנ"ל בדיבור הסמוך). אמנם עכ"ז כבר יש לה די כח דיטעון בני נשא אבתרה, כי הגם שאינה גורמת לאדם מעשה בפועל, אלא רק מחשבה ורצון כמותה, אבל הקב"ה מעניש כאן על המחשבה כמו על מעשה, בסוה"כ למען תפוש את בית ישראל בלבם (יחזקאל י"ד) כנ"ל. ומ"ש ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא היינו הן מבחינת גילוי עריות והן מבחינת שפיכת דמים (כמ"ש להלן בזהר בראשית אות שני"ד), והיא אתמנת על ליליא באסכרה דרביי וכו', דהיא אתמנת לחייכא עם בני נשא, ע"ש.

קנח) ואלין תרין ממנן וכו': ואלו שני הממונים, פורחים ומשוטטים בכל העולם, וחוזרים למקומם. והם מעוררים את בני בניו של קין, ברוח של יצרים הרעים, לעשות תולדות.

שלו לבחי"ד זו הגנוזה בנשמת הבל. ובוה הרגו להבל, כי אחר שנתגלתה ה"ת נגלה עמה גם הצמצום שעליה, שאסורה לקבל מאור העליון, וע"כ נסתלק שמא דאלהים משניהם. אלא המ"י שהוא הג"ר נסתלק למעלה, ונבחן בזה שהרגו להבל. ואל"ה דקין, להיותו בחינת ז"ת, הוא נפל למקום הקליפות, שהוא ארקא כנ"ל. וכבר נתבאר שאע"פ שנפל לקליפות מ"מ נשאר בכלים מבחינת ניצוצין מועטין של החכמה, ומכ"ש הבנות שלו שלא נפגמו כל כך, היו בהן עוד יותר ניצוצין מהבינה.

ובזה תבין שנעמה זו שהיא מבנות קין היתה יפה מאד מכל בנות האדם, כי עיקר החטא היה בזכרים דקין ולא בנקבות, שהן קרקע עולם (סנהדרין ע"ד). ולפיכך אחר שהפיל הקב"ה לעזא ועזאל לעוה"ז שנברא בח', וראו את נעמה נתעורר בהם חשק גדול חדש, שלא היה מעולם, דהיינו החשק אחר אור החכמה, כי הם משורשם אין להם חשק אלא אחר חסדים בלבד כנ"ל, רק הראיה דנעמה הולידה בהם חשק חדש זה להמשיך חכמה. ומתוך שמבנינם עצמם אין להם כלל בחינת ה"ת המצומצמת, וגם בבנין נעמה לא היתה הח"ת מגולה להיותה נמשכת מאל"ה דקין, לכן טעו בה שהיא ראויה לקבלת חכמה ונדודו עמה. והיתה הטעות שלהם בבי' דברים. א) אע"פ שאין בהם בחינת ה"ת מבנינם עצמם, מ"מ המקום גורם, כיון שהם בעוה"ז כבר ה"ת שולטת עליהם, והיו אסורים להמשיך אור החכמה. ב) מה שחשבו שגם בבנין נעמה אין ה"ת, כי באמת היתה בה ה"ת בגניזו, ולפיכך יצאו מווגם זה כל השדין ורוחין מוזיקי העולם.

ובזה תבין מ"ש חז"ל, שהשדין חציים כמלאכי השרת וחציים כבני אדם (חגיגה ט"ז), כי מצד אביהם עזא ועזאל הם כמלאכים, ומצד אמם נעמה הם כבני אדם. אמנם לא יכלה להוליד אנשים, מחמת שלא היה בה זרע אנשים אלא ממלאכים, ומה שהם מוזיקים, הוא להיותם נולדים מונות דפרודא היותר גדול (דפו"י דף ט' ע"ב)

ואינן מתערין לאינן בני בני דקין ברוחא דיצרין בישין, למעבד תולדות. קנט) שמיא דשלטין תמן לאו כהני. ה ולא אולידת ארעא בחילא דלהון (p) זרועא ז וחצדא כהני, ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין. ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, (m) יאבדו מארעא עלאה דתבל, דלא ישלטון בה, ולא ישטטון בה, ולא יהון גרמין לבני נשא n לאסתאבא ט ממקרה ליליא. ועל דא יאבדו מארעא ומן תחות שמיא דאתעבידו (i) בשמא י דאל"ה, כמה דאתמר. קס) ועל דא האי קרא תרגום, דלא יחשבון מלאכי כ עלאי דעלייהו

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ל) ב"א תפא ויצא רכב בהשטות ח"א ד. רנד. (ד"י) ז"ח בראשית אות ריט. (m) לעיל אות קנא. (n) לעיל אות ז. ח ה"א ולא אולידת ארעא בחיליהון זרועא וכו'. ו ב"א זרעא. ז ב"א וחצדי. ח ב"א לאסתכלא מקרה לילה. (ד"ק). ט ממקרה דליליא, כצ"ל (אה"ל). י ב"א דאלהא. ונ"א דאלהי. כ ב"א עלאה.

דרך אמת (ק) זרע וקציר.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

כהני, שאין כח בארץ לקבל זרע להוציא תבואות וקציר כנהוג בארצנו ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין כי לא יצמח הזרע שמזריעין שם אלא רק בכמה שנים וזמנים. ומ"ש, ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו וכו': קאי על אותם ב' הממונים עפרירון וקסטימון, שהם אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, כלומר, שלא יכלו לתקן השמיא וארקא שיתהא ראוייה להוציא פירות. ע"כ אין להם רשות לשוטט ולהחטיא אנשים בארץ שלנו שהיא תבל. כי בהמצאם כאן, הם מחבלים גם את ארצנו להיות כמו שמים וארקא שלהם. וז"ש יאבדו מארעא עלאה דתבל, שיאבדו מהארץ שלנו הנקראת תבל, שלא ישלטו בה, ולא ישוטטו בה, ולא יגרמו לאנשים שיטמאו במקרה לילה. כי על ידי השוטטות שלהם בתבל שלנו גורמים למחטי בני נשא במקרה ליליא, שהוא הקללה הרובצת על ארקא מחמת שליטתם שם.

פירושו. ומשטטון בכל עלמא: היינו להזיק בני אדם, כי גרמין לבני נשא לאסתאבא במקרה לילה כמ"ש להלן.

וז"ש, ואהדרן לאתרייהו ואינן מתערין לאינן בני בני וכו' למעבד תולדות: כי אחר שמחטיאים בני העולם הזה, חוזרים למקום הקבוע שלהם שהוא ארקא, ומעוררים שם בני בניהם דקין למעבד תולדות בווהמתם כנ"ל, ומשמיענו כי מלבד שהם מחטיאין בני קיין בארקא, הם גם משוטטין בארץ שלנו שהיא תבל, והם מחטיאים גם יושבי הארץ הזאת.

קנט) שמיא דשלטין תמן וכו': השמים השולטים שם אינם כאלו השמים שלנו, ואין הארץ מולידה בכחם, זרע וקציר כאלו שלנו, ואין הזרעים חוזרים לצמוח, אלא בכמה שנים וזמנים. והם שנאמר עליהם, אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו מארעא, העליונה הנקראת תבל, שלא ישלטו בה, ולא ישוטטו בה, ולא יהיו גורמים לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל כן יאבדו מארעא ומן תחות שמיא שנעשו בהשם אל"ה, (ע"י לעיל אות י"ד) כמו שלמדנו.

פירושו. כי השמים שלנו מקבלים מז"א, שיש לו מוחין דהולדה, וע"כ הארץ שלנו המקבלת בנוקבא שלו, היא מקבלת זרע וקציר. אבל שמים דארקא אין להם מוחין דהולדה בסבת שליטת הקליפות אשר שם, וע"כ ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא (דסו"י דף ט' ע"ב)

ומתחת השמים שלנו שנעשו בשם אל"ה, כי השמים שלנו מקבלים מזו"ן המתקנים בשמא דאל"ה כמא דאתמר, דהיינו בסוד בראשית ברא אלהים, שמ"י אשתתף באל"ה, וע"כ הארץ שלנו מתוקנת ג"כ בקדושה עלאה. כי ברזא דא אתקיים עלמא. (כנ"ל אות ט"ו). וע"כ אין רשות לאלו ב' הממונים לשוטט כאן.

קס) ועל דא האי וכו': ועל כן מקרא זה תרגום, שלא יחשבון מלאכים העליונים שעליהם

ל אמרין, ולא מ יקטרגו נ לן. ועל דא רזא ס דאל"ה, כמה דאתמר, איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום.

מאמר כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

קסא) אמר ליה רבי אלעזר, האי קרא ע דכתיב ס מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה, מאי שבחא איהו. פ אמר ליה: אלעזר ברי, האי קרא ז בכמה דוכתי אתמר, אבל ודאי לאו איהו ק הכי, ר דכתיב ט כי בכל חכמי הגוים ו ובכל מלכותם, דהא אתא למפתח פומא דחייבין, ט דחשבין דקבי"ה לא ידע הרהורין ומחשבין דלהון, ובגין כך אית לאודעא שטותא דלהון. דזמנא חדא אתא

חלופי גרסאות

ל ג"א אמרינן. מ ג"א יקטרגון. נ ג"א לון. ס ג"א דאלהא. ע ג"א דאמר. פ ג"א א"ל. רבי אלעזר ברי, ונ"א א"ל רי אלעזר האי קרא וכו', ונ"א א"ל ברי אלעזר. ונ"א א"ל האי קרא וכו' ול"ג אלעזר ברי. נוסח אחר ובכל מלכותם וגו'. ש נוסח אחר דחשיבין.

מסורת הזהר

ס (ירמיה י) ויחי קסד שמות מו בא קכ משפטים לב לט ז"ל בראשית אות יד. ע (שם) בא קכ משפטים לד מ.

ז נוסח אחר בכמה גזוני. ק ג"א הכי לא גרסינן. ר נוסח אחר דחשיבין.

דרך אמת ר) בפרשת בא אל פרעה ל"ח ע"א.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

הסולם

מאמר

אלי פילוסוף אחד של אומות העולם. אמר לי, אתם אומרים שאלקיכם מושל בכל רום השמים, וכל הצבאות והמחנות אינם משיגים ואינם יודעים המקום שלו, הנה המקרא הוה, אינו מרבה כבודו כל כך. שכתוב, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, מהי ההשואה הוה לבני אדם שאין להם קיום.

פירוש. והוא ע"ד הכתוב, ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון, הנה אלה רשעים ושלו עולם השגו חיל (תהלים ע"ג). כמו שמביא לפנינו דברי הפילוסופא. האי פילוסופא היה אחד גדול מחכמי הגוים, ובא לפני ר"ש לבנות את חכמת ישראל ועבודתנו באמונה שלימה, שהיא בתמימות גדולה בגין דלית מחשבה תפיסא ביה כלל. וחכם זה היה מהפילוסופים האומרים שעיקר עבודת ה' היא להשיג אותו, כי לדעתם הם משיגים אותו, ובא להתלוצץ עלינו. וז"ש, דאלהבון שליט בכל רומי שמיא, כלומר, שהוא מרומם מכל שכל אנושי, והוא שליט ברוממותו זה, וצוה לכם לעבוד לפניו באמונה ותמימות, ולא להרהר בו כלל. משום דפלהון חיילין ומשריין לא אדבקן, שלא לבד ששכל אנושי אינו משיגו אלא אפילו החיילות והמלאכים העליונים לא ישיגוהו כלל ולא ידעי אתר דייליה, שאפילו מקומו אינם משיגים, דהיינו כמו"ש, שאומרים

שעליהם אומרים זה, ולא יהיו עוינים לנו. ועל כן סוד המלה אלה, הוא כמו שאמרנו, שהיא מלה קדושה שאינה מחולפת בתרגום. פירוש. כי כל המקרא כתוב בלשון תרגום לבד מהמלה אל"ה, דאומר יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אל"ה. ואמר הטעם כי מלה דא אין לה תרגום. והוא כי חיבור אל"ה במ"י ממשיך מוחין עלאין דחכמה כנ"ל, ואם ח"ו פוגמין באתון דאל"ה כמו קין, הרי אלו נופלין בקליפות, ואפילו קדושת התרגום לא נשארת בהם. באופן שלא תצויר בהם בחינת תרגום, שהיא בחינת ו"ק קדושה. (ע"י לעיל אות קנ"ב).

מאמר כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

קסא) אמר ליה רבי אלעזר וכו': א"ל ר"א, מקרא הוה שכתוב, מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה. איזה שבח הוא זה. אמר לו ר"ש: אלעזר בני, מקרא זה נאמר בכמה מקומות, אבל ודאי אין הוא כך כמשמעותו הפשוטה, שכתוב, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, שזה בא לתת פתחון פה לרשעים, לאותם, שחושבים שהקבי"ה אינו יודע את הרהורים והמחשבות שלהם, ובשביל זה יש להודיע השטות שלהם. כי פעם אחת בא (דפ"י דף ט' ע"ב)

פילוסופא חדא ת דאומות העולם לגבאי. אמר לי, אתון אמרון דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, א כולהון ב חיילין ומשריין ג לא אדבקן ולא ידעי אתר דיליה. האי קרא לא אסגי יקריה כל כך, דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. ד מאי שקולא דא לבני נשא די לית * לון קיומא.

קסב) ותו, דאתון אמרין, (ג) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. (ד) בישראל לא קם, אבל ה באומות העולם קם. אוף הכי, אנא אימא, ו בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל ז אית. אי הכי, אלהא דאית בחכמי ישראל ח כוותיה לאו איהו ט עלאה שליטא. (ו) אסתכל בקרא, ותשכח . דדייקנא כדקא יאות. (קסג) אמינא ליה, ודאי שפיר קא אמרת. מאן (ק) מחיה מתים, אלא (ר) קב"ה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת נ"א דעכו"ם. א נ"א וכולהו (אה"ל). ב נ"א חילין. ג נ"א אתדבקאן ולא ידעין וכו'. ד נ"א מאי ל"ג. ה נ"א בעכו"ם. ו נ"א בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוהו (ד"ק). ז נ"א אין (ד"מ) ונ"א יש. ח נ"א כחתייה ל"ג (ד"ק). ט נ"א אלהא (ד"מ). י נ"א דיוקנא (ד"ק) ונ"א דדייקנא (ד"ו).

(דברים לד) וישלח קה שמות צב תרומה תקצא בלק קסב האוינו ג (ז) שמות שצב בלק קסב. (ק) ב"א תפב נח רח וירא קלו רמט רסב שצ שצו תא תו תיג תכא חיי שרה צט קנב קעג רג רח רע תולדות לט מט סה קו וישלח רי ריב וישב נא ס קכב ויחי תסה וארא קכו בשלח רטו רצ יתרו נג משפטים קיד ריג רעא תרומה תסג ויקהל צד תצד פקודי תתקלט אמור נא אנרא רבא קפו שלח לך קלו ריד רכו סנחס קסא ואתחנן קצח כי תצא סא אנרא זוטא קיו ת"ז ת"מ ד' סא. (ר) וירא קלט תיג.

דרך אמת (ט) עיין בפסוק ותמצא.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

הסולם

מאמר

יאות. והוא, בי הבין שיתרצו לו קושיתו בנקל, שהפירוש הוא כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם אין מי שישגיג אותך. כי מאין כמוך הוא על דרך אלמלא ידעתיו הייתי, ולפי שחכמי הגוים מתפארים שמשגיגים אותו הם נבחנים משום זה כמוהו, ולכן אומר הכתוב ששקר דברו ואינם כמוהו, כי אינם משיגים אותו אלא הם מטעים את עצמם. ולפיכך החכים קושיתו לשאול, שלפי"ז משמע, שרק בחכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל אית כמוהו, דהיינו שמשגיגים אותו, א"כ אלהא דאית בבני ישראל כוותיה לאו איהו עלאה שליטא. אלהים שיש בבני ישראל כמוהו אינו אלהים שליט ומרומם. כלומר, שלפי"ז איך אתם אומרים שאלהי ישראל לית מחשבה תפיסא ביה כלל ושלית על עבדיו בכח האמונה ברוממותו ית' כנ"ל בתחילת דברו שאמר אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, והרי הכתוב אומר שבחכמי ישראל אית כמוהו, שהפירוש הוא, שיש חכמי ישראל שמשגיגין אותו. הרי שהכתוב סותר אתכם.

שאומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו, משום שאינם יודעים היכן מקומו. וע"ז בא להקשות כדלהלן, האי קרא לא אסגי יקריה כל כך פסוק זה אינו מרבה כבודו כל כך. דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, אם הנבואה באה לשבח אלהי ישראל, שהוא יותר חשוב מהאלהים שמשגיגים חכמי הגוים ע"פ כחם האנושי עצמם וחכמתם לא אסגי יקריה כל כך, הרי שבח זה אינו מרבה לו כבוד כל כך, כי מאי שקולא דא לבני נשא די לית לון קיומא, איזה משקל והשואה היא מהבורא ית' לבני תמותה, ונמצא כאן זלוזל גדול לאלהיכם, להעריכו בערך חכמי הגוים בני התמותה.

קסב) ותו דאתון אמרין וכו': ועוד. שאתם אומרים על הכתוב, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם. אף אני אומר כך: בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל יש כמוהו. יא"כ, אלקים שיש כמוהו בחכמי ישראל, אין הוא אלקים עליון שליט. הסתכל במקרא ותמצא שדייקתי כראוי.

קסג) אמינא ליה ודאי וכו': אמרתי לו, ודאי יפה אמרת, שיש בישראל כמוהו, כי מי מחיה

פירוש, כאן דיבר בלשון חכמה. כמ"ש אסתכל בקרא ותשכח דדייקנא כדקא (דמו"י דף ט' ע"ב * דף י' ע"א)

בלחודוי, אתא אליהו ואלישע, (ט) ואחיו (כ) מתייא. מאן (ח) מוריד גשמים אלא קב"ה בלחודוי, אתא אליהו, ומנע לון ונחית לון בצלותיה. מאן עבד שמיא וארעא, אלא קב"ה בלחודוי, אתא אברהם, ואתקיימו בקיומוהי בגיניה.

קסד) מאן (ח) מנהיג שמשא אלא קב"ה, אתא יהושע, ושכיך ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך, (ז) דכתיב (ח) וידום השמש וירח עמד. קב"ה גוזר גזר דין, אוף הכי משה (ט) גזיר גזר דין, ואתקיימו. ותו, (י) דקב"ה גוזר (ז) גזרין, וצדיקיא דישראל מבטלין לון, דכתיב (י) צדיק מושל יראת אלהים. ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש, (יא) לאתדמא ליה בכלא. אזל הואו פילוסופא ואתגייר בכפר שחלים, וקרונ ליה, (יב) יוסי קטינאה. ואוליף אורייתא סגיא, ואיהו בין חכמינ זוכאין דההוא אתר.

קסה) השתא אית לאסתכלא בקרא, (יג) והא כתיב (יד) כל הגוים כאין נגדו. מאי רבויא הכא. אלא מי לא יראך מלך הגוים, (טו) וכי מלך הגוים איהו ולאו

חלופי גרסאות

כ ג"א מתייא. ח ג"א אנהיג. ז ג"א וכתוב. ט ג"א גזור. ע גזרין. פ ג"א לאומאה, ונ"א לארמא, ונ"א לארמאה. צ ג"א יוסף. ק ג"א דהא.

מסורת הזהר

(ט) וירא שצח תו תולדות לט. (ח) וירא קלט תיג. (א) (יהושע י) ויקהל עה. (ב) ב"ב קמ שמות רנב ויקרא רמ. (ג) (ש"ב כג) שמות רנב ויקהל קכ פנחס תקנה תרעד ת"ז ת"ס ד' צג: (ד) (ישעיה מ) בא קג משפטים לד. (ה) משפטים לג.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

הסולם

מאמר

מנהיג השמש, הלא רק הקב"ה, בא יהושע והשתיק אותו וצוהו שיעמוד על עמדו, ונשתתק. שכתוב, וידום השמש וירח עמד. הקב"ה גוזר דין, אוף משה כך, גזר דין ונתקיים. ועוד, שהקב"ה גוזר גזרות וצדיקי ישראל מבטלים אותם, שכתוב, צדיק מושל יראת אלקים. ועוד, שהקב"ה צוה אותם ללכת בדרכיו ממש להדמות לו בכל. הלך אותו הפילוסוף ונתגייר בכפר שחליים. וקראוהו, יוסי הקטן, ולמד הרבה תורה, והוא בין החכמים והצדיקים שבאותו המקום.

פירוש. שמא תאמר סוף סוף הם ממעטים כח אמונתם התמימה משום זה, בהיותם זוכים להיות כמוהו ממש, אמנם המה עושים זאת משום שצוה אותם לעשות כן ולהשיגו מכח מעשיו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש שה"ס הכתוב והלכת בדרכיו (דברים כ"א). ומצוות המלך המה עושים, כדי לאתדמא ליה בכלא, והנה הפלוסוף נתפעל מאמת זו עד שהלך ונתגייר וקבל עליו עול תורה ומצוות.

קסה) השתא אית לאסתכלא וכו': עתה יש להסתכל במקרא. והרי כתוב, כל הגוים כאין נגדו, איזה יתרון יש כאן, ומשיב, אלא,

מי

מחיה מתים, הלא הקב"ה לבדו, באו אליהו ואלישע והחיו מתים, מי מוריד גשמים, הלא הקב"ה לבדו, בא אליהו ומנע אותם והוריד אותם בתפלות. מי עשה שמים וארץ, הלא הקב"ה לבדו, בא אברהם, ונתקיימו שמים וארץ בקיומם, בשבילו.

פירוש. ר"ש תירץ לו, כי זהו ודאי אמת כמו שאמרת, שבישראל אית כמוהו, ודאי שפיר קא אמרת, ועם זה אינו סותר כלל את אמונתנו התמימה דלית מחשבה תפיסא בו כלל וכלל, ואיהו שליף בכל רומי שמיא, דהיינו שגם המלאכים העליונים אינם משיגים אותו ולא ידעו אתר דיליה, אמנם כלפי זה נתן לנו תורה ומצוות עע"י העסק בתורה ומצוות לשמה, זוכים ישראל להדבק בו ממש, ושכינתו יתברך מתלבשת בהם עד שהם עושים אותם המעשים שהבורא ית' עושה, שהם מחיים מתים ומורידים גשמים, ומקיימים שמים וארץ, וכו' ומבחינה זו הרי הם כמוהו ממש, שה"ס ממעשיך הכרנוך, אבל כל זה משיגים רק מבחינת אמונה שלמה ותמימה שאינם מעלים הרהור כלל וכלל כדי להשיג אותו בחכמתם. בדרך חכמי הגוים.

קסד) מאן מנהיג שמשא וכו': מי

(דפו"י דף י' ע"א)

מלך ישראל. ^ד אלא בכל אתר, קב"ה ^ט בעא לאשתבחא בישראל, ולא אתקרי
אלא על ישראל בלחודוי, דכתיב ^ו אלהי ישראל, ^ז אלהי העברים. וכתיב ^ח כה
אמר יי' מלך ישראל, ^ט מלך ישראל ודאי. אמרו ^י אומות העולם, ^{יא} פטרון אחרון
אית לן בשמיא, דהא מלכיכון לא שליט אלא עלייכו בלחודיכון, ועלנא לא שליט.
קסו) אתא קרא ואמר, מי לא יראך מלך הגוים, ^{יב} מלכא עלאה, ^{יג} לרדאה
לון ולאקאה לון ולמעבד בהון רעותיה. כי לך יאתה, ^{יד} לדחלא מנך לעילא

מסורת הזהר

(1) משפטים תקעו. (2) שמות (ה) יתרו יג יח. (3) ישעיה
(4) ויחי טו שמות רפב.

חלופי גרסאות

ד נ"א אבל בכל אתר דקב"ה בעא. ש נ"א בעא ל"ג.
ת ומלך. א נ"א עכו"ם. ב פטרא (אה"ל). ג נ"א מן תיבת
"מלכא עלאה" עד "כי בכל חכמי הגוים" ל"ג. ד לרדאה
ולאקאה לון כצ"ל (אה"ל). ה נ"א דחלא ונ"א לדחלא.

מאמר

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמון

חכמי הגוים, הם הממונים והשרים שלמעלה,
שחכמת הגוים מהם הוא. בכל מלכותם, היינו
מלכות השולטת עליהם כאמור. וזהו פשוטו
של המקרא.

ביאור הדברים, כי המקרא הזה מבאר
איך הכלה מזדמנת בימי הגלות למיעל לחופה
בגמר התיקון. והוא כי כל כחם של הגוים
לכבוש אותנו בגלות תחת שליטתם, הוא ע"י
החכמה והמלכות שלהם, שהם הממונים העלאין
שבשמים דקליפות, המשפיעים להם חכמה
ושררה, שע"י חכמתם מביאים אותנו לידי
הרהורים רעים, לרצות להבינו ית' מכל
הבחינות: אותו ודרכיו ומחשבותיו בלי שום
יראה ושום התחשבות ברוממות מלכותו ית',
שע"י הרהורים רעים אלה, אנו מתרוקנים מכל
שפע קדושה והשפע עובר למלכות שלהם,
בסוד לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של
ירושלים, שבוז משיגים כח לרדות בנו
ולהלקות אותנו, ולהכריחנו לעשות רצונם.
שז"ס ד' המלכויות המשעבדות אותנו בד'
גלויות, המרומזות בד' בחינות חו"ב תוי"מ
שלהם, המרומזות בצלם של נבוכדנצר, ראשה
די דהב טב, חדוהי ודרעוהי די כסף,
מעוהי וירכתה די נחש, שקוהי די פרזל,
רגלוהי מנהון די פרזל, ומנהון די חסף,
(דניאל ב'). ובעת שליטת הצלם הזה הם
מתלוצצים עלינו, שיש להם פטרון אחרון
בשמיא וכו'. אמנם כל זה הי"ס ואלהים עשה
שיראו מלפניו (קהלת ד'). כי השכינה נקראת
יראת שמים, זה רומז שאין לנו שום
מציאות להדבק בו ית' לנצחיות זולת ע"י
יראה גדולה מרוממותו ית', לקבל עלינו עול
תורה

מי לא ייראך מלך הגוים, וכי מלך הגוים הוא
ולא מלך ישראל. אלא בכל מקום רוצה הקב"ה
להשתבח בישראל, ואינו נקרא אלא על ישראל
לבד, שכתוב, אלקי ישראל. אלקי העברים.
וכתוב, כה אמר ה' מלך ישראל. מלך ישראל
ודאי. אמרו אומות העולם מגין אחר יש לנו
בשמים. כי מלככם אינו שולט אלא עליכם
לבד, ועלינו אינו שולט.

פירוש. השתא, היינו בהאי ליליא דכלה
אזדמנת למיעל לחופה, דהוה ביה ר"ש, ובעי
לקשט עתה קשוטא לכלה כנ"ל, יש להסתכל
מחדש בהאי קרא. דמי לא ייראך מלך הגוים,
ולפרשהו בדרך קישוטא דכלה. וחזור על
תחילת הכתוב, שנאמר מי לא ייראך מלך
הגוים מאי רבויהא הפא איזה רבותא יש כאן.
והא כתיב כל הגוים כאין נגדו ומה
משמיענו כאן. וז"ש פטרון אחרון אית לן
בשמיא: כי האומות מונין את ישראל לומר,
שיש להם מגין ומנהיג טוב בשמים הנותן להם
חכמה ושררה. ומלך ישראל אינו שולט עליהם.

קסו) אתא קרא ואמר וכו': בא הכתוב
ואמר, מי לא ייראך מלך הגוים. היינו מלך
עליון עליהם, לרדות בהם, ולהכות בהם,
ולעשות בהם כרצונו. כי לך יאתה, לירא
ממד למעלה ולמטה. כי בכל חכמי הגוים,
אלו הם השליטים והשרים שלמעלה, הממונים
עליהם. ובכל מלכותם, היינו באותה מלכות
שלמעלה. כי ארבע מלכויות שליטות יש למעלה,
ושולטים ברצונו של הקב"ה, על כל שאר
העמים. ועם כל זה אין בהם מי שיעשה
אפילו דבר קטן, אלא כמו שצוה אותם. שכתוב,
וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא.

(דפו"י דף י' ע"א)

הקדמת ספר הזוהר

קסא

ותתא. כי בכל חכמי הגוים, ו אלין, שליטין רברבין די ממנן עלייהו. ובכל מלכותם, בההוא מלכו דלעילא, דהא ארבע מלכוון שליטין אית לעילא, ושלטין ברעותיה על כל שאר עמין. ועם כל דא, לית בהו דיעבד, אפילו מלה זעירא, אלא כמה דפקיד לון, דכתיב (ט) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ט) (דניאל ד) מקץ מא שמות מט פנחס רכו תחסו. ו אלין אינון שליטין רברבין כצ"ל (אה"ל). ז גיא ושליטין, ח גיא כההוא. ט גיא ושליטין. י גיא ועל. כ אפילו מלה חזא זעירא כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

מה שנדמה מקודם לכן שהם רודים בנו, נגלה עתה ההפך, שהם היו רק משמשים ועבדים שלנו. בכדי להביאנו לאמונה שלמה. ומה שנדמה מקודם שהם מלקים אותנו, נגלה עתה ההיפך כי לקו בעצמם, כי עייז מהרו אותנו לבוא לידי השלמות, ומהרו לעצמם את סופם המר בני"ל. ובמקום שנדמה שהם מרדו בו ית' ועושים חפצם ורצונם לדכא אותנו למילוי תאותם הרעה ואין דין ואין דיין ח"ו, נגלה עתה כי עשו רק רצונו ית'. להביאנו אל השלמות. ובוז נתברר כי מלך הגוים אתה מתחילה ועד סוף, שהרי משלת עליהם והכרחת אותם לעשות רצונך תמיד כמלך על עבדיו. ועתה נגלית יראת רוממותך בכל הגוים, וזה שאומר, מי לא יראך מלך הגוים.

בכל חכמי הגוים שכתוב, הכוונה היא, על השליטים והשרים הממונים עליהם. והם הממונים עפ"י ריון וקפטימון שבאקרא, וכן עזא ועזאל וכו' שמהם שואבים חכמי הגוים את חכמתם ומציקים להם לישראל.

ובכל מלכותם וכו' ארבע מלכוון שליטין אית לעילא ושלטין ברעותיה על כל שאר עמין: ד' מלכויות אלו מרומזות בצלם דחזי נבוכדנצר א' ראשה די דהב טב ב' חדוהי ודרעוהי די כסף, ג' מעוהי וירכתה די נחש, ד' שקוהי די פרזל, רגלוהי מנהון די פרזל ומנהון די חסף. וד' הללו הן חוב' תו"מ דקליפות, והן שולטות על כל ע' האומות שבעולם.

ועם כל זה, אין בהם מי שיעשה אפילו דבר קטן מעצמם, אלא רק כמו שצוית להם. והיינו כמ"ש לעיל באורך, כי לעת קץ יתגלה, שכל הרידוים והמכות שבכחם הרחיקו את ישראל מאביהם שבשמים, לא היו בזה אלא משמשים נאמנים לקרבם לאביהם שבשמים.

באופן

תורה ומצוות באמונה שלמה וטהורה, מבלי להרהר ח"ו אחר מדותיו ית', בכל פנים שבעולם שלא יסתר ממנו, כי אז אנו נדבקים בו ית' לנצחיות בקשר בל ימוט, ואז גם ה' יתן הטיב בכל אשר חשב להנות אותנו במחשבת הבריאה, ואנו זוכים לגאולה השלימה ולגמר התיקון. אבל מטרים זה כל המשתכר הוא משתכר אל צרור נקוב (חגי א' ו') כי הס"א יש לו תמיד כח לעשוק השפע שאנו מקבלים בכח ההרהורים הרעים שמביא בנו, בסוד לא נתמלאה צור אלא מתרבנה של ירושלים. אמנם גם עונשים אלו אינם לרעתנו, אלא להכשיר אותנו ליראתו ית', ע"י ריבוי הנסיגות שהגלות מביאה עלינו, עד שאנו זוכים לקבל אמונתו בשלמות וביראת הרוממות, ואז נאמר, זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו (תהלים צ"ח), כי לעת הקץ יזכור ה' לנו כל חסדיו עם שלמות אמונתו בבת אחת. כי אחר שקבלנו כח לקבל אמונתו בשלמות, תבנה ירושלים מחורבנה של צור, כי כל החסדים והשפע שהמלכויות דס"א גזלו מאתנו בימי הגלות בני"ל, ישונו לנו, אחר שלימות אמונתנו, בכל מילואן, אף משהו לא יחסר. ואז, ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, כי יראו כל האומות שגם עד עתה היו רק שומרי חנם על השפע שלנו, בכדי להחזירם לנו בעת הרצויה, ונמצא ששלט אדם באדם, הוא לרע לו, (קהלת ח' ט') כי קושי השעבוד ששלטו בנו בעת ששלט אדם בליעל באדם דקדושה, לא היה אלא להרע לאדם בליעל, כי מחמת זה מהרנו לבא לאמונתו ית', ולגבות ממנו כל הגזל שעשק מאתנו. ועל העת ההיא אמר הנביא, מי לא יראך מלך הגוים, כי עתה אחר שנתגלה כי מלך הגוים אתה לרדאח לון ולא לקאח לון ולמעבד בהון רעותיה, לרדותם ולהלקותם ולעשות בהם כרצונו, כי (דפו"י דף י' ע"א)

ארעא. חכמי הגוים, אינון י ממנן ורברבן דלעילא, ז דחכמתא מ דלהון נ מנייהו הוה. ס בכל מלכותם, מלכותא דשליט, כמה דאתמר. ודא ע הוא קרא פ כפשטיה. (קסז) אבל בכל חכמי הגוים, ובכל מלכותם. ז האי אשכחנא בספרי קדמאי, דאינון ס משריין וחיילין, אע"ג ק דאתפקדן על מלין דעלמא, ר ופקיד לכל ס חד למעבד עבידתא, ת מאן הוא דייעביד שום חד מנייהו כמוך, בגין דאנת רשים בעילויא, א ואת רשים ב בעובדך ג מכלהו. ודא הוא מאין כמוך יי, ד מאן הוא סתימאה קדישא דייעביד ולהוי כמוך, עילא ותתא, ויהא דמי לך ה בכל ו עובדא דמלכא קדישא, שמים וארץ. אבל אינון ס תהו וחמודיהם בל יועילו. בקב"ה כתיב, ט בראשית ברא אלהים וגו', במלכותם כתיב ט והארץ היתה תהו ובהו. (קסח) ט א"ר שמעון לחברייא בני הלולא דא, כל חד מנכון ז יקשט ט קשוטא חד לכלה. אמר לר' אלעזר בריה. אלעזר: ה ב נבזבזא חד לכלה

חלופי גרסאות

ל נ"א דחכמתא דילהון לאו מסומייהו הוה (אה"ל).
 ח נ"א די להון. נ נ"א מפמימי. ס נ"א ובכל. ע נ"א
 הוה ל"ג. פ נ"א בפשטיה. צ נ"א הכא. ק נ"א דאתסקדו.
 ר ופקיד לכל חד וחד למעבד עבידתא מאן הוה סתימא
 קדישא ולא כרעותיה דייעביד שום חד וכו' כצ"ל
 (אה"ל). ש נ"א עד. ת נ"א מאין. ונ"א מאן הוא סתימא
 קדישא אתעביד כרעותיה. א נ"א ותרשים בעובדך.
 ב נ"א בעובדך ובמלולך. ג נ"א מכלהו ל"ג. ד נ"א מאן
 הוא סתימא. ה נ"א בכלא. ו נ"א כעובדא. ז נ"א יקשוט.
 עא. ת"ל ד' עג: תל"ז ד' עת. תנ"ד ד' פו. ת"ס ד' צג. תס"ג ד' צה. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית את שיד
 ד נה. תק"ח ד' קו ט"ב קי ט"ג קיט ט"א. ט לעיל את קכה.

מסורת הזהר

י לך תמה שמות פו שייב בשלח קיב ויקהל קכח פקודי
 רכא ויקרא קה בלק יד בהשמטות ח"ג ד' שה: (ד"י).
 כ וירא צט שמו תסה ויחי תשטז שמות קנו וארא
 קצו בשלח צח קי קמו ויקהל קלב קלח פקודי דכ
 תנט תסו ויקרא קלו אמור שכג שכו. (ישעיה מד).
 ח לעיל את טו. ט (בראשית א) להלן קצה ב"א יו
 ריד ולא שיה ב"ב לה לח בהשמטות ח"א ד' רנב:
 רסב: רסג. ד"י בא נ ספרא דגניעותא ז שלח קנג
 בח"ג צ"ר פנחס שצו בהשמטות ח"ג ד' שה: (ד"י)
 ת"ז בהקדמה ד' ו. יא. יב. טו. ת"ו ד' כג. תכ"ו ד'
 עא. ת"ל ד' עג: תל"ז ד' עת. תנ"ד ד' פו. ת"ס ד' צג. תס"ג ד' צה. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית את שיד
 ד נה. תק"ח ד' קו ט"ב קי ט"ג קיט ט"א. ט לעיל את קכה.

דרך אמת ת) שיד לליל התקדש חג השבועות.

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך
 הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים (ישעיה י"א).
 (קסז) אבל בכל חכמי הגוים: אבל בכל
 חכמי הגוים ובכל מלכותם, מצאתי זה בספרי
 הראשונים. אשר הם, המחנות והצבאות
 שלמעלה, ואע"פ שהפקדו על עניני העולם,
 וצוה לכל אחד לעשות עבודתו, מי הוא שיעשה,
 אף אחד מהם, כמוך. משום שאתה רשום
 בערכך, ואתה רשום במעשיך מכולם. וזה הוא
 מאין כמוך ה'. מי הוא הסתום הקדוש למעלה
 ולמטה שיעשה ויהיה כמוך, ויהיה דומה לך,
 בכל מעשה המלך הקדוש שבשמים ובארץ.
 אבל הם תהו וחמודיהם בל יועילו. בהקב"ה
 כתוב, בראשית ברא אלקים וגו'. במלכותם
 כתוב, והארץ היתה תהו ובהו.
 (קסח) א"ר שמעון וכו': א"ר שמעון
 לחבריים. בני החתונה הזאת, כל אחד מכם
 יקשט קשוט אחד לכלה. אמר לר' אלעזר בנו,
 אלעזר

מאמר

באופן שלא עשו משהו אלא כמו שפקדת
 עליהם לעשות עש"ה. והיינו כמ"ש וכמזכירה
 עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא. דהיינו
 כדי להביאנו לאמונה שלמה לזכות לקבל כל
 חסדיו בסו"ה וזכר חסדו ואמונתו לבית ישראל
 ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, ואז
 נשבר הצלם, כמ"ש חוזה הוית עד די אתגזרת
 אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי
 די פרזלא וחספא וכו' ונשא המון רוחא וכל
 אתר לא השתכח להון, ואבנא די מחת לצלמא
 הות לטור רב ומלאת כל ארעא (דניאל ב').
 כי האמונה הקדושה נקראת אבן דלא
 בידין, ואחר שזכר חסדו ואמונתו, הנה אז
 נגזרה האי אבן דלא בידין, ומחת לצלמא על
 רגלוהי, וכו' ונעשה כעור מן עדרי קיט ונשאם
 הרוח ואינם, ולא נודע מקומם אים, וראו כל
 אפסי ארץ את ישועת אלהינו, והאי אבנא
 נעשתה לטור רב ומלאת כל ארעא, ומלאה
 (דפו"י דף י' ע"א)

ח דהא למחר ט אסתכל, כד יעול לחופה באינון שירין . ושבחין, דיהבו כ לה בני היכלא לקיימא קמיה.

מאמר מי זאת

קסט) פתח רבי אלעזר ואמר (ט) מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, כללא דתריין קדושין, דתריין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. עולה, ממש למהוי קדש ז קדשין, (ט) דהא קדש קדושין מ"י, (ח) ואתחברא (ז) בזא"ת, נ בגין למהוי קדש ז קדשין, דהא קדש קדושין (ט) מ"י, (ח) ואתחברא (ז) בזא"ת, נ בגין כלה ולמיעל לחופה.

קע) תו, מן המדבר ע איהי עולה, כד"א (ק) ומדברך נאווה. בההוא מדבר

חלופי גרסאות

ח ז"א דהא למחר כד יעול (אה"ל). ט ז"א אסתכל בה כד יעול וכו'. י ז"א ותושבחין. כ ז"א לה ל"ג, וז"א להון. ל נוסח אחר קדושין. מ ז"א ואתחברא, וז"א ואתחברת. נ בגין למהוי זאת עולה דאיהי וכו' (אה"ל). ט ז"א קדושין. ע ז"א איהו.

מסורת הזוהר

(ט) (שיר ח) חיי שרה קנ וישלח רכג יתרו שסג משפטם תכנ פנחס תלח ת"ז תס"ט ד' קח. בהשמטות ת"ו ד' קמה: (ט) לעיל אות ז. צ) בא קה קיב מצורע טו נשא קמג. (ק) (שה"ש ד) ת"ז ת"ו בהשמטות דף קמה:

מי זאת

הסולם

מאמר

של המלכות והמסך המעלה או"ח ומקשר כל הספירות כאחת, שהיא תסתיים או בבחינת ל' בשוה עם הבינה לנצחיות, שזהו נק' קשורא חדא. וחבורא חדא היינו כי קומת האור של המלכות תהיה מחוברת בקומת הבינה כאחת ממש. כי אז עולה ממש למהוי קדש קדושין, שהמלכות עצמה עולה להיות קדש קדושין ממש כמו הבינה, ואומרו עולה ממש, היינו כמו קרבן עולה, שהוא קדשי קדשים. בי מ"י שה"ס או"א הוא קדשי קדשים, והוא נתחבר בזאת שהיא המלכות, כדי שתהיה המלכות בבחינת עולה שהיא קדשי קדשים. כי אז נעשה חיבור המ"י בזאת כדי לעשות הזאת עצמה לקדש קדושין. וכיון שכן, הרי אי אפשר עוד שיהיה איזה מיצוט במלכות, אחר שקדושתה עצמה היא קדש קדושין כמו הבינה, וע"כ בלע המות לנצח.

ומ"ש דהא מן המדבר ירתא למחוי כלה ולמיעל לחופה: מדבר היינו מקום נחש שרף ועקרב וכו' וכבר נתבאר לעיל (אות קכ"ד). אשר בחינת התמכין דאורייתא הם נבחנים בעיקר לעושי התורה עש"ה, ונמצא שהווג הגדול הזה דגמר התיקון נעשה מן המדבר דוקא.

קע) תו. מן המדבר וגו': עוד. מן המדבר היא עולה, כמ"ש ומדברך נאווה. דהיינו במדבר ההוא של לחש השפתים, היא עולה. כי מדבר, פירושו דבור. ולמדנו. מהו שכתוב, האלקים האדירים האלה אלהם האלקים המכים

אלעזר, תן מתנה אחת לכלה, כי למחר יסתכל, ז"א, כשיכנס לחופה, באלו שירים ושבתות שנתנו לה בני היכל, שתעמוד לפניו.

מאמר מי זאת

קסט) פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר"א ואמר, מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, הוא כלל של שתי קדושות, של שני עולמות, שהם בינה ומלכות, בחבור אחד וקשר אחד. עולה, שעולה ממש להיות קדש קדשים, כי מי, שהיא בינה, היא קדש קדשים, ונתחברה בזאת, שהיא מלכות, בשביל שהמלכות תהיה עולה, שהוא קדש קדשים. מן המדבר, היינו כי מן המדבר ירשה זאת, להיות כלה ולהכנס לחופה.

פירוש. הכתוב מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה (שיר השירים ח' ה') המדובר הוא בגמר התיקון בשעתא דכלה עאלת לחופה, כמ"ש להלן. ומפרש מי זאת על הבינה שנקראת מי, ועל המלכות שנקראת זאת, ואומר שאז יהיה מי זאת בכללא חדא. כללא דתריין קדושין, כי מטרם גמר התיקון נקראת רק הבינה קדש, והמלכות העולה אל הבינה מקודשת רק בקדושת הבינה, אבל אז תהיה גם המלכות עצמה קדושה כמו הבינה, ותהיה מי זאת עולה כללא דתריין קדושין. משום דתריין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. קשורא היינו הצרורא דחיי, שהוא הסיום (דפ"י דף י' ע"א)

(ד) דלחישו בשפון, אייהי עולה. ותנינן. מאי דכתיב (ו) האלהים האדירים האלה, אלה הם האלהים המכים את מצרים, בכל מכה במדבר וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה, והא בישובא הוה, אלא במדבר, (ח) בדבורא, כד"א (ז) ומדברך נאווה וכתיב (א) ממדבר הרים, אף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי, (ב) בהיא (ג) מלה (ד) דפומא אייהי סלקא, ועאלת בין גדפי דאמא, ולבתר בדבורא, נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג נ"א בההוא. ז נ"א דפימא.

(ד) ב"א ריא ב"ב רלט ויגש עז ק תרומה קלג ויקהל קלט שמיני סה ע בהעלותך כפר פנחס שלח תשם ר"ז ת"י ד' כח. תל"ח ד' עח : תס"ט ד' קה. ר"ק"ח ד' צו : קד : קי : ש (ש"א ד). (ח) ב"ב רמ תולדות קפר ויחי תשסו חקת סא פנחס רלד שיג שכה. (א) (שה"ש ד). (ב) (תהלים עה). (ג) ויחי קכ במדבר סט לעיל סב סח.

מאמר

הסולם

מי זאת

ווי"ש מן המדבר אייהי עולה, כד"א ומדברך נאווה, כי הכלה אודמנת עתה לזווג הגדול למיעל לחופה ע"י עלית מ"ן של הצדיקים, בסוד מדברך נאווה, שהמשיכו בדיבור, שהיא המלכות, את הקול מאמא, ועי"ז נעשית מדברה של המלכות נאווה ויפה כבינה. כי כל אלו הזווגים שנעשו מקודם בזה אחר זה, נתקבצו עתה לזווג הגדול לעאלא לה לחופה, ונמצא בההוא מדבר דלחישו בשפון אייהי עולה שעל ידי המ"ן שהעלו מקודם לכן בלחישו בשפון דהיינו, בדיבור בלי קול, כי הקול שלה היה עדיין בבחינת טו"ר כנ"ל, והמשיכו בה הקול דאמא, הנה מכל אלו המע"ט נעשה עתה הזווג הגדול לעאלא לה גו חופה, כי עתה נעשה גם קולה עצמה טוב בלי רע כלל, ונעשית קדש קדשין כמו אמא.

המכים את מצרים בכל מכה במדבר וכי כל מה שעשה להם הקב"ה היה במדבר, הלא בישוב היה. אלא במדבר, פירוש, בדבור. כש"א ומדברך נאווה, וכתוב ממדבר הרים. אף עולה מן המדבר כה, מן המדבר ודאי, דהיינו באותו הדבר של הפה, היא, המלכות, עולה, ונכנסת בין כנפים של האם, שהיא בינה. ולאחר כך, ע"י דבור היא המלכות יורדת ושורה על ראשי העם הקדוש.

ביאור הדברים, כי מטרם גמר התיקון, בעוד שהמלכות נקראת אילנא רטוב ורע, הנה כל תיקונה נעשה ע"י המ"ן, שהצדיקים מעלים על ידיהן את המלכות לבינה, וע"י עליה זו נעשית המלכות לשעתה קדושה כבינה, ומ"ן אלו ה"ס תפלה בלחש, כי המלכות ה"ס דבור, ואי אפשר שתהיה בבחינת דיבור טוב בלי רע כלל, רק בעת שהקול שבדיבור הוא מבחינת הבינה, שז"ס יחוד קול ודיבור, שהם זווג וז"ן בגדלות. כי הז"א מקבל קול דאמא ומשפיע בדיבור של המלכות, ואז הדיבור כולו טוב בלי רע כל, ומקבלת המוחין קדוש. אכן בלי המיתוק הזה מהקול דבינה, הנה הקול של המלכות בבחינת טו"ר כנ"ל, ויש' בה אחיזה לקליפות, ואינה יכולה לקבל מהקודש, ולפיכך נבחנת עלית המ"ן, שהצדיקים מעלים, בתפלה, שהם בלחישו בשפון, כלומר, דיבור בלי קול. בסוה"כ, רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע (שמואל א' ב') כי אז אין שום אחיזה במ"ן שמעלים, ויכולים להעלות גם את המלכות עד הבינה, כדי שתקבל הקול מהבינה, ואז נעשית בנין קדוש ומקבלת מוחין בזווג קול ודיבור, וקדושת הדיבור שלה שריא על רישיהו של הצדיקים שתיקנו אותם כן.

והנה הדיבור בלחש נבחן למלה דפומא, כלומר, בלי הצירוף של חיך וגרון ולשון ושנים, אלא רק ע"י מוצא השפתים ופומא. שיהיה בבחינת קולה לא ישמע כנ"ל, ווי"ש בההיא מלה דפומא אייהי סלקא, שכן דרך העלאת מ"ן, ואז ועאלת בין גדפי דאמא, והיא עולה בין כנפי הבינה. כלומר שמקבלת קול כנפים דאמא נחתא לתוך הדיבורים שלה ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא, ואח"כ בדיבור שמקבלת, היא יורדת ושורה על ראשי העם קדוש. כי אחר שקבלה הקול דמדת הרחמים דאמא, נעשה קדש כמותה, וקדושתה חזרת לאלו שתיקנו אותה, ונקראים גם הם עם קדוש כמוה. כי הדיבור שלה הוא עתה קדוש כמו אמא. ווי"ש בדבורא נחתא וכו'.

הקדמת ספר הזהר

קסט

קעא ר היך סלקא בדבורא, דהא בשירותא, כד ב"נ קאים בצפרא, אית ליה לברכא למאריה, בשעתא דפקח עינוי, ר היך מברך, הכי הוּ עבדי. חסידי קדמאי, ר א נטלא דמייא ש הוּ יהבי קמייהו, ובזמנא דאתערו ד בליליא, ה ת אסחן ידיהו, וקיימי ולעאן באורייתא, א ומברכי על ב קריאתה. ו תרנגולא קרי, ג וכדין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ק נ"א איך. ר נ"א מנא. ש נ"א הוה יתיב. ונ"א הוה קמייהו וכו'. ת נ"א אסתחאן. א נ"א ומברכין על קריאת תרנגולא דהא בשעתא דתרנגולא קרי כוין הוא פלגות ליליא וכו' כצ"ל (אה"ל). ב נ"א קריאת. ג נ"א כדין.

ד ב"ב שכא וישלח פ ויחי תרפג תרומה סה תתעו ויקהל יד ויקרא שסד אחרי מות קמת בהר ב בחקותי יא כה במדבר מא שלח ג וילך יו (חצי הלילה הראשונה) בשלח מה תרומה עג ויקרא שסס (דאתפליג לילה) ויגש לח ויחי קלו תס תרפג אחרי מות קמת קדושים יח שלח רא. ה (ה ב"ב שכב וישב קטו מקץ קיו ויקהל שע

בלק לא. ו) לך ט שסח ויחי קסג ויקהל כא ויקרא שעט שצו מצורע ז בהר ג שלח רסו ז"ח ד' יג ט"ב ד' מז ט"ב ד' נג ט"א (תרנגולא אוכמא) ויחי קסג.

דרך אמת א) כלי של מים וע"ש שנוטל ידיו מחנו נקרא הכלי נטלא.

מאמר

הסולם

מי זאת

אצבעות הידים שלו, והוא מטעם, כי כל הקדוש ביותר נדבק בו הס"א ביותר, ואצבעות ידים הן קדושות ביותר משאר הגוף, כי שם מקום השראת החכמה, בסו"ה וכל אשה חכמת לב בידיה טוו וכו' (שמחות ל"ה), וע"כ אין הס"א דבחינת המיתה פורשת משם גם לאחר הקיצה. והוא צריך לעובדא, והוא נטילת ידים, ויש להכין ב' כלים: עליון הנקרא **נטלא**, וכלי תחתון לקבל הזוהמא, והכלי העליון הנקרא **נטלא**, רומז על כלי הבינה, שהס"א בורח מפני אור הבינה, ונמצא שרחיצת האצבעות ממיימי הבינה מברייחין הס"א משם, ונטהרת המלכות מבחינת הרע שבה, ונשארת טוב, ואז אפשר לעסוק בתורה ולברך על התורה. באופן, שזה העובדא של רחיצת הידים דומה להעלאת מ"ן בלחישו בשפוזן, לגרפי **דאמא**, ומיושבת בזה הקושיא שהקשה.

והנה בעת שהתרנגול קורא, אז הוא חצות לילה ממש, והוא סו"כ, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה וגו' (בראשית א'). כי השכינה הקדושה נתמעטה בסוד המאור הקטן והתלבשה בקליפות, בסו"ה ורגליה יורדות מות (משלי ה') דהיינו אילנא דטוב ורע זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע, (כנ"ל אות קכ"ג ע"ש). הרי שיש בה ב' פלגין: טוב, ורע, דהיינו פלגא ליכוי בה, ופלגא ללא זכי בה, ולפיכך גם ממשלתה שהיא הלילה, נחלקה אחריה ג"כ לב' פלגין, שפלגא דלילה הראשון הוא מבחינת לא זכי ורע, בסו"ה תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער (תהלים ק"ה), ופלגא

קעא איך סלקא בדבורא וכו': שואל, איך עולה המלכות בדבור. ומשיב, כי בתחילה, כשאדם קם בבקר, יש לו לברך לאדונו, בשעה שהוא פוקח את עיניו. איך הוא מברך. כך היו עושים החסידים הראשונים. כלי עם מים היו נותנים לפניהם, ובשעה שהיו מתעוררים בלילה, היו רוחצים את ידיהם, ועומדים ועוסקים בתורה, ומברכים על קריאתה. בשונה שתרנגול קורא, ואז חצות לילה ממש, נמצא אז הקב"ה עם הצדיקים בגן עדן, ואסור לברך בבקר עם ידים טמאות ומוזהמות, וכן בכל שעה.

ביאור הדברים, מקשה, כיון דאמרת דתחילת תיקונה של המלכות צריך להיות בלחישו בשפוזן, א"כ איך תיכף בשעת היקיצה מהשנה אנו מברכים בקול, והיה צריך לברך בלחש כדי להמשיך תחילה הקול מאמא שהוא להעלות המלכות בדבורא בקול דאמא.

ומשיב שחסידי קדמאי תקנו אותו התיקון הנ"ל בדרך עובדא, כי ענין עלית המ"ן הוא או בעובדא או במלולא כמ"ש בזוהר (בחוקותי אות ה'). וע"כ כיון שבעת שנתו של אדם מסתלק רוחא דקודשא, ורוחא דמסאבא דנחש הקדמוני שורה עליו כי השיגה היא א' מששים למיתה. כנודע (ברכות נ"ז:), והמיתה היא מטומאת הנחש הקדמוני, לכן בעת הקיצו משנתו, עוד לא נתפרי האי רוחא בישא ממנו לגמרי והוא נמצא עוד שורה על ראשי (דסו"י דף י' ע"ב)

(ז) פלגות ליליא ממש וכדין (ח) קב"ה אשתכח עם צדיקייא בגנתא (ט) דעדן, ד ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות (ט) וכן ה כל שעתא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) ב"א תיא ב"ב מט נח רעג לך ה שסג שעג וירא סג חיי שרה רמב וישלח רנו רסח ויגש לה לח ויחי קסו תס תסו תרפג בהשמטות ח"א ד' רס : (ד"י) וארא ק קנט בא צט בשלח מה רעד תרומה עג קפא שיב תשכה תתעו ויקהל טו כא רפב שלח סקודי תקב ויקרא ר שסו שצט מצורע ז אחרי מות קמט קנה רו רי קדושים יח אמור לא בהר ג בחקותי לד נשא ד בהעלותך ז שלח ה קפב רסו בלק קנה פנחס ד פד ואתחנן ח צח קנה וילך יז בהשמטות ח"ג ד' שג. (ד"י) ר"ל בהקדמה ד' ב. ז"ח בראשית אות שא תקמא תשנו ויצא אות מד ד' מן. נב. נג. פו. פז. פח. צו) נח רעו לך ה חיי שרה רמב וישלח רסח ויחי תרצג בא צח בשלח מה תרומה עג קעה תרומה תתעס ויקהל כב שלח בהשמטות ח"ג ד' רפד. (ד"י) אחרי מות רו רי שלח קפב בהשמטות ח"ג ד' שג. (ד"י) ז"ח בראשית אות תקמג תשנו תשסא. (ט)

דרך אמת (ב) בראשית כ"ג ע"ב וישלח קס"ט ע"ב וישב קפ"ד ע"ב.

מאמר

הסולם

מי זאת

כבר אינה שולטת במחצית הלילה השנייה, ומקומה לקח הקול דבינה, שע"ז מורה קריאת התרנגולים דעוה"ז. וז"ש כאן תרנגולא קרי וכדין פלגות ליליא ממש כי קול התרנגול רומז שכבר נתקבל קול הבינה אל המלכות כנ"ל, ונמצא שאז היא ממש נקודת החצות, שממנה מתחיל פלגא דליליא שהוא טוב בלי רע כלל כנ"ל.

ואחר שהמלכות מקבלת קול הבינה, הצדיקים מעלים מ"ן ע"י התורה שעוסקים אחר חצות לילה, והם מעלים אותה עד הגבורות המשמחות דאמא עלאה, ואז נאמר ותקם בעוד לילה (משלי ל"א), כי היא מתגלית אז בכל הדרה ותפארתה, כי בן דרך המלכות הקדושה להתגלות רק בלילה כמ"ש בזוהר (פנחס דף רס"ג, וכן בסבא דמשפטים דף ד' אות ט"ו). ואיחיה אזלת ביממא ואתגליא בליליא ופלגא בצפרא. וענין התגלותה הוא רק בגן עדן, דהיינו לאלו הצדיקים המתקנים אותה כן, עם עסק תורתם שלומדים אחר חצות לילה. (כמ"ש בזוהר לך לך דף קכ"ג). וזה אמרו כאן קב"ה אשתכח עם צדיקייא בגנתא דעדן. כי השכינה הקדושה נתקנת אז בסוד ג"ע, בהיותה משתקייא מנחל עדנים שה"ס חכמה, ומשתעשעת עם הצדיקים שנכללו בה בסוד המ"ן.

וז"ש, ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות וכן כל שעתא: כבר נתבאר זה (לעיל ד"ה ומשיב), כי האי רוח מסאבא דנחש הקדמוני נשאר שורה על אצבעותיו של האדם גם

ופלגא דלילה השני הוא מבחינת זכי וטוב, והנה התיקון הראשון לפלגא דטוב, נעשה בנקודת חצות לילה ממש, כי אז מקבלת המלכות את הקול דבינה, דהיינו שהמלכות עולה ונמתקת תוך המלכות דאמא, והדין שבתוך המלכות נעשה דין קדוש מסטרא דטוב בלי רע כלל. והפירוש הוא, שהדין הזה נופל ושורה על ה"ס"א והוא נעשה רחמים על ישראל.

ובזה תבין מ"ש בזוהר (שלח דף ק"ג אות רס"ז) מכתר פלגא ליליא, שלחובא דעמודא דיצחק נסיק ובמש בהאי תרנגולא דאקרי גבר כגזונא דגבר אחרא עילאה עליה, יצחק ה"ס בינה, ושלחובא דעמודא דיצחק, ה"ס דין של הבינה. והמלאך גבריאל נקרא תרנגולא דהיינו גבר, שרומז על מדת גבורה, שהוא המשמש לגבר עלאה מניה, שהוא המלכות דאצילות, סוד המאור הקטן, ואמר, שהדין דבינה כמש תחות כנפים דגבריאל, ונמצאת המלכות מקבלת אז על ידו את הקול דבינה. וז"ש עו"ש, (אות רס"ח) ובשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן, ונסיק מניה שלחובא אחרא ומטי לון תחות גרפיהו וקראן, שבשעה שגבריאל משמיע קול הבינה לגבר עלאה דהיינו למלכות, הנה אז יוצאת השלהבת מגבריאל ומפוי לכל התרנגולים של העוה"ז, שהם בחינת הדינים שבחלל העוה"ז, וכולם קוראים רק בהאי קול הנמתק במדת הרחמים מבינה. באופן שבחינת הקול היא הדין של המלכות (דפריי דף י" ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קעא

קעב) בגין ג' דבשעתא דבר נש נאים, רוחיה פרחא מיניה. ובשעתא דרוחיה פרחא מיניה, רוחא מסאבא זמין, ושריא על ידוי, ומסאב לון, ואסיר לברכא בהו בלא נטילה. ואי תימא אי הכי, הא ביממא דלא נאים ולא פרח רוחיה מניה, ולא שריא עליה רוחא מסאבא, ונד עאל לבית הכסא, לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה חדא, עד ד דיסחי ידוי. ואי תימא, בגין דמלוכלכים אינון, לאו הכי הוא, במה אתלכלכו.

קעג) אלא ווי לבני עלמא, דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון, ולא ידעי על מה קיימא עלמא. רוחא חדא אית בכל בית הכסא דעלמא, דשריא תמן, ואתהני מההוא לכלוכא וטנופא, ומיד שרי על אינון דאצבען דידי דבר נש.

מאמר חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

קעד) פתח רבי שמעון ואמר, כל מאן דחדי באינון מועדיא, ולא יהיב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו יחי תרפג ויקהל טז ויקרא שצו מצורע ו אחרי מות רג בהר ג בחקותי כה במדבר מא שלח ג ואתחנן ג ז"ח בראשית תקמא. כ ב"ב שכב חיי שרה עה טב קלא וישלח עז וישב קיד פקודי ש תוריע טג קמו קעד במדבר מו אורא רבא שלה פנתס תקכג. ז ב"ב שכב וישב קטו. ח אחרי מות שנת. ט יתרו תנט. ח נ"א וכד ל"ג. ט נ"א דמלוכלכין. י נ"א במאי יתלכלכו. כ נ"א ביקרא דמלכא עלאה ולא ידעי ולא קיימי בעלמא וכו' (אה"ל). ל נ"א בעלמא. מ נ"א אצבעאן.

דרך אמת ג נראה מכאן שאסור לברך בלי נ"י והפוסקים כתבו שמותר וצ"ע ז מועדיא דייקא מה שאין כן בשבת ע"ן ביתור פ"ח ע"ב

מי זאת

הסולם

מאמר

קעג) אלא ווי לבני וכו': אלא אי להם לבני העולם, שאינם משגיחים ואינם יודעים את כבוד רבונם, ואינם יודעים על מה העולם עומד. הגה רוח אחד יש בכל בית כסא שבעולם, השורה שם ונהנה מאותו הגועל והצואה, ומיד הוא שורה על אותן אצבעות ידיו של האדם.

גם אחר שנעור משנתו, ואין זוהמא זו עוברת רק ע"י רחיצה מכלי ע"ש. ואומר דכן הוא בכל שעתא, דלאו דוקא אחר השינה, אלא כל זוהמא ולכלוכא הוא מקום אחיזה לס"א ואסור לברכא רק אחר רחיצה במים.

קעב) בגין דבשעתא וכו': משום שבשעה שהאדם ישן, רוחו פורח ממנו. ובשעה שהרוח פורח ממנו רוח הטומאה מוכן לו, ושורה על ידיו, ומטמא אותם. ואסור לברך בהן בלא נטילת ידים, ואם תאמר, אם כן, הגה ביום שאינו ישן, ואין הרוח פורח ממנו, ורוח הטומאה אינו שורה עליו, ובכל זאת, כשנכנס לבית הכסא, לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה אחת, עד שרוחץ ידיו. ואם תאמר משום שהן מלוכלכות, אין הוא כן, כי במה נתלכלכו.

מאמר חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

קעד) פתח ר' שמעון וכו': פתח ר"ש, ואמר, מי ששמח במועדים ואינו גותן חלקו להקב"ה, אותו רע עין, השטן, שונא אותו ומשטין עליו, ומעבירו מן העולם. וכמה צרות על צרות מסבב לו.

ביאור הדברים, כבר נתבאר לעיל (אות ט"ח ד"ה איש תהפוכות), כי יש בקליפות

ריצור

דמוצי דת ג ע"ב

חולקיה לקב"ה, ההוא (ו) רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה, וסליק ליה מעלמא, וכמה נ עקו על עקו מסבב ליה.
קעה) חולקיה דקב"ה, (ז) למחדי למסכני (ז) כפוב מה דיכיל למעבד. בגין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) משפטים קפד. (ט) להלן רלג ב"א קפט וירא קסו
רסג מקץ קסט ויגש טו שלח שכבו שסח תמוז יתרו תיו
ויקהל סב ז סקודי תקפד תרעו ויקרא קכא קדושים פד אמור רעח בהר טו נח סב (ט) אמור רפא.

מאמר

הסולם

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים נ:) כי האדם מתוך שפלותו אי אפשר לו לעסוק תיכף בהתחלה במצותיו ית' כדי להשפיע נ"ר ליוצרו, כי ועייר פרא אדם יולד (איוב י"א) ואי אפשר לו מטבעו לעשות איזו תנועה אם לא לטובת עצמו, לכן הוא מוכרח מתחילה לעסוק במצות שלא לשמה, דהיינו מתוך תועלת עצמו, אבל עכ"ז ממשיך שפע קדושה תוך מעשי המצות, אשר ע"י השפע שממשיך, סופו לבא לעסוק במצות לשמה, דהיינו בכדי לעשות נ"ר ליוצרו. וזה שקטרג האמת על בריאת האדם, שאמר שכולו שקרים. כי נתרעם, איך אפשר לברוא אדם כזה מלכתחילה שיעסוק בתורה ומצות בשקר גמור, דהיינו שלא לשמה, אבל חסד אמר יברא, מפני שהוא גומל חסד, כי מצות גמילות חסדים שעושה, שהוא בהכרח מעשה מבוררת להשפיע, הנה על ידיה נמצא מתתקן לאט לאט, עד שיוכל לעסוק בכל המצות ע"מ להשפיע. וא"כ, הוא בטוח בסופו להגיע למטרותו לעסוק לשמה, וע"כ טען החסד, שיש לבראו.

וכן השלום קטרג שכולו קטטה, כיון שאי אפשר לו לעסוק במצות ע"מ להשפיע, אלא עם עירוב של הנאת עצמו, הנה ע"י זה נמצא תמיד בקטטה עם השי"ת, כי נדמה לו שהוא צדיק גמור, ואינו מרגיש כלל בחסרונותיו, דהיינו שאינו מרגיש שכל עסקו בתורה ומצות הוא שלא לשמה, והולך ומתרעם ח"ו על השי"ת, שאין מטיבין עמו כמו שצריכין להטיב עם צדיק גמור. ונמצא פוסח על ב' הסעיפים, פעם הוא בשלום עמו ית' ופעם הוא במחלוקת ח"ו, ולכן טען השלום שאינו כדאי להבראות. אבל צדק אמר יברא, שהוא עושה צדקות, כי מחמת מצות צדקה לעניים שעושה, נמצא לאט לאט מתקרב אל מדת השפעה עד שבא לעסוק לשמה, ויוכה לשלום תמידי עם השי"ת, וע"כ יברא, ואחר שנשמעו

דכר ונוקבא, והזכר אינו כל כך רע כמו הנוקבא, והוא אינו מכשיל בני אדם לשקר בשמא דקב"ה, אלא אדרבה מעוררו לעשות מצוות, אלא שלא בטוהרה על מנת להשפיע נ"ר ליוצרו, רק בעירוב להנאת עצמו, שז"ס אל תלחם את לחם רע עין וגו', אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמו (משלי כ"ג). כי על ידי כך שאין כוונתו להשפיע, נמצאת המצוה בלי טעם ובלי אהבה ויראה, דהיינו בלא לב, אמנם כיון שכבר משך את האדם לרשתו, יש לו כח אח"ז להזדווג עם הנוקבא שלו דתהומא רבא, שהיא קליפה רעה ומרה, המזייפת בשמא דקב"ה, ואז נוטלת נשמתו הימנו עש"ה. וזה אמרו ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא כי אחר שהכשילו במצות שמחת יו"ט שלא יהיה להשפיע נ"ר ליוצרו, כי זה נראה מתוך שאוכל לבדו ואינו מהנה לעניים, הנה אח"כ מזדווג עם הנוקבא שלו ונוטל נשמתו.

קעה) חולקיה דקב"ה למחדי וכו':
חלקו של הקב"ה הוא, לשמח את העניים, כפי מה שיכול לעשות. כי בימים האלו, במועדי, הקב"ה בא לראות את אלו כלים השבורים שלו, ונכנס אליהם, ורואה, שאין להם במה לשמוח, ובוכה עליהם, ועולה למעלה להחריב העולם.

הנה כדי להבין מאמר זה, וענין הקטרוג דמלאכי עלאי, צריכים להבין יקודם מדרש חז"ל (מ"ד פ"ג) שבעת בריאת העולם, כשאמר למלאכים נעשה אדם בצלמנו, הנה חסד אמר יברא, מפני שהוא גומל חסדים. אמת אמר אל יברא מפני שכולו שקרים, צדק אמר יברא, מפני שעושה צדקות, ושלום אמר אל יברא, מפני שכולו קטטה, מה עשה הקב"ה נטל האמת והשליכו לארץ, הה"ד ותשלך אמת ארצה (דניאל ח') ע"ש. פירושו, כי נודעו דברי חז"ל, שלעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות (דפ"י דף י"ב)

הקדמת ספר הזהר

קעג

דקב"ה ביזמייא אלין, אתי למחמי לאינן (3) מאנין תבירין דיליה, ועאל עלייהו, וחמי (4) דלא אית להון למחדי, ובכי עלייהו. סליק לעילא (5) לחרבא עלמא. קעו) אתאן בני מתיבתא קמיה, ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת. יתגלגלון רחמך על בנך. אמר לון: (6) וכי עלמא לא עבידת ליה אלא על חס"ד, דכתיב (7) אמרתי עולם חסד יבנה, (8) ועלמא על דא קיימא. אמרי קמיה מלאכי עלאי, רבון עלמא, הא פלניא דאכיל ורוי, ויכיל למעבד טיבו עם מסכני (9) ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו, ורדף אבתריה דההוא ב"נ.

חלופי גרסאות

ס נ"א דלית לון, ונ"א דלית להון. (5) ובעי לחרבא עלמא אתאן כמה בני מתיבתא וכו' כצ"ל (אה"ל). (6) וכי בני עלמא לא ידעין דלא עבדיית וכו' כצ"ל (אה"ל). (8) נ"א ועלמא על דא קיימא. ועוד כתיב ושמתח בחנין אתה ובנך ובתך וגו' ארבעה דיליה לקביל ארבעה דלית אמרי קמיה וכו' (אה"ל). (9) נ"א ולא יתב לון, מיד אתי.

מסורת הזהר

(3) יתרו תסן. (4) (תהלים פט) ויחי תלה בהשמטות ח"א ד' רב: (ד"פ) יתרו רנג אחרי מות שסט אדרא רבא קלט נשא קמא פנחס תתנד מטות ו ר"ן בהקדמה ד' ז. טז. תכ"ב ד' טז.

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

הסולם

מאמר

במצות שלא לשמה כנ"ל, והולך לראות כמה גמרו את תפקידם להביא את האדם לידי לשמה. וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עלייהו. ורואה שאין להם, למאנין תבירין, במה לשמות, והוא בוכה עליהם. כי רואה שלא נברר עוד מהם כלום, דהיינו שלא הביאו את האדם כלל לידי לשמה, אלא שעוסק בשמחת יו"ט רק להנאת עצמו לבדו, הנה אז כבי עלייהו, כלומר, שכביכול מתחרט עליהם על מה ששיבר אותם, כי לא שיבר אותם, וכן לא השליך האמת ארצה, אלא לטובת האדם שיוכל להתחיל לעבוד שלא לשמה, ואח"כ יבוא לשמה, וכשהוא רואה שהאדם עוד לא זז משהו מתאווה עצמו, א"כ שבר אותם בחנם, ובוכה עלייהו. סליק לעילא לחרבא עלמא, כביכול עולה או לסלק השפע מהעולם ולהחריב העולם, כי בעת שאין השלא לשמה ראוי להביא האדם לשמה, נמצא שהשפע עצמו הוא לרע לו, כי הוא נטבע על ידו יותר תוך קליפת הקבלה. וא"כ מוטב בשביל האדם להפסיק לו השפע ולהחריבה לגמרי.

קעו) אתאן בני מתיבתא וכו': באים לפניו בני הישיבה, ואמרים, רבון העולם, רחום וחנון אתה נקרא, יתגלגלו רחמך על בניך. אמר להם: וכי לא עשיתי את העולם אלא על חסד, שכתוב, אמרתי עולם חסד יבנה. והעולם עומד על זה. ואם אינם עושים חסד עם העניים אחרים את העולם, אימרים המלאכים העליונים לפניו: רבון העולם, הנה פלוני, שאכל ושתה לרויה, ויכול לעשות חסד עם

שנשמעו טענותיהם של אלו ואלו, הסכים הקב"ה עם מלאכי חסד וצדק, והשליך אמת ארצה. כלומר שהתיר לעסוק במצות מלכתחילה שלא לשמה אע"פ שהוא שקר, ונמצא השליך אמת לארץ, והוא מטעם שקבל טענת חסד וצדק. שע"י מצות גמילות חסדים ומצות צדקה למסכני, סופו לבא לאמת, דהיינו לעבוד את הש"י רק בכדי לעשות נ"ר אליו. כי סופו לבא לשמה, ואז תעלה האמת מן הארץ.

והנה גם ז"ס שבירת הכלים, שהיתה קודם בריאת העולם, כי ע"י שבירת הכלים דקדושה ונפילתם לבי"ע דפרודא, נפלו עמהם ניצוצין דקדושה לקליפות, שמהם באו עניני תענוגות ואהבות מכל המינים לרשותם של הקליפות שהם מעבירים אותן לקבלת האדם ולהנאתו. והם גורמים בזה לכל מיני עברות כמו גנבה גולה ורציחה. אמנם יחד עם זה נתן לנו תורה ומצות אשר אפילו אם מתחיל לעסוק בהם עוד מתוך שלא לשמה, דהיינו להנאתו עצמו למלאות תאוותיו השפלות, כפי כחות שבירת הכלים, הנה סופו יבא על ידם לשמה, ויזכה למטרת הבריאה, דהיינו לקבל כל הנועם והטוב שבמחשבת הבריאה בכדי להשפיע לו נ"ר כנ"ל.

וזה אמרו קב"ה ביזמייא אלין אתי למחמי לאינן מאנין תבירין דיליה, כי בימים טובים, שהאדם מקיים מצות שמחת יו"ט מרוב השפע שנתן לו השי"ת, הנה אז הולך הקב"ה לראות את הכלים הנשברים שלו, שעל ידיהם ניתנת לאדם הזדמנות לעסוק

(דפו"י דף י ע"ב)

קעז) מאן לן בעלמא גדול מאברהם, דענד טיבו ר לכל בריין. ביומא דענד משתייא, מה כתיב, ויגדל הילד ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. ענד אברהם משתייא, וקרא לכל רברבי דרא לההיא סעודתא. ותנינן, בכל סעודתא דחדוה, ההוא ט מקטרגא אזיל וחמי, ט אי ההוא ב"נ אקדים טיבו למסכני, ומסכני בביתא, ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא עאל תמן, ואי לאו, עאל תמן, וחמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני, ובלא טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה.

קעח) אברהם, כיון דזמין לרברבי דרא, נחת מקטרגא ת וקם על פתחא כגוונא א דמסכנא, ולא הוה מאן דאשגח ביה. אברהם הוה משמש לאינון מלכין ורברבין. שרה אוניקת בנין ב לכולהו דלא הוה מהמנין ג כד איהי אולידת. אלא

חלופי גרסאות

ר (בראשית כא) ת"ז ת"ע ד קכ : ט) וישלח קסא קצו בא א ח כ אמור רו.
 ר ג"א עם כל בריין. ט אי ההוא ב"נ אקדים טיבו למסכני או מסכני בביתא. ההוא מקטרגא אתפרש וקם על פתחא כגוונא דמסכנא ולא הוה מאן דאשגח ביה כצ"ל, ומן תיבת "מההוא ביתא" עד "נחת מקטרגא" ל"ג (אה"ל). ת ג"א וקאם. א ג"א דמסכני. ב ג"א לכולהו שרות. ג דאיהי אולידת כצ"ל (אה"ל).

מסורת הזהר

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

הסולם

מאמר

ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש, כי אחר שנתברר שאין האדם ראוי לבוא עוד לשמה עם המצות שלו, אז ניתנת רשות למקטרג לעשות את שלו.

קעז) מאן לן בעלמא וכו' : מי לנו בעולם גדול מאברהם, שעשה חסד לכל הבריות. ביום שעשה משתה מה כתוב, ויגדל הילד ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. עשה אברהם משתה וקרא לכל גדולי הדור לאותה הסעודה. ולמדנו בכל סעודה של שמחה, הולך ורואה אותו המשטין : אם האדם ההוא הקדים לעשות חסד עם העניים, ואם יש עניים בבית, המשטין נפרד מאותו הבית, ואינו נכנס שמה. ואם לא, המשטין נכנס שמה, והוא רואה הערוב של השמחה בלא עניים, ובלי שהקדים חסד לעניים, עולה למעלה ומשטין עליו.

קעח) אברהם, כיון דזמין וכו' : אברהם כיון שהועיד לגדולי הדור, ירד המשטין וקם על הפתח כעין עני, ולא היה מי שיביט עליו, אברהם היה משמש את המלכים והשרים. שרה הניקה הבנים מכולם, משום שלא היו מאמינים כאשר ילדה, אלא אמרו שיצחק הוא אסופי, שמן השוק הביאו אותו. משום זה הביאו את בניהם עמהם, ושרה לקחה אותם, והניקה אותם לפניהם. ז"ש מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה. והיה צריך לומר הניקה בן, שרה

עם העניים, ולא נתן להם כלום. בא המשטין, ולוקח רשות, ורדף אחרי האדם ההוא.

פירושו. הנשמות העליונות הנקראות בני מתיבתא, מתחילות או להתפלל על התחתונים שלא יפסיק השפע מהם ויש לו לרחם על בניו, כי מלמדים זכות לפניו ית', ואומרים כיון שעושים מצותיו באמונה, הם נקראים בנים למקום, וע"כ ראויים לרחמים כרחם אב על בנים. והשיב להם הקב"ה, הלא לא בניתי העולם אלא על חסד, דכתיב וכו', והעולם רק על חסד עומד. כלומר כי לא יגיע להם שום תיקון ע"י השפע בעת שאין מהנים למסכנא, כי בריאת העולם היתה על מה שהסכמתי למלאכי חסד, שע"י עשית חסד איש לרעהו יתקיים עלמא, ויבואו לידי לשמה, ועתה שאינם עושים חסד, לא יצמח מזה שום תיקון. ואז אמרו לפניו מלאכי עליון: רבונו של עולם, הרי פלוני שאכל ושבע, והוא יכול לעשות חסד עם עניים, ואינו נותן להם כלום. פירושו, כי אז גם המלאכים העליונים התחילו עתה לקטרג על הבריאה דהיינו מלאכי חסד וצדקה וכל אלו שהסכימו לבריאה, כי לא הסכימו לבריאה בדרך זה של שלא לשמה אלא כדי שיעשה חסד וצדקה ויבואו על ידם לידי לשמה, ועתה שאינם עושים זאת, ואינם ראויים לבוא לשמה, הם מתחרטים על הסכמתם ומקטרגים על האדם. ואז אתי ההוא מקטרגא (דפו"י דף י' ע"ב)

הקדמת ספר הזוהר

קצה

אמרו אסופי הוא ד ומן שוקא ה אית'או ליה ו בגין כך אתיין בנייהו בהדייהו, ונטלת לין שרה ואוניקת לון קמייהו. הה"ד (ח) מי מלל * לאברהם הניקה בנים

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ח) (בראשית כא) פקודי תשטו.

ד נ"א דמן. ה נ"א אית'או. ו נ"א ובגין.

מאמר

הסולם

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

פרה אדומה. עש"ה. ועוד תמצא ענין זה בזוהר (אמור דף פ"ח).

ו"ש כאן נחת מקטרגא וקם על פתחא כנונא דמסכנא ולא הוה מאן דאשגח ביה. כי לכל העניים ודאי שהאכיל אותם מסעודתו כדרכו בהכנסת אורחים תמיד, רק האי מקטרגא הנ"ל, שאינו מועיל שום טהרה להעבירו זולת להנות אותו מעט מהקדושה כנ"ל, שהיה כאן בבחינת המסכנא, כי רצה לקבל חלקו מהקדושה. אבל אברהם לא רצה להנות לס"א אף משהו מהקדושה, אלא שרצה להכניעו בכחו ולדחותו לגמרי, ולפיכך עלה וקטרג כמ"ש להלן. ו"ש הזוהר נחת מקטרגא כנונא דמסכנא, שלא היה עני ממש אלא המדובר הוא במקטרג שהתחפש כמו עני, ותבע להנות אותו מסעודתו של אברהם כמבואר. אבל אברהם הרגיש בו, שהוא מבחינת הס"א, וע"כ לא רצה ליתן לו כלום.

ו"ש, אפילו יונה חד כי יש בזה רמו נכבד, כי בסדר הקרבנות באים רק שני בני יונה, בנגד ב' נקודות הכלולות יחד במלכות הממותקת במדת הרחמים, שיש בה דין ורחמים יחד, והדין שבה גניזא וטמירא, והרחמים שבה קיימא באתגליא, (כנ"ל אות קכ"ב) כי לולא המיתוק הזה לא היה העולם יכול להתקיים כנ"ל. וע"כ אין להקריב רק ב' בני יונה, ותדע, שסוד יונה חד ה"ס היונה ששלח נח מן התיבה ולא יספה שוב אליו עוד (בראשית ח') כי יונה חד רומח למדת הדין שבמלכות בלי מיתוק במדת הרחמים, וכיון שנח לא יכול לתקן בה שום תיקון ע"כ לא יספה לשוב אליו עוד. (ע"י בזוהר שלח דף נ"ב).

וכבר נתבאר ענין המקטרג שתבע חלקו מסעודתיה דאברהם ביום הגמל את בנו, שהוא ענין תיקון חסרון, אשר אי אפשר לתקנו מטרם גמר התיקון בדרך אחר, (כנ"ל בדיבור הסמוך) ותדע, שה"ס מדת הדין שבמלכות, שאין העולם יכול להתקיים בה, והיא צריכה להיות גניזא וטמירא, שהיא ג"כ סוד היונה, אשר לא יספה לשוב אל נח כנ"ל. אמנם אברהם

שרה, אלא בנים ודאי, דהיינו בניהם של כל האורחים. ואותו המשטין עמד בפתח. אמרה שרה צחוק עשה לי אלקים. מיד עלה המשטין לפני הקב"ה, ואמר לו: רבוץ העולם, אתה אמרת אברהם אוהבי, הנה עשה סעודה ולא נתן לך מאומה, ולא לעניים, ולא הקריב לפניך אפילו יונה אחת. ועוד, הנה שרה אומרת, שצחקת בה.

יש להבין זה, הרי הוא שנצטיין בעיקר בהכנסת אורחים ובחסד, וכל יומיו הוה קאים בפרשת אורחין, לזמן אושפיזין (כמ"ש בזוהר אמור דף קע"א אות רע"ט). ואיך אפשר שיהיה נכשל בדבר זה, שלא ליתן צדקה למסכנא. ועוד למה הטריח עצמו המקטרג להתחפש כמו מסכנא, שאין דרכו בזה לגבי אחרים. אמנם כאן אינו כפשוטו, ויש בזה סוד גדול, שאינו נוהג אלא בקדישין עליונין.

ועיין בזוהר (פקודי דף ק"ו אות שכ"ט). ח"ל, אמר ר"ש אע"ג וכו' ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין. תא ואימא לך רזא חדא ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישין עליונין וכו' דבעינן גו רזא דתפילין/לאצנעא חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי, וכו' וההוא שערא בעי לעאלא ליה בגו קדושה עלאה דילן וכו' כדון לא יקטרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא. דהא דוכתא יהיב ליה. ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה בהאי קדושה, יכיל לאבאשא ליה לתתא וסליק מקטרגא ליה לעילא. וכו'. פירושו, כי מטרם גמר התיקון אי אפשר להעביר הס"א לגמרי, ואפילו הצדיקים והקדושים העליונים, וכמה שהצדיק נוהר לעשות המצוה בטהרה, הנה נשאר עוד כח לס"א לקטרג עליו, ולהראות מקום חסרון במצוה. ולפיכך הכין הש"י בשביל הצדיקים אופן אחר להכניע ולסתום פה המקטרג, והוא, ליתן חלק מועט מהקדושה אל המקטרג הזה שנשאר, שבשביל זה נסתם פיו של המקטרג, ואינו רוצה לקטרג עליו כדי שלא יאבד חלקו מהקדושה שיש לו מאותה מצוה. שה"ס השערה שאנו נותנים בתפילין. וה"ס שעיר המשתלח. וה"ס (דפו"י דף י" ע"ב *) דף י"א ע"א)

שרה, בנים ודאי. והוא מקטרגא על פתחא. ז אמרה (א) צחוק עשה לי אלהים. מיד סליק ההוא מקטרגא קמי קב"ה, ואמר ליה רבון עלמא, π את אמרת אברהם אוהבי, ρ עבד סעודתא ולא יהב לך מידי, ולא למסכני, ולא קריב קדמך אפילו יונה חד. ותו, אמרת שרה · דחייכת בה.

קעט) אמר ליה קב"ה, מאן כ בעלמא כאברהם. ולא זו מתמן עד דבלבל · כל ההיא חדוה, ופקיד קב"ה למקרב ליצחק קרבנא, ואתגור על שרה דתמות על צערא ρ דברה נ כל ההוא צערא גרים ρ דלא יהיב מידי למסכני.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (שם) וירא שצד שצט.

ז אמרה שרה וגו' כצ"ל (אה"ל). ח את אמרת אברהם אוהבי הא אברהם עביד סעודתא וכו' כצ"ל (אה"ל). ט נ"א יהב סעודתא ולא יהיב לי (וני"א לי מיד) ולא למסכני. י נ"א דחייכת בה דכתיב צחוק עשה לי אלקים א"ל קב"ה מאן בעלמא כותייהו (אה"ל). כ נ"א בעלמא וגו' ולא זו וכו'. ל נ"א כל ההוא סעודתא. מ נ"א דברה. נ נ"א כל ההוא צערא גרים מאן דלא יהיב מידי למסכני ומה אברהם כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה, וי לבני עלמא דלא ידעין ולא משגיחין דעלמא לא מתקיים אלא במילי דאורייתא, פתח ר"ש ואמר וכו' (אה"ל). ס נ"א בגין דלא יהיב וכו'.

מאמר

הסולם

חזי במועדיא ולא יהיב למסכני

אברהם היה יכול לתקנה, והיה מוטל עליו לתקנה, דהיינו בדרך למיהב מידי למקטרג למסתם פומיה, (כנ"ל בדיבור הסמוך). וכיון שלא נתן לו למקטרג כלום, לכן עלה וקטרג.

ו"ש ולא יהיב לך מידי, ולא למסכני, כי קטרג שבכל סעודתו זו לא תיקן כלום למדת הדין שבמלכות, שהיא נקראת מסכנא. דלית לה מגרמה ולא מידי, והוא אמנם חולקא דקב"ה, כי היא עצם המלכות נוקבא דז"א, שהוא קב"ה. שהרי לא המתיק אותה במדת הרחמים אלא לצורך קיום העולם, וע"כ המוחין הנמשכים ע"י מדת הרחמים, גבהנים כמו חלק של בני העולם, שעל ידי זה יתקנו גם עצם המלכות שהיא חולקא דקב"ה לבדו. וכיון שע"י הנס הגדול דהניקה בנים שרה המשיך אברהם כל המוחין שבמדת הרחמים, כבר היה סיפק בידו לתקן גם בחינת המסכנא שבמלכות, שהיא חולקא דקב"ה, לכן קטרג ולא יהיב לך מידי היינו חולקיה דקב"ה. ולא למסכנא היינו חלקה של עצם המלכות שהיא במסכנותא, שאין בני העולם יכולים לתקן בה, ולא קריב קדמך אפילו יונה חד היינו היונה, שנח לא היה יכול לתקן אותה כנ"ל. ותו אמרת שרה דחייכת בה, כי (דפו"י דף י"א ע"א)

שרה ה"ס בינה ומדת הרחמים המאירה במלכות, ובאמירתה, צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי המשיכה בזה אור שלם ומיתוק גדול מאד, עד שלא נראתה עוד כל בחינת חסרון בעצם מדת המלכות, ונעשה חשש גדול שמא לא תשאר מחמת זה שום תשומת לב לתקן את עצם המלכות. והוא דומה לטוה"כ פן ישלח וגו' מעץ החיים ואכל וחי לעולם (בראשית ג'), דהיינו שלא ירגיש עוד בעצמו שום חסרון ולא יהיה מוכרח לתקן את הפגם שבעץ הדעת.

קעט) אמר ליה קב"ה וכו': א"ל הקב"ה, מי בעולם כאברהם. והמשטין לא מש משם עד שבלל כל אותה השמחה. והקב"ה צוה להקריב את יצחק לקרבן, ונגזר על שרה שתמות על צער בנה. כל הצער ההוא, גרם, מה שלא נתן משהו לעניים.

פירושו, כי עקדת יצחק היתה לתקן עצם המלכות, מה שלא תיקן עם המשתה הגדול ביום הגמל את יצחק, ומיתת שרה היתה מסכת האורות הגדולים שהמשיכה בסוה"כ צחוק עשה לי אלהים וגו' (בראשית כ"א), שהם הפריעו לתיקון המלכות כנ"ל.

פתח

הקדמת ספר הזהר

קצו

מאמר אורייתא וצלוחא

קפ) פתח רבי שמעון ע ואמר, מאי דכתיב, ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה', ת"ח א) כמה הוא ד) חילא ז) תקיפא דאורייתא, וכמה הוא עלאה על כלא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלאי ק ומתתאי, ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא ר דחיי ויליף מיניה בכל יומא.

קפא) דהא אורייתא ת תוליה לבר נש למיזל באורח קשוט, ה) תוליה ליה עיטא א היך יתוב קמיה מאריה, לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (ישעיה לח) חיי שרה רכט ויחי שפו בשלח ז תרומה קכ תתצט ואתחנן א שופטים יא. ג) (עד סוף המאמר) מובא) ואתחנן א. ז) (שבת וסגולת התורה) ב"ב קסט קעז נח רכה רעז לך ד קלב קעט רעח רפו שנו וירא קיו רל תמ חיי שרה קלו ריט רכב תולדות א ג יד

כד קפט ויצא פה קט קיט רלב שמא וישלח מו קב קח קטו קעט רו ריג רסו וישב קכ קכט קפה ריט רכא רנב רפד מקץ לג ריא רמט ויגש לה ויחי תנה תטו תלכו תרמב תרסב תרעה תרפד תרצג בהשמשות ח"א ד' רנט : רס : רסג. ד"י) שמות ס סד רנז וארא קא קפג קצח בשלח מג רנא רעד רצה שה שו שכט שמה שעד שפב שצב יתרו עו פו קעה רנו רצט שיב שלא שוב שעה שצב תו תיא תל תלו תסה תעט תקז תקכו תקנט תקסו תקעד משפטים טו צג ק קב קיב קמג שג שכג שסא שעד שפד תנד תנו תצו תקט תקיז תקכ תקמב תקנג תרומה כ לה נג נח עח קמו רד רמו שיט שלד שוב שסח תקה תרלב תרמ תשכו תשלו תשטו תתקכד כי תשא קיב ויקהל צט רח רכה רפב שסא פקודי תקב תקכה תרצח תתפ ויקרא פז צ קנד קעז קצו רט רצב שכד שנו שע שעט שפח שצח תלו צו נא קפב קפו שמיני ד סב מצורע ב יח אחרי מות לא פה צג ק קמד קנה רו רכה רעח רצו שמו תי קדושים ב יא יג מד צד קל אמור לא מג נו בהר עה פא בחקותי טו במדבר ז כב נשא יז כ מה צט קלד אדרא רבא קמט קע בהעלותך א ה יד סב עט צ שלח ד יד מא נה סא סז קמב קפג קפח קצד רטז רנד רצד. שה שיו קרח ב לה חקת א בלק כ קסד רכא רלד שיג שסא שסה שעו פנחס ב יג כג מ טו צד קג קלב קמו קנט קעב רלד רמד רסה רפו רצג שכ שלב שמב שנג שעט תמו תצח תקו תקטו תקעא תריב תרכח תרמ תרמח תרסג תשט תשס תשסד תשעג תתג תתלח תתמו ואתחנן א כא לב סח פא צה צח קה קנג קנט קעא עקב יח שופטים י כי תצא ג יד נד סו עב קה קיז קכב קלב קמ וילך טו האוינו א ג יד רי רלה רמג רנה בהשמשות ח"ג ד' ש ע"ב שב. : שג. שו. שט. ד"י) ת"ז בהקדמה דף א : ב. : ד. ה. ו. יא : יב : טו. ת"ו ד' כא : ת"י ד' כה : ת"יא ד' כו : ת"יג ד' כט : ת"יח ד' לב : לה : לו. תכ"א ד' מג. מו. נו. נט. ס. סג. תכ"ב ד' סד. סח. תכ"ח ד' עב : ת"ל ד' מג : תנ"ה ד' פח : תס"ו ד' צו : תס"ט ד' קו : קלא. קלד. קלו. בהשמשות ת"ו ד' קמה. ת"י ד' קמו : ת"יא ד' קמה. תק"ח ד' צו :

דרך אמת ה) מלמדו עצה טובה.

אורייתא וצלוחא

הסולם

מאמר

ירא מחליים רעים שבעולם, מפני שהוא אחוז בעץ החיים, ולומד ממנו בכל יום.
קפא) דהא אורייתא תוליה וכו' : כי התורה מלמדת את האדם ללכת בדרך אמת, מלמדת לו עצה איך ישוב לפני אדונו לבטל הגזירה. כי אפילו נגזר עליו שהגזירה לא תבטל, היא מתבטלת מיד ונעברת ממנו, ואינה שורה

מאמר אורייתא וצלוחא
קפ) פתח רבי שמעון וכו' : פתח ר"ש ואמר, מה שכתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. בוא וראה, כמה חזק כח התורה, וכמה היא עליונה על הכל. כי כל מי שעוסק בתורה, אינו ירא מעליונים ומתחתינים, ואינו (דפו"י דף י"א ע"א)

יתבטל האי גזרה, מיד אתבטל ואסתלק מיניה, ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא. ובגין כך, בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ב ולילי, ולא יתעדי מינה, הה"ד (ה) והגית בו יומם ולילה, ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש, מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

קפב) ת"ח עיטא לבר נש כד איהו (ו) סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלימ, ולאקדמא (ז) לממסר קמיה פקדונא דנפשיה, ומיד אשתזיב מכל (ח) ד מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (יהושע א) בהשמטות ח"א ד' רנט. (ד"ק) בשלח מד יתרו רלט כי תשא ככ צו נא פנחס רפה תתג תתמו ואתחנן ב ת"ו תכ"א ד' ס. תכ"ה ד' ע. בהשמטות ת"ו ד' קמה. ז"ח ד' מז. (ו) וישב פו קרח לג ואתחנן ג. ז) ב"א תג במדבר מב סז ואתחנן ג. ח) ב"א קב.

מאמר

הסולם

אורייתא וצלותא

שהוא ממשלת הס"א. ומתוך ב' הממשלות האלו אין אנו יכולים להדבק בו ית' לנצח. כי אנו מפסיקין דבקותו ית' מכח ממשלת הלילה החוזרת ובאה עלינו תמיד והמפסקת אותנו מעבודתו ית'.

ולתקן זה, נותן לנו ר"ש עצה, שבכל לילה טרם שהולך לישון, בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלימ, כי בעת שהלילה מתוקן כמו במעשה בראשית, דכתיב, ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שפירושו, שלילה ויום מיוחדים שניהם לגוף אחד ויום אחד, הנה או נקראת הלילה ממשלת המלכות, ושום קלי' לא תתערבה עמה, וע"כ גם האדם צריך לקבל עליו מלכות עליונה זו בלב שלם, בלי שום חציצה בינו ובין המלכות, כלומר, שיקבל עליו מלכות שמים בין לחי ובין למותא, ושום דבר שכעולם לא יזיוהו להרחיקו ח"ו במשהו מהמלכות העליונה, דהיינו בסו"ה ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך (דברים ו'). ואם קבל זה עליו בלב שלם, נמצא בטוח בעצמו שכבר לא יצוייר יותר שום דבר חוצץ בינו למקום ית'. וע"כ נבחן בזה שנתקדם לממסר פקדונא דנפשיה, כי הקדים למסור נפשו בידו של הקב"ה, דהיינו לקיים מצותיו בכל השלמות עד למסירות נפש, וע"כ כשישן ורוחו מסתלק, אינו טועם עוד בזה א' מששים ממיתה, שהוא כח הס"ם, אלא רק בחינת מסירת נפש בדרך מצוה, כי כבר אין כח מיתה שולט עליו. באשר שהכניסו לכה מס"ג של מצוה, וכשעושה כן, שוב אין ממשלת הלילה יכולה לפגום אותו, ולהפסיקו מנועם עבודתו ית', כי אצלו כבר הערב והבוקר יום אחד, ואין הלילה אלא חלק

שורה על האדם בעולם הזה. ומשום זה, צריך האדם לעסוק בתורה יום ולילה, ולא יסור ממנה. ז"ש, והגית בו יומם ולילה, ואם הוא סר מן התורה, או נפרד ממנה, הוא כאלו נפרד מעץ החיים.

ביאור הדברים, הנה פתח בתפילה, בפסוק ויפב חזקיהו פניו אל הקיר, ומפרשו רק באורייתא. והענין הוא כמ"ש במקום אחר (זהר ואתחנן דף ד' אות י"א) שע"כ נתקבלה תפילתו משום שלא היה דבר חוצץ בינו ובין הקיר, שה"ס השכינה הקדושה, וע"ז אומר כאן, שעצה זו עלתה לו רק בכח התורה, שהשיג על ידה לבא לתשובה שלמה, עד שלא היה דבר חוצץ בינו ובין השכינה הקדושה, וע"כ נתבטלה הגזירה שנגזרה עליו מיתה, וע"כ מסיים ובגין כך כיון שאנו רואים שכח התורה גדול כל כך עד לבטל גזירת מות, בעי ליה לב"נ לאשתדלא באורייתא יממא ולילי, ולא יתעדי מינה.

קפב) ת"ח עיטא לבר וכו': בוא וראה, עצה לאדם: כשהיא עולה בלילה על מטתו צריך לקבל עליו מלכות שלמעלה, בלב שלם, ולהקדים למסור אליו פקדון נפשו, ומיד הוא ניצל מכל חליים רעים ומכל הרוחות הרעות, שאינן שולטות עליו.

ביאור הדברים, כי קרא ה' לאור יום, דהיינו אור הדבקות והקדושה, שאנו משיגים מהש"י, וזהו ממשלת היום, ולחושך קרא לילה, דהיינו הכחות דפרודא המפרידות אותנו מאורו ית', הוא ממשלת הלילה, ולפיכך אנו ישנים בלילה, שהוא חלק א' מששים במיתה, (דפו"י דף י"א ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קעט

קפג) ובצפרא, ה קם מערסיה, בעי לברכא למאריה, ו ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי צלותיה, ויסב עיטא מאינון אבהו קדישין, דכתיב ט) ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחזה אל היכל קדשך ביראתך.

קפד) הכי אוקמוה, לא לבעי ליה לבר נש לעאלא ז לבי כנישתא, אלא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים ה) ויקרא קטו ואתחנן ק.

ה כד קם כצ"ל (אה"ל). ו נ"א ולמיעאל. ז נ"א בי ונ"א בבי.

מאמר

הסולם

אורייתא וצלותא

להשלים עליהם. דהיינו לתקן מה שנשאר חסר בה אחר תיקונם. והנה האבות הקדושים הם הכולל של כלל ישראל, כי הם ג' השרשים של כל ששים רבוא נשמות ישראל מכל דור ודור עד לגמר התיקון, וכל ההמשכות והשפעות. שכלל ישראל ממשכיכם ומקבלים בכל הדורות, מקובלים תחילה אל האבות הקדושים, ומהם מגיע השפע אל כלל ישראל שבאותו הדור שהמשיכו השפע. כי כן הסדר הרוחני, ששום ענף אינו יכול לקבל כלום רק דרך שרשו, ועיקר ההארה נשאר בשורש ורק חלק ממנו נמשך לענף. ולפיכך נמצא, שכל התיקונים שכבר נתקנו בשכינה הקדושה, הם עומדים וקיימים בנשמות אבותינו הקדושים.

וזה אמרו לא לבעי ליה לבר נש לעאלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, כמבואר, שכל ענין תפילתנו היא רק להשלים מה שחסר עוד בשכינה אחר התיקונים שכבר נעשו בה עד עתה. לכן צריכים מקודם לדעת ולהמשיך בשכינה הקדושה את כל התיקונים שכבר תיקנו בה, ואז נדע מה שצריך עוד להוסיף עליהם. וז"ש שאין לאדם ליכנס לבית הכנסת מטרם שאילת עצה באבות הקדושים, כי צריכים להמליך בהם לידע מה שצריך עוד לתקן, וזה יתכן, רק אחר המשכתנו בשכינה הקדושה כל מה שהאבות הקדושים כבר תיקנו בה, ואז נראה מה שעוד חסר בה, וז"ש בגין דאינון תקינו צלותא, כי הם תיקנו הצלותא, שהיא השכינה הקדושה, שתיקון אברהם, נקרא שחרית, דיצחק מנחה, ודיעקב, ערבית, וכיון שכן, אנו צריכים מקודם להמשיך כל שיעור התיקון, שכבר תיקנו הם בצלותא, ואז נדע מה שיש עוד להתפלל ולתקן מה שחסר בה.

קפד) הכי אוקמוה וכו': והעמידוהו

כך

חלק מהיום ממש. וע"כ זמיר אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין, ולא שלטין עליה, כי הלילה שלו כבר יצא מרשות הס"א, שהרי לא יצויר לו עוד, שום דבר חוצץ בינו ובין השכינה הקדושה, ואין עוד כחות הס"א והדין שולטים עליו.

קפג) ובצפרא, קם מערסיה וכו': ובבוקר כשהוא קם ממתו, הוא צריך לברך לאדונו ולהכנס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה גדולה, ואחר כך יתפלל תפלתו, ויקח עצה מן האבות הקדושים שכתוב, ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחזה אל היכל קדשך ביראתך.

פירוש, הוא תרגום של הפסוק ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחזה אל היכל קדשך ביראתך, ואני ברוב חסדך הוא לברכא למאריה, על החסד שעשה עמו. אבא ביתך, הוא ולמיעל לביתיה. אשתחזה אל היכל קדשך, הוא ולמסגד קמו היכליה. ביראתך, הוא בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי צלותיה. וטעם הדבר הולך ומבאר לפנינו.

ח"ש, ויסב עיטא וכו', כי התפלה שאנו מתפללין, היא תיקון השכינה הקדושה, להמשיך לה שפע למלאותה מכל חסרונותיה. כי ע"כ כל הבקשות הן בלשון רבים, כמו וחננו דעה וכו' השיבנו אבינו וכו'. כי התפילה היא בעד כלל ישראל, שכל שיש בשכינה הקדושה, יש בכלל ישראל, והחסר בה, חסר בכלל ישראל, ונמצא לשאנו מתפללין בעד כלל ישראל, אנו מתפללין לצורך השכינה הקדושה, כי היינו הן. ונמצא שקודם התפילה אנו צריכים להסתכל בחסרונות שבה, כדי שנדע מה שצריך לתקן בה ולמלאותה, אמנם כל הדורות של כלל ישראל כלולין בשכינה הקדושה, ואלו תתיקונים שקבלה מהדורות שקדמו לנו אין אנו צריכים עוד לתקן בה, אלא שאנו צריכים

(דפ"י דף י"א ע"א)

אי (י) אמליך בקדמיתא (ז) באברהם יצחק (ח) ויעקב, בגין דאינון (ז) תקינו (ח) צלותא לקמי' ט קב"ה. הה"ד, ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, דא (ז) אברהם, אשתחוה אל

חלופי גרסאות

ח נ"א ויעקב ל"ג. ט נ"א דקב"ה. י אשתחוה אל היכל תולדות לב ויצא קנג וישלח נד שמות רמט משפטים רצה תרומה שנג כי תשא נד אחרי מות קפד במדבר ה שלח קלג כי תצא קמ בהשמות ח"ג ד' שא : (ד"י).

מסורת הזהר

(י) ויקרא קטז. (ז) לך רנג רנד וירא תפו חיי שרה רס תולדות לב ויצא קנג וישלח נד שמות רמט משפטים רצה תרומה שנג כי תשא נד אחרי מות קפד במדבר ה שלח קלג כי תצא קמ בהשמות ח"ג ד' שא : (ד"י).

(ז) חיי שרה רלח תרומה עב קנג ויקרא קיג נשא ב פנחס רו תקסב ת"ז ת"ה ד' כ. ת"ע ד' קכ : (ח) ב"א קפה ב"ב סב רכז נח קפה וירא ר רו חיי שרה לו רכז רלב רמה תולדות כ כב ויצא קפט רפג וישלח מד מט ס סו וישב לב מקץ קמב ריא ויגש ט עז צו קא ויחי רעא שפו שז תטו תכא תקיד תרמו תשיג תשב תתמד בהשמות ח"א ד' רסו : רסז. (ד"י) שמות קלד רג רנד רעט שנו שסט בא צג קנה בשלח רעו שלב שפה תט תסו יתרו ב תיד משפטים תכו תרומה מג סג עו קיד קטז קסד תקמה תרנא תשיד ספרא דצניעותא לט כי תשא טו ויקהל קט קכח קלח קמח קצח רו שסה תג פקודי שמד תפה תקעו תרכ תשסח תשעה תתטו תתכה תתל ויקרא קיג שב שלט אחרי מות רנח אמור רנא בהר פב במדבר עג בלק קיא קפו קצח רו שנא פנחס קפ רו רלה רמא שטו שלח תקמו תקסב תקעו תרלו תרע תשנח ואתחנן ז ט לב פד עקב טו כי תצא מה אדרא זוטא קנה ת"ז בהקדמה ד' ג. ד. יא. יב : ת"ג יח : ת"ה כ. ת"ו כא : כב. ת"י כה. כו. ת"יא כ' : ת"ח לב : לג. : לד. ת"יט מ. מא : תכ"א מב : מד : מה. : מו. : נו : נט. : ס. סב : סג. תכ"ה סה : סו. תמ"ז פד. תס"ט קה. ת"ע קל. ת"ו בהשמות קמו. תק"ח ד' קח. קי : קיא. : (ז) ב"ב שסה לך כו קמ וירא קב קפא ריח תקו חיי שרה קפה קצח תולדות כב ויצא קנג תרומה שסד פקודי תשיד תוריע קפא אדרא רבא רלא כי תצא פח קיב קמ האיניו רכה. רמד.

אורייתא וצלותא

הסולם

מאמר

אז אפשר לו לדעת כל השיעור שכבר נתקן בשכינה הקדושה, ואז ייעול לבי בנישתא ויצלי צלותיה, לתקן בשכינה מה שעוד חסר בה.

וביאר הדברים, כי אברהם הוא שורש החסד שבנשמות ישראל, כי הוא תיקן השכינה הקדושה לבחינת בית קבול לאור החסד, וקבלה החסדים בעד כל נשמות ישראל בכל מלואן, ואם היה נשאר כן, היו כל ישראל דבקים בהשי"ת דבקות תמידית, והשכינה הקדושה היתה בית מלכות המלא כל טוב ועונג, ולא היה שום איש רוצה להפרד ממנה אפילו לרגע. אמנם כל תיקונו של אברהם היה, בסוד שעשה בית קבול שלם, לבלי שום אפשרות של פגם, לאור החסדים, דהיינו שהעלה אותה לבחינת השפעה ונ"ר ליוצרנו ית', ולא לקבל להנאת עצמנו כלום, כי זהו המדה ובית הקבול של אור החסד. כמ"ש חז"ל על מדת האומר שלי שלך ושלך שלך חסיד (אבות פ"ה). שאינו דורש להנאת עצמו אף משהו. וכיון שכל הצמצומים וכל אחיות הסי'א היא רק בבחינת הקבלה לעצמו, נמצא שהסיר בזה כל חלאת הקליפות והסי'א לגמרי, ונתקנה זושכינה בתכלית הטהרה. אמנם עוד לא היתה נגמרת בזה מחשבת הבריאה כי מחשבת

כך. שאדם אינו צריך להכנס לבית הכנסת, אלא אם נמלך מתחילה, דהיינו שמקבל רשות. באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפילה לפני הקב"ה. ז"ש, ואני ברוב חסדך אבא ביתך, זהו אברהם, שהוא חסד. אשתחוה אל היכל קדשך, זהו יצחק. שמצדו נקראת המלכות היכל, ביראתיך, זהו יעקב. שה"ס ת"ת הנקרא נורא. וצריך להכליל בהם תחילה, ואח"כ יכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

הנה הולך ומבאר כאן ג' תיקונים כוללים שנעשו בשכינה הקדושה ע"י האבות : אשר אברהם תיקן אותה בבחינת בית, שפירושו דירת קבע, באופן שהאדם יוכל להדבק בה בתמידות כמו שהוא בביתו בתמידות, ויצחק הוסיף תיקון, ותיקן אותה בבחינת היכל הקדש, שפירושו, שהמלך שוכן בה בקביעות כי המלך נמצא תמיד בהיכלו. ויעקב הוסיף תיקון, ותיקן אותה בבחינת יראה, שהוא ענין תרעא לדרתא, דהיינו בחינת פתח, הן לבחינת בית שבה והן לבחינת היכל הקדוש שבה, בסוה"כ מה נורא המקום הזה זה שער השמים (בראשית י"א). ואחר שהאדם נכלל כבר בג' התיקונים ההם של האבות בשלימות, (דס"י דף י"א ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קפא

היכל קדשך, דא (ט) יצחק. ביראתך, דא (ו) יעקב. כ ובעי לאכללא לון ברישא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) נח יג וירא קס תצב תולדות נה ויחי תלג תרומה
כד שח שסד פקודי תשטז כי תצא קלו קמ אדרא
זוטא קכא בהשמטות ו"ג ד' שב. : שג. שה. שח : ד"י. (ט) ב"א קמב תלג וירא כב תצג תולדות כח פ
קכא קצה ויצא מח קנב קפה רצה וישלח מח קנח קצא ויחי רסב שמות נו בא קמח יתרו רלו משפטים שכד
תרומה סט קכג קמא רמג רפג שיח שנב שנג שסד שפ מצורע נב אחרי מות קמד אדרא רבא רלב שלח לך קיו
כי תצא קיא קמ אדרא זוטא צג קכב האוינו רכג רלח בהשמטות ו"ג ד' שב. : שה : שו : שז. (ד"י).

כ ג"א ובא עד לאכללא.

מחשבת הבריאה היתה בעיקר, להנות לנבראיו אשר מדת ההנאה תלויה ושקולה רק בשעור החשק לקבל, שלפי גדלות החשק לקבל, כן מדת התענוג מהקבלה. וע"כ אחר שכבר נתקנה השכינה רק בכלי של השפעה בלי קבלה לעצמו כלום, שהוא ענין הסתלקות מלקבל ממנו ית', ורק להשפיע אליו לבד, וא"כ לא הגיע עוד מזה שום תיקון למחשבת הבריאה השורשית שאינה באה רק בגדלות החשק לקבל.

מאמר

הסולם

אורייתא וצלותא

שיצחק תיקן כל הגבורות שבנשמות ישראל, שפירושו, מיתוק כל הדינים שבהנהגתו ית' : כי כל הצמצומים והיסורים והעונשים הבאים בעולם אינם אלא כדי לתקן את כלי הקבלה של הנשמות, שיהיו ראויים לקבל כל הטוב הכלול במחשבת הבריאה, ומתוך שיצחק בבר תיקן בשעתו את השכינה בשלימות הזו, הרי נתקנו בזה כל הגבורות, כי באו כבר למטרה הרצויה להם.

אמנם גם תיקונו לא נשאר כן, והוא כי העולם עוד לא היה מוכשר לגמר התיקון, וע"כ יצא ממנו עשו הרשע, שהוא קלקל את תקונו, ולא עמד בו להיות מקבל רק ע"מ להשפיע, כמו שתיקן יצחק, אלא שנכשל בקבלה לעצמו, כלומר שגם בעת שנגלה לו שאין המשפיע רוצה שיקבל, רצה ג"כ לקבל מטעם הנאת עצמו, וע"כ נאחזו בו הסי"א והקליפות בסוד אדמוני ואיש שעיר. וע"כ הוריד שוב רגלי המלכות לקליפות, בסוד ורגליה יורדות מות.

וכיון שראה יעקב את הקלקול של עשו הרשע, הלך ותיקן את השכינה הקדושה במדת היראה. שה"ס וידו אוחות בעקב עשו (בראשית כ"ה), שאמרו בזהר דהאי י' דשדי עשו לעקבו, ארמה יעקב לרישיה. כלומר כיון שראה יעקב את הקלקול של עשו בהאי י' שה"ס השכינה, תיקן את עצמו ביראה גדולה עד שהעלה את השכינה לבחינת עטרה על רישיה. ועי"ז נאחזו בבי' התיקונים של אברהם ויצחק בבת אחת, ולא יצא ממנו שום פסול. אמנם תיקון זה אינו עוד גמר תיקון, כי היראה דומה לבחינת יראת חטא שהרי עקבו של עשו גרם לו היראה ההיא, מבלי לחטוא כמותו, אבל בגמר התיקון, הוא אחר שיתבטל עקבו של עשו, בסו"ה בלע המות לנצח, שהיראה תהיה אז, רק בגין דאיחו רב ושליו. והנה יעקב לעצמו ודאי השיג גם היראה

ו"ס אברהם הוליד את יצחק, כי אחר שיצחק מצא השכינה בתכלית השלימות והמילוי מאור החסד ע"י התיקונים של אברהם הרגיש את החסרון שיש בשכינה, שעוד אינה ראויה לקבל כל הכלול במחשבת הבריאה כנ"ל, ע"כ הלך ותיקן אותה לבית קבול, באופן שתהיה ראויה לקבל כל השלימות הנרצה והכלולה במחשבת הבריאה, דהיינו שעורר גם את החשק לקבל ממנו ית', אלא רק בבחינת קבלה ע"מ להשפיע, שפירושו, שחושק מאד לקבל ורק מטעם שהמשפיע רוצה בן, ולולא שהמשפיע היה רוצה בן, לא היה בו שום רצון של משהו לקבל ממנו. ונדוע שקבלה ע"מ להשפיע נחשבת להשפעה ממש, ונמצא שאין עוד לס"א שום אחיזה ברצון לקבלה הזו, וע"כ נתקנה על ידו השכינה הקדושה בכל השלימות הגדולה האחרונה, כי עתה היא ראויה לקבל כל הנועם הרוך מכל מה שחשב הש"י להנות לנבראיו. בעת שעלו במחשבה לבראם, ולפיכך נקראת עתה השכינה הקדושה בבחינת היכל קדשו ית', כי עתה שוכן בה המלך בכל הדרו ותפארתו כמו מלך בהיכלו. אמנם מבחינת תיקונו של אברהם היא נקראת רק בית, כלומר בית המלכות, כי עוד לא היה ניכר שם כל כבודו והדרו, כי אין כבודו של מלך ניכר אלא בהיכלו המיוחד לו, ונבחן בזה, (דמו"י דף י"א ע"א)

ובתר כן ייעול לבי כנישתא. ויצלי צלותיה, כדין כתיב, (9) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

מאמר יציאת רשב"י מהמערה

קפה) רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי מ רחומאי (1) בכיף ימא דגנוסר. וב"נ רב (2) וקשישא דיומין הוה, ועינוי אסתלקו (3) מלמחמי. אמר לרבי פינחס, ודאי שמענא דיוחאי חברנא (4) אית ליה (5) מרגלית אבן טבא, ואסתכלית בנהורא (6) דההיא (7) מרגלית, נפקא (8) כנהירו דשמשא (9) מנרתקה, ונהרא כל עלמא.

חלופי גרסאות

ל נ"א ולבתר. מ נ"א רחמאי. נ נ"א למחמי. ס נ"א אית ליה אבן טבא ואסתלקת בנהורא וכו' (אה"ל). ע נ"א מרגליות. פ נ"א דההוא. צ נ"א מרגליות. ק נ"א בנהירו. ר נ"א מנרתקה.

מסורת הזהר

(9) (ישעיה מט) ב"ב קלו נח שו לך תנט וישלח עד ויחי קעז בהשמטות ו"א ד' רנו: (ד"י) בא רלא בשלח צו שסח יתרו רנה שס תלו תק תרומה תפד תרל תתקבג ויקהל ככא קנו רעח ויקרא מז קטז שעד שמיני קי מצורע א/מב אחרי מות צג קדושים קו אמור רפט בהר פה במדבר סה אדרא רבא גט בהעלותך

דרך אמת (1) בשפת ים כנרת (2) זקן ושבע ימים

אורייתא וצלוחא

הסולם

מאמר

ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

היראה האמיתית הזו, אלא מבחינת כלל ישראל נשאר תיקון זה לכל הדורות אחריו עד גמר התיקון.

יציאת רשב"י מהמערה

קפה) רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי מ רחומאי (1) בכיף ימא דגנוסר. רגיל לפני רבי רחומאי בשפת הים של כנרת. ואדם גדול ושבע ימים היה, ועיניו כהו מראות. אמר לרבי פינחס, שמעתי בודאי שיוחאי חברנו יש לו מרגלית, אבן טובה, דהיינו בן, והסתכלתי באור המרגלית ההיא, שהוא יוצא כהארת השמש מגדנה, ומאיר את כל העולם. ביאור הדברים, המלכות בכל תיקוניה, נקראת אבן טוב ונקראת מרגלית, ואומר דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא. שכבר זכה במלכות בכל תיקוניה וקישוטיה, והסתכל ברוח הקודש באור של המרגלית, שהיא מאירה כאור השמש ביציאתה מנרתיקה, שה"ס תיקון העתיד של המלכות, שתהיה אור הלבנה כאור החמה, שאז היא מאירה כל העולם כולו. והנה אחר שאור המלכות נעשה לאור החמה, ועלה עד השמים שיאה, הנה האירה מהשמים עד לארץ בעמודא חדא דנהורא לכל העולם כולו, והיה מאיר והולך עד שהספיק רשב"י לתקן כרסיא דעתיק

וזהו אמרו ואני ברוב חסדך אבא ביתך, דא אברהם, כי אברהם תיקן אותה בבחינת בית המלכות המלא מכל טוב, באור החסד כנ"ל. אשתחווה אל היכל קדשך, דא יצחק, כי יצחק תיקן אותה בבחינת היכל הקדש להדר כבוד המלך. כראוי לו ית' כנ"ל. ביראתך, דא יעקב, כי יעקב תיקן אותה במדת היראה, ועי"ז תיקן אותה לבית קבול לכל התיקונים של אברהם ויצחק יחד, כנ"ל. וכעני לאכול לא לון ברישא, כי איך ידע מה שנשאר לתקן עוד בשכינה, אם לא יכלל את עצמו בכל אלו ג' התיקונים, שכבר תיקנו בה האבות הקדושים. דהיינו שיקבל על עצמו להתנהג על פי תיקוניהם הנ"ל. וזה נבחן שנכלל במדתם כנ"ל. ורק אחר שנכלל בכל אלו ג' תיקונים של אבותינו הקדושים, יתחיל לתקן אותה ממקום שהניח לנו יעקב אבינו. דהיינו להעלות היראה למדת הרוממות בגין דאיהו רב ושלטי, ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה, דהיינו שיתפלל וימשיך בה האורות העליונים עם יראת הרוממות להביאה לגמר התיקון. כדין כתיב (דפו"י דף י"א ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קפג

קפו) וההוא נהורא קאים משמיא לארעא, ונהיר כל עלמא, עד ט דיתיב עתיק יומין, ויתיב על כרסייא כדקא יאות. וההוא נהורא כליל כלא בביתך, ומנהורא ה דאתכליל בביתך, נפיק נהירו דקיק וזעיר, ונפיק לבר ונהיר כל עלמא, זכאה חולקך. פוק ברי פוק, זיל אבתריה א דההיא ב מרגלית דנהיר עלמא, דהא שעתא קיימא ג לך.

קפז) ד נפק מקמיה וקאים למיעל ה בההיא ט ארבא, ותרין גוברין ו בהדיה ז חמא תרין צפרין דהוו אתיין וטסין על ימא, רמא לון קלא ואמר, צפרין צפרין דאתון טאסין על ימא חמיתון דוך דבר יוחאי תמן, אשתהי פורתא ח אמר צפרין צפרין זילו ואתיבו ט לי. פרחו ו ואזילו, עאלו בימא ואזלי כ להון. קפח) עד דנפק, הא ל אינון צפרין אתיין, ובפומא דחדא מנייהו פתקא חדא, וכתוב בגווה, דהא ז בר יוחאי נפק מן מערתא, ק מ ורבי אלעזר בריה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז ז"ח ד נט ט"ב. ק) בלק רצה פנחס תקלב. ט נ"א דייתי (אה"ל). ת נ"א דכליל. א נ"א דההוא. ב נ"א מרגליות. ג נ"א לן. ד נ"א נפק קמיה קם למיעל (אה"ל). ה נ"א בההוא. ו נ"א בהדה. ז נ"א חמא תרין צפרין דהוו אתיין וטאסין על ימא אמר חמתון דוך דבר יוחאי תמן וכו' (ד"ק). ח נ"א אמרי. ט נ"א ליה. י נ"א ואזלו. כ נ"א ליה. ל נ"א אילין (אה"ל). מ הוא ור"א בריה כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת ח) באותה ספינה.

הסולם

יצאת רשב"י מהמערה

מאמר

קפז) נפק מקמיה וקאים וכו': יצא מלפניו ועמד להכנס באניה. והיו עמו שני אנשים. ראה שתי צפרים, שהיו באות ועפות על הים. הרים קולו ואמר, צפרים צפרים, הרי אתן מעופפות על הים, הראיתם את המקום שבו יוחאי שמה. חיכה מעט, אמר, צפרים צפרים, לכנה והשבנה לי. עפו והלכו. נכנסו בים והלכו להן.

פירוש. כי ר"ש ברח מפני המלכות שצותה להורגו, ונסתתר הוא ובנו במערתא חדא (כדאיתא שבת ל"ג). ולא ידעו איפה הוא. וע"כ יצא רשב"י לבקשו באי הים.

קפח) עד דנפק הא וכו': מטרם שיצא לאניה, והנה באו הצפרים, ובפיה של אחת מהן מכתב אחד, וכתוב בתוכו, אשר ר' שמעון בן יוחאי יצא מן המערה עם ר' אלעזר בנו. הלך ר' פנחס אליו, ומצא אותו שנשתנה, וגופו מלא נקבים ופצעים, מרוב הישיבה במערה. בכה אמו, ואמר אוי שראיתך בכך. אמר לו ר"ש אשרי חלקי, שראית אותי בכך. כי אם לא ראית אותי בכך, לא הייתי כך. חלודין, הוא מלשון שמחלידין את הקרקע (ב"ב י"ט): שפירושו שעושים נקבים בקרקע. פתח ר' שמעון במצות התורה ואמרי מצות

התורה

דעתיק יומין כדקא יאות. והרמו הוא. שכבר זכה לב' הגלויים שבגמר התקון שהם שית קראי ושית שמהן (הנ"ל אות קמ"ה) כי נהורא קאים משמיא לארעא וכו' ה"ס שית קראי, ועד דיתיב עתיק יומין ויתיב על כרסייא כדקא יאות, ה"ס שית שמהן עש"ה.

קפו) וההוא נהורא וכו': ואותו האור עומד מן השמים עד הארץ, ומאיר כל העולם. עד שיבא עתיק יומין, שהוא הכתר, וישב על הכסא כראוי, דהיינו עד גמר התקון. ואותו האור כלול כולו בביתך, דהיינו בביתו, כי בתו של ר' פנחס היתה אשת ר"ש בן יוחאי, ומן האור שנכלל בביתך יוצא אור דק וקטן, שהוא בן בתו, ר' אלעזר, ויוצא לחוץ ומאיר את כל העולם. אשרי חלקך. צא בני, צא. לך אחרי אותה המרגלית המאירה את העולם. כי השעה עומדת לך.

פירוש. כי ברתיא דרבי פנחס בן יאיר היתה אשתו של ר"ש ונמצא רבי שמעון כליל בביתו של רשב"י. הכוונה היא על רבי אלעזר שיצא מהנהורא דאתכליל בבית רשב"י, שהוא ר"ש ואשתו, אשר הוא יצא והאיר כל העולם כולו.

(דפו"י דף י"א ע"א)

ט) אזל לגביה, ואשכח ליה משניא, וגופיה מליא חלודין. בכה * בהדיה, ואמר, ווי דחמיתך בכך. אמר, זכאה חולקי דחמית לי בכך, דאלמלא נ לא חמיתא לי בכך לא הוינא בכך. פתח ר"ש בפקודי אורייתא ואמר, פקודי אורייתא דיהב קב"ה לישראל כלהו באורייתא בארח כלל כתיבי.

מאמר פקודי אורייתא פקודא קדמאה

קפט) (ר) בראשית ברא אלהים. (ע) הדא היא (ש) פקודא קדמאה דכלא פ ואקרי פקודא דא יראת ה', דאקרי ראשית, דכתיב (ת) ראשית (ר) חכמה יראת ה'. (ב) יראת ה' ראשית דעת. בגין דמלה דא ראשית אקרי, ודא איהי תרעא לעאלא גו מהימנותא, ועל פקודא דא ז אתקיים ק כל עלמא.

חלופי גרסאות

נ נ"א לא חמיתנא בכך. ונ"א לא חמית לי (אה"ל).
ס (עיין בסוף ספר בראשית סימן כ"ג מה שחסר כאן).
ע נ"א חדא הוא. פ נ"א אקרי. ז נ"א יתקיים, ול"ג כל עלמא. ק נ"א כל עלמא ל"ג.

מסורת הזהר

ר) (בראשית א) לעיל אות טו. ש) ר"ז תכ"ח ד' עב :
ת"ל ד' עג. ת) (תהלים קיא) לעיל אות קכ. א) (הוי"ה)
הוא סוד : יראה אהבה, תורה ומצוה) בהשמטות
ח"א ד' רסב ד"י נשא לו נ ר"ז תכ"ט ד' עג.
ב) (משלי א) וארא נט אחרי מות ד ר"ז תכ"ח ד'
עב : ת"ל ד' עג. תס"ג ד' צט.

דרך אמת ט) במסכת שבת פרק במה מדליקין דף ל"ג שם אמר דר' פנחס חתניה דרבי שמעון ובפרשת בלק דף ב' דאימיה דר' אלעזר ברתיא דר' פנחס ובנשא קמ"ד ב' ובפנחס ר"מ ע"ב.

פקודי אורייתא פקודא קדמאה

הסולם

מאמר

יראת ה'. יראת ה' ראשית דעת משום שדבר זה, יראה, נקרא ראשית. וזה הוא שער להכנס אל האמונה. ועל מצוה זו מתקיים כל העולם.

פירוש. הוקשה לו, כי כאן חושב המקרא את היראה שהיא ראשית אל החכמה, וכאן שהיא ראשית אל הדעת. ואומר, מפני שהיראה היא ראשית לכל ספירה וספירה שאי אפשר להשיג שום ספירה זולת ע"י השגת היראה תחילה.

ווי"ש, תרעא לעאלא גו מהימנותא :
כי אי אפשר להשיג אמונה שלימה זולת מתוך יראתו ית', וכפי שיעור היראה כן שיעור השראת האמונה. וע"כ ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא. כי אין העולם מתקיים אלא על תורה ומצוה, כמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי (ירמיה ג'). וכיון שהיראה היא ראשית ושער לכל מצוה להיותה השער לאמונה, נמצא שעל היראה מתקיים כל העולם, ווי"ש הכתוב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ

התורה שנתן הקב"ה לישראל, כתובות כולן בתורה בדרך כלל.

פירוש. כי מרוב שנים שישב במערה היה מוכרח לישב שם תוך החול, כדי לבסות ערומו ולעסוק בתורה, ונחלד בשרו מחמת זה. בכה עליו, ואמר, אוי לי שראיתך בכך. ענה לו ר"ש, אשרי חלקי אשר ראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך, לא הייתי בכך, כלומר, שלא הייתי זוכה לגילוי רזין דאורייתא. כי כל רוממות חכמתו הגדולה זכה באותם י"ג שנים שהיה מוסתר במערה.

פתח ר"ש וכו' : כל המצות שבתורה שנתן הקב"ה לישראל הן כתובות כולן בדרך כלל בפסוק בראשית ברא אלהים עד המאמר ויחי אור. כמ"ש והולך, שהוא מצות היראה ועונשה, ובה כלולות כל המצות שבתורה.

מאמר פקודי אורייתא פקודא קדמאה

קפט) בראשית ברא אלקים : זו היא המצוה הראשונה לכולן, ומצוה זו נקראת יראת ה', הנקראת ראשית. שכתוב, ראשית חכמה (ד"ר דף י"א ע"א) (דף י"א ע"ב)

הקדמת ספר הזוהר

קפה

קצ) א יראה אתפרש לתלת סטרין, תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא אאות, וחד עקרא ר דיראה : אית ב"נ דדחיל ם מקב"ה ט בגין ם דייחון בנוהי ולא ימותון או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה, וע"ד דחיל ליה תדיר. אשתכח יראה, דאיהו ת דחיל לקב"ה, ה ם לא שוי לעקרא. ואית בר נש דדחיל מן קב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא, ועונשא דגיהנם. תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינון ושרשא דיליה.

קצא) ירא"ה דאיהי עקרא, למדחל ב"נ למאריה, בגין דאיהו רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה ב כלא ג חשיבין. ד כמה דאתמר, ו וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. ולשוואה רעותיה בההוא אתר דאקרי יראה.

חלופי גרסאות

ר ג"א דחד יראה אית ב"נ (אה"ל). ש ג"א קב"ה. ת ג"א דחילו. א ג"א לא ל"ג. ב ג"א כלא חשיבין, ו ג"א כלא הו. ג ג"א חשיבין ל"ג. ד כמה דאת אמר כצ"ל (אה"ל).

ת"ז בהשמטות ד' קמא. ה) ואתחנן סו ת"ז ת"ל ד' עז. ת"ע ד' קלא. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ז) בא כה ד' עז. ת"לג ד' עז. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ו) (דניאל ד) שמות פט בא קג פנחס רכו תתסו.

מסורת הזוהר

ג) ב"ב תמג רכא בא כד תרומה קלט שו ויקהל קנא תיב אחרי ב ד בהר י במדבר כה נשא לה מח מט נ קלה שלח לך קנה פנחס תמג ואתחנן סו ת"ז בהקומה ד' ה: . ו. י: ת"ג ד' ית. תכ"א ד' נג. תכ"ט ד' עג. ת"ל ד' עג: עד: תל"ג ד' עו: תל"ו ד' עז. ת"ע ד' קלא. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ז) בא כה ד' עז. ת"לג ד' עז. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ו) (דניאל ד) שמות פט בא קג פנחס רכו תתסו.

דרך אמת י תקונים ע"ט

הסולם

פקודי אורייתא סקודא קדמאה

מאמר

ביראת ה', שרק אחד מהם נחשב ליראה אמיתית. א) שמתירא מהקב"ה. ושומר מצותיו כדי שיחיו בניו ויהיה נשמר מעונש גופו או ממונו. דהיינו יראה מעונשים שבעוה"ז. ב) שמתירא גם מעונשים של גיהנם. ואלו השתיים אינן יראה אמיתית, כי אינו מקיים היראה מטעם מצות ה', אלא מטעם תועלת עצמו. ונמצא שתועלת עצמו הוא השורש, והיראה היא ענף ומסובבת מתועלת עצמו, אלא יראה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושלטי, עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה כלא חשיבין, דהיינו שיירא מהשי"ת משום שהוא גדול ומושל בכל. הוא גדול משום שהוא השורש. שממנו מתפשטים כל העולמות, וגדלותו מתראה על מעשיו, והוא מושל בכל משום שכל העולמות שברא הן העליונים והן התחתונים, נחשבים לפניו כלא כלום, שאינם מוסיפים משהו על מהותו יתברך.

וה"ש, ולשוואה רעותיה בההוא אתר דאקרי יראה: שישים לבו ומאיו באותו מקום הנקרא יראה, שיהיה דבוק ביראתו יתברך ברצון ובחשק המותאם-והראוי למצות המלך.

בכה

הארץ. שעם היראה הנקראת ראשית שכל המצות כלולות בה ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ולולא היראה לא היה בורא אלהים כלום.

קצ) יראה אתפרש לתלת וכו': היראה מפורשת לשלש בחינות, שתיים מהן, אין בהן שורש כראוי, ואחת היא שורש היראה. יש אדם שירא מהקב"ה בשביל שיחיו בניו ולא ימותו, או ירא מעונש גופו או מעונש כספו, ועל כן הוא ירא אותו תמיד. נמצא שהיראה שהוא ירא מהקב"ה, לא שם אותה לשורש כי תועלת עצמו היא השורש, והיראה היא תולדה ממנה. ויש אדם הירא מפני הקב"ה, משום שירא מעונש העולם ההוא ומעונש של הגיהנם. שתי מיני יראות האלו, דהיינו היראה מעונש עוה"ז, והיראה מעונש עוה"ב, אינן עיקרי היראה ושורשה.

קצא) יראה דאיהי עיקרא וכו': היראה שהיא עיקר הוא אדם יירא מפני אדונו, משום שהוא רב ושלטי. העיקר והשורש של כל העולמות, והכל נחשב כאין לפניו. כמו שכתוב, וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. וישים חפצו באותו המקום שנקרא יראה.

ביאור הדברים, מלמדנו שיש ג' אופנים

(דפו"י דף י"א ע"ב)

קצב) בכה רבי שמעון ואמר, ווי אי אימא ווי אי לא אימא. אי אימא ינדעון חייבין היך יפלחון למאריהון ה אי לא אימא יאבדון חברייא מלה דא. באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג, ואיהי רצועה לאלקאה חייביא.

קצג) ומאן דדחיל בגין ו עונש דמלקיותא וקטרוגא, כמה דאתמר, לא שריא עליה ההיא יראת ה' דאקרי מ יראת ה' לחיים. אלא מאן שריא עליה, ההיא יראה רעה, ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה, ולא יראת ה'. קצד) ובג"כ, אתר דאקרי יראת ה' ראשית מ דעת ט אקרי, וע"ד אתכליל הכא פקודא דא, ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז ת"ז תל"ג ד' עז. ה) (משלי יט) ב"ב שצח אמור ה ג"א אי לא ייבדון (ויבדון) חבריא הא מלה באתר דיראה קדישא וכו', ונ"א ואי לא אימא יאבדון חבריא מלה דא ל"ג, ונ"א ואי לא אימא ייבדון חבריא מלה באתר דיראה קדישא וכו' כצ"ל (אה"ל). ו ג"א עונשא. ז ג"א אקרי. ח ג"א דעת ל"ג. ט ג"א אקרי ומאן דנטיר ל"ג (אה"ל).

דרך אמת כ) מסתה בקליפות יש יראה רעה והוא מבואר בתקונים ריש תיקון ל"ג.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא קדמאה

בכדי שלא יאבד מהצדיקים הזכאים לידע דבר זה, גילה הדבר בדרך רמו.

קצג) ומאן דדחיל בגין וכו': ומי שירא מפני עונש הכאה ושיטנה, כאמור, אינה שורה עליו אותה יראת ה', הנקראת יראת ה' לחיים. אלא מי שורה עליו, היא אותה יראה רעה. ונמצא ששורה עליו אותה הרצועה, היראה הרעה, ולא יראת ה'.

קצד) ובג"כ אתר דאקרי וכו': ומשום זה, המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת. וע"כ נכללה כאן מצוה זו. וזו היא השורש והיסוד לכל שאר מצות התורה. מי ששומר את היראה הוא שומר הכל. ומי שאינו שומר את היראה, אינו שומר מצות התורה, כי זו, היראה, השער לכל.

פירוש. טובב על מה שהביא לעיל שפעם אומר הכתוב ראשית חכמה יראת ה', ופעם יראת ה' ראשית דעת. וביאר באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג וכו', כלומר, שבסיום היראה הקדושה הנקראת יראת ה' לחיים, יש שם יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה, וה"ס ורגליה יורדות מות. אשר המקיים מצות היראה מטעם דאיהו רב ושליט, נמצא מתדבק ביראת

קצב) בכה רבי שמעון וכו': בכה ר"ש ואמר, אוי אם אומר אוי אם לא אומר. אם אומר, ידעו הרשעים איך לעבוד לאדונם. ואם לא אומר יאבדו החברים את הדבר הזה. כי במקום שהיראה הקדושה שורה יש כנגדה למטה יראה רעה, שמכה והולמת ומשטינה, והיא רצועה להכות את הרשעים. דהיינו להענישם על עונותיהם. וע"כ ירא מלגלות, כדי שלא ידעו הרשעים איך להפטר מן העונש. כי עונשם הוא סהרתם.

ביאור הדברים, רומז בזה, שאינו יכול לגלות במקום הזה את דבריו במילואם, מפני שמתירא שלא להויק את הרשעים. והוא כי בא לגלות כאן איך להתדבק בעץ החיים, ולא לנגוע לעולם באילנא דמותא, שזה יכשר רק לאותם שכבר תיקנו בחינת עץ הדעת טרר. אבל הרשעים שעוד לא תיקנו את החטא של עצה"ד טרר, אסור להם לידע זה, כי הם צריכים לעמול מקודם בכל העבודות. עד שיתקנו את החטא דעצה"ד. ותמצא כזה גם בכתוב פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם (בראשית ג'). שאחר שחטא אדם בעצה"ד גורש מג"ע, מחשש שמא יתדבק בעץ החיים ויחיה לעולם, ונמצא הפגם שעשה בעצה"ד ישאר לעולם בלי תיקון. ולפיכך, (תפרי דף י"א ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קפו

· יראה נטיר כלא. לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא (ט) תרעא דכלא.

קצה) ובג"כ כתיב בראשית דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. כ דמאן דעבר על דא עבר על פקודי דאורייתא. ועונשא דמאן דעבר על דא, האי רצועה רעה ג אלקי ליה. והיינו (ט) והארץ היתה תהו ובהו, וחשך על פני תהום, ורוח אלהים. הא אלין (ט) ד' עונשין לאענשא (ט) בהון ג חייביא.

קצו) תהו דא חנק, דכתיב (ז) קו תהו (ט) חבל (ט) מדה. בהו (ט) דא סקילה, אבניו דמשוקעין גו תהומא רבא (ט) לעונשא (ט) דחייביא. וחשך דא שריפה, דכתיב (ט) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש עד לב השמים חשך כו. ודא אשא תקיפא דעל רישיהון (ט) דחייביא שרי לאוקדא לון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) לעיל אות קכ. י' (בראשית א) לעיל אות קסו. (כ) חנק, סקילה, שריפה, הרג) תק"ח ד' ק' ט"א עש"ה. (ז) (ישעיה לד) בהשמות ח"ג ד' שה. ד"י ת"ז ת"ע ד' קכ. ט (זכריה ב). ג (דברים ה) יתרו רצד.

י יראה דא כצ"ל (אה"ל). כ ג"א מאן וכו' — ונ"א מאן דעבר על דא עבר על פקודא דא דאורייתא ועונשא וכו' האי רצועה רעה והיינו הארץ היתה כצ"ל (אה"ל) — ונ"א עונשא דמאן דעבר על דא עבר על פקודי (נ"א פקודא, [דפ"ס]) דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה (נ"א אלקי ליה ל"ג [דפ"ס]) והיינו והארץ היתה וכו' (ד"ש) ונ"א מאן (נ"א דמאן) דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה (נ"א אלקי ליה ל"ג [ד"מ]) והיינו והארץ היתה וכו' (ד"ק) ונ"א ל"ג מן חיבת "דמאן" עד "דאורייתא" ומתחיל מן "עונשא דמאן" וכו' (אה"ל). ל ג"א אלקי ל"ג ט ג"א בהו (אה"ל). ט ג"א חייבא. ט ג"א המדה. ע ג"א דא סקילה ל"ג (ד"ל). פ ג"א לעונשייהו דחייביא (אה"ל). צ ג"א דחייבא, ונ"א לחייבא.

פקודי אורייתא סקודא קומא

הסולם

מאמר

קצו) תהו דא חנק וכו': תהו, זה חנק, שכתוב קו תהו (ישעיה ל"ד) חבל מדה (זכריה ב'). בהו, זו סקילה, היינו אבנים המשוקעות בתוך תהום הגדול, בשביל עונש הרשעים. והשך, זו שרפה, שכתוב, ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש עד לב השמים חשך וגו'. וזו היא אש חזקה, שעל ראש רשעים יחול (ירמיה כ"ג) לשרוף אותם. ביאור הדברים, כי אותם שאינם מקיימים יראת ה' מטעם מצות המלך, אלא מטעם יראת עונש, נלכדים בקליפות תהו, שתמהים למה אינם מבינים מחשבותיו ודבריו ית', וקליפה זו נבחנת לחבל מחנק על צווארו של האדם המפסיק לו אויר דקדושה ונשימת חייו. וז"ש דכתיב קו תהו, חבל מדה, מקרא א' כתוב קו תהו, ומקרא ב' חבל מדה, ובא זה ולמד על זה, אשר פירושו של קו תהו הוא חבל מדה, כי לפי הקו והשיעור של תמיהתו כן מדת החבל שהס"א משליך על צווארו וחונק אותו. והס"כ מושכי העון כחבלי השוא (ישעיה ה').

ביראת ה' לחיים. ואתם המתיראים מטעם עונש דמלקיותא ולא מטעם מצוה, עליהם נאמר, מגורת רשע היא תבואנה (משלי ח') כי היראה דסיומא שולטת עליו ומלקי ליה. ומבחינה זו, שהסיום של היראה שוכנת ברצועה רעה לאלקי לחייבא, נקראת גם היראה העליונה הקדושה בשם ראושית דעת יראת ה', להורות שיש להדבק רק בבחינת הראשית שלה שהיא יראת ה' לחיים. ולהשמר מחיראה דמלרע, שהיא הרצועה בישא. ועי"ז נתקן החטא דעצה"ד.

קצה) ובג"כ כתיב בראשית וכו': ומשום זה כתוב בראשית, שהוא יראה, ברא אלקים את השמים ואת הארץ. כי מי שעובר על זה, עובר על כל מצות התורה. וענשו של מי שעובר על זה, הוא, שרצועה הרעה הו דהיינו, היראה הרעה, מכה אותו. והיינו, והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים. הרי אלו ארבעה עונשים להעניש בהם את הרשעים.

(דפ"י ד' י"א ע"ב)

קצו) ורוח, דא הרג בסייף, רוח סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה. כד"א ט) ואת להט החרב המתהפכת, ואקרי רוח. האי עונשא, למאן דיעבר על פקודי אורייתא, וכתב לבתר יראה, ראשית, דאיהי כללא דכלא, מכאן ק והלאה, שאר פקודין דאורייתא.

מאמר פקודא תניינא

קצח) פקודא תניינא, דא ר איהי פקודא, דפקודא דיראה אתאחדת בה, ו ולא נפקא מינה לעלמין, ואיהי ט) אהב"ה, למרחם בר נש למאריה רחימו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (בראשית ג) ב"א ק ב"ב קיח שיד לך קד ויחי רמב תסט תקעב תשח בהשמטות ח"א ד' רנג : רסג. ד"י וארא קיד בשלח קמו תרומה תשמד פקודי תרמב בהשמטות ח"ב ד' רעא, ד"י ויקרא קצו שכו ד' קח : ז"ח בראשית אית ריז ח"ח ד' קי ט"ד. ט) ב"ב קכג וארא צח בשלח רמה רנב תרומה תקמ תרט תרסב תרעא ויקהל קנג תיז פקודי תרמו תרנב תשצג צו קנא אחרי מות ריג במדבר יב נשא מו מט פנחס תתמד ואתחנן מן סט קלח קמו ח"ו בהקדמה ד' ה. : י : תט"ז ד' לא. תי"ח ד' לו : תכ"א ד' נו. תכ"ז ד' עא : תכ"ט ד' עג : עד : תל"ג ד' עז. תל"ו ד' עח. ת"ע ד' קלא : בהשמטות ת"ד ד' קמא.

ק נ"א ולהלאה ונ"א ולהלא. ר נ"א איהו. ט נ"א ולא נחתא (ד"ק).

פקודי אורייתא פקודא קדמא

הסולם

מאמר

הנוכר שהוא ד' מיתות המרומזות בתהו, בהו, חשך, ורוח, הן כתובות אחר יראה ראשית המרומו בכתוב בראשית ברא אלהים, ונמצא שחפסוק האי הוא יראה ראשית, דהיינו עיקר היראה שהיא לחיים, והפסוק הב' הוא העונש למי שאינו דבוק ביראה ראשית, והם כללא דכלא, להיותם השער לאמונתו יתברך כנ"ל. ונמצא שכל המצות שבתורה כלולות בה. מכאן והלאה שאר פקודין דאורייתא מהפסוק ויאמר אלהים יהי אור ואילך, דהיינו כל המצות שבתורה, הן פרטים כולן של מצות היראה.

מאמר פקודא תניינא

קצח) פקודא תניינא וכו' : המצוה השניה, זו היא מצוה שמצות היראה מתאחות בה ואינה יוצאת ממנה לעולם, והיא אהבה, שיאהב אדם את אדונו אהבה שלמה. ומה היא אהבה שלמה. זו היא אהבה רבה, שכתוב, התהלך לפני והיה תמים, תמים, פירושו שלם באהבה. וזהו שכתוב, ויאמר אלקים יהי אור, זו היא אהבה שלמה הנקראת אהבה רבה. וכאן היא מצוה, שיאהב אדם את אדונו כראוי. ביאור הדברים, כי יש אהבה התלויה בדבר, דהיינו שבאה מרוב טובה שהשפיע לו השי"ת

ו"ש, בהו דא פקילה, אחרי שכבר ניצוד צ"י הס"א בחבל על צוארו, כבר יש להן כח לעשות בו כחפצן, או לסלקו או לשרפו או להרגו בסייף, כמ"ש והולך. ופקילה פירושו שמרוצצין את גלגלתו צ"י תאוות רעות ומחשבות רעות ומושכים אותו לתהומא רבא להענישו וחסך דא שריפה וכו' שרי לאוקרא לון שס"א מסבב אותו באש חזק ההולך ושרף החיות דקדושה מהם.

קצו) ורוח דא הרג וכו' : ורוח זהו הרג בחרב. כי רוח סערה היא חרב שנוגה, הלוהטת בו. כמו שאתה אומר, ואת להט החרב המתהפכת, ונקראת רוח. זה הוא עונש למי שעובר על מצות התורה, שכתוב אחר יראה, הנקראת ראשית, שהיא כלל הכל. כי אחר בראשית שהיא יראה, נאמר תהו ובהו וחשך ורוח, שהם עונש ד' מיתות, מכאן ולהלאה, שאר מצות התורה.

פירושו. כי הס"א שולח בו רוח פטרה, שהוא כמו חרב שנוגה המפרידה ראשו מגופו ופסקיה לחיותיה.

ו"ש, האי עונשא וכו' וכתוב לבתר יראה ראשית, דאיהי כללא דכלא : טובב על הנ"ל, שכל המצות שבתורה כלולות בב' הפסוקים הראשונים, מבראשית עד ויאמר אלהים יהי אור. ואומר, דחאי עונשא (דפויי דף י"א ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קפט

שלים. ומאן איהו רחימו שלים, דא (9) אהבה רבה, דכתיב (8) התהלך לפני והיה תמים, שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב (7) ויאמר אלהים יהי אור, דא רחימו שלימותא דאקרי אהבה רבה, והכא איהו פקודא, למרחם בר נש למאריה כדקא יאות.

קצט) אמר ר' אלעזר, אבא, רחימתא בשלימו אנא שמענא ביה. אמר ליה, אימא ברי קמי דרבי פינחס, דהא איהו בהאי דרגא קאים. א"ר אלעזר, אהבה רבה היינו אהבה שלימתא בשלימו (10) דתריין סטריין, ואי לא אתכליל בתריין סטריין, לאו (*) איהו אהבה כדקא יאות בשלימו.

(11) ועל דא תנינן, בתריין סטריין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה: אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, (12) אורכא דיומין, בנין סחרניה, (13) שליט על שנאווי, ארחוי מתתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה. ואי (14) להאי יהא בהפוכא ויהדר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(9) פקודי תרסו יאתנן ע בהשטות ח"ג ד' שו. ד"י. (10) (בראשית יז) לך תמג מקץ קע ויחי שצג תשס בשלח תלב אדרא רבא שייב שלח לך קיז קעא חקת כו פנתס תקצ ז"ח ד' מד. (11) (בראשית א) ב"א כח קסא קסה שכב שמח ב"ב קמו קנג תולדות ע קפב ויצא שלט בהשטות ח"א ד' רנב: רנו: רסג. רסד. ד"י בא נה משפטים קפג תרומה כו תיד תריט תרלט תשמו ספרא דצניעותא י ויקרא קעט שלח לך קנג פנחס קכב תרכו ר"ז ת"ה ד' יט. תי"ח ד' לו: תכ"ו ד' עא. תל"ג ד' עז. תל"ו ד' עז: תל"ח ד' עח: תל"ט ד' עט: תמ"ב ד' פא: תס"ט ד' קח: ת"ע ד' קלז. ז"ח בראשית אות א שלב שמה שנט יתרו נא קסו שה"ש ד' עג ט"ב רתק"ח ד' קט ט"ג קיב ט"ג קטו ט"ב קסו ט"ב.

פקודי אורייתא פקודא תניינא

הסולם

מאמר

היינו אהבה שלמה שהיא בשלמות משני הצדדים, ואם לא נתכללה בשני הצדדים, אין היא אהבה בשלמות כראוי. פירוש. שאמר לו לפרש בחינת אהבה רבה קמיה דרבי פנחס משום שהוא כבר השיג מדת אהבה רבה כהלכתה, ויבין היטב מה שיאמר.

וה"ש, אהבה שלימתא בשלימו דתריין סטריין: כמ"ש להלן, בין בדינא ובין בטיבון, ואפילו הוא נוטל את נשמתך תהיה אהבתך בו ית' בשלמות הגמורה, כמו בעת שנותן לך כל טוב שבעולם.

השי"ת, שעי"ז נתדבק בו ית' בלב ונפש. והנה אע"פ שדבוק בו ית' בתכלית השלימות מ"מ נחשבת לאהבה בלתי שלימה. וזה שדרשו רז"ל (ב"ר פ"2) על הפסוק את האלהים התהלך נח, אשר נח היה צריך סעד לתמכו, כי היה נסעד ברוב טובה שהשפיע לו השי"ת. אמנם אברהם לא היה צריך סעד לתמכו, כמ"ש התהלך לפני והיה תמים. כי התהלך לפני, פירושו בלי סעד, אלא לפני, ואע"פ שלא תדע אם אבא אחריו לסעדך. וה"ש רחימו שלים, דא אהבה רבה, דכתיב התהלך לפני והיה תמים, דהיינו שלא יהיה נצרך שום סעד לתמכו, כמו שנאמר אצל אברהם התהלך לפני, והיה תמים שלים ברחימותא, שאע"פ שאיני נותן לך כלום, מ"מ תהיה אהבתך שלימה להדבק בי בכל לב ונפש.

(12) ועל דא תנינן וכו': וע"כ למדנו, בשני צדדים מפורשת האהבה להקב"ה, יש מי שאוהב אותו בשביל שיש לו עושר, אריכות ימים, בנים סביב לו, מושל על שונאיו, דרכיו יכונן לו, ומתוך כך אוהב אותו. ואם יהיה לזה ההפך, והקב"ה יחזור עליו הגלגל בדין קשה, יהיה שונא אותו, ולא יאהב אותו כלל. ומשום זה אהבה זו אינה אהבה שיש לה יסוד. פירוש

קצט) אמר רבי אלעזר וכו': אר"א: אבי, אהבה בשלמות אני שמעתי פירושא. אמר לו: אמור בני לפני רבי פנחס, כי הוא נמצא באותה המדרגה. אמר רבי אלעזר, אהבה רבה, (דפו"י דף י"א ע"ב *) דף י"ב ע"א)

עליה קב"ה גלגולא דינא קשיא, יהא ה שניא ליה, ולא ירחם ליה כלל. ו ובג"כ רחימא דא, לאו ז איהו אהבה דאית ליה עקרא.

רא) רחימו דאקרי שלים, ההוא דהוי בתרין סטרין, בין בדינא בין בטיבו ותקונא ח דארחוי. ט דרחים ליה למאריה כמה דתנינן, אפילו הוא ט) נטיל נשמתך מינך, דא איהו רחימו שלים, דהוי בתרין סטרין. וע"ד טו) אור דמעשה בראשית, נפק ולבתר כ אגניו, כד אגניו, נפק דינא קשיא, ואתכלילו תרין סטרין כחדא, למהוי שלימו ל דא אהבה כדקא יאות.

רב) נטליה נ רבי שמעון ונשקיה. אתא רבי פנחס ט ונשקיה וברכיה, ואמר, בודאי קב"ה שדרני הכא, דא ט) הוא ת) נהירו דקיק, דאמרו פ לי דאתכליל ז בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא. א"ר אלעזר, ק ודאי לא אצטריך ל לאתנשי ירא"ה בכל פקודין, כ"ש בפקודא דא, אצטריך לראה לאתדבקא בהאי ט) היך ת אתדבקת אהבה, כ איהי ב בסטרא חד טב, כמה דאתמר, דיהב עותרא וטב, אורכא דחיי, בני מזוני, כדין אצטריך לאתערא לראה, ולמדחל דלא יגרום חובא. וע"ד כתיב כ) אשרי אדם מפחד תמיד, בגין דהא כליל ירא"ה באהב"ה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה תרומה תקצא תרס ויקהל קנד ואתחנן סט קלט
 ת"ז בהשמות ת"ד ד' קמא. ט) לעיל אות ב.
 ת) לעיל אות קפו. א) (משלי כח) וישלח מו מט.
 ה נ"א סני. ו נ"א ובג"ד. ז נ"א איהי (אה"ל). ח נ"א
 דאורחי (אה"ל). ט נ"א דא רחים. י נפשך (אה"ל).
 כ איגניו, כד איגניו (אה"ל). ל נ"א דדא אהבה (דפוס
 ק. ל.) ונ"א דאהבה (אה"ל). מ נ"א נטליה ר' פנחס,
 נ נ"א ונשקיה ברישיה (ד"ק ל.). ע נ"א היא. פ נ"א
 ר נ"א לאיתנשי (אה"ל). ש נ"א איך. ת נ"א אתדבקא. א נ"א איהו.
 ב נ"א בסטרא חד טב וחד ביש (ד"ש).

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא תנינא

פירוש. שמתוך ששורש אהבתו מיוסד על דבר משהו, נמצא, אם בטל הדבר, בטלה האהבה.
 לעוה"ב, ולמה נגנו. והוא כד אננו נפק דינא קשיא, שעם גניות האור יצא דין קשה בעוה"ז, שעייז ואתכלילו תרין סטרין כחדא, למהוי שלימו, שניתן מקום להתכללות ב' הקצוות באחת, כי עתה תצויר האפשרות לגלות שלימות אהבתו גם בשעה שנוטל את נפשו ממנו, וניתן מקום להשלמת האהבה. באופן שאם לא היה נגנו, והדין הקשה לא היה נגלה, היתה אהבה רבה זו חסרה מהצדיקים, ולא היתה לה שום אפשרות לבוא פעם לכלל גילוי.

רב) נטליה ר' שמעון וכו': לקחו ר' שמעון ונשקו. בא רבי פנחס ונשקו וברכו. ואמר, בודאי הקב"ה שלחני כאן, זה הוא אור הדק שאמרו לי שנכלל בביתי, ולאחר כך יאיר כל העולם. (לעיל אות קפ"ו) א"ר אלעזר, ודאי, היראה אינה צריכה להשכח בכל המצות, כל שכן במצוה זו, האהבה, צריכה היראה להתדבק בה

רא) רחימו דאקרי שלים וכו': האהבה שנקראת שלמה, היא, אותה האהבה שהיא בשני צדדים, בין בדין, בין בחסד והצלחת דרכיו. שיאהב את הקב"ה, כמו שלמדנו, אפילו הוא לוקח ממך את נשמתך, זו היא אהבה שלמה שהיא בשני צדדים, בחסד ובדין. ועל כן, האור של מעשה בראשית יצא, ואחר כך נגנו, וכשנגנו יצא דין הקשה, ונכללו ב' הצדדים, חסד ודין, יחד, שיהיו שלמות. זו היא אהבה בראוי.

פירוש. כי האור שנברא בששת ימי בראשית, דהיינו במאמר יהי אור, חזר ונגנו. מ"ש (בראשית א' דף רפ"א אות שג"ב). יהי אור לעוה"ז ויהי אור לעוה"ב כי גנו האור מעוה"ז והוא מתגלה רק לצדיקים (דפו"י דף י"ב ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קצא

(רג) והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא, לאתערא ביה יראה. כד חמי דדינא קשיא שריא עלוי, כדין יתער יראה, וידחל למאריה כדקא יאות

הסולם

מאמר

מפניו ית' שמא יגרום החטא ויתקרב מאהבתו ית', ונמצא בזה שכולל היראה באהבה. וכן בסטרא הב' של האהבה בעת דינא קשיא יעורר יראה ממנו ית', ולא יקשה לבו ויסיח דעתו מן הדין, ונמצא בזה, שגם כאן כולל היראה באהבה, ואם נהגה כן נמצא תמיד באהבה שלימה כראוי להיות. ועל התכללות היראה באהבה בסטרא דטיבו מביא הפסוק אשרי אדם מפחד תמיד, ודורש את המלה תמיד, שמשמע אפילו בעת שהשי"ת עושה טיבות עמו צריך ג"כ לפחד ממנו, והיינו שמא יגרום החטא. ועל התכללות היראה באהבה בסטרא דדינא, מביא הכתוב מקשה לבו יפול ברעה, שהמשמעות היא שאין להקשות לבו בעת הדין משום טעם שבעולם, כי אז יפול לפ"א דאקרי רעה. אלא שצריכים או לעורר ביותר את היראה לירא מפניו, ולכלול היראה באהבה שלים שלו שבעת ההיא. אמנם הן היראה הראשונה והן היראה השניה אינן ח"ו לתועלת עצמו, אלא רק מפחד שמא ימעט בעשית נ"ר ליוצרו והבן היטב.

והנה נתבארו היטב ב' הפקודין הראשונות שפקודא קדמאה היא היראה והיא כללא של כל התורה ומצות, והיא בראשית ומתבארת בפסוק הראשון. והיא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. כלומר, שהיראה שהיא ראשית, ממנה יצאו השמים והארץ שהם ז"ן וענפיהם שהם ב"ע. והפסוק הב' הוא פירוש ענשה, שהם ד' מיתות: תהו הוא חנק, בהו פקילה, חושך שריפה ורוח הרג. ופקודא תנינא, היא אהבה, והיא מתבארת בכתוב ויאמר אלהים יהי אור וכו'. ויש בה ב' פטרין: סטרא א' היא בעותרא, ובארבא דיומין וכו'. סטרא ב' היא ככל נפשך וככל מארך. דהיינו בעת שנוטל הנפש והמאד שלך תהיה האהבה שלימה, ממו בעת שנותן לך עותרא ואורבא דיומין וכו', אשר בכדי לגלות אהבה זו. נגנו האור דמעשה בראשית וכד אנניז נפק דינא קשיא כנ"ל, גם צריכין לאכללא היראה באהבה ב' הפטרין שלה: בסטרא א' צריכין לירא שלא יגרום החטא ותתמעט אהבתו, ובסטרא ב' צריכין לירא מפני הגניו, שהוא הדין שהשי"ן דן אותו, וזהו לפי פשוטן של דברי הזהר. אמנם כדי להמשיך הביאור בשאר

בה. ואיך היא מתדבקת. היינו, כי האהבה היא טוב מצד אחד, כאמור, בשעה שנותן לו עושר וטוב, אריכות ימים בנים ומזון, ואז צריכים לעורר היראה, ולירא שלא יגרום החטא, ויתחפץ עליו הגלגל. ועל זה כתוב, אשרי אדם מפחד תמיד, כי היראה כלולה באהבה.

(רג) והכי אצטריך בסטרא וכו': וכך צריך לעורר היראה בצד האחר של דין קשה. כי כשרואה שדין קשה שורה עליו, יעורר אז היראה וירא מפני אדונו כראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב ומקשה לבו יפול ברעה. דהיינו שיפול בצד האחר ההוא שנקרא רעה. נמצאת היראה שנתאחזה בשני הצדדים, בצד הטוב והאהבה, ובצד דין הקשה, ונכללת מהם. ואם היראה נכללת בצד הטוב והאהבה, היא אהבה השלמה כראוי.

ביאור הדברים, כי היראה היא מצוה הכוללת כל המצות שבתורה להיותה השער לאמונתו ית', שלפי התעוררות יראתו כן שורה בו האמונה בהשגחתו ית' כנ"ל. וע"כ לא אצטריך לאתנשו יראה ככל פקודין, אין לשכוח היראה בכל מצוה ומצוה כל שכן בפקודא דא, וכ"ש במצות האהבה שצריכים לעורר עמה היראה, כי במצות האהבה, היראה מתיחדת בה ממש כנ"ל. וע"כ צריכין לעורר היראה בכ' הפטרין של האהבה, הן באהבה בעת טיבו ותקונא דארחוי, והן בהאהבה בעת דינא קשיא, כמ"ש והולך.

ו"ש. אצטריך יראה לאתדבקא בהאי היך אתדבקת אהבה: מורה שלא נטעה בדבריו במה שאמר שאהבה שלים הוא בעת שנוטל נפשו, דהיינו בעת דינא קשיא, ונחשוב שהכוונה היא שלא לפחד כלום מפני הדין הקשה, רק להתדבק באהבתו במסירות נפש בלי שום יראה. וזהו שמסיים דאצטריך יראה לאתדבקא בהאי היך אתדבקת אהבה, שגם את יראה צריך לעורר בעת ההיא כמו שמעורר את רחימו שלים.

והנה חזר על ב' הפטרין של האהבה שמביא לעיל, דהיינו בין כדינא ובין כטיבו ותקונא דארחוי, ואומר שצריכים לעורר היראה בכ' הפטרין של האהבה, שבעת הטיבו ותקונא דארחוי, צריך לעורר יראה (דסויי דף י"ב ע"א)

ולא יקשה לביה. וע"ד כתיב, ^(א) ומקשה לבו יפול ברעה, בהוא סטרא אחרא

מסורת הזהר

(א) (משלי כה) לעיל אות רב.

פקודי אורייתא פקודא תניינא

הסולם

מאמר

נקראת אהבה, כי הי' דהוי"ה הי"ס עצם הבינה, דהיינו ג"ר שבה, והו"א עלאין, והן בחינת אורא דכיא, ואור החכמה סתים בהן, כנ"ל אות ד' ד"ה וו"ש דהאי' ומקום גילוי אור החכמה הוא מו"ת דבינה. הנקראות ישו"ת, שהם ה' ראשונה דהוי"ה, וע"כ הם נקראים אהבה, והוא פקודא תניינא בטר היראה, משום שחכמה זו אינה מקובלת מחכמה דא"א עצמה אלא מהבינה שהיא יראה כנ"ל. ואומר דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין, שהבינה מיוחדת תמיד בחכמה ואינה נפרדת ממנה לעולם, ובכל מקום שיש בינה נמצאת עמה בהכרח גם חכמה, כי חכמה ובינה דבוקות תמיד זו בזו, ולא תמצא לעולם חכמה בלי בינה או בינה בלי חכמה. ומשמיענו בזה, שאע"פ שאמר כי פקודא קדמאה היא יראה, דהיינו בינה, אל תטעה שהיא בינה בלי חכמה, וכן בפקודא תניינא שהיא אהבה, דהיינו חכמה, אל תטעה שהיא חכמה בלי בינה, אלא שיש חכמה גם בפקודא קדמאה, ויש בינה גם בפקודא תניינא, כי חו"ב כלולות ובאות יחד ואינן נפרדות לעולם אלא אנו מכנים אותן לפי השליטה, כי בפקודא קדמאה שהיא או"א עלאין, וג"ר דבינה, שהן עצם הבינה, הנה עיקר השליטה היא בינה, וע"כ קוראים לה יראה, וכאן בפקודא תניינא עיקר השליטה היא חכמה, ע"כ אנו קוראים לה אהבה. וזכור זה ואל תשכח.

וו"ש ומאן איהו רחימו שלים דא אהבה רבה וכו', ודא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור, פירושו, כי בראשית מאמר סתים איהו, ועיקר גילוי של בראשית מתחיל במאמר יהי אור, שה"ס עלית הבינה, שהוא ראשית, אל הראש דא"א, שחוזרת שם לבחינת חכמה כנ"ל. ואז נקראת חכמה בינה יחד בשם אהבה רבה, וו"ס המאמר יהי אור, כי הבינה עלתה לא"א ומשפעת אור אל כל העולמות, בסוד אהבה רבה, שהיא חכמה ובינה.

וו"ש בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה, אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין וכו'

בשאר הפקודין, צריכין לבאר הדברים בעמקות תירה, בדרגין עלאין דאצילות. ודע, כי ד' האותיות דשם הוי"ה שהן חו"ב תו"מ, נקראות בדברי הזהר בשם יראה, אהבה, תורה, ומצוה. הי' שהיא חכמה נקראת יראה, הי' ראשונה שהיא בינה נקראת אהבה. הי' נקראת תורה. הי' תתאה נקראת מצוה. (כמ"ש בזוהר בראשית בהשמטות דפו"י דף רס"ה ע"א ובזוהר נשא י' אות ל"ז).

וו"ש בראשית וכו' פקודא קדמאה וכו' פקודא דא יראת הי' דאקרי ראשית. פי' כי פרצוף א"א הוא הכלל דכל עולם האצילות המאיר לכל העולמות דרך הלבושין שלו, הנקראים או"א וישו"ת וזו"ן. והוא נקרא ג"כ בשם חכמה סתימאה, משום שהחכמה שלו נסתמה בראשו עצמו, ואינו משפיע ממנה כלום לעולמות, ורק הבינה דא"א מאירה לעולמות, ולפיכך בינה זו נקראת ראשית, להיותה הראשית והשורש לכל העולמות, ונקראת יראת הי', דהיינו יראת הרוממות, כגון דאיהו רב ושלט עקרא ושרשא וכו' וכלא קמיה כלא חשיבין, וממנה יצאו הזו"ן הנקראים שמים וארץ, וזה שעור הכתוב, בראשית, עם יראה, ברא אלהים שמים וארץ, שהם זו"ן.

וו"ש דכתיב ראשית חכמה יראת הי', יראת הי' ראשית דעת, כגון דמלה דא ראשית אקרי, כי המוחין הם חב"ד, אמנם החכמה של המוחין, אינה חכמה ממש דא"א, אלא רק בינה דא"א כנ"ל, כי הבינה דא"א כשעולה לראש דא"א, היא חוזרת שם להיות חכמה, ומשפעת חכמה לפרצופין, ונמצא שהבינה שהיא יראה היא ראשית אל החכמה, וז"ש, ראשית חכמה יראת הי'. וכן היא ראשית אל הדעת, כי הדעת הי"ס שרשי הזו"ן, שהם מעלים אותה לראש דא"א לקבל חכמה, וע"כ גם הזו"ן מקבלים חכמה ממנה. וז"ש יראת הי' ראשית דעת, ודברי הזוהר שמכאן ואילך, הם כמ"ש לעיל.

וו"ש, פקודא תניינא דא איהו פקודא, דפקודא דיראה אתאחדת בה, ולא נפקא מינה לעלמין, ואיהו אהבה, כי החכמה (דפו"י דף י"ב ע"א)

דאקרי רעה. אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטריין. ואתכלילת מנייהו, ודא ג איהו אהבה שלימתא כדקא יאות.

מאמר פקודא תליתאה

(רד) פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברבא ד ושלטאה בעלמא, וליחדא ליה בכל יומא ה יחודא כדקא יאות, באינזן שית סטריין עלאין ולמעבד

חלופי גרסאות

ג נ"א איהי. ד נ"א ושלטא. ה נ"א יחודא ל"ג.

סקודי אורייתא פקודא תניינא

הסולם

מאמר

עלאין אצטרייך לאתערא יראה ולמדחל, דלא יגרום חובא. ועד"ז בסטרא דאהבה דישסו"ת יתער יראה וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה לביה, דהיינו כי חכמה ובינה שהן אהבה ויראה, דבוקות תדיר זו בזו, ולפיכך יש להכליל בחינת הבינה, שהיא יראה, הן בג"ר דבינה שהן או"א, והן בז"ת דבינה שהן ישסו"ת. ואז אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטריין ואתכלילת מנייהו, ודא איהו אהבה שלימתא כדקא יאות. ויש כאן שתיים שהם ארבע, כי אין אהבה אלא בב' סטריין, שהם ג"ר וז"ת דבינה, ואין אהבה שלים בכל אחד מב' סטריין אלא אם יש בכל אחד מהם יראה. כי לא תצוייר כלל חכמה בלי בינה, שהיא אהבה בלי יראה.

מאמר פקודא תליתאה

(רד) פקודא תליתאה וכו': המצוה השלישית, היא לדעת שיש אלקים גדול ושלטי בעולם. וליחדו בכל יום יחוד כראוי, בששה קצוות העליונים, חג"ת נה"י דז"א, ולעשותם יחוד אחד בשש מלים של שמע ישראל, ולכוין הרצון עמהם למעלה. ועל כן צריכים להאריך במלה אחד כשיעור שש מלים.

ביאור הדברים, אומר ב' דברים, א) שצריכים למנדע וכו', ב) וליחדא ליה וכו'. כי תחילה צריכים למנדע לדעת אותם ב' סטריין שיש באהבה שהם או"א עלאין, וישסו"ת כנ"ל, דאית אלהא רברבא היינו או"א עלאין שהוא רב וגדול בחסדים. ושלטאה בעלמא, היינו ישסו"ת, דאקרי שליט, שמורה על הדינין שמתערים מהם, שהאור נגנו מהם ונפק דינא קשיא (כנ"ל בדבור

וכו' דרחים ליה למאריה, כמה דתנינן, אפילו הוא נטיל נשמתך וכו' וע"ד אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אנניז, כד אנניז נפק דינא קשיא, פירוש, כי אומר להלן (בראשית א' דף רפ"א אות ש"ב). יהי אור לעולם הזה ויהי אור לעולם הבא, פירוש, כי ראה שאין העולם הזה כדאי להשתמש בו עמד וגנוו בעוה"ב, שהוא למעלה מפרסא מגו מעוהי דא"א, ששם הוא בחינת עולם הבא, דהיינו במקום עמידת או"א עלאין ג"ר דבינה, המסתיימות בחוזה דא"א, ששם הפרסא המבדלת בין מים עליונים, שהם או"א עלאין, ובין מים תחתונים, שהם ישסו"ת וזו"ן. כי מחוזה ולמטה דא"א נחשך האור ואינו מאיר עוד, וישסו"ת העומדים מחוזה עד הטבור דא"א, שהם ז"ת דבינה כנ"ל, הנה האור גנוו שם ואינו מאיר בהם.

ונמצא שהבינה נחלקה לב' סטריין, כי ג"ר שבה, שהן או"א עלאין העומדים למעלה מחוזה דא"א בסוד מים עליונים, הרי האור מגולה בהם, והזוכה למדרגת או"א עלאין נמצא שיש לו עושר ואריכות ימים, ובנים כשתילי זיתים מסבבים לשולחנו, ושולט על שונאיו, ואורחוי מתקנן ליה, וכל אשר יעשה יצליח. אמנם ז"ת דבינה העומדות למטה מחוזה דא"א בסוד מים תחתונים, בכר האור נגנו מהן, ואותם המקבלים מהן, צריכים לאהוב את השי"ת בבחינת, אפילו הוא נוטל את נפשך. וז"ס ב' סטריין דאהבה, שהן ג"ר וז"ת דבינה מבחינת הימין שבה דהיינו אהבה. וזה נעשה ע"י גניות האור דמעשה בראשית. והזוכה להיות שלם באהבתו ית' הן בבחינת אהבה דאוי"א עלאין והן בבחינת אהבה שבישסו"ת, דא אהבה כדקא יאות. ואומר שצריך להכליל את היראה בב' סטריין הללו של אהבה, כי בסטרא דאוי"א (דפו"י דף י"ב ע"א)

לון יחודא חדא בשית תבין א דשמע ישראל, ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו
וע"ד ט) אחד אצטריך לארכא ליה ב בשית תבין.
רה) ודא הוא דכתיב ה) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנשון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (דברים ו) (ק"ש) ב"א קצו ויצא שג ויחי תקיח
בא רמ משפטים תכה תרומה קצו קלד רמב תרסב
סקודי תשצג בלק כט קצט פנחס שלו שצג תנג תקמח תקפא תשנד תשפה תתג תתלה תתמה תתע ואתחנן
מו גח עח צד קעג עקב כו ר"ז בהקדמה ד' ב: ג: ז: ח: יא. ת"ו ד' כא: ת"י ד' כה: כו.
ת"יג ד' כו: כט. ת"יח ד' לה: תכ"א ד' מב: מה. נה: נו: ס. סא: סב. סה: סח. תכ"ה ד' עא.
תכ"ו ד' עא: תמ"ב ד' פא: תמ"ג ד' פב. תמ"ד ד' פג: תמ"ה ד' פד. תמ"ו ד' פה: תמ"ז ד' פז. תמ"ח ד' פח. תמ"ט ד' פט. תס"ט ד' צט. ק.
ז"ח ואתחנן אות ב ר"ק"ח ד' קיא ט"ב קיט ט"ד (ד' אלקיננו ד' אחד) להלן אות רמא ב"א עב ויצא
לג ויחי תקיח בהשמטות ח"א ד' רנו: רסג. ד"י בא רמ משפטים תעא תרומה קצו קלד רמב תרכב
תרמה כי תשא יא ויקהל קנג תיט ויקרא קא אחרי מות טו שלח לך צו פנחס שצו תנג תקמח תקצו תרנג
תשנד תתע ואתחנן מו סא עח צב קעג עקב כו כי תצא קמב בהשמטות ח"ג ד' שז: ד"י ר"ז בהקדמה
ד' ז: ט: יג. ת"י ד' כה: ת"יג ד' כט. ת"יט ד' לט. מא: תכ"א ד' נה: נו: סא: סב. סח. תכ"ה
ד' עא. תמ"ב ד' פא: תנ"ח ד' פט. תס"ו ד' צו: ת"ע ד' קל. קלה: ז"ח ואתחנן ב ס ר"ק"ח ד' דף
צט: ז) משפטים תו תרומה קלו קסג תרמה ויקרא קא אמור צה בהר לב לו שלח צו פנחס קפג שצו
תנג תשי תשנד תתמו תתע ואתחנן סא עקב נב כי תצא צו בהשמטות ח"ג ד' שז: ד"י ר"ז ת"י ד' דף
כה. תכ"א ד' מב: מד. נה: נו: נח. תכ"ה ד' עא. תל"ד ד' עז: תמ"ב ד' פב: פג. תס"ט ד' צט.
תק"ח ד' קא. קג. ה) (בראשית א) ב"א סו ריח שעו בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י. וארא קל תרומה תרכב
בהשמטות ח"ב ד' רע. ד"י. ויקרא קפב צו מט ר"ז תכ"א ד' מד. תמ"ב ד' פא: תמ"ז ד' פג: תס"א
ד' צד. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית תעט שה"ש תעא תרכא.

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא תליתאה

לעילא בהדייהו, דהיינו לכוון רצונו והנרין
שלו שיתכללו עמהם בבחינת מ"ן.
ולפיכך, דהיינו, כדי למעבד יחודא ב"ק
דז"א, שהם שית תבין דשמע, צריכין להאריך
באחד, שצריכין להמשיך החכמה במלת אחד,
כי אור החכמה הנמשך מא"ס ב"ה אל ו"ק
עלאין, שהם אר"א וישסו"ת, מיחד את ו"ק
דז"א באור א"ס ב"ה, כי אחד בגימטריא
י"ג הרומו על המשכת אור החכמה (כנ"ל
במראות הסולם ד"ה ועתה נבאר ע"ש). וע"כ
צריכין לכוון באחד, המשכת החכמה אל ו"ק
דז"א. אמנם ביחוד הזה אין הכוונה להמשיך
ג"ר לז"א, אלא רק להגדיל את ו"ק דז"א
לבד ע"י התכללותם ב"ק עלאין. וז"ש אחד
אית לארכא ליה בשית תבין, לארכא
פירושו המשכת חכמה. בשית תבין, היינו
תוך ו"ק דז"א, שבוה נעשים ו"ק שלו ו"ק
דגדלות, כי שית תבין דשמע, הן נגד ו"ק
דז"א. וע"י היחוד הזה המגדילו ב"ק דגדלות,
אפשר לאחזי להמשיך גם בחינת ג"ר אל ז"א.

בדבור הסמוך. כי השם שליט ומושל מורה
על דינו, והפירוש הוא שיש לדעת ב' סטריין
אלו דאהבה, ולכלול בכל אחת מהם יראה
כנ"ל, ויקבל אהבתו ית' הן בטיבו ותיקונו
דארחיו, והן בדינא, כי אז נחשב לאהבה
שלימא ולא זולת. ואח"כ צריכים ליחדא ליה
בכל יומא יהודא כדקא יאות באינון שית
סטריין עלאין, דהיינו להעלות מ"ן לזו"ן, וזו"ן
לישסו"ת, ואז עולים ישסו"ת וזו"ן ומתיחדים
כאחד עם שית סטריין עלאין שהם אר"א.
הנקראים שית סטריין עליונים, להיותם
מלבישים ו"ק דז"א. שע"י היחוד הזה מתעלים
ישסו"ת במקום אר"א למעלה מפרסא דז"א.
ששם סוד מים עליונים, ואין האור נגנו מהם,
וכשישסו"ת מתמלאים באור אז הם משפיעים
לזו"ן, וזו"ן לכל העולמות ומתגלים החסדים
בעולמות. וזהו סוד קריאת שמע, כמ"ש
לפנינו.

והנה שית תבין דשמע ישראל הן שית
סטריין דזו"ן, ואומר שצריבין ליחד את שית
סטריין דזו"ן, שיתחברו כאחד עם השית
סטריין עלאין שהם אר"א וישסו"ת (כנ"ל
בדבור הסמוך). וצריכים לכוונא רעותא
(דפרי דף י"ב ע"א)

רה) ודא הוא דכתיב וכו': וזה הוא
שכתוב, יקוו המים מתחת השמים אל מקום
אחד

הקדמת ספר הזהר

קצה

דרגין דתחות שמיא, ז לאתאחדא ביה, למהוי בשלימו ן לשית סטרין כדקא יאות. ועם כל דא. בההוא יחודא, אצטריך לקשרא ביה יראה, דאצטריך לארכא ן בדל"ת דאחד, דדל"ת דאחד גדולה, והיינו דכתיב ותראה היבשה. ן דתתחזי ותתקשר דל"ת. דאיהו יבשה, בההוא יחודאה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

1) משפטים תה תרומה תרכס תרמה פנחס קפג תנג תשס תתמו תתע עקב נב תצא צו קד ת"ז תכ"א ד' מב : נה : נו : נח. תמ"ב ד' פב. פג : תס"ט ד' צט. תק"ח ד' קא.

ז נ"א לאתאחדא ביה יראה (אה"ל). ן נ"א דשית. ן נ"א דתחזי (ד"ל) ונ"א ונתחזי (ד"ש). י נ"א דאיהו.

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא סקודא תליתאה

נקראות או"א עלאין, ואהבה ויראה תתאין נקראות ישו"ת. ואין השלימות מקובלת אלא ע"י ב' הבחינות יחד, ולפיכך נעשית גניות האור בישו"ת, כדי לגלות אהבה תתאה, שהיא אפילו בעת שנוטל את נפשך, גם צריכה היראה לאתדבקא בהאי אהבה תתאה וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה לביה, ואז יש לו אהבה ויראה בשלימות. והוא מתדבק באו"א עלאין ובישו"ת, ומקבל כל הנועם והטוב שבהם.

וזה שאומר כאן ביחוד דק"ש, כי אחר שהעלה את הזו"ן ובלל אותם בשית סטרין עלאין להמשיך את האהבה רבה בוו"ן במלת אחד, שה"ס האור שנברא ביום א' במאמר דויאמר אלהים יהי אור, (כנ"ל אות קצ"ח). הגה ועם כל דא, כההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה, כי צריך ג"כ לגלות ולהמשיך בחינת גניות האור הזה שנעשה בישו"ת כדי להשתלם גם באהבה ויראה תתאין, כי בלאו הכי לא נקרא שלימות כנ"ל. וז"ש כאן דאצטריך לארכא בד' דאחד, דד' דאחד גדולה, כי אתוון רברבן הן בתבונה, וע"כ הד' דאחד גדולה שהיא רומות על מקום הגניזו של האור שנעשה בנה"י דתבונה, וע"כ צריכים להאריך בה, ולכוון בגניזו אשר בה, והיינו כדי לאתדבקא גם באהבה ויראה תתאין, כמ"ש והולך.

וז"ש ותראה היבשה, דתתחזי ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה כההוא יחודא : כי אין שלימות באהבה ויראה עלאין שנמשכו בשית תבין דק"ש ע"י מלת אחד, שה"ס יהי אור, זולת ע"י אהבה ויראה תתאין המתגלות ע"י גניות האור בנה"י דתבונה, הנק' ד' כנ"ל, וע"כ, אחר יקוז המים אל מקום אחד, שה"ס המשכת אור החכמה אל השית דרגין דו"א שהם תחות שמיא, כתוב ותראה

אחד. שפירושו, תתכנסנה המדרגות שמתחת השמים אל מקום אחד, להיות בשלמות לששה קצוות כראוי. ועם כל זה, ביחוד הזה, דשמע ישראל, צריך לקשר בו היראה, שצריך להאריך בד' דאחד. כי ע"כ הד' דאחד גדולה, והיינו שכתוב, ותראה היבשה, שתראה ותתקשר הד', שהיא יבשה, באותו היחוד.

כבר נתבאר בדיבור הסמוך שיחוד דשמע הוא להמשיך ו"ק דגדלות וז"ש, ודא הוא דכתיב יקוז המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנשו דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות, כי מקום אחד הוא ו"ק עלאין, ששם מאיר אור א"ס ב"ה באור החכמה, ואומר שיתכללו דרגין דתחות שמיא, שהן שית סטרין דו"א שהם תחות הבינה הנקראים שמים בערכו של הז"א, אל מקום אחד, שהם שית סטרין עלאין כדי לאתאחדא ביה למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות, שיקבלו גם הם אור החכמה, ויתיחדו ו"ק דו"א כראוי. אבל רק בשלימו לשית סטרין, דהיינו לגדלות ו"ק בלבד כנ"ל.

וז"ש, ועם כל דא כההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארכא בדל"ת דאחד : היינו היראה תתאה, כי אמר לעיל (אות ר"א). רחימו דאקרי שלימ, ההוא דהוה בתרין סטרין, בין דינא ולין בטיבו וכו', וע"ד אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אנניזו כד אנניזו. נפק דינא קשיא ואתכלילו תרין סטרין כהדא למחזי שלימו, דא אהבה, כדקא יאות. לאח"ז (באות ר"ב) אומר שגם באהבה זו צריכים לעורר בה יראה (ע"ן בסולם אות ר"ב ע"ש כל ההמשך). ונתבאר שם שיש ב' בחינות אהבה ויראה, שאהבה ויראה עלאין, (טו"י דף י"ב ע"א)

(ו) ולבתר כ דאתקשר תמן לעילא, אצטריך לקשרא לה לתתא באכלוסהא בשית סטרין אחרנין דלתתא, (ז) בשכמל"ו, (ח) דאית ביה שית תבין אחרנין. דיתודא. כדין, (ט) מה דהות יבשה, אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) ב"א עב ויחי תקיח תרומה קלד רמה רמט תרמה צו קלט קמב קרח מח פנחס תקצו תשיא תשנג ואתחנן עז צד ת"ז בהקומה ד' ז : יא. יד. ת"ג ד' כט. תי"ט ד' לט. מא : תכ"א ד' מז. נו. תמ"ו ד' סג. (ח) ב"ב קנח ת"ז תכ"א ד' נד. תמ"ג ד' פב. ז"ח שה"ש תעד תרכה.

דרך אמת (ז) במנחת יהודה דף י"ג וזהר תרומה קל"ט ע"ב ובראשית י"ח ע"ב.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא תליתאה

דו"א. וז"ש בשכמל"ו, דאית ביה שית תבין אחרנין דיתודא. וז"ש, כדין מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין : פירוש כי אמר לעיל (באות ר"א) שבכדי לגלות רחיומו שלים בתרין סטרין, ע"כ נפק האור ולבתר אנגנין, וכד אנגנו נפק דינא קשיא, ואתכלילו תרין סטרין כחדא. הרי שבגניזו לבדה עוד לא נשלמה האהבה בתרין סטרין, אלא רק ע"י דינא קשיא דנפק אחר הגניזו. ולפיכך מטרם דנפק דינא קשיא, היתה הד' דאחד בבחינת יבשה בלבד, בלי שום תועלת ולא כלום. כי יצאה מכלל האור ע"י הגניזו וגם בחינת היראה לא נשלמה בה, כדי שתתקן באהבה ויראה תתאין המשלימות לאהבה וליראה עלאין, כי עוד לא נגלה הדינא קשיא, שהיא העיקר המגלה את האהבה והיראה תתאין, כנ"ל. והנה אותו הדינא קשיא, מקום מציאתו הוא, בעקבים דלאה שבמקום הראש רחל. כי ב' נוקבין יש לו לו"א, א) מחזה ולמעלה, ונקראת לאה. (ב) מחזה ולמטה ונקראת רחל. ונמצאות עקבים דלאה המסתיימות בחוזה דו"א הן נוגעות בראש רחל העומדת מחזה ולמטה דו"א. ומציאות הדינא קשיא הוא בסיום עקבים דלאה הנוגעות בתוך הראש דרחל, ולפיכך, אין פעולת הדינא קשיא רק ברחל. כי אין שום מסך ודין יכולים לגלות שליטתו רק ממקום מציאותו ולמטה. ונמצא שאין בחינת הגניזו נשלמת לבחינת מדרגת אהבה ויראה תתאין רק אחר שנמשכת למקום רחל. ששם פועל הדינא קשיא. וז"ש כדין, מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין, כי אותה

הד'

ותראה היבשה, שסובב על הד' דאחד שצריכין לארכא ליה ולכוון שהיא נעשית יבשה על ידי גניזת האור, והוא כדי דתתחזי ותתקשר ד' דאיהו יבשה כההוא יחודא שתתראה ותתקשר האי ד', שה"ס התבונה, כההוא יחודא דאור שבאו"א עלאין, שנמשכו בו"ק דו"ק, כדי להשלים האהבה בתרין סטרין כמבואר.

(ו) ולבתר דאתקשר תמן וכו' : ואחר שנתקשרה שם המלכות למעלה, בו"ק דו"א, צריך לקשר אותה למטה בהמוניה, דהיינו בששה קצוות אחרים שלמטה במלכות. והיינו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בו שש מלים אחרות של היחוד, ואז, מה שהיתה יבשה נעשה ארץ, לעשות פירות ואבים, ולנטוע אילנות.

ביאור הדברים, אחר היחוד העליון שבק"ש, שנקשרה הד' דאחד למעלה באו"א, צריכים לקשר לה לד' דאחד בו"ק אחרים שלמטה, דהיינו בשית סטרין של הנוקבא דו"א, שהיא רחל העומדת מחזה ולמטה דו"א, שבה כלולין כל הששים רבוא נשמות ישראל הנקראות אכלוסהא של הנוקבא, דהיינו ההמונים שלה. ואמר, שאחר שנבלל ז"א בבחינת האור של או"א עלאין, וגם נתגלה בו בחינת הגניזו של התבונה שה"ס ותראה היבשה של הד', צריכין להמשיך את ב' הבחינות האלו אל הנוקבא דו"א שמחזה ולמטה שלו, שה"ס שית תבין של ברוך, שם, כבוד, מלכותו, לעולם, ועד. כי שית תבין אלו הם גדר שית סטרין, חגיגת נה"י, של הנוקבא (דפו"י דף י"ב ע"א)

(רז) והיינו דכתיב, (ט) ויקרא אלהים ליבשה ארץ. בההוא יחודא דלתתא, ארעא רעוא שלים כדקא יאות. וע"ד כי טוב כי טוב תרי זמני, חד (י) יחודא עלאה, וחד יחודא תתאה. כיון דאתאחיד בתרין סטרין, מכאן ולהלאה (כ) תדשא הארץ דשא. אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות.

מסורת הזהר

(ט) ב"א שעז וארא קל ר"ז תמ"ג ד' פב. ז"ח בראשית תפה תקכט שה"ש תיד תק"ח ד' קיב ט"ג. י' ב"א עב תרומה קלד קמה רמט תרכג תרמה ויקהל תיט ואתחנן סא עח צד. (כ) (בראשית א) לעיל עז ז"ח בראשית תקלא שה"ש תרכה.

מקודי אורייתא פקודא תליתאה

הסולם

מאמר

דו"א ובו"ק שלה, הנה מכאן ולהלאה, תדשא הארץ דשא. כי נתתקנה לעשות פירות ואבים כראוי..

פירוש. יחודא עלאה, היינו יחוד דשית תבין דק"ש שהוא בשית סטרין רברבין עלאין דאו"א, המתבאר בכתוב, יקון המים מתחת השמים אל מקום אח"ר, אשר יחוד זה ממשיך האור שנברא ביום א' משית סטרין דאו"א עלאין אל ו"ק דו"א כנ"ל. והוה כי טוב הא' הנאמר ביום ג' דמעשה בראשית. ויחודא תתאה, היינו יחוד דשית תבין, דברוך. שם. כבוד. מלכותו. לעולם ועד. שהוא השלמת הד' דאחד, שאין לה שלימות של כלום זולת בשית סטרין של דנוקבא דו"א כנ"ל, שזה מתבאר בכתוב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, ובכתוב תדשא הארץ דשא וגו', כי בו"ק דנוקבא נעשתה היבשה, לבחינת ארץ שמוציאה פירות, ועל היחוד הזה של ו"ק דנוקבא נאמר פעם שניה כי טוב. ונמצא כי טוב הא' הוא ליחוד העליון. וכי טוב הב' הוא ליחוד התחתון. וז"ש כיון דאתאחד בתרין סטרין, דהיינו תרין סטרין של אהבה, ע"י יחודא עלאה ויחודא תתאה. מכאן ולהלאה תדשא הארץ דשא, אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות כי היחודא תתאה השלים האהבה לתרין סטרין, ונמשכים האורות דאו"א עלאין אל ו"ק דנוקבא, ומשפעת פירין ואיבין לאכלוסהא דילה, שהם ששים רבוא נשמות ישראל, כראוי להיות.

פקודא

הד' דאחד, שבמקומה מטרם שנגלה הדינא קשיא, היתה יבשה ומקום חורבא שאינה ראויה לישוב, הנה עתה אחר שנמשכה לו"ק דרחל שמחזה ולמטה דו"א, נעשתה לארץ מוציאה פירות הראויה לנטיעת אילנות, דהיינו למקום ישוב כלומר, כי נגלה בה בחינת אהבה ויראה תתאין בשלימות, המשלמת לאהבה וליראה עלאין, שתהיה הרחימו בתרין סטרין, אשר רק בדרך זה מתגלה כל הנועם והטוב שבאו"א עלאין כנ"ל.

ז"ש. והיינו דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, בההוא יחודא דלתתא, ארעא רעוא שלים כדקא יאות. ארץ, היא מלשון רצון. ז"ש הכתוב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, שהמשיך את בחינת הד' דאחד אל דנוקבא דו"א לשית סטרין שלה, ששם כבר מגולה פעולת הדינא קשיא, ואז הד' שהיתה היבשה וחורבא. נעשתה בנוקבא דו"א דו"א ע"י זווגה עמו, לבחינת ארץ מוציאה פירות ומקום ישוב, ובוה קרא אלהים ליבשה ארץ רעוא שלים כדקא יאות, כי נגלה בה הרצון השלם כראוי, דהיינו רחימו שלים.

(רז) והיינו דכתיב ויקרא וגו': והיינו שכתוב, ויקרא אלקים ליבשה ארץ. שהוא באותו היחוד שלמטה, בבשכמל"ו, שנעשית ארץ, שהוא רצון שלם כראוי. כי ארץ היא לשון רצון. וע"כ כתוב, כי טוב כי טוב שתי פעמים, אחד ליחוד עליון ואחד ליחוד תחתון. כיון שנתאחדה המלכות בשני הצדדים, בו"ק

(דפו"י דף י"ב ע"א)

מאמר פקודא רביעאה

(ח) פקודא רביעאה, למנדע (ז) דה' הוא (ט) האלהים כד"א (ט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלהים. ולא תכללא שמא דאלהים בשמא דהוי"ה, למנדע דאינון חד, ולית בהו פרודא.

(ט) והיינו רזא דכתיב, (י) יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, למהוי תרין שמהן חד, בלא פרודא כלל, לאתכללא (ט) (י) מארת חסר בשמא

מסורת הזהר

(ז) וארא צו תרומה תרלא אדרא רבא שכט בהשמטות ח"ג ד' שה. ד"י. (ט) (דברים ד) לך שלו וארא נח פט צו תרומה תרלד תוריע צ אחרי מות קנח אדרא רבא שכט ז"ח שה"ש תעט. (י) (בראשית א) ביא צח קלה שצ שצו ב"ב קסא תולדות קצו וישלח יב בהשמטות ח"א ד' רנא : רנו. ד"י. בא סט ספרא דצניעותא יג ויקהל ר ויקרא קפד צו מה פנחס ככג שעה תט ר"ז תמיד ד' פב : תיע ד' קלה : ז"ח בראשית קמב קנח תקסט תקצח תרכח תרלח תרנא תרעא תרצד כי תשא לא עב שה"ש תיג תרכו ר"ק"ח ד' קיב קטו קמ"ב. (ט) לעיל ד ר"ז תמיד ד' פב.

דרך אמת (ט) בנימי צ"א וזהו רמז בראשית ר"ל ו' אותיות שיש בתיבת האלהים שעולה צ"א (ט) בראשית י"ט ע"ב

פקודי אורייתא פקודא רביעאה

הסולם

מאמר

מאמר פקודא רביעאה

בשם השמים טהור ז"א הנקרא הוי"ה, כי הם אחד ואין בהם פרוד. אור שחור, טהור מלכות, באור לבן, טהור ז"א, אין בהם פרוד, והכל אחד. וזה הוא ענן הלבן של היום, וענן האש של הלילה, דהיינו מדת יום ז"א, ומדת לילה, מלכות, שיתתקנו זה בזה ביחוד אחד, להאיר. כמו שנאמר, להאיר על הארץ.

ביאור הדברים, הנוקבא נקראת מארת חסר ו', המורה על מיעוט הירח, כמ"ש חז"ל תחילה היו ב' המאורות גדולים בקומה שוה, וקטרג הירח, אין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד. ואמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך (חז"ל י"ט). ואז ירדו ט"ס תחתונות שלה לעולם הבריאה, והיא נתמעטה לנקודה תחת היסוד דו"א, ואומר שצריכים להכליל את המלכות אחר שנתמעטה, בשמא דשמים, שהיא ז"א, דהיינו להגדילה בחזרה, שתהיה בקומה שוה עם הז"א פכ"פ, שצריכים להעלות בחזרה את הנוקבא מעולם הבריאה אל האצילות, ולתקן את הפירוד, שנעשה בין הז"א ובין הנוקבא בעת מעוט הירח.

והנה ענין מיעוט הירח הוא, כי שלט עליה הדינא קשיא שבקבים דלאה, ועיזו נתמעטה עד לבחינת נקודה, וט"ס תחתונות שלה נפלו לבריאה, והנה על ידי היחוד דק"ש (הנ"ל בפקודא חליתא) נבנתה הנוקבא בוי"ק, בסוד יחודא תתאה דבשכמל"ן, והוא משום שצ"י

(ח) פקודא רביעאה וכו' : המצוה הרביעית היא, לדעת כי ה' הוא האלקים. כמו שאתה אומר, וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלקים. דהיינו שהשם אלקים יהיה נכלל בשם הוי"ה, לדעת שהם אחד, ואין בהם פירוד.

פירושו. הוי"ה הוא ז"א, ואלהים הוא הנוקבא דו"א, ואומר שצריכים ליחד הז"א והנוקבא, שיהיו אחד בלי שום פרודא ביניהם. כלומר שיתכלל שמא דאלהים שהוא הנוקבא בשמא דחוי"ה שהוא הז"א, וגם הנוקבא תהיה בחינת חוי"ה, כמו שמבאר לפנינו. והיחוד הזה ה"ס המשכת ג"ר אל זו"ן, כי היחוד של ק"ש המבואר בפקודא תליתאה, היה להמשכת ו"ק מאו"א אל זו"ן, ויחוד המתבאר כאן, הוא להמשכת ג"ר מאו"א אל זו"ן, וזה הכלל, שהמשכת כל מדרגה שתהיה, אי אפשר להמשיכה כולה בבת אחת, אלא תחילה צריכים להמשיך ו"ק של אותה מדרגה, ואח"כ ג"ר.

(ט) והיינו רזא דכתיב וכו' : והיינו סוד הכתוב, יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ. שפירושו שיהיו שני השמות, הוי"ה אלקים, אחד בלא פרוד כלל, שיהיה נכלל מארת חסר ו' טהור המלכות הנקראת אלקים.

(דפ"י דף י"ב ע"א)

הקדמת ספר הזהר

קצט

דשמים, דאינון חד, ולית בהו פרודא. (ו) נהורא (ז) אוכמא נ בנהורא חיוורא לית בהו פרודא וכלא חד, (*) ודא הוא עננא חוורא (ט) דיממא, ועננא (י) דאשתא בליליא (יז) מדת יום ומדת לילה, (יח) ולאנתקן דא בדא לאנהרא, כמה דאתמר להאיר, על הארץ.

(יט) ודא חובא דההוא (כ) נחש קדמאה, חבר לתתא (כא) ואתפרש לעילא, ובג"כ

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"ב רסג רסד יתרו שסא ויקהל שסח פקודי תשט ז"ל שה"ש שפה (שלהובא אוכמא). (ז) ב"ב קטו תרומה רנט שלא שלו ת תוריע קה בהעלותך קכא ר"ז תכ"א ד' מט : ג. תנ"ו ד' צ : ז"ל יתרו לו סו קלו שה"ש שפה תית. (ז) ב"א קכה חיי שרה ה יחיי תשפ תרומה תרנא קרת כח ואתחנן פד ר"ז ת"ע ד' קכ. (ק) ב"א רפה תלו תמ תנג ב"ב ריש רפה שלא וירא שעז חיי שרה עב פו ויצא כא וישלח עו קט תרומה שלג שלד ויקהל תצא פקודי שח תנד תקנא תתקמ תוריע פג צג אחרי מות שנט תא תו פנחס תפה תקסב תקעג כי תצא צו ר"ז בהקדמה ד' ט. יד : ת"ד ד' יח : ת"ח דף כד. ת"יג ד' כט : ת"יח ד' לו. תכ"א ד' מט : נב : נט. תכ"ב ד' סו. סח. תל"ב ד' עו : תל"ז ד' עח : תנ"ט ד' צג. תס"א ד' צד. תס"ה ד' צה : תס"ו ד' צו :

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא רביעאה

הגורם לכל מעלתה, שבלעדיו לא היתה לבחינת אור.

ו"ש, ודא הוא עננא חוורא דיממא ועננא דאשתא בליליא, מדת יום ומדת לילה : כלומר, שע"י היחוד הזה דהתכללות ז"ן באו"א, שז"א נכלל שם באבא עלאה, והנוקבא באמא עלאה, נעשה הז"א לבחינת עננא חוורא לאור היום, והנוקבא לעננא דאשתא לאור הלילה, דהיינו מדת יום ומדת לילה, המיוחדות זו בזו בסוד ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, וז"ש ולאנתקן דא בדא לאנהרא, כמה דאתמר להאיר על הארץ, שמדת יום נכללת במדת הלילה, שהיא הנוקבא, בסוד יום אחד, ונתקנים זה בזה להאיר על הארץ, אל האכלוסהא של הנוקבא שבג' עלמין ב"ע.

(רי) ודא חובא דההוא וכו'. וזהו חסא הנחש הקדמוני, שמחבר למטה ונפרד למעלה, ומשום זה גרם מה שגרם אל העולם, כי צריכים להפריד למטה ולחבר למעלה, ואור השחור, שהוא המלכות, צריך ליחדו למעלה, ב"א, בחבור אחד, שתתאחד אחר כך בצבאיה ביחודה, ולהפרידה מצד הרע.

פירושו, כי היחד של המשכת ג"ר לזו"ן, הוא רק על ידי שמעלים אותן למקום א"א שלמעלה מחוזה דא"א, שהז"א נכלל באבא והנוקבא באמא, ואז מתיחדים שניהם, והז"א משפיע

שע"י כח הדין שבה תיקנה את הר' דאחד, שהיתה יבשה וחורבה, לבחינת ארץ מוציאה פירין ואיבין (כנ"ל עש"ה). ונבחן עתה, אשר בחינה אוכמא שבנוקבא, שהיא כח הדין שבה, שהפיל אותה עד לנקודה, נתעלה עתה לבחינת אור ממש, שהרי בכח הדין דוקא נבנתה הר' דאחד, להיות בחינת ישובא וארץ מוציאה פירות, ולולא כח הדין שבנוקבא היתה הר' דאחד שהיא התבונה, נשארת בבחינה יבשה וחורבא. הרי שכח הדין שבה נעשה אור ממש, ונקרא נהורא אוכמא, משום שהאוכמא היה הגורם אל האור הזה. וגם נבחנת לאור ו"ק, שהוא אור דחסדים.

ולפיכך אפשר עתה להמשיך גם נהורא חיוורא אל ו"ק דנוקבא, שפירושו אור חכמה שהוא ג"ר, כי לבן פירושו חכמה. והוא על ידי שמעלים את הזו"ן להיכל או"א עלאין. כי עתה יכולה גם הנוקבא דז"א להתכלל באו"א כמו הז"א, שהרי כח הדין שבה נתהפך להיות אור ממש. ואע"פ שהיא נהורא אוכמא, אין זה חוצץ כלל שלא תוכל להכלל באו"א עלאין, משום דנהורא אוכמא בנהורא חוורא לית בהו פרודא וכלא חד, כי בהיותה בחינת נהורא יכולה להכלל בנהורא דאו"א, כי אור באור הוא מין במינו ונחשבים לאחד, וענין האוכמא, שהוא הגורם לאור שלה אינו חוצץ ואינו משפיל אותה עתה כלום, שהרי הוא (דפ"י דף י"ב ע"א *) דף י"ב ע"ב)

גרם מה דגרם לעלמא. בגין דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא, ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא, ולא תאחדא לבתר באכלוסהא ביחודהא, ולאפרשא לה מסטרא בישא.

ריא) ועם כל דא, אצטריך למנדע דאלהים הוי"ה כלא חד בלא פרודא, הוי"ה הוא האלהים. וכד ינדע בר נש דכלא חד, ולא ישוי פרודא, אפילו היא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא, ולא אתמשך לתתא.

ריב) והיינו רוא דכתיב, והיו למאורות. הא ש ה קליפה בתר מוחא סלקא,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ר ג"א דיחודהא. וגי"א דיחודא (אה"ל). ש קלפא (ד"מ).

ר ב"א צח יתרו נג משפטים רסו תרומה רסח ויקהל סב ר"ז ת"ס ד' קח : קט. (קליפא קומא לפירי).

מקורי אורייתא פקודא רביעאה

הסולם

מאמר

באכלוסהא ביחודהא, והיא מתיחדת עם גשמות בני ישראל, הנקראות אכלוסהא של הנוקבא. ביחוד אחד, ומשפעת להם משפע שקבלה למעלה במקום או"א. ולאפרשא לה מסטרא בישא, כי ע"י זה שנמצעים לחבר את הווי"ן במקומם לתתא, מפרישים לנוקבא מסטרא בישא, שאין הס"א יכול להנות מהשפע. אמנם אם מחברים לוי"ן לתתא, אז יכול הס"א לקבל את השפע, וע"כ מתפרשן או"א לעילא ומפסיקין את הווי"ן שלהם כנ"ל.

משפיע ג"ר מאבא אל הנוקבא המלבשת לאמא. אבל למטה מחזה דא"א, ששם עמידתם של הווי"ן בקביעות, אסור לעשות היחוד דהמשכת ג"ר לנוקבא. והטעם הוא ענין ארוך, ואומר, שזה הוא החטא של עצה"ד, אשר הנחש הקדמוני הביא על ידו מיתה לעולם. כי הסית את אדם וחוה לעשות יחוד זה לתתא במקום זו"ן. שלמטה מחזה דא"א שעיי"ז פגם גם לעילא, שמחמת זה נפסק הווי"ן גם באו"א עליון, וז"ש ודא חובא דנחש קדמאה, חבר לתתא ואתפרש לעילא, ובגין כך גרם מה דגרם לעלמא, כי חבר את הווי"ן להשפעת ג"ר בנוקבא לתתא במקומן, שעם זה גרם מה דגרם לבני העולם, דהיינו שהביא עליהם מיתה, והוא משום דאתפרש לעילא, שזה גרם להפסק הווי"ן באו"א, שמשם נמשכים החיים לבני העולם, כי בעת שהס"א מתקרב לינק מהווי"ן שלמטה מחזה דווי"ן, ששם מקום אחיותו, נפסק תיכף הווי"ן העליון דאו"א, כי הם מתפרשים תיכף מלהשפיע זה בזה כדי שלא ירד השפע לסי"א. וכל זה היה דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא, כי צריכין להשמר לאפרשא לוי"ן לתתא במקומם, שלא ידווגו שם למטה בהמשכת ג"ר, ולחברא אותם רק לעילא, דהיינו במקום או"א עצמם.

ריא) ועם כל דא אצטריך וכו': ועם כל זה צריך לדעת אשר אלקים הויה, הכל אחד בלא פרוד. הויה הוא האלקים. וכשהאדם ידע שהכל אחד, ולא ישים פרוד אז אפילו הצד האחר יסתלק מן העולם, ולא יהיה גמשך למטה. פירוש. עם כל זה, שיש פחד כל כך, שלא יעורר הווי"ן במקומם, אין להמנע מחמת זה מעשות היחוד כהלכתו, דהיינו במקום או"א, אלא למנדע דאלהים הוי"ה כלא חד בלא פרודא, אלא שצריכים להמשיך יחוד הווי"ן במקום או"א, כדי ליחד הווי"א עם הנוקבא כאחד בלי פרודא, וכד ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פרודא אפילו החיא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא, כי אם יתעצם האדם להעלות מ"ן ולהעלות הווי"ן ליחדם במקום או"א כהלכתו, הנה לא לבד שלא יאחו הס"א בשפע, אלא עוד גורם זה להעביר את הס"א שלא תוכל לשלוט בעולם.

ו"ש. ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא: כי נהורא אוכמא, שהיא הנוקבא דז"א, צריכין להעלותה עם הז"א לעילא לנהורא חורא, דהיינו לאו"א, ולחבר הווי"ן שם בחבורא חדא, וז"א משפיע שפע ג"ר מאבא אל הנוקבא, ואחר זה חזרת הנוקבא עם השפע שקבלה אל מקומה למטה, ששם נמצאות גרין דגשמות ישראל בבחינת מ"ן, ולא תאחדא לבתר (דפרי דף י"ב ע"ב)

ריב) והיינו רוא דכתיב וכו': והיינו סוד הכתוב, והיו למאורות, שהוא אותיות אור מוח, כי הקליפה הולכת אחר המוח. המוח אור

מוחא אור, סטרא אחרא מות. ט) אור בחבור ת דאתון, ו) מות בפרודא. וכד האי אור אסתלק מתמן, א מתחברא אתון ב דפרודא מות. ריג) מאלין אתון שריאת חוה, וגרמת בישא ג על עלמא. כמה דכתיב, ותרא האשה כי טוב. אהדרת אתון למפרע, ה) אשתאר ד מ"ו, ואינון אזלו ונטלו ה אות תי"ו בהדיהו, וגרמת מותא על עלמא, כמה דכתיב ותרא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) פנחס תסו תעא תפכ ת"ז תס"ט ד' צט : ז"ח (ד"ש) וניא מתחברן אתון דפרודא (אה"ל). וניא באתון מות דפרודא. ב ניא בפרודא. ג לכל (אה"ל). ד ניא אור. ה ניא את.

דרך אמת ט) (זה הפי' אינו מהרב) פי' אור אותיותיו הם על סדר אב"ג מות בפרודא שנכנסה הוא"ו המוקדמת והפרידה בין המ"ס והתי"ו אינן שבמאורות איכא אור מו"ת אור על הסדר ומות בפרודא ואע"ג דמאורות דקרא חסר הוא מ"מ יש אם למסורת והיינו דקאמר לקמיה כ"א ותרא וכי' אשתאר מות כו' דהיינו מאורות שלט בתרין וי"ן ואם תסיר אותיות ותרא ממאורות ישאר מ"ו

מקודי אורייתא פקודא רביעאה

הסולם

מאמר

הקליפה נתבטל, ונמצא אור בחבורא דאתון מות בפרודא שע"י החבור דו"ן, שכתב הדין נעשה לאור, נפרדו אתון דמות שהן הס"א, כלומר שנתבטלו תוך האור ונעשה הצירוף מאורות אור באמצע בחבור, ומות בפרודא, המ' בתחילת התיבה, וות' בסוף התיבה. אבל וכד האי אור אסתלק מתמן מתחברא באתון מות דפרודא, כלומר, בעת שאינו עושה את היחוד במקום אור"א, אלא במקום ז"ן לתתא, הנה האי אור אסתלק מתמן, כי תיכף נפרשים אור"א לעילא מזווגם ונפסק האור, ויוצאת המלה אור מן מאורות, ונמצאת מתחברא באתון מות, כי אחר יציאת אור מהמלה מאורות נשאר שם המלה מות, כי האותיות אור כבר יצאו מהתיבה, ואינון מפסיקות עוד להפריד את האותיות מות. וזהו רומז על חוכא דההוא נחש קדמאה שחבר לתתא במקום ז"ן, וע"כ אתפרש לעילא לאר"א, כי נפסק זווגם מחמת זה והביא המות לעולם.

אור, הצד האחר מות. אור הוא בחבור, האותיות במאורות, מות הוא באותיות נפרדות במאורות, וכשאור זה מסתלק משם, מתחברות אותיות הפרוד מות. כלומר, כשתקח אותיות אור מתוך המלה מאורות מצטרפות האותיות מות.

פירוש. זסו"ה והיו למאורות. אשר הקליפה עולה ובאה אחרי המות. מוח הוא "אור" הסטרא אתרא היא "מות" אור הוא בחיבור האותיות, מות הוא בפירוד האותיות. פירוש: כח הדין שבמלכות הוא שורש למציאות הס"א והקליפות, בסו"ה ומלכותו בכל משלה. והנה ע"י היחוד של הזו"ן באור"א להמשכת ו"ק וג"ר, נמצא כח הדין שבמלכות מתהפך להיות לבחינת נהורא אורכמא ע"י המשכת ו"ק ביחודא תתאה דק"ש כנ"ל, ואח"כ מעלים אותה שנית אל אור"א ונהורא אורכמא של המלכות מתייחד בנהורא חוררא דאור"א עלאין כנ"ל. ולפיכך נרמז היחוד הזה בכתוב, והיו למאורות. שהוא אותיות אור"מות, אור בחבורי דאתון, שע"י המשכת ו"ק וג"ר לנוקבא בחבורא חדא עם הז"א במקום אור"א. הנה כמו שנתהפך כח הדין שבנוקבא להיות אור ממש, כן נתבטלו כל הכחות של הס"א והקליפות הנמשכות מכח הדין הזה, ונמצא קליפה בתר מוחא סלקא, שהקליפה מתבטלת מכח המוחין דנוקבא, כיון ששורשו של ס"א, שהיא כח הדין שבנוקבא, נתבטל במוחא דנוקבא ונעשה לאור, הנה בהכרח שגם כח (דמו"י דף י"ב ע"ב)

ריג) מאלין אתון שריאת וכי' : מאלו האותיות התחילה חוה, וגרמה רעה לעולם. כמו שכתוב, ותרא האשה כי טוב החזירה האותיות של מאורות לאחור, שלקחה משם אותיות ותרא, ונשאר במלה מאורות מ"ו. והן הלכו ולקחו האות ת' עמהן, ונעשה הצירוף מות. וגרמה מות לעולם. כמו שכתוב. פירוש. מהיחוד המתבאר באתון דיחי מאורות

ריד) א"ר אלעזר, אבא הא אוליפנא (R) מ"ם אשתארת יחידאה, (א) וא"ו דאיהו חיין תדיר, אתהפכת ואזלת ונטלת (ג) תי"ו, דכתיב ותקח ותתן, ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון. אמר ליה בריך את ברך, והא אוקימנא מלה דא.

מאמר פקודא חמישאה

רטו) פקודא חמישאה, כתיב, (ד) ישרצו המים שרץ נפש חיה. בהאי קרא

מסורת הזהר

(א) לעיל אות ל. (ב) לעיל אות לה. (ג) לעיל אות כג. (ד) ביא תה ביב קסה בהשמטות ח"א ד' רנז. ד"י. ספרא דצניעותא לח בהשמטות ח"ב ד' רעו : ד"י, ויקרא קסה פנחס קכג ת"ז תמ"ה ד' פב : פג. תמ"ז ד' פג. ז"ח תשא לח שה"ש תרכו תק"ח ד' קיב :

הסולם

פקודי אורייתא פקודא רביעאה

מאמר

נזדווג בת' של ותרוא, שכבר היתה בחוה. וז"ס ביאת הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, שע"י שמיעתה לעצת הנחש נכנסה בה הת' שהפרידה ופורה לאתוון דאו"ר ועשתה בראיה שלה את הצירוף של אתוון ותרוא, ואח"כ בא הדכר דס"א שהוא מ"ו ונזדווג עם ת' זו, שכבר היתה בה בחוה. ונתגלה המו"ת בעולם.

ריד) ותרוא א"ר אלעזר וכו' : ותרוא : אמר ר' אלעזר, אבי, הגה למדתי, אחר שחווה לקחה אותיות ותרוא מן מאורות, לא נשאר מ"ו, אלא שנשארה המ' יחידה, משום שהו' שהיא תמיד אות של חיים, נתהפכה, למות, שהלכה ולקחה עמה הת', שכתוב ותקח ותתן, ונשלמה מלה זו ונתחברו האותיות, מות. אמר לו ברוך אתה בני, והרי העמדנו דבר הזה. פירוש, ר"א השיב אותו הרי למדנו שהמ' נשארה יחידה כלומר, בלי ו' שהיא יסוד, כי לפ"ם שהוא דבר של מו"ת לא היה בחינת יסוד, כי אל אחר אסתרס, אלא הו' שהיא חיים תמיד, דהיינו יסוד של הקדושה, נתהפך מהקדושה אל הקליפה, ונעשה יסוד אל הדכר של מות, ואחרי כן, דהיינו אחר שהרויח בחינת יסוד מהקדושה, הלכה ו' ונזדווגה עם הת' ואז ואתחברו אתוון, נתחבר המ' עם הת', ע"י הו' שעשק מהקדושה, ומביא ראה מהכתובים של החטא דעצה"ד, שמתחילים בחיבור ו' ת', דכתיב ו'תקח ו'תתן, כי יציאת הו' לס"א נולדה ע"י החטא דעצה"ד עצמו, מה שלא היה לה מקודם לכן. והודה ר"ש לדבריו, ואמר ליה בריך את ברך וכו'.

מאמר פקודא חמישאה

רטו) פקודא חמישאה וכו' : המצוה החמישית, כתוב, ישרצו המים שרץ נפש חיה. במקרא

מאורות שהן המשכת ג"ר לזו"ן. שהמיחדם לעילא במקום או"א ממשיך אור בחבורא, שהוא מפריד אתוון דמות בהתפשטותו לתוכן, ונעשה הצירוף מאורו"ת, ואם מיחדים את זו"ן לתתא במקומם, חוזר ומסתלק אור מהצירוף מאורות, ונשאר שם מות בחבור דאתוון, (כנ"ל בדבור הסמוך). ואומר מאלין אתוון שריאת חוה, כי תחלת חטאה של חוה בעצה"ד מתחיל מן ותרוא האשה כי טוב, רומז שחווה משכה לה אתוון ותרוא מן המלה מאורות, דהיינו ששמעה בעצת הנחש לחבר זו"ן למטה במקומם, ופגמה בזה את הצירוף של מאורו"ת, ואז אהדרת אתוון למפרע, כי מתוך שחברה לתתא גרמה לאפרשא או"א לעילא ונתפרדו אתוון של הצירוף או"ר המפרדות ומבטלים צירוף מו"ת, שבסוד המלה, מאורו"ת, ועשתה הצירוף של ותרוא, שאתוון אור מפורזת בה למפרע, מתוך הת' שנתמצעה ביניהן, אשר ת' זו היא בחינת הנוקבא דס"א הנקראת מו"ת, שנתקרבה אל האור לקבל ולינק ממנו. כי בס"א הנקראת מות, יש דכר ונוקבא פ"ם ולילית. שהאות מ' היא הדכר של מו"ת הנקרא פ"ם, והאות ת' היא הנוקבא שלו הנקראת לילית. וע"י ששמעה בעצת הנחש לחבר מלתתא, תיכף נתקרבה הנוקבא דמו"ת לינק מהשפע, ונתפורז אתוון דאור למפרע, כצירוף של ותרוא, כי הת' נתמצעה תוך האור ופירה אותו. ואחר שחווה משכה לה אתוון ותרוא ממאורות, אשתאר מ"ו מהצירוף מאורו"ת, שהן הדכר הנקרא מ' דמות, ובחינת היסוד הנקראת ו' של מות. ואינון אזלו ונמלו אות ת' בחדייהן, שהדכר דמו"ת שהוא מ"ו שנשאר ממאורות אזלו אל הנוקבא שהיא ת' דמות, ונזדווגו שניהם והביאו מו"ת על העולם, כמה דכתיב ותרוא, כי הדכר דס"א שהוא מ"ו (דפרי דף י"ב ע"ב)

אית תלת פקודין : חד ^(ה) למלעי באורייתא, וחד לאתעסקא בפריה ורביה, וחד למגזר לתמנייא יומין ^ו ולאעברא מתמן ערלתא. למלעי באורייתא ^ז ולאשתדלא ^ח בה, ולאפשא לה בכל יומא, לתקנא ^(י) נפשיה ^(ז) ורוחיה.

חלופי גרסאות

ו ג"א ולאעברא (ד' מ. ק.) ונ"א ולאעברת (ד"ל).
ז ג"א ולאסתכלא באורייתא ולאפשא לה בכל יומא
ולא תתנשי מיניה כדקא יאות דכתיב ישרצו המים
דא אורייתא דאצטרין לאשתדלא בה בכל יומא לתקנא
נפשיה ורוחיה (אה"ל). ח ג"א בהו.

יג : ת"ו ד' קמג : ז"ל בראשית תט יתרו קיו. ז) נח יג
סב ויחי שטו שמות ריט רכה וארא מח יתרו צד משפטים קו תרומה רצ תלה תקצא תתעג ויקרא
תכד תוריע פג אמור רפו שלח רלו ר"ז תכ"א ד' גג :

מסורת הזהר

ה) לעיל אות קפ. (ו) ב"א רנה נח סב לך סא עח צו
קנב קס רח ויגש יו ויחי שכה תשלב בהשמטות
ח"א ד' רסו. ד"י. וארא מח משפטים יב כג תרומה
רפו רצ תקצא תשכד תצוה נג ויקהל רע צו סב סד
אחרי מות רטו רנה בהר לג ר"ז תי"ח ד' לד. תכ"א
ד' מט. נב : תכ"ב ד' סח : תל"ח ד' עט. תמ"ז ד'
פג : תס"ט ד' ק. : קט : בהשמטות ת"ה ד' קמב :
סב ויחי שטו שמות ריט רכה וארא מח יתרו צד משפטים קו תרומה רצ תלה תקצא תתעג ויקרא
תכד תוריע פג אמור רפו שלח רלו ר"ז תכ"א ד' גג :

הסולם

פקודי אורייתא פקודא חמישאה

רבה שבישוס"ת אינה מגולה רק מבחינת מחוזה ולמעלה דישוס"ת, שהם עומדים אז למעלה מפרסא דבגוי מעוהי דא"א. אמנם מחוזה ולמטה דישוס"ת העומדים למטה מפרסא דא"א. נעשה שם בחינת הגניזו של אור החכמה, שה"ס ויהי אור לעולם הבא. שהם ישוס"ת שלמעלה מפרסא, אבל ישוס"ת השניים שלמטה מפרסא הנה האור נגנו בהם. ובחינת התבונה שבהם נעשית בסוד יבשה. ופקודא תליתאה, הנמשך מב' המאמרות שביום ג', שהם יקו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ומתדשא הארץ דשא וכו', הם לתיקון מוחין דו"ק לזו"ן, שיחודא עלאה נמשך מהמאמר יקו המים והוא לז"א. ויחודא תתאה נמשך אל ו"ק דנוקבא מהמאמר תדשא הארץ דשא. ופקודא רביעאה, הנמשך מהמאמר דיחי מאורות, הוא לתקון ג"ר בז"א ונוקבא. הרי שעד יום חמישי כבר נתקנו כל התיקונים הצריכים לאו"א וישוס"ת וזו"ן דאצילות, עד שהזו"ן קבלו ג"ר שבהם ונעשו ראויים לזווג פב"פ בקומה שוה, וע"כ מכאן ואילך, באים שאר הפקודין, שהם תיקונים הצריכים להמשיך מזווג הזו"ן פב"פ.

וזה אמרו פקודא חמישאה, כתיב ישרצו המים שרין נפש חיה, בהאי קרא אית תלת פקודין, כי עתה צריכין להמשיך השלימות מסוד זווג זו"ן פב"פ, שהא' הוא להמשיך משם נשמה קדושה, שגם האדם עצמו יזכה לזווג טהור וקדוש, שזה נעשה ע"י עסק התורה, והב' הוא להוליד נשמתין קדישין והג' לתיקון ברית קיימא ע"י חיתוך ופריעה. כמו שמבאר והולך.

מאמר

במקרא הזה יש שלש מצות, אחת, לעסוק בתורה, אחת, לעסוק בפריה ורביה, ואחת, למול לשמונה ימים ולהעביר משם את הערלה. וצריך לעסוק בתורה ולעמול בה בכל יום, לתקן נפשו ורוחו.

פירושו. כי ד' פקודין הקודמים, הנמשכים מד' הימים הראשונים דמעשה בראשית, באו לתקן את המדרגות בעולם האצילות עצמו. שהן ד' המדרגות חו"ב וזו"ן שבעולם האצילות כנ"ל, אשר פקודא קדמאה הנמשך ממלת בראשית ה"ס יראה, דהיינו בינה עלאה, שה"ס יראה בגין דאיהו רב ושליט, והיינו רק בחינת ג"ר של הבינה, שנתקנה לאבא ואמא עלאין המלבישין לא"א מפה עד החוזה שלו, הנקראות י' דהוי"ה. ופקודא תניינא, הנמשך מהמאמר יהי אור, הוא לתקון ז"ת דבינה, בסוד אהבה רבה שלימתא, הנקראות ישראל סבא ותבונה, שמבחינת הקביעות הן מלבישות לא"א מחוזה עד הטבור שלו, דהיינו למטה מהפרסא שבגוי מעוהי דא"א. אמנם במאמר יהי אור הנאמר בהן, עלו ונעשו פרצוף אחד עם או"א שלמעלה מחוזה דא"א, ומשם לראש דא"א, והבינה חזרה שם להיות חכמה. שה"ס אהבה רבה, וה"ס ה' דהוי"ה, ומהם מושפעין כל המוחין לזו"ן. אבל מא"א עלאין עצמם, שהם ג"ר דבינה אין זו"ן יכולים לקבל מוחין, כי הם נתקנו בעצמם בסוד אירא דכ"א, שהוא אור חסדים בסוד כי חפץ חסד הוא. ומשום זה הם נקראים יראה, כי סוד אהבה רבה שהם מוחין דהארת חכמה אינם מושפעים מהם לזו"ן, אלא רק מו"ת דבינה הנקראות ישוס"ת. אמנם בחינת האהבה

הקדמת ספר הזוהר

רה

י מלאכיו בארעא. ודא הוא דכתיב, (ז) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הַיּוֹם בְּהָאֵי
עֲלֵמָא, בַּהוּוּא עֲלֵמָא תְּנִינָן, דּוּמִין קַבִּי"ה לְמַעַבְדַּ לֹּן גְּדַפִּין כְּנַשְׂרִין, וְלֵאשְׁטָא
בְּכָל עֲלֵמָא דְכַתִּיב (ח) וְקוֹי ה' יַחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אַבְר כְּנַשְׂרִים.
ריח) וְהֵינּוּ דְכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. דָּא (ט) אֹרִייתָא דְאֶקְרִי מִים,

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

י לך שטו פנתס קמה. (ז) ב"א תו ב"ב קסה צו ז
פנתס רפג ר"ז? תמ"ה דף פב: פג. תמ"ו ד' פג.
תנ"ה ד' פט. להלן רכה. (ז) (ישעיה מ) ז"ח בהר ג. (ט) נח כא כב ר"ז ת"מ ד' פ. תמ"ה דף פב.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא חמישאה

ומיטיב לכל ורחום וחנון וכו', ואלו שעוד
לא זכו לנפש דקדושה, הרי גם הס"א עוד
שולטת עליהם ונמצא דאזלן וּשְׂטָאן בְּעֵלְמָא
וְלֵא אֲשַׁכְּחַן אַתְרַ לְנִיחָא שְׁבַעַת
שְׁמַחְשׁוּבְתֵיהֶם מְשׁוּטְטוּת בְּעוֹלָם, וְרוֹאִים
הַהִנְהָגָה שֶׁל הַשֵּׁי בְּבִנֵי הָעוֹלָם, שֶׁלִּפִּי דַעְתָּם
אֵינָה כָּל כֵּךְ טוֹבָה כִּפִּי שְׁצַרִּיכָה לְהִיּוֹת ע"פ
שְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, נִמְצָאִים פּוֹגְמִים ח"ו
בְּשְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וְלֵא אֲשַׁכְּחַן אַתְרַ
לְנִיחָא, שְׁאִינֵם מוֹצְאִים מְקוּם מְנוּחָה שִׁיּוּכְלוּ
לְהֵאמֵן בְּשְׁמוֹתָיו ית', לְאֶתְקַשְׂרָא בֵּי, וּלְפִיכְךָ
וְאֶסְתַּאבְּן בְּגוּ סְטְרָא דְמַסְאֲבוּתָא וְנִטְמָאִים
בְּתוֹךְ סְטְרָא דְטוּמְאָה, כְּלוּמְרַ, שְׁבָאִים ח"ו
לְכַפִּירָה בּו ית', וְכָל זֶה הוּא דְהָא בְּקַדוּשָׁה
לֵא עֵייל וְלֵא אַתְּכִלְל שְׁהָרִי לֵא נִכְסַ
בְּקַדוּשָׁה, וְלֵא נִכְלַל בַּה. כִּי לֵא זֹכֵה בְּנֶפֶשׁ
דְּקַדוּשָׁה, וְאֵינּוּ עוֹשֶׂה פְּעוּלוֹת לְהַכְלִיל בְּקַדוּשָׁה.

אמנם אינן דמתעסקין באורייתא
והמשיכו נפש קדישא, הנה מתהפך גופם
להיות כמלאכים, שזוכים להקדים עשיה
לשמיעה כמוהם, וע"כ עליהם כתוב, ועוף
יעופף על הארץ, דזמין קב"ה לְמַעַבְדַּ לֹּן
גְּדַפִּין כְּנַשְׂרִין וְלֵאשְׁטָא בְּכָל עֲלֵמָא שְׁעֵתִיד
הַקַּבִּי"ה לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּנֶפֶס כְּנַשְׂרִים וְיִשׁוּטְטוּ
בְּכָל הָעוֹלָם. פִּירוּשׁ, כִּי הֵם מְשׁוּטְטִים
בְּמַחְשׁוּבוֹתֵיהֶם בְּכָל הָעוֹלָם כּוֹלוּ וְרוֹאִים הַהִנְהָגָתוֹ
ית', וְעַכְ"ז לֵא לְבַד שְׁאִינֵם נִכְשָׁלִים בְּסְטְרָא
דְּמַסְאֲבוּתָא, אֲלֵא שְׁעוּד הֵם מְקַבְּלִים כַּח
לְהַעֲלוֹת מ"ן וְלַהֲגַדִּיל כַּחַם תְּמִיד דְכַתִּיב וְקוֹי
ה' יַחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אַבְר כְּנַשְׂרִים, כִּי עֵי"ו
מַעֲלִים אַבְר כְּנַשְׂרִים, לְשׁוֹטְט בְּכָל מְקָרִי
בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהֵם מַחְלִיפִים כַּח תְּמִיד, וּמַעֲלִים
מ"ן בְּכַח אֲמוּנָתָם בִּיחּוּדוֹ ית' וּמְמַשִּׁיכִים תְּמִיד
רוּחַ קְדִישָׁא מְלַעֲלָא.

ריח) וְהֵינּוּ דְכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ: וְהוּ
שְׁכַתוּב, וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. כִּי. הַתּוֹרָה
שְׁנַקְרָאָת

הם נמשכים אחר השי"ת. כצל הנמשך אחר
האדם, ונמצא משום זה אשר עשייתם קדמה
לשמיעתם. ואומר דאינן דמתעסקין
באורייתא וממשיכים נפש קדישא נמצא
החומר שלהם, אע"פ שהוא מארץ, הוא מתהפך
להיות כמלאכי מרום, ועשייתם קדמה לשמיעתם,
שעושים מצותיו ית' בכל השלימות מטרם
שמשגיגים מה שעושים. להיותם נמשכים גם
הם אחר השי"ת כצל הנמשך אחר האדם, ותוכל
לדמות זה כמו שתמצא, שבעת שהרוח מעלה
משהו אבק לעיני האדם, הריהו סוגר מהר
את עפעפיו מטרם שמחשבתו תרגיש זאת.
ותמצא בזה תמיד, אשר עשייתו שהוא עצימת
עיניו, מוקדמים לרגש מחשבתו באבק
המתקרב. וז"ש מלאכיו אליו אינן
דמתעסקין באורייתא, דאקרון מלאכיו
בארעא, כִּי אַע"פ שֶׁהֵם בְּאֶרֶץ, נַעֲשֶׂה גּוֹפִם
כְּמַלְאכֵי מְרוֹם, וְעַשִּׂיתֶם קְדָמָה לְשִׁמְיעַתְכֶם,
דְּהֵינּוּ שְׁאִינֵם נְמַלְכִים בְּשִׁכְלֵם כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
מִצְוֹתַי ית' בְּשִׁלְמוֹת, אֲלֵא עוֹשִׂים הַמְצוּהָ בְּכָל
שִׁלְמוֹתָהּ מְטָרִם שִׁסְפִיקוּ לְהַרְגִישׁ בְּמַחְשַׁבְתָּם
מַה שְׁעוֹשִׂים, כְּדוֹגְמַת עֲצִימַת הָעַפְעָפִים הַמוֹקְדִם
לְהַמְלִיךְ בְּמַחְשָׁבָה, וּלְפִיכְךָ הֵם נִבְחָנִים לְמַלְאכִים
בְּאֶרֶץ.

וז"ש גרפין כנשרין, ולאשטא בכל
עלמא דכתיב וקוי ה' וכו': עתיד הקב"ה
לעשות להם כנפים כנשרים. לשוטט בכל
העולם. כי כל עוד שבר נש לא זכה לנפש
קדושה, גולטים עליו הס"א, בסוה"כ ואת
נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע (שמואל
א' כ"ה) שפירושהו (בזוהר ויקרא אות תלכה)
דאזלן וּשְׂטָאן בְּעֵלְמָא, וְלֵא אֲשַׁכְּחַן
אַתְרַ לְנִיחָא, לְאֶתְקַשְׂרָא בֵּיה, וְאֶסְתַּאבְּן
בְּגוּ סְטְרָא דְמַסְאֲבוּתָא, וְכוּ' דְהָא בְּקַדוּשָׁה
לֵא עֵייל וְלֵא אַתְּכִלְל. פִּירוּשׁ, כִּי אֵי אֶפְשֵׁר
לְהַדְבֵּק בַּהֲשִׁי"ת וְלַקִּיִּם מִצְוֹתָיו כְּרָאוּי, רַק
אַחַר שְׁמַאמֵן בְּשְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּבִּי"ה שְׁהוּא טוֹב
(דפו"י דף י"ב ע"ב)

ישרצון ויפקון רחשא (א) דנפש חיה, מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא. כמה דאתמר, וע"ד אמר דוד, (ב) לב טהור ברא לי אלהים למלעי באורייתא, וכדין, ורוח נכון חדש בקרבי.

מאמר פקודא שתיתאה

ריט) פקודא שתיתאה, לאתעסקא (ו) בפריה ורביה. דכל מאן דאתעסק בפריה ורביה, גרים לההוא נהר (ג) למהוי נביע תדיר, ולא יפסקון מימיו, (ד) וימא אתמליא (ה) בכל סטריין, (ו) ונשמתין חדתין מתחדשן ונפקין מההוא אילנא, וחילין

חלופי גרסאות

כ ג"א מכל (אה"ל).

מסורת הזהר

(א) ג"א תה שמות ר ספרא דצניעותא לח בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י, ויקרא קפה פנחס קכג ת"ז תמ"א דף סב. להלן רכו. (ב) (תהלים נא) וישב רעג. (ג) וישב קנו קסא קעה קפד ויקרא צד אמור נח נשא קמא בלק פב קמה ת"ז תמ"א דף נו. (ד) וישב קנו ת"ז תכ"א דף נד. תמ"ג ד' פב: (ה) ג"א צו רצח שא שעו שעט ב"ב רפ ויחי תקלד תרה בהשמטות ח"א דף רנא: רנח: ד"י, וארא קנו בא רכא בשלה קמב פקודי א רעא תזריע יג אחרי מות לה אמור קסד בהעלותך לא ואתחנן קכג האוינו רכח ת"ז תמ"א בהשמטות דף קמו: קמה. (ו) ג"א צה ויקהל שעג ז"ח בראשית תשעד.

פקודי אורייתא פקודא שתיתאה

הנמשך ויוצא, והמים שלו מתרבים ורוחשים רחש, ורבוני נשמות, לחיה ההיא.

פירוש. כי באתערותא דלתתא אתער לעילא וגורם זווג קב"ה ושכינתיה, ואז הנהר, שהיא יסוד דז"א, נביע תדיר במיין דכרין ולא יפסקון מימיו מלהשפיע בנוקבא וימא שהיא הנוקבא דז"א אתמליא בכל סטריין מתמלא בכל הצדדים, דהיינו הן מסטרא של הזווג להחיות העולמות, והן מסטרא דהולדות נשמות ונשמות חדשות מתחדשות ויוצאות מעץ ההוא כלומר, לא נשמות חדשות ממש, אלא נשמות ישנות שכבר היו באדם הראשון ונשרו ממנו מחיית החטא דעצה"ד, הן חוזרות ומתחדשות ע"י האי אילנא, שהוא ז"א, ונקראים משום זה נשמות חדשות. וז"ש ונשמתין חדתין מתחדשן. כי נשמות חדשות ממש אינן באות לעולם רק אחר גמר התיקון של החטא דעצה"ד. וצבאות רבים נאצלים למעלה עם הנשמות האלו. כי עם כל נשמה נפקין כמה מלאכין כמ"ש להלן. וכמזן כן בווגיין דלהחיות העולמות יוצאים גם כן מלאכים.

וז"ש ברית קיימא קדישא נהר וכו', פירוש, כי שרץ נפש חיה רומז על יסוד דז"א הנקרא ברית קיימא והוא נהר דנגיד, שהוא בחינת הנהר הנמשך ויוצא מז"א, המלביש לאו"א הנקרא עדן, להשקות את הגן

הסולם

מאמר

שנקראת מים ישרצו ויוציאו רחש של נפש חיה, ממקומה של חיה ההיא, שהיא המלכות, ימשכו אותה למטה. כמו שלמדנו. ועל זה אמר דוד, לב טהור ברא לי אלקים, לעסוק בתורה, ואז, ורוח נכון חדש בקרבי.

פירוש, כי חוזר לבאר שיעור הכתוב, ישרצו המים שרץ נפש חיה, ואמר שמים זו תורה, ישרצון, פירושו, שיוציאו נפש חיה, מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא, שימשכו הנפש הזו מנוקבא עלאה, שהיא נקראת חיה, וממנה ימשכוה לעולם הזה, ועל דא אמר דוד לב טהור ברא לי אלהים, למלעי באורייתא שביקש שיתן לו השית לב טהור לעסוק בתורה ולהעלות מ"ן וכדין ורוח נכון חדש בקרבי, ואז יזכה להמשיך רוח נכון ויוכל להדבק בו ית'.

מאמר פקודא שתיתאה

ריט) פקודא שתיתאה וכו': המצוה הששית היא, לעסוק בפריה ורביה, כי כל מי שעוסק בפריה ורביה, גורם לאותו הנהר, יסוד דז"א, שיהיה נובע תמיד. ומימיו לא יחדלו, והים, שהוא המלכות, מתמלא מכל הצדדים, נשמות חדשות מתחדשות ויוצאות מאותו האילן, וצבאות רבים מתרבים למעלה עם אותן הנשמות כדי לשומרו. ז"ש, ישרצו המים שרץ נפש חיה, זהו אות ברית קדש, הנהר (דפו"י דף י"ב ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

רז

סגיאין אתרביאו לעילא בהדי אינון נשמתין. הה"ד (ו) ישרצו המים שרץ נפש חיה, (ט) דא ברית קיימא קדישא, נהר דנגיד ונפיק, ומיא דלילה אתרביאו, ורחשין רחשא ורביא דנשמתין לההיא חיה.

(רכ) ובאינון נשמתין דעאלין בההיא חיה, נפקי כמה (ג) (ו) עופי ז דפרחן (ז) וטאסן כל עלמא, וכד נשמתא נפקא להאי עלמא, ההוא עופא, דפרח ונפק בהדי האי נשמתא מההוא אילנא, נפק עמיה. ח כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא, תרין: חד מימינא וחד משמאלא. אי זכי אינון נטרין ליה, דכתיב (ח) כי מלאכיו יצוה לך. ואי לא, אינון נ מקטרגי עליה. אמר רבי פינחס, (* תלתא ס אינון דקיימי ע אפוטרופסין עליה דב"נ פ כד זכי. דכתיב (א) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף ז להגיד לאדם ישרו: אם יש עליו מלאך, ק הא חד. מליץ, תרי. ר אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו. ט הא תלת.

(רכא) א"ר שמעון, חמש, דכתיב יתיר ת ויחננו ויאמר, ויחננו חד, ויאמר

חלופי גרסאות

ל ג"א דסרחאן. ונ"א עופי דפרחן, וחילין רברבין וטאסן (אה"ל). מ ג"א כמה מלאכין נפקן (ד"ל). נ ג"א מקטרגין. ס ג"א ואינון קיימין. א ג"א אפוטרופוסין. פ ג"א כד זכי ל"ג. צ ג"א להגיד לאדם ישרו ל"ג. ק ג"א הא ל"ג. ר ג"א אחד מני אלף ל"ג. ש ג"א ל"ג הא. ת ג"א ויחננו ויאמר ל"ג.

מסורת הזהר

(ו) לעיל אות רטו. (ט) (מלאכין דמשמשין לנשמה) תולדות קע וישלח ה קסד בא רא רג משפטים רלה תיט תנה פקודי תקסה רנ"ז ת"ה בהשמטות דף קמב: (תהלים צא) וישלח א ו בא רא משפטים תיט פקודי תקסד ואתחנן לו האזינו רכב רנ"ז בהשמטות ת"ה דף קמב: (א) (איוב לג) וישלח קסב בא ב בשלח ססה פקודי תקנה נשא קיא רנ"ז בהשמטות ת"ה ד' קמב:

(פ) ויגש ר"ס ע"ב ובראשית ג"ח ע"א. (צ) מלאכים

(ג) דרך אמת (ט) (אחרי מות סח ויצא קנא ע"ב בטיח) הפורחים ומשוטטים.

פקודי אורייתא פקודא שתיתאה

כשהוא זוכה. שכתוב, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו: אם יש עליו מלאך, הרי אחד. מליץ, הרי שנים. אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הרי שלשה.

(רכא) א"ר שמעון וכו': א"ר שמעון, חמשה מלאכים הם, כי כתוב עוד, ויחננו ויאמר: ויחננו, אחד. ויאמר, שנים, הרי חמשה. אמר לו, אינו כן, אלא ויחננו, זה הקב"ה לבדו, ולא מלאך, כי אין רשות לאחר לחונן אותו, אלא הוא בעצמו. אמר לו, יפה אמרת.

פירוש. יחד עם הנשמות נולדים ויוצאים כמה מלאכים הנקראים עופין, שהמלאכים ההם מסייעים הנשמות להכרעת כף הזכות, אי להיפך שהם מקטרגים עליהן ודוחים אותן לכף חובה. כמ"ש והולך. וי"ש דפרחן וטאסן כל

הסולם

מאמר

הגן, שהוא הנוקבא שלו. ומיא דיליה אתרביאו ורחשין רחשא היינו מזווגים דבחינת ו"ק הנקראים רחשין, שהוא תרגומו של ישרצו שרץ. ומבחינת זווגים דג"ר להולדת נשמות, אומר וריבויא דנשמתין לההיא חיה והיא הנקראת נפש חיה בכתוב.

(רכ) - ובאינון נשמתין דעאלין וכו': ועם אלו הנשמות הנכנסות באותה החיה, נהיא המלכות, יוצאים כמה עופות, דהיינו מלאכים, הפורחים ומשוטטים בכל העולם. וכשנשמה יוצאת לעולם הזה, העוף ההוא, שפרח ויצא עם הנשמה הזו מאיתו האילן, יוצא עמו. כמה מלאכים יוצאים עם כל נשמה ונשמה. שנים, אחד מימין ואחד משמאל. אם זוכה הם שומרים אותו, שכתוב, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך. ואם לא, הם משטינים עליו. אמר רבי פינחס, שלשה מלאכים הם, הנמצאים מגינים על האדם, (דס"י דף י"ב ע"ב *) דף י"ג ע"א

תרין. א"ל לאו הכי, אלא ויחננו, דא קב"ה בלחודוי, דהא לית רשו לאחרא אלא ליה. א"ל שפיר קא אמרת.
 (רכב) ומאן א דאתמנע מפריה ורביה, כביכול, אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין, וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימוי, ופגים א קיימא קדישא בכל סטרין. ועליה כתיב א ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב בי. בי ודאי, דא לגופא. ונשמתיה לא עייל ג לפרגודא כלל, ד ואטריד מההוא עלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א ופגים קיימא דשמא קדישא (אה"ל). ב ג"א ל"ג ב. ג לפרגודא דמלכא כלל (אה"ל). ד ג"א ואטריד מההוא עלמא ל"ג.
 ב נח קמו לך שכא וישב קנו קסא קעו ויחי שפח משפטים רכב ויקרא סג סח צה אחרי מות יט נו נשא קמא קמד פנחס מז מט נד ר"ז תמ"ג דף פב : ג (ישעיה סו) ב"ב תמח וירא רמד יתרו שצב משפטים רכט תרומה תנד ויקהל שלד שפז שמיני קיב אחרי מות שצו ז"ח בראשית תשעג רות תרסה.

דרך אמת ק למחיצה שלפני העולם הבא לך לך צ"א ע"א וישב קפ"ז ע"ב לך לך פ"ה ב' וירא קט"ו ע"א ויחי רכ"ח ב' מ"ה א'

פקודי אורייתא פקודא שתיתאה

הסולם

מאמר

הפושעים בי. בי ודאי. וזהו אמור לגוף, ונשמתו אינה נכנסת למסך כלל. דהיינו למחיצתו של הקב"ה. וגורש מהעולם ההוא.
 ביאור הדברים המלכות נקראת דיוקנא דכליל כל דיוקנין, כי כל הצורות של הנר"ן דצדיקים ומלאכים דג' העולמות בי"ע נמשכות על ידיה, שהם חייליה וצבאיה. ולכן מי שאינו עוסק בפריה ורביה, נמצא שהוא ממעט דמות המלכות, ומעכבה מלהוציא כל חייליה וצבאיה. כי ע"י אתערותא דלתתא יוצא כנגדה אתערותא דלעילא, וגורם לזווג קב"ה ושכינתיה, להוליד נר"ן ומלאכים בבי"ע. כמ"ש לעיל. וז"ש וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימוי שגורם ליסוד דז"א שלא ישפיע מיין דוכרין לשכינת הקדושה. ופוגם בברית הקודש בכל הבחינות שלו. כי הוא מעכב ב' בחינות הזווגים, הן מסטרא דר"ק והן מסטרא דג"ר. ועליה כתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב, כי מצות פריה ורביה מגדילה לנשמתו בתמידות, וע"י מנצח גם את גופו לנצח, שיעמוד בתחית המתים, ומי שאינו עוסק בפריה ורביה נמצא עושה את גופו כמו פגרי, שעליו נאמר ויצאו וראו בפגרי וגו'. שנשמתו לא תוכל להכנס למחיצתו של הקב"ה והוא נדחה מהעולם הבא.

כל עלמא שהם פורחים ומשוטטים בכל העולם, ורואים השגחתו יתברך על בני העולם כולו, איך הם מושגחים ממנו ית', ומודיעים לה לנשמה, ואם הנשמה זוכה היא מכריעה את עצמה ואת כל העולם כולו לכף זכות, ואם אינה זוכה, מכריעה את עצמה ואת כל העולם כולו לכף חובה. וז"ש כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא.

והנה רבי פינחס אינו חולק על ר"ש, שאומר שרק תרין עופין, נולדים עם הנשמה. אלא אומר כי כל זמן שאין לו אלא אלו תרין עופין, אי אפשר לו להכריע את עצמו לכף זכות לגמרי, אלא הוא מטולטל מדין לרחמי ומרחמי לדין. אלא ע"י מעשים טובים נולד לו מלאך שלישי, ואז זוכה להכריע לכף זכות. וז"ש תלתא אינון וכו' כד זכי שלא יוכל לזכות זולת ע"י שלשה מלאכים.

רכב) ומאן דאתמנע וכו' : ומי שנמנע מפריה ורביה, מקטין כביכול את הצורה הכוללת כל הצורות, שהיא צורת אדם, וגורם לאותו הנהר, ליסוד דז"א, שמימיו אינם משכים, ופוגם ברית הקדוש בכל הצדדים. עליו כתוב, ויצאו וראו בפגרי האנשים

מאמר פקודא שביעאה

רכג) פקודא שביעאה. (ד) למגזר לתמניא יומין, ה ולאעברא זוהמא דערלתא בגין דההיא חיה, איהי דרגא תמינאה לכל דרגין, וההיא נפש דפרחא מינה, אצטריכא לאתחזאה קמה לתמניא יומין, כמה דאיהי דרגא תמינאה.

רכד) וכדין, אתחזי ודאי דאיהי נפש חיה, נפש דההיא חיה קדישא, ולא מסטרא אחרא ודא איהו ישרצו המים. בספרא דחנוך, ית'רשמון מיא דזרעא קדישא : רשימו דנפש חיה. ודא (ה) רשימו דאת יו"ד, דאתרשים בבשרא קדישא, מכל שאר רשומין דעלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (מילה) ב"א שסד לך רצו שלח שם תכה תלה תמג תגד בהשמטות ח"א ד' רסו. ד"י. שמות כט וארא כ בא פט בשלח תעד יתרו תקיב משפטים תקמה תקעב תרומה תתעד פקודי תרצא תתקא, ויקרא רטו רכא תזריע לא : לו אחרי מות רצו אמור נג אדרא רבא

דף יא. תי"ט ד' מ. מא. : תכ"א ד' נו : נח. ס. תכ"ב ד' סב : סו. : תכ"ד ד' סט : ע. ת"ל ד' עג : תל"ב ד' עח. : תמ"ו ד' פג : תנ"ח ד' צב : תס"ט ד' קיט. ת"ע ד' קל : תק"ח דף קיז. ה) לך תמב תמג בא פט אדרא רבא שיב ת"ו תכ"א דף נו : נח. תכ"ב דף סה : סו. תל"ז דף עח.

פקודי ארייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

רכד) וכדין אתחזי ודאי וכו' : ואז נראה ודאי שהיא נפש חיה. דהיינו נפש של אותה החיה הקדושה, שהיא מלכות, ולא מצד האחר. וזה הוא ישרצו המים, שפירש בספרו של חנוך, ית'רשמו מי זרע הקדוש ברושם של נפש חיה. וזה הוא הרושם של אות י', הנרשם בבשר קדש, יותר מכל שאר רשימות העולם. פירוש. כי מבאר הכתוב ישרצו המים שריץ נפש חיה, מלשון התרשמות והצטיירות. שע"י המילה והפריעה, מצטיירין ומתרשמין המיין דוכרין עלאין המושפעים לנפש אדם, ברשימו וציור של הנוקבא הנקראת נפש חיה.

רכג) פקודא שביעאה וכו' : המצוה השביעית היא, להמול לשמונה ימים, ולהעביר זוהמת הערלה, משום שאותה החיה, שהיא מלכות, היא המדרגה השמינית לכל המדרגות, דהיינו כשמתחילים מבינה, ואותה הנפש העפה ממנה צריכה להראות לפנייה לשמונה ימים, כמו שהיא המדרגה השמינית.

פירוש. שאין הנוקבא דו"א נקראת חיה זולת על ידי עליתה והלבשתה את הבינה, שהיא דרגא תמינאה של ע"ס מתתא לעילא, ונקראת גם המלכות שהיא נוקבא דו"א בשם שמיני, כי עלתה שמונה מדרגות, שממנה עד הבינה, ורק אז נקראת גם היא חיה כמו הבינה.

והנה עלמא עלאה בינה נרשם ונחתם עם י', ועלמא תתאה מלכות נרשם ונחתם עם ח', ובעת שהמלכות שהיא הנוקבא עולה ומלבשת על עלמא עלאה בינה, כדין נפקת ח' ממנה, ואעילת י' כמו הבינה. (כמ"ש לעיל סוף אות י"ז, ע"ש בסולם). וז"ש ודא רשימו דאת י' דאתרשים בבשרא קדישא מכל שאר רשומין דעלמא כל ע"י מילה ופריעה מתעברים גם מהאדם כהרשימו דעלמא דין שהם מבחינת ח', ורשימו דאת י' באה במקומה, כמו שנעשה בנוקבא שעלתה לבינה כנ"ל, וכיון שבשר הקודש של

והנה נפש האדם שנולדה מן הנוקבא דו"א שנק' חיה, ונקראת שמינית. צריכה להראות לפני הנוקבא עם התקונים של מילה ופריעה, כיום השמיני ללידה שלה, ואז נראה וניכר כודאי, שהיא נפש מאותה חיה קדושה, ולא מצד אחר. כי אז, בכח המילה והפריעה נדחה ס"א לגמרי מההיא נפש אדם, והיא יכולה לקבל שלימות אורותיה של החיה ההיא. ודא איהו ישרצו המים. ובוה מקבלת המיין דוכרין עלאין מזו"ן ומשתלמת במים האלו.

(דפו"י דף י"ג ע"א)

(רכה) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. דא (א) אליהו דטאס כל עלמא בד' טאסין,

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) לעיל אות ר"ז. ז) ב"ב קסו לך שפו תק"ח דף קד.

מאמר **הסולם** סקורי אורייתא פקודא שביצאה

אנת תזדמן תמן, ופומא דאפהיד דישראל עזבו הוא יסהיד דישראל מקיימין האי קיימא. והא תנינן, על מה אתענש אליהו קמי קב"ה, על דאמר דלטורא על בניו. עכ"ל. וח"ו להבין הדברים לפי פשוטן, שאליהו נתחייב להיות על כל ברית מילה בבני ישראל מטעם עונש על שאמר דלטורא על ישראל. ועוד, אך אמר כאן לפניו שצריכין להזמין אותו ולאדכרא בפומיה דא כורסייא דאליהו, ואי לאו לא שארי תמן. ואם ח"ו הוא מוכרח להיות על הברית מילה מטעם עונש, הלא הוא מוכרח להיות תמן. ועוד למה צריך לסהדותא דאליהו שיציד לפניו שבנ"י מקיימים ברית מילה, וכי אין הכל גלוי לפניו ית'. אלא סוד גדול ונורא הסתירו כאן תחת מתק לשונם כדרכם תמיד.

של היסוד נחתם בי' יכול גם האדם לקבל נפש חיה שלימה מהנוקבא קדישא. (רכה) וְעוֹף יְעוֹפֵף וכו': ועוף יעופף על הארץ. זה הוא אליהו, העף כל העולם בארבע עפופות, כדי להיות שם באותה ברית מילה הקדושה. וצריך לתקן לו כסא, ולהזכיר בפיו, זה כסא של אליהו. ואם לא, אינו שורה שם.

ביאור הדברים, כי יש להבין, דכאן דריש המקרא וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ כָּל הַיּוֹם וְלַיְלָה (פרשת בראשית א' דף ש"ד אות ת"ז) דריש המקרא שלאחריו, ואת כל עוף כנף למינהו, על מלאכין דטאסין ושאטין עלמא בשית טאסין. והענין הוא, כי כאן דריש בעיקר סיומא דקרא, דכתיב על הארץ, שאין לפרשו על מלאכים עליונים, כי הם אינם בארץ, וע"כ הכרח הוא שהוא אליהו. (כמ"ש להלן בראשית ב' דף ק"ז אות קט"ו). יעופף על הארץ דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח, דאיהו בד' טאסין. פירוש כי המלאכים הם מסטרא דא"א, וע"כ הם רק נמצאים בשמים, ויש להם ר"ק חג"ת נה"י, וע"כ כשבאים לארץ לעשות שליחותם טאסין בשית טאסין, כי הם מתלבשים בשש ספירות. אבל אליהו אינו מסטרא דא"א אלא מסטרא דמלכות וז"ס אשתכח תדיר בארעא, ולפי שהמלכות אין לה אלא ד' ספירות מז"א, שהן תנה"י שמחזה ולמטה שלו, ע"כ הוא טאס כל ארעא רק בד' טאסין דהיינו בהתלבשות ד' הספירות תנה"י. וכיון שהכתוב אומר וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ הרי שאינו קאי על מלאכים אלא על אליהו שהוא בארץ. משאי"ב המקרא ואת כל עוף כנף למינהו, שלא נזכר שם על הארץ, קאי על המלאכים שהם מסטרא דא"א, דטאסין עלמא בשית טאסין.

והענין תבין עם המובא בזהר (שלח לך דף ל"ט אות קי"ז). פתח רבי אילעי וכו' באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים, יעקב דאשתלים יתיר כתיב ויעקב איש תם, אמאי אקרי איש תם כגון דלא אשתאר ביה פסולת כלל, דהא פריעה הוה ביה וכו'. אתר דפריעה שארי איהו שור דיוקנא דשמאלא דכורסיא דיליה, וההוא שור אקרי שור תם וכו'. כגון דאית שור מועד כסטר ערלה פריעה, וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה וכו', ודא כחבורא דחמור בישא וכו' ויעקב איש תם בעלה דההוא תם, ע"ש. ביאור הדברים כי ד' קליפות הן: רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונוגה לו סביב. וגי' הראשונות הן קליפות טמאות כולן, אבל קליפת הנוגה חציה טוב וחציה רע, ובעת שג' הקליפות דבוקות בה נעשית כולה רע. ובעת שנפרדת מהן ומתדבקת בקדושה היא נעשית כולה טוב. ומקומן של ד' קליפות אלו הן בסיום הפרצוף, שהוא בסיום היסוד, שיש שם ב' עורות זה על זה. העור הא' נקרא ערלה, ובו כלולות ג' הקליפות הטמאות: רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת, והעור הב' נקרא עור הפריעה, שהיא בחינת קליפת נוגה, שחציה טוב וחציה רע.

למהו תמן בההוא גזירו דקיימא קדישא, (להלן פרשת לך לך דף קכ"ט אות שפ"ח). אומר הטעם כי משום שאמר אליהו קנא קנאתי לה' כי עזבו בריתך בני ישראל וגו' א"ל חייך בכל אתר דהאי רשימא קדישא ירשמין ליה בני כבשרהון (דפוי דף י"ג ע"א)

לְמַהוּי תַּמָּן בְּהוּא גְזִירו דְקַיִמָא קְדִישָׁא. וְאַצְטְרִיךְ לְתַקְנָא לִיה כּוּרְסֵיִיא, וְלֵאדְכְרָא בְפוּמִיה, וְדָא כְרִסְיָא דְאַלְהִיָּו. וְאִי לָאו, לָא שְׂאֲרֵי תַּמָּן.

מסורת הזהר

(ז) לך שפּו ויגש פה בח"ג צ"ד תרומה תשפט. (ט) לך שפּו.

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

שיסקף השור. והוא מטעם כחו הגדול של שור המועד, שה"ס הס"מ המקטרג, מכח הכתוב והועד בבעליו ולא ישמרנו. וכדי לתקן זה נטל אל"הו אותו הדלצורא של הס"מ על עצמו, וקטרג על בני ישראל, במקום הס"מ כמ"ש כי עזבו בריתך בני ישראל, ונמצא בזה, שסתם פיו של הס"מ ונתבטל שליחותו של הס"מ, משום שא"הו קבל על עצמו את שליחותו, ואז יש לו כח גם להעשות סגור אח"כ, בעת שהוא רואה שבני ישראל מקיימים ברית.

וזה אמרו (להלן לך דף קכ"ט אות שפ"ח), הטעם שא"הו צריך להיות בכל ברית מילה, משום ופומא דאסהיד דישראל עזבו, הוא יסהיד דישראל מקיימין האי קיימא, כיון שהוא נטל על עצמו כח הקטרוג של הס"מ על בני ישראל, לאמר דישראל עזבו ברית בסו"ה והועד בבעליו ולא ישמרנו, הנה משום זה יש לו כח להעיד גם כן שמקיימים הברית, ואז מתעבר כחו של השור המועד לגמרי, וכל המוחין שנסתלקו בסבת שור המועד יכולים לחזור ולהתגלות. והכן היטב. ועוד יתבאר להלן.

וז"ש, ואצטרף לתקנא ליה כורסייא: דהיינו מלבד כסא הסנדק שעליו נעשים המיליה והפריעה, יש לתקן עוד כסא ב' לצורך אל"הו. ויש להבין למה אינו מספיק כסא אחד לשניהם. והענין הוא כי סוד הכסא בכל מקום, הוא תחילת התיקון להשראת עליון בתחתון. וכבר נתבאר לעיל (בדיבור הסמוך). שענין המוחין המתגלים על ידי המילה והפריעה, וענין סהדותא של אל"הו על קיום הברית הם ב' דברים מיוחדים, כי שיעור המוחין המתגלים ע"י הפריעה הם מבחינת שור תם, שלא נודע כי שור נגח הוא, שה"ס החזרת הנוגה לקדושה ע"י וחצו את כספו ע"ש. וענין סהדותא של אל"הו הוא להעביר את רעתו של שור מועד, שהוא כחם של ג' הקליפות הטמאות עצמן ולהסתים פיהם שלא יוכלו לקטרג. ולפיכך צריכים לב' כסאות: הא' הוא כסא ה' והיינו הכסא של הסנדק

והנה אדם הראשון נולד מהול, כי ג' הקליפות הטמאות לא היתה להן שום אחיזה בו, ולא היה בו אלא קליפת הנוגה לכו, שהיא עור הפריעה, והיתה גם היא כולה טוב, להיותה נכדלת מג' הקליפות הטמאות, ונתדבקה בקדושה. אלא בחטא דעצה"ד בפיתוי הנחש, הכלול מג' הקליפות הטמאות, משך עליו את העור הב' שהוא הערלה כמ"ש חז"ל (סנהדרין זח): אדה"ר מושך בערלתו היה. וז"ס הכתוב והועד בבעליו ולא ישמרנו וגו' השור יסקף וגם בעליו יומת (שמות כא). כי בעת שהערלה קפצה עליו ונתחברה ביסוד שלו תיכף פרחה ממנו הנשמה דאצילות ונפל לעשיה ונגזרה עליו מיתה. וז"ס זוהר הנ"ל, דאית שור מועד בספר ערלה פריעה כי מחמת שהועד שלא לאכול מעצה"ד ולא נשמר ואכל ע"כ קפצה עליו הערלה כנ"ל. ונטמאו ב' העורות יחד, כי גם עור הפריעה שהוא נוגה, נטמא גם הוא מכח חיבורו ודבקותו בערלה, שהן ג' הטמאות. אמנם יש הפרש ביניהם, כי עור הפריעה נקרא שור תם, ולא מועד, מטעם היותה בקדושה גמורה מטרם חטא דעצה"ד, והוא נטמא רק ע"י הערלה שנתדבקה בו.

ולפיכך יש ב' תקונים מיוחדים מילה ופריעה, כי בשור המועד נאמר השור יסקף וכן הערלה צריכים להעביר ולחתוך מהקדושה ולזרוק אותה לעפר. אבל בשור תם נאמר, וחצו את כספו וכן עור הפריעה יש להניחו בקדושה מחובר ליסוד, אלא שצריכים לחצות ולקרוע אותה לכאן ולכאן, שבוזה מתגלים המוחין בחזרה אל הפרצוף, ונגלה בשור קודש. וז"ש שם ובהאי שור עביר פריעה, ואעבר וזהמא דפסולת כלא כי ע"י שחוצים העור לכאן ולכאן מסביב היסוד, מתבטלת והולכת כל הוהמא שקבל עור הפריעה מכח חיבורו הקודם בערלה, והמוחין שנסתלקו מחמת הערלה יכולים לחזור ולהתגלות.

אמנם אין זה מספיק עוד להחזיר כל המוחין שנסתלקו מאדה"ר מחמת החטא דעצה"ד, שהרי כתוב וגם בעליו יומת אע"ג

(דפריי דף י"ג ע"א)

(רכו) ויברא אלהים את התנינים הגדולים. תרין, אלין ערלה ופריעה,

מסורת הזהר

(בראשית א) ב"א תח ב"ב קסח תולדות ל בא לט שמיני עז.

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

כי גם הם יפסידו את חלקם שלוקחים מאלו המוחין. וע"כ נעשים סניגור על ישראל, דהיינו לקיים בהם המוחין.

ולפיכך אין אליהו סובל תיקון זה, כי אע"פ שהם פוסקין מלקטרג על ישראל, אמנם הם לוקחים בעד זה חלק מהקדושה, ובכדי לתקן זה, נטל אליהו כל הקטרוג על עצמו, ואינו רוצה כלל לפייס אותם ע"י נתינת חלק מקרבנא דקדושה, לפיכך אע"פ שהס"א כבר פסקה מלקטרג והיא נעשית סניגור, הרי אליהו עצמו מקטרג עוד, כדי לעקור כחו של הס"א לגמרי ולהפרידו מהקדושה, ולפיכך צריכים לפתח של אליהו נוסף על פה ח' שמתגלה ע"י המילה והפריעה המשאיר חלק מהקרבן לס"א, כי פי אליהו עוקר את הס"א לגמרי, בסוד ופומא דאספיד דישראל עזבו ברית, הוא יפהיר דישראל מקיימי ברית, (כנ"ל בדיבור הסמוך).

וזה שצריכים לאדכרא בפומיה, דא כרפיא דאליהו דהיינו שצריכים להזכיר ולהמשיך בחינת פומיה דאליהו על כרפיא שלו ולא יסתפק בפה ח' המסלק ג"כ את הקטיגור ומהפכו לסניגור, שהרי נשאר מחויב ליתן חלק לס"א כנ"ל. אבל על ידי פומיה דאליהו הוא מסלק את הקטיגור, ואינו צריך ליתן לו שום פיוס על זה, ואם האדם אינו מתאמץ להמשיך בפומיה, את הפה דאליהו על כרפיא שלו לא שארי תמן. כי צריכים להמשיך אותו, ואין תימה איך אפשר שפומיה דאליהו יתקן יותר מפה ח', כי ז"ס אשר ברא אלהים לעשות, כי השי"ת התחיל הבריאה באופן שיכול האדם במע"ט שלו לגמרה.

(רכו) ויברא אלקים את וגו': ויברא אלקים את התנינים הגדולים, תנינים הם שנים, ואלו הם ערלה ופריעה, דהיינו כריתת הערלה, ואחר כך פריעה, והם זכר ונקבה, ואת כל נפש חיה הרומשת, זה הוא הרושם של אות ברית קדש, שהיא נפש חיה קדושה, כמו שאמרנו, אשר שרצו המים, היינו מים העליונים, שנמשכו אליה, לאות רושם הזה. פירוש, התנינים הם לוייתן ובת זוגו, וכנגדם הם ערלה ופריעה, שהם נחש בריח ונחש

הסנדק, שהוא להשראת עצם המוחין ע"י המילה והפריעה. והבי' הוא להשראת הארת אליהו, הסותם פיהו של הקליפות שלא יוכלו לקטרג, והוא כסא אליהו.

ולאדכרא בפומיה דא כרפיא דאליהו ואי לאו לא שארי תמן: ויש להבין מהו החוב הגדול הזה להזכיר בפה, דא כרפיא דאליהו, עד שאם אין מזכירין בפה, אע"פ שהכינו לו כסא לא יבא שם. והענין הוא, כי מובא בזהר (תשא דף ט"ו אות מ"ו), על הכתוב מה לך פה אליהו, שה"ס פומיה דאליהו, וברית קיימא פה ה' איהו ע"ש. הרי שיש הפרש בין ברית קיימא שהיא המוחין המתגלים ע"י מילה ופריעה בסוד פה ה', ובין הפה של אליהו עצמו.

ובכדי להבין זה, יש להעמיק יותר בענין סתימת פה של השור המועד, שלא יקטרג על ישראל אחר החזרת המוחין ע"י מילה ופריעה. כי מלבד סהדותא דאליהו הנ"ל צריכים עוד לתיקון מיוחד הנעשה ע"י זריקת הערלה אל עפרא. כמ"ש בזהר (פקודי דף ר"ב, אות תרצ"א), בזמנא דאתגור בר נש לתמניא יומין ושראת עליה שבת, מלכות קדישא, ההיא ערלה דגורין ושראן לה לבר, כדון קיימא ההוא ס"א, וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא, כדון אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי, וסליק ואתעביד סניגוריא על ישראל קמי קב"ה, ע"כ. בעת שהאדם נימול לח' ימים, שכבר עבר עליו יום השבת שה"ס מלכות במוחין דא"א הנקראת קודש, הגה ערלה ההיא שחותכין ומשליכין אותה לחוץ, רואה אותה הס"א שנותנין לה חלק מאותו הקרבן של ברית המילה. וע"י מתנה זו היא מתהפכת מסטיגור להיות סניגור על ישראל לפני הקב"ה.

וביאור הדברים, כי מטבע הרוחניים שנכללים זה בזה, וכיון שהערלה היתה פעם דבוקה ביסוד, נמצא שבעת שחותכין אותה מהיסוד נוטלת עמה חלק מהקדושה, וכיון שאנו משליכין את הערלה אל החיצונים, הרי הם יונקים ע"ז איוו נהירו מהמוחין המתגלים ע"י מילה ופריעה. וע"כ אינם רוצים עוד לקטרג על ישראל ולהשבית את המוחין האלו. (דפרי דף י"ג ע"א)

ו גזירו ז דערלה, ופריעה לבתר. ואינון דכר ונוקבא. ואת כל נפש החיה הרומשת, דא רשימו ו דא"ת קיימא קדישא, דאיהי נפש חיה קדישא, כדקאמרן. אשר שרצו המים, מיין עלאין, ז דאתמשכו לגבה ו דאת רשימו דא. רכז) ובגין דא אתרשימו ישראל ברשימו קדישא ודכיו לתתא, כגוונא דאינון רשימין ו קדישין לאשתמודעא בין סטר קדישא ו לסטרא אחרא אוף כ ישראל רשימין, לאשתמודעא, בין ז קדושא, לעמין עכו"ם דאתיין ו מסטרא אחרא כמה דאתמר. וכמה דרשים לון, הכי רשים בעירי ועופי דלהון, לבעירי ו ועופי דעמין עכו"ם. זכאה חולקהון ו דישראל.

מאמר פקודא תמינאה

רכח) פקודא תמינאה, למרחם גיורא ו דעאל למגזר גרמיה ולעאלא

חלופי גרסאות

ז ג"א אתמשכו (ד' פ. ל.). ו ג"א את (ד' ל. ק.).
 ט ג"א קדישין ל"ג (ד' ל. ק.). י ג"א לסטי"א דמסאבא
 (ד"ש ל. ק.). ו ג"א דמסאבו (ד' קו' מ.). ו ג"א לסטי"א
 דחול (ד' ו.). כ ג"א ובישראל רשימין לאשתמודעא בין
 קדושא דלהון לשאר עמין (ד' ק. ל.). ל ג"א בין סטר
 קדישא (אה"ל). מ ג"א מסטי"א דמסאבו (ד' קו' מ.). ו ג"א
 דמסאבא (ד' ש.). ו ג"א מסאבא (ד' מ.). ו ג"א מסטי"א
 דחול (ד' ו.). נ ג"א ועופי דשאר עמין זכאה (ד"מ).
 ס ג"א דישראל ל"ג (ד' ל. מ.). א ג"א אל דעאל (ד'
 מ. ואה"ל).

מסורת הזהר

כ) ב"א שסא שסד לך שצג שמות כט בשלח תעד משפטים תקעב אמור סב של שלח קיה כק קעב פנחס תתנג ת"ו תמיו דף פג : תסי"ט ד' קיט. תע"ו ד' קל : ג) ת"ו ת"ו דף כא : תכ"ד ד' סט : תל"ז דף עח. : תנ"ח דף צב : מ) לעיל אות ריה. ו) (אות ברית) לעיל קלא ב"א שסד ב"ב תמב נח קנו לך שכו תו תנו תסט ויצא נו וישב רטו מקץ קע ויחי תרמד בשלח רצא של שס יתרו תלב משפטים תקמו ויקהל שפו תכד ויקרא רכ שלח קסו.

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

לעמים עכו"ם הבאים מצד האחר. כמו שלמדנו. וכמו שרשם את ישראל, כך רשם את הבהמות והעופות שלהם, לתבדיל ביניהם, לבין הבהמות והעופות של העמים עכו"ם. אשרי חלקם של ישראל.

פירוש. כן נרשמו בהמות ועופות שלהם, כי יחס האדם אל שאר הבריות שבעולם הוא כיוחס הכלל אל הפרטים שלו, כי האדם כולל בגופו כל בריות העולם בכללא חדא, וכל בריה ובריה היא פרט אחד העומד בפני עצמו שנתפרט מצורת האדם. ולפיכך כמו שנבדלו ישראל מאימות העולם מבחינת האדם שבהם, הנה אותו החילוק נוהג ג"כ בפרטים שלהם, שהם בעירי ועופי. ומה דנקט דוקא בעירי ועופי הוא משום שהכתוב מזכיר אותם, אבל הוא הדין בשאר בריות הנפרטים מישראל ומאומות העולם.

מאמר פקודא תמינאה

רכח) פקודא תמינאה וכו' : המצוה השמינית היא, לאהוב את הגר הבא להמול ולתכנס

הסולם

ונחש עקלתון, זכר ונקבה, כי ערלה היא נחש ברית, זכר, שצריכין להעבירו ולהשליכו לעפר. ופריעה היא תיקון להעביר את רעת נחש העקלתון, שהיא הנקבה.

והנה הכתוב, ואת כל החיה הרומשת, רומז על הרשימו דאות ברית קודש, בי ע"י הפריעה שחוצים את עור הפריעה לכאן ולכאן על היסוד, מתגלה הרשימו ד' שהיא בחינת סיומא דעלמא עלאה הנקרא חיה, (כנ"ל אות י"ז, וע"י לעיל אות רכ"ד). וע"כ נקרא רשימו דנפש חיה קדישא, שעליו אומר הכתוב ואת כל נפש החיה הרומשת. וז"ש מיין עלאין דאתמשכו לגבה דאת רשימו דא, היינו המיין דוכרין דעלמא עלאה, או"א עלאין הנקראים חיה, שהם נמשכים רק על רשימו ד' (כנ"ל באות י"ז) נפקת ה' ובעלת ה' ע"ש.

רכז) ובגין דא אתרשימו וכו' : ומשום זה נרשמו ישראל ברושם קדוש וטהור למטה, כמו שהרשימות הקדושות שלמעלה, הם כדי להכיר בין צד קדוש לצד האחר, כך ישראל רשומים, כדי להכיר בין קדושת ישראל, (דפרי דף י"ג ע"א)

תחות גדפוי דשכינתא. ואיהי פ אעילא לון תחות גדפהא לאינון ז דמתפרשן מסטרא אחרא מסאבא, ומתקרבין לגבה. דכתיב (ט) תוצא הארץ נפש חיה למינה.

חלופי גרסאות

פ גי'א אעילת (ד' ש. קו. מ.) וגי'א עאלת (ד' ל. ק.).
 ז גי'א דמתפרשאן (ד' ק.ל.).

אחרי מות רנה נשא מב שלח שיט פנחס ככג בהשמטות
 תמ"ה ד' פג תס"ז ד' צת. ז"ח בראשית קמא תו תט
 קסה תק"ח ד' קיב ט"ג.

מסורת הזוהר

(בראשית א) להלן רלב ב"ב קס קעא לך רנה
 בהשמטות ח"א דף רנו. ד"י שמות ר בשלה רלו
 תרומה ל ספרא דצניעותא נ בהשמטות ח"ב דף רעו:
 ד"י ויקרא קמו שיו תכד שמיני עז תוריע כב פא
 ח"ג דף שא. ד"י, ת"ז ת"ו ד' כג: תי"ד ד' ל. תמ"ה ד' פג תס"ז ד' צת. ז"ח בראשית קמא תו תט
 תקנט תרסט תשלו יתרו פא קסה תק"ח ד' קיב ט"ג.

מקודי אורייתא סקודא תמינאה

הסולם

מאמר

לקליפות, לא יוכלו להכשל ולהוריד השפע
 לקליפות, כי הכנפים מגינות עליהן.
 ולפיכך הבא להתגיייר ולמול, מאחר שגופו
 בא מבחינת ערלה, שאבותיו לא עמדו על
 הר סיני ולא פסקה מהם זוהמת הנחש, מ"מ
 יש לנו כח להעלותו לקדושה עליונה. דהיינו
 ע"י העלאת מ"ן לזווג הגדול דזו"ן פב"פ,
 ששם שולטים כנפיו השכינה, שפורשים
 כנפיהם ומכסים על אור הזווג כנ"ל, ואז אנו
 יכולים ג"כ להעלות שמה נפש הגר, ומתקדש
 באור הזווג הזה, ואע"פ שאינו טהור לגמרי,
 יכול בעת הזה לקבל מהארת הזווג, כי הכנפים
 מגינים עליו שלא יעבור ח"ו השפע אל
 הקליפות אע"פ שהוא קרוב אליהן. ומה
 שאומר תחת כנפי השכינה, הוא משום שאינם
 יכולים לקבל רק מאור המלכות בלבד, ורק
 מהכנפים שלה, דהיינו חיצוניות המלכות, אבל
 לא מגופא דשכינתא, ומכ"ש מז"א עצמו,
 כמ"ש והולך.

ולהכנס תחת כנפי השכינה. והיא המלכות,
 מכנסת תחת כנפיה אותם המפרידים עצמם
 מצד האחר הטמא, ומתקרבים אליה, שכתוב,
 תוצא הארץ נפש חיה למינה.

ענין כנפי השכינה הוא ענין ארוך ועמוק
 מאד, אבל אבארו לפי הצורך להבין המאמר
 שלפנינו. כי המלכות שהיא הנוקבא דז"א
 נקראת שכינה מבחינת הגילוי שאינה מסתלקת
 מאתנו, אפילו בזמן שאנחנו רחוקים ממנה
 ביותר בסוד בכל מקום שגלו שכינה עמם
 ובסוד השוכן אתם בתוך פומאותם. ומבחינה
 זו נקרא הז"א שוכן והנוקבא שכינה. ואין
 גילוי זה רק בזמן היות הזו"ן פב"פ בקומה
 שוה, כי אז הארת הזווג גדולה מאד עד
 שמתגלה היחוד גם על המקומות הרחוקים
 ביותר והמצומצמים ביותר.

ואומר ואיהי אעילא לון תחות גדפהא
 וכו'. ואין לשאול כי מקודם לכן אומר, ולעאלא
 תחות גדפוי דשכינתא, משמע שאנו צריכים
 להעלות הגר תחת כנפי השכינה וכאן אומר,
 ואיהי אעילא לון תחות גדפהא, משמע
 שהשכינה עצמה מעלה אותם אליה. והענין
 הוא, כי אי אפשר לקרב את נפש הגר, רק
 בעת זווג דגדלות, כי רק אז כנפי השכינה
 סוככים על הארת הזווג כנ"ל, וע"כ אנו
 צריכים מקודם להעלות מ"ן לעורר הזווג
 דגדלות הזה, ולהמשיך הארת הזווג לנשמתנו,
 אשר אז השכינה פורשת כנפיה וסוככת על
 אור הזווג, ומכניסה אליה תחת כנפיה, את
 נפש הגר. ונמצא שמתחילה אנו מעלים את
 נפש הגר ע"י המ"ן שלנו, ואחר שעלה,
 השכינה מקבלתו תחת כנפיה.

ונודע, שבנין הגדלות של זו"ן אינו בא
 בבת אחת, אלא תחילה נבנה הקטנות דזו"ן
 במוחין דר"ק, ואח"כ ממשיכין הגדלות, וזה
 נוהג בכל המדרגות של הזו"ן. ולא עוד, אלא
 אפילו בעת שיש לו לזו"ן מוחין דגדלות, אין
 המוחין דקטנות בטלים ח"ו, כי גם הם צריכים
 לסייע אל הזווג של מוחין דגדלות, והם נקראים
 אז בשם כנפי השכינה. והסוה"כ והיו
 הכרוכים פורשי כנפיה למעלה סככים
 בכנפיהם על הכפרת, (שמות כ"ה) ועיקר
 תשמישם הוא לפרוש כנפיהם ולכסות על
 הארת הזווג דגדלות באופן שגם הרחוקים
 ביותר יוכלו לקבל מאור הזווג ולא יגיע עי"ז
 משהו אל הקליפות. כי אותם שאינם בטהרה
 הגמורה נדחים תמיד מאור הקדושה מפחד
 שלא יעבירו השפע אל הקליפות, אמנם עתה
 ע"י הכיסוי של הכנפים יש שמירה גדולה
 אל השפע, עד שאפילו הקרובים ביותר
 (דע"י דף י"ג ע"א)

הקדמת ספר הזוהר

רטו

רכט) ואי תימא, ר דהאי נפש חיה דכלילא טו בישראל, לכלא היא אודמנת, הדר ואמר למינה. כמה ר אכסדרין ואדרין, דא לגו מן דא, אית לה להאי ארץ, דאיהי חיה, תחות גדפהא.

רל) גדפא ימינא אית לה תרין אכסדרין, ומהאי טו גדפא, ה אתפרשן לתרין א אומין אחרנין דאינון קריבין ב ביחודא לישראל, לעאלא לון לגו

חלופי גרסאות

ק וי"א דהא (ד' ק. ל.) ר וי"א אכסדרין (אה"ל).
ש וי"א גדפא ל"ג (ד' ק. ל.) ת וי"א אתפרשין (ד'
פ. ש.) וי"א אתפרשא (ד' ל. ק.) וי"א מתפרשין
(אה"ל). א וי"א יומין (ד' ק. ל.) ב וי"א ביתוסא (אה"ל).

קטו האוינו ט ת"ז ת"ז ד' כד. תי"ב דף כז.

מסורת הזוהר

ט) (מעלת ישראל) בי"א רמו נח מא פח לך קלא קמד וירא רפט וישלח רמד רנא וישב עד קא ויחי קצו, שמות רפח רצו שא בשלח לה משפטים רסו תפט תרומה תרצו תרצו כי תשא סו סקודי צד, ויקרא צט קיד קפא רלה שעה אחרי רצט אמור קמא בהר עז שא קסו קעז פנחס סה קטו קמו קנב שצד ואתחנן

פקודי אורייתא פקודא תמינאה

למעברא ביה, וכן להעלות אור"ח, כנודע. וע"כ נקראים הנה"י בשם אכסדרין לבד. ואומר כמה אכסדרין ואדרין וכו' תחות גדפהא כי צריכה להכניס תחות גדפהא שלה גרים מע' אומות, וע"כ מוכנים להם כמה אדרין בחג"ת דגדפין, וכמה אכסדרין בנה"י דגדפין. שבחינת גפשין מקבלים מאכסדרין, ובחינת רוחין מאדרין.

רל) גדפא ימינא אית וכו': הכנף הימנית, שגל המלכות, יש לה שני מסדרונות, שהם מתחלקים מכנף זו לשתי אומות אחרות, הקרובות לישראל ביחוד, להכניסם לתוך אלו המסדרונות. ותחת הכנף השמאלית יש שני מסדרונות אחרים, שמתחלקים לשתי אומות אחרות, שהם עמון ומואב. וכולם נקראים נפש חיה.

פירוש. הנה מקודם לכן אומר, שיש כמה אכסדרין, וכאן אומר רק ב' בימינא וב' בשמאלא, הענין הוא כי כאן מדבר רק על הכוללים לבד, שיש תרין אכסדרין בימין כוללים לבחינת האומות השייכות לימין, וכן יש ב' אכסדרין כוללים בשמאל לאומות השייכות לשמאל. ואומר שיש ב' אומות מסטרא דימינא כוללות לכל האומות שמסטרא דימין, שהן מתיחסות לב' אכסדרין הכוללים שבגדפא ימינא, ולא פירש הזוהר מי הם. וכן יש ב' אומות מסטרא דשמאלא כוללות לכל האומות שמסטרא דשמאלא, שהן עמון ומואב, והן מתיחסות לב' אכסדרין הכוללים שבגדפא שמאלא.

ח"ש

הסולם

רכט) ואי תימא דהאי וכו': ואם זאמר, שנפש חיה זו הכלולה בישראל, היא נועדת לכל. חזר ואמר, למינה. דהיינו לישראל לא לגרים. כמה מסדרונות וחדרים זה לפנים מזה, יש לה לארץ הזו, שהיא נקראת חיה, תחת כנפיה.

פירוש. נתבאר שאי אפשר להעלות את נפש הגר אלא בעת שאנו מעלים מ"ן לזווג רגילות ואנו ממשכיכים לעצמנו הארת נשמה מהזווג הזה, אשר אז נהיגת פרישת כנפי זשיכנה ששם מתעלה נפש הגר, ומקבל גם יא מאור הזווג בנ"ל. ולזה אומר, ואי תימא י"האי נפש חיה דכלילא בישראל לכלא זיא אודמנת שמא תאמר שגם הגר אקבל מאותו אור הזווג דנפש חיה שישראל זמשיכו להארת נשמתם הדר ואמר למינה שהגרים מקבלים מהארת הזווג השייך למין שלהם, דהיינו רק מבחינת החיצוניות של זווג, ולא מפנימיות השייך רק לישראל.

והנה כבר ידעת שהגדפין הם בחינת ז"ק מעת קטנות, המשמשים גם בעת הזווג גדלות לכסות על אור הזווג. ובו"ק יש חג"ת ה"י, והחג"ת נקראים אדרין, שפירושו חדרים אשבת בהם. והנה"י נקראים אכסדרין, שהם יק בית שער וכניסה אל החדרים, ובהם עצמם וין ענין לשבת שם, כי אינם משמשים אלא נכיסה ויצאיה בלבד. והטעם הוא כי עיקר חג"ת הוא ת"ת קו אמצעי שלהם, שהוא ל"י גמור ובית קבול לאור חסדים. ועיקר ה"י הוא יסוד קו אמצעי, שאין בו בית קבול עצמו ולא כלום, ואינו משמש אלא אורחא (ופירי דף י"ג ע"א)

מאמר

אכסדרין אלין. ותחות ג גדפא שמאלא, אית תרין אכסדרין אחרנין, ד ומתפרשן לתרין ה אומין אחרנין, דאינון עמון ומואב, וכלהון אקרון נפש חיה. (רלא) וכמה אדרין סתימין אחרנין, והיכלין אחרנין, בכל גדפא וגדפא. ומנייהו נפקו רוחין, ו לאפרשא לכל אינון גיורין ד דמתגיירין. ואקרון נפש חיה, אבל למינה. וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא, ולא יתיר. (רלב) אבל נשמתא דישראל, נפקא מגו ה גופא ט דההוא אילנא, ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ, גו מעהא לגו לגו, ורוא (ג) כי תהיו אתם ארץ חפץ. ועל דא, ישראל, בן יקיר דהמו מעהא כ עליה, ז ואקרון (ז) העמוסים מני בטן.

חלופי גרסאות

ג נ"א גדפוא (ד' ק. ל.). ד נ"א ומתפרשין (ד' ש. ט.). ונ"א ומתפרשאן (ד' ק. ל.). ה נ"א יומין (ד' ק. ל.). ונ"א דמתגיירין (ד. ש.). ח נ"א גופא (ד' מ. ט.). ט נ"א עליהו (ד' ל. ק.). י נ"א וקרון (ד' ק.). ונ"א וקרי (ד' ל.).

מסורת הזהר

(9) (מלאכי ג.) (ז) (ישעיה מו.).

ו נ"א לפרשא (ד' ק. ל.). ז נ"א דמתגיירים (ד' ל.). ונ"א דמתגיירין (ד. ש.). ח נ"א גופא (ד' מ. ט.). ט נ"א עליהו (ד' ל. ק.). י נ"א ועל כן (ד' ל. ק.). כ נ"א עליהו (ד' ל. ק.). ל נ"א וקרון (ד' ק.). ונ"א וקרי (ד' ל.).

פקודי אורייתא פקודא תמינא

הסולם

מאמר

(מלאכי ג') ועל כן ישראל, הוא, בן יקיר שמעיה המו עליה, ונקראים העמוסים מני בטן ולא מן הכנפים, שהן לחוץ מגוף. ועוד, הגרים אין להם חלק באילן העליון, שהוא ז"א, וכל שכן בגוף שלו, אבל חלקם הוא בכנפים של המלכות, ולא יותר. והגר הוא תחת כנפי השכינה, ולא יותר. גרי הצדק הם אותם השורים ומתאחזים שם, ולא בפנים, כאמור. ומשום זה, כתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה. ולמי. בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה. הכל שואבים נפש מאותה החיה, אבל כל אחד למינו כראוי לו.

וז"ש, וכלהון אקרון נפש חיה, כל נפשות הגרים הבאות מכל האומות נקראות בשם נפש חיה. וזה משום שאינם יכולים לקבל רק מזווג דגדלות דו"ן, שאז הו"ן הם במקום או"א עלאין, ואז נקראת המלכות נפש חיה, מטעם היות בה מאור או"א שהוא אור חיה. וכיון שנפשות הגרים מקבלות מהגדפין דנפש חיה, נקראות גם הן נפש חיה.

(רלא) וכמה אדרין סתימין וכו': וכמה חדרים סתומים אחרים, והיכלות אחרים, בכל כנף וכנף. ומהם יוצאים רוחות, להתחלק לכל אלו הגרים המתגיירים, ונקראים נפש חיה. אבל למינה. וכולם נכנסים תחת כנפי השכינה, ולא יותר.

פירוש, כי כל גדפא כלול מו"ק שהם חג"ת נה"י, הנקראים אדרין ואכסדרין, אשר לכל אומה ואומה חדר מיוחד בחג"ת, ואכסדרא מיוחדת בנה"י. שמאכסדרין מקבלת כל אחת בחינת נפש, ומאדרין מקבלת כל אחת בחינת רוח. ומה שאומר אדרין סתימין, הוא משום שהחג"ת דו"ק הם בחינת חסדים מכוסים, שהם סתימין מהארת חכמה, כנודע. וע"כ מכנה אותם בשם סתימין.

פירוש, הז"א נקרא אילנא דהיינו עץ החיים, והנוקבא נקראת ארץ החיים, דהיינו בעת הגדלות, בזמן שהם מלבישין לאו"א עלאין, שהם מוחין דחיה. ואומר נשמתא דישראל נפקא מגו גופא דההוא אילנא דהיינו מבחינת פנימיות ז"א, ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ גו מעהא לגו לגו, שע"י זווג דההוא אילנא שהוא ז"א, בארץ החיים שהיא הנוקבא. הז"א משפיע נשמות ישראל לנוקבא אל פנימיות פנימיות, וממנה מקבלים ישראל הנשמה שלהם, ולא כגרים שאינם מקבלים רק מהנוקבא לבדה, ורק מהחיצוניות של הנוקבא מהגדפין שלה, ולא מן לגו לגו, שפירשו פנימי פנימיות. והענין הוא, כי הנוקבא יש לה ג' פרצופין מלובשין זה בתוך זה, הנקראים עיבור, יניקה, מוחין, שפרצוף המוחין מלובש תוך פרצוף היניקה, ופרצוף היניקה מלובש תוך פרצוף העיבור, ודייק

(רלב) אבל נשמתא דישראל וכו': אבל הנשמה של ישראל יוצאת מתוך גופו של איתו האילן, שהוא ז"א, ומשם נשמות עפות לתוך ארץ הזו, שהיא המלכות, לתוך מעיה לפני ולפנים. והסוד הוא, כי תהיו אתם ארץ חפץ.

(דפו"י דף י"ג ע"א)

ולא מגדפין ^ח לבר. ותו, * גיורין לית לון חולקא באילנא עלאה, כ"ש ^ג בגופא דיליה. אבל חולקא ^ה דלהון בגדפין איהו ולא יתיר, וגיורא תחות גדפי שכינתא ולא יתיר, גירי הצדק אינון דתמן שראן ^ו ואתאחדון, ולא לגו, כמה דאתמר. ובגין כך ^ז תוצא הארץ נפש חיה למינה. ולמאן בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, כלהו שאבין נפש מההיא חיה, אבל כל חד למינה ^ח כדקא חזי לה.

מאמר פקודא תשיעאה

רלג) פקודא תשיעאה, ^ה למיחן למסכני, ולמיהב לון טרפא. דכתיב, ^ו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה אד"ם ^ז בשותפא, כלל דכר ונוקבא. בצלמנו עתירי, כדמותנו מסכני.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (בראשית א) לעיל אות רכט. ה) לעיל אות קעה. מ) ג"א לבר, ותו ל"ג (ד' ק. ל.). נ) ג"א בנופא (ד' פ. מ.). ס) ג"א ואתאחדו (ד' ק.). ע) ג"א כדקא יאית לן (ד' ק.). פ) ג"א משותפא. ק) (בראשית א) לעיל אות רכט. ר) לעיל אות קעה. ש) (בראשית א) לעיל ד ב"א קנט קסו קעז רכו תיג ב"ב קעב בהשמטות ח"א ד' רנב : רנז : ד"י, בשלח רלח תרומה תתעה ספרא דצניעותא מד ויקרא קפח שמיני ב פנחס קכא תצו ת"ז תמ"ז דף פג : תנ"ז ד' צ : תס"א ד' צד. תס"ט ד' קט. : ת"ע ד' קכ. ז"ח בראשית ז תרעג תרפג יתרו שמש שה"ש תקצו תרל תק"ח ד' קיב ט"ג קיד ט"ד קטו ט"ב קכ ט"ב ט"ג ט"ד.

דרך אמת ר) אע"ג דמארי מקרא ומארי משנה אינון בגדפין כדאיתא בתקונים תקון ו' אפשר דהני מלבר והיינו דקאמר הכא מגדפין ולבר וקאמר התם מגדפין וע"י בויקרא כ"ב א' אחידן בגדפהא וכו'.

הסולם

סקודי אורייתא פקודא תמינאה

מאמר

ו"ש, ותו גיורין לית וכו', ועוד, כי הגרים אין להם חלק באילן העליון, ומכ"ש בגוף שלו. אלא חלקם הוא רק בכנפים ולא יותר, והיינו רק מתחת כנפי השכינה ולא יותר, ולכן נקראים גירי צדק כי השכינה נקראת צדק, ותחת כנפיה הם שוכנים, ובה הם מתייחדים, ואין להם חלק מלמעלה, מהשכינה. ו"ש, ולמאן בהמה ורמש וחיתו ארץ וכו' : כל מי שיש לו נפש מבחינת בהמה ורמש וחיתו ארץ, מקבל אותה רק מנפש דההיא חיה, שהיא המלכות בזווג דגדלות פב"פ עם הז"א, ועם כל זה כל חד למינה כדקא חזי לה דהיינו רק מבחינת הגרפין, ולא מפנימיות של הארת הזווג הגדול הזה.

ודייק שישראל מקבלים מפנימי דפנימי של הנוקבא, דהיינו מפרצוף המוחין.

ו"ש, בן יקיר וכו', וע"כ נקראים ישראל בן יקיר, שהמו מעיה לו, ונקראים העמוסים מני בטן, ולא מהכנפים שהן חיצוניות שלה. פירוש, הנה"י דנוקבא מכונים בשם בטן, מפאת ששם מקום העיבור והגידול של נשמות ישראל, אמנם אין המדובר בבחינת נה"י של ב' הפרצופין החיצונים הנקראים עיבור ויניקה, שהם בחינת גרפין, אלא המדובר הוא בנה"י של פרצוף המוחין, שהם בחינת בני מעים, וז"ס הכתוב הכן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על בן המו מעי לו וגו' (ירמיה ל"א), שמתוך שנשמות ישראל הן מפנימיות המלכות הנקראת בני מעים, ע"כ אומר המו מעי לו, וע"כ קורא אותן הכתוב העמוסים מני בטן. שכל אלו הן בחינת נה"י דפרצוף המוחין, ולא מגרפין דלבר, ולא מנה"י דב' פרצופין החיצונים שהן בחינת גרפין.

מאמר פקודא תשיעאה

רלג) פקודא תשיעאה וכו' : המצוה התשיעית היא, לחון את העניים, ולתת להם טרף, שכתוב, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה

(דפו"י דף י"ג ע"א * דף י"ג ע"ב)

רלד) דהא מסטרא דדכורא עתירי ומסטרא דנוקבא מסכני, כמה דאינון
 צ בשותפא חדא וחס דא על דא, ר ויהיב דא לדא, וגמיל ליה טיבו, הכי אצטריך
 ב"נ לתתא, למהוי עתירא ומסכנא בחבורא חדא, ולמיהב דא לדא ולגמלאה
 טובא דא לדא.

רלה) וירדו בדגת הים ר וגוי רזא ש דנא ת חמינן בספרא דשלמה מלכא,
 דכל מאן דחס על מסכני ברעותא דלכא, לא משתני דיוקניה לעלם א מדיוקנא
 דאדם ב הראשון. וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה, שליט על כל בריין דעלמא
 ג בההוא דיוקנא. הה"ד א ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגוי כלהו
 ב זעין ודחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה, ד בגין דדא הוא פקודא מעליא
 לאסתלקא ב"נ בדיוקניה ה דאדם, על כל שאר פקודין.
 רלו) מנלן ו מנבוכדנצר. אע"ג דחלם ההוא חלמא, כל זמנא דהוה מיתון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

צ ג"א בשתופא. ק ג"א יהיב (ד' ק). ר ג"א וגוי ל"ג
 (ד' ק). ש ג"א דנן (ד' ס). (ד' מ). ונ"א רזא דמסכנו.
 ת ג"א חמינין (אה"ל). א ג"א מדיוקנא דמאריה
 (אה"ל). ב ג"א הראשון ל"ג (ד' קי אה"ל). ג ג"א ל"ג
 בההוא דיוקנא (ד' ק). ד ג"א כיון (אה"ל). ה ג"א
 דמאריה (ד' ק). ו ג"א מנבוכדנצר חייבא (אה"ל).

ת) (בראשית א) נח רנה בהשטות ח"א ד' רנב :
 רנו : ד"י. בא קצח משפטים יג תפו שמיני קיה כי
 תצא נח ת"ז תס"ט ד' קא : ת"ע דף קל : קלו :
 א) (בראשית ט) נח רנב וישב רמב בא קצח בשלח רל
 משפטים תפו צו קמו נשא נד ז"ח בראשית רפה.
 ב) נח רנד וישב רמב בשלח רל נשא נה.

פקודי אורייתא פקודא תשיעא

הסולם

מאמר

כל זמן שהיה חונן עניים לא נתקיים בו החלום.
 כיון שהטיל עין רעה שלא לחון את העניים.
 מה כתוב, עוד מלתא בפום מלכא וגוי. מיד
 נשתנתה צורתו, ונרחק מן בני אדם. ומשום
 זה כתוב, נעשה אדם. כתוב כאן עשיה, וכתוב
 שם שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז,
 שעשיתי פירושו צדקה, אף כאן נעשה, פירושו
 צדקה.

ביאור המאמר. יש להבין הדברים. אם אמנם
 מבואר בכתוב בריאת דכר ונוקבא דהיינו
 עתירי ומסכני, אבל אין כאן רמו כלל
 שהעתירי צריכים לרחם על מסכני ולפרנסם,
 כי אומר שהמקרא הזה הוא פקודא למיחן
 למסכני וכו'. אכן יש כאן עמקות גדולה
 מאד. בי משונה מאמר זה מכל המאמרים
 הקודמים, כי בכלם תמצא מאמר לחוד ועשיה
 לחוד. כמו ויאמר אלהים יהי אור, ויהי
 אור. ויאמר אלהים יהי רקיע וגוי ויעש
 אלהים את הרקיע. וכן ויאמר אלהים
 יקוו המים וגוי ויהי כן. וכן בכלם לא
 תמצא שהעשיה תהיה מעורבת במאמר, והטעם
 (כמ"ש הזהר להלן), שהבריאה יצאה בסוד
 או"א, שאבא אמר ואמא עושה. שאבא השפיע
 השפע לאמא ואחר שהשפע נתרשם בגבולים
 שבאמא יצא השפע לפועל, ודומה כמו כח
 ופועל

נעשה אדם הוא בשיתוף. מפני שהוא כולל זכר
 ונקבה. בצלמנו, היינו עשירים. כדמותנו, היינו
 העניים.

רלד) דהא מסטרא דדכורא וכו' : כי
 מצד הזכר הם העשירים. ומצד הנקבה הם
 העניים. וכמו שהם בחיבור אחד, וחסים זה
 על זה, ונותנים זה לזה, וגומלים לו חסד. כך
 האדם למטה צריך להיות, העשיר והעני
 בחבור אחד, שיתנו זה לזה ויגמלו חסד זה
 עם זה.

רלה) וירדו בדגת הים וגוי : סוד זה
 ראינו בספרו של שלמה המלך. שכל מי שמרחם
 על העני בחפץ לב, אין צורתו משתנה מצורת
 אדם הראשון, לעולם. וכיון שנרשמה בו צורת
 אדם, הוא שולט על כל בריות העולם על ידי
 צורה ה"א. ז"ש, ומוראכם וחתכם יהיה על כל
 חית הארץ וגוי. כולם זעים ומפחדים מאותה
 צורה שנרשמה בו. כיון שמצוה זו, לחון את
 זעניי, היא מצוה משובחת על כל שאר המצוות,
 להתעלות בן אדם. בצורתו של אדם הראשון.

רלו) מנלן מנבוכדנצר וכו' : מאין לנו
 ה. מנבוכדנצר, אע"פ שחלם אותו החלום,
 (דפ"י דף י"ג ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

ריט

למסכני, ז לא שרא עליה ח חלמיה, כיון דאטיל עינא בישא ט דלא למיחן

חלופי גרסאות

ז ג'א מתבת 'לא' עד מה כתיב ל'ג (ד' ק.), ח ג'א חלמיה ל'ג (ד' מ.). ט ג'א דלא ל'ג (ד' מ.).

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא תשיעאה

גם חשך לא יחשיך ממך וגו' כחשיכה כאורה (תהלים ק"א). וכדי לתקן זה נברא האדם, שהוא כולל הכל, מתכלית הרע עד תכלית הטוב, ויהיה על ידו גמר התיקון בשלימות הנרצית, דהיינו שיהפוך הרע להיות טוב והמר למתוק וחשך כאור תהיה ובלע המות לנצח. והיה ה' למלך על כל הארץ.

ולפיכך יצא מאמר זה דברייתא האדם בשינוי גדול משאר המאורות, שהיו לשאר בריות בראשית, כי כאן נתערבה העשייה במאמר עצמו, והוא משום שמאמר זה הוא מאמא ולא מאבא, ואמרה נעשה אדם, שיורה לשון משותפת, כי היא נשתתפה עם המלכות דאצילות כדי לברוא את האדם. פירושו, כי המלכות דאצילות כוללת הכל בסוד הכתוב ומלכותו בכל משלה, כי היא מפרנסת ונותנת קיום גם לכחות הרע, שלולא כן לא היה לרע שום כח להמצא. שז"ס ורגליה יורדת מות, כי הקליפות מקבלות ממנה נהירו דיקק כדי קיומם, שז"ס שהמלכות נקראת עשייה, להיותה מתפשטת ושולטת בכל העשייה כולה, וכן נקראת חושך כי היא מאירה נהירו דיקק כדי לקיים החושך והרע, כנ"ל. ועל פי זה תבין שבעת שאמא נכללה בעצמה במלכות בשתופא חדא, נתערבה בה עצמה בחינת עשייה וחושך, וז"ס נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כי האור נקרא צלם, והחושך נקרא דמות (כמ"ש בזהר להלן). כי אחר שאמא נשתתפה במלכות נעשו בה עצמה ב' הכוחות צלם ודמות, אשר על פיהם בראה את האדם שיהיה כולל גם הוא מב' הכחות צלם ודמות, וע"כ אמרה בצלמנו וכדמותנו. ואחר שידעת כל זה יתבארו היטב דברי הזהר שלפנינו.

וז"ש נעשה אדם, בשותפא כלומר, לשון נעשה יורה משותף, כלל דבר ונוקבא יורה שאמא עצמה נכללת מדכר ונוקבא. כי אעפ"י שאמא היא בחינת עלמא דדכורא, ואין בה בחינת נוקבא כלל, היא השתתפה עתה עם המלכות שהיא נוקבא, כנ"ל בצלמנו עתירי כדמותנו מסכני, דהא מסכני דדכורא עתירי ומסכני דנוקבא מסכני כי זכר ה"ס אור ועשירות, ונוקבא ה"ס חושך ועניות. וכיון שאמרה בצלמנו וכדמותנו, הרי שנמצא

ופועל, כי מבחינת אבא לבד לא יכולה שום בריאה לצאת אל הפועל ממש, משום שאין בה שום גבול שיצירו הפעולות באיזו צורה שהיא, כנדוע, ולפיכך יש מאמר מאבא, שה"ס ההשפעה לאמא, וכיון שעודו בבחינת הכח לא יתכן שיאמר בו לשון עשייה, אלא לשון יהי. אבל במאמר דברייתא אדם כתיב במאמר עצמו לשון עשייה, שהרי כתיב ויאמר אלהים נעשה אדם. ועוד שינוי גדול יש כאן, כי כתיב נעשה לשון רבים, ולא כתיב אעשה אדם.

והענין הוא כי קודם בריאת עולם התיקון היה שבירת הכלים בז"ת דעולם הנקודים, כמ"ש ז"ל ברא עולמות והחריבן עד שברא עולם זה ואמר דין הניין לי. (ב"ר פ"ג ז') והנה ע"י שבירת הכלים שהיתה בז"ס חג"ת נהי"ם דנקודים, נתערבה הקדושה בקליפות, ואח"כ נתגלה השם מ"ה והוציא ד' העולמות אבי"ע בדרך התיקון שז"ס שאמר דין הניין לי, כי בירר את הנצוצין קדישין מן הקליפות וכפי הבירור של הקדושה בן נבראו העולמות וכל מה שבהם. וז"ס מה שתמצא בכל מעשה בראשית ענין הבדלה ובירורים, כמו ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, וכן בין מים למים, וכן בין מים ליבשה, וכן ענין למינהו הנאמר בתדשא הארץ דשא וכו', וכן בין ממשלת היום ובין ממשלת לילה, וכן ענין יציאת נפש חיה מן המים ומן הארץ שכל זה יורה ענין בירור הקדושה מן הקליפות והטוב מהרע, וכל מה שנברר נעשה לבחינת מציאות קיימת לפי הראוי לו בקדושה. וז"ס שכל מעשה בראשית כלול ביום הראשון במאמר דיהי אור, כי שם היתה הבדלה כוללת בין האור ובין החושך, כי בדרך כלל נקראת הקדושה אור והקליפות חושך, כי כל שאר התוארים של הקדושה והקליפות, אינם אל פרטים וענפים של אור וחושך.

והנה מבחינה זו של הבדלה בין האור ובין החושך, שעל פיה נתבררו כל בריות בראשית, עדיין אין התיקון שלם, כי מבחינה זו היתה נשאר כל בחינת הרע והחושך כדבר שאין צורך בו, שאין זה מותאם כלל לשלימותו ית', כי אין התיקון נגמר אלא בסוד הכתוב (דפו"י דף י"ג ע"ב)

למסכני, מה כתיב א) עוד מלתא בפום מלכא וגומר, מיד אשתני דיוקניה, ואטריד מן בני נשא. ובג"כ נעשה אדם. כתיב הכא עשיה, וכתיב התם ד) שם האישי אשר עשיתי עמו היום בועז.

מסורת הזהר

א) (דניאל ד). ז) (רות ב).

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא תשיעאה

אדה"ר, שהוא שלט בכחם על כל בריון דעלמא, כלומר, שלא היה שום כח מכחות הרע שלא נכנע לפניו בלחו זעין ורחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה כולם חרדים ויראים מהצלם ההוא שנרשם בו. כי ביטל כל כוחות הרע והחושך ולא היתה להם שום תקומה לפניו, כי שם ה' נקרא עליו, שה"ס צלם אלהים כנ"ל.

ומביא ראייה מנבוכדנצר, שלא היתה לו שום מצוה ועם כל זה אחר שנגזרה עליו הגזרה, בחלום ופתרון דדניאל, אמר לו דניאל, וחטאך בצדקה פרוק, וכן עשה, וכל זמנא דהוה מיחן למסכני לא שרא עליה חלמיה, כיון דאטיל עינא בישא דלא למיחן למסכני מה כתיב, עוד מלתא בפום מלכא וגו' מיד אשתני דיוקניה ואטריד מן בני נשא כל זמן שהיה מרחם על העניים לא היתה חלה עליו גזרת החלום כיון שהטיל עין הרע שלא לרחם על העניים, מה כתיב עוד מלתא בפום מלכא וגו' מיד נשתנתה צורתו ונטרד מן האנשים. הרי שמצוה זו גדולה מכל המצות שבתורה, שהיא לבדה יכולה לבטל מהאדם כל מיני גזרות רעות שנגזרו עליו.

וז"ש (באות רל"ו), כתיב הכא עשיה וכו', ויליף גזרה שוה, מה עשיתי שבבועז הוא צדקה אף נעשה שבכאן הוא צדקה. כלומר לשון נעשה הנאמרה בברייתא האדם מורה על מצות צדקה, כי אמא עשתה צדקה עם המלכות ונכללה בה, כנ"ל. ומביא ראייה מרות, שאמרה, שם האישי אשר עשיתי עמו, כי לכאורה אין לו פירושו, כי מה עשתה עמו, הלא רק קבלה ממנו, אמנם עם הפירושו הנ"ל אשר עשיה הוא לשון חבור של עתירי ומסכני צודק לשון עשיה עם בועז, כי נשתתפו שניהם בחבורא חדא ע"י הצדקה.

פקודא

שנמצא בה עצמה ענין החושך והעניות. שהוא מחמת השתתפותה עם המלכות לצורך בריאת האדם, ויצא גם האדם כלול מעתירי ומסכני דהיינו מאור וחושך, שע"כ יגמר על ידו כל התיקון, והמלכות תתפשט בקדושתה על כל הארץ, ויהיה ה' אחד ושמו אחד, כי החושך שבמלכות יתהפך אז לאור גמור כמו הזכר שהוא הוי"ה, ויהיה הוא אחד ושמו אחד. ואז יקום אפס כי לא יהיה כך אביון.

וזה אמרו כמה דאינון בשותפא חדא וחס דא על דא, ויהיב דא לדא, ונמיל ליה טיבו, הכי אצטריך בר נש לתתא למחוי עתירא ומסכנא בחבורא חדא, ולמיהב דא לדא, ולגמלאה טובא דא לדא כמו שהצלם והדמות שאמא חסה על הדמות בשותפא חדא מחמת שאמא חסה על הדמות שהיא המלכות, כדי לתקן כל בחינת החושך שבה, ואמא עלאה מיעטה את עצמה ונתנה מחלקה אל המלכות, שהיא עניה, ונמיל לה חסד. כן האדם שנברא על ידה בצלם ודמות, צריך לרחם ולחוס על מסכני, שהם בחינת הדמות שבו, להיות עמהם בחיבור אחד, ולפרנסם בכל מה שחסר להם, ולגמול עמהם חסד. וע"י קיום מצוה זו, ימשיך על עצמו הצלם והדמות דאמא שנברא בו, שה"ס כל המוחין עלאין, שזכה בהם אדה"ר בעת שנברא בצלם ובדמות האלה. ואז וירדו בדגת הים וגו' ידבל מאן דחס על מסכני ברעותא דלכא לא משתני דיוקניה לעלם מדיוקנא דאדם הראשון, וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה, שליט על כל בריון דעלמא בההוא דיוקנא וירדו בדגת הים וגו' כל מי שהוא מרחם על העני בלב שלם, לא ישונה לעולם צלמו מצלמו של אדה"ר. כי ע"י מצוה זו זוכה לאותו צלם ודמות של אדם, דהיינו לכל אלו המוחין וזהרא עלאה דאצילות שזכה (דפו"י דף י"ג ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

רכא

מאמר פקודא עשיראה

רלז) פקודא עשיראה, לאנחא (ח) תפילין ולאשלמא גרמיה, בדיוקנא עלאה. דכתיב (ו) ויברא אלהים את האדם בצלמו. פתח ואמר (ז) ראשך עליך ככרמל. האי קרא אוקימנא. ואתמר, אבל ראשך עליך ככרמל, דא רישא עלאה,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) חיי שרה קפט תולדות קד בא רלא רמד משפטים תעא תרומה תרנג פקודי שלא מצורע לו מב/א קדושים כ במדבר א פנחס רצא — שג תנה תפד תשנד תתעב ואתחנן לו פו צו קיט קעג כי תצא קלו קלט קמב ת"ז בהקדמה ד' ג. ט. : ת"א ד' יח. ת"ה ד' כ. ת"ו ד' כא : כב : ת"י ד' כו. תי"ח ד' לד : לה. לו : תכ"א ד' נה : ס : סב : תמ"ז דף פג : פד. תס"ט ד' ק : תי"ע ד' קל : ז"ח שה"ש קצו — רי (ו) (בראשית א) ב"א ה קצו בהשמטות ז"ח ד' רנב. רסד : ד"י, יתרו קכד תזריע קו אמור רפג רפה במדבר א נשא לו שלח מו בלק פב פנחס קעו תק בהשמטות ז"ח דף שז : ד"י, ת"ז תמ"ז ד' פג : תנ"ו ד' צ : תס"ב ד' צד : תס"ז דף צח. תע"ט ד' צט. קיא. קסו. ז"ח בראשית רפז תתנש שה"ש תקצח תק"ח ד' צו ט"א קח ט"ד קיב ט"ג קטו ט"ב קכ ט"ג. ז) (שה"ש ז) להלן רמב וירא שצב אורא ז"א קסד ת"ז תי"ג ד' כו : בהשמטות ת"ו דף קמד : תק"ח דף קי"ד להלן רמב רמג.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

הג"ר שלה ע"י השתתפות זו, כי נפלו ממנה ג' הכלים אל"ה שהם בינה וז"א ומלכות של הע"ס שלה, ולא נשארו בה כי אם ב' אתון מ"י, שהן כתר וחכמה דע"ס שלה ונודע, שחסר ג' תחתונות דכלים חסר ג' ראשונות דאורות, ולא נשאר בהכלים דמ"י שלה, אלא אורות דרוח נפש לבד, אור הרוח בכלי דכתר, ואור הנפש בכלי דחכמה. וע"כ לא היתה יכולה להשפיע לזו"ן רק ו"ק בלי ראש. ואם כן עוד לא נשלם הזו"ן בדיוקנא עלאה שהם מוחין דג"ר הנק' צל"ם אלהים. וז"ש לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה שע"י פקודא דתפילין ממשיכין הג"ר להזו"ן, שהם השלמת צלם עלאה.

ולא יקשה לך, הרי כאן המדובר הוא מהאדם התחתון, והזו"ן כבר נשלמו בהכרח, כי לא יכלו להוליד גר"ן אל האדם התחתון טרם שיעלו בעצמם למקום או"א, ויגדלו במוחין שלהם כמוהם, וא"כ איך אנו אומרים שאפילו אמא עודנה בקטנות. אכן, תדע, כי בעת שהזו"ן משיגים המוחין דאו"א, נמצאים מלבישים לאו"א והם כמוהם ממש, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו ממש. וא"כ כל מה שאנו מבחינים עתה באו"א, הכוונה היא על זו"ן שנעשו לאו"א. כי כל אותם הדרכים הנהוגים באו"א ללידת מוחין דזו"ן דאצילות, נוהגים כן בדיוק גמור בזו"ן שנעשו לאו"א, בעת שהם מולידים המוחין, שהם הנר"ן, לאדם התחתון, בלי הפרש של כלום, ולפיכך אין צורך לשנות את השמות כלל, ומכנים עתה לזו"ן בשם או"א

רלז) פקודא עשיראה וכו' : המצוה העשירית היא, להניח תפילין, ולהשלים עצמו בצורה העליונה. שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו. פתח ואמר, ראשך עליך ככרמל. מקרא זה העמדנו ונשנה. אבל ראשך עליך ככרמל, זהו ראש העליון, תפילין של ראש, של מלך העליון הקדוש הוי"ה באותיות רשומות. כל אות ואות, שבשם הוי"ה, היא פרשה אחת בתפילין, וכך השם הקדוש חקוק בפרשיות התפילין, בסדר האותיות כראוי, ולמדנו, כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אלו הם תפילין של ראש, שהם השם הקדוש, לפי סדר האותיות.

ביאור הדברים, כי בפקודא למיחן למסכני הנ"ל, נעשה רק התחלה להמשכת דיוקנא עלאה, שה"ס צלם אלהים, כמ"ש לעיל, שע"י פקודא דמיחן למסכני, נכללה אמא במלכות בסוד נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, ותדע שה"ס אמא אורייתא לבריתא מאנהא (כמ"ש לעיל באות י"ז) שע"י התכללות המלכות באמא, נפלו אתון אל"ה למקום הזו"ן, ולא נשאר באמא כי אם אתון דמ"י בלבד ונבחנו שאתון אל"ה דאו"א ירדו לבחינת זו"ן, דהיינו שבחינת אבא שבהם לקח הז"א, ובחינת אמא שבהם לקחה הנוקבא, ונעשים לבחינת זו"ן ממש, כי העליון הירוד לתחתון נעשה כמוהו, ועל ידיהם הרויחו הזו"ן בחינת הקטנות של צל"ם אלהים, כלומר, ו"ק בלי ראש, משום שגם אמא עצמה הפסידה בחינת (דפו"י דף י"ג ע"ב)

(ח) תפילין דרישא, שמא דמלכא עלאה קדישא יהו"ה, באתוון רשימין, כל את ואת פרשתא חדא, שמא קדישא גליפא בסדורא דאתוון כדקא יאות. ותנן

מסורת הזהר

(ח) תרומה תרג ר"ן ת"א דף יח. תי"ח דף לד : לה. ת"ל עד : תמ"ז דף פד.

חלופי גרסאות

כ נ"א ותפילין (ד ש.).

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

שלהם לעולם. אבל הישטרות, להיותם רק בחינת הו"ו דבינה, שה"ס בחינת זו"ן הכלולים בבינה, אינם נקראים אויר סתום, כי בעת השפעת מוחין גדלות לזו"ן ה' נפיק מאויר שלהם ונעשו אור, שפירזשו חכמה ומוחין דג"ר. ומסבה זו נקרא הישטרות מגדל הפורח באויר, כי מגדל פירושו גדלות דג"ר, ומשום שאין מוחין אלו קבועים בזו"ן נמצא שהזו"ן בעת הקטנות, הוא משום שנכנסה ה' באור ונעשה אויר, ולעת גדלות חזרת ויוצאת ה' מהאויר ונעשה אור. ע"כ נבחן כמו מגדל פורח מחמת התיקון שבו בסוד אויר. והז"א נקרא צ' דצל"ם, כי הוא הצדיק הרץ במגדל ונשגב כנ"ל. ונתבאר היטב ג' האותיות צל"ם, בסוד ז"א שהוא צ', וישטרות שהם ל', ואז"א שהם פ'. והם סוד חכמה בינה דעת. כי אז"א הם חכמה, המסוגרים בעוקא דכ"א, להיותם בבחינת ח"ס. וישטרות הם בינה, אמנם בעת עלייתה לראש א"א, יוצאת ה' מאויר שלה ומשפעת חכמה, בסוד מגדל הפורח באויר. וז"א הוא הרץ במגדל הזה דהיינו שהוא המקבל של המוחין האלה וה"ס דעת. וזכור היטב כל זה, שהם משרשי החכמה, ולא יארע בדרכים אלו שום שינוי לעולם, ולפיכך נקראים המוחין תמיד בשם צל"ם.

ומה שאמרנו שחב"ד הם ג' אותיות פ' ל' צ' דצל"ם, אין לערבם עם ג' הקוים שבמוחין הנק' חב"ד, כי אלו החב"ד דצל"ם אינם בבחינת ג' קוין, אלא שהם ג' פרצופין שלמים המתלבשים זה בתוך זה, כי החכמה שהיא פ' דצל"ם, הי"ס או"א המתלבשים מחזה ולמטה תוך הבינה שהיא ישטרות ול' דצל"ם. והישטרות מתלבשים מחזה ולמטה תוך הדעת שהוא הז"א, הנקרא צ' דצל"ם.

וזה אמרו ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו, שע"י התפילין ממשיכים מוחין דג"ר בסדר אותיות הצל"ם המובא בכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו, שה"ס הזהירא עלאה דאצילות שקבל או אדה"ר בעת שנברא

אזנו

או"א, ולנר"ן דאדם התחתון בשם זו"ן. וזכור זה להלן בכל ההמשך.

וזה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו : סוד הצל"ם הוא ענין ארוך מאד, אמנם אבארו כאן לפי הנחיצות להבין הדברים שלפנינו. וצריך שתזכור כל המתבאר לעיל במראות הסולם (אות ב') בענין המספר י"ג שיש בספירות (עד אות ד') עש"ה, כי אין להכפיל דברים בכדי. ותראה שם שליחידה חיה אין כלים, ורק לנר"ן יש כלים בינה וזו"ן, ואפילו כשאנו אומרים במפורש כלי דכתר, הכוונה היא לבינה וזו"ן דכתר. והבינה וזו"ן מתחלקים לע"ס ע"י תיקון קוין, שג' קוין דבינה הם חב"ד, ודז"א הם חג"ת, ודנוקבא הם נהי"ם, ומספר זה נוהג לאור דחסדים. אמנם להשפעת הארת החכמה, נחלקה הבינה לב' בחינות : או"א וישטרות, שהם חב"ד חג"ת, אשר עם הז"ת דזו"ן הם י"ג ספירות, שז"ס הגימטריא אח"ד שהוא י"ג, הרומו לשמא שלים.

ושרש הדברים, כי הכתר והחכמה נסתמו בח"ס דא"א, ורק הבינה שלו מאירה כל המוחין דאצילות, והיא נחלקה לאו"א וישטרות דאצילות, שהג"ר שלה מאירים באו"א והז"ק שלה בישטרות, וב' בחינות הבינה הללו נקראות פ' ל' דצל"ם, שאו"א נקראים מ' דצל"ם, ונקראים כן בסוד עוקא דכ"א, כי הם' היא כמו עוקא סגורה הסוגרת המוחין סביב סביב. וישטרות נקראים ל' דצל"ם, ונקראים כן, כי ה' מגבהת ראשה למעלה כמו מגדל, שראש זה רומם על מוחין דג"ר, וה"ס התנב, מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. כי הישטרות ה"ס מגדל, והז"א נקרא צדיק הרץ במגדל הזה ונשגב מאד. באופן שאו"א הם בסוד עוקא הסוגרת המוחין, ואור החכמה לא יתגלה בהם לרוב גבהם, כי אור החכמה שבהם, הוא בחינת חכמה סתימאה עצמה, שנעלמה מכל פרצופי אצילות, וע"כ אינה מתגלית בהם, ואין בהם רק אור חסדים לבד, הנקרא או"א דכ"א, כי או"ר ה"ס אור הרוח. ונקרא ג"כ או"ר סתום, כי ה' לא נפיק מאויר (דפו"י דף י"ג ע"ב)

ט) כי שם י"י נקרא עליך ויראו ממך, אלין תפילין דרישא, דאינון שמא קדישא בסדורא דאתוין.

רלח) פרשתא קדמאה י קדש לי כל בכור. דא י, דאיהי קדש, בוכרא דכל קודשין עלאין. פטר כל רחם בהווא ט שביל דקיק דנחת מן י"ד. דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואבין כדקא יאות, ואיהו קדש עלאה.

מסורת הזהר

ט) (דברים כח) ב"א קפה בא רמו ויקרא קה בח"ג צ"ר צו נו נשא נה אורא רבא רעא פנחס רצא ואתחנן לח נה קעה ת"ז בהקדמה דף ג תכ"ב דף סה. תק"ח דף קח ט"ד. י) (שמות יג) בא קצו משפטים תעא פנחס השנד תתעה ואתחנן לט קעג ת"ז תי"ד דף ל. תכ"א דף נה: ט) ב"א שג שכת בלק שמד.

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

הפרשה הראשונה שבתפילין, היא קדש לי כל בכור. היא י' דהוי"ה, שהיא קדש, דהיינו חכמה, שהיא הבכור של כל קדשים העליונים. היא פטר כל רחם, על ידי אותו שביל הדק היורד מן ה', שהוא הפותח את הרחם לעשות פירות ואבים כראוי. הוא קדש העליון.

פירוש. היינו א"א עילאין, הרמוזין באות יוד דשם הוי"ה, שהי' רומזת לאבא, והמלוי דידו שהוא ו"ד רומז לאמא. ופרצוף דא"א נקרא קדש, ונקרא בכור משום שאין שום פרצוף מישסות' וזו"ן דאצילות נקראים קדש, אלא א"כ הם מקבלים הקדושה מא"א עלאין. וז"ש בוכרא דכל קודשין עלאין שהוא הבכור לכל פרצופין קדישין דאצילות, כי הקדושה שבפרצופי אצילות מא"א נמשכת. והטעם הוא כי אור החכמה נקראת קדש, וכבר נתבאר שא"א הם ב' דצל"ם, והם חכמה דאצילות משום שחכמה סתימאה מתלבשת ומתעלמת בהם. ועכ"ז הם עצמם נבחנו רק לבחינת אורא דכ"א, דהיינו אור חסדים, משום שחכמה זו נסתמה ברישא דא"א, ואין הפרצופין יכולים לקבל חכמה, רק מבינה החוזרת להיות חכמה בעת שעולה לרישא דא"א, ומתיחדת שם עם החכמה סתימאה ע"י א"א, ואז נקראת הבינה ג"כ בשם חכמה, וחכמה זו נקראת בשם חכמה דל"ב נתיבות. הרי שאפילו הבינה החוזרת להיות חכמה הנקראת קדש אין זה אלא מחמת שמקבלת מחכמה סתימאה שבא"א ע"י עלייתה לא"א, ומכ"ש שאר פרצופי אצילות המקבלים רק מבינה זו שחזרה להיות חכמה, ויתבאר עוד לפנינו.

ז"ש שביל דקיק דנחת מן י' דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואבין: פותח כל

מאמר

ואנו ממשיכים אותם מקודם אל הזו"ן, ומשם משפיעים אלו המוחין גם עלינו. וסדר אותיות הצל"ם מתבאר בד' הפרשיות של התפילין כמ"ש לפנינו.

ז"ש, תפילין דרישא שמא דמלכא עלאה קדישא יהו"ה באתוון רשימין: תפילין של ראש הוא שמו של המלך העליון הקדוש, הוי"ה באותיות רשומות. התפילין מכונים כרמל, כי כרמל פירושו כר מלא מכל טוב, וז"ס הכתוב ראשך עליך ככרמל דהיינו שראש עלאה דז"א וכן דנוקבא בעת שמלובשים בתפילין דרישא, שהם המוחין עלאין דצל"ם, הם דומים ככרמל, ככר מלא מכל טוב, ומוחין אלו נקראים שמא דמלכא עלאה קדישא, דהיינו ד' אותיות הוי"ה כסדר האותיות שלהן י' ה' ו' ה'. ומה שמדגיש הוי"ה באתוון רשימין, היינו שכל אות ואות רשומה בפרצוף בפני עצמה, והוא משום שבכל פרצוף יש ד' אותיות הוי"ה שהן ע"ס. ע"ב אומר שהכוונה היא על אתוון רשימין דהיינו שכל אחת היא פרצוף שלם בפ"ע.

ז"ש, כל את ואת פרשתא חדא וכו' גליפא בסדורא דאתוון כדקא יאות: כל אות ואת של השם הוי"ה היא פרשה אחת מארבע הפרשיות שבתפילין, השם הקדוש חקוק בהן כסדרן של האותיות כראוי. פרשה, פירושה פרצוף שלם בפני עצמו, ואומר, שכל אות ואת דשם הוי"ה נעשה בסוד המוחין לפרצוף שלם בפ"ע ומסודרות בבתים בסדורא דאתוון כדקא יאות, דהיינו בסדר י' ה' ו' ה'. וה"ס תפילין דרש"י, כי התפילין דר"ת מסודרות בבתים בסדר הר"ת היוצא מהפסוק, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי דהיינו י' ה' ו' ה' כנודע.

רלח) פרשתא קדמאה קדש וכו':

(דטריי דף י"ג ע"ב)

רלט) פרשתא תניינא, וְהִיָּה כִּי יִבְיָאךָ. דא ה', היכלא דאתפתח רחמא דילה מגו יו"ד, בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין מ דביה, דההוא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(2) (שמות יג) משפטים תעא פנחס תשנד תתעה ואתחנן מא קעג.
 (1) ג'א דאפתח (ד' ק.) וניא יוד דאתפתח רחמא (אה"ל).
 מ ג'א דבינה (אה"ל וד' ק.)

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

פירוש, כי ה' דשם הוי"ה רומזת על פרצוף ישסו"ת, שה"ס ל' דצל"ם, הנקרא מגדל הפורח באויר והוא היכלא דאתפתח וכו' בחמשין פתחין, כי אר"א נבחנים לאויר סתום דלא אתפתח, שהם בסוד מ' דצל"ם, הרומזת לעזקא המקפת מוחין שלהם, והי' לא נפיק מאויר שלהם באופן שישיפעו אור החכמה, אשר ע"כ אינם משפיעים אלא אורא דכיא לבד, שהוא אור חסדים כנ"ל, אבל היסו"ת שה"ס ל' דצל"ם, ובחינת בינה הם נבחנים להיכלא דאתפתח וכו' בחמשין פתחין ומשפיעים חכמה לזו"ן ע"י עליתם לראש א"א ששם הבינה מתהפכת להיות חכמה כנ"ל. ובינה זו נקראת חמשין שערי בינה, כי בה ה' ספירות בח"ב זו"ן שבכל אחת מהן עשר ספירות, והן חמשים. וכל ספירה וספירה מהחמשים מתחלקת לאדרין ואכסדראין, שבחינת חג"ת שבספירה נקראת אדרין, שפירושו חדרים, ובחינת גה"י שבהן נקראת אכסדרין, שמורה, שאין בה בחינת כלי קבלה לעצמם הם, אלא רק לבחינת הוצאה והכנסה אל החדרים, (כנ"ל אות רכ"ט).

וזה חבורו והיה כי יביאך דא ה', היכלא דאתפתח רחמא דילה כי פרשה ב' דתפילין שהיא והיה כי יביאך רומזת על ה' דשם הוי"ה, שהוא פרצוף ישסו"ת דאצילות, אשר רחמא דילה אתפתח להשיפע חכמה לזו"ן כנ"ל. ומ"ש מגו י' יתבאר לפנינו.

וז"ש, למשמע בה קלא וכו' : הפתיחה ההיא עשה ה' בהיכל ההיא. כדי לשמוע בה הקול היוצא מתוך שופר הזוה, משום ששופר הזה סתים מכל הצדדים. פירוש, כי כבר נתבאר לעיל, שבעת שהישו"ת היא בינה נשתתפה בהמלכות, ירדו ג' ספירות אל"ה, שהם בינה וזו"ן דגופא דישסו"ת, אל מקום הזו"ן דאצילות, ולא נשאר בהישו"ת, אלא ב' אתון מ"י. ואח"כ ע"י העלאת מ"ן חזרת להוריד ה"ת מנקבי עינים שלה למקום הפה, כמו שהיתה מטרם השיתוף, ואז חוזרים ועולים אליה ג' אתון אל"ה ואשתלים שוב שמא דאלקים

כל רחם, עם אותו שביל הדק היורד מהי' שהוא פותח הרחם לעשות פירות ואבים. פירוש כי נבחן בהי' ג' בחינות: רישא, גזעא, ושבילא הקוץ העליון שבה נקרא רישא, הרומז לבחינת א"א הנעלם ומלוכש באו"א. (כנ"ל בדיבור הסמוך). וגופה של י' נקראת גזעא הרומז לפרצוף אר"א עצמם. והקוץ התחתון של הי' נקרא שבילא, הרומז על יסודות דאר"א שהם בסיום פרצוף שלהם, והיא נקראת שביל דקיק, אמנם עיקר השם שביל הוא רק על יסוד דאבא, כי יסוד דאמא נק' נתיב, בסוד האי שביל בהאי נתיב יתיב, והסו"ה ושבילך במים רבים. כי החסדים בעת שהם בשפע גדול נקראים מים רבים, שע"י זווג זה דשביל ונתיב שהוא זווג דלא פסיק לעלמין, משפיעים מים רבים בלי הפסק לעולמות. ומטרם שנתקנו פרצוף אר"א בחבורא דשביל ונתיב לא היה מושפע שום שפע אל העולמות.

וז"ש, פטר כל רחם, בההוא שביל דקיק דנחת מן י' הנתיב דאמא נקרא רחם שכל הרחמים משם מושפעים, שמטרם שנתקנו אר"א בחבור דשביל ונתיב היתה סתומה, ולא נפתחה רק ע"י השביל דקיק דאבא וע"כ נקרא השביל דקיק, פטר כל רחם. דאיהו אפתח רחמא, למעבד פירין ואבין כדקא יאות כי פטר פירושו פותח, ומעת שנתחבר בה שביל דקיק דאבא משפעת אמא פירין ואבין בשפע גדול כדקא יאות, בסו"ה ושבילך במים רבים.

רלט) פרשתא תניינא והיה וכו' : הפרשה השניה, היא והיה כי יביאך היא ח' והויה, שהיא בינה, שהיא היכל, שנפתח רחמה גל ידי הי', בחמשים פתחים ומסדרונות וחדרים תומים שבו. אותה הפתיחה שעשתה הי' בהיכל הזה, היא כדי לשמוע בו את הקול היוצא מתוך שופר הזה, שהיא בינה. משום ששופר זה, הוא סתם מכל הצדדים, ובאה הי' ופתחה אותו, להוציא ממנו קול, וכיון שפתחה אותו, תקעה ה' והוציאה ממנו קול, להוציא עבדים לחרות. (דפ"י דף י"ג ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

רכה

פטר דעביד יו"ד, בהאי היכלא, למשמע נ בה (ט) קלא די נפקא מגו שופר דא, בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטריין, ואתא יו"ד ופתח ליה, לאפקא מניה קלא וכיון דאפתח ליה, תקע ליה, ואפיק מניה קלא, לאפקא עבדין לחירו. (רמ) ובתקיעו דשופרא דא, נפקו ישראל ממצרים. וכך זמין זימנא אחרא לסוף יומיא. וכל פורקנא מהאי שופר אתיא. ובג"כ אית בה יציאת מצרים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) פקודי רטו שמיני נט.

נ גיא ביה קלא הנסקא (אה"ל).

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

להעלותם ולחברם בבינה ששיגו בחינת הג"ר שלהם, שהוא אור החכמה. (ב) להשפיע בהם אור חסדים שיהיה לבוש להחכמה.

ו"ש, ואתא יוד ופתח ליה לאפקא מניה קלא היינו תיקון הא', שהיוד ממשיך הארה עליונה אל הה' שהיא היכלא דישסות. המורידה ה"ת למקומה, ומעלה ג' אתון אל"ה עם הזו"ן שבתוכם ומחברם אל הבינה, ומשיגים על ידי זה הארת החכמה, שהוא גם מוחין אל הז"א שעלה עם האתון אל"ה. אמנם הארת החכמה עודנה סתומה ואינה מאירה, מטעם חסרון חסדים בג"ל, וע"כ נבחן שעוד לא יצא הקול, דהיינו שעוד לא נולד הז"א וז"ש לאפקא מניה קלא להוציא ממנו אח"כ, ע"י תיקון ב', את הקול. ועתה עוד לא יצא.

ואחר כך וכיון דאפתח ליה תקע ליה, ואפיק מניה קלא, לאפקא עבדין לחירו היינו התיקון הב' הנ"ל, כי אחר שפתח ההיכל, דהיינו שחיבר אתון אל"ה עם זו"ן בחורה לבינה, והשיגו שם אור חכמה, תקע ליה היינו שהיוד תקעה אור תוך השופר, כי אור פירושו אור חסדים, וכיון שהשופר, שהוא אתון אל"ה, קבלו גם אור, שהוא אור חסדים ואפיק מניה קלא הוציא והוליד את הז"א שנק' קול, והוציאו בשלימות למקומו. כי ע"י לבוש החסדים דתקעה הי' יכולה החכמה להתלבש בו ולהתקבל אל הז"א. וע"כ המוחין האלו אשר השיג הז"א הנק' קול, הוא מוציא את העבדים לחרות, כלומר שהז"א משפיע הארתו לעולמות, ובני ישראל זוכים אז במוחין דג"ר הנקראים חרות.

(רמ) ובתקיעו דשופרא דא וכר: ובתקיעת השופר הזה יצאו ישראל ממצרים. וכך עתיד, לתקוע בשופר, בפעם אחרת באחרית הימים. וכל גאולה באה משופר הזה, שהוא בינה. ומשום זה, יש בה בפרשה זו, יציאת מצרים

דאלהים (כנ"ל אות י"ד עש"ה). ועם אל"ה אלו שעלו אל הבינה בחורה עולים גם הזו"ן, (כנ"ל אות י"ד ד"ה ואימא אוזיפת עש"ה) גם נתבאר (לעיל אות י"ד ד"ה קיימא ולא קיימא). שאע"פ שהג' אתון אל"ה כבר עלו ונתחברו אל הבינה, ואשתלים שמא דאלהים, מ"מ נבחן עוד שהשם אלהים עמוק וסתים בשמא, משום שאין שם אלא אור החכמה לבד, ואין הארת החכמה יכולה להתקבל אל"ה זולת ע"י לבוש של חסדים. עש"ה. ולפיכך נבחן, שאלו אתון אל"ה הם בחי' שופר, שבתוכו מלובשים הזו"ן, שעלו עמהם אל הבינה, הנבחנים לקול, והוא משום שהם המעלים עמהם את הזו"ן לבינה מכה היותם כלולים בהם מעת קטנות, ונמצאים נושאים בתוכם את הז"א כמ"ש שם.

וזה אמרו דההוא פטר דעביד י' בהאי היכלא למשמע בה קלא די נפקא מגו שופר דא, שפתיחה ההוא עשאה היוד בהיכל הזה, כדי לשמוע בה הקול היוצא מהשופר הזה. כי הי' שהם אור"א עלאין, הם המשפיעים הארה עליונה להוריד ה"ת מנקבי עינים דיססות בחורה אל הפה שלהם, ומעלים את הג' אתון אל"ה שהיו במקום הזו"ן, ומחברים אותם שוב אל הבינה, כמו שהיו מטרם השתתפותם עם המלכות, ונמצא שהי' פתחה את ההיכל דיססות בכדי להשפיע מוחין לז"א, מתוך השופר, שהם אתון אל"ה שהעלתה, כי גם הזו"ן עולים עם אתון אל"ה ההם אל הבינה ומקבלים שם חכמה, וז"ש למשמע בה קלא דהיינו להאציל הז"א עם המוחין דגדלות הנקרא קול, ואצילותו נבחן להשמעת קול. בגין דשופר דא סתים בכל סטריין, משום ששופר הזה סתום מכל הצדדים. דהיינו הן מחסדים והן מחכמה. כי אלו אתון אל"ה הנקראים שופר המה נופלים במקום זריין, והם סתימין שם הן מג"ר והן מאור חסדים וע"כ הם צריכים ב' תקונים: א) (דפוי דה י"ג ע"ב)

בפרשתא דא, דהא מהאי שופר אתי, בחילא דיו"ד דפתח רחמא דילה ואפיק קליה לפורקנא דעבדין, ודא ה' את תניינא דשמא קדישא.
 (רמא) פרשתא תליתאה, רזא דיחודא (ו) דשמע ישראל, דא (ו) ואו דכליל כלא, וביה יחודא דכלא, וביה אתייחדן, והוא נטיל כלא. פרשתא רביעאה,

מסורת הזוהר

(דברים ו) לעיל אות רד.

דרך אמת (ו) זה כמו שכתוב ברי"ם פ' פנחס רצ"ב ב' ורנ"ח א' שפרשת שמע בת"ת ופ' וחי' אם שמעו במלכות ועיין פרי' ואתחנן רס"ט א' ב'.

מקודי אורייתא פקודא עשיראה

הסולם

מאמר

דכליל כלא שהוא הכולל לכל אלו ד' הפרשיות שבתפילין, כי אע"פ שב' הפרשיות הראשונות קדש, וחי' כי יביאך הם או"א וישסו"ת, הנק' חו"ב, אין הפירוש שהם או"א וישסו"ת עצמם, אלא הם או"א וישסו"ת המתלבשים בראש הזו"ן, בסוד חכמה בינה שבמוחין דז"א, המכונים ב' ל' דצלם דז"א, וכן פרשה רביעית והיה אם שמוע, שאומר להלן שהיא הנוקבא דז"א, אין הפירוש על הנוקבא עצמה, אלא רק בחינת הנוקבא הכלולה בז"א, שהיא נקראת בו בשם מוח הגבורה של הז"א. כי ג' מוחין הם בז"א הנק' חכמה בינה דעת, והם מכונים ב' ל' צ' דצלם הז"א, והם חו"ב תו"מ שבמוחין דז"א. כי בדעת שהיא צ' יש חסד וגבורה, והחסד שבדעת נבחן לבחינת ז"א עצמו, והגבורה שבדעת נבחנת להתכלות הנוקבא, והם ד' פרשיות שבתפילין, הרי שהז"א שהוא זאו דהו"י כליל כלא, לכל ד' הפרשיות, וביה יחודא דכלא שכל היחודים האמורים באו"א וישסו"ת הם רק בז"א, כלומר לצורך ז"א לבד, כי הפרצופין הקודמים לז"א הם תמיד ביחוד, ואינם צריכים למ"ן מהתחוננים ליחד אותם, וכל היחודים שאנו עושים ע"י מ"ן בפרצופין העליונים אינם כלום לצרכם עצמם, אלא לצורך הז"א, וביה אתייחדן שאין יחוד לחכמה ובינה בשביל התחוננים, שהבינה תחזור להיות חכמה, אלא ע"י עליית הז"א להם למ"ן, כי בעת שהז"א עולה למ"ן אל הבינה, או עולה הבינה לראש דא"א ומקבלת חכמה להשפיע לז"א, אבל לא לצורך עצמה, כי הבינה מטבעה בע"ס דא"י, הוא אור החסדים לבד, בסו"ה כי חפץ חסד הוא, ואין לה ענין לעלות לראש א"א להודווג שם עם החכמה, אלא הז"א העולה אל הבינה, מעורר אותה להשפיע חכמה בשבילו, הרי שאין הבינה מתיחדת עם החכמה אלא בכח הז"א ובשביל הז"א, וז"ש וביה אתייחדן, והוא נטיל

מצרים, משום שמשופר הזוה באה, בכח ה' שפתח רחמה, והוציא קולה לגאולת העבדים. וזו היא ה', אות שניה משם הקדוש.

פירוש, כי כל המוחין המושפעים לזו"ן באים מהאי שופר, שהם אתוון אל"ה הנ"ל. גם אלו המוחין הגדולים שקבל הז"א להוציא ישראל ממצרים היו מהאי שופר על הדרך הנ"ל, וכן המוחין שיתגלו באחרית הימים לגאולה השלימה יהיו מהאי שופר ע"ד הנ"ל, ובגין כך אית בה יציאת מצרים בפרשתא דא ומשום זה יש בפרשה הזו יציאת מצרים, היינו בפרשת וחי' כי יביאך שבתפילין, דהא מהאי שופר אתי כי המוחין שנתגלו ליציאת מצרים באו מהשופר הזה שביסוסו"ת, דהיינו בחילא דיו"ד דפתח רחמא דילה בכח או"א הנק' ו' דהו"י"ה, שפתח הרחם דיסוסו"ת שהם אתוון אל"ה, כנ"ל, ואפיק קליה והוציא קולו, שהוא הז"א הנק' קול, ע"י השגת המוחין הללו, לפורקנא דעבדין לגאולת העבדים, שהם מספיקים להוציא ישראל מעבדות לחרות, ודע שאין ז"א ונוקבא נקראים קול ודיבור רק בהשגת המוחין דהיה, ולא בשאר המדרגות הפחותות ממדרגת היה, ומהמוחין דחיה באות כל הגאולות, כמבואר.

(רמא) פרשתא תליתאה רזא וכו': הפרשה השלישית, היא סוד היחוד של שמע ישראל, שהוא ו' דהו"י, הכוללת הכל, שהוא ז"א, ובו יחוד הכל, שבו מתיחדים, והוא לוקח הכל, הפרשה הרביעית היא, והיה אם שמוע, שהיא כללות שני הצדדים, חסד וגבורה, שכנסת ישראל, שהיא הגבורה שלמטה, נשוא המלכות, נתאחדת בהם, וזו היא ה' אחרונה דהו"י, הלוקחת אותם ונכללת מהם. פירוש, כי פרשה ג' דתפילין שהיא שמע ישראל, היא פרצוף ז"א הנק' וזאו דהו"י"ה (דסו"י דף י"ג ע"ב)

והיה אם שמוע, כלילו דתרין סטרין *) דאתאחדת בהו כנסת ישראל גבורה דלתתא. ודא ה' בתראה ע דנטלא לון, ואתכלילת מנהון.

רמב) ותפילין, אתוון דשמא קדישא אינון ממש, ועל דא ראשך עליך ככרמל אלין ו) תפילין דרישא. ודלת ראשך, והיא ז) תפלה של יד, פ דאיהי מסכנא לגבי עילא, אוף הכי שלימו אית לה כגוונא ז דלעילא.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ס ג"א דאתייחדת. ע ג"א דנטלת. פ ג"א דא היא. צ ג"א דעילא.

ט) (דברים יא) משפטים תעא תרומה קלט תרנב פנחס תשנז תתעה ואתחנן מח קעג בהשפעות ח"ג דף שו : ד"י. ת"ז תכ"א דף נה : א) בא רלא רלה תרומה תרנב ואתחנן לה סו. ב) (שה"ש ז) לעיל רלו להלן רמג. צ) בא רלא תרומה תרנה בהד י ואתחנן נה.

סקודי אורייתא פקודא עשיראה

הסולם

מאמר

שביחודא עלאה דשמע ישראל ונכללת מהם. כי רק בה נשלמים המוחין, כי בה המקום לגלות האהבה בתרין סטרין, משום שבחינת דינא קשיא המשלים לאהבה אינה נמצאת למעלה ממנה. כנ"ל. ועל דא ראשך עליך ככרמל אלין תפילין דרישא וע"כ הכתוב ראשך עליך ככרמל רומו על תפילין של ראש. כי אחר שהז"א מתלבש בכל אלו ד' המוחין המרומזין בד' הפרשיות. שהם ג' אותיות צ"לם. כנ"ל. נבחן שראשו כמו כרמל, נטריקון כר מלא, מכל טוב.

נטיל פלא והז"א נוטל הכל. כי גם אור החכמה שהבינה נוטלת בעד הז"א. אינו מתגלה כלל במקום הבינה. אלא רק במקום הז"א מחזה ולמטה. כמ"ש במקומו. הרי שהז"א הוא הנוטל לכל המוחין הללו. ולא העליונים ממנו.

וד"ש. וחיה אם שמוע, כלילו דתרין סטרין דאתאחדת בהו כנסת ישראל, גבורה דלתתא : כי פרשת שמע הי"ס הז"א ואו דהוי"ה, והי"ס היחוד העליון (המובא לעיל אות ר"ז בפקודא תליתאה) שבו מגולה סוד האהבה בטטרא דטיבו לבד. (כמ"ש באות ר"ד בד"ה ועם כל דא. ע"ש). שזהו פרשת ואחבת, שכולה אהבה ואין בפרשה זו בחינת דין כלל. אבל פרשה רביעאה וחיה אם שמוע, היא בחינת ח"ת דהוי"ה שהיא הנוקבא דז"א הכלולה בו. כנ"ל. שהיא גבורה שבדעת דז"א. ובה מתגלית האהבה בתרין סטרין הן כפטר"א דטיבו והן כפטר"א דדינא קשיא, (כמ"ש באות ר"ז בד"ה כד"ן מה דהוית יבשה אתעבידת ארץ. ע"ש). וע"כ יש בפרשת וחיה אם שמוע הן אחבה מפטר"א דטיבו עד הפסוק השמרו לכם והלאה. וד"ש וחיה אם שמוע כלילו דב' סטרין שיש בה סטרא דטיבו וסטרא דדינא קשיא דאתאחדת בהו כנסת ישראל שהוא היחודא תתאה דבשכמל"ו שהנוקבא דז"א הנקראת כנסת ישראל מתיחדת בהו, (כנ"ל בד"ה מה דהוית יבשה אתעבידת ארץ). גבורה דלתתא כלומר אין זו הנוקבא עצמה ממש. אלא גבורה שלמטה. שבמח הדעת. כנ"ל. ודא ה' בתראה דנטלא לון ואתכלילת מנהון כי הגבורה שבדעת היא ח' תתאה דשם הוי"ה. שהיא נוטלת כל המוחין (דפ"י דף י"ג ע"ב י) דף י"ד ע"א)

רמב) ותפילין אתוון דשמע וכו' : והתפלין הן אותיות השם הקדוש ממש. וע"כ. ראשך עליך ככרמל, הוא, אלו התפילין של ראש. ודלת ראשך, היא אותה תפלה של יד, שהיא מלכות. שהיא עניה כלפי מעלה ד"א. וגם כן יש לה שלמות כעין של מעלה.

פירוש. המלכות הי"ס תפלה של יד, ואיהי מסכנא לגביל עילא שהיא עניה כלפי עלמא עלאה. שהרי עלמא עילאה בינה אשתתפא בה. (כנ"ל בפקודא תשיעאה). בכדי להשלימה. אוף הכי שלימו אית לה כגוונא דלעילא אע"כ. יש לה שלימות כעין של מעלה. כי היא מקבלת עתה כל אותה שלימות של עלמא עילאה בינה. והיינו ע"י יחודא תתאה דבשכמל"ו שנתבאר לעיל בפרשה רביעאה דז"א. וכיון שאינה נוקבא שבגופו דז"א. אלא שהיא נוקבא דז"א הנפרדת. ע"כ היא נוטלת ממנו כל ד' הפרשיות שהם חריב חריג דז"א. להיותה פרוצין גביל ושלם. אלא שהם בבית אחד, ולא בד' בתים מיוחדים כמו התפילין דז"א. והטעם הוא. כי פרשה הי"ס

(רמג) (ק) מלך אסור ברהטים. קשיר איהו ואחיד באינון בתי, לאתאחדא בההוא שמא קדישא ק כדקא יאות. ועל דא, מאן דאתתקן בהו, איהו הוי בצלם אלהים. מה אלהים אתיחדא ביה ר שמא קדישא, ו אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא כדקא יאות. זכר ונקבה ברא אותם. תפילין דרישא ת ותפלה של יד, וכלא חד.

חלופי גרסאות

ק נ"א כדקא יאות דמות קשירת שור. ר נ"א שמא קדישא כדקא יאות. ו נ"א אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא. ת נ"א ותפילין דיד.

מסורת הזהר

(ק) (שה"ש ז) לעיל רלו רמב.

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

הסולם

מאמר

פירין ואכין ולנטעא אילנין, הרי שאלמלא הבתים שלו, שהם מבחינת היבשה הזו, לא היה יכול הז"א לתת המוחין לנוקבא שלו. וז"ש קשיר איהו ואחיד באינון בתי שהז"א קשור ואחוז בבתים של הפרשיות הבאות מבחינת היבשה לאתאחדא בההוא שמא קדישא כדקא יאות כדי שיוכל להתיחד ולהשפיע לשמא קדישא שהיא הנוקבא. כדקא יאות, בסוד הגילוי דמה דהוית יבשה אתעבירת ארץ למעבד פירין וכו' עשה. וז"ס מלך אסור ברהטים.

ה"ס האור, והבית שלה ה"ס הכלי. ונדוע שמכל זוג נמשך אור וכלי. ולפיכך הז"א, שד' הפרשיות, שהם ד' המוחין שלו חו"ב חו"ג, נמשכים לו בארבעה זווגים, יש לו ג"כ ד' בתים, לכל פרשה בית מיוחד. אבל הנוק', שבה עצמה אין שום זווג, אלא שמקבלת כל ד' המוחין, שהן ד' הפרשיות, בזווג אחד מן הז"א, לכן אין לה, אלא בית אחד לכל ד' הפרשיות.

(רמג) מלך אסור ברהטים : היינו שהוא קשור ואחוז באותם הבתים של התפילין, כדי להתאחד באותו השם הקדוש כראוי. ועל כן, מי שהוא מתתקן בהו, הוא נמצא בצלם אלקים. מה אלקים, מתיחד בו השם הקדוש, אף הוא מתיחד בו השם הקדוש כראוי. זכר ונקבה ברא אותם. היינו תפילין של ראש ותפלה של יד, והכל אחד.

וז"ש ועל דא מאן דאתתקן בהו איהו הוה בצלם אלהים : וע"כ מי שנתקן בד' הפרשיות הללו, יש לו צלם אלקים. דהיינו האדם התחתון המניח תפילין, הוא ממשך המוחין חו"ב חו"ג מהזו"ן שהם נק' צל"ם. כי חו"ב נקראים ב' ל'. וחז"ג נקראים צ'. שז"ס צלם אלקים. מה אלקים אתיחדא ביה שמא קדישא אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא כדקא יאות מה אלהים שהוא הבניה נתייחד בה השם הקדוש שהוא הנוקבא, כן נתייחד בו באדם השם הקדוש כראוי דהיינו כמ"ש לעיל.

מלך אסור ברהטים, פירושו, שהז"א קשור ומאחד בבתים האלו. פירוש כי הבתים שבהם מונחים הפרשיות נקראים רהטים, כי רהטים הם שקתות המים שהצאן שותה מהם, וכן המוחין שהם מימי החכמה ומימי החסדים קשורים ומכוסים בכלים שלהם שהם הבתים, וע"כ מכונים הבתים בשם רהטים וז"ש קשיר איהו ואחיד באינון בתי לאתאחדא בההוא שמא קדישא כדקא יאות הוא קשור ואחוז בבתים האלו, כדי להתיחד בשם הקדוש כראוי. כי סוד הבתים הם בחינת תנה"י דתבונה, הנקרא ד' גדולה דאחד. שעליה נאמר ותראה היבשה (כנ"ל בפקודא תליתאה). ונתבאר שם שע"י שנגלה בז"א האי יבשה, הוא יכול אח"כ להשפיע את המוחין לנוקבא בסוד מה דהוית יבשה אתעבירת ארץ למעבד

וז"ש, זכר ונקבה ברא אותם, תפילין דרישא ותפלה של יד וכלא חד : הכתוב זכר ונקבה ברא אותם, קאי על תפילין של ראש ועל תפילין של יד, והכל אחד. פירוש כי יזכרא אלהים את האדם בצלמו, היינו המוחין חו"ב חו"ג הנק' צל"ם כנ"ל. ויש בהם זכר ונקבה שהם צל"ם דז"א וצלם דנוקבא, הנקראים תפילין של ראש ותפילין של יד.

מאמר פקודא חדסר

(רמד) פקודא ר חדסר, לעשרא (ה) מעשרא דארעא הכא אית תרין פקודין:
 חד, לעשרא מעשרא דארעא. וחד (ו) בכורי דפירי אילנא, דכתיב (ח) הנה נתתי
 לכם את כל עשב זורע זרע אשר על פני כל הארץ. כתיב הכא, הנה נתתי. וכתב

חלופי גרסאות

א ג"א חדיסר.

מסורת הזהר

(ו) משפטים תפט קרח מח נא. (ש) משפטים תצג תקסד
 פנחס תשסז ת) (בראשית א) לך ש בהשמשות ח"א
 ד' רנה. ד"י, ויקרא קפו.

פקודי אורייתא פקודא חדסר

הסולם

מאמר

שמו, שפירושו, שהשיג כל שם ושם מבעלי
 חיים על מתכונתו, כי היו כבר נבררים לו
 בכל שלימותם. (כמ"ש) בתקוני זוהר תיקון נ"ז
 ע"ש) ולפיכך לא ניתנו לו בעלי חיים לברורים
 ע"י אכילה, כי כבר היו נבררים לו ע"י
 המאציל. ורק הדומם והצומח היו חסרי הברור,
 וע"כ נתנו לו רק תבואת הארץ לאכול ולברר
 אותם ללקט מתוכם נצוצין קדישין החסרים
 להשלמתו. אלא אחר חטא עה"ד, חזרו ונתקלקלו
 כל הברורים, וכמו שאברי נשמתו נשרו ונפלו
 לקליפות, כן נתקלקל עמו כל בעל חיים
 וצריכים לברור מחדש. ולפיכך נתנו לנח גם
 בעלי חיים לאכול ולברר אותם, וכן לדורות
 אחריו.

והנה אדה"ר נברא בצל"ם אלהים, שהם
 המוחין הנ"ל (המבוארים בפקודא עשיראה)
 בסוד ד' פרישיות התפילין. והם נשמה שלו,
 אמנם אחר שנוולד בבחינת הנשמה הקדושה
 הזו, זכה ע"י מעשים טובים לברר ולהעלות
 מ"ן ולהשיג בחינת חי"ה, ואח"כ ביום השבת
 גם לבחינת יחידה (כי לא אבד הזהרא עלאה
 רק אחר השבת כנוודע) ולפיכך הותרו לו
 המעשר והבכורים, ואדרבה ע"י האכילה
 של המעשר והבכורים זכה לברר ולהעלות
 מ"ן, עד שזכה לחיה ויחידה. אמנם אחר
 החטא דעצה"ד שחזרו ונתקלקלו כל הברורים
 ואשתאיב יצה"ר בגופא. נאסר לנו המעשר
 והבכורים מחמת יצה"ר שבנו, מחשש שלא
 נפגם בקדושה עלאה שבהם, אלא שאנו
 מחייבים ליתנם לכהנים וללוים, וכשאנו
 מקיימים עכ"פ את המצות האלו דמעשר
 ובכורים כמצוה עלינו, יהיה לנו כח להעלות
 מ"ן ולהמשיך בחינת מוחין דחיה ביום
 השבת, על דרך שאדה"ר המשיך ע"י אכילתו
 בעצמו את המעשר והבכורים.

וזה אמרו פקודא חדסר לעשרא
 מעשרא דארעא כי אחר המשכנו בחינת

אור

(רמד) פקודא חדסר וכו': המצוה האחת
 עשרה. היא לעשר מעשר הארץ. כאן יש ב'
 מצות. אחת לעשר מעשר הארץ. ואחת. להביא
 ביכורי פירות האילן, שכתוב, הנה נתתי לכם
 את כל עשב זורע זרע אשר על פני כל הארץ.
 כתוב כאן הנה נתתי, וכתוב שם ולבני לוי הנה
 נתתי את כל מעשר בישראל, וכתוב, וכל
 מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.
 פירושו. דורש המקרא הנה נתתי לכם
 את כל עשב זורע זרע על מעשר הארץ
 שהותר לאדם הראשון, ואת המקרא ואת כל
 העץ אשר בו פרי העץ זורע זרע, על בכורי
 יאילנא שהותרו לאדם הראשון, (כדלהלן
 בפקודא תריסר). ויש להבין א"כ איזה ענין
 יש למקראות אלו לחייב אותנו במעשר ובכורים
 להפריש לה' ולא לאכול אותם. שהוא ההיפוך
 מהמשמעות.

אמנם יש כאן ענין עמוק כי ענין האכילה
 ה"ס בירו הנצוצין הקדישין מתוך הקליפות.
 שעל ידי האכילה מתחברין הנצוצין הקדישין
 שבמאכל אל נפש האדם לבשר מבשרו.
 והפסולת שבמאכל יוצאת לחוץ מגופו. עד
 שבמשך שני חייו הולך ומלקט כל הנצוצין
 הקדישין השייכין להשלים את נפש האדם,
 שבלעדם הוא חסר שלימותו. והנה בזוהר
 (לך לך דף ק"א אות ש') אומר, כי לאדם
 הראשון לא ניתן לאכול בשר, דכתיב הנה
 נתתי לכם את כל עשב זורע זרע וגו'
 לכם יהיה לאכלה, ודריש ולא יתיר מזה.
 דהיינו ולא בשר. אלא כיון דחטא ויצה"ר
 אשתאיב בגופא דיוליה נאמר לנח כירק
 עשב נתתי לכם את כל, דהיינו אפילו בשר.
 ז"ש. וביאור הדברים, כי אדה"ר נברא
 השלימות גדולה, וכבר נבררה בו כל השלימות
 הראויה מצד בחינת בעלי חיים כמ"ש ויצר
 ז' אלהים מן האדמה כל חית השדה וגו'
 כל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא
 (דפו"י דף י"ד ע"א)

התם (א) ולבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל. וכתוב (ב) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.

מאמר פקודא תריסר

רמה) פקודא תריסר, ב לאייתאה בכורי דאילנא, דכתיב (ג) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע. כל ג מאן דאתחזי לי, לכוון ד אסירא למיכל. ה אתיר לון, ו ויהב לון כל ז מעשרא דיליה ובכורין דאילנין. נתתי לכם, לכם ולא לדרין דבתריכון.

מאמר פקודא תליסר

רמו) פקודא תליסר. למעבד (ד) פורקנא ה לבריה לקשרא ליה בחיין.

חלופי גרסאות

ב גיא לאעלא. ג גיא מאי. ד גיי אמרת. ה גיא אסיר. ו גיא וקייב. ז גיא מעשרין. ח גיא לצדיק.

מסורת הזהר

(א) (במדבר יח.) (ב) (ויקרא כז.) (ג) (בראשית א) לך ש בהשטמות ח"א דף רנח. דיי, ויקרא קפו רנ"ז ת"ע דף קלה. (ד) בא קצו — ר"ג.

מקודי אורייתא פקודא תריסר

למיכל כלומר דלאו דוקא מעשר אלא גם לרבות בכורים מפסוק הזה מפרי העץ לה' הוא, כי לה' הוא משמע כל מה דאתחזי לי דהיינו גם בכורי העץ, ומכאן הגזרה שוה שגם הכתוב דהכא ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע, מיירי ג"כ בכורים. ויש אתיר לון ויהיב לון כל מעשרא דיליה ובכורין דאילנין התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי אילנות. כי יליף מג"ש שהכתובים מיירי רק במעשר ובכורים כמבואר.

ואל תתמה במה שהכתוב מפרי העץ לה' הוא, נאמר בפקודא חדסר. ולא בפקודא דהכא. כי באמת כן ערבבם הזהר יחד תיכף בתחילת פקודא חדסר. שאומר שם הכא אית תריין פקודין. אלא שהמדפיס חלק אותם לשנים, ונמצא שחתך אותם באמצע, והניח הפסוק דבכורים בפקודא חדסר, והוא פשוט.

ועוד דייק שהכתוב מדבר במעשר ובכורים, משום שכתוב נתתי לכם דמשמע ולא לדרין דבתריכון רק לכם נתתי לאכול ולא לדורות שלאחריכם. ואיכ אי אפשר לומר שהכתוב מדבר בתבואת הארץ סתם. המותרת גם לנו לאכול, אלא שמדבר רק במה שאסור לנו לאכול מתבואת הארץ. שהוא בהכרח המעשר והבכורים.

מאמר פקודא תליסר

רמו) פקודא תליסר וכי: המצוה השלש עשרה. היא לעשות פדיון לבנו לקשר אותו בחיים

הסולם

מאמר

אור נשמה ע"י הנחת תפילין, יש לנו להעלות מין ע"י ב' פקודין מעשר ובכורים, בכדי להמשיך מוחין דחיה. ונתבאר שאדה"ר המשיך המוחין דחיה ע"י אכילתו המעשר והבכורים בעצמו. אבל אנהנו שאין אנו רשאים לאכול אותם מחמת היצה"ר שבגוף שלנו. ניתנה לנו במקומו המצוה. ליתן אותם לבהנים וללויים, וע"י זה ניתן גם לנו הכח להמשיך המוחין ההם. וזה שמביא ראיה שהכתוב מדבר במעשר ובכורים דוקא. משום דכתיב הכא והנה נתתי וגר וכתוב ולבני לוי הנה נתתי, וכמו ששם מדבר במעשר כן הכא באדה"ר מדבר במעשר. וכן יליף מפרי העץ לה'.

מאמר פקודא תריסר

רמה) פקודא תריסר וכי: המצוה השתים עשרה. היא, להביא בכורי האילן, שכתוב, ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע. כל מה שראוי לי, אסור לכם לאכול. התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי האילן. שכתוב, נתתי לכם. ולא לדורות שלאחריכם.

ביאור הדברים. טובב על הפסוק שסיים בו את הפקודא חדסר, שהוא דכתיב וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, ואומר, כי הכא כתיב ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע, ויליף גזרה שוה משם, מה התם בכורים אף כאן בכורים. ואומר כל מאן דאתחזי לי, לפון אפירא (דפרי דף יד ע"א)

דתרין ממנן נינהו חד דחיין וחד דמותא, וקיימין עליה דב"נ. וכד יפרוק ב"נ לבריה, מידיא דההוא ^ט מותא פריק ליה, ולא יכיל לשלטאה עליה. ורזא דא ^ה וירא אלהים את כל עשה, בכלל. והנה ^ו טוב, דא מלאך חיים. ^ז מאד, דא מלאך המות. ועל דא, בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים, ואתחלש ההוא דמות. בפורקנא דא, קני ליה חיים, כמה דאתמר, וההוא סטרא בישא שבק ליה, ולא אחיד ביה.

מאמר פקודא ארביסר

(רמז) פקודא ארביסר, לנטרא יומא דשבתא, דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית. הכא · כלילן תרין פקודין, חד נטורא דיום השבת. וחד לקשרא

חלופי גרסאות

ט ג"א מיתא. י ג"א אתכלילן.

ס קודי תקנב תתעב אחרי מות קלו אמור שכח פנחס תקח ר"ן תכ"ב ד' סו : תמ"ז ד' פג. פד. ז"ח בראשית תקכו ר"ק"ח ד' קיב ט"ג קכא ט"ב. ו' יתרו לב תרומה תרעה. ז' ב"ב קעג תולדות קעה יתרו לב משפטים קסה תרומה תלב תרעה פקודי תקנב תתעב אחרי מות קלו.

מסורת הזהר

(ה) (בראשית א) ב"ב קעג תולדות קעה ויחי שסו שמות רסב יתרו לב משפטים קסה תרומה תלב תרעה סקודי תקנב תתעב אחרי מות קלו אמור שכח פנחס תקח ר"ן תכ"ב ד' סו : תמ"ז ד' פג. פד. ז"ח בראשית תקכו ר"ק"ח ד' קיב ט"ג קכא ט"ב. ו' יתרו לב תרומה תרעה. ז' ב"ב קעג תולדות קעה יתרו לב משפטים קסה תרומה תלב תרעה פקודי תקנב תתעב אחרי מות קלו.

פקודי אורייתא פקודא תליסר

הסולם

מאמר

המצוה דפדיון בכור אדם, משום בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים, ואתחלש ההוא דמות במות זה מתקיים מלאך החיים ונתחלש מלאך המות. דהיינו בדומה שנעשה אז לאדה"ר ע"י המאציל עצמו, בסוד ח' דהששי, שנעשה מלאך המות טוב מאד, כן סגולת מצוה זו דפדיון בכור, אלא לא לגמרי כמו אז, שלא היה לו למלאך המות אז שום כח, כי עתה אפשר ע"י מצות פדיון בכור רק להחלישו בלבד, ולא להעבירו לגמרי. בפורקנא דא קני ליה חיים כמה דאתמר, וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה כי בפדיון זה קונה לו החיים כמו שאמרו, והכח הרע ההוא עוזב אותו ואינו נאחז בו עוד. כלומר, אחר שנטהר לגמרי על ידי מצוה זו, ואין עוד שום אחיזה בו לכחות הרע, או יכול לקנות לו החיים שה"ס מוחזין דחיה דיום השבת, כי כבר הוא טהור לגמרי מסטרא בישא דאשתאיב בגוף מחמת החטא דעצה"ד, וע"כ יש לו הכנה לקבל המוחזין דיום השבת.

מאמר פקודא ארביסר

(רמז) פקודא ארביסר וכו' : המצוה הארבע עשרה, היא, לשמור את יום השבת, שהוא יום המנוחה מכל מעשה בראשית. כאן כלולות שתי מצות אחת, שמירת יום השבת, ואחת

בחיים. כי שני ממונים הם, אחד על החיים, ואחד על המות. והם עומדים על האדם. וכשאדם פודה את בנו, פודה אותו מיד אותו הממונה על המות, ואינו יכול לשלוט עליו. וזה סוד, וירא אלקים את כל אשר עשה. זהו בכלל. והנה פונג, זהו מלאך החיים. מאד, זהו מלאך המות. ועל כן, באותו הפדיון מתקיים המלאך של חיים, ונתחלש המלאך של מות. בפדיון זה קונה לו חיים, כאמור, ואותו הצד הרע עוזב אותו, ואינו נאחז בו.

פירוש. יליף זה מהכתוב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, אשר והנה טוב, הוא מלאך חיים, מאד, זה מלאך המות. כי אז ביום הששי דמעשה בראשית, בסוד ח' דהששי, נתעלו העולמות מאד, שהו"א עלה במקום א"א והנוקבא במקום אר"א והשיג אדה"ר אז המוחזין דחיה בשלימות שע"י זה נתבטל כחו של מלאך המות, ולא עוד אלא שנמתק בבחינת מאד, כמו שיהיה בגמר התיקון בעת בלע המות לנצח. שע"י בא הרמז, והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות. אכן עתה אחר החטא דעצה"ד, אין העולמות מתעלים כל כך בשעה ה' דערב שבת בסוד ח' דהששי, וע"כ אנו צריכים למצוה מיוחדת, להמשיך לנו הכנה וכן לקבל אור החיה עכ"פ ביום השבת, והיא (דפ"י דף י"ד ע"א)

ההוא יומא בקדושיה. לנטרא יומא דשבתא, כמה דאדכרנא ואתערנא עלייהו, דאיהו יומא דנייחא לעלמין, וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו, עד דאתקדש יומא.

רמח) כיון דאתקדש יומא, אשתאר בריאה (π) דרוחין. דלא אתברי לון גופא. כ וכי לא הוה ידע קב"ה, לאעכבא לקדשא יומא, עד דיתברון גופין להני

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(π) ב"ב קפח קצא וישלח רסב תרומה תקמג תוריע קיו קרת לו ת"ז תניט ד' צג. ז"ח יתרו צה. כ נ"א וכי לא היה ידע קב"ה לעכבא לקדושי דיומא עד דאתחברון גופין (אה"ל). ז נ"א לאתעכבא.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא ארביסר

השבת שהוא יום המנוחה לכל העולמות, כי בכל שבת חוזרת ובאה אותה השלימות שהיתה בשבת בראשית, בסוד יום המנוחה, דהיינו שנפרדו כל הקליפות ונתקעו בתהומא רבא, והעולמות עולים לאצילות, שה"ס היחוד הגמור. וצריכים אנו להמשיך קדושה זו, והוא נמשך לנו ע"י ב' הפקודין זכירה ושמירה.

ואחת לקשור יום ההוא בקדושתו. כלומר להמשיך המוחין דחכמה הנקראים קדש. לשמור את יום השבת, היינו כמו שזכרתי והעירותי עליו. שהוא יום המנוחה לעולמות, וכל המעשים ששתכללו בו, ונעשו מטרם שנתקדש היום.

רמח) כיון דאתקדש יומא וכו': כיון שנתקדש היום, נשאה בריאת הרוחות שלא נברא להם גוף. שואל, וכי לא היה יודע הקב"ה לעכב מלקדש היום, עד שיבראו גופים לאותם הרוחות. ומשיב, אלא עץ הדעת טוב ורע, היה מעורר את הצד האחר הרע, ובקש להתגבר בעולם. ונבדלו ויצאו הרבה רוחות בהרבה כלי זיין להתחזק ולהתלבש בגופים בעולם.

פירוש, כי ביום השבת עולה הז"א לא"א והנוק' לאי"א, ובי"ע עולים לישסו"ת וזו"ן דאצילות, ונמצאים גר"ן של האדם עולים עמהם לאצילות והם מקבלים שם אור החיה. ולפיכך יש ב' פקודין חד' לנטרא יומא דשבתא, דהיינו שלא יכשל בעשית מלאכה והוצאה מרשות לרשות וכו', כי אחר שהעולמות נפרדו לגמרי מהקליפות, עלינו להשמר שלא נגרום לקליפות כח לחזור ולהתערב ביום ההוא, אשר העושה מלאכה בו גורם שוב להתערבות הקליפות בקדושה. ופקודא ב' הוא לקשרא ההוא יומא בקדושיה כראוי, דהיינו ע"י תענוג שבת ממשכים אור האצילות לגר"ן שלנו, ואור האצילות הוא אור החכמה הנקרא קדש, ואנו מתקדשים על ידו.

פירוש, כיון שנתקדש היום, נשאה הבריאה של הרוחות, שעוד לא נבראו להן גופות. כלומר, נתקדש היום טרם שהספיק הקב"ה לברוא גופות בשביל הרוחות הללו. וה"ס אשר ברא אלהים לעשות הנאמר ביום השבת, כי אומר אשר בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות, שלכאורה אין לו פירוש, אם באמת גמר כל מלאכתו בתכלית הנרצה, א"כ לא ברא לנו כלום לעשות, כי הכל כבר עשה וגמר מעצמו. אלא הסוד הוא שהשי"ת עשה כל הברורים וגמר כל המלאכות, באופן שתהיה לנו האפשרות לעשות, דהיינו שנוכל לעשות ולגמור אותם על ידי העבודה שלנו בתורה ומצות. וענין השביתה נאמר רק על מה ששייך למלאכת המאציל. ומשמיענו הכתוב, כי השי"ת כבר שבת מכל מלאכתו, עד כי לא חסר משהו מצדו ית', וכל זה אשר ברא אלהים וגמר, הוא מאפשר גם לנו לעשות ולגמור אותם מצדנו.

ז"ש. לנטרא יומא דשבתא וכו'. פירוש, כל הטרחות והמלאכות רמוזים בעבודות ובמלחמות עם הס"א, המפרידים אותנו מלהתדבק בו ית'. וזה הכלל שבאתר דאית טרחותא תמן אית ס"א. כי ע"י המלחמות והטרחות אנו מבררים הנצוצין קדישין המובלעין תוך הס"א, שכל ברור וברור נבחן למלאכה מיוחדת, שמתחילה נעשו כל הברורים האלו ע"י המאציל עצמו, שהם כל המלאכות של הבורא ית' המובאים בששת ימי בראשית, וכאשר נגמרו כל הברורים כולם, נבחן שהם ששתכללו ובאו על תכליתם, ואז נתקדש השבת, שהוא יום המנוחה, שהרי כלה המלאכה ואין עוד מה לתקן. והבן זה (ועי' בזהר חדש יתרו דף כ"ה אות צ"ז צ"ח). לכן סוד יום (דפ"י דף י"ד ע"א)

רוחין. אלא אילנא ם דדעת טוב ורע, אתער ההוא סטרא אחרא דרע. ובעא לאתתקפא בעלמא, ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין, לאתתקפא בעלמא בגופין. (רמט) כיון דחמא קב"ה כך, אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא, ובטש

חלופי גרסאות

ם ג"א בגוסא.

פקודי אורייתא פקודא ארביטר

הסולם

מאמר

מרחמים לדין מחמת התגלות הדין שבמלכות. כי כל המגולה היא השולטת.

ולפיכך אחר החטא דעצה"ד, הנה נתגלה כח הדין שבמלכות, שאז פגם גם בנקודת הבינה שבה, שהפכה למדת הדין, אשר נקודה זו דבינה היא כל אפשרות התיקון שיש במלכות, שמצדה היא נקראת טוב בעת שנקודת הבינה באתגליא כנ"ל, ועתה אחר שנפגמה גם נקודת הבינה ונהפכה לדין, חשב הסטרא אחרא, שעתה הגיעה שעתו להתגבר בעולם ולהתלבש בגופין של בני אדם דהיינו של אדה"ר ובניו, כלומר, שגוף דס"א יירש מקומו של הגוף דאדה"ר, ולא תצויר עוד שום בחינת תיקון המלכות מסטרא דטוב. כי ראה שגם נקודת הבינה שבמלכות נתהפכה והיתה למדת הדין, ולא יצויר שום תיקון עוד.

וזהו ש, ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין הרבה רוחות יצאו להתתקף בעולם בכמה מיני כלי זייך, דהיינו כחות החורבן, להתלבש בגופין של בני אדם בעולם הזה ולשלוט כאן בקביעות, כי חשבו שאין מציל מידם, מחמת הפגם שעשה האדם בחטאו, בנקודת הרחמים שבמלכות כנ"ל.

רמט) כיון דחמא קב"ה וכו': כיון שהקב"ה ראה את זה, העיר נשיבת הרוח מתוך עץ החיים שהוא ז"א, ודפק בעץ אחר, שהוא המלכות, ונתעורר הצד האחר הטוב, ונתקדש היום. כי בריאת הגופים והתעוררות הרוחות בלילה הזה, של שבת, הן בצד הטוב, ולא בצד האחר.

פירוש. כיון שראה הקב"ה ששורת הדין הוא עם הס"א, ויש להם כח להתלבש בגופין בעולם, אשר אז ימנע לגמרי בחינת תיקון עוד, (כנ"ל בדיבור הסמוך) הנה אז אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא העיר נשיבת רוח החיים מתוך עץ החיים ובטש באילנא אחרא ונזדווג עם העץ האחר, דהיינו עם המלכות

וזה אמרו אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא שנשאר רוחות שלא הספיק הש"י לעשות להן גופין עד שקדש השבת, ונשאר רוחין ערטילאין בלי גופא והרוחות האלו בלי הגופין, הן הקליפות והמזיקין המביאים את האדם לידי חטא, (כמ"ש להלן) ובכונה הניחם, כי עי"ז נשאר לנזק כח הבחירה ומקום עבודה בתורה ומצוות.

ומקשה, וכי לא ידע הקב"ה להתעכב מלקדש היום עד אחר שיבראו גופין לאותן הרוחות. ומתקן, אלא אילנא דרעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובעא לאתתקפא בעלמא, אלא עץ הדעת טו"ר היה מעורר הסטרא אחרא ההוא של הרע, ובקש להתגבר בעולם. פירוש, כי המלכות נקראת עצה"ד טוב ורע, (כנ"ל אות קכ"ג), זכי הא טוב לא זכי הא רע, ע"ש הטעם. וכיון שחטא האדם בעצה"ד, ונעשה לא זכי, ע"כ נתעוררה בחינת הרע שבאילנא דרעת טו"ר, ורצה הרע להתתקף בעולם. כלומר שרצה להתגבר על הטוב ולהתאחז בעולם, באופן שהטוב לא יוכל לעולם לנצח אותו. ואז ואתפרשו כמה רוחין בגופין זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין ויצאו להם כמה רוחות בכמה מיני כלי זייך בכדי להתתקף בעולם ולהתלבש בגופים. פירוש, ב' נקודין נתחברו במלכות, האחת ממותקת בבחינה בינה מדת הרחמים, והשניה היא מדת הדין שבמלכות עצמה. וכשהמלכות מתוקנת בקדושה כראוי להיות, אז נקודה דמדת הדין גניזא וטמירא, ונקודה דמדת הרחמים קיימא באתגליא (כנ"ל אות קכ"ג ובחסולט ע"ש), ואז זכי האדם והא טוב, ואם חוטא האדם ופוגם בה, אז מתגלה מדת הדין שבמלכות, וניתן הכח לבעלי ההוק והחורבן לשלוט עליו, והא רע. ואם זוכה ונקודה דרחמים שולטת באתגליא, הוא זוכה להעלות במעשיו את המלכות עד הבינה עלאה, ומתגלים עליו הרחמים והמוחין עלאין. ואם אינו זוכה ומגלה מדת הדין שבה, הנה לא רק שפוגם במלכות, אלא פוגם גם בנקודת הבינה שנתחברה עם המלכות, כי הפכה (דפריי דף י"ד ע"א)

באילנא אחרא, ואתער סטרא אחרא, דטוב, ואתקדש יומא. דהא בריאו דגופין ואתערו דרוחין, בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא. (רנ) ואלמלא ם אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא, עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא. אבל אסוותא אקדים קביה, דדליג קמיה קדושא דיומא, ואקדים קמי סטרא אחרא, ואתקיים עלמא. ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא לאתתקפא, אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף, ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב. ובגין כך, ם עונתן ץ דחכימין דידיע דא, משבת * לשבת. (רנא) דהא ן כדין חמאת דא סטרא אחרא, ף דכמה דאיהי חשיבת למעבד,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ס) ביב רכס וירא שכח בשלח תסו אחרי מות שפנ. ן ניא מטוב. ם ניא יקדים. ע ניא לחיח. ף ניא כמה.

דרך אמת ת) גליון אתבנון רוחין וגופין קדישין

פקודי אורייתא סקודא ארביסר

הסולם

מאמר

מ"מ כשהוא מזדווג בליל שבת, אין שום שליטה לכחות הרע עליו, והוא ממשיך בזווגו את הגוף והרוח של הולד הנולד. כאילו לא היה בו שום פגם מעצה"ד, דהיינו כאילו כבר תיקן בעצמו את החטא דעצה"ד. וזה אמרו דהא בריאו דגופין ואתערו דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא כי אע"פ שהאדם עצמו עוד לא זכי, אין בהאי לילה שום שליטה לט"א עליו, ויוכל להמשיך גופין ורוחין, ע"י זווגו, מסטרא דעץ הדעת טוב, ולא מס"א, שהוא כח התיקון שהיה בשבת בראשית, שהקביה לא השגיח כלל ברע שהמשיך עליו אדה"ר כנ"ל.

(רנ) ואלמלא אקדים וכי: ואם היה מקדים הצד האחר בלילה הזה, מטרם שיקדים הצד הטוב, לא היה יכול העולם לעמוד בפניהם אפילו רגע אחד, אבל הקביה הקדים רפואה, וקדוש היום דלג לפניו, והקדים לבא לפני הצד האחר, ונתקיים העולם. ומה שחשב הצד האחר להבנות בעולם להתחזק, נבנה בלילה הזה הצד הטוב ונתחזק, שנבנו גופים ורוחות קדושים, בלילה הזה, מצד הטוב, ומשום זה עונתם של חכמים, היודעים זה, הוא משבת לשבת.

(רנא) דהא כדין חמאת וכי: כי או, כשראה זה הצד האחר, אשר כמו שהוא רצה לעשות עשה הצד של הקדושה. הוא הולך ומשוטט

המלכות, שהשפיע לה נשיבת רוח חיים, ואתער סטרא אחרא דטוב ושוב נתעורר במלכות הצד השני שבה, דטוב, דהיינו כמו שהיה לפני החטא אדה"ר, בסוד זכי הא טוב, כנ"ל. ואתקדש יומא ונמשכה קדושת השבת בעולם. כלומר, שאע"פ שמשורת הדין היה כח לט"א להתלבש בגופין, עשה הקביה לפני משורת הדין, ולא השגיח כלל בפגם שעשה אדה"ר, והזוין, שהם עץ החיים ועץ הדעת טוב, נזדווגו יחד כלפני החטא והמשיכו קדושת המוחין דיום השבת בעולם. ח"ס שאמרו (זהר בראשית ב' דף צ"ה אות קמ"ח) שהאור ששימש בששת ימי בראשית לא נגנז רק לאחר השבת, וע"י פעולה זו שנמשך יום השבת בעולם נתבטלה זממת הס"א, להתלבש בגופין של בני אדם בעוה"ז, ונשארו בבחי' רוחות בלי גופים. וע"כ היה יכול האדם לעשות תשובה.

כי בריאת הגופין והתעוררות הרוחות בלילה הזה הוא מהצד הטוב, ולא מהסטרא אחרא, כי פעולת הקביה קיימת לנצחיות וכמו שבשבת בראשית לא השגיח כלל במה שכבר נפגם האדם בחטא דעצה"ד, והזוין נזדווגו, וקידש היום כמו לפני החטא, כי ביטל כל שליטתם דס"א אע"פ שהיה להם כח לשלוט, כנ"ל, כן בכל השבתות דשתא אלפי שני, אע"פ שהאדם עוד מלא מזוהמא וחוריא, כי עוד לא תיקן את החטא דעצה"ד, (דפרי דף י"ד ע"א י) דף י"ד ע"ב)

עבידי ז סטרא דקדושה, אזלא ומשטטא בכמה חיילין וסטריין דילה, וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסייהו בגלויא דגופיהון לנהורא דבוצינא, וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוו נכפין. ק דשרו עליהו רוחין ר מההוא סטרא אחרא. ואינון רוחין א) ערטילאין דחייביא דאקרון ט מוזיקין, ה ושריאת בהו לילית וקטילת לון.

רנב) כיון י דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא, ההוא סטרא אחרא אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא. בר א מן י א סי מון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י) עקב מז ז"ח יתרו רצה. כ) מקודי תקסב. ז) נ"א סטר קדישא. ק) נ"א דשוי. ר) נ"א דההוא. ט) נ"א מוזיקין ל"ב. ת) נ"א או שריאת א) נ"א ל"ג מן.

דרך אמת א) רוחות ערומות של רשעים שאין להם במה להתלבש ומשוטטים בעולם לסמא בני אדם בשי"ט שגורמים שהאדם ההוא רואה קרי והיינו דאקרון ר"ל שפועלים שהאדם ההוא יראה קרי וי"ט שאלו רוחות ערומות הם של רשעים שראו קרי כל יסיהם ולא חזרו בתשובה

מקודי אורייתא פקודא ארביטר

הסולם

מאמר

כי היתה זוהמתם שולטת על כל התולדות שבעולם, ולא היתה אפשרות להאחו בסטרא דטוב אפילו רגע אחד. אבל אפסותא אקדים קב"ה אבל הקב"ה הקדים רפואה לזה, וזהו דדליג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי פ"א כי דלגה קדושת השבת וקידמה את הסי"א, ונגלה אור השביטה והמנוחה בעולמות, המכניע ומפיל את הסי"א וכל הקליפות לנוקבא דתהומא רבא, ואתקיים עלמא כי עי"ן נעשתה הזדמנות להוליד גופין ורוחין מפטרא דטוב בזוגא דלילה דשבתא, ואתקיים עלמא באופן הנרצה, ומה שאומר דדליג קמיה הוא כי כל דבר הבא שלא כסדר מערכת העולמות נקרא בשם דילוג, ומתוך שקדושת השבת באה על ידי אתערותא דלעילא בלבדה, כי האדם עוד לא עשה שום תשובה ותיקון שיהיה ראוי לזה, אלא המאציל עצמו הקדים רפואה לתיקון העולם, לפיכך מכונה זה בשם דילוג.

ומשוטט בכמה חיילות וצדדים שלו, ורואה כל אלו המשמשים מטתם כשהם ערומים, לאור הנר, ולפיכך, כל הבנים הנולדים משם, הם נכפים, משום ששורים עליהם הרוחות מאותו צד האחר, והם הרוחות הערומים של הרשעים, הנקראים מוזיקים, ולילית שורה עליהם, והורגת אותם.

רנב) כיון דאתקדש יומא וכו': כיון שנתקדש היום, והקדושה שולטת על העולם, אותו הצד האחר מקטין את עצמו, ומסתתר בכל ליל השבת ובכל יום השבת, חוץ מן אסימון וכל הכת שלו, שהולכים על הנרות בסתר, לראות את גילוי התשמיש, ולאחר כך הם מסתתרים בתוך נקב תהום רבה. כיון שיצאה השבת, כמה צבאות ומחנות עפים ומשוטטים בעולם, ועל כן נתקן שיר של פגעים, דהיינו יושב בסתר, שלא ישלטו על עם הקדוש.

זי"ש (באות ר"ג) זמה דחשיב וכו', ומה שחשב הסי"א להבנות בעולם ולהתגבר, נבנה בלילה הזה הצד הטוב ונתגבר, כי לילה זה אחר הפגם דעץ הדעת היה שייך משורת הדין רק לבנין הסי"א בכל תוקפו, וכן חשב הסי"א אמנם היה להיפך, כי מקומו לקחה הקדושה, כי ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מפטרא דטוב, ונבנו גופות ורוחות קדושות בלילה הזה מהצד הטוב, כי נעשתה הכנה, שכל המזדווג בהאי לילה הוא ממשיך גופין

ביאור המאמר, כי משורת הדין היה הסי"א ביכולת להתלבש בגופין, כנ"ל, ואלמלי הספיקו להתלבש בגופין, הנה אז היתה הארץ ניתנת ביד רשע, וכל הגופין והתולדות שהיו באים לעולם היו כולם מבחינת הרע דסי"א, ולא היה להם כח להתקן בסטרא דטוב לעולם. זי"ש ואלמלא אקדים פ"א בהאי ליליא, עך דלא יקדים פטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם קמיהו אפילו רנעא חרא (דמי דף י"ד ע"ב)

וכל כת דיליה, דאזלי על שרגי בטמירו, למחמי על גלויי דשמושא, ולבתר אטמרון ב גו נוקבא דתהומא רבא ב כיון ג דנפק שבתא, כמה חיילין ומשריין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג ב"ב קצא וארא קפח ויקהל קעד רנו. ב נ"א עד דנפק שבתא כיון וכו' (אה"ל). ונ"א במקום כיון דנפק גרסינן עד דנפק.

דרך אמת ב) תוך נקבי התהום רבה שהם חלונות שהקליפות חיצונות נסתרים שם ושם מקומם

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא ארביסר

גופין ורוחין מסטרא דטוב שאין בהם שום אחיזה ל"ס"א. דהיינו בהיפך ממש מה שחשב ה"ס"א.

התשמיש ולבתר אטמרון גו נוקבא דתהומא רבא ואחר זה הם מסתרים בנוקבא דתהומא רבא. כי אסימון זה אע"פ שיש לו כח לראות בתשמיש לאור הנר גם בשבת, אמנם אין לו כח להזיק בשבת, אלא מחויב תכף לחזור לנוקבא דתהומא רבא, ורק אחר השבת הוא יכול להזיק.

ו"ש, ובנין כך עונתן דחכימין דידיעו דא משבת לשבת דהא כדון וכו': ומשום זה, עונתם של חכמים היודעים זאת, הוא משבת לשבת. כי או הגופין והרוחין נבנין מסטרא דטוב כנ"ל, דהא כדון חמאת דא פ"א דכמה דאיהי חשיבת למעבר, עבדי סטרא דקדושה שהרי אז, כיון שהס"א רואה זה, שמה שהוא חשב לעשות הקדים ועשה הצד הטוב, כי הוא חשב להבנות ולהתקף בהאי לילה דשבתא, ולבסוף נבנה הסטרא דקדושה, אזלא ומשטמא בכמה חיילין ופטרין דילה הס"א הולך ומשוטט בכמה מחנות וצדדים רעים שלה, וחמאת כל אינון רקא משמשי ערפיהו בגלויא דגופיהון לנחורא דבוצינא ורואה כל אלו המשמשים מטותיהם לאור הנר בגילוי הגוף וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוו נכפין וכל הבנים הנולדים מהם נלקים בחולי נופל דשרו עלייהו רוחין מההוא פ"א, ואינון רוחין ערפילאין דחייביא דאקרון מוויקין והס"א משרה על אלו הבנים רוחות רעות שהם רוחות רשעים הנקראים מוויקין שמחמתם ושריותא בהון לילית, וקפילת לון לילית שורה עליהם והורגתם, אבל כיון דאתקדש יומא ושלמא קדושה על עלמא בעת שמתקדש היום וקדושת השבת שולטת בעולם ההוא פ"א אוקירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא יומא דשבתא הוא ס"א מעט עצמו ומסתתר בכל הלילה דשבת ויום השבת, וע"כ אז עונתם של החכמים, בר מן אסימון וכל כת דיליה דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על גלויי דשמושא חוץ מן המזיק הנקרא אסימון וכל המחנה שלו, התולכים עם נרות בסתר לראות בגילוי (דפו"י דף י"ד ע"ב)

וביאור הדברים, כי ר"ש הרגיש כאן קושיא על המאמר דעונתן דחכימין משבת לשבת, שהרי בכל יומי בחצות לילה הקב"ה מטייל עם הצדיקים בג"ע, וזווגא אשתכח לחכימין, ולא דוקא בלילי דשבת, וקושיא זו הקשה בזהר (ויקהל דף ס"ה אות קצ"ד ע"ש) ולתריך זה האריך כאן לבאר ההבדל שיש בין זווג דשבת לזווג דחול בענין התשמיש לאור הנר, שלפי פשוטן של הדברים ההפך הוא, שבלילות חול יש כח לס"א להלקות הבנים הילודים בחולי נופל, וכן לילית יש לה כח להמיתם, משא"כ בלילות שבת, הגם שיש מוויק אסימון וכת דיליה שיש לו כח גם בשבת לראות בהם, אבל אין לו כח אז להזיקם רק אחר השבת ויש לזה תיקון גם כן, דהיינו בהבדלה דצלותא ובהבדלה על הכוס, ואז מתבטל כחו של המזיק הזה לגמרי, כמ"ש להלן. הרי שיש הבדל גדול בין זווג דליל שבת ללילות חול בחצות לילה, וסודם של הדברים, כי יש מאורי אור שהוא ז"א, וה"ס יחודא עלאה, ויש מאורי אש, שהיא הנוקבא דז"א וה"ס יחודא תתאה (כנ"ל אות ר"ט ע"ש), וג' בחינות יש בשלהובא דילה: הא' הוא נהורא חוורא, הב' נהורא תכלתא שמתחת הנהורא חוורא, הג' הוא דבר גם כמו חלב ושמן ופתילה שבו נאחו הנהורא תכלתא, והאי נהורא תכלא, ה"ס אש אוכלא אש, דאכיל דשצי כל מה דשריא תחותיה, כי הוא בחינת הדין שבה, וע"כ אוכל ומבלה כל מה שמתחתיה, כי היא אוכלת

הקדמת ספר הזוהר

רלו

פרחין ומשטטין בעלמא, ועל דא אתקן שיר של פגעים, דלא ישלטון על עמא קדישא.

רנג) לאן אתר משטטי בההוא ליליא, כד נפקי בבהילו, וחשבין לשלטאה בעלמא על עמא קדישא. וחמאן לון בצלותא. ואמרין שירתא דא, ובשירותא

חלופי גרסאות

ג ו"א ל"ג ואמרין שירתא דא.

סקודי אורייתא סקודא ארביסר

הסולם

מאמר

שמטעם גילוי דגופיהון אין חשש בליל שבת, כי זוהמא דגוף אינו ניכר בשבת, אמנם אחר השבת יש לו כח לגלות צורת הרע שבו ולהזיקו. (ועיין בוהר בראשית ב' דף ק"ג.) ומ"ש כיון דנפק שבתא כמח חיילין וכו'. פירוש. אע"פ שבשבת אין אסימון וכת דיליה יכולים להזיק, כי אז אין בו עוד שום צורה של רע, אבל לאחר השבת, הוא והכת דיליה קונים בחזרה את צורתם, ועולים מתהומא רבא אל הישוב, ופורחים ועולים מתהומא רבא ומשוטטים בעולם ויכולים להזיק. וע"כ נתקן שיר של פגעים, שהוא יושב בסתר עליון וגו' שע"י תשובה ותפלה זו דיושב בסתר נצולים מהם.

רנג) לאן אתר משטטי וכו': לאיזה מקום הם משוטטים באותו ליל מוצאי שבת. הנה כשהם יוצאים בחפז, וחושבים לשלוט בעולם על עם הקדוש, ורואים אותם עומדים בתפלה ואומרים שירה זו, דהיינו יושב בסתר עליון, ובתחילה מבדילים בתוך התפלה, ואחר כך מבדילים על הכוס, הם עפים משם, והולכים ומשוטטים ומגיעים לתוך המדבר. הרחמן יצילנו מהם ומצד הרע.

פירוש. הוא שואל רק על מוצאי שבת, ולא על כל לילות החול, כי במוצאי שבת עוד שורה רשימו מקדושת השבת, וע"כ שואל כיון דכד נפיק שבתא פורחין ועולים מתהומא רבא, לאן אתר הם פורחין, ואמר כד נפקי בבהילו וחשבין לשלטאה בעלמא, כשיוצאים מתהומא רבא במהירות וחושבים לשלוט בעולם. על עמא קדישא על ישראל. וחמאן לון בצלותא ואמרין שירתא דא ורואים אותם עומדים בתפלה ואומרים שיר זה של יושב בסתר, ובשירותא מבדלי בצלותא ומבדלי על הכוס, ובתחילה הם אומרים הבדלה בתפלה והבדלה על היין, פרחי מתמן ואזלי ומשטטי ומטאן לגו מדברא, הם מסתלקים ופורחים מהם והולכים ומשוטטים ומגיעים

אוכלת החלב והפתילה שמתאחות בהם. נהורא חזורא ה"ס הרחמים שבה, כי לבן הוא רחמים. וז"ס המשמש מטה לאור הנר הו בניו נכפין, וכן לילית יכולה להמיתם משום דנהורא תכלא של הנר, שהוא מדת הדין, שורה שם, ויש כח לס"א להתאחו בזווג, כי ע"י מדת הדין מתגלים גופיהון, דהיינו בחינת זוהמא דחויא שיש בגופים של המשמשים, ומוצא מין את מינו וניעור. באופן, דמה שהותר הזווג בחצות לילה, היינו דוקא בחושך, שאין שם אור כי אז נאמר במלכות ותקם בעוד לילה, והרחמים מתגלים. אבל אם יש שם אור הנר, גורם זה, שתתגלה הזוהמא בגופין והס"א נאחו בזווג. וז"ש וחמאת כל אינון דקא משמשי ערפויא בגילויא דגופיהון לנהורא דבוצינא כי ע"י אור הנר רואה ה"ס"א גילוי הזוהמא שבגופיהון, ומקטרגת עליהם ונאחו בזווגם, כמבאר. אמנם בליל שבת כל דינין מתעברין מינה, ונהורא דתכלתא מתהפכא ג"כ לנהורא חזורא, שלפ"ז היה מותר לשמש גם לאור הנר, ולא עוד אלא אפילו הזוהמא שבגוף האדם נמצאת מתעלמת לגמרי מכה קדושת השבת, ואין פחד עוד מפני גילוי הגוף לאור הנר. לזה אומר בר מן אסימון וכל כת דיליה דאזלי על שרני בטמירן למחמי על גילויי דשמושא כי אפילו בשבת שנהורא תכלא נעשה לחזורא, ואין שם דין כלל, מ"מ הכרח הוא שאר הנר צריך לדבר גם להאחו בו, שהיא בחינת רין בהכרח, כי דבר גס הוא עכור ורומז על דינים, אלא בשבת אין צורת דין ניכרת בו, יהוא נבחן כמטבע שאין עליו צורה, ולא נודע מה הוא וע"כ נקי מויק זה הנרמז בדבר הגס שאור הנר אחוז בו, בשם אסימון, שפירושו מטבע בלי צורה. וז"ש דאזלי על שרני בטמירן כי הוא סוד הדבר הגס הנמשך בסתר עם הנר, כי הנר לא היה דולק זולתו בנ"ל, וע"כ הוא הרואה גילוי הזווג שע"ז הוא יכול להזיקו אחר יציאת השבת. והן אמת (דפו"י דף י"ד ע"ב)

מבדלי בצלותא, (ח) ומבדלי על הכוס, פרחי מתמן, ואולי ומשטטי ומטאן לגו מדברא. ד רחמנא לשיזבן מנייהו ומסטרא בישא.
 (רנד) ה ט תלתא אינון גרמין בישא לגרמייהו. ו חד, מאן דלייט גרמיה. תניינא, מאן דזרק נהמא או פרוורין דאית בהו כזית. תליתאה, מאן דאוקיד שרגא, ז במפקא דשבתא, עד ח לא ט מטו ישראל לקדושא דסדרא, דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא, עד לא מטא ט זמנייהו.
 (רנה) דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות, ואינון דענושין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ד נ"א ל"ג רחמנא לשיזבן מנייהו ומסטון בישא. (ח) ב"א נו. ו סנחס תרמב.
 ה נ"א אמרו רבותינו ז"ל, ונ"א במוצאי שבת אמרו. ו נ"א תרין בהאי עלמא וחד בעלמא דאתי חד מאן דלייט גרמיה חד ממנא אתפקד קמיה בשעתא דלייט גרמיה וע' אחרנין ממנין תחותיה ונטלין ההוא מלה ואמרי אמן ומסלקי לה לעילא ודיינין לה מ"ל ממשא דאמר ואם אין מחני נא וגו' אע"ג דקב"ה עבד רעותיה לא אשתויב מעונישא ולא אדכר בטרשת תצוה. עוד דודו אמר אשמרה דרכי וגו' בעוד רשע לנגדי ההוא ממנא דאיתפקיד על דא נטיל ההוא מלה לאבאשא לבר נש. ז נ"א במפקנו. ח נ"א דלא. ט נ"א זמניה (אה"ל).

דרך אמת (ט) תימה אי לא מצי לאדלוקי שרגא דקאמר איך מצי למימר תו בורא מ"ה ואפשר לפלוגי בין לאדלוקי שרגא לאוקדא נורא דשרגא לא נוצי לאדלוקי עד דלא מטי כו' אבל לבתר הכי מצי לאדלוקי למימר ביה במ"ה אבל נורא אפילו דמטי כו' לא מצי לאוקדא עד לבתר דמבדלי על כסא ובהכי ניחא שפיר דזימנין קאמר לאדלוקי נורא וזימנין לאדלוקי שרגא כנלע"ד.

מקודי אורייתא פקודא ארביטר

הסולם

מאמר

פירוש. יש מוזיק אחד הנקרא רע עין, והוא אוהב קללה, בסו"ה ויאחב קללה ותבוואהו ולא חפץ בברכה (תהלים קט) וכשאדם מקלל עצמו, נותן כזה להאי רע עין האוהב קללה, ושולט עליו, ונמצא גורם רעה לעצמו.

ומגיעים לתוך המדבר, דהיינו למקום שאין שם ישוב בני אדם, ובני אדם ניצולים מהם. ונמצא ג' בחינות מקומות לס"א: בי בשבת הם בנוקבא דתהומא רבא, ואין להם כח להזיק כלל. ובמוצאי שבת ע"י תפלה והבדלה, הם תוך המדבר במקום שאין אדם שם, ונמצא להם כח להזיק אלא שנדחין ממקום ישוב. ובשאר לילות הם נמצאים גם במקום ישוב.

ו"ש. מאן דזרק נהמא או פרוורין דאית בהו כזית: כי אין לך דבר בעוה"ז שלא יהיה לו שורש חשוב למעלה, ומכ"ש לחם, שבו תלויים חייו של האדם, הרי יש לו שורש חשוב מאד למעלה, ולפיכך המזולזל בלחמו גורם פגם בשורש חייו למעלה. וזה מובן לכל אדם רק בסעודה שיש בה שביעה הנותנת לו חיים. אמנם בלחם ופרורין שאין בהם אלא כזית, יש בני אדם המזולזלים בהם וזורקים אותם, משום שאין בהם בחינת שביעה, אמנם כיון שהחמירו חז"ל לברך ברכת המזון, גם על כזית, ע"כ יש להחשיבם כמו סעודה שיש בה שביעה, ואסור לזלזל בהם. והמזולזל בהם גורם רעה לעצמו.

(רנד) תלתא אינון גרמין וכו': שלשה הם הגורמים רעה לעצמם: אחד מי שמקלל את עצמו. השני, מי שזורק לחם או פירורים שיש בהם כזית. השלישי, מי שמדליק את הנר במוצאי שבת מטרם שבאו ישראל לקדושא דסדרא, שבתוך זאת קדונו הנה באותו האש הוא גורם להדליק אש הגיהנם עד שלא הגיע זמנם.

והענין הוא, כי אמרו חז"ל (ברכות כ'): אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע כתוב בתורתך אשר

(רנה) דחד דוכתא אית וכו': כי מקום אחד יש בגיהנם לאותם שמחללים שבתות. ואותם הנענשים בגיהנם מקללים למי שהדליק הנר מטרם שהגיע זמנו, ואומרים לו, הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו'. צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידיים.
 (דפו"י דף י"ד ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

רלט

בגיהנם, לייטין ליה לההוא דאוקיד שרגא, עד . לא מטא זמניה, ואמרי ליה ^ט הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו' צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידיים. (רנו) בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא, עד דמבדלי ישראל בצלותא ומבדלי כ על כסא, בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא ובשעתא דמבדלין על כסא, כל אינון חיילין, וכל אינון משריין ^ט דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתיב לאתריה ופולחניה דאתמניה עליה.

(רנו) בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא, קדש אתער ושליט בעלמא, וחול ^ז אתעדי ^ט משולטנותא דליה, עד שעתא ^ט דנפיק שבתא לא תייבין ^ז לאתרייהו. ואע"ג דנפיק שבתא, לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל בא"י המבדיל בין קדש לחול, כדין קדש אסתלק, ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקד עליה.

חלופי גרסאות

י ג"א ולא. כ ג"א בכוסא וג"א על כוסא. ז ג"א אתער וג"א אתעברו. ח ג"א משולטנותיה (אה"ל). נ ג"א ליג לאתרייהו.

מסורת הזהר

(ט) (ישעיה כב) וירא תי. ט) ב"א גו קכח קלב ב"ב קצא מקץ ק תרומה סג. ט) (בשבת אין גיהנם) ב"א נו קכח חלב ב"ב קצא מקץ ק תרומה סג קסה עקב לה.

מקודי אורייתא פקודא ארביסר

הסולם

מאמר

ועוד ואינון דענושין בגיהנם לייטין ליה והנדונים בגיהנם מקללים אותו על מה שגרם כמעשיו להדליק אש הגיהנם קודם זמנו.

(רנו) בגין דלאו יאות וכו' : משום שאינו ראוי להדליק את הנר כשיוצא השבת, מטרם שישראל מבדילים בתפלה, ומבדילים על הכוס, כי עד הזמן ההוא, שבת הוא, וקדושת השבת שולטת עלינו, ובשעת שמבדילים על הכוס, כל אלו הצבאות וכל אלו המחנות הממונים על ימי החול, כל אחד ואחד שב למקומו ולעבודתו שהוא ממונה עליה.

פירוש. עיקר האיסור הוא רק עד קדושה דסדרא כנ"ל, אמנם צריך להזהר שלא ידליק נר עד לאחר הבדלה, כי עד ההוא זמנא נחשב עוד לשבת. אמנם ודאי שמותר להדליק נר לצורך הבדלה ובורא מאורי האש. זה פשוט.

(רנו) בגין דכד עאל וכו' : כי כשנכנסה השבת ונתקדש היום, נתעורר הקדש ושולט בעולם, והחל הוסר משליטתו, ועד השעה שהשבת יוצא אינם שבים למקומם, ואף על פי שיוצא השבת, אינם חוזרים למקומם, עד השעה שאומרים ישראל, בא"י המבדיל בין קדש לחול. או הקודש מסתלק, והמחנות שנתמנו על

אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ה' פניו אליך, אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. הרי שבוכות הדקדוק על כזית, להחשיבו סעודה שיש בה שביעה זוכים שחשיי נושא לנו פנים אע"פ שאין אנו כדאים, נמצא כי אלו המזוללים בפרורין דאית בהו כזית, ואינם מחשיבים אותם כסעודה שיש בה שביעה, אינם זוכים לנשיאת פנים מהש"י, וגורמים רעה לעצמם (ע"י בווהר ברע"ח פנחס דף ר"א אחת ת"ר).

ח"ש מאן דאוקיד שרגא וכו' : מי שהדליק נר במוצאי שבת טרם שהגיעו ישראל לקדושה דסדרא גורם להדליק אש של גיהנם באותה האש. כי עד האי זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא (כח"ש להלן), ואין אש הגיהנם שולטת עוד, כמו בשבת. ומאן דאוקיד שרגא קודם קדושה דסדרא, נבחן כמחלל שבת, כי הוא מדליק אש הגיהנם לפני זמנה, וע"כ גורם רעה לעצמו דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות, כי חילול שבת הוא החמור ביותר, כי יש בגיהנם מקום מיוחד לענוש מחללי השבת. (דטריי דף י"ד ע"ב)

רנח) ועם כל דא, לא שלטין עד דיהון נהורין מרזא דשרגא, וכלהון אקרונ מאורי האש, בגין ם דמרזא דעמודא דנורא ומיסודא דנורא אתיאן כלהו ושלטין על עלמא תתאה, וכל דא כד ב"נ אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא.

רנט) אבל אי איהו ממתין עד די שלימו קדושא דסדרא, אינון חייבין דגיהנמ מצדיקין עלייהו דינא דקב"ה, ואינון מקיימי על ההוא ב"נ כל ברכאן דקא אמרי צבורא, ז) ויתן לך האלהים מטל השמים ם ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה ם וגו'.

רס) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו י"י. ביום רע מבעי ליה, מאי ביום רעה. יומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתיה, אשרי משכיל אל דל, דא ם הוא שכיב מרע, ז) לאסאה ליה מחובוי גבי קב"ה. ד"א, דא יומא דדינא

חלופי גרסאות

ם נ"א דמנהורא דנורא דנגא, ונ"א דעמודא דנורא ומיסודא, ונ"א דמרזא דנורא דנגאה דנורא יסודאה ונ"א דמרזא דנגא דנורא יחודאה אתיין כלהו (אה"ל). מ נ"א שחסר כאן (אה"ל). ן נ"א איהו. ז נ"א לאתבא.

מסורת הזהר

ז) (בראשית כז) תולדות קלו קמד קמו קנא ויחי שז שעז בא קעא יתרו שלח אחרי מות רנא אורא זוטא לה קיו. ם) (דברים נח). ן) (תהלים מא) ב"א טו בשלח ססר שעא פקודי רמו תקפו האוינו רנ ר"ז בהשמטות דף קמד. ז"ח אחרי מות לא צט רות יט.

פקודי אורייתא פקודא ארביטר

ומצדיקים עליהם הדין של הקב"ה, שראויים לעונש שלהם. ומתוך דבר נש ההוא גרם שיצדיקו הדין שלהם ולקדוש שם שמים, נמצאים מקיימים בכר נש ההוא כל הברכות, הנאמרות במוצאי שבת בצבור בפסוקים של ויתן לך האלהים וגו'.

רס) אשרי משכיל וגו': אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. היה צריך לומר, ביום רע, מהו ביום רעה. ומשיב, היינו ביום שאותה רעה שולטת לקחת נשמתו. אשרי משכיל אל דל, דל הוא חולה מסוכן, שמשכיל, לרפאהו מחטאיו לפני הקב"ה. פירוש אחר. זהו יום שהדין שורה בו על העולם, ומשכיל להנצל ממנו, כמו שנאמר, ביום רעה ימלטהו ה'. דהיינו ביום שנמסר הדין לרעה ההיא לשלוט על העולם, ימלטהו ה'.

פירוש. מקשה שהיה לו לכתוב לומר ביום רע ימלטהו ה', ולמה אומר ביום רעה, שהוא לשון נקבה. אלא שהכתוב רומז שליטת הקליפה הנקראת רעה הנוטלת נשמתו של אדם. והמשכיל אל דל שפירושו שמדבר לחולה לשוב בתשובה, הרי הקב"ה ממלט אותו משליטת הקליפה שנק' רעה, והזהר מביא כאן זה

הסולם

מאמר

על ימי החול, מתעוררים וחוזרים למקומם, כל אחד ואחד על משמרתו אשר הפקד עליו. רנח) ועם כל דא וכו': ועם כל זה אינם שולטים עד שיהיו אורות מסוד אור הנר, שכולם נקראים מאורי האש, משום שמסוד עמוד האש, ומיסוד האש, באים כולם, ושולטים על העולם התחתון, וכל זה כשאדם מדליק את הנר מטרם שגמרו ישראל קדושא דסדרא. פירוש. המלכות נקראת עמודא דנורא (כנ"ל אות ר"ט), ואלו כחות שבאור הנר, הם דינים (כנ"ל ד"ה ובגין כך עונתו, ע"ש), ולפיכך אינן להם כח לפעול הדינים מטרם שמדליקים את הנר.

רנט) אבל אי איהו וכו': אבל אם הוא מחכה, עד שיגמרו קדושא דסדרא, אותם הרשעים שבגיהנם מצדיקים עליהם את הדין של הקב"ה, והם מקיימים על האדם ההוא, את כל הברכות שאומרים הצבור, דהיינו, ויתן לך האלקים מטל השמים. ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו'.

פירוש. ע"י אמירת קדושא דסדרא ממשכימ הארה גדולה, שנצולים על ידה מדינה של גיהנם, וכיון שהרשעים שבגיהנם רואים זה, הם מתחרטים על מעשיהם הרעים (דפו"י דף י"ד ע"ב)

רמא

הקדמת ספר הזהר

שריא על עלמא, אשתזיב מניה, כמה דאתמר, ביום רעה ימלטהו ה' יומא
דאתמסר דינא לההוא רעה לשלטאה על עלמא. (ז) ט

חלופי גרסאות
ק בדפו"י כתבו כאן חסר.

דרך אמת (ז) ע"י סוף חלק זה סימן ב'

פקודי אורייתא פקודא ארביסר

הסולם

מאמר

יום רעה פירושו יומא דאתמסר דינא
לההוא רעה לשלטאה על עלמא ביום שכבר
נמסר הדין לההוא ממונה הנקרא רעה שישלוט
על העולם, ועם כל זה אותו שישכיל אל
החולה להחזירהו בתשובה ימלטהו ה' מההוא
רעה. וההפרש מב' הפרושים הוא, כי לפירוש
הא' קאי רק על יחיד שגרם לעצמו רעה.
ולפירוש הב' קאי גם על הרעה שנגזר על כל
העולם, וגם או ימלטהו ה' בזכות המצוה הנ"ל.

זה משום שאומר לעיל תלתא אינון דגרמין
בישא על נפשיה, שגורמים לעצמם רעה. ולכן
מביא כאן עצה לזה, שישכיל אל דל, שידבר
על לב. חולה שישוב בתשובה וירפאהו ה',
ובשכר זה ימלטהו ה' מיום רעה, דגרם
לנפשיה. דבר אחר דא יומא דדינא שריא
על עלמא אשתזיב מיניה שאפילו יומא
דדינא שריא על כל העולם ימלטהו ה', בשכר
שהשכיל אל החולה להחזירהו בתשובה. כי

ביאור כללי לכל י"ד הפקודין ואיך מתחלקים לוי ימי בראשית

א) המצות שבתורה נק' בלשון הזהר בשם פקודין. ונק' אמנם גם בשם תרי"ג עיטין, וההפרש ביניהם הוא, כי בכל דבר יש פנים ואחור, שבחינת ההכנה אל הדבר נק' אחור ובחינת השגת הדבר נק' פנים. ועדין יש בתורה ומצות, בחינת נעשה ובחינת נשמע, כמ"ש חז"ל (שבת פח). עושי דברו לשמוע בקול דברו, ברישא עושי והדר לשמוע וכשמקיימין תורה ומצות בבחינת עושי דברו מטרם שזוכים לשמוע, נק' המצות בשם תרי"ג עיטין והן בחינות אחור, ובשזוכים לבחי' לשמוע בקול דברו, נעשים תרי"ג המצות בבחינות פקודין, הוא מלשון פקדון. כי יש תרי"ג מצות, אשר בכל מצוה מופקד אורה של מדרגה מיוחדת, שהיא כנגד אבר מיוחד בתרי"ג אברים וגידים של הנשמה, ושל הגוף, ונמצא בעשית המצוה, הוא ממשיך לאבר שכנגדה בנשמתו וגופו, את מדרגת האור השייך לאותו אבר וגיד. והוא בחינת הפנים של המצות, ומבחי' זו דפנים של המצות, שנק' אז בשם פקודין, מבאר ר"ש את הי"ד פקודין הנ"ל, כי י"ד אלו, הן הכוללות לכל תרי"ג הפקודין, כמו שז' ימי בראשית הם כוללים לכל ז' אלפי שני, ולכן חילק אותן תחת הוי ימי בראשית, וקשר לכל אחת ביום המיוחד לה. ולפי שהן כוללות לכל תרי"ג הפקודין, ראוי להתאמץ לקיימן בכל יום תמיד כמה שאפשר.

ב) פקודא קדמאה היא יראה בגין דאיהו רב ושלום, כלל כל התורה ומצוה. היא מדרגת אורא דאצילות סוד הי"ד דשם הוי"ה, שהיא בחינת אורא דכיא דג"ר דבינה. אשר רב, הוא אבא עלאה, שבו גניז חכמה סתימאה דא"א, שהוא הוי"ו, ושלום הוא אמא עילאה, שהיא המילוי ו"ד שבי'. ולפי שבהם גניז חכמה סתימאה דא"א, שהעולמות אינן כדאין לקבלן ממנו טרם גמר התיקון, וע"כ אינם משפיעים אלא אור חסדים לבד, הנק' אורא דכיא, ומסבה זו אין להם מאמר גלוי בתורה, כי ה"ס בראשית ברא אלהים וגו', שהוא מאמר סתם שלא נזכר האומר, והפסוק השני הארץ היתה תהו וגו', הוא פירוש ענשה, למי שאינו מקיים מצות יראה זו כהלכתה, והן ארבע מיתות, כי תהו הוא חנק, ובהו הוא סקילה, וחשך הוא שריפה, ורוח הוא הרג.

ג) פקודא תנינא היא אהבה ככ' פפרין הן בסטרא דטיבו והן בסטרא דדינא קשיא, וכן לכלל יראה באהבה תמיד דלא

ד) וכד אגניו האור לעוה"ב כנ"ל, נפיק דינא קשיא ביום שני של מעשה בראשית, בסוד המאמר דיהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שז"ס שביום שני נברא גיהנם, שהיא דינא קשיא. והיה זה כדי ליתן מקום לקיים מצות האהבה בתרי"ג אפילו דהיינו גם בטטרא דדינא קשיא, דהיינו אפילו בעת שנוטל את נשמתו, בסו"ה ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. שאותה מדת האהבה שזכה מסטרא דטיבו לא תחסר בה משהו גם בעת שנוטל את נפשו ומאדו. אכן בחינת דינא קשיא זו לא יצאה אלא רק למטה מרקיע בסוד מים תחתונים, שהיא במלכות, שהיא נוקבא דז"א, רחל, העומדת מחוזה ולמטה שלו. ודע כי השם מחוזה ולמטה הנאמר באיזה פרצוף, יורה על למטה מפרסא שבגוי מעוהי שבו, אשר פרסא זו, ה"ס הרקיע המבדיל בו בין מים עליונים לתחתונים, באופן שמחוזה ולמטה דכל פרצוף, הוא בחינת מים תחתונים ביחס אותו פרצוף.

ה) פקודא תליתאה, למנרע דאית אלהא רברבא ושלטאה בעלמא, וליחודא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות, בשית סטרין עלאין ושית סטרין תתאין הנק' יחודא עלאה, ויחודא תתאה, אשר שש תיבות שבשמע ישראל ה"ס יחוד הוי"ק עלאין, ושש תיבות שבבשכמל"ו ה"ס יחודא דוי"ק תתאין.

ופירושו

שהיא יכולה לעלות עמו לאר"א, להיותה מחזה ולמעלה שלו, אבל הנוקבא הקטנה הנקראת רחל אינה יכולה לעלות עם הו"א עתה ביחודא עלאה, להיותה בחינת מים תחתונים שמחזה ולמטה, ששם הדינא קשיא כנ"ל.

ויחודא עלאה דא הי"ס הכתוב יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, הנאמר ביום ג' דמעשה בראשית, שתרגומו, יתכנסון דרגין דתחות שמיא לאתאחדון ביה למהוי בשלימו לשית סטרין, ותראה היבשה, היינו לקשר בדרגין אלו דו"א גם בחינת הד' דאחד הנקראת יבשה, שהיא מתקבלת ללאה, נוקבא הגדולה דו"א שמחזה ולמעלה, ובוה נגמר יחודא עלאה, שה"ס כי טוב הראשון הנאמר ביום הג' דמעשה בראשית.

(ז) לבתר דאתקשר האי יבשה בהאי יחודא דלעילא, דהיינו בלאה נוקבא דו"א, אצטריך לקשרא לה לתתא בשית סטרין דלתתא שהם: ברוך, שם, כבוד, מלכותו, לעולם, ועד. כי אחר שנמשכה וירדה המחזה ולמעלה של הזו"ן עם המוחין דשית תיבין דשמע ישראל למקומה למטה, ונתחבר עם הנה"י שלו שמחזה ולמטה, לפרצוף אחד כמקודם, הנה אע"פ שהנה"י אינם יכולים לקבל המוחין דייחודא עלאה שהם בחינת עוה"ב ומים עליונים, להיותם מבחינת מחזה ולמטה שהם מים תחתונים מ"מ בחינת היבשה שנכללה באלו המוחין, יכולה לירד ולהתקבל גם למטה מחזה דו"א, משום שעיקרה בא מבחינת מים תחתונים דיסוד"ת, ששם מקום הסתלקות האור, כנ"ל, ולפיכך יש לנו להמשיך בחינת לאה עם בחינת היבשה למקום רחל העומדת מחזה ולמטה, ואז מה דהיית יבשה נעשה ארץ למעבד פירין ואבין ולנטעא אילנין, בהאי יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים כדקא יאות.

פירוש, כי אע"פ שהו"א קבל המוחין שמחזה שלו ולמעלה, ירד למקומו, לא היה יכול להשפיע אותם לנוקבא שלו לאה, כי היא קבלה בחינת היבשה דתבונה, כנ"ל, שאינם ראויים לקבל שום אור, כי כח הגניזו שולט בהם, ולפיכך נבנת לאה אז כמקום חורבה שאינה גוננת פירות, ומשום זה גם בו"א עצמו לא היתה שלימות, כי שלימותו של הדבר הוא, בהשפעה שלו לנוקבא, וכיון שלא היה לו למי להשפיע היה חסר השלימות, וטעם הדבר הוא, כי כל ענין הגניזו היה כדי לגלות מדת אהבה שלים בתרין סטרין דהיינו גם בסטרא דדינא קשיא, וכיון שמחזה ולמעלה דו"א הי"ס מים עליונים, שאין בהם שום בחינת דינא קשיא ע"כ היתה בחינת הגניזו

קרח

ופירושו הוא, כי אחר שנתגלתה מדת היראה בבראשית וכו', ומדת האהבה מסטרא דטיבו בויהי אור לעוה"ב, עם הגניזו לעוה"ב, ביום א' דמעשה בראשית, ומדת הדינא קשיא ביום ב', במאמר דיהי רקיע, ונעשה לנו מקום ליחדו באהבה ב' סטרין, שהוא כל הנרצה, שאין מדת האהבה נשלמת זולתה, הרי יש לנו כח לעשות היחוד הזה בשלימות והיא פקודא תליתא בתוד יום ג' דמעשה בראשית, שע"י אתערותא דלתתא בתורה ותפילה ומע"ט, הנק' העלאת מ"ן, אנו מעלים בחינת מחזה ולמעלה דזו"ן דאצילות לאר"א דיסוד"ת, והוא מקבל מהם המוחין דויהי אור הנ"ל, שהם מחזה ולמעלה דיסוד"ת, שה"ס האהבה מסטרא דטיבו, ומדת האור הו"ו נקראת ו"ק דו"א והוא שית סטרין עלאין שפירושה מים עליונים שמחזה ולמעלה, דהיינו בחינת עולם הבא, ששם האור דיום א', ומה שנקרא רק ו"ק, שירה שהוא חסר ג' ראשונות חב"ד, הטעם הוא, כי לקבל אור שלם צריך הפרצוף להיות בכלים שלמים, דהיינו בכל עשרת הכלים של הפרצוף, הנקראים חב"ד חג"ת נה"י, וכיון שלא העלינו כל הפרצוף של הזו"ן אל אר"א דיסוד"ת, אלא רק החלק שמחזה ולמעלה שבו, שאין שם רק הכלים דחב"ד חג"ת, כי לא יכלנו להעלות גם מהחזה ולמטה דזו"ן, מחמת הדינא קשיא שיש שם, כנ"ל בדיבור הסמוך, שה"ס מים תחתונים וכיון שלא העלינו רק ששה כלים, שמחזה ולמעלה דו"א, ע"כ אינם מקבלים רק ששה אורות, באופן שששת האורות חג"ת נה"י מתלבשים בששת הכלים חב"ד חג"ת דו"א, וגי אורות דחב"ד אין לו מקום לקבלם, מחמת החסרון של נה"י דכלים שמחזה ולמטה שלו, שלא יכלו לעלות לאר"א מכח העביות והדינא קשיא שבהם, ונמצא שאין אנו מיוחדים עתה רק ו"ק דו"א, והוא חסר ג"ר דאורות מחמת חסרון ג"ת דכלים, ונגד ששה אורות חג"ת נה"י הללו, יש שש תיבות בפסוק שמע ישראל, והן מקבלות רק בסוד יחודא עלאה, שפירושו מבחינת מים עליונים לבד, שמחזה ולמעלה, והוא בחינת המוחין דאהבה מסטרא דטיבו לבד.

(ח) אמנם צריכים לאכללא במוחין אלו דו"ק דו"א גם בחינת יראה, והוא בחינת גניזת האור שנעשה במקום שמהחזה ולמטה דיסוד"ת, כנ"ל באות ג' המכונה בשם יבשה, חורבא, כי האור נשאר כולו מחזה ולמעלה, ולמטה מחזה נעשה יבשה וריקה מאור, וה"ס הד' גדולה דאחד, הרומז לנה"י דתבונה שנעשו יבשה מאור זה, ובחינת יבשה זו מתקבלת בנוקבא דו"א שמחזה ולמעלה הנקראת לאה.

וענין היחוד הוא, כי נתבאר לעיל בפקודא תליתאה, הטעם שלא המשכנו שם רק שית סטרין לבד, שהוא משום שלא עלו לאו"א רק מחזה ולמעלה דו"א עם לאה, דהיינו רק ששת הכלים חב"ד חג"ת דו"א, כי מחמת הדינא קשיא שהיה מחזה ולמטה דו"א לא היו יכולים לעלות להיכל או"א שהם זכים בלי שום דין, וכיון שלא היו בו"א רק ששה כלים קבל רק ששה אורות חג"ת נה"י, וג' אורות חב"ד נשארין מחוץ, כי לא היו לו הכלים לקבלם. כי דרך כניסתם של האורות הוא, שהתחוננים נכנסים תחילה, וע"כ נשאר ג' עליונים מבחוץ. וכיון שהו"א עצמו לא היה לו אלא ו"ק חסר ג"ר, הנה גם הנוקבא לא היה לה לקבל יותר ממנו. אמנם עכשיו, אחר שכבר נעשה יחודא ברחל שמחזה ולמטה דו"א, בסוד מה דהוית יבשה, אתעבידת ארץ מוציאה פירין ואיבין, שהיא דוקא מכת הדינא קשיא הנמצא מחזה ולמטה דו"א, שהשלים האהבה בתרין סטרין, כנ"ל. הנה אגלאי מלתא דהאי דינא קשיא שברחל היא מעלה גדולה יותר מהזכות הגדולה שמחזה ולמעלה דו"א, כי מחזה ולמעלה דו"א, לא יכלו המוחין להתקבל לנוקבא עילאה מחמת היבשה, ועתה על ידי הדינא קשיא, נעשית היבשה לבחינת ארץ מוציאה פירות. וא"כ נתהפך האי דינא קשיא, לבחינת אור גמור. אלא שנבחן לנהורא אוכמא, כלומר אור המתקיים רק בכח האוכמא, שהיא דינא קשיא, ונמצא בזה, שאין עתה שום הפרש בין מחזה ולמעלה דו"א לבין מחזה ולמטה, כי כל ההפרש היה רק מחמת הדינא קשיא שברחל, ועתה כבר נתהפך הדינא קשיא לאור גמור. ולפיכך יכול לעלות עתה לאו"א כל הפרצוף דו"א ונוקבא, דהיינו גם הכלים נה"י שמחזה ולמטה דו"א, הנבחנים לנהורא אוכמא, כי נהורא אוכמא בנהורא חוורא אינון חד בלי הפרש, ואדרבא נהורא אוכמא הגדיל המוחין ביתר שאת, ממה שהיו בבחינת נהורא חוורא שלמעלה מחזה, וכיון שעלו לאו"א כל עשרת הכלים של הפרצוף זו"ן, הוא יכול לקבל עתה כל הע"ס דאורות, דהיינו גם האורות דחב"ד שהיו חסרים לו, שהם נקראים אור הפנים, וגם הנוקבא רחל, שהיא גרמה כל זה לז"א, נוטלת מז"א גם המוחין דפנים האלו, ונעשה ז"א עם הנוקבא פנים בפנים בקומה שוה. בסוד הכתוב יהי מאורות וכו', והנה נתבאר היטב סדר היחוד דג"ר דו"ן בסוד יום רביעי דמעשה בראשית, ואין להקשות על זה הלא ביום רביעי היה מיעוט הירח, ואיך אומר כאן שהוא היחוד דפב"פ דו"ן, כי ענין אצילות של העולמות לחוד, וענין הפקודין לחוד, ואין להשוותם זה לזה

קרח מכאן וקרח מכאן, כי כבר שלטה שם הגניזו והיבשה, אמנם אינה שלמה כל צרכה, דהיינו שחסרה המטרה שהיא הדינא קשיא. הנותנת מקום לגלות האהבה שלים בתרין סטרין, המשלים המוחין ההם מכל הצדדין, שאז מתגדלים המוחין עוד יותר הרבה מעת שהיו מסטרא דטיבו לבד, אבל כל עוד שלא נגלתה במוחין בחי' דינא קשיא, נמצאת בחינת היבשה אשר בנוקבא לאה, בבחי' קרח מכאן וקרח מכאן, ולפיכך ע"ז שאנו ממשיכים בחינת היבשה למחזה ולמטה דו"א למקום נוקבא הקטנה רחל, ששם מגולה הדינא קשיא, להיותה מים תחתונים, הנה אז ניתן לנו לגלות מדת אהבה שלים בתרין סטרין, ועם זה נשלמו המוחין ההם בכל השלימות הרצויה, ונגדלו המוחין, עוד יותר ממה שהיו בבחינת מים עליונים לבד, דהיינו במדת האהבה מסטרא דטיבו לבד, וז"ש מה דהוית יבשה עד כאן מחזה ולמעלה דו"א בסוד יחודא עלאה, אתעביר עתה בירידה למחזה ולמטה ליחודא תתאה במקום דינא קשיא, לבחינת ארץ ומקום ישוב, למעבד פירין ואבין ולנטעא אילנין כדקא יאות, כיון דאתאחד אהבה בתרין סטרין, מכאן ולהלאה נאמר תדשא הארץ דשא וגו', כי אתתקנת למעבד פירין ואבין כדקא יאות, וע"כ נקרא יחודא תתאה, להיות היחוד בסוד מים תחתונים דוקא, וה"ס כי טוב השני דיום ג' הנאמר במאמר תדשא הארץ דשא דמעשה בראשית, כי עתה מקבלת הנוקבא כל המוחין דשית סטרין שביחודא עלאה, מחמת שלא נשלמו זולת במקומה של הנוקבא תתאה, והתחתון המשלים את העליון נוטל כל שיעור זה שהשלים בו, ושית סטרין אלו מרומזין בשית תיבין בשכמל"ו.

ח) פקודא רביעאה למנדע דה' הוא האלהים לכלול שמא דאלהים שהיא הנוקבא דו"א, בשמא דהו"ה שהוא הז"א, למנדע דאינון חד ולית בהו פרודא, וה"ס המאמר יהי מאורות ברקיע השמים הנאמר ביום ד' דמעשה בראשית, כי נתכללו כאן הנוקבא דז"א עם הז"א בשם אחד מאורות להורות שאין ביניהם שום פרודא כי שניהם שוים במעלה, פירוש, אחר שכבר המשכנו הו"ק להנוקבא בסוד יחודא תתאה דבשכמל"ו, בסוד יום ג' דמעשה בראשית, בהמאמר תדשא הארץ דשא, צריכים עתה להמשיך לה הג"ר שתהיה בבחינת פב"פ עם הו"א בקומה שוה בלי הפרש ביניהם במעלה, כמו שיעור השם מאורות על שניהם יחד, שז"ס הו"ה הוא אלהים.

מחשבה דהיינו בינה, כי עלתה במקומה, ונעשה הזווג דראש במקום נקבי עינים, ששם נסתיים הראש, וג' הספירות אח"פ נפלו מהראש למדרגה שמתחתיו. ונבחן שלא נשארו בראש, כי אם ב' הכלים גלגלתא ועינים עם אורות דנפש רוח, הנקרא מ"י, וג' הכלים אח"פ הנק' אליה, יצאו ונפלו למדרגה שמתחתיה.

ועיקר ההבחן הוזה ניכר בפרצוף ישו"ת, שאין בו אלא ו"ק דאורות בגו"ע דכלים, הנקרא משום זה בשם מ"י. ואח"פ שלה, שהם ג' אתון אליה, נפלו למדרגה שמתחתיה, שהם זו"ן. וכן זו"ן אין בהם אלא גו"ע באורות דו"ק, ואח"פ שלהם, נפלו למדרגה שמתחתיהם, שהם ג' עולמות ב"ע.

וכשאנו רוצים להמשיך מוחין דגדלות אל הזו"ן, שהם פרצוף שלם דע"ס, הנחלקים בעצמם לג"ר, וו"ק דג"ר, דהיינו ו"ק דגדלות וג"ר דגדלות, אנו צריכים לזה ב' עיבורים, שפירושם ב' בחינות עליות מ"ן, כי תחילה אנו מעלים מ"ן לזו"ן וכו' עד רום המדרגות, ונמשכין מוחין מע"ב ס"ג דא"ק אל היסודות, שעל ידי מוחין אלו חוזרת ונפיק הנקודה מגו מחשבה ובאה למקומה למקום מלכות, דהיינו שה"ת יורדת ממקום נקבי עינים למקום הפה, ונעשה הזווג שלה במקום הפה כמקודם השיתוף, שעיי"ז חוזרים ועולים אליה ג' הכלים אח"פ הנק' אליה, ומתחברים למדרגתה, וכיון שנשלמו לה ה' אותיות אלקים, שהם ה' כלים, בראש, משגת גם הג"ר דאורות שלה ונשלמו ישו"ת בע"ס דאורות וע"ס דכלים.

אכן בעת שהישו"ת מעלים אליהם ג' אתון אלה להשלמתם, עולה עמהם גם הזו"ן, והוא מטעם, שהעליון היורד למקום התחתון נעשה כמוהו, ולפיכך, כיון שג' אתון אליה נפלו מקודם לכן, אל הזו"ן, הנה נעשו בזה כמו מדרגה אחת עם הזו"ן, לכן עתה, בעת שהישו"ת חוזרים ומעלים ג' אתון אליה אליהם, נמשכו עמהם גם הזו"ן אל מקום היסודות, מטעם שדבוקים זה עם זה במדרגה אחת, וכיון שהזו"ן עלו עם אליה אל היסודות, נמצאים מקבלים שם את המוחין דיש"ס ותבוניה, והנה נתבאר איך היסודות מעלה את הזו"ן למוחין דו"ק, דהיינו עם אתון אליה שלהם, אבל לולא זה לא יכלו הזו"ן לעלות מעצמם, כי כל התחתון מחברו הוא בהכרח יותר עב ממנו, ואיך יוכל לעלות אליו.

והנה בדרך עליה זו נעשה היחוד דק"ש ביום ג', בסוד יקו המים אל מקום אחד, וכן יחודא תתאה דבשכמל"ן, כי ע"י המוחין שקבלו ישו"ת, המשיכו אליהם ג' אתון אליה שלהם, שעמהם יחד עלו הזו"ן וקבלו שם

לזה, וכבר דברנו על זה בתחילת מאמרינו זה, (ט) ואין לשאול למה נחלקו המוחין של הזו"ן לב' ימים, שיום ג' ה"ס ו"ק דמוחין, ויום ד' לג"ר דמוחין, ולמה לא היו שניהם ביום אחד לבד. והענין תבין עם המתבאר לעיל, כי תחילה לא יכלו לעלות לאו"א רק מחוזה ולמעלה דו"א לבד, כי מחוזה ולמטה היתה בחינת דינא קשיא, וע"י המשכת מוחין דו"ק למחוזה ולמעלה, נמשכו מוחין דו"ק גם למחוזה ולמטה בסוד יחודא תתאה, ונתהפך הדינא קשיא לבחינת נהורא אוכמא, שזוה היה ביום ג', ואחר שנגמר זה, היתה אפשרות ביום ד' להעלות גם המחוזה ולמטה דו"א, כי אחר שנתהפך הדינא קשיא לנהורא אוכמא, יכלו גם הכלים שמחוזה ולמטה לעלות, כי נהורא אוכמא ונהורא חוררא חד הוא בלי הפרש כנ"ל, וכיון שנתעלו גם הכלים נה"י שמחוזה ולמטה, נמשכו להם גם הג"ר, הרי שאי אפשר היה להמשיכם בבת אחת, כי מטרם שנהפך הדינא קשיא להיות אור, אי אפשר היה להעלות המחוזה ולמטה עם רחל, לאו"א, אלא רק מחוזה ולמעלה דו"א עם לאה לבד, המקבלים רק ו"ק, ולאחר השלמת ו"ק צריכים פעם שניה, כדי להעלות גם המחוזה ולמטה דו"א עם רחל, ואז מקבלים הג"ר.

גם יש הפרש בין מוחין דו"ק לבין מוחין דג"ר, בענין עלייתם של הזו"ן לאו"א, כי למוחין דו"ק אין הזו"ן יכולים לעלות מעצמם, אלא ישו"ת מעלה אותם אליו, אבל למוחין דג"ר הזו"ן עולים מעצמם, ואינם צריכים שישו"ת יעלה אותם, והטעם הוא, כי יש להבין שענין עליון ותחתון נבחן מבחינת המעלה, שמשום שהתחתון אינו נד כמו העליון על כן נבחן לתחתון, ולפי"ז קשה להבין איך אפשר שהתחתון יעלה לעליון, מי הסיר את ההפרש שביניהם עד שהתחתון ישתוו לעליון ויעלה אליו, כי הכרח הוא, אם התחתון עולה לעליון הוא שווה כמוהו.

ודבר זה נתבאר לעיל בביאור דמי ברא אליה, שגילה אלהו לר"ש, וכן ביחודא תתאה דר"ש, בסוד אמא אוזיפת מאנהא לברתא וקשיט לוד בקשומהא, ע"ש בסולם כל ההמשך, והקיצור הוא, כי בסוד השתוף דמדת הדין במדת הרחמים, שהמלכות עלתה במקום בינה, נבקעו המדרגות לב' חצאים: גו"ע ואח"פ, או מ"י אליה, כי הע"ס נקרא גלגלתא עינים און חוטם פה, דהיינו כח"ב זו"ן, והם ה' אותיות דשם אלהים, וכיון שהמלכות עלתה במקום בינה, נמצא שנתקנה ה"ת דהו"ה למקום זווג במקום נקבי עינים, והנקודה, שהיא ה"ת, מלכות, סליק למהוי

שמע ובשכמל"ו. הנה בסוד יחודא עילאה דשמע, המשכנו מוחין דו"ק לז"א ולאח ע"י עליתם ליסוסות. שה"ס ר' תיבין דשמע ישראל, כן כללנו בו סוד גניית האור בסויה ויהי אור לעולם הבא דיסוסות. ולא לעה"ז דיסוסות, כי נגנו מחזה ולמטה דיסוסות ונעשה שם יבשה, והמשנה זו היא בד' גדולה דאחר, והיא מקובלת ללאח. כי זה הכלל, שכל בחינת חסרון או מסכים, אינה בזכר, אלא בנוקבא של אותו הפרצוף.

וע"י יחודא תתאה, דבשכמל"ו, המתקנו הדינא קשיא שמחזה ולמטה דז"א הנמשך מהמאמר דיום ב' דמעשה בראשית, יהי רקיע בתוך המים וכו', שבו צברא הגיהנם, שה"ס דינא קשיא. שמקומו היא מחזה ולמטה דז"א אמנם היא בנוקבא רחל, ולא בזכר ז"א, כנ"ל. והמיתוק הוא, ע"י השלמת פקודא דאהבה שתהיה בב' סטרין, ואפילו הוא נוטל את נפשו, שע"כ צריכים לקבל עלינו מסירת נפש בד' דאחד. קודם יחודא תתאה, להשלים מדת האהבה בב' סטרין בהמשכת המוחין למקום רחל, כי או נמשכין שית סטרין תתאין של המוחין אל רחל, בשית תבין דבשכמל"ו, והדינא קשיא נהפך להיות אור, הנק' נהורא אוכמא. ויחודא עילאה, הי"ס המאמר יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה וגו', דהיינו כי טוב הא' שביזם ג' דמעשה בראשית. ויחודא תתאה הי"ס המאמר תדשא הארץ דשא וגו', שהוא כי טוב הב' דיום ג' דמעשה בראשית.

וע"י פקודא רביעאה, למנדע דהוי"ה הוא האלהים, דהיינו להשוות הנוקבא רחל לגמרי אל הז"א בלי הפרש משהו ח"ו. ע"י השלמת האהבה בתרין סטרין בשלימות כזאת, שהדינא קשיא נהפך להיות אור, ונהורא אוכמא בנהורא חוזרא לית בהו פרודא, כי מבחינת השלמת האהבה בב' סטרין, נעשה נהורא אוכמא עוד יותר חשוב. כנ"ל באורך. הנה עי"ז נתיחדו רחל וז"א לאחד ממש ויכולים שניהם לעלות ליסוסות מכחם עצמם, כי מתוך זה נמצאים זרין בהשוואה גמורה אל היסוסות, כי מה שהז"א עבים יותר ממנו אין זה חסרון אלא מעלה ויתרון עליהם. ואז מקבלים הזו"ן מיסוסות גם מוחין דג"ר, ונעשו הזו"ן קומה שוה ביחד אחד פב"פ. והי"ס המאמר דיום רביעי דמעשה בראשית, יהי מאורות ברקיע השמים, שהנוקבא רחל וז"א נכללו שניהם בשוה בשם אחד מאורות שה"ס הוי"ה הוא האלהים. ונמצא עתה ע"י ארבע פקודין הללו כבר השלמנו כל תיקון האצילות עד זרין פב"פ בקומה שוה. ועתה

שם בהתכללותם עם יסוסות את המוחין דו"ק, שהוא משום שאין בהם אלא ששה כלים כנ"ל. ונמצא שכל היחוד הזה הוא בעיקר בחינת יסוסות, כי הם המקבלים המוחין והם המעלים אליהם את הזו"ן.

אמנם אחר שהשיגו זרין את המוחין דו"ק, ובאו למקומם, וע"י יחודא תתאה נמשכו המוחין דו"ק גם אל הנוקבא שמחזה ולמטה, בסוד מה שהדינא קשיא שלה נתהפך לנהורא כנ"ל. הנה אז כבר יכולים הזו"ן לעלות מאליהם למ"ו, בכדי להשיג מוחין דג"ר, ואינם צריכים לאל"ה דיסוסות שיעלו אותם, והוא מטעם השואתם זה לזה, כי עתה נתבטל כל ההפרש שבין יסוסות לזו"ן. כי כל מה שהזו"ן הם יותר עב ויותר דין מיסוסות נשאב עתה לגמרי, שהרי אפילו הדינא קשיא נהפך לאור, בסוד נהורא אוכמא כנ"ל, ונהורא אוכמא דו"ן הם חשובים עתה כמו נהורא חוזרא דיסוסות, ועל כן עולים הזו"ן ליסוסות, כי עתה הם אחד בלי הפרש, ומקבלים שם את הג"ר דמוחין גדלות. הרי שלצורך הג"ר יכולים הזו"ן לעלות מאליהם בלי עזרת יסוסות. ולפיכך נבחן יחודא דג"ר ליום מיוחד, כי יש בו הבדל רב מיחודא דו"ק: הן מצד הכלים דזו"ן, כי למוחין דו"ק אינו עולה רק חצי פרצוף שמחזה ולמעלה, והן מצד העליה, כי למוחין דו"ק אין הזו"ן יכולים לעלות מאליהם, כמבואר. ודע, שאלו ב' מיני העליות מכונים, עיבור א' לו"ק, ועיבור ב' לג"ר, והם נהגים בכל המדרגות, שאי אפשר להמשיך שום מדרגה זולת בב' פעמים כנ"ל. וחזר זה, כי הוא מפתח גדול.

(י) פקודא חמישאה כולל ג' פקודין: א' למלעי באורייתא, ב' לאתעסקא בפריה ורביה, ג' למגזר לתמניא יומי. הי"ס המאמר דיום ה' דמעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ וכו'. פירוש, כי בד' פקודין שעד הנה, גמרנו את תיקון האצילות, עד המוחין דג"ר דזו"ן פב"פ: ע"י פקודא קדמאה דיראת הרוממות, בגין דאיהי רב ושליט, המשכנו תיקון או"א עלאין, בסוד המאמר סתום דפסוק הא' שבתורה, בראשית ברא וגו'. ופירוש ענשה בפסוק הב' והארץ היתה תהו וגו' וע"י פקודא תניינא דאהבה בסטרא דטיבו, המשכנו תיקון דיסוסות דאצילות, בסוד המאמר דיום א' דמעשה בראשית, יהי אור וכו'. שה"ס אור שנברא בששת ימי בראשית, שהיה אדם רואה בה מסוף העולם עד סופו. וע"י פקודא תליתאה, דקריאת

ועתה יש לנו שוב לזווג את זו"ן ע"י העלאת מ"ן ומע"ט, בכדי להמשיך לנו מוחין מהם. והם ג' בחינות מוחין, הנק' גר"ן דקטנות, גר"ן דגדלות א', וגר"ן דגדלות ב', שהם נמשכים לנו ע"י שאר הפקודין המובאים לפנינו. הגר"ן דקטנות, ה"ס יום חמישי דמעשה בראשית, במאמר ישרצו המים שרץ נפש חיה וגר'. ותשלום הקטנות הוא ביום ששי, וכן ר"ק וגר' דגדלות א', ור"ק דגדלות ב', הוא ביום הששי דמעשה בראשית, וגר' דגדלות ב' הוא ביום השבת, כמ"ש לפנינו.

(יא) ואלו הן ג' הפקודין הנכללים בפקודא חמישאה, הא' הוא למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא, ועי"ז קונה מהו"ן בחינת נפש קדושה. וע"י פקודא הב' שהוא לאתעסקא בפריה ורביה, קונה מזווג זו"ן רוח קדוש. וע"י פקודא הג', שהוא למגור לתכניא יומין ולעברא זחמא דערלתא, קונה מזווג זו"ן בחינת נשמה. וכל אלו נפש רוח נשמה הם רק גר"ן דקטנות, וה"ס המאמר דיום חמישי דמעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים, כי נפש חיה, היינו נפש, ועוף יעופף, היינו רוח, על פני רקיע השמים, היינו נשמה.

ואין לשאול למה בזו"ן לא עסקנו בהמשכת גר"ן דקטנות. ובמוחין שלנו צריכים להמשיך גר"ן דקטנות. כי הענין הוא, שהו"ן אינם חסרים מהקטנות לעולם, כי זה כבר נתקן מהמאציל עצמו, וע"כ תחילת המשכה הוא מתחיל מר"ק דגדלות ע"י ק"ש. אבל אנו צריכים הכל לתקן לנו בעצמנו, שהרי בר נש דאתיליד אין לו אלא נפש מסטרא דבעירי דכיא, ואין לו אפילו נפש דקדושה מסטרא דאופנים, וע"כ אנו צריכים להתחיל תמיד בנפש דקטנות, כמבואר. והנה נתבאר ג' הפקודין שבפקודא חמישאה: דחמישאה היא למלעי באורייתא לתיקון הנפש דקטנות, ושתיאתא הוא לעסוק בפריה ורביה לתיקון הרוח דקטנות, ושביעאה הוא למיגור גרמיה לאעברא מניה ערלתא לתיקון נשמה דקטנות. וכל אלו ה"ס יום חמישי.

(יב) פקודא תמינאה הוא למרחם גיורא דעאל למגור גרמיה, שהיא לעאל יתיה תחות גדפוי דשכינתא, להמשיך משם נפש הגר מהשכינה הקדושה, כי עי"ז ממשיכים לעצמינו נשמתא, מגופא דאילנא דחיי, שהוא גמר ותשלום הקטנות שלנו. וה"ס המאמר דיום ששי דמעשה בראשית, תרצא הארץ

שרץ נפש חיה למינה. דהיינו לכל חד כדקא חזי ליה.

(יג) פקודא תשיעאה למיחן למסכנא ולמיהב ליה פרפא ברעווא דלבא, שע"ז אנו גורמים למעלה שיתוף מדה"ד במדת הרחמים, כי בינה משתתפת עם המלכות בסוד ה"ת בנקבי עינים, וחזרת משום זה לבחינת מ"י, שהוא גר"ע באורות דנפש רוח, ואל"ה שלה יורדים אל הו"ן, וכן הו"ן חוזרים לגר"ע באורות דגר', ואל"ה שלהם יורדים לבי"ע. דהיינו תוך גר"ן שלנו שהם בבי"ע, ואנו מקבלים מהו"ן אורות דר"ק דגדלות, וה"ס מאמר נעשה אדם שביום הששי דמעשה בראשית, כי הבינה אמרה נעשה, ונשתתפה עם העשיה שהיא המלכות, כדי להוליד ר"ק לאדם.

(יד) פקודא עשיראה לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא טילאח. שע"ז אנו גורמים חזרת גדלות למעלה, שה"ת חזרת, ויורדת מנקבי עינים לפה, ואתון אל"ה שוב חוזרים למדרגתם, וכשהו"ן מעלים את אתון אל"ה שלהם מבי"ע למדרגתם לאצילות, הרי גר"ן שלנו עולים עמהם יחד, (כנ"ל באות ט' ד"ה אכן, ע"ש). ואז אנו מקבלים מהו"ן גר' דגדלות א', הנבחנים למוחין דנשמה מבחינת גדלות א'. וה"ס המאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' דיום הששי דמעשה בראשית, כי אלו המוחין דגר' דגדלות נמשכים בסוד צל"ם דישסות הנק' אלהים, שה"ס חב"ד, כי הם' הוא חכמה ואור' עילאין. והל' דצל"ם הוא בינה וישסות, והצ' דצל"ם הוא דעת חו"ן, והם סוד ארבע פרשויות שבתפילין, כי קדש הוא א' דצל"ם, והיה כי יבאך הוא ל' דצל"ם, שמע הוא בחינת החסד דצ' דצל"ם, והיה אם שמע הוא בחינת הגבורה דצ' דצל"ם, והם ד' מוחין דו"א, בסוד תפילין של ראש. וד' הפרשויות דתפילין של יד, הן ד' מוחין אלו המקובלים לנוקבא דו"א רחל. וז"ס ב' פעמים צל"ם המובא בכתוב, ויברא אלהים את האדם בצלמו, בצלם אלהים ברא אותם. כי בצלמו קאי על תפילין של ראש, שהם צל"ם חו"א, וצלם אלהים קאי על תפילין של יד, שהם צל"ם הנוקבא. והנה נשלמו לאדם גר"ן דגדלות א', נפש רוח דגדלות א' ע"י פקודא למיחן למסכנא, וגר' שהיא נשמה חיה יחידה דגדלות א', ע"י פקודא דהנחת תפילין.

(טו) פקודא חדסר לעשרא מעשרא דארעא, ע"י מצוה זו זוכים לקבל נפש מבחינת אור חחיה, דהיינו מארא עילאין. כי אחר שהאדם נשלם בנרנחי דגדלות א' ע"י

ע"י התפילין, כנ"ל, יש לו להתחיל בהשגת גדלות ב' שהיא אור החיה. ונחלק לדי בחינות, שהן: גפש, רוח, גשמה, חיה, שלהשגתן ניתנו ד' הפקודים הבאים: כי על ידי פקודא דמעשר הארץ זוכים לנפש, כי ארץ היא בחינת גפש, וה"ס הכתוב הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ, הנאמר ביום ששי דמעשה בראשית, וילפינו גזרה שוה, שנאמר הכא נתתי, ונאמר ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל מה התם מעשר אף הכא מעשר הארץ. וז"ס על פני כל הארץ, כי הזוכה לנפש דאור החיה שולט על פני כל הארץ, כי כל הקליפות נבנעות לו. ועל גפש זו אומר הכתוב, ובחנוני נא בואת, הביאו את כל המעשר לבית האוצר, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די. כי בחינת גפש נק' מעשר, שהיא על שם המלכות שהיא עשירית, אבל גפש דאור החיה ה"ס כל המעשר, דהיינו שלימות גמורה דבחינת המעשר.

(טו) פקודא תריסר לאייתא באכור דאילנא, שע"י מצוה זו זוכים לקבל אור הרוח מבחינת אור החיה, הבא מאו"א. כי בכורים הוא מלשון בכור, ואו"א ה"ס בכורה, וה"ס ראשית, כנ"ל בפקודא קדמאה, ולפי שהוא מן העץ, ביכורי פרי העץ, ע"כ הם בחינת רוח, כי עץ הוא צומח הנבחר לרוח, כי דצח"ם הם גדי נרנח"י: דומם הוא גפש, וצומח הוא רוח, וחי הוא גשמה, ומדבר הוא חיה יחידה. וה"ס הכתוב ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע, וילפינו גזירה שוה נאמר הכא מפרי העץ, ונאמר התם וכל מעשר הארץ מפרי העץ לה' הוא, מה התם בכורים בכלל אף הכא בכורים, כי דורש המלים לה' הוא, כל מה דאתחזי לי אסירא לכם למיכל.

(יו) פקודא תליסר למעבד פורקנא לבריה לקשרא ליה בחיין, ולהחליש ממנא דמותא, הנאמר עליו, מאד, זה מלאך המות. וע"י זה הוא זוכה לנשמה מאור החיה. והנה לפי הסדר, היה צריך לזכות ע"י מצוה זו, בחינת חיה דאור החיה, כי אמרנו לעיל שבחינת מדבר הוא אור חיה, ואחר שזכה ע"י פרי הארץ ופרי העץ, לנפש רוח להיותם דומם וצומח, היה צריך לזכות ע"י בכור בהמה בחינת גשמה מאור החיה, כי הוא בחינת חי, וע"י בכור אדם לבחינת חיה דחיה, להיותו בחינת מדבר, אמנם אין פדיון בכור מכניע את מלאכא דמותא לגמרי, אלא מחליש ליה. פירושו, כי במתן תורה נעשה חפשי ממלאך

המות לגמרי, ואח"כ ע"י חטא העגל ניטלה העבודה מבכורות ישראל וניתנה לכהנים, כי הוזהמא דחויא מחטא עצה"ד, שהביא המלאך המות לעולם, חזרה ונתערבה בישראל ע"י העגל. ועל תיקון זה דבכורות ישראל ניתנה מצות פדיון בכור בה' סלעים, כנגד תיקון כל הע"ס שהם ה' בחי' כח"ב זו"ן, כי בכור מגיע עד כתר חכמה, שהם או"א עילאין, סוד ראשית. אשר ע"י תיקון זה דה' סלעים אנו מקשרין שוב הבכורות בחיים עילאין, ומחלישין את מלאך המות שלא יוכל לשלוט עליהם, אבל לא מעבירים אותו לגמרי כמו שהיה חפשי ממלאך המות מקודם חטא העגל. ולפיכך מצות פדיון בכור אינו מספיק להמשיך בחי' חיה דאור החיה, כתיקונו והלכתו לבטל מלאכא דמותא, כמו שהיה במתן תורה לפני חטא העגל, אלא רק מדרגה למטה הימנו, שהוא מדרגת גשמה לבד, דהיינו אור גשמה מאו"א עילאין ולא יותר. וה"ס הכתוב הנאמר ביום ששי דמעשה בראשית וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, שטוב ה"ס מלאך החיים, מאד ה"ס מלאך המות, כי מלאך המות נמתק אנו והיה חשוב יותר ממלאך החיים. אמנם עתה בשתא אלפי שני, אינו בא להמתקה הגדולה הזו, וזה נאמר רק לגמר התיקון, משא"כ ע"י פדיון בכור, שגורמים להחלישו ולא יותר, כנ"ל, וע"כ אינו זוכה ע"י הפדיון רק לבחינת נשמה דחיה שהוא ו"ק דחיה.

(יח) פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא ולקדשא האי יומא בקדושיה, שע"י ב' מצות אלו זוכים לחיה דחיה ביום השבת. וה"ס ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו וגו', כי ע"י השמירה מחילול שבת זוכים לברכה, וע"י שמקדשין השבת בתענוגי שבת זוכים לקדושה, וסוד אור החיה ה"ס הקדושה, כי או"א עילאין נק' קדש כנודע, ובמנחת שבת ממשיכים בחינת ו"ק דאור היחידה. אמנם בחינת הג"ר דיחידה, אי אפשר להמשיך בשתא אלפי שני רק בגמר התיקון.

ביאור התחלקות הי"ד פקודין בעשרה מאמרות.

והנה נתבאר היטב סוד הי"ד פקודין ואיך שהם מתחלקים בסוד שבעת ימי בראשית. ועתה נבאר סדר התחלקותם בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ונבארם בקיצור. והנה מאמר הא' ה"ס בראשית ברא אלקים וגו', כי ראשית נמי מאמר הוא, (כמ"ש בוהר בראשית א' אות כ"ט) והוא פקודא קדמאה יראה, בגין דאיתו רב ושליט. והוא

על ידי מצוה זו ממשכים נפש הגר, ותשלום המוחין לנר"ן דקטנות אל נשמות הצדיקים. מאמר ט) ויאמר אלקים נעשה אדם וגו', יש בו ב' פקודין, א) הוא פקודא תשיעאה, למיחן למסכנא, שעל ידי זה שאנו מרחמים על העני ומפרנסים אותו, אנו מעוררים למעלה שיתוף מדת הדין במדת הרחמים, שה"ס עלית המלכות לבינה, ונמשכים ו"ק דמוחין דגדלות א' אל נשמות הצדיקים. ב) הוא פקודא עשיראה, לאנחא תפילין. שע"י מצוה זו נמשכים הגר דמוחין דגדלות א' לנשמות הצדיקים, המכונים צ"ם.

מאמר יוד) ויאמר אלקים הנה נתתי וגו', יש בו ג' פקודין, חד לעשרא מעשרא דארעא, ב' לאייתאה בכורי דאילנא, ג' למעבד פורקנא לבריה. שעל ידי ג' מצות אלו נמשכים נר"ן דגדלות ב' אל נשמות הצדיקים. ובכתוב ויכל אלהים ביום השביעי וגו', יש בו תריין פקודין חד נפורה דיום השבת, וה"ס שמור. וחד, לקדשא חווא יומא בקדושיה, וה"ס זכור. ואלו ב' פקודין הם אחד, בסוד זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו. ועל ידי ב' מצות אלו נמשך אור החיה דגדלות ב' אל נשמות הצדיקים. ובוה נשלמו תכלית גבהם של המוחין שנשמות הצדיקים מקבלים מו"ן דאצילות בכל שתא אלפי שני. אמנם יש ג"כ מוחין דו"ק דיחידה הנמשכים במנחה דשבת, שאז עולה ז"א אל הדיקנא דא"א, אלא כיון שאין הנוקבא דו"א עולה עמו, ע"כ אינו חושב אותם כאן.

והנך מוצא, שעיקר מציאות המוחין נמשכו בג' המאמרות הראשונים, שהם בראשית ברא אלקים וגו' ויאמר אלקים יהי אור וגו', ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' שה"ס חב"ד, כי בראשית וגו' ה"ס אור"א הנבחנים לחכמה. ומאמר יהי אור ה"ס ישו"ת הנבחנים לבינה ומאמר יהי רקיע ה"ס הדעת, כי שם נברא דינא קשיא דרחל, המשמשת בסוד ה' גבורות שבדעת, בסוד נקודת החירק. ובוה נגמרו כל מציאות המוחין. כי ג' המאמרות דיקון המים, ותדשא הארץ, ויהי מאורות, הם המשכת ו"ק וגר"ם דגדלות א' וגדלות ב', מג' המאמרות הראשונים אל הזו"ן, ומאמר ז' הוא המשכת נר"ן דקטנות מהו"ן לנשמות הצדיקים. ומאמר ח' הוא תשלום מוחין דקטנות, ומאמר ט' הוא ו"ק וגר"ם דמוחין דגדלות א' הנמשכים מהו"ן לנשמות הצדיקים ומאמר יוד הוא המשכת נר"ן דגדלות ב' מהו"ן לנשמות הצדיקים. ומשמירה וקדושה דשבת נמשכים מוחין דחיה דגדלות ב' מו"ן לנשמות הצדיקים. הרי שעיקר המוחין יצאו בג' המאמרות הראשונים בא"א וישו"ת

הוא מדרגת אור"א דאצילות המרומזים ביד דשם הוי"ה, אשר אבא ה"ם י' ואמא ה"ס י' ד' דמילוי היו"ד. וה"ס אורא דכ"א ג"ר דבינה.

מאמר ב) ויאמר אלקים יהי אור וגו', הוא פקודא תנינא אהבה רבה בסטרא דטיבו והוא מדרגת גר"ך דישו"ת דאצילות. וה"ס האור שנברא ביום א' דששת ימי בראשית שאדם היה רואה בו מסוף העולם עד סופו. וה"ס ח' דהויה.

מאמר ג) ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' ה"ס גניזת האור ודינא קשיא דנפק ביה. וה"ס השלמת פקודא תנינא, שתהיה האהבה בב' סטריין, ואפילו נוטל את נפשך. והוא בחינת הנוקבא שמחזה ולמטה דז"א.

מאמר ד) ויאמר אלקים יקון המים וגו' הוא פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברבא ושליטא בעלמא, וליחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות, דהיינו היחוד דשמע ישראל וגו'. הנקרא יחודא עלאה והוא המשכת הו"ק דג' מאמרות הקודמים אל הו"א, המכונה ו"ק דגדלות וה"ס י' דהויה.

מאמר ה) ויאמר אלקים תדשא הארץ וגו', הוא השלמת פקודא תליתאה, דלבתר דאתקשר האי יבשה ביחודא דלעילא אצטריך לקשרא לה לתתא בשית סטריין דלתתא, שהם ברוך, שם, כבוד, מלכותו, לעולם ועד. והוא נקרא יחודא תתאה. והוא המשכת הו"ק דג' מאמרות הראשונים אל הנוקבא דז"א, שבוה מתהפך דינא קשיא שבה להיות אור גמור, הנק' נהורא אוכמא. והוא בחינת ו"ק דמוחין דגדלות של הנוקבא דז"א. וה"ס ח' תתאה דהויה.

מאמר ו) ויאמר אלקים יהי מאורות וגו', הוא פקודא רביעאה, למנדע דהו"ה הוא האלקים למנדע דאינון חד ולית בהו פרודא. דנהורא אוכמא בנהורא חוורא לית ביה פרודא וכלא חד. והוא המשכת מוחין דגר"ם דג' מאמרות הראשונים אל ז"א ונוקביה, שאז הם מתיחדים כאחד בקומה שוה פב"פ.

מאמר ז) ויאמר אלקים ישרצו המים וגו', יש בו תלת פקודין, חד למלעי באורייתא, וחד לאתעסקא בפריה ורביה, וחד למגזר לתפניא יומין. שעל ידי ג' מצות אלו נמשכות נפש, רוח ונשמה דקטנות מן הזו"ן אל נשמות הצדיקים. שעל ידי העסקות בתורה ממשכים נפש קדושה ובפז"ר ממשכים רוח קדושה, וע"י העברת הערלה ממשכים נשמה קדושה.

מאמר ח) ויאמר אלקים תוצא הארץ וגו', הוא פקודא תמינאה, למרחם גיורא,

ויסו"ת, ושאר המאמרות נמשכו מהם אל הזו"ן דאצילות ואל נשמות הצדיקים. ובוהו תבין מה שכתוב בוהור (שמות אות רמ"ט) וז"ל רזא דמלה היא, דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכד תסתכל, תלתא אינון, ועלמא בהו אתברי, בחכמה ובתבונה ובדעת, עכ"ל. פי', וסוד הדבר הוא, דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכשתסתכל תמצא שאינם, אלא ג' מאמרות, שהעולם נברא בהם, והם חכמה תבונה ודעת. והיינו כנ"ל, שעיקר מציאות המוחין שהעולם נברא בהם, אינם אלא ג' המאמרות הראשונים בלבד, שהם חב"ד כמבואר. אכן אלו עשרה מאמרות צריכים לימוד, כי רז"ל אמרו (מגילה כ"א ע"ב) שאין כאן אלא תשע פעמים ויאמר, עד שהזכרכו לתרץ, בראשית נמי מאמר הוא. אמנם באמת נמצא עשר פעמים ויאמר, א' יהי אור, ב' יהי רקיע, ג' יקוו המים, ד' תדשא הארץ, ה' יהי מאורות, ו' ישרצו המים, ז' תוצא הארץ, ח' נעשה אדם, ט' פרו ורבו, יוד הנה נתתי, ולכאורה אפשר לתרץ, דמאמר פרו ורבו אינו נחשב למאמר, כי אין בו בריאה, אלא ברכה לאדם בלבד. וע"כ אינו חושב אותו הזוהר כאן. אמנם בתיקונים חדשים (דף ק"ב ע"ב) תמצא שחושב שם את המאמר דפרו ורבו בין עשרת המאמרות, ואינו חושב את המאמר נעשה אדם ביניהם. דהיינו להיפך מהזוהר שלפנינו. והענין הוא, כי ב' מאמרות אלו, המאמר נעשה אדם והמאמר פרו ורבו, נחשבים למאמר אחד, משום ששניהם רק בבריאת אדם נאמרו. וע"כ אין נ"מ אם חושבים המאמר נעשה אדם בין המאמרות, או המאמר דפרו ורבו.

וממשיך שם בוהור הנ"ל (שמות אות רמ"ט) כד בעא לקיימא עלמא, עבד לאברהם ברזא דחכמה, ליצחק ברזא דתבונה, ליעקב ברזא דדעת, ובהאי אתקרי ובדעת חדרים ימלאו. ובהאי שעתא אשתכליל כל עלמא. פי' כשרצה לקיים העולם עשה את אברהם בסוד החכמה ואת יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב בסוד הדעת, ובוהו נקרא יעקב בסו"ה ובדעת חדרים ימלאו. ובאותה שעה נשתכלל כל העולם.

ויש להבין הדברים. הלא בכ"מ אומר הזוהר שאברהם הוא סוד החסד, ויצחק גבורה, ויעקב ת"ת, וכאן אומר שעשה אותם לבחינת חב"ד כדי לקיים העולם. וכן יש להבין איך עשה אותם המאציל לבחינת חב"ד. וכן מה ענין עשיית אברהם יצחק ויעקב לחב"ד, לצורך קיום העולם.

והענין ה"ז, כי עולם, פירושו ז"א המכונה עולם, וקיום העולם, פירושו המשכת מוחין

וענין עשיה זו של החג"ת שיהיו חב"ד, הוא על ידי המשכת אור הנשמה שמתלבש בהם, כי הכלים נקראים תמיד על שם האורות המלוכשים בהם. והכלים דאור הנפש נקראים נה"י, והכלים דאור הרוח נקראים חג"ת, והכלים דאור הנשמה נקראים חב"ד. ולפיכך כשהיה ז"א ו"ק חסר ג"ר, דהיינו רק בב' אורות, נפש ורוח, והיה חסר אור הנשמה, לא היה לו אלא ששת הכלים חג"ת נה"י, כי הכלים דאור הרוח הם חג"ת, והכלים דאור הנפש הם נה"י. ועתה כשנמשכו לו המוחין דו"ק דגדלות וג"ר דגדלות, על ידי ג' המאמרות, דיקוו המים, ותדשא הארץ, ויהי מאורות, ונמשך בוהו אור הנשמה אל ג' הכלים חג"ת דו"א, המכונים אברהם יצחק ויעקב, נתעלו בוהו החג"ת ונעשו לחב"ד, ונעשה אברהם לחכמה, ויצחק לתבונה, ויעקב לדעת. כי הכלים דנשמה נבחנו לחב"ד. ואור הרוח ירד לכלים דנה"י, ונעשו נה"י לכלים דחג"ת, להיותם עתה משכן לאור הרוח. ונבררו לו כלים דנה"י חדשים מכ"ע, ונתחברו לפרצופו, כמ"ש במקומם. ונתלבש בהם אור הנפש. ואלו ג' מאמרות שהם לצורך הז"א נמשכו מג' המאמרות הקודמים העיקריים, שהם ביסוסות כנ"ל.

וזה אמרו, עבד לאברהם ברזא דחכמה, התלבשות אור הנשמה, עשתה הכלי דחסד דו"א להיות חכמה. ליצחק ברזא דתבונה, שהתלבשות ההיא עשתה את הכלי דגבורה להיות תבונה. ליעקב ברזא דדעת, הכלי דת"ת דו"א נעשה לדעת. דהיינו לבחינת קו אמצעי המכריע בין ב' הכלים חכמה ותבונה, ובהאי אתקרי ובדעת חדרים ימלאו, כלומר אחרי שנעשתה כלי דת"ת לדעת, והכריע בין חו"ב ונשלמו הע"ס דאור הנשמה בבחינת ממטה למעלה המכונה ראש, או נהפך האור ההוא והאיר גם מלמעלה למטה אל הכלים דנה"י דו"א, שאור הזה המאיר מלמעלה למטה נק' אור הרוח, שהוא סוד דעת המתפשט מהראש אל הכלים דגוף ומלא אותם. שזו"ה ובדעת חדרים ימלאו, ואין נעשו הכלים דנה"י לכלים דחג"ת המכונים חדרים. כי הכלים דחג"ת

מראות

ביאור כללי לכל י"ד הפקודין

הסולם

רנא

דתבונה, ואינו אומר ברזא דבינה, שהרי המוחין מכוונים בכ"מ חכמה בינה דעת, כנודע. והוא, כי רצה בזה להשמיענו שהכונה היא על מוחין שלימים דאור החיה, אשר קו השמאל דאור החיה נמשך מהתבונה, ששם מקום גילוי אור החכמה, בסוד ה' דנפק מאור ואינו מבינה עלאה (כמ"ש לעיל בפקודא תנינא, ובמראות הסולם ד"ה אמנס), ולפיכך דייק וליצחק ברזא דתבונה, כי אין העולם, שהוא ז"א מתקיים, אלא רק במוחין דהארץ החכמה.

דחגית מכוונים חדרים, והכלים דנה"י מכוונים אכסדרין (כנ"ל אות רכ"ט ובסולם שט ד"ה כמה אכסדרין) ובהאי שעתא אשתכליל כל עלמא, ובאותה שעה נשלם כל העולם, שהוא הו"א, כי על ידי האורות האלו נבררים לו כלים חדשים להלביש את אור הנפש, שהם מתעלים מבי"ע, כנ"ל. ואז נשלם כל פרצוף הו"א שנקרא עולם. כי עתה יש לו כל הכלים שהם חב"ד חגית נה"י. ולא יקשה לך מה שאומר ליצחק ברזא